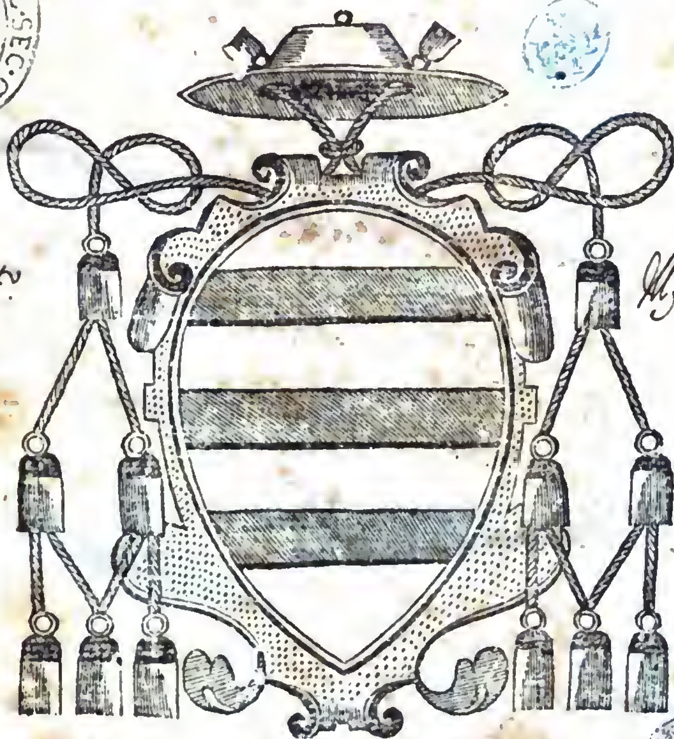
TRACTATVS DE EXPLICATIONE PRIVILEGIORVM, AVTHORE Doctore Garcia de Gironda Rondensi, omnibus in iure versantibus vtilissimus.

AD DOMINVM MEVM D. LVDOVICVM Fernandez de Cordoua, illustrissimum, dignissimum, atque reuerendissimum Episcopum Malacitanum, Regiumq; Consiliarium meritissimum.

Ex legato Ill^mi Cocini

Anno 1618.

CVM PRIVILEGIO.

Matriti, Apud Ludouicum Sanctium, Typographum Regium.

Sumptibus Ioannis Berrillo Bibliopolæ.

EL REY.

POR Quanto por parte de vos el Dotor Garcia de Gironda, Presbytero Beneficiado de las Iglesias de la ciudad de Ronda, nos fue fecha relacion, que auiades compuesto vn libro intitulado (Explicacion de Priuilegios) el qual os auia costado mucho trabajo, y era de grande vtilidad a estos nuestros Reynos, por la materia que en el se trataua, nos pedistes, y suplicastes os mandassemos dar licencia para imprimirle, y priuilegio por diez años, o como la nuestra merced fuesse. Lo qual visto por los del nuestro Consejo: por quanto en el dicho libro se hizieron las diligencias, que la prematica por nos vltimamente fecha sobre la impression de los libros dispone, fue acordado, que deuiamos mandar dar esta nuestra cedula para vos en la dicha razon, y Nos tuuimoslo por bien. Por la qual, por os hazer bien y merced, os damos licencia y facultad, para que vos, o la persona que vuestro poder ouiere, y no otro alguno, podays imprimir el dicho libro intitulado, Explicacion de Priuilegios, que de suso se haze mencion en todos estos nuestros Reynos de Castilla, por tiempo y espacio de diez años, que corran y se cuenten desde el dia de la data desta nuestra cedula, so pena que la persona, o personas que sin tener vuestro poder, lo imprimiere o vendiere, o hiziere imprimir o vender, por el mismo caso pierda la impression que hiziere, con los moldes y aparejos della, y mas incurra en pena de cincuenta mil marauedis cada vez que lo contrario hiziere la qual dicha pena sea la tercia parte para la persona que lo acusare, y la otra tercia parte para nuestra Camara, y la otra tercia parte para el juez que lo sentenciare: con tanto, que todas las vezes que ouieredes de hazer imprimir el dicho libro, durante el tiẽpo de los dichos diez años, lo traygais al nuestro Consejo, juntamente con el original que en el fue visto, que va rubricado cada plana, y firmado al fin del de Iuan Gallo de Andrade nuestro escriuano de Camara, de los que residen en nuestro Consejo, para que se vea si la dicha impression està conforme al original, o traigais fee en publica forma, como por Corretor nombrado por nuestro mandado, se vio y corrigio la dicha impression por el original, y se imprimio conforme a el, y quedan impressas las erratas por el apuntadas, para cada vn libro de los que assi fueren impressos, para que se tasse el precio que por cada volumen ouieredes de auer. Y mandamos al impressor q̃ assi imprimiere el dicho libro, no imprima el principio, ni el primer pliego del, ni entregue mas de vn solo libro con el original al autor, o persona a cuya costa lo imprimiere, ni a otra alguna para efeto de la dicha correcion y tassa, hasta que antes y primero el dicho libro estè corregido, y tassado por los del nuestro Consejo, y estando hecho, y no de otra manera, pueda imprimir el dicho principio y primer pliego, y sucessiuamente ponga esta nuestra cedula, la aprouacion, tassa, y erratas, so pena de caer, e incurrir en las penas cõtenidas en las leyes, y prematicas destos nuestros Reynos. Y mandamos a los del nuestro Consejo, y a otros qualesquier justicias dellos, que guarden y cumplan esta nuestra cedula, y lo en ella contenido. Fecha en Madrid a siete dias del mes de Febrero de mil y seiscientos y diez y siete años.

YO EL REY.

Por mandado del Rey nuestro señor.

Pedro de Contreras.

¶ 2 TASSA.

TASSA.

YO Iuan de Xerez Escriuano de Camara del Rey nuestro señor, de los que residen en su Consejo, certifico y doy fe, que auiēdose visto por los señores del vn libro intitulado, *Explicacion de priuilegios*, compuesto por el Doctor Garcia de Gironda presbytero, beneficiado de las Iglesias de la ciudad de Ronda, tassaron cada pliego del dicho libro a quatro marauedis, el qual tien enouēta y nueue pliegos, que a los dichos quatro marauedis mōta onze reales y ventidos marauedis en que se ha de vender en papel; y dieron licēcia para que a este precio se pueda vender: y mandaron que esta tassa se ponga al principio del, y no se pueda vender sin el. Y para que dello conste di el presente en Madrid a treinta de Mayo de mil y seiscientos y diez y siete años.

Iuan de Xerez.

Librum hunc cum suo Archetypo contuli, nihilq; in eo notatu dignum inueni, quod illi non respondeat. Datum Matriti die 26. Maij. 1617.

Licentiatus Murcia de la Llana.

APROVACION.

DE *Parte del señor Doctor Gutierre de Cetina, Vicario general desta villa de Madrid y su partido, se me ha traido que vea vn libro que dizen compuso el Doctor Garcia de Gironda, titulado,* Tractatus de explicatione priuilegiorum, *he lo visto, y para que se aya de imprimir no hallo en el cosa contraria a nuestra Religion Christiana, y buenas costumbres. Madrid 29. de Hebrero de 616.*

El Licenciado Pisa de Auila.

APROVACION.

EL Doctor Lopez de Salzedo, Abogado en los Consejos de V. Alteza, digo, que por mandado de V. Alteza he visto vn libro que ha compuesto el Doctor Garcia de Gironda presbytero, beneficiado de las Iglesias de la ciudad de Ronda, intitulado, *Explicacion de priuilegios*, y es buen libro y vtil, y que podra V. Alteza siendo seruido dar le licencia que lo imprima. En Madrid a fin de Nouiembre de mil y seiscientos y diez y seis años.

El Doctor Lopez de Salzedo.

DOMINO

DOMINO MEO D. LVDOVICO FERNANDEZ DE CORdoua, illustrissimo atq; dignissimo Malacitano Episcopo, Regioq; Consiliario.

Doctor Garcia de Gironda in sancta Rondensi Ecclesia Prabendatus, salutem desiderat felicissimam.

OS Antiquus est omnium scribentium, illustrissime, atque reuerendissime Antistes, ab omnibusque communiter approbatus, quòd ille, qui aliquod opus librumq; scribit, & in lucem edere desiderat, illum alicui dedicet Principi, vel illustri personæ. Habuitque, ni fallor, hæc antiqua consuetudo principium à timore & parua satisfactione Authoris circa rerum suarum & scripturæ sufficientiam, cum hominum vires adeò sint limitatæ, quòd ipsi per se nil perfectum & consummatum facere possint absque alienarum virium fauore: de quo lamentabatur Poeta dicens: *Defuit scriptis vltima lima meis*; ne vnusquisque suis confisus viribus vindictam suæ elationis atque superbiæ recipiat. Et cùm hũc librum de explicatione priuilegiorum in lucem edere vellem tanquam paruum mei ingenij partum, & patronum ei quærere sit necessarium, sub cuius vmbra & patrocinio per omniũ censurantiũ oculos in securum optatumque portum peruenire possit: te dominum meum elegi, à cuius liberalitate mercedem, gratiam, atque fauorem iam receperim, in diesque maiorem recepturum confidam, decreuique pedibus tuis dictum meum librum submittere, tanquam magno Principi in dignitate Episcopali constituto, qui omnibus literis, sanguine, nobilitate, & genere alios antecedis, & qui tantis atq; heroicis auorũ factis es prçditus, quæ recensere, & laboriosum esset, & adulationis maculam haberet, sub cuius vmbra transitum spero habebit securum, & à mordacibus linguis defensionem, cùm de per se, & ex authoris parte, tanquam mei ingenioli partum nullam haberet fiduciam. Itaque humiliter exoro, vt tuum patrocinium impertire digneris, & beneuolo animo accẽptes hos serui tui labores, vt tali fauore innixus ad maiora procedere sim ausus. Vale, & viuas diutius felicissimos annos.

Ingenioso Lectori.

VM A multis doctissimis scriptoribus priuatam priuilegiorum materiam optimè enucleatam inuenerim: alij namque de priuilegio dotis agunt, alius de priuilegio iuramenti, & alius de fisci priuilegio tractauerit, & alius de ordinum priuilegio latè disseruit: & de priuilegiorum rescriptorumque interpretatione in genere nullus scribere curauerit; qua de causa multæ oriebantur difficultates, & controuersæ quæstiones, quæ clariori egebant explicatione, ne posteris diutius ingens labor manere queat, & omnia recollecta inueniantur: decreui, meliori modo quo possem, & iuxta mei ingenij metam, has quæstiones, contrauersasque Doctorum opiniones circa prædictorum priuilegiorum explicationem explanare, ad concordiamque, & veram resolutionem reducere: præsertim, quia gabellarum materiæ assimilantur, eique proximæ videantur. Quapropter lectorem exoro, magis docendi, conducendiq; animum in me, quàm gloriam & honorem consequendi, considerare conetur, vicemque meam æquo beneuoloque animo sustineat: hoc enim si fecerit, multa magis laudis & scitu digna, quàm vili pendenda inueniet: boni si consulat, benignasque aures accommodauerit, considerans hæc tyronibus, non sapientissimis Doctoribus, atque magistris scripsisse.

LOCA

LOCA IVRIS COMMVNIS, TAM CAESAREI, quàm Pontificij, & item leges Regiæ, quæ in hoc tractatu de priuilegiorum explicatione explicantur, nouiterque intelliguntur, summa cum diligentia describuntur.

Ex libris Digestorum.

L. si

Ex Codice.

L.

Ex

Ex Concilio Tridentino.

Ex Partitis.

Ex Legibus styli.

Ex Legibus Tauri.

L.6.

Ex Bullis.

Ex noua Recopilatione.

L.16.

L.10.tit.7.lib.5 Recopilat declaratur, num.908.cum ſequentibus.

L.1.tit.2.lib.5.Recopilat.declaratur, num.908.cum ſequentibus.

L.14.tit.17.& l.17.tit.18.lib.9.Recopilat.interpretantur,num.941.

L.2.tit.5.lib.5. Recopil. interpretatur, num.1016 & num.1017.

L.12.& 13.tit.23.lib.8.Recopil. interpretantur,num.1017.cum ſeqq.

L.13.tit.2.lib.1.Recop. interpretatur, num.1035.cum ſequentibus.

L.2.tit.19.lib.5. Recop. interpretatur, num 1035.cum ſequentibus.

L.4.tit.2.lib.6.Recopil. interpretatur, num.1071.

L.13.tit.8.lib.5.Recop. interpretatur, num.1097.cum ſequentibus.

L.2.tit.3.lib. Recopilat. interpretatur, num.1122.

L.1.tit.25.lib.5.Recopilat.explicatur, num.1124.cum ſequentibus.

L.8.tit.1.lib.7.Recop declaratur,num.1132.cum ſequentibus.

L.14.tit.1.lib.7.Recopilat.declaratur, num.1135.

L.1.tit.8.lib.5.Recopil.interpretatur, num.1183.cum ſequentibus.

L.11.cum ſequentibus, tit.1.lib.6.Recopil.interpretatur, num.1190.cum ſequentibus.

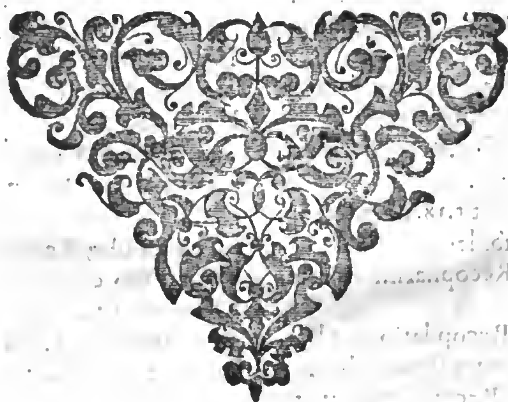
L.3.& 4.tit.7.lib.7.Recopil. interpretantur,num.1276.cum ſeqq.

L.10 tit.9 lib.5.Recopilat.declaratur, num.1299.& num.1300.cum ſequentibus.

L.7.tit.19.lib.9.Recopilat.declaratur num.1360.cum ſequentibus.

L.3 tit.21.lib.4.Recopil.cum concordantibus declarantur, num.1431.cum ſequentibus.

L.9.tit 11.lib.2.Recopilat.explicatur, num.1512.& ad optimam quæſtionem,num.1519.

SVMMARIVM HVIVS TRACTATVS DE PRIVILEGIORVM EXPLICATIONE.

Cap.1. Riuilegium dicitur lex priuata personæ, vel loco per Principem concessa, habetque vim legis. num.1.

Princeps solus priuilegium & exemptionem, & priuilegij atque exemptionis confirmationem concedere potest. num.2.

Priuilegiorum & donationum differentia quando cognoscatur? nu.3.

Regum nobiliumque proprium est, liberales existere, donationes facere, priuilegia atque immunitates concedere. nu.4.

Largitas facit homines famosos, & claros. num.5.

Beatitudo quædam inesse dicitur in donatione. nu.6.

Exempla plurima donationũ & largitatum recensentur. nu.7.

Famuli & mercenarij, qui commorantur in seruitio ciuium habitantium in ciuitatibus liberis & exemptis à solutione gabellæ, vtrum prædicto exemptionis & libertatis priuilegio potiri possint. n.8.

Famulus mercenarius habitans in ciuitate cum aliquo ciue dicitur vicinus, & ciuis illius ciuitatis. num.9.

Seruus dicitur vnus de plebe. nu.10.

Famuli gaudent, & potiuntur dominorum priuilegio. num.11.

Familiares potestatum sunt ciues loci & ciuitatis, in qua domini officium exercent, & eorum priuilegium habent. num.12.

Statuta loquentia in habitantibus in ciuitate obtinent in eo, qui est famulus alterius in eadem ciuitate. num.13.

Famuli qui obnoxij sunt oneribus ciuitatis, oppidani, seu vicini illius ciuitatis dicuntur. nu.14.

Famulus vtrum possit esse testis in testamento nuncupatiuo, in quo testes ciues pro substantia requiruntur. num.15.

Famulum habens in ciuitate dicitur propriè ciuitatem habitare, & non famulus. nu.16.

Famuli plerumque non recipiũtur ad incolatum, nec ad ciuilitatem, nec populi munera subeunt. num.17.

Famuli plerumque, & maximè hisce temporibus, dominis non seruiunt animo remanendi in ciuitate, sed ab ea recedendi. num.18.

Famulus tunc potiri poterit ciuitatis priuilegio tanquam ciuis, iuxta veram opinionem, si in eo concurrant,

Statu-

Statuto si caueatur, quòd absens à ciuitate nō possit gaudere priuilegio ciuibus concesso, si aliquis absens à ciuitate in ea reliquerit vxorem, filios, aut consanguineos, eius loco munera & onera ciuitatis subeuntes, præsens censendus est, & dicto priuilegio munitur. num. 40.

Residens in vno loco per mille annos, animo tamen retinendi domiciliū in alio loco, nō potest esse ciuis illius loci, vbi residet. num. 41.

Incola alicuius loci vbi adest, & vbi matrimonium contraxit, nō potest dici habens animum transferendi ad alium locum. num. 42.

L. 4. tit. 28. p. 3. & Auend. opinio limitātur, & modificantur. nu. 43.

Vicinus duorum locorum à solutione gabellæ exemptorum, si in quolibet eorum bona sua vendiderit, an gabellam soluere teneatur. nu. 44.

Duæ causæ lucratiuæ nō possūt in vna eademq́; persona concurrere, & ibi de huius regulæ interpretatione, & veritate. num. 45.

Priuilegium exemptionis non extenditur ad res venditas mercimonij causa, sed tantum ad res, quæ sunt, De labrança, y criança. num. 46.

Bona, De labrança, y criança, *acquisita in vno loco exempto, si in alio etiam exempto vendantur, in quo itidem vendens habet vicinitatem, non erunt à gabellæ solutione libera. num. 47.*

Locorum diuersitas facit diuersitatem iurium. num. 48.

Priuilegium quando est concessum ratione loci, & eius augmento, vt in *Hispania, mutantes se ad alium locum non retinent dictum priuilegium. num. 49.*

Priuilegium, *quando conceditur loco, durat in quantum durat locus. num. 50.*

L. 12. & 14. & 15. 16. & 18. 20. & 21. tit. 18. lib. 9. Recop. ponderātur, & interpretantur. nu. 51. Cap. 2.

Priuilegiū *ciuitatibus concessum vtrū extendatur ad suburbia, & ad ciues in suburbijs degentes, nu. 52. & in nu. seqq.*

Priuilegia *sunt stricti iuris, & non veniunt extendenda, sed limitanda. num. 53.*

Vrbs est, quæ muro cingitur. numero 54.

Ciuitas, propriè loquendo, de iure communi, & partitarū est, quæ muris, & suburbijs, & continentibus continetur. num. 55.

Priuilegia *immunitatis cōcessa ciuitati, & eius ciuibus, non extēduntur ad commorantes in vico. nu. 56.*

Leges Regiæ loquentes de ciuibus habitantibus non habent locum in merè vicino, nisi in ciuitate commoretur. num. 57.

Habitatio, cum sit facti, nūquam præsumitur. num. 58.

Montibus, & pascuis alicuius ciuitatis non potest potiri ciuis, qui in ea non commoratur. num. 59.

Priuilegium *immunitatis concessum ciuitati non extenditur ad villas, quæ postea auctæ sunt num. 60.*

Priuilegium *si concedatur ciuitati, vel ciuibus, & fiat venditio in iure, vel extra ciuitatem, gabella venit soluenda, nisi aliter*

in priuilegio exemptionis contineatur. Et plures Regiæ leges recensentur. num. 61.

Traditio vera; & non fraudulenta rei venditæ, requiritur in loco libero ad hoc, vt gabella non debeatur. num. 62.

Gabella regulariter debetur ratione contractus venditionis, non ratione rei venditæ traditionis, nec pretij soluti ratione. num. 63.

Priuilegiũ exẽptionis datũ loco durat quantum durat locus, & datũ causæ durat in quantum durat causa, & datum personæ extinguitur cũ persona. num. 64.

Priuilegium exẽptionis concessum fauore rei durat in quantũ durat ipsa res, & venit interpretandum secundum qualitatem personæ, cui conceditur. num. 65.

Priuilegium exemptionis concessum rebus cibarijs, & bastimẽtis in aliquibus locis venditis, præcipuè, En los de la nueua poblacion del Reyno de Granada, vtrum intelligatur de rebus illic venditis ad grossum, vel minutatim, vel de cibo tantum, & non de alijs. Et quid de victualibus cõtentis in priuilegio. num. 66.

L. 13. & 16. tit. 18. lib. 9. Recop. interpretatur. num. 67.

L. Diarijs. ff. de aliment. & cib. legat. intellectus. num. 68.

Venditio verificatur in vno nũmo, si res vendita non erat maiori pretio digna, nec adsit donationis præsumptio. num. 69.

Minutatim, verbũ, quibus in locis à Iureconsulto referatur. nu 70.

Alimentorum nomine etiam medicinæ comprehenduntur, & quid bastimentorum nomine contineatur. num. 71.

Vsus, vel cõsuetudo nõ soluẽdi gabellã, vtrum inducat immunitatis priuilegium, nu. 72. & in nu. seqq.

Gabella soluitur Regi nostro in recognitionem subiectionis, superioritatis & vniuersalis dominij, & in hoc casu præscriptio, vsus, vel cõsuetudo, à solutione nõ excuset. nu. 73.

Præscribi potest omnis solutio census, præter eam, quæ in signum subiectionis fit. nu. 74.

Causa immunitatis, vel priuilegij pendẽte, vtrũ facienda sit gabellæ solutio? & ibi optima distinctio. n. 75.

Indulgentiã arrendatorum, publicanorum, & exactorum in non exigenda gabella excusationem nullam præbet, nec domino & Principi nocet. nu. 76.

Conductor non potest interuertere possessionem domini sui. nu. 77.

Priuilegium Principis quoad probationem scripturam requirit, numer. 78.

Scriptura priuilegij, aut maioratus deperdita potest probari duobus testib⁹ deponẽtib⁹ de ei⁹ tenore. n. 79.

Testamenti scriptura perdita potest probari duobus testibus deponentibus de eius tenore, licèt testamentum non appareat. Et limitatur in testamento in scriptis, de cuius tenore testes deponere non possunt. num. 80.

Priuilegium immunitatis ad tempus concessum cessat elapso tempore. num. 81.

Pri-

Pri-

Reuo-

Priu-

Princeps tollens defectum nataliũ per legitimationem, non videtur tollere defectum contributionis cum plebeis. 197.

Priuilegium nobilitatis continet damnum & praeiudicium, alijs contribuentibus. num. 198.

Legitimationis rescriptum à Principe filijs naturalibus, incestuosis, & spurijs concessum, vtrum comprehendat nobilitatem, & exemptionem tributorum. num. 199.

Cap. 5. *Priuilegium à Principe concessum, in quo adfuerit subreptio, vel falsa causa, vel taciturnitas veritatis, nullius erit momenti, numer. 200.*

Agricolis priuilegium, ne incarcerentur pro debito ciuili, nouiter concessum recensetur. nu. 201.

Agricolarũ priuilegiũ, de quo in nu. supraproximo, vtrũ extẽdatur ad debita praeterita: vbi aliquae limitationes recensentur. nu. 202.

Debitor tritici vtrum satisfaciat soluendo aestimationem taxatam in tempore caristiae & necessitatis, in quo triticum non inuenitur, nisi pro immodico pretio. numer. 203. & in num. seqq. & in num. 208. vsque ad num. 219.

Aliud pro alio, inuito creditore, solui non potest. num. 204.

Debitor tritici non satisfacit nisi soluẽdo aestimationem, quanto pluris valet à tempore morae. nu. 205.

Debitor tritici, vel certae quantitatis, vtrum excusetur à mora, cum non inueniatur, vel pretium nimis augeatur? vbi optima resolutio, numer. 206.

Debita res si ex casu praestari nõ potest, aestimatio debetur. nu. 207.

Resolutio quaestionis, de qua in num. 203. nu. 208. cum num seqq. vsque ad 219.

Creditor, cui triticum debetur, cogitur recipere eius aestimationem, quãdo reperiri non potest, nisi pretio immoderato. num. 209.

Grauatus praestare rem alienam satisfacit soluendo aestimationem, si dominus eam non vendat, vel pro ea immodicum pretium petat, numer. 210.

Emens frumentum ad creditum pretio, quo valuerit in mense Maij, non tenetur ad summam immoderatam, si ueniat insolita caristia. num. 211.

Triticum ex causa necessitatis, vel caristiae, praestari non posse rectè dicitur, quando debitor illud non habet, & quamuis reperiatur, id habere non potest, nisi cum difficultate, & pro immoderato & excessiuo pretio. num. 212.

Rem non inueniri, & emi nõ posse, vel immodico, vel magno pretio inueniri, vel emi posse, aequiparantur in iure. num. 213.

Aliquid facile fieri nõ posse, & nõ posse fieri, aequiparantur in iure. n. 214.

Fieri non posse dicitur, quod commodè fieri non potest. nu. 215.

Pretiũ excedẽs dicitur, quãdo termin⁹ & iusta meta exceditur. n. 216.

Damnũ, nec interesse, nec excess⁹ iusti pretij consideratur, cum pretium à lege est taxatum, à quo non potest excedi: quod intelligitur, cũ moderamine infra relato. nu. 217.

Locu-

Bona

Pri-

Tr-

Sigil-

Pri-

Hypo-

Mu-

Duo-

Pro-

Pri-

Depo

Pis-

Piscari in mari naturali iure omnibus est concessũ, adeò vt ne exteris prohibitum sit. nu. 620.

Piscari in mari si prohibeatur, cõpetit actio iniuriarum. nu. 621.

Piscãdi in mari ius de regalib⁹ est, & Rege prohiberi potest talis piscatio. nu. 622.

Piscãdi ius in mari, & quod illic alius piscari nõ possit, potest à Rege vẽdi, vel priuilegio concedi, cũ declaratione, de qua ibidem, nu. 623.

Priuilegia prohibẽtia aliorũ piscationẽ in mari intelliguntur de iure tertio non quæsito, nu. 624. & vt ibid.

Tenor priuilegiorũ semper inspiciẽdus est ad eorũ verã explicationem & interpretationem. nu. 625.

Priuilegiũ ad res, vel personas in eo nõ expressas extẽdi nõ debet nu. 626.

Verba priuilegij debent æquitati conformari, & à verborum forma sine certa scientia non est recedendum. nu. 627.

Bona immobilia minorũ, nisi magna interueniẽte causa peculiari priuilegio vendi non possunt. nu. 628.

Venditio quomodo fieri debeat de bonis immobilibus minorum, ad hoc, vt retractari non possit: & quæ sint necessaria in tali venditione, laté agitur, nu. 629.

Actio realis cõpetit minoribus, si eorum bona immobilia sine exacta solẽnitate vendantur. nu. 630.

Decretum iudicis circa bonorum immobilium venditionem necessarijs requisitis non præcedentibus inualidum est, & à minoribus poterit retractari. nu. 631.

Venditio si rescindantur in minorum bonis immobilibus ob solemnitatis defectum, quid debeat minor compensare. nu. 632.

Condẽnato ad rẽ cũ fructibus restitutionem quæ cõpensatio admittatur, vbi late per remissionem. n. 633.

Fiscus à sentẽtia cõtra se lata tãquam priuatus appellare debet. n. 634.

Sententia quando contra fiscum legitime lata dicatur. nu. 635.

Sẽtẽtia contra fiscũ lata per in integrũ restitutionis remediũ intra triennium retractatur: & quando sit ipso iure nulla. nu. 636.

Sẽtẽtia cõtra Rẽpublicã lata, quomodo & quãdo retractanda sit, & quæ habeat priuilegia. nu. 637.

Sententia nõ retractatur in causis priuatis per procuratoris, vel aduocati absentiam. num. 638.

Fiscus si fuerit legitime defensus, & amisisset instrumẽtũ, et iurium ad se pertinentiũ productionẽ, quomodo ei succuratur, & quomodo priuato in prædicto casu. nu. 639.

Priuatus si probauerit, non habuisse facultatem producendi instrumenta ante sententiam, intra triennium restituitur ex clausula generali: & quid in sententia corruptæ pecuniæ lata nu. 640. & nu. seq.

Sententia lata contra fiscum, vel Rẽpublicam per præuaricationem ex gratia, vel ambitione, per in integrum restitutionem intra triennium retractatur, & quid in priuato. nu. 642.

Priuilegia cõcessa circa recissionẽ sententiarum in causis fiscalibus publicis, vel priuatis, per remissionem recensentur. num. 643.

Se-

Verba

cion

Va-

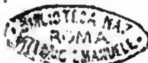
quando

Casus

Pro-

Fide-

Pri-

Priuilegiatus non debet excedere metas, nec limites priuilegiorum, numer. 941.

Verba priuilegij debemus æquitati conformare, etiamsi aliter sonent. nu. 942.

Tex. in c. Rodulphus de rescriptis interpretatur. nu. 943.

Beneficium Principis concessum est latissimè interpretandum. nu. 944.

Lex forma. §. si verò. ff. de censibus interpretatur. nu. 945.

Tex. in c. 1. de priuilegijs lib. 6. interpretatur. nu. 946.

Ciuitas ciuibus ampliatur, & illustratur. nu. 947.

Cap. 21. Lex atq; dispositio, licèt pœnalis, & exorbitans, & odiosa, extéditur ad alium casum, ad quē si non extenderetur, frustraretur eius dispositio. nu. 948.

Dilatio debitoris vtrum petenda sit apud laicum, vel Ecclesiasticum iudicem contra creditores, si ex illis aliquis fuerit clericus. nu. 949.

Iudex secularis incapax est ad cognoscendum de clericis, & Ecclesiasticis rebus, etiam ex prorogatione, & renuntiatione partium. nu. 950.

Incapacitas laicorum iudicū erga Ecclesiasticos, vtrum sit de iure diuino, an de positiuo, vbi distinctio, & resolutio. nu. 951.

Iudex secularis qui cognoscit de causis Ecclesiasticis, excōmunicatur, & officio priuatur. nu. 952.

Iudex secularis vtrum cognoscat contra Ecclesiasticos de consensu Episcopi. nu. 953.

Iudex incompetens fit competens, vel ex prorogatione, vel ex conuentione, vel ex incidentia. nu. nu. 954.

Iudex secularis est incompetens, & incapax contra Ecclesiasticos ex prorogatione, vel incidentia, vel alia causa, iuxta aliquorum opinionem. nu. 955.

Iudex Ecclesiasticus est cōpetens contra laicos per incidentiā, & annexitatem, etiamsi causa sit profana, & pœnalis. nu. 956.

Laicus qui conuenit clericum & Ecclesiam coram iudice seculari, perdit causam. nu. 957.

Male iudicat de vniuersa Ecclesia, qui quærit iudicem laicum in causa Ecclesiæ. nu. 958.

Iudex secularis potest cognoscere de facto rei Ecclesiasticæ. nu. 959.

Secularibus pluribus contendentibus, de quibus vnus est clericus, poterit talis clericus cum alijs coram iudice laico conueniri. nu. 960.

Continentia causæ diuidi non potest, etiam ex beneficio prorogatiua, nu. 961.

Iudex vnus tātū adeundus est, vbi concurrit identitas actionis, sed personarum diuersitas. nu. 962.

Vniuersitas laicorū, & clericorū quando conuenitur, si est maior pars laicorum, conueniri debet coram iudice seculari: quod intelligitur in temporalibus. nu. 963.

Numerus clericorum & laicorum, qui conueniuntur, quando est æqualis, quislibet coram suo iudice conueniri debet. nu. 964.

Quod differtur non aufertur, numer. 966.

Cle-

Fa-

Facultas Regia cōcessa ad antecedētia cōplectitur consequentia nu. 990.

Necessariū nō est in Regia licētia exprimere, quód iura volūt, & quod est de natura contractus. num. 991.

Dilatorium priuilegiū à Principe debitori concessum, vtrum redditus annuos comprehendat. num. 992.

Dilatoriū priuilegiū nō impedit cursum redditūū, nec vsurarū, nec domus pensiones. num. 993.

Persona, vel causa principalis loquentis, vel concedentis, nullo modo comprehenditur in generali concessione: nec debitum fiscale comprehenditur in priuilegio moratorio, vel dilatorio. num. 994.

Cap. 22. Principi soli multa competunt, quæ hic referuntur. num. 995.

Priuilegium, vel gratia si concedatur alicui hac adiecta conditione, si sacerdos efficiatur, qua deficiente ad alium gratia, & priuilegium transeat, vtrum verificetur conditio, si sacerdos factus non fuerit, & sine filijs decesserit, vbi tres opiniones recensentur, & tertia eligitur. num. 996.

Status omnis causæ coniecturalis in iudicis arbitrio positus est. nu. 997.

Clericus qui cōfessus est se esse laicum, vtrum sibi præiudicet in suo clericatu, vel priuilegio fori, & negatiua pars eligitur. nu. 998.

Conuictus de mendacio in duplo condemnatur. nu. 999.

Mendacium est causa transferendi possessionem in actorem, quando posidens mendax est. nu. 1000.

Nomen in fraudem mutans falsi pœna punitur. num. 1001.

Falsi pœna coercetur, qui cum nec clericus, nec Doctor, nec miles, nec notarius est, gerit se pro clerico, Doctore, milite & notario. nu. 1002.

Agricola negans se talem esse, creditore ignorante, non potitur priuilegio agricultoribus concesso, numer. 1003.

Nobilis qui tempore contractus negat, se esse nobilem, potest incarcerari: de quo vt inferius. nu. 1004.

Minor qui se maiorē dixerit, & ex aspectu apparet, iure minoris, & restitutionis iuuari non potest, intelli ge vt inferius. nu. 1005.

Fœmina simulans se virum cum viri veste ad decipiendum creditorē, cum quo contrahit, Velleiani priuilegio non iuuatur, fraude interueniente. num. 1006.

Filius familias, qui frauduléter se esse sui iuris fatetur, non iuuatur Macedoniani beneficio, secus si fraus deficiat, vt inferius. nu. 1007.

Mulier quæ asserit, non esse rem dotalem, quæ venditur, ad impugnandam posteà alienationem, non admittitur, perditq; suum priuilegium. num. 1008.

Negatio veritatis sine dolo fieri non potest. num. 1009.

Negans debitum receptum, etsi posteà solutionem probauerit, nihilominus in odium negantis non auditur, & debitum soluet, numer. 1010.

Nomen sine fraude mutans, non punitur. num. 1011.

Seruus si quis dicat esse, cum sit liber, fraude deficiente, non præiudicat libertati. num. 1012.

Men-

Mer-

Vsus.

Litti

Litera cõmendatitia, hoc est, Reuerendas, *non spirant morte concedentis.nu.1081.*

Executor super gratia datus à Romano Pontifice, non spirat morte Pontificis concedentis, & mandantis. num.1082.

Priuilegium praecessisse proculdubio credendum est, quando Princeps de eo mentionem facit in alio priuilegio nu.1083.

Priuilegium introductum propter honestatẽ personae, vel sexus, nõ potest renuntiatione tolli.nu.1084.

Cap.24. *Nobilis, vel mulier, vel mater, vel auia pro administratione tutelae, vel quando occultãt bona, aut pro debito, vel tributo Regio, vtrum possint incarcerari, vel teneantur in plus quàm facere possũt, latè agitur per remissionem.nu.1085.*

Vicinus alicuius loci liberi, & exempti à solutione gabellae de suis rebus, De labrança, y criança, *si portat armenta, quae non sunt* De labrança, y criança, *vendenda in alio loco; vel macello libero & franco, vtrum gabellam soluere teneatur in loco suo franco, à quo exiuit, nu.1086.*

Bona habens in loco franco & libero, si ea vendit tradenda in alio loco franco, nullam soluere gabellam tenetur nu.1087.

Considerãda non sunt quae euenire possunt, nisi ea sint certa & infallibilia, nec mutatur qualitas legis ex eo, quod contingere potest, n.1088.

Rex absque iusta, rationabili, & necessaria causa, nõ poterit monetam mutare.nu.1089.

Rex interueniente iusta, rationabili, & necessaria causa, vtrum inuito & repugnante Regno, & populo, possit monetam mutare, minuere, vel augere, & pars affirmatiua defenditur.nu.1090.

Priuilegiatus & exemptus à muneribus publicis peculiari priuilegio, si à iudice fuerit ad ea electus, vel nominatus, tenetur appellare, aliàs videtur consentire electioni. nu.1091.

Tex.in l.nominationes.C.de appellatio.interpretatur.nu.1092.

Licentiam datam Episcopo, vel Cardinali ad testandum, extingui per primum testamentũ aliqui defendunt, sed contrarium pro vero asseritur, & defenditur.nu.1093.

Concessio simplex in odiosis, & onerosis primũ actũ tantũ respicit.n.1094.

Odiosum & contra ius humanum est, Episcopos, & Cardinales posse testari.nu.1095.

Licentiam testandi praestitam à Romano Pontifice Episcopis, & Cardinalibus morte Pontificis reintegra cessare, aliqui defendunt, quia actus odiosus est.nu. 1096.

L.13.tit.8.lib.5.Rec.interpretatur, & magna remissio additur.n. 1097.

Consuetudo contra libertatem, vel immunitatem Ecclesiae, vtrum valeat, & teneat: & pars negatiua defenditur.nu.1098.

Excommunicantur petentes & iudicantes obseruari consuetudinẽ inductam contra libertatem, & immunitatem Ecclesiae.nu. 1099.

Opinionibus & doctrinis controuersis, illa debet seruari opinio, quae consuetudine approbatur.nu.10100.

Cle-

tiua, eique competit priuilegium tacitæ hypothecæ, & omnia priuilegia à iure concessa. nu. 1198.

Communicatio bonorum lucratorum constante matrimonio habet locum in matrimonio putatiuo. nu. 1199.

Verba priuilegij & constitutionis si fuerint generalia, quamuis aliqua subdandur verba, quæ certas & limitatas personas respicere videantur, nihilominus talis constitutio atque priuilegium ita interpretari debent, vt generalia sint, & generaliter comprehendant omnes secundum naturam principij. num. 1200.

Princeps si aliquam rem concedat alicui cum certis priuilegijs, qualitatibus, & prærogatiuis, posteàque illam ademerit, aliamque in locum illius subrogauerit, res ita subrogata remanet cum omnibus priuilegijs, qualitatibus, & prærogatiuis supradictis antea concessis. nu. 1201.

Cessionarius qui succedit in causam viduæ, minoris, pauperis, & aliorum habentium priuilegium, conueniendi aduersarium in Curia Regia in prima instantia, vtrum possit cedentis iure vti, & quid in casu diuerso, in quo persona non priuilegiata cedit priuilegiatæ personæ, nu. 1202. & nu. 1204.

Ius personale cedenti cōpetens non trāsit in cessionarium. nu. 1203.

Cessionarius non admittitur ad retractum iure sanguinis, cum sit personalissimum. nu. 1205.

Cessionarius admittitur in retractu conuentionali. nu. 1206.

Priuilegiatus ratione officij, vel exercitij, si illud non exercet, non gaudet priuilegio. nu. 1207.

Maritus, qui dotis restitutionem alicui tertio promisit, potest in plus quàm facere potest, conueniri, nu. 1208.

Marito non competit priuilegium conueniendi in plus quàm facere potest, quando in dotis debitum fit in extraneum delegatio, num. 1209.

Fructus propriè dicuntur deductis impensis gratia ipsorū factis. nu. 1210.

Fructus si aliquo priuilegio à Principe concedantur, intelligendum est, non deberi fructus, nisi deductis expensis, quod extenditur ad rescripta, & etiamsi fructus integros fore restituendos priuilegio concedatur. nu. 1211.

Mariti priuilegium, ne conueniatur in plus quàm facere potest, non trāsit ad fideiussores. nu. 1212.

Maritus negans dotem recepisse, non amittit priuilegium non conueniendi in plus quam facere potest, quia pœna non habet locum nisi in casibus a iure expressis, nu. 1213.

Prædecessoris omnia priuilegia si concedantur alicui, non extenditur talis concessio ad ea, quæ habuit ratione priuilegij personalis, num. 1214.

Conductor domus potest in tribus casibus à domo expelli à domino ante locationem finitam. nu. 1215.

Conductor, cui pro securitate locationis fuerit hypothecata res locata specialiter, vtrum possit ante tempus

Eccle-

Mili-

pillis, non derogatur per secundum priuilegium sine speciali derogatione primæ concessionis, num. 1362.

Socius, vel aliquis illorum, qui tenentur tantum in id, quod facere possunt, si totum soluere promittant, vtrum videantur illi suo priuilegio renuntiare, numero 1363.

Priuilegiati in id quod facere possunt, annumerantur. nu. 1364.

Renuntiare iuri suo nemo tacite videtur, & remissio additur ad l. legitimam. ff. de petitione hæreditatis. nu. 1365.

Præstatio annua super aliquo fundo, vtrum inducatur demonstratio, vel actio personalis, vel hypothecaria, & l. nihil proponi. ff. de legatis 1. & l. final. §. final. ff. de contrahenda emptione interpretantur, & optima additio refertur. num. 1366.

Præstatio annua causa alimentorum, non inducit tantũ demonstrationẽ, sed actionem realem & hypothecã fauore alimentorum. nu. 1367.

Alimentorum legatum, siue fiat pauperi, siue diuiti, semper continet fauorem alimentorum, numer. 1368.

Alimentorum fauor extenditur ad relictum pro anima, vel anniuersario. nu. 1369.

Incertitudo vitiat relictum, & etiam libertatem, quando non constat de persona certa. nu. 1370.

Incertitudo non vitiat relictum, quando relinquitur pauperibus, & anniuersarijs, ratione priuilegij causæ piæ, numer. 1371.

Lex quantuncumque generalis, non comprehendit casus exceptos, & priuilegiatos. nu. 1372.

Doctor, licet sit minor 25. annorũ, non restituitur in integrum. n. 1373.

Priuilegium si cui concedatur hoc onere adiuncto, quód in quolibet anno teneatur vnum equum soluere, & per longissima tempora equum non soluit, sed aliud ipsius equi loco, vtrum equi præstatio præscribatur. nu. 1374.

Recipiens ignoranter longissimo tempore minus quàm sibi quotannis debeatur, vtrum sibi præiudicet. num. 1375.

Clericus habens bona communia cum fratre laico, vtrum ea possit defendere à collectis & gabella, & alijs oneribus ratione sui priuilegij clericatus. nu. 1376.

Bona vnita & indiuisa gaudent priuilegio indiuisi, & immunitatis. nu. 1377.

Donatio facta à patre filio clerico valet, & virtute prædictæ donationis poterit bona donata à collectis & impositionibus liberare prædictus clericus: tamen in tali donatione fraus præsumitur. nu. 1378.

Fraus quomodò probari, & præsumi possit. nu. 1379.

Laici quando habent indiuiduum, & coniunctum ius cum clericis, gaudent priuilegio clericorum sociorum. nu. 1380.

Clericus & laicus si habeant ius patronatus, pars clerici attrahit ad se partem laici. nu. 1381.

Lai-

Limi-

Prin-

De

Depor-

Exemptus à solutione gabellæ pro vsu suo, vtrum censeatur exemptus pro sua familia, & vsu eius, nu. 1586.

Diuturna præstatio facta causæ piæ ratione eleemosynæ ex mera liberalitate, vtrum præstantem obliget in futurum. nu. 1587.

Actus meræ liberalitatis excludit iuris necessitatem. nu. 1588.

Hypotheca anterior testibus probata, vtrum præferatur hypothecæ posteriori contentæ in publica scriptura, nu. 1589.

Hypotheca etiam testibus probatur, licèt non adsit publicum instrumentum. nu. 1590.

Lex scripturas. C. *qui potiores in pignore habeantur, interpretatur, nu. 1591.*

Mulier secundò nubens, vtrum teneatur reseruare filijs primi matrimonij illud, quod ei datum fuit pro pace, & remissione mortis primi matrimonij, quod adde ad l. 4. tit. 1. lib. 5. Recopil. nu. 1592.

P*riuationem non inducit illud, quod expreßè cautum non est, etiam in materia priuatiua. nu. 1593.*

Verba, Indulgeo, *vel* remitto, *cōtenta in priuilegio Principis quid importent, & significent, numer. 1594.*

Verba, Per indulgentiam nostram te restituimus, *vel* per restitutionem nostram tibi indulgemus, *si in priuilegio contineantur, quid significent. nu. 1595.*

Creditor secundus habet ius offerendi debitum priori, & antiquiori creditori, vt sibi ius cedatur. nu. 1596.

Creditor secundus vtrum habeat ius offerendi mulieri creditrici antiquiori agenti pro sua dote contra maritum constante matrimonio, quando vergit ad inopiam, & quid quando agit pro sua dote soluto matrimonio. nu. 1597.

Relictum à testatore fratribus Minoribus respectu alicuius summæ in festo sancti Francisci, vtrum sit perpetuum, an semel tantum debeatur. nu. 1598.

Dispositio testatoris lōgius & plenius interpretatur. nu. 1599.

C*onditio nuptiarum ad secundas nuptias extenditur. nu. 1600.*

Dictio Begnine, & *dictio* de æquitate, *æquiparantur, & idem significant in iure. nu. 1601.*

Reiteratur semper actus in fauorabilibus, & in fauore vltimæ voluntatis & testamenti. nu. 1602.

Relictum Ecclesiæ die nundinarum in vltima voluntate intelligitur perpetuum fauore vltimæ voluntatis, & Ecclesiæ, nu. 1603.

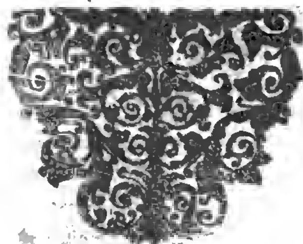
Promissio certæ quantitatis fauore alimentorum præsumitur annua, nu. 1604.

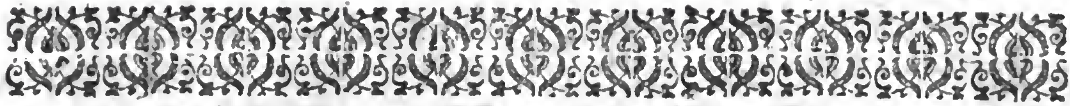
Sermo indefinitus non restringitur ad primum actum in fauorabilibus, nu. 1605.

Relictum pauperibus censetur relictū ad pias causas. nu. 1606.

C*onditio priuilegij censetur perpetua & non temporalis ex ipsa natura & vi priuilegij. nu. 1607.*

Priuilegium concessum alicui, & eius familiæ, non restringitur ad familiam, quæ erat tempore concessionis priuilegij: sed etiam extenditur ad aliàs

SEQVITVR TRACTATVS DE PRIVILEGIORVM ET exemptionum explicatione, authore Doctore Garcia de Gironda, olim Aduocato dignissimo, nunc tamen presbytero, & in Ecclesia Rondensi præbendato.

Cap. 1. IN principio huius tractatus, cùm de priuilegiorum explicatione sit agendum, erit prima suppositio, quòd priuilegium dicitur, *Lex priuata personæ, vel loco per Principem cõcessa*, c. priuilegium 54. dist. c. priuilegia, 2. dist. l. 1. tit. 18. p. 3. tradit Ripa de rescriptis in rubri. à num. 19. Et quòd priuilegium
1 habet vim legis, † l. 28. d. tit. 18. par. 3. Princepsque solus priuilegium & exemptionem, priuilegij, atque exemptionis confirma
2 tionem concedere potest, † per l. 26. d. tit. 18. par. 3. quorum priuilegiorum, & donationum differentiam videre licet per Ias. in l. beneficium, num. 27. ff. de consti
3 tutio. Principum, † eritque supponendum, quòd proprium est Regum, nobiliumque liberales existere, & donationes facere, & priuilegia, atque immunitates concedere, † vt probatur in c. 1. 4
de donatio. & in c. grandi, de supplenda negligentia prælatorum, lib. 6. Et largitas facit homines famosos & claros, † vt inquit Ci 5
cero lib. 1. de officijs cap. 15. & lib. 2. capit. 6. nam in donatione quædam in esse dicitur beatitudo. † Vnde Christus ait: *Beatius* 6
est dare, quàm recipere, vt traditur in c. cum Marthę de celebratione Miss. rũ: de quarũ donationũ largitate plura exempla tradit Pala. Rub. in repetitione rubricæ de donatio. §. 9. nu. 1. vsq; ad 6. & Valer. Maxim. lib. 4. c. fin. † 7

QVIBVS præhabitis, quia aliquando in praxi & forensibus dubitatum vidi, maximè in ciuitatibus habentibus exemptionẽ circa gabellarum solutionem, vtrùm hoc potiantur priuilegio & exẽptione famuli, & mercenarij, qui in ciuium illarum ciuitatum Quæst. 1.
ser-

8 seruitio commorantur, † hanc quæstionem disputatione dignam putaui. In qua quæstione affirmandum videtur, prædictos famulos, & mercenarios, à solutione gabellæ exemptos fore. Primò, quia famulus mercenarius habitans in ciuitate cum aliquo ciue dicitur vicinus, & ciuis illius
9 ciuitatis, † quod suadere, & probare videtur text. in c. rogationes de cõsecratione distinctione
10 3. ibi: *De populo est*, † & consequenter famulus mercenarius liber, & non seruus, erit de plebe, & ciuis, per text. in l. Plebs. ff. de verborum signific. Secundò, hęc comprobatur sententia, quia iuridicum est, quòd famuli gaudeant, & potiantur dominorum
11 priuilegio, † l. 1. & 2. C. de Episc. & cleric. & tenet Bald. in l. obseruare. §. proficisci, colũ. 5. ff. de officio Proconsulis familiares põtestatum esse ciues loci, & ciuitatis, in qua domini officium exercent, & habere ipsius domini
12 priuilegium. † Tertiò, hæc instruitur pars ex opinione Bart. in consil. 42. num. 3. volum. 1. vbi dicit, statuta loquentia inhabitantibus ciuitatem obtinere in eo, qui est famulus alterius in ea-
13 dem ciuitate: † vbi palam tenet, hunc famulum illius loci & ciuitatis ciuem esse: & ita tenet Tho. Grammaticus in decisione 87. num. 4. Quartò huic accedat sententiæ tex. in l. libertus in principio. ff. ad municipal. vbi probatur, famulos esse oppidanos, seu vicinos ciuitatis, qui obnoxij sunt oneribus ciuitatis. † Quod etiam 14
probatur in l. 1. ff. ad municipal. probaturque isthæc opinio ex glossa in l. 1. tit. 1. p. 6. in verb. *Ante siete testigos*, post medium, quæ tenet, quòd famulus poterit esse testis in testamento nuncupatiuo, in quo pro substantia ciues adhiberi in testes requiritur. † 15
Pro contraria tamen sententia facit primò text. in l. si verò in principio de his, qui deiecerunt, vel effunderunt, ex quo Bald. & omnes notant, habentes famulos in ciuitate propriè esse existimandos ipsos, & non prædictos famulos ciuitatem habitare.
† Igitur non firmandum est, famulum esse ciuitatis vicinum. Se- 16
cundò facit, quia plerumque accidit, quòd famuli non recipiuntur ad incolatum, nec ciuilitatem, nec populi onera subeunt: † 17
quare pro ciuibus, seu vicinis non reputantur, per tex. in d. l. 1. ff. ad municipales, vbi Bart. à num. 16. cum seqq. ex tex. in l. ciues. C. de incolis, lib. 10. cum similibus, de quibus latè per Paul. Paris. consi. 17. vol. 1. nu. 3. Prętereà & tertiò huic parte patrocinatur id, quod frequenter cõtingit, maximè his ce temporibus, famulos non seruire dominis animo remanendi in ciuitate, sed ab ea recedendi; † 18
& hac de causa ciue, vel vicinis esse nõ possũt, l. 2. l. verũ. C. de incolis & origin. li. 10. l. nihil. ff. de captiuis & post limi. reuersis cũ alijs iuribus citatis à Petro Paul. Paris.

consi.

cōsi.53.n.91.vol.3. Quid tenendū in hac tā controuersa quæstione.

Resolut. 1. Quæst. Mihi tamen hac distinctione componenda videtur, quæ quidem est, famulum tanquam ciuem & vicinum gaudere prædicto priuilegio & exemptione, si in eo concurrant quæ iure, seu consuetudine necessaria sunt ad hoc, vt loci alicuius sit vicinus, puta, vt ad vicinitatem sit admissus, oneraque subeat, in ciuitateque domum, vxorem, & filios habeat, & alia huiusmodi: †
19 at verò si famulus onera ciuitatis cum alijs oppidanis non subeat, nec ad ciuitatem receptus fuerit, in eaque sit absque animo ibi remanendi, quęrendi, seu retinendi ciuilitatem, in eoque alia non concurrant, quæ de iure sunt necessaria adhoc, quod sit ciuis, seu vicinus, sine dubio videtur mihi prædicto priuilegio & exemptione dictos famulos & mercenarios potiri non posse: pro quo est tex. in l.22. titul. 14. lib. 6. Recopil. & plurima de iure communi circa hanc quęstionē videnda sunt per Menoch. de arbitrar. lib. 2. centuria 6. casu 572. Nec obstat text. in d.c. rogationes, quia etsi serui sint de plebe, nō exinde sequitur, eos esse vicinos, & ille tex. loquitur in illo actu, qui communis est seruis & dominis, & alijs omnibus in populo existentibus, & omnibus fidelibus Christianis.

20 Nec obstat, † quòd famuli potiuntur dominorum priuilegio, quia ex hoc non sequitur, famulos esse ciues & vicinos ciuitatis priuilegiatæ. Præterea non est verum, famulos frui posse priuilegijs dominorum, nisi in famulis clericorum, vt in c. sicut de verborum signifi. lib. 6. † ita Alberi. 21
Paul. & omnes in l.1. C. de Episc. & cleric. Capit. decis. 12. nu. 1. & 2.

Minusque obstat Bart. opinio in d. consi. 42. quia loquitur in casus, in quo famulus est ciuis oppidanus, animoque illic permanendi commoratur: † & in hoc sen- 22
su disponit d.l. Libertus. ff. de publican. & vectigal. adducta pro quarto fundamento prioris opinionis. Nec tandem dictis contradicit Gregorij Lop. opinio in d. glos. vers. *Ante siete testigos*, in l. 1. tit. 1. p. 6. quæ nequaquam vera est, nisi famuli fuerint ciues, in eisque alia ciuilitatis necessaria concurrant, ad hoc, vt in testes in testamento admitti posint, † vt 23
resoluit Burg de Paz in l. 1. Taur. 1. p. concl. 3. nu. 420. versi. at verò, & ideò non loquitur Greg. Lop. affirmatiuè, sed per verbū *Videtur*, denotans impropriétatem.

Quæ supradicta distinctio cōprobatur, quia vicinitas est quid extrinsecum, & in facto consistens, in qua populi cōsensus debet adesse, & insuper habitatio, & fideiussoris præstatio ibidem permanendi, & tributorum contributio, secundùm Burgos de 24
Paz vbi supra, num. 465. & 512. & Boerium in decis. 260. num. 17. & secūdùm alios Doctores, quos refert & sequitur Azeued. in l. 1.

tit. 4.

part.2.& l.2.titul.31. ead.2.part. pascua namque vniuersitatis in-
33 colis tantum debentur, † l. testatrix. §. 1. ff. si seruitus vendicetur, text. in §. Vniuersitatis instit. de rerum diuisione, l. in tantum. §. Vniuersitatis. ff. eod. tit. l. sicut. ff. quod cuiusque Vniuersitatis nomine, vbi glo. verbo non debetur, tenet Couarru. in practic. quæst. c. 37. num. 1. quorum ratio est, vt oppidi habitatores abun-
34 dent, † l. fin. §. penult. ff. de bonis damnatorum, l. fin. in fine. ff. communia de manumissionibus, ibi ampliandam magis ciuitatem nostram, secundùm Anton. Rub. in consi. 9. num. 5. Quæ ratio expressè euidenterque militat in priuilegijs, & exemptionibus gabellarum ciuitatibus concessis, quod limita, si prædictus vicinus ciuitatis priuilegiatæ aliò commoratur per maiorem anni partem, & in ciuitate priuilegiata habeat domum, seruos & familiam: in quo casu tenendũ videtur, quòd potiri possit prædicto priuilegio
35 & exemptione. † Nam habitare dicitur qui per alium habitat. l. l. certè. §. si procurator. ff. de precario. tenet Bald. in dicto consi. 234. & ille dicitur habitare in aliquo loco, qui non est præsens, dummodò illic suam habeat fa-
36 miliam, † l. 1. §. domum. ff. de liber. agnoscend. regula qui per alium de regulis iuris, lib. 6. facit, l. 5. tit. 9. lib. 7. Recopil. quia per famulos habitatio retinetur: & domini, & non famuli dicuntur habitare, † l. si vero in principio. 37
ff. de his qui deiecerunt, vbi Doctores, ex quo animus redeundi præsumitur, per tradita à Doctoribus in l. quod meo. ff. de acquirend. possess. & per l. clam possidere. §. qui ad nundinas. & l. peregre. ff. eod. tit. & vtrobique tenet Bart. & ordinarij, & per ea, quę resoluit Matthæus de Afflictis in decisione 87. ad fin. nam quoad residentiam habitationis animus consideratur, † l. si quis 38
ita legauerit, dum vxor mea. ff. de conditio. & demonstr. tradit Bertrandus consi. 75. volu. 2. & consi. 167. volu. 3. Prætereà si absens à dicta ciuitate in ea reliquerit vxorem, filios, parentes, fratres, vel cõsanguineos, qui vice ipsius munera & onera subeant, † per ea, 39
quę tradit Ioann. de Platea in l. cum scimus. §. fin. C. de agricol. & censitis, lib. 11. à principio, qui ait, quòd si statuto caueatur, quòd absens à ciuitate non possit gaudere priuilegio ciuibus concesso, si aliquis absens à ciuitate in ea reliquerit vxorem, filios, parentes, fratres, & consanguineos subeuntes eius loco munera & onera ciuitatis, pręsens censendus est, & dicto priuilegio munitur. † Re- 40
fert alia in comprobationem Burgos de Paz vbi supra, nu. 435. cum seqq. Et prætereà probatur tali fundamento: nam si quis sit in vno oppido per mille annos, animo tamen retinendi domicilium in alio loco, non potest esse ciuis illius loci, vbi adest, † l. nihil. ff. 41
de

de captiuis & post limin. reuersis, l. ex facto. §. rctum. ff. de hæredibus instituendis, l. 2. & 3. vbi Doctores, C. de incolis. lib. 10. l. lex Cornelia. §. si tamen in fundo. ff. de iniurijs, ibi: *Qui inhabitant non momenti causa*, Menoch. de arbitrarijs lib. 2. Cent. 1. casu 86. num. 7. nam si adfuerit aliquis animo transferēdi se ad aliquem locum, vel oppidum, non dicitur incola
42 illius loci, vbi adest, † l. si in patria. C. de incolis, lib. 10. vbi scribentes & Iass. dicto consilio 77. & cum prædicta limitatione intelligenda & limitanda est dicta l. 4. titul. 28. part. 3. & Auendañi opinio de pascuis publicis.

Quest. 3. PER supradicta dubitatur prætereà, quid statuendum sit, quando vicinus duorum locorum à solutione gabellæ exemptorum vendit sua bona libera, hoc est, *De labrança, y criança*, in quolibet dictorum locorum, an gabellam soluere teneatur, vel
44 prędicto priuilegio potiatur. † In qua quæstione videbatur dicendum non potiri debere: quandoquidem in vna eademque persona non possint duę causæ lucra-
45 tiuæ concurrere, † per l. Męuius. §. duobus. ff. de leg. 2.

Sed nihilominus contrarium est tenendum, & sic quòd potiatur priuilegio, & exemptione ambotum locorum exemptorum: nam d. l. Męuius. §. duobus loquitur in dissimili casu, vt latè resoluit Bart. ibidem, nu. 8. & 13. & Paul. num. 3. & 4. qui sunt videndi de interpretatione & limitatione prædictæ regulæ. Quæ omnia circa ciues habentes priuilegium & exemptionem gabellę, limita & intellige, dummodò res venditæ sint, *De labrança, y criança*, nam prædictum priuilegium non extenditur ad res venditas, quæ sunt mercimoniæ, vel negotiationis causa adquisita, † iuxta text. in l. 11. & 46
32. & 33. titul. 18. lib. 9. Recopilat. & ideò cum hac limitatione, vt dictum remanet, intelligenda est prædicta quæstio de vicino duorum locorum exéptorum, quod sublimita, dum tamen dicta bona acquisita fuerint in loco libero vbi venduntur, nam bona *De labrança, y criança*, acquisita in vno loco circa hoc exempto, si in alio etiam de hoc exempto vendantur, in quo itidem vendens habet vicinitatem, non erunt exempta à gabellæ solutione: † 47
quia quoad locum vbi venduntur, non erunt *De labrança, y criança*, & quia vt iam supra resoluimus, prædicta exemptio habitatoribus, & incolis tantum conceditur, & locorum diuersitas inducit diuersitatem iurium, † 48
ex text. in l. superuacuam. C. de temporibus in integrum restit. petend. & probatur in l. 1. ff. de offic. Proconsulis, vbi disponitur, quòd Proconsul potest insignia vbique portare; potestatem autem non exercet, nisi in ea prouincia sola, quæ ei designata est, Et etiam probatur, quia quando

quando priuilegium concessum
est ratione loci,& eius augmen-
to, vt in Hispania, mutantes se
ad alium locum non retinent
49 dictum priuilegium, † l. hoc iu-
re. §. si aquam. ff. de aqua quoti-
diana,& æstiua: & cum dicta ex-
emptio sit causa habitationis,
& incolatus concessa, cessat ha-
bitatione cessante, per l. priuile-
gia. ff. de regul. iuris; & quando
priuilegium conceditur loco, du
50 rat in quantum durat locus, † l.
forma. §. quanquam. ff. de censi-
bus, & est pro hac sublimita-
tione textus expressus in l. 12. in
fine,& in l. 14. titul. 18. libr. 9. Re-
copilat. ibi: *No paguen alcauala
de todo lo que vendieren en la di-
cha venta de la cria, y labor que en
el termino della se hiziere*, & l. 15.
dict. titul. 18. ibi: *No pague alca-
uala de las cosas que vendieren en el
dicho lugar para su proueymiento*, &
in l. 16. in principio, & l. 18. ibi:
*Que todas, y qualesquier personas que
vendieren qualesquier mercaderias,
y otras cosas en el dicho lugar de Si-
mancas, y las entregaren alli real-
mente, y sin fraude, que no paguen al-
cauala alguna dellas*. Et ibi: *Y pa-
guen las nuestras alcaualas de lo que
vendieren fuera del dicho lugar*; &
est text. in l. 20. & 21. dicto titul.
51 18. lib. 9. Recopilat. † quæ intelli-
ge vera, nisi aliter in priuilegijs,
& exemptionibus dispositum
fuerit, & extendatur ad vendi-
tionem factam vbique locorum,
vt in priuilegio *De Tarifa, Gibral
tar, Teba, y Antequera*, & alia hu-
iusmodi, quæ videntur: ciues e-
nim horum locorum exempti li
berique erunt à solutione ga-
bellę vbicumque bona sua, *De
labrança, y criança*, vendiderint,
etiam extra dicta sua loca, sicuti
libere venduntur bona libera,
De labrança, y criança, in alio loco
omnino à solutione gabellę ex-
empto, vti resoluimus in no-
stro lib. de gabellis in 6. par. nu.
40. & 41.

Et ex dictis resoluitur, quòd
vicinus alicuius loci omnino à
solutione gabellę liberi vendens
in alio loco etiam omnino libe-
ro, & sine modificatione, *De la-
brança, y criança*, gabellam solue-
re in neutro dictorum locorum
non teneatur, etiamsi amborum
vicinus sit, quia cessat ratio quæ-
stionis supradictæ de vicino duo
rum locorum tantum circa bo-
na, *De labrança, y criança*, exemp-
torum.

NEC prætermittendum, *Quæst. 4.*
vtrum priuilegiũ alicui ciuitati, Cap. 2.
atque eius ciuibus cõcessum, ex
tendatur ad suburbia, & ad ciues
in suburbijs degentes, † in qua 52
quęstione videtur ad suburbia,
nec ad ciues suburbiorum non
extendi. Primò, quia priuilegia
sunt stricti iuris, & non veniunt
extendenda, sed limitanda, † per 53
tex. in l. 1. C. de legibus, vbi tenet
Bald. & Ripa. in tract. de peste 2.
p. particu. 2. nu. 3. late Menoch. de
arbitrarijs lib. 1. casu 99. nu. 5. qui
alios refert. Vrbs enim est, quę
muro cingitur, † l. 2. & l. Alphen. l. 54
§. fi-

habitatoribus, vt superius resoluimus: leges enim Regiæ de ciuibus habitantibus loquentes locum non habēt in merê vicino, siue in eo, qui pro ciue habetur, siue in eo, quem vulgus ciuē nominauerit, nisi in ciui
57 tate cōmoretur: † probat text. in c. fundamenta, §. fi. de electione lib. 6. ita Ioan. de Platea in l. 1. C. de incolis lib. 10. col. fin. Carol. Ruin. in cons. 112. n. 13. lib. 5. vbi tenet, laudū de ciuibus habitantibus loquens non posse obtinere in ciuibus nō habitātibus in loco. Quia habitatio, cùm sit facti,
58 nūquā præsumitur, † l. in bello, §. facta, ff. de captiuis & post limin. reuersis, tenet Ioan. de Platea in dicta l. 1. & probat par. l. 9. tit. 28. par. vbi habetur, quòd ad hoc vt vicin' alicuius ciuitatis, vel villæ, potiri possit montibus, & pascuis illius ciuitatis, & villæ, necnō alijs omnib', tenetur
59 in illo loco cōmorari, † vt sūpra diximus in n. 31. cuius legis verba sunt: *Ca todo ome q̄ fuere hi morador, puede vsar de todas estas cosas sobredichas, e son comunales a todos, tambien a los pobres como a los ricos. Mas los q̄ fuessen moradores en otro lugar, no puedē vsar dellas cōtra voluntad y defendimiēto de los q̄ morassen hi*, quod per dictam l. 9. tenet Burg. de Paz in l. 3. Tauri, 1. par. nu. 338. nam cum d. l. partitæ prædicta commoda tribuat habitantibus, palam denegatur vicinis, & ciuibus non habitantibus, per l. maritus, C. de procuratoribus, l. cum prætor, ff. de iudi. & per consequens exemptionis priuilegium cōcessum ciuibus habitātibus in ciuitate extēdi nō potest ad habitātes in vico: quod etiam probatur per l. 17. tit. 18. lib. 9. Recopil. ibi: *Y en quanto a los otros decendientes que viuen fuera de la dicha villa de Valderas, pechen, y paguen, y contribuyan con los otros pecheros.* Præcipuè cum priuilegium immunitatis concessum ciuitati non extendatur ad villas, quæ posteà auctæ sunt, † l. Iuli. §. vlt. ff. de leg. 3. 60
quod tenet Petr. Antib. in tract. de mun. 3. p. princ. n. 43. & in tantū est verū, quod in superiorib' resoluim', quod de venditione facta in rure, vel extra ciuitatem, gabella venerit soluenda: licèt priuilegium ciuibus, vel ciuitati fuerit cōcessum, † quod pro 61
batur in l. 3. ibi: *Dentro en la dicha Puebla*, & in l. 14. ibi, *Que non pague alcauala de todo lo que vendieren en la dicha venta*, & in l. 15. & 16. ibi: *En el dicho lugar para su proueimiento*, & in l. 18. ibi: *Todas y qualesquier personas que vendieren qualesquier mercaderias, y otras cosas en el dicho lugar de Simancas, y las entregaren alli realmente, y sin fraude, que no paguen alcauala ninguna dellas, y sean francos y libres della*, in tit. 18. libr. 9. Recopil. & in l. 32. dicto tit. 18. ibi: *Seā francos, y libres de todo lo otro que vendieren dentro en la dicha ciudad de Toro*, vbi vēditio intra ciuitatem priuilegiatam fieri requiritur nisi in priuilegijs aliter fuerit dispositum, vt probatur in d. l. 32. & in l. 11. d. tit. 18. ibi: *Segū, y como, y en los lugares q̄ se cōtienen, o fueren cōtenidos en los priuilegios de frāqueza, q̄ desto tiene cōfirmados por nos, o los dieremos de aqui adelāte*, & nō solū requiritur, quod vēditio fiat in loco libero & exēpto ad

hoc, vt gabella non soluatur, sed etiã requiritur vera ibidem, & non frau-
62 dulenta traditio, † vt probatur in d. l. 18. dicto tit. 18. quæ requirit effectualem (vt ita loquar) & essentialẽ contractus perfectionem, cum traditione in dicto loco libero & exẽpto. Quãuis ad gabellæ & decimæ solutionem tantũ requiratur contractus vẽditionis mutuo cõsensu celebratus, etiãsi rei vẽditæ traditio, nec pretij solutio intercedat, cũ prædicta decima & gabella, non ratione rei venditæ, nec pretij soluti, nec ratio-
63 ne traditionis, sed ratione contractus vẽditionis debeatur; † vt resoluimus in tractatu de gabellis in 5. par. in princ. num. 11. & resoluit Lasarte de gabellis c. 3. à n. 2. cũ seqq. Ex quibus consequitur, quòd priuilegium concessum loco, durat, quantum durat dictus locus, l. forma, §. quanquam, ff. de censibus: in quibus erit optima resolutio habẽda, quòd aliquando datur priuilegium causę, & tunc durat, quantum causa durat, l. priuilegia, ff. de reg. iur. aliquoties conceditur personæ, & tunc cum
64 persona extinguitur, † regula priuilegium de regul. iur. lib. 6. l. pecoris, ff. de seruit. rusticorum præd. l. 1. §. promittit. ff. de aqua quotidiana & ęstiua. Aliquãdo datur fauore rei, & tunc durat, in quantum durat res,
65 † l. ætatem §. fin. ff. de censibus: & est interpretandum secundum qualitatem, & conditionem personæ, cui conceditur, l. ex militari, ff. de militari testamento, vbi Bald. & DD. & tenet Palac. Rub. in repetit. Rub. de donat. inter virũ & vxorẽ, §. 11. vers. ad idem facit textus optimus in aliquibus Hispaniæ, & huius Regni Granatensis locis, præcipuè in contentis in tit. 18. lib. 9 Recopil.

ET In dicto Granatensi Regno, Quæst. 5. vbi Maurides, qui contra nostrum Catholicum Regem Philippũ Secũdum conspirauere; qui dicti loci dicuntur, *De la nueua poblacion*, cõcessum est peculiare priuilegium omnibus, qui illuc bastimenta vendenda portauerint, & ab aliquibus dubitatum vidi, vtrum illud priuilegiũ extendatur ad alimenta, vel ad ea, quæ minutatim, & non ad grossum in dictis locis venduntur? † Et dubitandi 66 rationem faciebat l. diarijs, vel cibarijs, ff. de alim. & cibar. legat. vbi cibarijs legatis cõtinetur cibus tãtum, & nõ alia. Sed indistinctè tenẽdum est, cibaria & victus contineri in huiusmodi priuilegijs, per l. verbo, victus, l. quos nos, §. verbum viuere, ff. de verbor. significat l. alimentis, l. fin. ff. de alimentis & cib. leg. & l. 5. tit. 33 p 7. & comprobatur per l. 13. ibi: *Para el proueimiento y mantenimiento*, & per l. 16 tit. 18 libr. 9. Recopil. ibi: *En el dicho lugar para su mãtenimiẽto y proueimiẽto.* † Ideoq; 67 omnia, quæ sub verbo, victus, continentur, libera, & exẽpta erunt à solutione gabellæ, si in illis locis priuilegiatis vendãtur, etsi in dictis priuilegijs victualia tantũ comprehendãtur: de quo est vidẽda l. 1. tit. 14. lib. 5. Recop. & Bobadilla in sua Politica 2. tom. lib. 3. c. 4 n. 108. Et ad dictã l. diarijs supra relatã responde, quòd tantum loquitur in cibo diario, † vt 68 notat glo. 1. ibidẽ, & glos. 1. in dicta l.

lege alimētis. Rationē præterea dubitandi præstabat l.16.tit.18.lib.9. Recopil.ibi: *Que en el dicho lugar vendierē por menudo,* vbi probatur, quòd priuilegiū exēptionis cōcessum *a la Puebla de Sāta Maria de Nieua,* de rebus illic vēditis, limitatur in rebus minutatim, & non ad grossum vēditis: & ita videbatur dispositum in supradictis. Sed contrariū generaliter est tenēdū, & sic quòd prædicta priuilegia extendantur ad res tā ad grossum, quàm minutatim venditas in dictis locis priuilegiatis, per l.15.d.tit. 18.lib.9.Recop. vbi expressè res venditæ ad grossum, & minutatim comprehenduntur, & eximuntur. Et prędictæ legi 16.d.tit.18.responde, priuilegium, de quo in illa lege, esse limitatū, & exceptum à regula generali, quę firma remanet in contrarium. Et ideo in omnibus priuilegijs & exemptionibus, quæ viderim, præcipuè in priuilegio exemptionis à dominis Regibus Catholicis concesso meæ ciuitati de Ronda, ita habetur, *Qui sean libres de lo que vendieren de sus labranças, y crianças, quier lo vendan por granado, o por menudo,* quod cōprobatur; nā venditio verificatur in vno nūmo, si res vendita non erat maiori pretio digna, nec adest dona-
69 tionis pręsumptio, † per l. siquis donationis, ff. de contrahen. emptio. tenet Bar. in l. siquis ante. ff. de acquir. possess. n.1. & Fabianus de Monte in tract. de emptionē & vendit. in 4.q. principali n.21. & de hoc verbo minutatim, vsus est Iuriscons. in l. cum hi. §. in causa. ff. de transact. & in l. 3. ff. de aliment. & cib. legat. & in l.

Martius. ff. de acquir. rerum dom. † 70
& alimentorū nomen tam latā habet significationē, vt etiā medicinæ sub eo cōprehendantur. † l. si cū dotem 71
§. si autem in sæuissimo. ff. solut. matrim. tradit Bart. in l. alimentis. ff. de alim. & cib. legat. n.2. & Lara de Cordoua in tract. de alimen. §. nō autem n.28. cum seqq. & Cassan. in consuetud. Burgun. rubr.6. §.4. fo.217.n.4. vers. sed quero, & quid contineatur appellatione bastimentorū, vide per l.10.tit.18.partita.2.

SED non est ignorandum, vtrū vsus vel consuetudo non solū gabellā inducant immunitatis priuilegiū? *Quæst.6.*
† In qua quęstione noto, quòd vectigalia & angarię tolluntur ex consue- 72
tudine non soluendi, l. licitatio. §. earum. ff. de public. & vectig & tolluntur per spatium quadraginta annorū, quando soluuntur, & debentur fisco, secus si priuato. l. omnes. C. de pręscrip. triginta, vel quadraginta annorum, ita Bart. in d. §. earum, vers. quęro quinto, facit l.2.ti.22.lib.9.Recop. vers. *De qualquiera carga de gienda,* ibi, *no han de pagar alcauala, porq̄ no se acostumbra pagar,* vbi innuitur, quòd gabella nō debet solui, quādo adest consuetudo non soluendi, per quā induci videtur immunitatis priuilegiū. Sed veritas est in cōtrarium, quia vsus vel consuetudo non soluēdi gabellā, non inducit immunitatis priuilegiū, per l.1.tit.13.li.9.Recop. ibi, *Ca como dicho es, la nuestra merced es, q̄ todos paguen alcauala, no embargante q̄digā, que nunca la pagarō y que estan en possesion de la no pagar,* & per l.15.d.tit.18. ibi, *Que de lo tal*

es nuestra merced, q̃ se pague alcauala, no embargãte q̃ digan, q̃no la acostũbraron pagar. Quod cõprobatur, nã certũ est, quòd gabella Regi nostro soluitur in recognitionẽ subiectionis, & superioritatis, & vniuersalis do
73 minij, † vt tradit Otalora de nobilitate. 1.p.c.3.n.1. & 7. & in hoc casu, nec prescriptio, nec vsus, vel consuetudo excusat à solutione, per l. cõpetit. C. de prescrip. 30. vel 40. annorũ, tenet latè Bar. in d. l. licitatio. §. earũ, & Alex. cons. 30. col. 4. vol. 4. Ias. in l. imperium. ff. de iurisdict. omn. iudi. Bald. & omnes Doctores cõmuniter in d. l. cõpetit, & probatur ex doctrina Panor. in c. ad audientiam de prescriptio. asserentis, quòd omnis solutio census prescribi potest, excepta il
74 la, quę fit insignũ subiectionis, † per c. cũ non liceat de prescript. de quo videndus est Felin. in d. c. cum nõ liceat. Pendente tamen quęstione super immunitate, & exéptione, interim debet cogi ad soluẽdum ille, qui se immunẽ, & exemptum contenderit, & allegauerit. Ita Bald. cons. 138. vol. 1. col. 2. & Ægidius Bosius in sua practica in tit. de Principe, & priuilegijs eius, n. 146. quoniã qui est in possessione soluendi gabellã, debet eam soluere, donec sit causa exéptionis in petitorio decisa, per c. querelã de electione, tenet Abb. in c. peruenit de censibus, & Ægid. Bosius cũ referens vbi supra nu. 148. & ad hoc vt supradicta apertiùs intelligantur,
75 talis erit facienda distinctio, † quòd illi, qui dicunt, se immunes per priuilegiũ, audiri non debent, nisi prædictum priuilegium exhibeant, & si se fundauerit in consuetudine, vel prescriptione immunitatis, eã probare debent: & qui ad fundandã suã exceptionem, & immunitatẽ priuilegiũ plenũ ostenderint, obtinebunt, eisq; prędictum priuilegiũ obseruabitur. Sin autem priuilegiũ nõ plenum ad exemptionẽ consequendã ostenderint, tenẽtur etiam probare vsum, & præscriptionem 40. annorũ, qua probata, cùm prędictũ priuilegium causam prescriptionis prębuerit, erunt conseruandi, atq; tuẽdi in possessione immunitatis, dũ causa immunitatis terminetur; in eaq; nõ debent turbari, si violenta, vel clandestina, vel precariò concessa non fuerit. Quod probat tex. in c. cùm personæ de priuilegijs lib. 6. quæ omnia si non præcedant, nullatenus excusationẽ habebunt, cùm Regiũ ius sit manifestum, per l. 2. tit. 28. lib. 9. Recop. vbi superius dicta in causis, & exéptionibus gabellarũ modificantur tali modo: quod nullus à solutione gabellæ excusationẽ meretur, licèt immemorialem prescriptionẽ, vel priuilegiũ allegauerit, dummodò in Regijs Codicibus, quos dicimus, *Libros de los saluados*, scriptũ nõ est, & à maioribus cõputatoribus subsignatũ. Prętereà est notandũ, quòd etsi indulgẽtia domini, vel Principis de non exigendo gabellã prosit, vt notat Bart. in l. licitatio. §. earũ. ff. de publican. & vectigalibus: tamen publicanorũ, & exactorũ indulgentia non proderit, nec excusationem aliquã præbet, & consequenter non nocet domino, nec Principi. † Ita Ægidius Bosius in 76
sua practica tit. de Principe nu. 162.

quia

quia conductor non potest interuertere, nec præiudicare possessioni domini sui. l. cũ nemo. C. locati. l. quãuis. §. 1. ff. de acquiren. possel. l. 3. §.
77 si rem, & §. sequenti eodẽ titu. T.

Quæst. 7. INFERTVR QVE ex supra notatis; quòd Principis priuilegium requirit scripturam, per ea quę tradit Azeued. in l. 22. & 23. titu. 14. lib. 6. num. 2. & in l. 7. tit. 1. à nu. 1. d. lib. 6. & per glos. in c. 1. de censibus lib. 6. & per ea, quæ refert AEgidius Bosius vbi supra n. 292. qui in n. 293. prędictã doctrinam intelligit, quoad probationẽ, plurima iura, & Docto-
78 res allegãs. † Sin autem priuilegium sit perditũ; potest probari per testes expertos deponentes de amisione; & eius tenore, per tex. in c. olim de priuilegijs, latè Doctores in l. sicut iniquum. C. de fide instrumento. & Mascard. de probatio. 1. p. cõcl. 245. tex. in l. testium. C. de testib. vbi habetur, quòd duo testes sufficiunt ad
79 huiusmodi probationem. † Et est ad idem l. 41. Tauri, vbi scriptura maioratus perdita potest probari per testes de eius tenore deponẽtes, vbi videas Doctores ad plenum hanc materiam pertractantes; & est l. 2. C. de bonorum possess. secundum tabulas, vbi glos. verbo doceri, & ibi communiter Doctores, idem affir-
80 mantes in testamento perdito. † In quo refert plurima iura, & Doctores, Burgos de Paz in l. 3. Tauri, nu. 804. cum sequentibus, Cassaneus in consuetud. Burgundiæ rubri. 7. §. 4. in versic. par son testament. nu. 1. cũ sequẽtibus fol. 239. col. 2. & Gómez Arias in d. l. 41. Tauri, num. 1. qui in nu. 2. affirmat, quòd sufficit probari testamentum, licèt scriptura eius nõ appareat per l. 1. §. sufficit. ff. de bonorum possess. secũdum Tabulas. Et quod dixi teneri testes deponere de toto tenore testamẽti, intellige in testamento nũcupatiuo, non tamen in testamento in scriptis: quia cùm occulrè fiat, nõ possunt testes deponere de eius tenore, vt tenet Alex. in l. publicati. C. de testam. nu. 4. vers. in ea ibi, Sicut scriptũ est, & Petr. Iacobus in sua practica in rubr. de actione ex testamẽto, versic. item poterit probari pag. mihi 113. col. 3. & Bonifacius in glossa peregrina, in verbo testamentum, versic. aperiendũ, ibi: *Nec est necesse, quòd testificetur, quòd in testamento continetur, cum id occultum sit*, fol. 511. col. 2. in princ. facit l. 103. tit. 18. parti. 3. in fin. ibi: *E si por auentura el que lo fiziere, non quisiere que los testigos sopiessen lo que es fecho en el, puedelo mandar hazer al escriuano en poridad*, vbi probatur, quòd testes testamenti facti in scriptis, quod fit occultè; & *en poridad*, vt ita loquar, non possunt scire contenta in illo, nec de ei⁹ tenore deponere. Sed si priuilegium immunitatis ad tempus fuerit concessum, cessat elapso tempore: † argumento tex. in l. quoties. C. de precibus Imperatori offerend. tenet Abb. in c. cũ accessissent de constitutio. & facit tex. in cap. de causis de officio deleg. quia prohibitum ad tempus, post tempus censetur concessum: & è contra concessum ad tempus, post tempus censetur prohibitum, & non concessum; l. si vnus. §. ff. de pactis, tenet Tiraq. 81

lib.2.de retract.conuention. §.1.glo. a n.44.cum.seqq.& priuilegium cõcessum ex certa causa expressa, vel tacita, cessat cessãte causa, † c.suggestũ
82 de decimis, l.generaliter.C.de Episcop.& cleric.tenet Abb.in d.c.cum accesissent, & est text. in cap. cum cessante de appel. vbi scribentes. Et qui vult scire, quid sit priuilegium, quid rescriptum, quid beneficiũ, videatur Panor. in rubr. de rescriptis, & Alex.in l.qui dotali,ff.solut. matr.

Quæst.8. QVANDO tamen de interpre-
83 tatione † priuilegij est quæstio, hæc interpretatio ad Principẽ tãtum spectat, c.cũ venissent de iudicijs, l.ex facto, ff.de vulgari. † Quia ei' est inter
84 pretari, cuius est concedere, c.inter alia de sent.excõmun.l.vlt.C.de legibus, l 27.tit.18.p.3. quod intellige cũ distinctione, de qua per Gregor. Lop.ibidem, glos.1.& 5.& immunitatis & exemptionis priuilegia sunt perpetua, dummodò per non vsum
Quæst.9. non perdantur, quia si eis non vtuntur priuilegiati & exẽpti per spatiũ triginta annorũ, amittunt priuilegia
85 † per l.42.tit.18.p.3.vbi Greg.Lop. in glos.verbo, *Fasta treinta años*, vbi latè de materia, & in glos.verbo, *Fasta diez años*, de quo latè distinguit Matienç.in l.2.tit.10.lib.5.Recopil. glo.7.& Azeu. in l.2.tit.7.n.fin.& in l.1.tit.1.lib.6.à n.34. cum seqq. quã l.42.limita, quòd tunc tẽporis perditur priuilegiũ per nõ vsum, quando euenit occasio vtendi; sed si occasio nõ euenerit, nõ perditur, etiãsi quis eadem nõ vtatur per mille annos, ita Bar.in l.filijs n.2. C. de decurionib' li.10.Ioã. Andr.in additio.ad Specul. in tit.de feudis in rubr.Panor.in c.ad audientiã de præscrip. quẽ sequitur Imol.nu. 8. & d.Panor.in c. Abbatẽ n.15. de verbor.sign.latè Ias.in l.fin. ff.de constit.Principũ n.53 Feli.in c. cũ accesissent de constit.n. 25.cum seqq. quã sententiam communem dicit Bellonus cons. 1. n.11.

ET ne in exẽptionis materia ali- Quæst.10.
quid omittamus, erit scitu dignum, quòd si aliquis habẽs priuilegiũ exẽptionis, ne teneatur gabellã soluere de suis bonis immobilib' vẽditis, eodẽ modo eã soluere nõ teneatur, pręd dictaq; exẽptione potiatur, si sua bona immobilia & prędia nõ vẽdiderit, sed super eis cẽsum imposuerit, † se- 86
cũdũ Azeu.in l.3.tit.15.li.5.Rec.n.2. qui in l.2 tit.14.dict.lib 5. n.3. refert Quæst.11
quoddã mirabile, si in praxi de iuris rigore verũ esset, hoc est, quòd correctores & deputati cõsistoriales, subsistente causa caristię vel pestis, vel alia vrgẽte, possunt cõstituere, quòd deferẽtes victualia in ciuitatem sint immunes à solutione gabellæ & portagij, licèt cum damno arrendatorũ & collectorum. † Et ad hoc vt veri- 87
tas huius doctrinæ elucear, præmitto, quòd priuilegiũ Principis intelligitur sine alterius damno.& præiudicio. † l.2. §.merito, & §.si quis à Prin- 88
cipe, ff.ne quid in loco publico, l. cũ filius, ff de militari testam.l.impuberi, ff.de administr. tutor. l. nec auus, C.de mancipatio.c.cum olim de cõsuetudine, l.30.tit.18. p. 3.l.2.& 3.tit. 14.lib.4.l.16.tit. 10.lib.5.Recop.tradit Azeued.in d.l.2.tit.14.à n. 3. cũ seqq. vsque ad finem, vbi plurima inuenies de materia: priuilegij nãq;

consi-

confirmatio videtur facta absq; tertij præiudicio., secundum Thomam Grāmat. in decis. 103. nu. 236. qui latè de hoc agit: nam quando Rex eximit aliquem à solutione gabellæ, & à portagijs, intelligitur in locis ipsi regi subiectis exemisse, non verò in lo
89 cis dominorū inferiorum. † l. 11. tit. 18. parti. 3. vbi glos. l. 16. tit. 10. lib. 5. Recopil. tenet Azeuedo in d. l. 2. tit. 14. lib. 4. nu. 15. qui in nu. 16. tradit, quòd si Rex donauerit alicui terras, quæ solitæ erant alicui ciuitati collectas dare, donatarius tenetur prædictas collectas soluere: ne damnū ter
90 tio fiat. † Quod tenet ex doctrina Alexan. & aliorū, quos refert: & quando ciuitas cum Rege conuenerit, *Y està encabeçada* (vt ita dicā) & obligata fuerit ad certam quantitatē quotannis soluendam, si Rex posteà alicui de illa ciuitate, qui cōtribuere tenebatur, exemptionem concesserit, talis exemptio non præiudicat alijs de loco, vel ciuitate, sed tantum ipsi Regi, qui quantitatem, quam prædictus exemptus quotannis soluebat ciuitati, minus recipiet, nec redundabit in aliorū ciuium præiudiciū. † Ita
91 Boerius in decis. 213. num. 3. qui Guilielm. de Cuno. Angelum, Bald. & Iacobum de Sancto Georgio eandem opinionem tenentes recenset, Petr. Antibolus in tracta. de muneribus. 3. p. nu. 22. cum sequētibus, & nu. 32. cum seqq. & tradit, & optimè distinguit Bobadilla in sua Politica tom. 2. lib. 5. c. 5. pag. 108. & est text. in l. 1. C. vt nullus ex vicarijs lib. 10. quæ omnia faciunt contra prædictā doctrinam Azeuedi in d. l. 2. tit. 14. lib. 5. n. 3. ne conductoribus gabellarum damnū fiat à correctoribus, & deputatis consistorialibus exemptionem in victualibus concedentibus; nisi eam intelligas, quando vertitur patuum præiudiciū conductoribus, & exactoribus gabellarum: quia tūc temporis priuilegiū à Rege, & exemptio à ciuitate, vel deputatis consistorialibus cū damno & præiudicio tertij potest cōcedi, † per l. quoties. C. 92
de precibus imperat. offerend. quia licèt verum sit, quòd quādo Rex aliquod concedit priuilegium, vel confirmat ex certa scientia, vel de plenitudine potestatis, quod idem importat, vt tradit Bald. in l. eos. C. de appellat. in princ. nu. 1. & Abbas in c. eā quæ de re iud. nu. 8. & in c. cū inter de exceptio. nu. 8. vbi Felin. nu. 5. Roman. cons. 169. Deci. cons. 191. nu. 3. & 4. & cons. 171. videtur velle, quòd actus, & priuilegium valeat, etiamsi ex eo damnū, vel præiudicium tertio inferatur, † vt resoluit Alex. con 93
sil. 216. nu. 24. lib. 2. Deci. cons. 190. nu. 14. & consil. 271. nu. 8. Pet. Paul. Paris. consil. 3. nu. 77. vol. 4 & consil. 1. nu. 67. lib. 2. Thom. Grammat. cōsil. 8. nu. 14. Curt. Iun. cons. 174. n. 11. Albert. Brun. cons. 1. n. 74. Socin. Iunior consil. 76. nu. 41. lib. 1. Id limitatur eo modo, quòd nunquam Princeps videatur velle, priuilegium concedere cū magnō tertij præiudicio secundum Zabarelam cons. 96. Corneum consil. 189. n. 6. lib. 4. Alex. cōsil. 111. n. 6. & cons. 155. n. 3. lib. 6. & cons. 215. n. 5. lib. 7. & cons. 37. nu. 2. lib. 1. Gozadin. consil. 62. n. 17. & cōsil. 5. n. 9. Pet. Paul. Paris. cōsil. 1. n 9.

 & 84.

& 54. vol.1.tradit plurima Mexia ad l. Toleti 2.p.fundamento 17.nu.29. nam quando Rex vult expressè aliquid fieri cum tertij prӕiudicio, intelligitur de modico, & non de graui,
94 † glos. fin. in l. sed cum ab hærede, ff.ad Trebelli. glos.in l.seruitutes, §. publico, verbo, incōmodo, ff. de seruitutibus, tenet Ias.in l.fin.ff.de cōstitut.Principum n. 24.Gozadian. cōs. 14.n.20.Sed hodie puto priuilegium à Principe concessum, licèt qualescūq; clausulas habeat, nō tenere, nec executioni tradendū fore cū magno
95 vel paruo tertij prӕiudicio, † per tex. id expressè probantem in l.3. tit. 14. lib.4.Rec. ibi: *Y no reciba agrauio, ni perjuyzio alguno en su justicia*, quod per alia iura tenet Azeued. in l.2. d. tit.14.lib.4.n.54. Vel nisi supradictā doctrinam in d.l. 2.n.2. intelligas in casu in quo vertitur publica vtilitas: nam tunc temporis priuilegium à Principe concedi poterit cum dam
96 no & incōmodo tertij, † iuxta glos. fin.in l.fin.C.si contra ius vel vtilitatē publicam, vbi tenet Bart. n. 2. tex. in l.si verberatum, § 1. ff. de reiuēd. l.si quis sepulchrum in principio, ff. de religios.& sumptibus funerum, tenet Molina de Hispan. primogen. lib.3.c.3.n.20.cum sequentibus, referens Burg.de Paz in proœmio legum Tauri nu.349.& Couarru. lib. 3. variarum c.6.n.8.idem tenentes, quia multa ratione publicæ vtilitatis fiunt, & conceduntur, quæ aliàs non fierent, nec concederentur, vt inuenies per Anton.Gom.in 2.tom. variarum, c.2.nu.fin.& per Couar.lib. 3.variarum, c.14.& Auiles in capit. Prætorum c.17.in glos.verbo, *A razonables precios*, & in c.18.glos. verbo, *Se haga*, & per Gregor. Lop. in 3.tit.5.p.5.verbo de vender. Socin. in regul.529. Ex quibus consequens videbatur, quòd correctores, & deputati consistoriales, publica & vrgēte subsistēte causa caristiæ, belli, vel pestis, possint cōstituere, quòd deferētes victualia, & necessaria ad victū in ciuitatem, sint immunes à solutione gabellæ contra voluntatem conductorum & exactorum, & cum eorum præiudicio. In omni namque priuilegio vtilitas publica censetur excepta, quæ est præferenda, † cap. 97
fin.qui filij sint legitimi, c.3. de præbendis, c. bonæ memoriæ de postulatione prӕlatorum, tradit per multa iura Franciscus Lucanus in tract. de Fisco & eius priuilegio. 4.p.n.26. in 1.vol.tract.Doctorum, & Matth. de Afflict in decis.289.n.19 præcipuè quia exēptus per priuilegium, & immunitatē habens à collectarū & gabellarū solutione nō intelligitur exēptus à collecta, quæ imponitur ciuibus, propter necessitatē instantem: necessitatis enim tēpore nullus exēptus excusatur à murorū, vel ciuitatis custodia: nec prodest exēptionis priuilegiū in casu magnæ necessitatis reipublicæ vel Principis, † l. iube 98
mus nullā, C. de sacrosanct. Eccles. per quā l.ita tenet Bald. ibidē, quem refert & sequitur Ias. in §. item Seruian. institut. de actio.n.108.& in l. si ex toto nu.9.& 17.ff.de leg.1.& latè Mexia in taxam panis conclus. 1. n. 59. & conclus.4.nu.20 tenet optime Castillo de Bobadilla in sua Politica tom.

tom.1.lib.2.c.18.n.298.cum sequẽtibus, qui quam plures refert authores, quos videre decet, & latè tenet, & resoluit etiam per plura iura & authores, Auiles in cc. Prætorum, c.2. glos. verbo, *De mercaderia*, à nu. 11. cum seqq. Nec immunitas vel exẽptio simpliciter concessa extenditur ad onera, quæ augentur propter insolitam & improuisam necessitatẽ, secũdum Ripam in l. si ex toto, ff. de leg. 1. n. 16. tradit Otalora de nobilit. c. fin. num. 1. ad medium & plurima Gom. Arias in l. 67. Tauri n. 9. cum seqq. Nec isthęc supradicta Azeue. doctrina. Vnquam mihi etiam visa fuit vera, nisi cũ eo moderamine, vt conductoribus & exactoribus gabellarum suum resarciatur damnum &
99 interesse de proprijs ciuitatis, † quod expresè probatur in d. l. si verberatum, §. 1. & in d. l. si quis sepulchrũ, & in l. venditor, §. si constet, ff. communia prædiorum, & ex iuribus & Doctoribus per nos relatis in 2. p. in principio num. 13. cum sequentibus in tract. de gabell. nam quando Principi licitum est fauore republicæ, vel magna interueniente causa bona alicuius alteri concedere, est hoc intelligendũ, quòd nihilominus Princeps tenetur resarcire damnum, & parti lęsæ & damnificatę satisfacere,
100 † tex. est singularis in l. 2. tit. 1. p. 2. & in l. 2. C. pro quibus causis seru. prẽm. libert. accipiant. per quam legem ita tenet Rodr. Xuarez plurima similima exempla referens in allegatione 10. in principio, col. 2. vers. hoc igitur casu, & omnia superius adducta, de quibus per Auiles, Ripã, & alios circa vtilitatẽ publicã veniũt intelligenda in mero priuilegio exẽptionis collectarũ vel gabellarũ, & nobilitatis à Principe cõcesso, quòd priuilegium debet obseruari, nisi magna interueniat Principis vel reipublicæ necessitas: nam tunc tẽporis poterit à Principe, vel à republica limitari, & non obseruari, † vt no- 101
tat Otalora vbi supra, & Matienç. in l. 1. tit. 25. lib. 5. recopil. glos. 9. n. 5.

EX Quibus supradictis cõsequitur notabilis quæstio, à Doctoribus ad modũ controuersa, cuiùs veritas in praxi multũ conducet, videlicet quòd habens priuilegium exẽptionis à solutione gabellæ, si permiserit, vel cõsenserit in libro soluẽtiũ describi, vel sciuerit, & non contradixerit, nec in tẽpore appellauerit, sibi præiudicat, & priuilegiũ amittit, † per l. 102
1. §. si quis tutor, ff. quãdo appellãdũ sit, tenet Ias. in l. falso, n. 3. C. de diuersis rescriptis, ex doctrina Angel. & Imol. & aliorum, quos allegat. Quæ doctrina iuuatur ex Panor. in c. cum accessissent de cõstit. n. 7. qui tenet, quòd priuilegiatus ne soluat prꝛstãtias, si sponte semel soluerit, pręiudicat sibi in futurũ, nisi fuerit protestatus. † Et patrocinatur, quia priuilegiũ 103
de facili perditur per text. in d. c. cũ accessissent, quod tenet Barthol. Brixensis in suis quæstionibus dominicalibus, quæst. 2. num. 6. & de supradictis agit Azeued. in l. 1. titul. 1. lib. 6. Recopil. à num. 34. referens Ioan. Garc. de nobilitate, & alios. † Facit præterea, quòd ascribens se in 104
scriptura sibi præiudicat de contentis in ea, l. sicut, §. non videtur, in

Cap. 3. Quæst. 12.

in 2.p.ff quibus mod.pig.vel hypot. soluitur: & scientia vel præsentia domini videtis, vel consentientis suam
105 rē pignori dari, sibi prejudicat, † per l.9.tit.13.p.5.vbi glo. Sed cōtra facit, quòd qui contractui assistit, etiā vt testis, nō videtur approbare, quę in eo contenta sunt, l. Gaius. alràs, Caius, ff. de pig. actio. l 60. tit.5. p. 5. & d.l. sicut, §. nō videtur in prin. eod. tit. tradit Rebuf. ad Regias constit. Gallicas tit. de chirograph. n. 56. vol. 1. & qui cōsentit alienationi rei à testatore siue iure relictę, pōtest adhuc petere pretiū & fideicōmissum l. si fundū per fideicōmiss. ff. de leg. 1. tenet Ant. Gom. in 1. tom. variar. c. 12. n 43.

Sed vt horū iuriū verā resolutio habeatur, antea quā ad vlteriora in cōprobationē veritatis prędictæ principalis questionis procedamus, est sciēdū, quod sola prȩsentia & taciturnitas alicuius in aliquo actu nō inducit illius consensum, quādo illius prȩsentia contradicēdo nōn posset actū impedire, quin fieret, & sic in eo casu prȩsentia nō potest sibi preiudicare, & in hoc casu loquitur. d. l. si fundū per fideicōmissum, vbi notat Ias. nu. 6. vel si quis fuerit prȩsens venditioni suę rei, quā vēdidit quidā tertius, talis præsentia nō potest sibi nocere, quia res aliena vendi potest. C. rem alienā, ff. de contrahend. emptione: & prȩsentia sola tūc inducit consensum, & præiudicat, quando potest contradicendo actum impedire. Ita Ias. vbi supra, & Bart. in d. l. Gaius, & in l. quæ dotis, ff. de solut. matrim. nu. 76. & 95. & in hoc casu loquitur d. l. 9. tit. 13. p. 5. & si quis esset testis, quando res sua venditur, talis præsentia sibi non nocet, & in hoc casu erit intelligenda d. l. Gaius, & dictus §. non videtur in principio: & si esset præsens, & testis, quando res sua datur alicui in pignus, tunc sibi præiudicat, quia impedire posset talem pignoris dationem demonstrādo rem esse suam, & ita intelligendus venit dictus §. non videtur in 2. par. vt resoluit Panormit. in c. ex literis de transact. & habetur latè in 4. vol. cōmunium opin. in nouis pag. 5. col. 1. conclus. 38. & latè per Anto. Gabr. in 3. tom. communium opin. lib. 1. conclus. 3. pag. 20. col. 2. cum sequentibus, vbi optimam resolutionem inuenies.

Quibus prælibatis redeundo ad decisionem dictæ principalis quæstionis, facit præterea pro secunda contraria parte negatiua tex. in l. qui grauatos, C. de censibus lib. 11. vbi probatur, quòd priuilegiatus, si grauatus fuerit, poterit intra annū reclamare, & antea non sibi preiudicium parat, secundum Bart. in l. forma, §. fin. ff. de censibus n. 1. ubi additio Alex. & ipse Alex. tenet in additionib' ad dictū Bar. in l. sicut C. de præscriptio. 30. vel 40. annorū, in verbo certesit, ad mediū, sed Panor. in c. quia indicāte de præscrip. n. 5. tenet quòd priuilegiatus descriptus in albo soluētiū posit reclamare intra 30. annos, & quòd antea non sit contra eū prȩscripta actio, † quæ Panorm. opinio 106
vera & tenēdā videtur, nā actio, quę competit contra factū, durat per spatiū 30 annorū, l. sicut, C. de præscrip tio. 30. vel 40. annorū, & cōprobatur, quando

quando quidem priuilegia non soluendi decimas & similia non tollantur vnico actu, nisi solutio fiat per
107 spatium 30. vel 40. annorũ, † c. si de terra, c. accedentibus de priuilegijs, ita Ripa lib. 1. responsorum in resp. 21. nu. 10, cum sequentib. & quando priuilegium excusat à munere reali, vt à solutione decimarũ, & similiũ, si priuilegiatus soluat, sibi tantum in solutis & non in soluendis præiudicat, per glos. verbo, continuerint in c. cum accessissent de cõstitutio. vbi DD. & Bar. & Salic. in l. voluntarie, C. de excus. tutorum per tex. ibi, vbi probatur, quòd priuilegiatus & exceptus ab onere tutelæ, vel habens priuilegium iterabile, & successiuum, illud non perdit vnico actu, tutelam
108 acceptãdo, † quod tenet Greg. Lop. in l. 42. tit. 18. p. 3. in glos. *Fasta treinta años*, & hoc tempus requiritur ad tollendũ priuilegium concessum in his, quę habent reiteratioñe, secundum Gozadin. cons. 23. num. 4. & est communis opinio, vt traditur in 2. tom. cõmuni opinionũ. lib. 14. pag. 230. col. 2. in nouis.

Et hanc partem tenendo, restat respõsio ad d. l. 1. §. si quis tutor, ff. quando appellãdũ sit pro prima opinione adductam. Et responde, quòd loquitur in materia appellationis, respectu sententię, quæ in rẽ iudicatã trãsiuit, si habens exceptionem, & excusationẽ à tutela, illam in tempore & ante sententiã nõ allegauerit: nec intra tempora appellationis à dicta sententia cõtra eũ lata appellauerit. Et ideo Ias. in d. l. falso, C. de diuersis rescriptis n. 3. firmiter in dicta prima opinione nõ residet, & videtur ad cõtrariã inclinari in n. 4. Et ad doctrinã Panormitani in d. c. cum accessissent n. 7. de constitutio. responde, quòd Bart. in l. 1. C. de his qui in prio. credit. loco succedũt, quem pro sua opinione refert, nullũm verbum de hoc agit. Et ad doctrinã Barthol. Brixiẽsis affirmãtis, quòd priuilegiũ de facili perditur, responde, quòd priuilegiũ perditur in multis casibus a iure expressis, vel mera voluntate & expressa renuntiatione priuilegiati, vel priuilegio contraueniendo, & in hoc casu loquitur & intelligitur tex. in d. cap. cum accessissent de constitutio. & dicta doctrina Brixiensis.

NEC Omittam, quòd priuilegium personale exceptionis non trãsit ad filium, nec ad hæredes, secundum Bart. in l. 1. n. 2. ff. de constitut. Princip. & Licirier. de primogenit. lib. 3. q. 1. n. 2. nec priuilegium alicui concessum, extenditur ad eius filios, l. 2. C. de bonis quæ liber. c. 1. §. cum vero, qui feudum dare pos. in vsibus feudorũ, tenet Licirier vbi supra lib. 1. q. 25. n. 3. † quòd secus erit in priuilegio reali, quod trãsit ad hæredes, per l. sordidorum, C. de excusatio. itinerum lib. 10. latê Decius in l. priuilegium, ff. de regul. iur. & quandò priuilegium dicatur, & præsumatur reale, vide in glos. 2. in d. l. sordidorũ, & Ioan. de Platea ibidẽ in vers. Quid autẽ. Et quando dicatur reale vel personale, tradit Azeu. in l. 1. tit. 1. lib. 6. n. 92. & quãdo priuilegiũ reale cõceditur alicui, & eius successorib⁹, intelligitur ordine successiuo, † primò ad filios, deinde ad nepotes, & Quæst. 12. 109 110

non

non concurrunt simul, l. palatinis, C. de priuilegijs eorum, libr. 12. & ibi Ioan. de Platea.

Quest. 14. SED In dubiũ vertitur, vtrum in casibus, quibus priuilegium trãsit ad filios & hæredes, extendatur ad naturales tãtum. In quo casu tenendum est, transire ad naturales tantũ, l. 1. tit. 11. p. 7. vbi latè Greg. Lop. in glos. verbo, *Amiga*, licèt aliter disponeretur de iure cõmuni, vt videre licet per eum, & est verum, quando quidem filij naturales tantum gau-
111 deant nobilitate paterna, † secundũ Otalor. de nobil. 2. p. c. 3. n. & in 4. p. c. 2. à n. 3. & cõtra alios etiã defendit Azeu. in l. 10. tit. 8. lib. 5 à n. 51. de quo vide Ioan. Garc. de nobil. glo. 1. §. 1. n. 46. quid contra Otalor. tenet, qui secus tenent in incestuosis, spurijs, & adulterinis.

Quest. 15. MAIOREM Tamen dubitationem adferebat illa quæstio nimium cõtrouersa, vtrum in casibus, quibus priuilegium exẽptionis ad filios extenditur, intelligatur de antea natis. In qua quest. videtur tenendũ, huius
112 modi priuilegium non † cõprehendere filios antea natos, quibus nõ videtur cõcessum: nã filij nati ante patris dignitatẽ non gaudent illa, l. senatoris filiũ, iuncta glos. fin. & l. emãcipatum, §. fin. ff. de senatoribus, l. Diuo Marco, l. si senator de dignitatibus libr. 12. latè de hoc Azeuedo in l. 1. tit. 1. lib. 6. recopilat. à nu. 82. vsque ad nu. 91. & Ioan. Gutier. in questionib. Canonic. 2. p. c. 30. n. 36. & Ioan. Garc. de nobil. à prædictis authoribus allegatus. Et quòd idem dispositum sit in priuilegio *de hidalguia, y caualleria*, tenet Otalor. de nobilit. 4 p. c. 2. n. 2. & ratio poterit esse, quia qualitas adiuncta verbo, vel participio, debet iudicari secundũ qualitatem verbi, vel participij, l. in delictis, §. si extraneus, ff. de noxalibus actio. l. ex facto, ff. de vulgar. l. Titius, ff. de militari testam. Quod comprobatur, quia priuilegiũ exẽptionis à solutione gabellæ, vel Regij tributi, debet strictissimè interpretari, † quia odiosum est Regio patri 113
monio, & alijs multis de causis & rationibus, quas exprimit, & refert Otalor. de nobilit 4. p. c. 5. n. 3. cũ seqq. quem videas optima iura recensentem, cum Ripa lib. 2. responsorum, c. 26. num. 19. Ex quibus deducitur, quòd cum in fauorauilibus, & in dispositione legali appellatione filiorum veniant nepotes † per l. libero- 114
rum, ff de verbor. signific. vbi Bart. & DD. & Castill. in l 5. Tauri verbò, *El hijo*, vers. Quæro dicitur hic; & Mieres de maioratu 1. p. q. 15. nu. 6. & 14 & 29. & Matienç in l. 1. tit. 2. lib. 5. recop. n. 6. glos. 2. & Alciat. in c. perniciosam de officio ordinarij num. 7. secus erit in odiosis, per l. 1. §. si maritum, ff. de ventre in possess. mittendo, secundum Castillũ & supra relatos Doctores, & secundũ Anton. Gabr. in 3. tom. communiũ opin. lib. 6. tit. de verb. signi. conc. 1. col. 2. si filij nãq; expresse sint nominati in dispositione hominis, vel exẽptionis priuilegio, non veniũt nepotes; † ita Bart. & DD. in l. liberorũ, 115
ff. de verbor. signific. & in l. si quis ita, ff. de testamentaria tutela, tradit Pinel. in l 1. C. de bon. mater: 1. p. n. 7.

7.dicit cōmunē Curt.iun.conſ. 114. n.5. & tenet Otalor.de nobilit.4.p. c.2. n.6.licèt in beneficijs fauorauili bus à Principe cōceſsis appellatione filiorū veniant nepotes, ſecundum Anton.Gabr.vbi ſupra pag.536.cō-cluſ. 1. col.1. latè per Humadam in ſcholijs ad Greg.Lop.l.2. tit.15.p.2. gl.17.n.21.,& in Hiſpanorū primogenijs ſecundū Molin.1.p.lib.1.c.6. à n.28.cum ſeqq.ob rationes,de qui bus per eundem, & vide Latam de anniuerſarijs lib.1.c.6.à nu 6.

Quæſt.16. PRIVILEGIVM Deinde immunitatis & exēptionis à ſolutione Regiæ gabellæ cōceſſū oppido vel ciuitati,extēditur,& augetur,quāuis ciuitas aucta fuerit ex ipſa priuilegij
116 natura,† quæ talis eſt, vt conceſſum in principali trahatur ad eius augmētum,per tex.in c.quia circa de priui legijs,itra tradit Alber.Bru.in tract. de augmen.concluſ.9.in 2. vol. tractatuū Doctorū:& exēptus à ſolutio ne collectarum de rebus ſuis,eſt exēptus etiā de rebus poſtea quęſitis per plura iura,quæ refert Auiles in cap. prætorū in proœmio verb. *Islas*,n.9.
117 †de quo videatur Rip.in l.ſi ex toto, ff.de leg.1.à n.2. quæ exēptionis & excuſationis iuriū regaliū priuilegia ad ſuū robur,& validitatem requirūt
118 clauſulā ex certa ſciētia,† vt habetur in l.6.tit.27.p.2.& per Bar. & ſcribē tes in l.euacuatis,C.de decurionibus lib.10.& per Alberic. in rubr. ff.de muneribus & honor.& morte con-
119 cedentis ſpitāt † per l.10.tit.18.p.3. niſi verba perpetuitatis habeant, vel aliter à concedente diſpoſitū ſit, ita Otalor.de nobilit.4.p.c.5.n.5. ad fi. cum ſeqq. qui vbi ſupra in 1.p.c.1. n.13.cum ſequentibus, latè diſſerit, quid nomine iuriū regalium Hiſpane, *derechos Reales*,contineatur,† ad 120
quem occurre,cū caſus de hoc euenerit,quia mirabiliter loquitur, maximè in c.2.n.fin. Et cùm aliqua de filijs nàtis ante priuilegiū dixerimus, erit operę pretiū in trāſitu examinare illā admodū cōtrouerſā quęſtionē.

VTRVM Infamia, inhabilitas & delictum patris proditoris,qui crimen hæreſis vel læſæ Maieſtatis diuinæ vel humanę cōmiſit, noceat tā filijs natis,quā naſcituris?† Et ne im 121 Quæſt.17.
moremur,vel aliquid extra noſtram materiā prolixè referamus:quia Do ctores in prædicta quęſt.in varias di uiſi ſunt ſententias,veritas earū inuenietur per Caſtrū de iuſta hæreticorū punitione lib.2.cap.11.col. 13. & Couarru.lib.2.variarū c.8 n.3.& 4. Anto.Gom. 3.tom. de delictis c.2. n.13.& Gom.de Leon in cēturia ſua c.81.Mol.de Hiſpan.primogen.lib. 4.cap.11. à n.50.cum ſeqq.& Azeued.in l.3.tit.4.lib 5.Recop. nu. 18. Grat.in regulis & fallēt. regu 55.à n. 26.cū ſeqq.& per d.Azeu.in l.11.ti. 4 d.lib.5.à nu.4.cū ſeqq. Otalor. de nobi.4 p.c.9.n.8.ſo.334.& per Bur. de Paz iuniorē in ſuis quæſtionibus de maioratu,q.3.à nu. 12. maximè à n. 69.tradit fr. Emanuel Rodrig. Luſitanus in ſua ſum. c.130.pag.345.& latè habetur in 1.volum.communiū opinionū lib.6.pag.407.col.2.in nouis,& per Iul.Clar. lib.5. receptarū ſententiarum, §. læſæ Maieſtatis crimen n.12.& Ioan.Gutier.in quæſtionib.Canonicis lib.2.c.30.

SED

SED Ne hoc extra rem dictum censeatur, erit adnotandũ, quod priuilegiũ per dictum tam respectu parentum quam filiorum perditur lesę Maiestatis diuinæ vel humanæ, per l. quisquis cũ materia, C. ad legẽ Iuliã Maiestatis, c. felicis de pęnis, c. statutũ de hęreticis, l. 2. tit. 2. p. 7. tradit Otalor. de nobil. 2. p. c. 6. n. 9. ad fin.
122 † in quo necessaria erit prædictę quęstionis examinatio, quoad filios naturales, vel nasciturios.

Quæst. 18. SED Licèt priuilegiũ non posit interpretari nisi à Principe illud cõcedẽte, l. ex facto de vulgari, ff. l. 2. tit. 1. p. 2. l. 27. tit. 18 p 3. l. 4. tit. 33. p. 3. est adnotandum, quòd priuilegiũ recipit interpretationẽ extensiuam à cõ-
123 muni vsu & practica, † secundum Ripam in l. quæsitũ, ff. de re iud. n. 1. & probatur per d. l 4 tit. 33. p. 7. ibi: *Costumbre antigua*, & per l. si de interpretatione, l. minime, ff. de legibus, & de materia est vidẽdus Greg. Lop. in d. l. 27. tit. 18 p. 3. in gl. 1. vbi bonas inuenies distinctiones & limitationes. Sed tamẽ causa priuilegij finita vel cessante, cessat & finitur priuile-
124 giũ, † c. cũ cessante, de appel. tenet in Bart. l. Titię, §. vsura, n. 1. ff. de le. 2. Ex quo veniũt interpretãdæ l. 20. & 21 tit. 18. lib. 9 Rec. vbi cõceditur priuilegium asistentibus *En las vẽtas*, quę dictis legibus cõprehenduntur. Quia priuilegiũ ratione loci & personæ concessum, non potest alibi exer-
126 ceri, quã in illo loco, † secũdũ Innoc. in c. bone de postulatione prelatorũ, Alex. in l. fin. ff. de cõst. Principum, Bald. in l. 2. C. de seruit. q 17. Et eadẽ ratione limitatur l. 32. cum seqq. d. tit. 18 vbi priuilegiũ conceditur aliquibus officialibus: quæ intelligẽdæ veniunt, dum officiũ exercent, quo officio finito, finitur & priuilegium: quia de iure dispositũ est, quòd priuilegiũ datum & cõcessum officio, finitur, & non durat officio finito, † secundũ Bar. in l. placet, C. de sacro 126 sanct. Eccles. n. 12. tenent DD. quos refert & sequitur Auẽd. de exequẽ. mand. regnũ 2. p. c. 14. n. 29. ad fin. & Baeç. de inope debitore c. 19. n 9. & 11. Quã doctrinã intellige verã, nisi officiũ habeat dignitatem annexã, nam tunc tẽporis priuilegium durat officio finito, secundũ Bar. in l. maximatum n. 2. C. de excusat. munerũ lib. 10. & Baeç. vbi supra d. n. 9. qui plures allegat DD. & in tantum est verum, quòd officiales, quibus ratione officij aliquod conceditur priuilegiũ, tenentur actualiter, & nõ nomine tantũ illud officium exercere, cui nõ satisfaciunt, nec potiri debent dicto priuilegio, nisi ipsum per se, & nõ per interpositam personam, nec per substitutũ exerceant. † per l. fin. ff. de 127 excusat. tutor. tenet Bar. & DD. ibi, & Auend. vbi supra n. 29. in fin. & cõprobatur, quia in operibus artificialibus, in quib' vertitur ingenium, & disciplina, videtur electa industria personæ, † l. inter artifices, ff. de solu 128 tio. vbi Bart. & ipse in l. vnica, C. de caducis tollend. §. nec autem, & in veteris, C. de contrahen. & cõmittẽda stipulat. Dinus in regul. qui facit per alium de reg. iur. lib. 6. nu. 5. qui DD. limitant in opere facto per aliũ æquè idoneum, quo casu artifex, cuius industria est electa, satisfacit.

Quæ

Quæ omnia vera sunt de iure cōmuni, nisi aliter in priuilegijs fuerit dispositum, vt habetur in d. l. 24. cum sequētibus, dict. tit. 18. lib. 9. Recop. ibi: *Y de las otras cosas que el y su muger, y hombres y criados vendierē por el.* Sed ipsi exempti à solutione gabellæ ad excusandas fraudes tenentur iurare ad istantiam gabellarum conductoris, iuxta formam dictæ l. 24. sub pœna in ea contenta.
129 † Et si aliquid alienū fraudulenter tanquā suū vendiderint, tenētur cū septuplo soluere gabellam ratione pœnę.

Quæst. 19. ET Quia multoties dubitatum vidi in forensibus, quomodò intelligantur illa verba legis 11. tit. 18. lib. 9. Recopil. in fin. ibi: *Que sean francos, que no pagen alcauala de las cosas que vendieren de sus labranças y criāças, segun, y como, y en los lugares que se contienen, y fueren contenidos en los priuilegios de franqueza que desto tienen confirmados por nos, ò les dieremos de aqui adelante,*
130 † ne deinceps dubitatio aliqua relinquatur, semper tenui, & nūc teneo, quòd posita sunt in dicta lege ad explicandā differentiam verborum & concessionū, quę in multis priuilegijs continentur: nā in aliquibus exēptio conceditur de rebus vēditis intra mænia ciuitatis & loci, in aliquib⁹ de rebus vēditis etiā in suburbijs, & in iure, & extra loca, in aliquibus cōceditur de reb⁹ vbicūq; venditis in mari, vel in terra, & in aliquibus ad grossū & minutatim, & in aliquibus minutatim tantū, vt est videre in toto tit. 18. d. lib. 9. Rec. Et ego in quāplurimis priuilegijs vidi.

Quæst. 20. NEC Minor adest difficultas & dubitatio in intellectu legis 2. tit. 20. lib. 9. Recop. vbi probatur, quòd portantes & vendentes aliquas merces in locis, mercatis, vel in nundinis habētibus priuilegium & exemptionē à gabellæ solutione, tenentur eā soluere in locis, vbi bona vel merces extabant, & vbi vicinitatem habent. Cui legi secundæ videtur contradicere l. 17. tit. 17. lib. 9. Recopilat. ibi: *Pero si los vendieren en feria por nos franqueada, por priuilegio que estè assentado en los nuestros libros, que nò paguen alcauala en los lugares do los registraron*; & l. 4. tit. 20. d. lib. 9. ibi: *Saluo si fueren las tales franquezas por nos dadas y franqueadas, y confirmadas, y assentadas en los nuestros libros.*
† Quibus legibus probatur, quòd vendentes aliquas res in locis, mercatis, vel nundinis, quorū exemptio scripta fuerit in Regijs Codicibus *De los saluados*, non tenentur gabellam soluere in suis locis, à quibus cum dictis mercibus exierē. 131

Sed dictis legibus rectè perpensis nulla in eis inuenietur contrarietas: nam prædicta l. 2. interpretatur, & limitatur per decisionem dictarū legum 17. & 4. quæ sunt nouiores, & in quaterno gabellarum descriptæ, vbi Rex disponere voluit, quòd licèt teneantur ad gabellæ solutionem in suis locis illi, qui bona vendenda in locis, mercatis, & nūdinis exemptis asportauerūt, hoc intelligatur in locis, mercatis, & nundinis priuilegiū exemptionis habentibus, nō tamen in Codicibus *De los saluados*, descriptis, & quod nullam soluere teneantur gabellā in suis locis, & ciuitatib⁹, si prædi-

si prędicta loca, mercata & feriæ, vbi venditio fit, in codicibus Regijs *De los saluados* descriptæ fuerint.

Quæst. 21. Dubitatur deinde, vbi teneantur soluere gabellam muliones, vel alij, qui extrà sua loca aliquod emerint, & asportauerint, venundauerintq; in locis exceptis & liberis à solutione gabellæ & in codicibus Regijs nō de-

132 scriptis. † Quo casu videbatur dicendū, quod gabellā soluere teneantur in suis locis & ciuitatibus, vbi habitant, atque domum & vicinitatem habent, per tex. in d. l. 17. tit. 17. lib. 9. Recopil. ibi: *Pero si en lugares de señorio se vēdierē y entregarē, toda via paguen alcauala en los lugares donde lo registraren*, & per l. 4. tit. 20. dicto lib. 9. ibi: *Mandamos, que qualesquier personas, que fueren a vender qualesquier mercaderias y otras cosas, a qualesquier ferias y mercados, y villas, y lugares francos.* Et ibi: *Sean tenudos de pagar la dicha alcauala enteramēte en los lugares donde moran, y fuerē vezinos.* Et cap. 26. in nouis gabellarum punctuationibus incipit, *Y con condicion*, vbi probatur, quòd illi qui extraxerint, & deprōpserint aliquid vendendum, tenētur exhibere arrendatori, & registrum facere, ad hoc vt de pretio gabella debita soluatur. Sed nihilominus affirmandū est, iure nouiori per dictum c. 26. in nouis gabellarum punctuationibus contrarium dispositum, in hæc verba: *Con que esto no se entienda con los que traxeren algunas mercaderias de passo de otras partes, no haziendo alli plaça dellas: que haziendola, ha de ser obligada la tal persona a hazer la misma manifestacion, para que se vea lo que alli se vendio, y si se pagò el alcauala dello, y lo que saca fuera.* Qua veritate sic intellecta cessabunt molestiæ, inquietationes, & vexationes, quę in prædicto casu mulionibus & alijs à conductoribus gabellarum iudicibus fauentibus, & id non vitantibus, iniquè & indebitè fiunt.

ALIQVANDO Tamē Regiæ donationes fiunt, & priuilegia exemptionis, & alia huiusmodi absentibus conceduntur, & erit operę pretiū scituque dignum, vtrum dictæ donationes, priuilegiaque ante acceptationē donatarij & priuilegiati vim habeāt, vllūq; ius transferant? Quæst. 22.

† In qua quæst. erit affirmādū, pro veritateque habendum, donationes à Principe factas, priuilegiaq; cōcessa nullam vim habere, nullumq; ius in absētē trāsferre antè donatarij vel priuilegiati scientiā & acceptationē, per text. in cap. si tibi absenti de præbend. lib. 6. c. 1. §. dicebat de cōcess. præbēdæ lib. 6. l. impetrata, C. sentēt. rescind. nō pos. c. grata, vbi gl. verb. ignoranti, de rescriptis lib. 6. l. fin. C. de Consulibus libr. 12. vbi Ioan. de Platea, & omnes latè scribētes, tenet Alciat. resp. 200. nu. 11. Crauer. cōs. 261. nu. 5. & quamplures DD. quos refert & sequitur Molin. de Hispan. primogen. lib. 2 c. 7. n. 68. Bar. Alex. & DD in l. fin. ff. de constitut. Principū, & in l. qui absenti, ff. de acquir. hęred. Matien. etiam in l. 11. tit. 7. lib. 5. Recop. glos. 3 nu. fin. quę doctrina cōprobatur, nā licèt verū sit, quòd ex donatione facta pręsentiquęratur ius & dominiū ante † acceptationē 134 secun-

secundum communem resolutioné Doctorum, præcipuè Ioan. Andr. in cap. cum olim de verborum signifi. Bald. in præludio feudorum col. 3. & secundum plures Doctores, quos refert & sequitur Tiraquel. de nobilitate cap. 37. nu. 51. Burgos de Paz Senior in consil. 25. nu. 2. lib. 1. & Burgos de Paz Iunior in q. 10. in princ. ex donatione tamé absenti facta ante acceptationem ius, nec dominiũ
135 transferrur in donatarium, † l. absenti. ff. de donatio. l. nec ambigitur. C. eodem tit. l. 1. 2. & 3. tit. 11. partir. 5. l. 4. tit. 4. eadem partir. l. etiam. ff. de donatio. c. 1. de concessione præbendæ, lib. 6. tradit Pau. in l. si mihi & Titio. ff. de verborum obligatio. qui tenet, donationem nõ esse perfectam ante acceptationem, & consensum donatarij. Quod etiam probat l. 63. & 68. tit. 18. partit. 3. quam sententiã tenet Aretinus consil. 19. col. 3. vers. sed ex secundo, Decius in cõsil. 226. nu. 7. & in consil. 120. nu. 1. & 55. nu. 9. Rebuf. ad Regias constitut. Galli. tit. de donationum insinuatione art. 2. glo. 1. nu. 5. tom. 2. & Veroius in c. in præsentia de probatio. nu. 37. cũ sequentib. Boerius decis. 353. Grat. respon. 25. num. 57. & respons. 127. à nu. 20. cum sequentib. lib. 1. Carol. Ruinus consil. 154. nu. 12. lib. 5. Couarr. in rubr. de testamentis. 3. p. nu. 13. Gregor. Lopez in l. 4 tit. 4 partit. 5. glos. 1. Burgos de Paz in consil 14. nu. 20. lib. 1. quod adeò verum est, quòd etiã donatio causa mortis non
136 valet sine donatarij presentia. † l. inter mortis. ff. de donatio causa mortis, tenet Guid. Pap. in q. 222. in principio, Couarru. vbi supra num. 12 in fine, nec contractus vim vllam habent sine vtriusq; partis præsentia, & consensu, † per l. contractus cũ con- 137
cordantibus. C. de fide instrum. l. 56. in princ. l. 63. & 91. & 93. in fine tit. 18. parti. 3. & non solum procedit in causis nõ priuilegiatis, sed etiã in priuilegiatis & pijs: quia quãdo pauperibus, aut Ecclesiæ donatur, nõ antea actio, nec eius possessio trãsfertur, quàm donatarij acceptatio præcedat, † est glos. verbo alia causa in fi- 138
ne, in l. illud. C. de sacrosanct. eccles. quam communem dicũt Bart. Paul. & omnes scribentes ibidem, & Decius in consil. 226. num. 8. Gratus respon. 25. nu. 16. lib. 1. & copiosè Pet. Pau. Paris. cons. 77. num. 42. cum sequentib. volum 1. Couarru. in d. rubri. de testament. 3. p. num. 13. Burg. de Paz Iunior d. q. 10. num. 10. Iulius Clar. lib. 4. receptarum sententiarum §. donatio. q. 12. num. 6. Greg. Lop. in dicta l. 4 tit. 4 parti. 5. glos. 1. Azeuedo in l. 2. tit. 16. lib. 5. Recopil. nu. 20. ad medium, nec stante l. 2. titul. 16. dicto. lib. 5. Recopil. ex quacunque donatione, seu priuilegio ius absenti oritur, nisi acceptatio subsequatur. † Quod tenet & defendit Greg. 139
Lop. in d. l. 4. tit. 4. parti. 5. in glos. verbo, *No le puede hazer*, versic. sed an hodie, & Couarru. lib. 1. variarum c. 14. num. 13 & Burgos de Paz Senior in consil. 14. num. 20. in fine, & cons. 33. num 12. lib. 1 Curt. Iun. in consil. 120. Paul. Castren. consil. 171. nu. 2. lib 2. larissimè Molina de Hispan. primog. lib. 4 cap. 2. à num 60. cum sequent. & Burgos de Paz Iunior in d.

q.10.nu.35.qui in numeris antecedẽtibus cum dicto Molina vbi supra, agit de vero intellectu dictæ l.2. tit. 16. lib.5.Recopil. quod etiam tenet Azeuedo in dicta l.2. & Matienço, & alijs ab eo relati,& Mieres de maioratibus.1.part.q.36.& Angulo de meliorationibus in l.1.glos.5.nu.28. qui hanc dicit esse magis receptam opinionem,licèt contrariam sequatur cum Mencha. Sarmien.quos refert, cum qua etiam opinione residet Parlador. de rebus quot. lib. 2. cap.3.à nu.36.Et ideo vera sit resolutio,quòd quilibet poterit libere reuocare suam donationem absenti factã
140 ante eius acceptationẽ,† per text.notabilem in l. 2. §. sed siquis donaturus.ff.de donatio. l.quotiens. C.de donat.quę sub modo.l.quotiens. C. de reiuendic. vbi probatur,posse donantem rem vni donatam alteri donare:& in rebus donatis esse præferendum secundum donatarium,qui fuit præsens, aut cui rés tradita fuit: quam opinionem tenet Paul.de Castro consil.195. num.3.lib.2. Decius consil. 226. num. 26. cum sequentibus, Gratus responso 25. numer.37. & consil.127. numer.20.lib.1.Petr. Pau.Paris. consilio 77.num.31. cum sequentibus volum. 1.Cassan. consilio 7. num.42. Carolus Ruinus cõsilio 5. numer.5.& 8. lib.1. Gregor. Lopez dicta l.4.titul.4.parti. 5.glos. 1. Couarruu. in dicta rubr.de testamen.3.part,num.13.Anto.Gom. in l.45. Tauri, num.83. Burgos de Paz Senior in d. consil.14. num.20. cum sequentibus,Tellius Ferdinand. in l. 17.Tauri n.30.quod procedit, etiãsi donatio fuerit iurata: quæ nullũ habet effectum,& poterit reuocari ante acceptationem,tradit latè Burgos de Paz Senior in consil. 2. num. 28. lib.1.& Molina vbi supra lib.4.cap. 2. num. 56. quod probatur in l. certum.§.siquis absente.ff.de confessis, tenet Archidiaconus in cap. quæcũq; in principio 22. q. 5.& Fortunius Garcia in cap.1.num.25.de pactis,& Gregor.Lop.in d.l.4.glos.1. in versic.si tamẽ ex verbis: & etiam tenent plures Doctores,quos refert, & sequitur Burgos de Paz in dicto consil.14.num.21. cum sequentibus lib.1.& Burgos de Paz Iunior dicta q.10.num.46.Ioannes Gutierrez in cap.quamuis pactum de pact.lib.6. in princ.nu.55.& procedunt supradicta,licèt in donationis scriptura appositum sit pactũ de nõ reuocando:
† quoniã hoc etiã pactũ necessariò 141
acceptandũ est: & ante acceptationem poterit reuocari cum ipsa principali donatione:quam tanquam veram opinionem defendit in proprijs terminis dictus Molina vbi supra lib. 4.cap.2.num.64.versic.quod etiam cum numeris sequẽtibus, quia cùm ex antea dictis sit vera resolutio, quòd donatio absenti facta sit de sua natura reuocabilis ante acceptationem, nihil operatur iuramentum, nec illa clausula, *Promitto me non reuocaturum*, ea namque non obstante poterit donans ante acceptationem donatarij donationem à se factã reuocare, iuxta glossam in verbo acceperint,in l.si alienam.§.Marcellus.ff.de donat.causa mort.l.cũ precario.ff.de precatio, vbi notant Doctores,

ctores, tenet Corneus cõs.126.col.2. lib.1. Deci.cons.475.nu.17. Aymon Crauet.cons.51.lib.1. Et quando cõtractus est de sui natura reuocabilis, clausula accessoria in eo posita cẽsetur esse reuocabilis.
142 † l.sub conditione.ff.de bonorum posses. contra Tabul. l. in seruitute. §.siquis. ff.de bonis libertorũ, glos. verbo Fauiana in l.si patronus. ff. si quid in fraudẽ patroni. tradit Iasi in l. ex testamento, C.de fideicom.n.1.& 2.& in l. nõ dubiũ.C.de legibus n.56.& clausula nõ reuocandi in qualibet scriptura apponitur in fine, & post dispositionẽ, & quando in finem, & post dispositionem apponitur, cẽsetur magis ad executionem, quàm ad substantiam contractus apposita, & clausulæ, quę ad executionem contractus opponũtur, non solent, eius substantiam alterare:
143 † tex.in Clem.1.in fine de prębendis, tradit Cardinalis consil.19. & Decius consil.2.num.9.& consil.205.nu.18.& alij plures, quos refert, & sequitur Couarr.in d. rubr.de testam.2.p.nu.12. versic.tertia conclusio, maximè quia prædicta clausula de non reuocando in contractu donationis apposita magis ex tabellionum stylo, quàm ex partium, & contrahentium consensu censeatur, & ideo tales clausulæ nihil operantur, nisi constet, appositas fuisse departium & contrahentium consensu,
144 † secundũ Bart.in l.1.ff.de iure codicillorum, Bald.in l. quotiens. C. de hæredibus instituendis nu.1. Alex. consil.141.num.2.lib.1.tenet Gozadinus consil.80.num.15.Carol.Molineus in consuetudinibus Paris.tit. 1.§.10. quæst.13.& Couarruu. vbi supra num.14. Michael Crass.de successio. ab intestato. §.donatio causa mortis quæst.1.num.6.pag.92. Pactum enim de non reuocando non supplet traditionem requisitã, per l. 1.tit.6.lib.5.Recopilat. ad hoc vt donatio fiat irreuocabilis, per ea quæ tradit Angulo in tit. de meliorationibus in l.1.glos.8.numer.9. quibus non amplius immoror, ne extra materiam, & institutum nostrum de aliquo perperam dicto arguamur: quamuis prædicta nõ extra rem, nec extra materiam priuilegiorum & exemptionum sunt allata.

IN Qua dicta materia se offert illa quæstio notanda, vtrùm habens priuilegium exemptionis, & excusationis à solutione gabellæ, vel sportularum si scienter soluerit, possit solutum repetere per cõdictionem indebiti: † In qua quæstione tenet Baldus in l. fin. C. de fructibus, & litiũ expensis, & eũ referens Greg. Lop. in l. 30. tit.14.partit.5. glos.1. quòd dictus priuilegiatus, & exẽptus scienter soluens gabellam, vel sportulam, nullam habebit repetitionẽ per indebiti condictionẽ, qui Greg. Lopez vbi supra cum Paul. de Castro in l. si hæres. §.si totam numer.2. ff. ad Senatusconsult. Trebellian. mirabiliter distinguunt, & resoluunt, quando dicatur solutio scienter, vel per errorem facta. † Et secus erit, si per errorem, vel ignorantiam soluerit, per ea, quæ tradidimus in libro de gabellis in 5.p.in princ.nu.27. Et cuiũ scientiæ, vel erroris incũbat probatio, tradunt supra relati Doctores, quos

Quæst.23. Cap.4.
145
146

quos vide, ne eius dicta repetamus, & est tex. ad idē in l. 29. tit. 14. parti. 5. vbi habetur, quòd actori incūbet erroris probatio, quādo reus solutionem confessus fuerit: quā legem vide optimè distinguentē: & de illo qui habet priuilegiū, ne cōueniatur in plus quàm facere potest, si soluat, vtrū ei repetitio per condictionem indebiti
147 cōpetat? † Vide latè Bart. in l. ex diuerso. 4. fin. ff. solut. matrimon. num. 13. cum sequentibus, qui optimè distinguit, & resoluit.

Quæst. 24. POSSET autem aliquod immunitatis, & exemptionis priuilegiū concedi alicui, & eius familiæ, ad cuius interpretationem, cū casus obuenerit, est scitu dignū, quis cōprehen-
148 datur sub hoc nomine familiæ. † In qua quęstione dicas, quod comprehenduntur omnes, qui sunt de familia habentis priuilegiū, hoc est descēdentes, & trāsuersales vsq; ad millesimum gradū cognationis, vel agnationis, per l. pronuntiatio. § familiæ, ff. de verb. signifi. l. fin. C. eodem tit. l. cum ita legatur. §. in fideicōmisso. ff. de legat. 2. l. 1. in princ. ff. de gradibus cognatio. tradūt Doctores in su-
91 pradictis iuribus: & in materia fideicōmissi, & maioratus tenet Molin. de Hispan. primogen. 1. p. lib. 1. c. 4. nu. 40. cum seqq. & Burg. de Paz in proœmio legum Tauri num. 106. & quomodo intelligatur, & exemplificetur hoc nomen, familia, tradit latè Gregor. Lop. in l. 6. tit. 33. parti. 7. in glos. verbo, familia, & Lara de anniuersarijs lib. 1. c. 6. à n. 9. sub qua etiā cōprehenduntur liberi homines, qui sunt in seruitio illius, cui priuilegiū concessum fuerit. l. ædiles. ff. de ędilicio edicto. l. 1. §. familiæ. ff. de vi & vi armata, tenet Matth. de Afflict. in tract. de iure protomisseos. §. 3. nu. 5. quod intellige verū, si habitant in eadem domo, & non in diuersis, nec diuisim, secundum Boerium in decis. 213. n. 13. & 15. de quo vide Castellū in l. 17. Tauri, in glos. verbo, *De sus hijos*, versic. quęro filij, dicitur etiā de familia legitimatus, † secundum Co- 149
uar. in 4. Decretalium: 2. p. c. 8. §. 10. à nu. 2. & Molin. vbi supra lib. 1. c. 4. nu. 44. & Orosc. in l. cum legitime in princ. ff. de statu homin. & est tex. in l. cum pater. §. cum inter, & s. libertis. ff. de legat. 2. & tex. de iure Regio in l. 10. tit. 8. lib. 5. Recopil. & ibi Azeuedo n. 4. refert, & sequitur per plures Doctores, Molina vbi supra nu. 44. qui in nu. 45. cum sequētibus affirmat, quòd filius naturalis, bastardus, vel adoptiuus, vel spurius nō cōprehenditur sub hoc nomine, familia, † per plura iura, & DD. quos alle- 150
gat, & apud eū videri poterūt, & per Castellū in l. 17. Tau. in verbo, *De sus hijos*, vers. quęro filij vsq; ad finem, & plurima per Menoch. de arbitra. lib. 2. centuria. 6. casu. 542. & si dictū priuilegiū, vel exemptio concedatur alicui, & eius successoribus, † si illud 151
verbū, *A sus sucessores*, fuerit genericè sumptum, comprehendūtur tam successores vniuersales, quàm particulares; & tam successores ex vltima voluntate, quàm ex contractu, per l. fluminum. §. adijcitur. ff. de damn. infecto. l. 1. §. illud. ff. quorum legatorum; & vtrobiq; communiter Doctores, & quid cōprehendatur

tur ſub verbo, *Poſteris, ſobolis, vel pro-*
152 *lis*, in priuilegio appoſito? † Habetur per Doctores in l. 1. §. perſonæ. ff. de iure immunitatis, vbi latè Alexan. in apoſtillis ad Bartolum. Et quid ſi alicui, & omnibus de genere priuilegium, vel exẽptio à ſolutione gabel-
153 larum concedatur? † In quo caſu dicẽdum eſt, quòd generis appellatione continentur omnes conſanguinei, & cognati, vt tradit Decius in l. fœminæ. ff. de regul. iur. nu. 64. & eſt de iure regio tex. in l. 22. tit. 13. parti. 2. vbi tenet Greg. Lop. in gloſ. fin. ad finem, comprehenduntur que fratres per l. cum quidam. ff. de interdictis & relegatis, tenet Caſſan. in conſuet. Burgundiæ rubr. 8. §. 5. verſic. itẽ poſteritas col. 1. n. 46. fo. 296. & etiã legitimati cõprehenduntur per l. quoniam. C. de natural. liber. vbi Bald. non tamen cõprehenduntur baſtardi, & naturales tãtum ſub hoc verbo,
154 *Generis*, vel *de genere*, † ſecundũ Bal. & DD. in l. fin. C. de verb. ſignifi. tenet Patauinus in tract. de maſculorũ ſucceſsione excluſis fœminis. 3. part. principalis nu. 6. in 1. volum. tractatuum Doctorum, Alex. & Doctores in l. ex facto. §. ſiquis rogatus. ff. ad Senatusconſul. Trebellia. Tiraquel. de nobilitate cap. 15. num. 12. Iaſ. in d. l. fin. C. de verborum ſignific. nu. 13. & 14. Molina de Hiſpan. primogen. lib. 1. cap. 4. num. 46. comprehenduntur tamen qui ſunt de agnatione in linea maſculina ſub dictis verbis, *Generis*, vel *de genere*, ſecundum Caſſaneum vbi ſupra rubr. 4. §. 19. col. 1. nu. 16. fol. 18.

quæſt. 25. EX Quo deducitur illa admodum controuerſa quæſtio, in qua Doctores in varias ſunt diuiſi ſententias, vtrum ſi priuilegium conceſſum ſit alicui, & ſuo generi, comprehendãtur nati ex fœminis. † In qua quę- 155
ſtione videtur tenendum, quòd priuilegium exemptionis alicui, & ſuo generi conceſſum, nõ extendatur ad natos ex fœminis, per text. qui ad id videtur expreſſus in l. 1. §. filiæ. ff. de iure immunitatis, vbi tenent Bart. & Doctores. Sed contrarium puto verum, & ſic quòd etiam nati ex fœminis in tali priuilegio comprehendantur: quod tenet Anto. de Butrio in d. l. 1. §. fœminæ, & Paul. de Caſtro in l. 1. C. de conditio. inſertis nu. 4. ipſe Paul. in conſil. 313. Ioannes de Imola in conſil. 62. Corne. conſil. 223. quos & alios Doctores refert, & ſequitur Decius in cap. nouit. de iudicijs nu. 4. & in conſil. 223. in 2. p. per totum, Paul. in l. ſi dotali. ff. ſoluto matrim. nu. fin. ad finem, qui reſpõdit ad tex. in d. l. 1. §. filię. ff. de iu 156
re immunitat. † qui loquitur in caſu ſpeciali, & in priuilegio immunitatis, quod rempublicam offendit: & idem reſpondit Pau. in d. l. 1. C. de cõditio. inſertis nu. 4. & Decius in dicto conſil. 223. num. 6. & hanc partem tenet Otalora de nobilitate. 5. part. cap. 5. num. 19. qui in num. 20. ad finem dicit, adeò difficilem eſſe, quòd ſit noua Regia deciſione digna, quòd ad dubitationes extirpandas ita deciſum fuit in l. 17. tit. 18. lib. 9. Recopilat. ibi, *Quier deciendan de varones, o de mugeres, gozen, y les ſea guardado el dicho priuilegio.* Et ita iudicatum ſæpè ſæpius vidiſſe, ait ipſe

se Otalora vbi supra: cuius opinionem, eo non relato, tenet & sequitur Pinel. in l.3. C. de bonis mater. à nu. 31. quod nota ad l.31. cum seqq. in d.
157 tit. 18. lib. 9. Recopil. † quòd idē erit iudicandum, quando priuilegiū conceditur alicui pro se, & suis descendentibus, vel hæredibus, vel successoribus: in quo comprehenduntur tam masculi, quàm fœminæ, & ex eis des
158 cēdētes: † quia vbi agitur de hęreditate, vel successione, nulla est sexus differentia habenda, tex. in authen. defuncto. C. ad Tertullia. authentica in successione. C. de suis & legit. hæredibus. l. lege duodecim tabularū. C. eod. tit. l. maximū vitiū. C. de liber. præterit. l. 1. §. generaliter. ff. de legat. præstand. tenet Alex. cons. 160. lib. 2. appellatione enim descendentium veniunt omnes in infinitū tam masculi, quàm fœminæ, & tā descendētes de masculis, quàm de fœminis, l. fi. C. de suis & legit. hęred. tex. in authent. de hæreditatibus, quæ ab intestato in princ. quod hodiè erit mirabile in praxi ad decisionem, & interpretationem legis 18. tit. 18. lib. 9. Recopilat. ibi: *Y sus hijos y descendientes gozē del dicho priuilegio de hidalguia,*
159 *y de la exempcion de alcaualas;* † pro qua opinione faciunt ea, quæ tradit Palac. Rubi. in repetitione rubri. de donatio. §. 69. col. 2. cum seqq.

Quæst. 26. SED si priuilegium exemptionis concessum fuerit alicui, & suis descendentibus masculis, & fœminis, est admodum controuersum inter Doctores, vtrum in tali priuilegio comprehendatur filia iam nup-
160 ta. † In qua quæstione videtur asserendum, in dicto priuilegio filiam iā nuptam comprehensam esse, secundum Bald. in l. cum quædam puella, ff. de iurisdict. omn. iudi. n. 4. vbi tenet Alex. nu. 14. & in consil. 20. in fine lib. 2. Corne. cōsil. 272. in fin. lib. 4. Deci. consil. 223. nu. 4. 2. p. & in c. nouit de iudi. nu. 4. vbi tenet Felin. & in c. super eo de testibus dictus Alexan. consil. 215. num. 10. lib. 7. Tiraq. ad leges connubial. glos. 1. in fin. Pro qua opinione facit, quod fœmina nupta ius agnationis non amittit, † 161
per l. voluntas. C. de fideicōmis. vbi Ias. in princ. & Paul. n. 1. Decius in l. fœminæ de regul. iur. num. 92. Petr. Paul. Paris. cons. 47. n. 56. lib. 3. Et fœmina nupta retinet omnia priuilegia, & omnes prærogatiuas familiæ paternæ, † secundum Alex. cons. 20. 162
in fin. lib. 2. & Deci. d. consil. 223. n. 4. ad medium. Contrariam opinionē videlicet, quòd priuilegium concessum alicui, & suis descēdentibus masculis, & fœminis non cōprehendat filiam iam nuptam, tenuit Bart. in l. quoties. C. de priuileg. scholarū lib. 10. n. 2. vbi Angel. & Ioan. de Plat. quam opinionem dicit communē Hieronymus Chucalon in additionibus ad Decium in d. l. fœminę nu. 95. & Hippolyt. de Marsil. in rubr. de fideiussoribus nu. 113. & in l. vnica. C. de raptu virginum nu. 200. & Ripa lib. 2. responsorum c. 3. nu. 11. Corsetus in singularibus suis versic. priuilegium, & Iason in dicta l. cum quædam puella. ff. de iurisd. om. iud. nu. 3. & comprobatur, quia mulieres post contractū matrimonium statū suum mutant, † per l. mulieres. C. de 163
dignita-

dignitatibus lib. 12. facit etiam, quod filia exempta ratione nobilitatis non excusat maritum ignobilem, & ambo contribuere tenentur cum igno-
164 bilibus, † secũdum Otaloram de nobilitate. 5. p. c. 5. nu. 19. versic. itẽ etiã, & facit tex. de iure Regio in l. 9. titu. 11. lib. 2. Recop. & licet glos. peregrina verbo nobilis, versic. sed mulier nobilis, fo. 323. ad fin. Et si mulier priuilegium exemptionis, & immunitatis habet, & bona suo marito in dotẽ tradiderit, tenetur talis maritus solue-
165 re, & contribuere, † vt tenet Pet. Antibolus in tract. de muneribus, fo. 73. col. 2. versic. plebeius, quem sequitur Palac. Rub. in repet. rubr. §. 32. vers. præthereà, & maximè hodie isthæc opinio procedit, cũ filia nupta, & velata exeat à patris potestate, per l. 8. tit. 1. lib. 5. Recop. & sit in potestate
166 viri, † l. 13. tit. 20. lib. 3. fori Regal. vbi tenet Montal. in princ. alios referens Doctores, de qua quęstione latè Ioã. Garc. de nobilit. glo. 1. §. 1. n. 48. Menoch. præsumpt. 88. lib. 4. n. 4. Azeu. in l. 1. ti. 1. li. 6. Recop. n. 32. & 93. & d. Ioã. Garc. vbi sup. nu. 44. vbi optima circa priuilegium Antonæ Garciæ.

Quæst. 27. QVIBVS similima est illa quæstio, vtrum priuilegium, & exẽptionem alicui patri, & suis descendẽtibus cõcessam, posit pater renunciare, & pacto vel renunciatione filijs, vel descendẽtibus præiudicare? † Et
167 pars affirmatiua videtur probata in l. 1. & 2. C. de his, qui sponte munera subeunt. lib. 10. & tenet Ioan. de Plat. in d. l. 1. Sed pro cõtraria parte, & sic quod priuilegiũ descendentium pacto, vel renuntiatione patris tolli nõ posit, allegatur tex. in l. alia. §. elegãter. ff. solut. matrimon. vbi traditur, quòd iuri vel priuilegio competenti ratione alicuius qualitatis, vel personæ, non potest renuntiari: † quia est 168
perpetuum, per cap. decet de regul. iuris lib. 6. & verba apposita in priuilegio generali non verificantur, nec sunt intelligenda in prima persona, nec in primo actu, sed intelliguntur perpetuò durare. † Ita Felin. in c. 2. 169
de tregua & pace limit. 7. Tiraq. plura referẽs in l. boues, §. hoc sermone, limit. 8. ff. de verborũ signifi. ita tradit Matien. in l. 11. ti. 7. lib. 5. Recop. glos. 8. nu. 4. alios Doctores referẽs. Priuilegium namq; ita in descendẽtes transit, & descendit, tanquã si nulla persona cessauerit, nec tollatur de medio, † secundum Otalor. de nobilit. 2. p. c. 9. n. 11. & factum vel odiũ 170
paternum, non debet regulariter filijs pręiudicare, † l. 1. ff. de liberali cau- 171
sa. l. si quis in suo. §. legis. C. de inofficioso testam. l. 2. vbi scribẽtes. C. de bonis libertorum l. 2. vbi Doctores, C. de liber. & eorum liber. quã opinionem in materia nobilitatis per plura iura defendit Otalora vbi supra cap. 9. num. 14.

NEC omittam, quod clerici, Quæst. 28.
ecclesiæ, vel monasteria, quę habent Regalia priuilegia super redditibus Regijs cõcessa, nõ possunt conuenire regios collectores coram iudice ecclesiastico: † & tenentur compa- 172
rere, & eos conuenire coram seculari iudice; aliàs incurrunt in pœnam legis 6. titu. 1. lib. 4. Recopil. de quo videndus Azeued. ibidem in princ.

QVID autem erit tenendum, si Quæst. 29.

priuilegium, vel exemptio concedatur alicui, & suis descendentibus per masculinā lineā, & prædicto priuilegio potiri conatæ fuerint fœminæ,
173 quę à masculo descendunt? † In qua quæstione tenendum est, dictas fœminas à masculo descendētes in prędicto priuilegio esse comprehensas: quod tenet Paul. in l. Gallus. §. nunc de lege nu. 4. cùm seqq. ff. de liber. & posthum vbi Alex. n. 3. Ias. n. 9. cum seqq. est tex. in §. cęterum ad finem, instit. de legitima agnatorum succes. & tenet Socinus consil. 51. nu. 6. lib. 4. Pet. Paul. Paris. consil. 47. num. 43. lib. 3. Dicit communem Molina de Hispan. primogen. lib. 1. c. 6. n. 37. & 39. Et ita erit intelligenda, & modificanda l. 17. tit. 18. lib. 9. Recopil. ibi: *Pero si descendieren de los cōtenidos en los dichos priuilegios por linea de varones.*

Quæst. 30. ET vtrum Princeps possit donationem, vel mercedem à se factā reuocare, vel immunitatem aut priuilegiū, quod concesserit, † tradunt late
174 Lucas de Penna in l. fin. C. de locat. præd. ciuil. lib. 11. col. 2. cum seqq. & Azeuedo in l. 1. & 3. & 16. tit. 10. lib. 5. Recop. Matien. in l. 6. d. tit. 10. lib. 5. glos. 1. vbi latè per conclusiones resoluit, qui in l. 11. tit. 7. glos. 1. & 3. latè agit, vtrum priuilegium, & donatio ob benemerita, & remunerationem possit reuocari. De quo Firmianus de gabellis. 1. p. num. 24. qui Bart. & alios Doctores recenset.

Quæst. 31. SED cùm verū sit, quòd mulier plebeia, & rustico genere nata, gaudeat priuilegio mariti nobilis, per multa iura, & DD. quos refert Otalora de nobilit. 4. p. c. 8. n. 2. ad fin. † 175
erit notabilis quæstio, quid statuendū sit in vidua, quę nupta fuit viro priuilegiato, & exēpto à collectarū, & gabellarū solutione ratione priuilegij sibi concessi, vtrū prædicta vidua illo priuilegio, & exēptione potiatur, tanquam si maritus viueret? † In qua 176
quęstione videbatur tenendū potiri nō posse, cùm huiusmodi priuilegiū marito cōcessum sit personale, & cū persona mariti extinguatur, vt resoluimus supra hoc in capite n. 109. Sed nihilominus cōtrarium affirmandū est, quia vidua gaudet priuilegio fori mariti defuncti. l. filij libertorū. ff. ad municip. gaudetq; omnibus viri priuilegijs, secundū Ant. Corsetū in tract. de potestate Regia. q. 29. n. 51. in vol. 2. tractatuum Doctorū: omnesq; dignitates, & priuilegia retinet, † l. fœminæ. ff. de Senator. l. fin. 177
C. de incolis lib. 10. l. mulieres. C. de dignit. lib. 12. l. 7. tit. 2. part. 4. & vtrobiq; Doctores asserentes, quòd quāuis viri priuilegia sint personalia, & dignitates sint accidentales, & nō naturales, transeunt ad viduam: & probatur in c. ex parte, glos. magna, vers. non obstantibus de foro cōpeten. Vidua enim dicitur esse in matrimonio primi viri, secundum Bald. & Doctores in l. voluntas. C. de fideicommis. tex. in l. fin. C. de bonis mater.
† Retinetq; vidua mariti priuilegia, 178
idemq; de ea iudicatur post mortem mariti, quod eo viuente circa priuilegij retentionem. l. filij libertorum, §. vidua. ff. ad municipal. tenet Ioan. de Platea in l. per hanc. §. si qua in fine. C. de erogatione militar. an-

nonæ lib. 12. quia quando alicui semel acquisitum fuit ius ex persona alterius durat, etsi persona illa moria
179 tur: † argumento tex. in l. post mortem. §. fin. & l. illud. §. fin. ff. de bonorum possess. contra tabul. & quæ ibi tradunt Doctores, & Ioannes Garcia de nobilitat. gloss. 1. §. 1. à num. 44. & Azeued. in cõsil. 17. num. 1. & quos ibi allegat ad interpretationem, l. 31. & 33. tit. 18. lib. 9. Recopil. Et in expresso quòd vidua post mortem viri priuilegiati & exépti à solutione tributorũ & collectarum, gaudeat dicto priuilegio, & exé
180 ptione, & collectas non soluat, † tenet Auiles in cc. prætorũ in procemio nu. 19. & Palac. Rub. in repetitione rubricæ de donatio. inter vir. & vxorem. §. 31. nu. 8. versic. ex eo, quam sententiam defendit Otalora de nobilitate. 4. p. cap. 8. per totũ, text. est de iure Regio in l. 25. tit. 11. lib. 2. Recop. quod intellige verum, dummodo dicta vidua in viduitate permanserit, & castè, & honestè vixerit, vt per iura, & Doctores supra relatos probatur. Nam vidua luxuriosè, & inhoneste viuens, perdit omnia priuilegia, quę mariti nobilis causa retinebat.
181 † l. 9. tit. 11. lib. 2. Recop. ibi: *Mantuuiere despues castidad*, tex: in Authen. de restitutione, & ea, quę parit in vndecimo mense. §. fin. habitus namque, vt ita loquar, & vestitus non facit viduã, sed pudicitia vidualis, l. decreto. C. ex quibus causis in
182 famil. irrogetur. † & nõ sufficere stuprum semel tantum à vidua commissum ad hoc, vt dicatur luxuriosè, & impudicè viuere, tenet Matienz. in l. 5. tit. 9. lib. 5. Recopil. glos. 8. nu. 6. quem sequitur aliorum opinionẽ reprobans Ioann. Gutierr. in pract. quæstionibus lib. 2. q. 122. volum. 1. † 183
quod nota ad dictam legem. 5. vbi probatur, quòd vidua luxuriosè viuens amittit dimidiam partem lucrorum constante matrimonio acquisitorum.

ET cùm proprium sit Regũ liberales existere, vt supra hoc c. nu 4. diximus, non eis tam prodiga conceditur liberalitas, vt in pręiudiciũ successoris regalia donare, & iura Regni subuertere, vel diminuere posint: Quæst. 32.
hoc enim eis non permittitur, † se- 184
cundum Bart. Alexand. & Doctores in l. prohibere. §. plane. ff. quod vi aut clam: & Bald. & Doctores in l. penultima. C. de bonis quę liberis, quia Rex non potest de iure priuilegia concedere, & denotationes adeò immoderatas facere, vt Regno præiudicium, & damnum inferatur, 185
secundum Oldral. consil. 94. & Bart. & Alexand. in dicta l. prohibere. §. fi. ff. quod vi aut clam. & Ægid. Bos. in practica tit. de Principe num. 382. Nec tributa possũt à Regibus remitti, nisi magna subsistente causam, agnaq; cũ solénitate, † l. 34. tit. 18. p. 3. 186

EX quo deducitur, quid tenendũ in illa admodum controuersa, & difficili quęstione, videlicet an legitimatus ex Principis rescripto generaliter gaudeat nobilitate parentis nobilis, & sit exemptus à contributione tributorum, & iurium regalium, hoc Quæst 33.
est, *Pechos*. † In qua quæstione vi- 187
detur dicendum, talem legitimatum immunem esse. Ratio est, quia legiti mati

mati ex Principis rescripto nihil dif-
188 ferũt à legitimis,† per tex. in authen. quib. mod. natural. efficiantur sui. §. illud tamen, & in authent. præterea, & in authent. item si quis C. de naturalibus liber. l. 4. & fin. titul. 15. partita. 4. tenet Molina de Hispan. primog. lib. 2. cap. 11. nu. 18. in 1. p. & in 2. p. lib. 3. c. 3. n. 1. quod hodie probatur per l. 10. tit. 8. li. 5. Recop. Quibus non obstantibus, contrariũ tenendum est, & sic quod priuilegium legitimationis generaliter, licèt contineat verba, quòd talis legitimatus in omnibus, & per omnia sit legitimus, non extenditur ad priuilegium nobilitatis, nec ad tributorum, & iurium Regalium exemptionem, per l. 20. tit. 11. lib. 2. & l. fin. titu. 2. lib. 6. Recopil. de quo vide Matientium in l. 10. tit. 8. lib. 5. Recop. glos. 8. à nu. 2. cum sequentibus, quam sententiam tenet, & defendit Azeue. in d. l. 10. à nu. 46. cum seqq. qũa mplures authores tam antiquos, quàm modernos referens, qui timore dictæ legis 10. quæ ex diametro contraria videbatur dictæ legi 20. tit. 11. lib. 2. asserunt, prædictam legem 10. correctã esse per dictam legem 20. Sed has leges altius considerans, nullam puto dari posse correctionem, & eam vitando respondeo fundamento primo pro cõtraria opinione adducto, quòd filij legitimati non propriè, sed per fictionem iuris legitimi dicun-
189 tur,† secũdum Bald. in l. eam quam. C. de fideicommis. nu. 44. & 45. Decius consil. 284. nu. 15. Tiraquel. de primogenitura, q. 34. nu. 58. & in l. si vnquam. C. de reuocand. donatio. in verbo susceperit liberos num. 79. & secundum Portium consil. 106. num. 95. & propterea legitimati non succedunt in primogenijs Hispanię,
† vt defendit Molina de Hispan. pri- 190
mogen. 2. p. lib. 3. c. 3. à nu. 3. cum sequentibus. Prædictæq; legi 10. respondetur, incorrectam manere, & loqui in suo casu, & illa verba, *En hõras y preeminencias que han los hijos legitimos*, non comprehendere tributo
rum Regalium exemptionem,† quia 191
de iure cómmuni legitimati non cõprehenduntur appellatione legitimorum, & hæredum, vbi agitur de
honore, & beneficio,† secundũ Mo 192
linam vbi supra 2. p. lib. 3. c. 3. nu. 9. Matth. de Afflict. decis. 39. nu. 23. & 24. & ideo d. l. 10. honores & præeminentias cõcedens disponit contra ius cõmune. Et verum est, quòd priuilegiũ contra ius cõmune non
cõprehendit casus omissos, † per c. 193
licèt de transactio. & tenet Bald. in c. 1. quibus mod. feud. amittatur in vsibus feudorũ, & in rubr. col. 1. igitur d. l. 10. non cõprehendit casum exẽptionis tributorũ omissum. Præterea, quia priuilegia continẽtia tributorũ
remisionẽ sunt strictissima, † secun 194
dum Otaloram vbi supra. 4. part. cap 5. num. 3. & hac de causa dicta l. 20. strictissimè debet interpretari, & eo modo, ne predictam tributorum remisionem contineat. Et comprobatur, nam priuilegium generale immunitatis, & exemptionis tributorum non valet, nisi expresse, & specialiter in eo fiat mentio cu-
iuslibet tributi, † l. 10. titul. 18. parti- 195
ta. 3. l. 4. tit. 26. ead. parti. & vtrobiq;
Greg.

Greg.Lop.& l.9.tit.27.lib.9.Recop. quæ loquitur in seruitio, & montazgo, de quibus legibus, nec de eorum exemptione vlla mentio in d. l. 10. fit, & ideo exemptio tributorum, nec immunitas in ea comprehenduntur: quia priuilegia exemptionis Regalium tributorum sunt in maximũ
196 præiudicium successorum, † per l.4. tit.26. parti.2. & Princeps per dictam legem 10. tollens defectum nataliũ per legitimationem, non videtur tollere effectum, & obligationem con-
197 tributionis cũ plebeis: † argum. tex. in l. seruitus. ff. de seruitut. vrban. prędiorum: maximè cum in priuilegio nobilitatis fiat præiudicium alijs cõ-
198 tribuentibus, † vt tradit Grego. Lop. in l.4.tit.15.partita.4.in glos.11. post medium: & priuilegium semper cẽsetur cõcessum sine læsione, & prę iudicio alterius, per tex.in c. licet de officio ordinarij. c. ex tuarũ de authoritate, & vsu pallij cap. pastoralis de priuilegijs, l. si quando. C. de inoffic. testam. quod præiudicium non cessaret, si prędicta l. 10. nobilitatẽ, & tributorum exemptionem comprehẽderet.

Quæst.34. ET vtrum legitimationis rescriptum filijs naturalibus, spurijs, incestuosis, vel adulterinis concessum à Principe, comprehendat nobilitatis,
199 & tributorum exemptionẽ. † Disputat latè Azeuedo in d. l. 10. tit. 8. lib. 5. nu. 47. ad medium cum sequẽtibus, qui alios Regnicolas refert, ex quibus deducitur, quod priuilegium à Principe concessum, in quo adfuerit subreptio, vel falsa causa, vel taciturnitas veritatis, nullius erit momenti,

† per l. 2. & l. etsi legibus. C. si contra 200 ius, vel vtilit. publicam, tradit multa Rod. Xuar. allegatio. 12. versic. pręterea certum est cum sequẽtibus, in antiqua impressione.

ATTAMEN cùm hodie nouiter per nouam pragmaticam promulgatam anno 1594. cõcessum fuerit priuilegiũ agricultoribus, ne pro debito ciuili incarcerentur, nec eis possit executio in messibus bobusq; aratorijs, & alijs in rebus fieri iuxta illius pragmaticæ normam, quod antea erat concessum per l. 4. tit. 13. parti. 5. & per l. 25. tit. 13. lib. 8. & l. 5. & 6. tit. 17. lib. 5. Recop. † dubiũ ad- 201 modum à multis agitatum occurrit, vtrum illud priuilegium ad debita præterita, & ante illius pragmaticæ promulgationem cõtracta extendatur, vel ad futura tantũ. † In qua quę- 202 stione resolutiuè affirmandum est, prædictæ pragmaticæ priuilegium ad debita futura tantum extendi, & non ad præterita, & ante eam contracta, per tex. in l. leges. C. de legibus. l. legem. C. de naturalibus liber. l. iubemus. C. de testament. c. fin. de constitutio. & vtrobiq; Doctores, glos. verbo de cætero, in cap. licet canon de electione lib. 6. l. fin. tit. 14. parti. 3. vbi Greg. Lop. quod limita multis modis, vt per Gratian. in regula 295. per totam.

Quæst.35. Cap.4.

ET cùm de agricolis aliqua tetigerimus, non inelegans, & silentio digna videtur illa quęstio in forensibus quotidie valde agitata, vtrum agricola, vel quilibet alius tritici debitor in anno caristiæ, in quo eius pretium violentatur, taxaque Regia

Cap.5. Quæst.36

Regia nimis exceditur, vel triticum non inuenitur: teneatur præcisè triticum soluere, vel satisfaciat pretium
203 taxatum soluendo? † Et pro parte negatiua nimis vrget tex. in l. 2. §. mutui datio, & ibi glos. fin. ff. si cert. petatur, & quæ ibi tradunt Bart. & Doctores, & Ioan. Gutier. de iuraméto confirmatorio. 1. p. c. 29. per totum probantes, quòd aliud pro alio inuito
204 creditore solui non potest. † Probaturq; pars negatiua, quia debitor tritici nō satisfacit nisi soluendo æstimationem, quanto pluris valet à tẽpore moræ, vt resoluit Ripa in dicto
205 §. mutui datio nu. 11. † Fulciturque hæc negatiua conclusio, nam debitor tritici est debitor certæ quantitatis, & licèt triticum non inueniatur, vel pretium nimis augeatur, vel adsit difficultas in solutione, debitor certę
206 quantitatis à mora non excusatur, † secundum Bart. & Ias. in l. quod te mihi. ff. si cert. petatur num. 32. qui dicunt hanc opinionem magis communem, vbi Alexand. Socin. & Recentiores, & Bauer. in tractatu moræ. 3. p. & dicit magis communem Ripa in d. l. quod te mihi num. 52. & Franciscus Purpuratus ibidem num. 38. Curt. Iun. nu. 87. Socin. nu. 38. Carol. Ruin. consil. 150. nu. 3. volum. 1. contra quos tenet Salicet. Roman. & Aretin. in d. l. quod te mihi. Quorum opiniones, inspectis vtriusque partis fundamentis, conciliari possũt hoc modo: quod si loquamur in casu, in quo adest difficultas in solutione sine causa, vel aliquo casu, procedat opinio negatiua supra relata: sed tamen si loquamur in debitore quãtitatis simpliciter, & difficultas solutionis oriatur ex casu superuenienti, locũ habet opinio affirmatiua, hoc est, quòd debitor à mora excusetur propter difficultatẽ. Quę distinctio fundatur ex tex. expresso in c. significante de pignoribus, & ex mẽte omnium supradictorum Doctorum, & ex mente Michael. Cras. in lib. 2. cōmunium opinionum, q. 10. in antiquis, & probatur per tex. in l. fideicōmissa. §. si seruo. ff. de leg. 3. vbi probatur, quid si res debita ex casu præstari non potest, æstimatio debetur. † 207
Et affirmatiuam partem, videlicet, quòd debitor tritici satisfacit soluendo æstimationem taxatã per Regiã pragmaticam, si triticum non reperiatur, vel caristia superueniat, nimisq; pretium augeatur, tenet, & defendit optimè Mexia in pragmaticã taxæ panis, in 7. conclusione, nu. 11. & 14 ad medium, qui ita dicit multoties fuisse practicatum: † & hanc 208
opinionẽ tenet Pau. de Cast. in d. §. mutui datio n. 6. pro qua est tex. in l. in re furtiua. ff. de condict. furt. & eã tanquã verã tenendo fulcire poteris ex opinione Purpurati in d. §. mutui datio n. 97. tenẽtis, quòd creditor, cui triticum debetur, cogitur recipere eius æstimationẽ, quãdo reperiri nō potest nisi pretio immoderato: † cor- 209
roboraturq;, quia grauatus præstare rem alienam satisfacit soluendo ęstimationem, si dominus eam non vẽdat, vel pro ea immodicum pretium petat, † per l. non dubium in fine, l. 210
qui concubinam. §. fin. ff. de legat. 3. l. Titia. §. 1. ff. de auro, & argent. legato. l. 3. ff. depositi. l. alienus. ff. ad legem

legẽ falcid. l. alieno. §. si quis. ff. de fideicom. liber. l. mortuo boue. §. 1. & 2. ff. de legat. 2. l. si domus. §. qui cõfitetur. ff. de legat. 1. §. nõ dubiũ instit. de legat. & comprobatur dicta Messiæ opinio, quia emens frumentũ ad creditum pretio, quo valuerit in mense Maij, non tenetur ad summã immoderatam, si veniat insolita cari-
211 stia, † secundum Imolam in l. pretia rerum, ff. ad legem falcid. in fin. quẽ sequitur Ias. in l. sed & si quis. §. quæsitum. ff. si quis cautionibus num. 36. pro qua opinione Messiæ est text. expressus in l. 30. tit. 14. partita. 5. ibi: *Pero si acaeciere, que el deudor non pudiesse pagar aquellas cosas que prometiera, bien puede darle entrega de otras a bien vista del juzgador.* Et triticũ ex causa necessitatis, vel caristiæ præstari non posse, rectè dicitur, quando debitor illud non habet, & quãuis reperiatur id habere, non potest nisi cum difficultate, & pro immo-
212 derato, & excessiuo pretio: † argumento tex. in l. non dubium in fine, ff. de legat. 3. nam rem non inuenire; & emi non posse, vel immodico, vel magno pretio inueniri, vel emi pos-
213 se, æquiparantur in iure: † glossa verbo immodico, in dicta l. non dubiũ; glossa verbo potuisses in principio, in dicta l. qui concubinam. §. fin. & aliquid facile fieri non posse, & non posse fieri, & impossibile, æquiparan-
214 tur in iure, † gloss. verbo continuatis in cap. quamuis de officio ordina. lib. 6. l. nepos Proculo. ff. de verborum signific. & illud dicitur fieri nõ posse, quod commodè fieri non po-
215 test: † tenet Hippolyt. de Marsil. in consil. 56. nu. 2. & 3. volum. 1. consiliorum criminalium diciturq; pretiũ excedens, quando terminus, & iusta meta exceditur, † secundum Luca- 216
num in tract. de cambijs Lugdunẽsibus. §. sequitur nu. 8. in 10. volumine tractatuum Doctorum. Et illi tacitæ obiectioni, quod creditor indemnis remanere debet, eiq; satisfieri debet damnum, & illud, quod interest, per l. 13. & 35. tit. 11. & l. 19. tit. 13. partita. 5. respondetur, quòd damnũ nec interesse, nec excessus iusti pretij cõsideratur, cum pretium à lege, vt hodie de iure regio per nouã pragmaticam est taxatum, à quo non potest, excedi, † secundum Tiraq. de vtroq; 217
retractu tit. 1. §. 35. glos. 2. nu. 10. quẽ refert, & sequitur Mexia vbi supra concl. 5. nu. 124. in fine, & secundum ea, quæ refert Matth. de Afflictis in decis. 316. per totã, nec locupletari, vel lucrũ quærere ex aliena iactura cuilibet sine dolo permittitur, † per 218
regulã locupletari de regul. iur. lib. 6. l. iure naturæ. ff. eod. tit. l. si quis mãcipijs, §. fi. ff. de instit. Nũc autẽ nouiter Castillo de Bobad. in sua Polit. 2. tom. lib. 3. c. 3. n. 72. tenet contra opinionẽ Messiæ in loco superius allegato, ex opinione Couar. in c. quamuis pactũ de pactis lib. 6. 2. p. § 5. n. 4. tenentis, quòd in obligationibus ad genus difficultas nõ liberat debitorem, quin præcise teneatur ad tradendũ, per l. continuos. §. illud. ff. de verbo. oblig. & per l. 26. tit. 14. parti. 5. l. 2. & 3. C. de canone frumen. l. 1. C. de fabricẽs. lib. 11. l. in fraude. C. de annonis, & tribu. li. 10. & ex opinione Bar. in l. 2. §. mutui datio n. 21. vbi Ias. n. 4. &

& ex Parladorio de rebus quotidianis lib. 5. c. fi. in 5. p. §. 17. n. 16. & per alios intelligentes, quòd difficultas excusat debitorem à soluendo interesse tantum in obligationibus faciendi, vel soluendi aliquam speciem specificam.

Sed prædictam opinionem Messiæ generaliter loquendo in vēditore tritici pretium taxatum recipiēte, vel in mutuo semper defenderem per fundamenta superius allata, & opinionem Castelli de Bobadilla verā intelligerem in debitore annonæ publicæ, vel ad aliquam causam piā, vel publicam exequendā, vel in eo, qui tenetur fructus prædij domino soluere, vel in debitore frumenti ratione depositi, & in his specialibus casibus loquuntur iura à dicto Bobadilla allegata, quia tunc tēporis actoris, vel creditoris interest, vt frumentum in eodem genere ex iuris dispositione quantò pluris interest soluatur. Attamen quādo actoris, vel creditoris nō interest, quòd triticum in eodem genere soluatur, potest solui in pecunia, secundum dictum Bobadilla vbi supra nu. 73. & secundum Gregor. Lop. ab eo non relatum in l. 3. tit. 14. parti. 5. in glos. verbo, *Pudiesse hazer*. Nec multum in contrariū vrget opinio Bart. in d. §. mutui datio num. 21. à dicto Bobadilla allegata: nam Bart. resoluit, quòd quando genus à debitore reperiri non potest eiusdē bonitatis, potest quātitas pro genere solui.

Nec vrget opinio Iason in dicto numero 4. non enim loquitur in casu, in quo adest difficultas in solutione. Nec opinio Couarruu. in dicto §. 5. num. 4. indistinctè loquitur in debitore frumenti, quia genus nimis impropriè dicitur illud, quod consistit in pondere, numero, vel mensura, secundum Paul. de Castr. in dicto §. mutui datio num. 4. & in §. illud legis continuus. ff. de verborum obligat. à dicto Couarruu. allegato non probatur, quòd promittens soluere in frumento præcisè teneatur, nec excusetur aliqua difficultate superueniente, si consideremus exemplum dicti textus de promittente seruum alienum, cum hoc casu promittens seruum alienum excusetur soluendo æstimationem, si dominus eum vendere noluerit, vel pretium immoderatū petierit, per iura quæ retulimus supra numero 20. Parladoriusq; in dicto loco non loquitur in casu, in quo superuenerit difficultas in solutione, vt ex ipsius allegatione patet: & nunc nouiter pro hac mea opinione multos refert Ioann. Gutierr. in quæstionibus Canonicis cap 39. à numer. 60. facitque pro ea, quòd emens fructus in herba ante tempus pro viliori pretio, quàm valebant tempore quo erant in esse, seu maturi, dicitur vsuram committere, & vsurarius nuncupatur contractus, ita Bald. in rubr. de vsuris. 4. p. & Cardinal. in Clement. de vsuris q. 12. quia si fructus seminati in autumno verisimiliter valituri sint 20. & aliquis det 10. tantum, contractus talis fit in fraudem vsurarum. Ita Thom. Grammatic. in consilio 119. ciuili nu. 5. qui in numeris sequentibus ait, quòd non licet minus

minus emere rem prætextu, quod pro ea pretium anticipetur, & illico soluatur, & res empta non statim tradatur, quia vsura est: nam expectatio facit contractum esse vsurarium, dũ emens propterea dat minus, quã res in præsenti valebat: ex eo enim quod ante terminum soluitur, nõ licet minus dare, pro quo facit l. 17. tit. 11. lib. 5. Recopil. & illud Auenda. in resp. 33. num. 4. ad fin. dicentis, quòd vendito frumento ad creditum prout plus valuerit in mense Maij, si crescat pretium immoderatè propter talem crescentiam, & caristiam, potest emptor petere, vt reducatur valor ad moderatum pretium, ex opinione Ias. in l. sed & siquis. §. quæsitum. ff. siquis cautio, & ex Ripa in tract. de peste. 1. p. num. 75. Et cùm multa pauperibus priuilegia concedantur, de quibus per Palac. Rub. in repetitione c. per vestras, post §. 44. in §. nota secundo, versic. & ob hoc forte cum sequẽtibus, & per Lucam de Peña in l. fin. C. de his, qui numero liberorum se excusant lib. 10. quoniam hi numero miserabilium per-

219 sonarum comprehenduntur, † secundum dictos Doctores, & secundum Rebuffum ad Regias constitutiones Gallicas, tit. de sententijs præiudicialibus art. 3. glos. fin. volum. 1. vbi multa de miserabilibus personis inuenientur.

Quæst. 17. ERIT nõ inelegãs, & scitu dignũ, quod prædictæ miserabiles personæ, licèt sint maiores 25. anorum, priuilegium restitutionis in integrũ

220 obtinebunt, † Vt tradit Rebuffus vbi supra dicto artic. 3. glos. fin. nu. 29. volum. 1. Et pauperes, qui veniant in dispositione, tradit Costa in cap. si pater, verbo pauperes, pag. 175. numer. 11. quæ priuilegia pauperum, & miserabilium personarum non competũt eis, qui data opera ex culpa ad causam paupertatis ordinata, & præmeditata ad paupertatem deuenerint, in eamq; inciderint, vt ipsius vterentur priuilegijs, † per l. pe- 221 nultimam. ff. de iure doti. l. vltim. §. fi. ff. quæ in fraudem creditorum, tenet Mexia in taxam panis conclusione. 1. numer. 9. & 10. & Baeça de inope debitore cap. 16. numer. 19. cum sequentibus, & n. 25. Ioan. Gut. de iuramento confirm. 1. p. c. 15. nu. 14. quod secus erit, si paupertas præmeditata, & affectata nõ fuerit: nam licèt aliquis in paupertatem, & miserum statum inciderit culpa sua, luxu nempè, ludo, gula, aut deniq; ob crimen, priuilegium miserabilium personarum & restitutionis obtinebit, secundum Couarru. in practi. quæstio. cap. 6. num. 3. versic. sed siquis, quod priuilegium renuntiatione tolli non poterit, † vt per multa iura 222 resoluit Rebuffus vbi supra numero 38.

ATTAMEN cum verũ sit in Quæst. 38. iure, quod nobilis non posit torqueri, nec pro debito ciuili incarcerari secundum Couarru. lib. 2. variarum resolutionum cap. 1. nu. 4. † quæ est 223 communis opinio secundum Menchac. de succes. creat. §. 22. nu. 75. & Ioan. Gutier. de iuramen. cõfirm. 1. p. c. 16. n. 1. & est tex. in l. 4. & 5. ti. 2. lib. 6. Recop. est admodũ cõtrouersa quæstio inter Doctores tã antiquos,

quàm modernos, vtrum nobilis possit huiusmodi priuilegiũ renũtiare?
224 † In qua quęstione reiectis argumẽtationibus erit magis cõmunis opinio, quòd nobilis non potest renunciare priuilegium exemptionis, & nobilitatis. nec priuilegium à iure cõcessum, ne incarceretur pro debito ciuili, nec torqueatur: quod tenet Cifuẽt. in l. 79. Tauri, versic. quarto dubitatur, & Anto. Gomez ibidem nu. 3. & in tom. 2. variarum c. 11. nu. 54. Otalora de nobilitate 3. p. principali c. 6. nu. 3. Auend. in dictionario verbo, *Caualleros*, versic. sit ergo conclusio, alios referẽs, & Minchac. de success. creat. §. 22. num. 77. cum sequẽtibus, Didac. Perez in l. 1. tit. 2. lib. 4. ordinam. col. 1365. cum seqq. Auiles in capit. prætorum in procœmio glos. 1. num. 27. Ioann. Gutier. de iuramento confirmat. 1. p. c. 16. à nu. 47. maxime num. 61. qui in nu. 62. refert Doctores tenentes hãc renuntiationem non firmari iuramento, licèt ipse pedem non firmauerit, de quo late Couarr. in cap. quamuis pactũ de pactis lib. 6. in initio. 2. part. a nu. 5. cum sequentibus, & nu. 9. & Bobadilla in sua Politica. 2. tom. lib. 3. cap. 15. nu. 21. vbi de muliere, & his, qui in carcerem detrudi nõ possunt vsque ad eum. 34. Quam supradictã communem resolutionem intellige veram in nobili genere, & sanguine: nam nobilis ex priuilegio tãtum sibi à principe concesso poterit tale
225 priuilegium renuntiare † secundum Baeçam de inope debitore cap. 16. num. 97. cum sequentibus, qui eodẽ cap. num. 45. dicit magnam esse differentiam inter nobiles genere, & nobiles ex priuilegio. Maritus etiã, & qui non possunt conueniri in plus quàm facere possunt, priuilegium istud non possunt renuntiare. † l. alia 226
§. eleganter. ff. soluto matrimonio, vbi Bart. & Doctores, & etiam Antonius Gom. in l. 53. Tauri, num. 44. Couarruu. in cap. quamuis pactum in initio 2. part. num. 4. ad finem, qui dicit magis communem. Refert, & sequitur eosdem Ioann. Gutierr. vbi supra dict. cap. 16. numer. 49. tenent Baeça vbi supra cap. 17. per totum, maximè à nu. 35. cum sequentibus, tenet Matientius in l. 10. tit. 3. lib. 5. Recopilat. glos. 1. num. 3. qui omnes supradicti Doctores tenent, etiam cum iuramento non posse prædictum priuilegium renuntiari. Quod itidem dispositum est in clerico, qui priuilegium fori etiam cum iuramẽto renuntiare non poterit † secundum Ioann. Gutierr. dicto cap. 16. 227
num. 5. nec priuilegium sibi concessum per cap. siquis suadente diabolo 17. quæst. 4. renuntiare poterit, vt resoluit dictus Ioann. Gutierr. vbi supra num. 53. cum sequentibus, alios Doctores referens, quod secus erit in Doctore, & Aduocato, qui poterunt renuntiare priuilegia sibi à iure concessa † secundum Baeçam dicto 228
tractatu de inope debitore cap. 16. num. 153. & est tex. in l. 8. tit. fin. partita 2. ibi, *Sin su plazer*.

ET Cùm sacerdotibus sit concessum priuilegium, ne pro debito ciuili incarcerẽtur, nec teneantur in plus quàm facere possunt † per cap. 229
Odoardus de solutio. quod tenet Couarru.

uarru.lib.1.variarum.c.1.n.9.& Baeça vbi supra c.17.n.5.& Ioann. Gutier.vbi supra 1.p.c.17.n.34.erit non inelegans scire, vtrum prædictũ priuilegium renuntiare possint? In qua quæstione pro constanti erit tenendum,nullius momenti esse renuntia
203 tionem huiusmodi priuilegij, † secundum supra relatos Doctores, & Gomez de Leon in sua centuria. c. 14. qui adeo veram esse affirmant prædictam opinionem, quod iuramento non possit validari talis renũtiatio.Cõtra quos tenet dictus Ioan. Gutier. vbi supra n 35.affirmans, & defendens,quòd renuntiatio facta à sacerdote cum iuramento præiudicium sibi parat in priuilegio concesso,per d.c. Odoardus. Et cum nobilitatis priuilegium passim coram ordinarijs iudicibus opponatur,ad carcerem,& torturam fugiendam,& ad hoc, vt pro debito ciuili non possint nobiles in plus quàm facere possint conueniri:cumq; aliquando à iudicibus hæc exceptio non admittatur,& remittatur ad iudices superiores, qui de causis nobilitatis cognoscunt,silẽtio digna nõ videtur huiusmodi quæ-
Quæst.40. stionis disputatio,vtrum iudices ordinarij per incidentiã possint de prædicta exceptione cognoscere, & de nobilitatis possessione ad effectum, vt nobilis non possit torqueri, nec pro debito ciuili incarcerari, nec in plus quàm facere potest, conueniri,
231 † In qua quæstione resolutiuè affirmandum est,hoc iudicibus ordinarijs inferioribus per incidẽtiam permissum, per l. quotiens. C. de iudicijs, ita tenet Otalora de nobilitate in 2.p.tertiæ principalis,c.10.n.1.cũ seqq.& in c.3. 3.partis.3.principalis n.8, Auend. de exequendis mandat. Reg. 1.part.cap.10. num.33. versic. vigesima causa cum sequentibus, alios Doctores referens, & Meneses à Padilla in l. si ædibus.C.de seruitu tib.& aqua num.7.quos refert & sequitur Ioann.Gutierr.de iuramento confirmat. 1.part.cap.15. nu.7. cum sequentibus,& Ioan.Garcia de nobilitate glos. 1. num. 8. & 28. qui omnes concedunt, in tali casu leuiores probationes nobilitatis sufficere ad obtinendum in prædicta incidentia: & ita tenet Ioann. Yañez Parladorius de rebus quotidianis c. 15.nu.9.ad finem.

ET si in aliquo priuilegio hoc Quæst.41.
verbum, *Tributo*, inueniatur, † erit 232
recurrendum ad Otaloram de nobilitate in 1.part. cap. 1. & 2. qui latè agit, quando interpretandum sit, & etiam hoc verbum, *Rentas*, in priuilegijs, † & in dicto cap. 2. nu- 233
mero fin. mentionem facit horum verborum, *Seruicio y montazgo, almojarifazgo, rodas, castillerias, aduanas, entrada y salida, cargo, descargo, borras, assaduras, peage, passage, pontazgo, barcage*, & de dictorum verborum interpretatione agit. † 234

ALIQVANDO in priuilegijs Quæst.42.
Princeps de primo hærede tantum mentionẽ facit priuilegiũ atq; immunitatẽ alicui,& suo hæredi concedẽdo:quo casu dubitatur,vtrum ad primũ hæredem tantũ restringatur, vel ad vlteriores extendatur. † De qua 235
quæstione cum casus obuenerit, recurre ad Matienzium in l. 11. titu.7.

lib.5.Recop.in glos.8.nu.2.qui plures Doctores allegat, & recurre ad l. hæredis appellatio, & l. hæredis appellatio.ff.de verb. signifi.& de reg. iur.l.ex facto.§.fin.ff.ad Trebel. & vtrobiq; Doctores,& Tiraquel.in l. boues.§.hoc sermone nu.74 qui tenet ad primũ hæredem restringi.

Quæst.43. ET cùm de nobilitatis priuilegio aliqua in superioribus dixerim, est adnotandum, quod nobilis decoctor Hispanè, *Alçado*, non gaudet priuilegijs nobilibus cõcessis,& ideo
236 poterit incarcerari,& torqueri, † per tex.expressum in l.4.tit.19.lib.5.Recop.vbi notat Matien.in glo 1. & 2.

Quæst.44. DVBITATVR prętereà in nostra materia, vtrũ gratia, & priuilegiũ à Principe concessum spiret morte
237 cõcedentis? † In qua quęstione dubitationẽ tollit tex. in c. super gratia de officio delegati lib.6.& cap. si cui nulla de prębendis lib.6.c.si gratiosę de rescriptis li.6.vbi probatur, quòd gratia & priuilegiũ non spirat morte cõcedentis, licèt decedat reintegra, & anteaquam sit executioni mandatũ, nisi concessum fuerit dictũ priuilegium ad vitã, vel ad voluntatem cõcedentis. Ita tenet Guid. Pap. decis. 491.Ripa in rubr.de constitutio.nu. 48.Boer.decis.346.nu.1. Did.Perez in l.fin.tit.2.lib.2.ordinam.& Anto. Gom.in l 43.Tau.n.1.Matien.in l.2. titu.7.lib.5. Recopil, glos.2. vbi latè Azeue.à nu.2.cũ seqq.& est tex.expressus in d.l.2,tit.7,lib.5. de quo vide plurima notatu digna per Greg. Lop.in l.39.ti.9.parti 6.& per Moli. de Hisp.primog.lib.2.c.7.n.62.cum seqq.& per Ioan.Gutier.in practicis quęstionibus lib.2.q.74.& 75.vol.1.

ET cùm quotidie vicos,& loca plurima videamus exẽpta à ciuitate, cui antea subijciebant per priuilegiũ & Principis indultũ; cui licet,& propriũ est, diuidere loca,& terminos, † per l.2.tit.1.parti.2. vbi tenet Greg. Lop.in glos.verbo, *Departir*, & Auẽdan de exequend. mandat. Regum c.4.nu 2.& 8.Socin.consil.86.lib.1. Aret.cons.19.nu.3. Cepola de seruitutibus tit. de seruitute viæ concl. 6. n.23 Pau.in l.si fundũ. §.qui fundũ. n.6.ff.de lega.1.& in cõs.187.& 307. lib.2.& Matien.in l.4.ti.10.lib.5.Recop.glo.1.n.1.cum seqq.erit optima quæstio, vtrũ vicus quoad districtũ & iurisdictionẽ exemptus à ciuitate priuilegiata amittat commodum, & priuilegia illius ciuitatis, cui antea subditus erat. † Et in hac quæstione tenendũ est, quòd dictus vicus quoad districtũ & iurisdictionem à ciuitate priuilegiata exemptus non amittit cõmoda, nec priuilegiũ illius. Ita Paul.Cast.d.cons.187 lib.2. in fine, Felin.in c.Rodulphus de rescript.n. 17.ad mediũ, Couar.in practi. quæstionibus c.37.n.7.Rod.Xuar.alleg. 7 n.2.Matien.in l.4 tit. 10.lib.5.glos. 1.nu.3. Castillo de Bobadilla in sua sua politica tom.1.lib.2.c.20.n.3.

Quæst.[45] Quæst.46 Quæst.47 ET licèt hoc verum sit in prædicto casu, bona tamen patrimonialia clericorum non gaudent priuilegijs concessis ecclesiarum bonis, † secundum Abb.& Felin. num.10.in cap. ecclesia sanctæ Mariæ de constitutio. vbi Decius num.18. dicit communem,& tenet Couarru.lib.1.variarum resolutionum cap.4. num.3. Menchi.

Mench. de succes. creat. §. 22. num. 42. & §. 10. nu. 659. Matien. in l. 1. tit. 25. lib. 5. Recop. glos. 1. nu. 4. de quo est videndus Bobadilla in sua Politica lib. 2. cap. 18. nu. 259. cum seqq. qui plures DD. allegat, licèt gaudeat, & fruantur prædicto priuilegio bonorum Ecclesiasticorũ patrimonialia bona, ad cuius titulum fuit aliquis
241 sacris ordinibus insignitus, † secũdũ DD. quos refert Couar. dict. c. 4. n. 4. quos sequitur Azeued. in l. 10. tit. 6. lib. 5. Recop. n. 30. quãuis contrariũ defundat ipse Couarr. vbi supra.

Quæst. 47. EX quibus venit enucleãda illa admodum controuersa opinio, vtrũ data filio in titulum patrimonij ad ordines suscipiendos veniant cõferen
242 da? † In qua quæst. dicit Auend. in respon. 17. quòd prædicta bona cõferũtur, quẽ sequitur Couar. c. Rainal. de test. §. 2. n. 7. & Ayora in tract. de partitionibus 2. p. q. 13. Angulo de meliorationibus in l. 9. glo. 3. n. 23. & 25. Ioã. Gutier. in pract. quęstionib᷒, quęst. 65. n. 11. ad fi. li. 2.

Sed contraria opinio verior videtur, quam dicit communem Tellius Fernandez in l. 29. Tauri num. 26. & Ioan. Faber in §. fin. instit. de inoffi. testam. Igneus in l. 3. §. subueniatur nu. 77. ff. ad Senat. Consult. Sillan. & Aymon cons. 136. Cassan. in cõsuetud. Burgund. rubr. 7. §. 5. Dueñas in reg. 222. limitat. 3. Ant. Gom. in d. l. 29. Tauri num. 21. versic. item subinfero, Rojas in epitome successionam cap. 7. num. 46. & Azeuedo, quia alios refert, & dicit ita practicatum in l. 10. tit. 6. libr. 5. Recopil. num. 29. & nouiter Gratian. in regul. 195. nu. 6. quæ opinio cõprobatur, quia datum in titulũ patrimonij ad ordines suscipiendos est vere beneficium Ecclesiasticum, † iuxta 243
communem opinionem, quam refert Sylua de benefi. 3. p. q. 10. n. 27. & habetur in 1. tom. communium opinionum pag. 69. colu. 1. in nouis, tradit Rebuf. in praxi benefic. tit. de differentia inter res, genera, & ius, nu. 32. pag. 111. vt refert & sequitur Azeuedo in d. l. 10. tit. 6. lib. 5. n. 30. & beneficiorum bona sunt Ecclesiastica, † vt latè defendit Ioan. Gutier. 244
in quæstio Canonicis, quęst. 8. num. 16. & sunt spiritualia secundum eũdem ibidem, & per l. 9. tit. 17. part. 1. successioque in beneficio Ecclesiastico detestatur in iure, † cap. ad A- 245
postolicam 8. quæst. 1. c. ex transmissa, c. ad exirpandas de filijs presbyterorum. Et successio in dictis Ecclesiasticis beneficij est odiosa, c. 7. sessione 25. de reformatione in sacro Concilio Tridentino.

NEC Immemor sum illius quę- Quæst. 48.
stionis, vtrum bulla, seu rescriptum Principis & Pontificis, seu priuilegium mentionem faciens de beneficio Ecclesiastico comprehendat capellaniam: & dicta capellania dicetur Ecclesiasticum beneficium?
† In qua quæstione veritas hac di- 246
stinctione venit enucleanda: & hæc erit habenda resolutio, quòd bona Capellaniæ datæ ad nutum patroni, & fundatæ à laico ante Episcopi erectionem & collationem, dicuntur bona profana, & temporalia, & non beneficium ecclesiasticum: & si fuerit ab Episco-

5.p. principali quæst.7. Ioan. Garc. Gallego de expensis & melioratio. cap.9.numer.9.& sequentibus,l.23. tit.20.part.1.& probatur ex cap.12. de reformatione sessione 25. in Cõcilio Trident. ibi: *Ecclesijs vel personis, quibus legitimè debetur*. Et cum ex Pontificis priuilegio possit laicis competere immunitas à solutione
253 decimarum, † per dictam l. 23. tit. 20.part.1. vt resoluit Couarr. vbi supra, qui plurima iura refert, & cum isti decimarum fructus possint vendi, permutari, in dotem dari, obligarique, & veniant in iudicio familiæ
254 erciscũdæ, † vt tradit Soto de iustitia & iure lib.9.c.14.art.3. & c.7. art.1. operę pretium erit, scituq; dignum, vtrum ex fructu prædictarum deci-
255 marũ gabella veniat soluenda? † Et videbatur, nullã gabellam solui deberi, cum prædictæ decimæ concessæ laicis dicantur patrimonialia beneficia, & sic Ecclesiastica & spiritualia videbãtur, quatenus sunt beneficia, vt supra eod.n. 243. cum seqq. diximus, quod tradit Guiliel. Benedict. in c. Rainuntius de testam. in verbo duas habens filias.n.58. Cassan. in cõsuetud. Burgũd. rubr.1.§.6. tit. desiu stices nu. 39. & dicantur patrimo-
256 nialia prestimonia, † secundũ Ioan. Staphileum de literis gratiæ & iusti. in §. forma n.3. Ioan. Garc. Gallego vbi supra num. 93. Sed veritas est in contrarium. Et sic, vt ex venditione fructuũ decimarum gabella debeatur: quia licèt sint patrimonialia beneficia, iudicantur ad instar bonorũ
257 secularium, † vt tenet Ioan. Garc. Gallego vbi supra n.99. & comprobatur ex his, quæ tradidi in tract. de gabel. in 7.p. in princ. n. videlicèt, quòd ex venditione fructuũ, *de las tercias*, qui Cap.6.
Apostolico priuilegio cõceduntur, gabella debeatur, si à laico vẽdantur.

NEC Omittam interpretationem verã legis.1. tit.27. lib.9 Recop. Quæst.51.
agens, *del seruicio y montazgo*, ibi: *Aunque tornen o no a sus terminos*. De qua sępe dubitatũ vidi, quæ relictis argumẽtationibus venit intelligẽda, † quod dictũ seruitiũ debeatur, quã- 258
do greges extra terminos suos ad alianos extrahuntur, non tamen quã do ex pascuis communibus, & suis terminis non exierint, nec eos transmutauerint: nam tunc tẽporis prędictum seruitiũ soluendum nõ veniet, cùm termini & pascua communia propria, & non aliena dicãtur, † per 259
l. recte dicimus, §. fin. l. pupillus, §. fin. ff. de verbor. signif. l. serui electione, §. Labeo, ff. de leg. 1. vbi tradunt cõmuniter DD. & Calderin. consil. 22. sub tit. de præbendis, & ex tex. in l. illud, ff. de ritu nuptiar. & l. locus in fin. ff. de verbor. sign. & eodẽ modo venit intelligẽda l.18. tit. 27. lib.9. Recop. ibi: *Sacaren sus ganados de sus terminos, y los metieren en otros terminos*. † Hoc est, nõ cõmunibus per su 260
pradicta: & ideo agens de exactione prędicti seruitij debet probare, quòd debitor, & qui contribuere, tenẽtur, suos extranserint greges ad terminos alienos vltra suos & communes: quia agens ex legis beneficio debet probare qualitatem in ea contẽtam, † ita tenet Hippolytus in rubr. 261
de probatio n.436. in fin. Alex. cons. 77. nu.3. lib.7. Gozad. cons.35 nu.26.

Pet.Paul.Parif.consil.17.nu.26.lib. 1. Tiraquel. de vtroq; retract.lib.1. §.8.glof.7.n.1.Euerard.loco 27.n.7.

Quæst.52. HINC est, quòd cum laicus habens bona communia cũ clerico teneatur de suis bonis tributũ,&Regiã gabellam solnere, nec excusationem
262 habeat ratione communionis,† vt resoluit contra Hippoly.singulari 180. Speculator de clerico cõiugato,versic.quid si clericus Decius in authentica cassa, & irrita. C. de sacrosanct. eccles.nu.9.Otalora de nobilitate.2. p.c.1.nu.1.in fine,Couar. in practi. quæstio.cap.34.nu.3.in fin. Did. Perez in proœmio tit.1.lib 3.ordinam. versic.ex quibus colu.448.Mexia in taxam panis concl.5.nu.77. Azeue. in l.10.tit.1.lib.4 Recop.n.25.&Castillo de Bobadilla in sua Politica tomo.1.lib.2.c.17.nu.92.pag.938. licèt laicus sit frater clerici, cum eoq; habeat communionẽ in bonis, vt resoluit ipse Bobadilla vbi supra 2. tom. lib.5.c.5.n.30. exactor tributorum, & Regiæ gabellæ probare tenetur qualitatem bonorũ non exemptorũ, & partem quam laicus soluturus ha-
263 bet in eis,† aliàs bona à clerico possessa propria præsumuntur, per l. 2. C. de probatio. cũ concordantibus, liberaq; & exempta à tributo, gabel
264 la,& seruitute præsumuntur,† per l. altius. C.de seruitutib. & aqua, vbi Doctores. Et cũ de priuilegiorũ interpretatione sit noster sermo,& nulla maior interpretatio,quàm vsus,est aduertendũ,quòd priuilegia in eo valent, & tenent, in quo obseruata, &
265 vsitata fuere,† per text.in c.si de terra. c. accedentibus de priuilegijs cũ glossis ibidẽ.l.42.in fin.tit.18.parti 3. vbi Greg.Lop.l.13. tit.7.parti.5.l.1. ff.de nundinis,tex.vbi latissimè agitur per modernos in c. cũ accessissẽt de cõstitutio.tenet Mінch.lib.1. vsu frequen.c.2.n.5.Molina lib.2.de Hispan.primog.c.7.n.71. Bobad.in sua Politica to.2 lib.5. c.10. nu.10. pag. 1128.semperq; in priuilegijs,&exceptionibus remanet reseruata authoritas,& correctio superioris,† c. con- 266
stitutus. §.cũ autem de religios. domibus,c.ex ore in fine, c. cũ capella de priuilegijs,tex. & glos. singularis verbo cathedraticum in c. pastoralis de donatio.

ET cũ quotidiè in titulis Regijs, Quæst.53.
quę rectoribus,decurionibus, tabellionibus,& alijs officialibus consistorialibus cõceduntur,illa verba inserãtur, *Mãdamos q̃ les seã guardadas las libertades,preeminencias y exepciones q̃ por razon de semejante oficio se suelẽ, y acostumbran guardar*, erit nõ inelegans,& memoriæ dignũ, & in praxi quotidianũ,vtrum ratione illorũ verborũ prædicti correctores,decuriones,tabelliones, & alij officiales consistoriales exẽpti sint à solutione, & contributione collectarum,& redditũ regalium? † In qua quęstione vi- 267
debatur dicendũ,prædictos officiales immunitatẽ, & exemptionẽ habere ratione officij,&prędictorũ verborũ,ex opinione Cassan. in cõsuet. Burgund.Rubr.1.§.4.n.56.cũ seqq. & ex opinione Guid. Pap. in decis. 398.qui tenent,quòd rectores, decuriones, & tabelliones, & alij officiales consistoriales excusantur à collectis,& contributionibus.

Sed

Sed veritas est in contrarium, excusationemq; nec immunitatem habent à collectis, cõtributionibus, nec à tributis, & Regijs redditibus, etiãsi cõsuetudinem immemorialem pro se allegent, per l. 11. tit. 25. lib. 4. nouæ Recopil. quam ita intelligit Ioan. Gutierr. in practicis quæstion. lib. 1. q. 137. nu. 2. & 24. qui plurimos refert Doctores eandem opinionem
268 tenentes: † nec oberunt illa verba in dictis titulis Regijs contenta, nam in priuilegio, & exemptione generali non comprehenduntur Regia tributa, nec redditus Regij, nisi de his expressa mentio fiat, vt superius resolui mus num. 195.

Quæst. 54. EX Qua resolutione deducitur verus intellectus ad nouam Regiam pragmaticã constitutam in fauorem agricultorum, versic. 3. in illis verbis, *Que en los frutos de las tierras sean preferidos los señores dellas por su renta a todos los otros acreedores de qualquier calidad que sean,* vtrum mulier antiquior creditrix pro sua dote comprehendatur, eique dominus prædij pro
269 pensione præferatur? † In quo casu videtur tenendum, quòd dominus prædij pro sua pensione doti præferatur, quia sicut mulieri pro dote cõpetunt plures prærogatiuæ, & priuilegia, daturq; ei prælatio inter alios
270 creditores: † iuxta l. assiduis. C. qui potiores in pig. habeantur, & in aut. de æqualitate dotis. §. his consequenter. l. priuilegia. C. de hæreticis. l. vbi adhuc. l. in rebus. C. de iure dotiũ, l. 29. & 33. tit. 13. parti. 5. de quo per Fanum de pignoribus. 4. membr. 2. part. n. 99. Pet. Paul. Paris. consil. 102. nu. 5. cum seqq. volum. 3. Couarru. lib. 1. variarum. c. 7. per totum, eodẽ modo prædio pro pensione competit tacita hypotheca, & fructus sunt tacitè hypothecati, & pignorati pro dicta pensione, † per l. si in lege. §. 1. 271
l. qui fideiussor. ff. locati. l. in prędijs ff. in quibus casibus pig. vel hypoth. tacitè contra. l. Lucius. ff. qui potiores in pig. habeantur, tradit Menochius de adipiscenda possess. remed. 3. à nu. 34. cum seqq. & est tex. in l. 16. tit. 13. partit. 5. vbi de materia est videndus Greg. Lop. in glos. 1. cum seqq. & cum ambo sint priuilegiati, obstat regula communis, quòd priuilegiatus contra pariter priuilegiatum non vitur priuilegio suo. † l. sed & 272
milites. §. fin. ff. ex quibus causis maiores, de qua regula, & eius limitationibus videndus est Couarruu. in practicis quæstionibus cap. 7. num. 4. & in reg. possessor. 2. part. relectionis. §. 2. nu. 4. & Ioann. Gutierr. item in practicis quæstionib. lib. 2. q. 115. nu. 10. Azeuedo in l. 10. titu. 3. lib. 5. Recopil. à nu. 11. cũ sequentibus, & Gratian. in regul. 316. n. 8. Menoch. præsumpt. 189. lib. 4. n. 124. & ideo mulier pro sua dote non videtur prę ferenda domino prædij pro sua pensione, & cõprehẽsa videtur inter creditores nominatos in verbis dictę nouæ pragmaticæ Regiæ. Sed cõtrariũ verius videtur, & tenendum, hoc est, quòd mulier pro sua dote creditrix nõ cõprehẽdatur in illis verbis pragmaticæ Regiæ, nec inter illos creditores, & prę feratur domino prædij etiam in fructibus ex eo productis: † 273
nõ enim est prę sumendũ Principem

vnico verbo omnia iura, & priuilegia dotis euertere voluisse, per l. si quando in principio. C. de inofficio.
274 testam. & ibi Doctores, † & in generali concessione nõ veniunt ea, quæ verisimiliter non concederẽtur spe-
275 cialiter, † glos. verbo tuetur, in dicta l. si quando in princip. l. obligatione generali. ff. de pignoribus. l. qui peculij. ff de peculio. l. si pater. ff. quæ in fraudem creditorum. l. creditor, §. penult. ff. mandati, tradunt Doctores in supradictis locis, & Auiles in cap. prætorum, c. 1. glos. verbo, *Nilleuaran*, num. 15. Pinellus in rubr. de bonis mater. 1. p. num. 47. & Salicet. in d. l. si quando num. 1. qui omnes etiam tenent, quòd verba generalia rescriptorum restringuntur secundũ
276 ius commune. † Dispositio prætereà generalis restringitur ex ratione par-
277 ticulari. † l. cum pater. §. dulcissimis. ff. de legat. 3 l. si de certa re. C. de transactio. & lex generalis noua nõ comprehendit, nec corrigit legem antiquam habentem speciale priuilegiũ in materia, † glossa verbo non
278 compelli in l. sciendũ. ff. qui satisdare cogantur, quæ est notabilis, & communis secundum Bart. ibidem numer. 2. Ias. num. 4. & in l. bonorum. C. qui admitti num. 3. tex. in l. in fraudem. §. fin. ff. de milit testament. tradit Ripa in l. 1. ff. soluto matrimon. numer. 14. & 15. & in l. fin. C. de reuocand. donat. nu. 170. & adducit multa Mantica de coniecturis lib. 21. tit. 18 nu. 29. Redin. de maiestate Principis verbo nõ armis solum n. 200. Mencha. de successio. creat. §. 3. n. 6. Mexia ad l. Toleti. 2. p. fudamento. 6. n. 18. cũ seqq. Ioan. Guter. in pract. quęstionibus lib. 3. q. 29. n. 3. & Costa in c. si pater de testam lib. 6. in verbo habens ante nu. 9. qui Doctores etiam tenent, quòd lex generaliter loquens non includit causam dotis, quando habet idẽ priuilegium in materia, vt in nostro casu, † quod tenet Azeuedo in l. 35. tit. 279
18. lib. 9. Recop. n 4. qui refert Tiraquel. de retrac. lignagier. §. 1 glo. 14. nu. 91. vsq; ad 107. quæ est communis opinio secundũ Bursat. in conf. 220. col. 1. lib. 1. & Barbosa in l. 1. ff. solut. matrim. 1. p. n. 1. & 2. qui alios refert: & quando regula generalis non cõprehendit casus priuilegiatos. † Pro- 280
batur ex doctrina Decij in l. 1. n. 9. ff. de regul. iur. & Alciat. lib. 4. Paradoxorũ c. 10. Tiraq. de vtroq; retract. glos. 14. n. 61. in priuilegioq; moratorio, vel dilatorio concesso à Principe debitoribus iuxta l. quoties. C. de precib. imperat. offerend. non cõprehenditur dos, nec dotis debitũ, † secundũ 281
opinionẽ Baptistæ à Sãcto Blasio in tract. de priuilegio dotis. n. 89. Centuria 3. & cõprobatur, quia rescriptũ impetratũ, vel concessum, non prejudicat causæ priuilegiatæ, nisi de ea fiat specialis mentio, † c. cum ordinẽ 282
de rescrip. c. inter monasteriũ de sent. & re iudi. & vtrobique Doctores, & Iacobus Monachus in defensorio iuris. §. contra rescriptum nu. 5. in vol. 3. tract. Doctorũ in antiquis, & in ambiguis fit interpretatio pro dote. † l. in ambiguis. ff. de iure dot. 283
l. in ambiguis. ff. de re iudicata, & faciunt, quæ tradita sunt in tract. de gabellis. 4. p. §. 1. num. 21. cum seqq. nec deroga-

derogatio vel correctio per ſubaudi
tos intellectus eſt inducenda, & fu-
giendus eſt omnis abſurdus intelle-
284 ctus, † l. nam abſurdum, ff. de operis
libertorum, l. ſcire oportet, §. aliud,
ff. de excuſatio. tuto. tradit Hippol.
conſ. 89. num. 8. & Mexia ad legem
Toleti in reſponſo ad 2. fundamen-
tum n. 41. cum ſeqq. deinde non vi-
detur renuntiatum nec derogatum
285 priuilegium ſpeciale minorũ, † glo.
verbo nulla ratio in l. poſtquam liti,
C. de pactis communiter recepta
ſecundum Iaſ. in l. 1. ff. de iuriſdi-
ctione om. iudi. nu. 10. & Rebuf. ad
Regias conſtitut. Galli. tit. de reſtitut.
artic. 2 gloſ. 4. num. 23. Azeued. in l.
2. tit. 6. num. 21. & in l. 4. tit. 17. nu. 3,
lib. 4. Recopil. vbi plurimos allegat
Doctores. Prouiſio namq; legis cõ-
tra ius commune non extenditur vl
tra illud, quod lex expreſsè proui-
286 det, † l. ſi vero, §. de viro, ff. ſolut. ma
trimon. vbi ita tenent Bart. & Imol.
qui latè proſequitur. Et tandem pro
hac opinione facit, quòd generica
alienationis prohibitio nõ compre-
287 hendit cauſam dotis, † ita Bart. in l.
filius familias, §. diui, ff. de leg. 1. nu. 4.
& eſt communis opinio teſte Iaſ. ibi
dem in repetitione num. 66. Ripa n.
70, Ioan. Croto num. 44. Bocci. de-
ciſ. 110. num. 5. Meneſ. à Padilla in
authen. res quæ, C. communia dele-
gat. n. 52. qui plures alios refert DD.
tenet Gregor. Lop. in l. 6. tit. 11. par.
6. in gloſ. verbo, *Que la non pudieſse vender*, & Ant. Gom. in l. 45. Tauri
num. 87. Molina de Hiſpan. primo
gen. 2. par. c. 5. num. 10. Ex quibus
ſatis remanet probatum, dotis priui-
legium excluſum non remanere ex
diſpoſitione illorum verborum, quæ
in dicta noua pragmatica dicto ver-
ſicul. 3 comprehenduntur.

Qua opinione retenta nõ obſtat
regula in ſuperioribus relata, quòd
priuilegiatus contra pariter priuile-
giatum non gaudeat priuilegio ſuo:
quia mulier in prædicto caſu pro
ſua dote certat de damno vitando,
& tunc admittitur contra pariter pri
uilegiatum. † Et hoc modo limita- 288
tur prædicta regula ſecundum Ioan.
Gutier. in pract. quæſtionibus lib. 2.
quæſt. 115. num. 10. cum ſequenti-
bus, & Azeued. in l. 10. tit. 3. libr. 5.
Recopil. à num. 11. cum ſequentib.
Nec obſtant dicta verba, *De qual-quier calidad que ſea*, nã reſpõdetur,
quòd dicta pragmatica ait: *Se prefie-ran a los otros acreedores*, & cum hæc
dictio, alius, alia, aliud, ſit repetitiua ſi-
milium, † iuxta gloſ. verbo, alia pe- 289
na in l. ſi fugitiui, C. de ſeru. fugitiuis
communiter receptam ſecundum
ſcribentes ibidem, & eſt gloſ. ſimilis
in c. ſedes apoſtolica verbo maiores
de reſcrip. & tex. in l. ſi quis emptio-
nis, C. de preſcrip. 30. vel 40. annorũ,
vbi notant Bald. Salic. & Angel. illa
verba, *A los otros acreedores*, veniunt
intelligenda in creditoribus simili-
bus, & non in habentibus maiora
priuilegia, & illa verba: *De qualquier calidad*, veniunt intelligenda iuxta
qualitatem illius verbi, *A los otros*, &
non iuxta maiorem qualitatem, &
maiora priuilegia: nam qualitas ad
iũcta verbo, vel participio, venit re-
gulanda iuxta tempora & qualitatẽ
verbi vel participij, † l. Titius, ff. de 290
milit.

milit.testamento,l.indebitis, §.si ex-
traneus,ff.de noxalibus,l.ex facto,ff.
de vulgari. Et licèt contrarium de
fendere conetur Collâtes in pragma
ticaagriculturum lib.3.c.1. num.3.
facilis est responsio ad sua fundamẽ
ta, nostrmaque veram opinionem
defendit Felician. de censib. tom.2.
lib.3.c.5.num. 14. satisfaciens con-
trarijs fundamentis.

Quæst.55. HABENTES Tamen exem
ptionem omnium tributorũ ex Re-
gis priuilegio tenentur contribuere
in his tributis, à quibus nobiles non
291 excusantur,† per l.19.tit.14.lib.6.Re
copil. & quoniam multoties dubita-
tur, vtrum vnius ciuitatis incolę cõ-
municare posint terminos, pascua,
vel montes alterius ciuitatis absque
292 priuilegio & licentia Regia?† In hoc
resolue, quòd nulla datur pascuorũ
vel montium cõmunicatio sine Re-
gia licentia & mandato: quia est spe
293 cies alienationis,† vt in c.1.de rebus
Ecclesiæ non alienand. tenet Petr.
Paul.Paris.in cons. 27.nu.133.vol.1.
Calcan. cons.51.nu.12. & 16. Paul.
Castr. cons.117. vol.3. num.3. Mat-
thæ. de Afflict. decis.254. idemque
disponitur in beneficiorum, rerũq;
Ecclesiasticarum vnione & commu
nione,quæ absque Pontificis rescrip
294 to & licentia fieri non potest,† ita
Calderinus cons. 4. de rebus Eccles.
non alienand. Ioan. de Ligniano in
c. nouit ne sede vacãte, Petr. Perusi-
nus in tit.de vnionibus cap.2.nu.14.
& c.5.num.17.tex.in c.decimas, &
cap. & temporis 16. quæst. 1. tradit
Rebuf.in pract.beneficiorum tit. de
de vnionibus nu. 22. cum sequẽtib.

Ex quo infertur, quòd huiusmodi
terminorum & pascuorum cõmu-
nio non potest præscribi, quamuis
populi absque Principis licentia per
longissimi temporis spatium in cõ-
munione persistant,† quæ est cõm- 295
munis resolutio, de qua per Ias. in l.
si non sortem, §.si centum,ff. de cõ-
dictione indebiti nu. 5. Balb. de pre
script. in 4.par. quartæ partis princi-
palis,quæst.13. post Bart.& Docto-
res in l.fin.C.communi diuidundo,
& in l.1.§.ad hæc,C.de annali exce-
ptio.Matth.de Afflict.in decis.254.
& eodem modo, quo requiritur Re
gia, vel Principis licentia ad termi-
norum, vel pascuorum communi-
cationem,requiritur itidem ad eorũ
dissolutionem,† cap.1.de regul.iur. 296
in decretalibus, ita Matth.de Afflict.
& Rebuf.vbi supra tit.de vnionis re-
uocatione num. 15. pag. 297. Abb.
cons.12.2.par.nu.3.& 4. quæ limita
cum Socin.cons.117.vol.1. quem re
fert & sequitur Greg. Lop. in l. 15.
tit.5.part.5.in glos. verbo, *Los egidos*
in fine, & Bobadilla in sua Politica
lib.3.cap.8.num.83.tenentes, quòd
potest vna ciuitas absque Regia licẽ
tia cum alia facere conuentionem
super animalibus, quæ ab vna par-
te in aliam intrant in earum pascua
in territorijs, vt tantum soluant dam-
num & non pęnam statutariam; &
quòd potest fieri per conuentionem
communio pascuorum vsq; ad cer-
ta loca: quia tunc temporis non di-
cetur alienatio,† sed bona societas 297
& conuentio.

RESTAT Nunc examinare, Quæst.56.
vtrum eo ipso quòd Rex aliquem
facit

facit de suo consilio, titulumque huiusmodi concedit, censeatur, eum
Cap.7. nobilem facere; eique exemptioné
tributorum ordinariorum, & extra-
298 ordinariorum concedere? † In quo casu tene cum Tiraquel. de nobilit. cap.2.num.2.& cum Ioan.Garc.eodem tit.de nobilitate,glos.35.nu.39. & cum Guid.Pap. decis. 376. quod huiusmodi consiliarij nobiles fiunt, & clarissimi, omnemque tributorũ exemptionem adepti sunt per titulum Regiũ eis concessum. Pro qua conclusione est text. in l.fœminæ,ff. de Senatoribus,l.si Senator,l.Senatorum,C.de dignitatibus lib. 12. de quorũ consiliariorum priuilegijs & exemptionibus latè agit Boerius in tractatu de ordine graduum 2. part. & Cassaneus in Catalogo gloriç mũdi 7.par.cõsideratione 9.vers. & fuit Greg.Lop.in l.5.tit.9.par. 2. verbo, *Consejeros*, Ioan. Garc. de nobilitate glos. 35.num.39.cum seqq.

Quæst.57. NEC Omittam, quòd priuilegia atque exemptiones, quæ concessæ fuerint à Principe alicui ciuitati, vel villæ, antea quàm deletæ fuerint ob inimicorum impetu,vel alia quauis causa,conseruantur, & permanent, quando denuo reędificantur,
299 & conduntur,† l.æde sacra in princip.ff. de contrahend. emptione,tenet Innocenc.& Abb. in cap. cum ex iniuncto de noui oper. nuntia. col.2.idem Innoc.in cap. Abbate de verborum significat. Alex. cons. 43. lib.1.nu.2.Bald.& Paul.in l.sicut,§. in decurionibus num.7.ff quod cuiusque vniuersitatis nomi. Ancharr. in d. c.cum ex iniuncto nu. 9. & ibi Anton. de Butr. num. 4. Iacobinus de Sancto Georgio in l.proponebatur,ff. de iudi. in fin. Marcus Mantua in c.1.de electione nu. 17.& 18. & Zasius in d.c. cum ex iniuncto num. 9. Quod comprobatur, quia seruitus vrbana conseruatur in area, quę reuiuiscit, quando de nouo origitur, eademq; domus fingitur, † l. 300
seruitutes,§. si sublatum,ff. de seruitut.vrban. prædi. idemq; de vsufructu dicitur,qui etiam si suspendatur, si res, de qua debetur, ab inimicis aliquo temporis spatio possideatur, cõualescit recuperata re, de qua debebatur,† l.si ager la 2.ff.quibus mo 301
dis vsusfruct. amittatur, de quo videatur Cępol. de seruitutib. vrban. pręd. cap. 12.

EST Etiam aduertendũ, quod Quæst.58.
dubitari solet, quòd si aliquã exemptio, vel priuilegium à Principe cõcessum fuisset ob aliquod in bello seruitium, vel omnibus agarenis & infidelibus, qui ad Catholicam fidé reducti fuerint; vtrum illud seruitiũ necessario perfici debeat? vel inceptum sufficiat? aut agarenis vel infidelibus in via vel itinere repertis, & non efficaciter ad fidé reductis concedatur? † Et videbatur,ob dictum 302
seruitium non perfectum, & ob reductionis voluntatem prædictũ priuilegium & exemptionem concedendam fore,quia repertus in itinere, vel in via cum rebus vetitis incurrit in pęnam statuti contra portãtes vel extrahentes res vetitas; † ita An 303
gelus de maleficijs in titul. de rebus portandis num.10. Sed veritas est in contrarium: & in prædicto casu & priui-

priuilegio puto, actum perfectum & consumatum reductionis necessarium fore. Et idem iudicandū de dicto in bello seruitio, ob quod priuilegiū confertur, per tex. ad hoc expressū in c.1.& 2.de filijs presbyterorū li.6.vbi probatur, quòd priuilegiū vel exéptio, vel gratia summi Pontificis non extenditur de vno ad alium
304 casum: † quod etiam probatur in l. cum quidā, ff.de liber.& posthum. Et corroboratur hæc vera resolutio, quia etiam in gratia vel indulgentia à summo Pontifice concessa animabus in Purgatorio assistentibus requiritur actualis conditionis perfectio, & exactio, ad hoc vt ratione prædictæ indulgétiæ animæ veniā consequantur, in libertatemque per
305 ducantur, † ita tenet Ricardus in 4. sentétiarum distinct. 20.quæst.3.art. 3.& Augustinus de Ancona in libello aureo de potestate Ecclesiastica, quæst.30.art.3.& Sanct. Thom.quē refert & sequitur Albertus Florent. 1.par.tit.10.c.3.§. 2. & Ioan. Maior in 4.dist.20. quæst.2. col. 3. vbi Paludan. quæst.4. & penult. Nauarro in cap.quis aliquando de pœnitent. distin.1.§.in Leuitico notabili 19.n. 4. & est text.in cap.præsenti de præbendis lib.6.ad quod allego glos.fin. in extrauaganti de pœniten.& remission.col 4.ad fin.vbi probatur, quòd in priuilegijs & concessionibus principis & in Romani Pontificis rescriptis & indulgentijs, illa verba: *Qui tale fecerit, priuilegium vel indulgentiam consequatur*, faciunt conditionem, quæ in specifica forma
306 impleri debet, † l.stichum, ff.de leg. 1.l. Quintus, ff. de auro & argento legat. Nec obstat opinio Angeli de maleficijs pro contraria opinione adducta, quam intellige verā, quando via, in qua reperitur portans res vetitas est, non consueta & extraordinaria, & non recta, estque aliqua delinquentis suspicio, † ita Bart. & 307
Ioan. de Platea in l. qui fiscales, C. de nauicularijs lib.11.prædictus nāque actus reductionis ad cōsequendā promissam exemptionem & priuilegium Principis, requiritur, & debet esse perfectus, nec in itinere vel in via inueniri sufficit, l.(1.ff. quod quisque iuris, Angelus in l.si vehēda, ff. ad l. Rhodiam de iactu. quos & alios Doctores refert Auiles in cap. Prætorū, cap.52.glos. verbo, *En la tierra*, num. 22.Quando enim Quæst.51
requiritur actus perfectus & cōsummatus, non sufficit esse in fieri, † l. 308
arboribus, §. de illo, ff.de vsufructu. Sunt deinde adeo efficaces Principis exemptiones & priuilegia, quòd per generalem priuilegiorum reuocationem non censeantur reuocata priuilegia miserabilibus personis, & alijs priuilegiatis personis concessa. † Ita 309
tenet Mexia ad leg. Toleti in 4.fundamento primæ partis num. 21. referens Cinum in l.1. quando Imperator inter pupillos & viduas, extenditurque priuilegiū concessum minoribus ad furiosos & mentecaptos,
† per glossam verbo ad agnatū, in l. 310
2.C.de curatore furiosi, communiter approbata secūdum Bald. numer.6. Alex. num 5. in l. si curatorem habens minor, C.de in integrum resti. tenet Gregor. Lop. in l 23. tit.3. p. 5.
in

in glos. verbo, *De los guardadores*, post medium. Qui Greg. Lop. in l. 22.tit.13 part.2.verbo, *O le embargassen* tenet, quòd licèt Princeps concedat alicui magnati plenã & amplissimam iurisdictionem, nunquam videtur concessa suprema iurisdictio, nec illa causarum maiorũ cognitio, quæ ad ipsum tanquã Regẽ pertinet, licèt dicat in priuilegio, quod cõcedit omnia, quæ tanquã ad Regẽ (hoc est regalia) ad se pertinẽt. † Pro qua
311 opinione est tex. in l. legatus, ff. de officio præsid. & hæc est magis cõmunis opinio secundũ Socin. consi. 275. num. 5. volu. 2. Matth. de Afflict. in prælud. ad cõstitutiones Regni Siciliæ quæst. 1. num. 3. & 4 Cassan. in consuetud. Burgund. rubr. 1. §. 4. n. 38. fol. 30. Bald. in c. quanto de iudic. col. 2. Cota in memorabilibus iuris in verbo iurisdictionem, Lucas de Penna in l. quicumque, C. de omni agro deserto lib. 11. idem in l. 1. de priuilegi. s scholar. lib. 12. col. penult. in fin. Puteus de syndicatu post euidentialia in c. 1. de excessibus baronum nu. 8. fol. 85. Couar. in pract. quæst. cap. 1. nu. 1. Auiles in cap. Prætorum cap. 38. glos. ante nos nu. 3. Auend. de exeq. mand. reg. c. 5. nu. 2. Parlad. lib. 2. de rebus quotidian. c. 1. nu. 14. cum seqq. Balluga de Specul. Principum rubr. 22. §. & quia fol. 119. n. 10. & 40. & 261. cum sequentibus, tenet Petr. Greg. de syntagma. iuris, 3. p. lib. 32. c. 10. nu. 6. & seqq. Anton. Gom. in l. 40. Tauri nu. 10. in fin. & Azeued. alios referẽs in l. 1. tit. 1. lib. 4. Recopil. num. 3. cum seqq. & nu. 15. & 30. & 39. & nu. 47. cum seqq. per tex. ibi & in l. 1. à num. 36. tit. 15. eod. lib. 4. per text. ibi, & l. 1. tit. 10. num. 31. per text. ibi lib. 5. Recop. est text. in l. penult. ad finem tit. 15. part. 2. & l. 9. tit 4. par. 5. quos Doctores sequitur Bobadilla in sua Politica 1. tomo lib. 2. c. 16. num. 87. Qui in Quæst. 60. nu. 92. tenet, & defendit, quòd omnes, qui allegant priuilegium & exẽptionem, tenentur suum priuilegiũ exhibere, ad consequendam dictam exemptionem: † quam doctrinam 312 tenet Bart. in l. 1. §. cum vrbem, ff. de offic. præfecti. vrb. Rom. Xuarez allegatione 7. col. 2. Matienç. in l. 1. tit. 10. glo. 21. n. 6. lib. 5. Recop. Auend. de exeq. mand. reg. c. 1. num. 1. cum sequentibus, Aluar. Velasq. in quæstionibus iuris emphyteu. quæst. 8. num. 21, cum sequentibus, Azeued. in l. 1. tit. 1. lib. 4. Recopil. num. 16. in fin. Belluga lib. 1. de specul. Princip. rubr. 23. §. diximus num. 30. cum sequentibus, qui in §. sed pone n. 15. vers. merito, fol. 130. limitat, quando aliquis potitur priuilegio, vel exemptione ab antiquo, quia tunc habet fundatam suam intentionẽ: † quod 313 tenet Ostiens. in cap. dilecto de offic. Archidiac. & quando priuilegiũ exhibetur, debet habere sigillũ manifestum & apparens, nam si non bene appareat, nullam fidem facit. † Ita Craueta cons. 46. num. 6. tex. in 314 cap. inter dilectos de fide instrum. cap. cum causam de probatio. l. cũ aliquis, C. de iure deliber. tenet Mascard. de probatio. 1. par. conclus. 147. numer. 2.

Quæst. 61. EX quibus cõsequitur, quòd priuilegium, ex quo conceditur causarum

rum ciuilium,& criminalium,etiam fiscalium cognitio non comprehen
315 dit crimen falsæ monetæ,† ita tenet latè Thom.Gram. in conf.6. criminali,& Tiberius Decian.1. tom.criminali lib.4.cap.52.& ideo si in priuilegio aliquo à Principe regalis facultas & præminentię concedantur, non comprehenduntur bona vacantia illius, qui abintestato & absque
316 hærede mortuus fuit,† c. 1.quæ sint regalia in vsibus feudorũ,l.vacantia, cap. de bonis vacantibus lib.10.Camil.Borrel. in additionibus ad Bellugam de Specul. Principum, rubr.5. litera B.fol.11.& ipse Bellug.ibidem rubr. 24.§.& primo videamus nu. 21.fol.134. Ægid. Boss. in praxi criminali tit.de regalijs nu.15. & 24.cũ seqq.pag.672.Marc. Ant. Pereg. in tract.de priuilegio fisci lib.1.nu.97. pag.28.& sic obseruari in Regno Neapolitano testatur Marin. Frecia in tract. de subfeud.baro.lib.2.pag. 348.authoritate 14. licèt tenuerint contrarium Bald.in l.1.C.de hęred. decurionum, Roland.à Valle cons. 1.à n.15.cum sequentibus & n.103. & cons.91.à num.17.vol. 2.Isern.in rubric. quæ sint regalia num.2. Albert. Brun. cons.12.& 43.in fin.Bertrand.cons.276.vol.3.& cons.69. libr.2.Tamen primam opinionem sequitur Bobadilla in sua Politica lib.2. cap.16.num.216.qui in num. 17.tenet, quòd licèt concessa villa, oppido, vel castro, censeatur con-
317 cessum territorium, regulariter † limitatur, quando territorium sit maris confinis,quia tunc temporis litora maris per spatium ballistę iactus, non comprehenduntur, nec concessa videntur in priuilegio concesso à Principe, cui reseruata censentur,
† ex Carol.Ruin.cons.28.col.fin.& 318
Marian. Frecia in tract. de subfeudo baron.tit. quis dicatur Marchio. n.3. cum seqq.qui alios refert DD. Quæst.62.

QVID Tamen respondendũ erit, si à Principe aliquod concedatur priuilegium ad suo beneplacito, atque voluntate vtendum? † In 319
quo responde, quòd licèt priuilegiũ perpetuò censeatur concessum, in prædicto casu morte concedentis spirat.l.4.ff.locati, vbi scribẽtes,cap. si gratiosæ de rescrip. libr.6.vbi Abbas,& Doctores, tradit latissimè Couar.lib.3.var.c.15.à nu.2.Molin.de Hispan.primogen.lib.1.c.25.à.n.4. cum sequentibus Azeued.in 2.tit.7. lib.5.Recop. Ioan.Gutier. in practicis quæstio.lib.2.quęst.74.& 75.de quo etiam in nu.180. intra. eod.

SED Cum in superioribus nu. 164.tradidimus,quòd mulier nobilis contrahens matrimonium cũ ignobili viro, quoad contributionem in eius vita amittat suum nobilitatis priuilegium, venit intelligenda illa doctrina,dummodò non sit in præiudicialibus suo honori.† Nã in his 320
non poterit suum priuilegium amittere nobilis mulier,nec poterit palinodiam recantare,nec torqueri,per multa iura & Doctores quos allegat hanc opinionem tenens Azeued. in l.16 tit.1.lib.2.Recop.num.7. Quæst.63.

NEC Omittam, quòd inferior à Principe nõ poterit priuilegiũ nec immunitatẽ concedere in preiudiciũ tertij, † secundum Panormit. in c. 321 Quæst.64
per

peruenit de immunitate Eccles. col. fin. quem refert & sequitur Ripa lib. 2. responsorum in responso 20.
Quæst. 65. num. 12. Qui in num. 17. tenet, quòd priuilegium concessum propter artem, eatenus prodesse debet, quatenus priuilegiatus arté exercet, † per
322 text. in l. semper, §. negotiatores, & §. penultim. ff. de iure immunitatis, vbi tenet Bart. l. sub prætextu, C. de sacrosanct. Eccles. vbi etiam tenet Bart. tenetque Guid. Pap. in decis. 402. cum sequentibus, traditq; ipse Ripa vbi supra in numer. 19. quòd priuilegia concessa gabellarum conductoribus extenduntur ad eos tantum, & non perfruuntur dictis priuilegijs, & exemptionibus, nec illorum sunt participes fideiussores, con
323 socij nec exactores: † quod tenet Firmianus in tract. de gabellis 2. part. q. 17. quod intellige verum, nisi aliter in priuilegijs dispositum fuerit, prout quotidie videmus dispositum.
Quæst. 66. ET Quia aliquando datur priuilegiorum concursus, est aduertendum, quòd regulariter priuilegium secundum nõ faciens de primo mẽ-
324 tionem illi non derogat, † per tex. in cap. 1. & cap. plerumq; de rescriptis, cap. veniens el 1. de præscript. tenent Panormitan, Felin. & scribẽtes in dictis locis & Ripa in d. cap. 1. de rescriptis nume. 48. cum sequentibus, vbi limitant aliquibus modis, vt per ipsos latè diseritur, tradit Menoch. presump. 4. libr. 4. à num. 1. cum sequentibus, de quo est text. in l. 35. tit. 18. par. 3. & tradit Grammat. in cons. 6. ciuili per totum, inter quas limitationes illa est præcipua, quòd valet secundum rescriptũ de primo non faciens mentionem, quando impetrans primum noluit illo vti intra annum, † iuxta tex. in d. c. ple- 325
rumque, vbi glos. verbo intra annũ, quæ aliquos casus recẽset, in quibus datur annalis præscriptio, & congessit 44. casus annalis præscriptionis Tiraquel. de vtroque retract. tit. 1. §. 1. glos. 10. num. 6. † Et quanto tem- 326
poris spatio prescribatur priuilegiũ, traditur in l. 24. tit. 18. par. 3. & in l. 3. tit. 7. par. 5. vbi Gregor. Lop.
SED Generalis omnium pri- Quæst. 67.
uilegiorum derogatio & reuocatio, non derogat priuilegijs insertis in corpore iuris, quæ in suo robore cõsistunt, † de quo per Felin. in cap. 1. 327
de rescriptis, & per Ias. in l. 1. §. fin. ff. de constitutio. Principum, & Firmian. in d. tract. de gabellis 7. part. q. 10. latè Ripa in d. c. 1. de rescriptis num. 54. Qui in nu. 55. refert illam Quæst. 68.
admodum cõtrouersam quæstionẽ, vtrum clausula: *Non obstantibus priuilegijs in contrarium facientibus; etiamsi de illis oporteret facere specialem mentionem, quorum tenores de verbo ad verbum habere volumus tanquam expressos*, sufficiat ad tollendum priuilegia habentia clausulã derogatoriam ad priuilegia futura, nisi de ipsis de verbo ad verbum fiat in diuidua; & specialis mentio? † vbi conclusio- 329
nes veritatis, & distinctiones, limitationes & sublimitationes inuenies, ad quem recurre, cum casus obuenerit, & ad Calderin. cons. 11. titul. de de priuilegijs Rom. cons. 327. Paul. de Castr. cons. 55. Traditque ipse Quæst. 69.
Ripa vbi supra numer. 8. quòd priuilegium

uilegium impetratum lite pendente non valet, si de dicta lite pendente
330 mentionem non faciat, † quod probat text. in cap. fin. vt lite pendente, cap. causam quæ de test.

Quæst. 70. ET Ideo vna pars priuilegij ambigua debet intelligi secundum verba clarè & apertè posita in alia parte,
331 † l. vtrum, ff. de petit. hæredit. l. quẽadmodũ, §. hac verba, ff. ad l. Aquil. & vtrobique Bart. in l. qui filiabus, vbi Doctores, ff. de leg. 1. tenet Panorm. cons. 37. lib. 1. quia si aliquod conceditur à Principe priuilegium extrahendi aquam ex publico aquæductu, debet intelligi, & interpretari, eo modo, vt restringatur ad aquam superfluam, & superabundantem,
332 † l. si quis per diuinam, C. de aquæductu libr. 11. & si omnis aqua sit reipublicæ necessaria, priuilegium nihil tribuit; quod facit ad priuilegium concessum alicui ad extrahendam certam tritici quantitatem de aliqua ciuitate vel prouincia; quod debet intelligi, si talis quantitas superest ab vsu habitantium in dicta ciuitate vel prouincia: & sic recipit conditionem, si respublica non in-
333 digeat, † secundum Bart. & Ioan. de Platea in dict. l. si quis diuinam, C. de aquæductu relatos & sequutos per Ripam in tract. de peste tit. de remedijs præseruatiuis contra pestẽ num. 28. cum sequẽtibus; & merito quia priuilegium alicui concessum non extenditur ad ea, per quæ pu-
334 blica læderetur vtilitas, † l. fin. C. de officio magist. militum, l. humilioribus, C. de susceptoribus & arca. l. 2. C. de priuileg. scholar. Nam priuilegia publicæ vtilitati damnosa non sunt recipienda, † l. nec damnosa, 335
C. de precibus imperat. offerend. adeò vt priuilegium generale exẽptionis ab omni munere non eximit quẽquam ab oneribus, quę imponuntur pro aquis publicis habendis: vel pro aquæductibus purgãdis. vel reficiendis, † l. ad portus, C. de 336
operibus publicis, tenet Ripa vbi supra nu. 43. cum sequentibus, quoniã pestis, belli, vel famis, & magnę necessitatis tempore omnia silent priuilegia, † l. pro tyronibus, C. de priui- 337
legijs domus Augustæ lib. 11.

EX Quibus infertur, quid sit de- Quæst. 71.
terminandum in illa quæst. quando immunitatis priuilegium cõceditur omnibus venientibus ad habitandã aliquam ciuitatem, si originarij ciues, qui antea non habitabant, & patrias sedes reliquerunt, ratione prędicti priuilegij ad dictã ciuitatẽ inhabitandam venerint, vtrum dicto potiantur priuilegio. † In qua 338
quęst. resoluendum videbatur, quòd dicti originarij ciues prædicto fruantur priuilegio ex opinione Albertus de Rosa in 1. part. statutorum q. 91. Sed veritas est in contrarium, secundum Bar. in l. cum emancipatus, §. si pater ex duobus nu. 1. ff. de bonorum posses. contra tabul. quem sequitur Alexan. in cons. 34. vol. 5. & cons. 54. vol. 2. & Mascard. de probation. vol. 3. conclus. 1141. num. 4. qui rationem adducunt; & ideò originarius vere, non potest quis ad hoc, vt gaudeat statutis & priuilegijs illius ciuitatis & loci, nisi in eo habeat domicilium, ibiq; maiorem

fortu-

fortunarum suarum partem collocauerit, & ibidem onera realia &
339 personalia soluat, † secundum Mascardum dicta conclusione 1141. numer. 22.

Quæst. 72. ILLVD Tamen non prætermittendum est in hac materia, quòd, licèt regulariter instrumentum faciens mentionem de alio non probat, limitatur in rescripto Pontificis & in priuilegio Principis, quod probat, & tenet, licèt in eo de alio
340 fiat mentio, † text. singularis in cap. Abbate Sancti Syluani, & ibi Doctores de verborum significatione, quod tradit latè Boerius in decis. 247. à num. 1. quem sequitur Mascardus alios allegans vbi supra volumin. 2. conclusione 923. num. 9. Et licèt regulariter subrogatum sapiat naturam subrogati, fallit in hac priuilegiorum materia, in qua personalia priuilegia non transeunt
341 ad subrogatum, † quia mutatione personæ mutatur priuilegum, vt latè per nos in tractatu de gabellis 7. part. §. 1. numer. 5. & latissimè per Bobadillam in sua politica tomo 2. libr. 5. cap. 6. numer. 31.
342 † qui plures Doctores, & nos allegat in dicto loco: & ideò in pœnis fiscalibus dominis vassallorum à Rege concessis peculiari priuilegio, non habetur illud priuilegium hypothecæ, quo Regi à iure con-
343 ceditur, † secundum Auiles in cap. Prætorum, c. 2. glos. verbo, *Camara*, nu. 5. in fine, & Auend. de exequen. mandat. reg. cap. 7. n. fin. nisi à Rege expressè fuerint concessæ pœnę fiscales cum eisdē priuilegijs, quæ ipse habet, secundum Lucam de Pen. in l. contra publicam col. 5. vers. Item quia, C. de re militari, Roland. cons. 62. vol. 4. à num. 5.

SED Cùm maritus, & alij quàm plures, habeant priuilegium, ne conueniantur in plus quàm facere possunt, vt traditur in l. maritum, l. rei iudicatæ cum suis §§. ff. soluto matrimon. & in l. sunt qui cum sequentibus, ff. de re iudicata, c. Oduardus de solutio. & vtrobique Doctores, l. 1. tit. 15. p5. † Est notandum, quòd huiusmodi priuilegium tantum eis competit, quando contra eos proponitur actio personalis, non tamen quando agitur actione dominij, vel quasi dominij, vel reiuendicationis, quia tunc agitur contra eos tāquam contra possessores, † l. Nensenius, § fundum, ff. de re iudicat. ita Bart. & Ias. ibi num. 1. Bald. in l. si filio la 2. ff. solut. matrim. Alexan. in d. §. fundum, Ias. in l. quod nomine, ff. de condict. indebit. de cuius veritate vltra ordinarios in dictis locis, & in §. si de dote institut. de actio. vide l. 1. tit. 15. part. 5. & Baccam de inope debitore cap. 17. numer. 50. & 54. cum sequentibus, vbi refert 20. limitationes, in quibus maritus conuenitur in plus quàm facere potest, quod sublimitant Bartholus, Dinus, & alij Doctores vbi supra, quando dos petitur actione reiuendicationis à marito: cùm in tali casu contra eum non competat talis actio reiuendicationis, quia est quasi dominus rei dotalis, † l. doce ancillam, cum materia C. de reiuendicatione. Item Quæst 73. 344 345 346

I illa

illa exceptio, ne conueniantur vltra quam facere possunt, nō competit illis sæcularibus, qui turpiter res & fortunas suas atque vitiosè consumpsere, iuxta opinionem Baldi, & Doctorum, quos allegat Iass. in l. quod nomine, ff. de condictio. in debit. num 1. vers. Vltra quas adde, tradit Couarr. lib. 2. variar. cap. 16.
347 numer. 9. post medium. † Et hinc est, quòd etiamsi socer non conueniatur à nuru vel genero in plus quàm facere potest, l. sicut cum sequentibus, ff. de re iudicata, l. rei iudicatæ in fin. ff. soluto matrimon. vbi notant scribentes, præcipuè Iass. & Alexand. in dicta l. sicut, & ipse Alexan. in d. l. rei iudicatę, & Fano, Angel Zasius, & Ias. in §. item si de
348 dote instit. de action. † qui optimè distinguunt, vtrum competat ante dissolutionem matrimonij, vel post, prædictum priuilegium amittitur, & non prodest, si interuenit dolus & fraus, sicut si socer sciens se rem præstare non posse,
349 eam promisit, † textus in l. sed hoc ita, §. final. ff. de re iudicata, l. etiam, §. licèt, ff. soluto matrimonio, textus expressus in socero in l. penultima, ff. de iure dotium, vbi notant scribentes, & Baeça de inope debitore, cap. 17. numer. 57. ad fin. & num 61.

Quæst. 74. SED Cùm multa sint dotis priuilegia, vt videre est in tit. C. de priuileg. dot. & in l. assiduis, C. qui potior. in pig. habe. l. 33. tit. 13. p. 5. vbi glos. Couar. libr. 1. variarum cap. 7. per totum, & per scribentes in dictis locis, & in §. fuerat inst. de act. Gomez de Leon in centuria c 6. & 94. Ioan. Gutierrez de iuramento confirmat. 1. part. c. 15. & 18. & 46. Boer. in decis. 328. cum sequentibus, Thom. Grammat. consil. ciuili 114. Molin. de Hispan. primogen. lib. 4. cap. 7. numer. 13. cum sequentibus, Anton. Gom. in l. 50. Tauri, Azeu. in l. 7. tit. 16. lib. 5. Recopilat. à num. 3. Burg. de Paz iunior quæst. 7. num. 58. † qui optima de materia adducūt 350
vltra Bal. Nouel. de dote, & ordinarios, & multa de retentionis priuilegio sunt videnda per Grammati. in decisione 58. † adeò quòd sen- 351
tentia prolata in fauorem dotis habeat executionem paratam, secundum Castellum in l. 53. Tauri, in versiculo, *La dote*, † erunt obiter 352
aliqua recensenda priuilegia, ad hoc vt materia resolutiuè pateat. Et in primis, quòd mulier, cui pro dote competit tacita hypotheca, præferatur alijs creditoribus anterioribus, etiam tacitam anteriorem hypothecam habentibus, quæ est communis opinio à nemine repugnata, vt traditur per Couarr. libr. 1. variarum resolution. cap. 7. numer. 1. versicul. Secunda conclusio. † Item hypotheca tacita pro do- 353
te competens non præfertur priori hypothecæ expressę, ita Couarr. vbi supra, versiculo. Tertia conclusio, Anton. Gomez in l. 50. Tauri numer. 39. dicens communem cum alijs relatis à Barbosa in l. 1. soluto matrim. 6. part nu. 4. vbi contrariā defendit opinionē. † Deinde hypo- 354
theca expressa prior & anterior pro dote cōpetens præfertur hypothecę expres-

expressę posteriori, ita Anto. Gom. vbi supra numer. 40. & Couarr. vbi supra nu. 1. vers. Quarta conclusio, quæ est communis secundum iura
355 & Doctores, quos referunt.† Præterea tacita hypotheca competens pro dote præfertur posteriori hypothecæ expressæ, secundum Couarr. vbi supra, vers. Quarta conclusio, quod etiam in cæteris creditoribus tenet latè Ripa in l. priuilegia, ff. de priuileg. credit. num. 5. ampliatione 1. Matienç. in l. 7. titul. 16. lib. 5. Recopilat. glos. 5. num. 10. & latè plura iura referens Felicianus de censi-
356 bus lib. 3. cap. 5. num. 8.† Ratio est, quia qui prior est tempore, potior est iure, l. qui prior de reg. iur. lib. 6. l. qui balneum in princ. l. potior in princip. ff. qui potiores in pig. habe. l. distractis cum sequentibus, C. de pignoribus l. 5. & 17. tit. 20. lib. 3. fori
357 regal. l. 27. & 29. tit. 13. p. 5. † de qua reg. videatur Dueñas in reg. 198. Catelia. Cota in memorab. verbo creditor 7. Cępol. cautela 122. & 124. & Negusan. de pignor. 2. memb. 5. partis principalis, Hug. Donel. in tit. qui potiores habeantur, Balb. in tractatu de pignor. c. 19. Ludoui. in decis. Perusina 45. nu. 7. Cephal. cons. 86. n. 6. lib. 1. Matienç. in l. 7. tit. 16 lib. 5. Recop. glos. 5. n. 3. Gom. de Leõ in centuria cap. 85. & 86. Rebuf. ad Regias const. Galli. 2. tom. tit. de constitutio. redditnũ glos. 8. fol. 400. quæ regula est vera tã in agendo, quã in excipiẽ
358 do & replicando, † l. creditor qui prior la 2. in princ. ff. qui poti. in pig. habe. vt notat Ripa vbi supra nu. 18. ampliatione 13. Negusan. à Fano. vbi supra n. 2. ampliatione 2. l. 27. tit. 13. par. 5. Et ad hoc vt hypotheca tacita anterior præferatur expressæ posteriori, est aduertendum, quòd dicta tacita hypotheca contineatur in publico instrumento, & non sufficit, quòd testium probatione cõstet, † l. 359
scripturas, C. qui potiores in pig. habe. cum materia l. 13. tit. 13. p. 5. vbi Greg. Lop. ex quo deducitur, vtrum hæc limitatio ad dotẽ posit adaptari, adeò vt dos testibus probata non pręferatur creditoribus posterioribus expressam hypothecam habentibus, de qua constat per publicum instrumentum? Sed licèt eadẽ ratio videatur militare, tamẽ veritas est in contrariũ, & sic quòd licèt dos probetur testibus, præferatur creditoribus posterioribus habẽtibus hypothecam expressam per publicum instrumentum, † secundum Parla- 360
dorium lib. 2. de rebus quotidianis, c. vlt. 5. p. §. 12. nu. 62. qui ita practicari affirmat, pro cuius opinione faciunt in superioribus relata in nu. 269. cum sequentibus, vsque ad nu. 290. tex. expressus à nemine ponderatus in l. 1. §. vt pleni', C. de rei vxor act. ibi: *Et nemo putet*, & tradit latè Lara de anniuersarijs lib. 1. cap. 23. à num. 19 quem videas super dicta l. scripturas. Et adeò vera est illa regula, qui prior est tempore, quòd prima hypotheca generalis, præfertur etiam secundę hypothecæ speciali, † l. 2. ff. qui potiores in pig. 361
habe. l. si generaliter, C. eod. tit. tenet Ripa in dicta l. priuilegia, ff. de priuileg. credit. numer. 7. ampliatione 5. & Ioan. Gutier. in allegatio. 5.

& licèt mulieri competat tacita hypotheca pro bonis paraphernalib⁹,
362 & post matrimonium quæsitis, † per l. fin. §. sin autem, C. de pact. conuent. vbi Doctores l. 17. tit. 11. p. 4. vbi glos. tamen in dictis bonis paraphernalibus, & aduentitijs, & post matrimonium quæsitis, non habebit priuilegium prælationis contra alios creditores, nec contra filios alterius matrimonij circa matris dotem,
363 † quod tenet Gomez de Leon in sua centuria in cap. 94 Anto. Gom. in l. 50. Tauri nu. 40. Azeued. in l. 3. tit. 9. lib. 5. Recopil. num. 23. Ioan. Gutier. de iuramento confirmat. 1. part. cap. 46. pro qua opinione est text. in l. 17. tit. 11. part. 4. vbi glossa. Nec omittendum, quòd mulier pro sua dote habens hypothecam expressam præfertur creditoribus anterioribus tacitam hypothecam habentibus,
365 † l. assiduis, C. qui potiores in pig. habe. vbi glos. verbo, licèt, & ibi scribentes, & Ias. in §. fuerat instit. de action. num. 71. & 72. & ibi Angel. & Ioan. Faber. Ex quibus venit resoluendum, quòd licèt duabus dotibus concurrentibus præfertur prima, & filij primi matrimonij potiora iura habent nisi in bonis, quæ manifestè apparent ex secunda dote,
385 † per text. in authent. vt ex actio instan. dotis, §. his igitur, & in authen. si quid ex rebus, C. qui potiores in pigno. habe. l. 33. tit. 13. p. 5. vbi glos. verbo, *La dote*, hoc debet intelligi, etiamsi prima dos tantum habeat tacitum hypothecam, & secunda dos
366 habeat hypothecã expressã, † quod traditur in additione ad Bald. Nouel. in tract. de dote. 10. par. in princ. fol. 205. col. 3. in vol. 6 tracta. Doctorũ; & vtrum priuilegiũ prælationis trãseat ad hæredes mulieris pro dote, & vtrum ad suos vel extraneos, & qui in hypotheca non priuilegiata, † vide. l. 1. C. de priuileg. dotis, vbi glos. 367
Bar. Bald, & Doctores, & in l. etiam ff. soluto matrim. & Bart. in l. ff. eodẽ & vtrũ priuilegiũ hypothecæ ratione dotis trãseat ad creditores, vel ad cessionarios? † vide Bal. in d. l. 1. C. 368
de priuileg. dotis, & iura & Doctores, quos refert Greg. Lop. in l. 33 tit. 13. p. 5 in glos. verbo, *A sus hijos*, & quæ dicãtur bona paraphernalia traditur in d. l. 17. tit. 11. p. 4. & ibi Greg. Lop. † & cùm de hypotheca expres- 369
sa mentionem fecerimus, est memoriæ mandandũ, quòd per obligationẽ omniũ bonorũ inducitur expressa hypotheca, l. fin. C. quæ res pig. oblig. pos l. 30. & 33. tit. 13. par. 5. in princ. vbi glos. tradit Rebuf. ad Regias constit. Galli. 2. tom. tit. de constitut. reddituum glos. 14. num. 3. † 370

IN Fisco tamen magna erat glossarum & Doctorũ cõtrouersia, vtrũ habentibus tacitas hypothecas anteriores præferatur? Et non præferri erat cõmunis opinio, vt resoluit Couar. lib. 1. variarũ c. 16 n. 2. ad fin. qui transit cum illa cõmuni, & eam refert Greg. Lop. in l. 33 tit. 13. p. 5. in glos. verb. *Obligado por palabras*. Sed stãte hodie d. l. 33. in prin. veritas est in contrariũ, cũ ex d. l. apertè probetur, quòd fiscus præfertur omnibus creditoribus habẽtibus tacitas hypothecas anteriores sicut dos, † & ita te- 371
net Greg. Lop. in d. glos. verb. *Obligado*,

gado, & Ioan. Gutier. in pract. quęstionibus lib. 3. quæst. 99. n. 17. & Fisco competit tacita hypotheca pro rebus & debitis fiscalibus contra debitores, & quoslibet eorũ, & contra possessores eorum bonorum pro so
372 cio, vel pro indiuiso, † l. aufertur, §. fiscus, ff. de iure fisci, l. si quis post hac vbi glos. verbo habuit, C. de bonis proscriptorum, vbi Salic. & DD. l. 25. tit. 13. p. 5. & Auend. de exequen. mand. reg. 2. p. c. 11. n. 18. & in 1. p. c. 7. n 14. Auiles in cc. prætorum, c. 2. glos. verbo, *Camara*, n. 5. in fin. Ægid. Bos. in pract. tit. de fisco n. 32. l. cũ possessor, vbi glos. 1. in fin. ff. de censibus, Bald. in l. 1. C. de hęred. & act. vend. n. 7. vbi Doctores.

Cap. 8. Quæst. 76. ET cùm de priuilegiorũ explicatione agamus, erit nõ silentio digna illa quęstio, vtrũ bona clericorũ gaudeant priuilegijs clericorũ tã quoad exemptiones, quàm quoad priuile-
373 giũ fori? † Et quia hæc est cõtrouersia quæstio inter Doctores, pro resolutione habeatur, quòd bona clericorum etiam patrimonialia, tam acquisita quàm acquirenda gaudent priuilegijs clericorum, tradit Cacho ran. in decis. Pedemont. 68. n. 2. Pet. Antibol. de muneribus, §. 4. num. 41. in 10. tom. tract. Doctorum per tex. in c. ex literis, vbi glossa verbo, hoc priuilegio de pignor. & est text. in cap. similiter 16. quæst. 1 glos. verbo facultatibus in cap. fin. de vita & honest. cleric. tenent Abb. & Felin. in c. Ecclesia sanctæ Mariæ de cõstitu. num. 7. Lucas de Pen. in l. 2. in princip. versicul. Hic faciunt, C. de nauibus non excusan. lib. 11. Oldrald. cõs. 54. Quesada in c. 4. diuersarum quæst. n. 3. cum seqq. Greg. Lop. in l. 51. tit. 6. p. 1. glos. verbo, *Pechar*, & cõciuis Humada in scholijs ad Greg. Lop. in l. 54. tit. 6. par. 1. glos. 2. à n 5. cum sequentib. Didac. Perez in l. 1. tit. 3 lib. 1. ordinam. col. 113. versic. Clericus, Azeued. in l. 11. tit. 2. lib. 1. Recopilat. per tex. ibi, refert plura Bobadilla in politica tom. 1. lib. 2. cap. 18. à nu. 259. Quod limita eo modo, quòd bona patrimonialia gaudebunt clericorum priuilegijs in casibus tantum à iure expressis, † Deci. in c. Ecclesia sanct. 374
Mariæ de constitutio. num. 18. Oldrald. in cons. 17. num. 2. Couar. lib. 1. variarum, cap. 4. num. 2. Cacher. in decis. Pedem. 30. nu. 23. congerit plurima iura & Doctores Bobadilla vbi supra nu. 260. qui in nu. 261. tenet, quod bona patrimonialia mobilia clericorum sequuntur eorum personam, eorumque priuilegijs consequenter fruuntur, † quod te- 375
net Tiber. Decian. vbi supra 1. tom. lib. 4. cap. 11. num. 3. & Oldral. vbi supra, per tex. in l. si captiuis, §. expulsus, ff. de captiuis & post limin. reuers. Sed indistinctè gaudẽt clericorũ immunitate & priuilegio bona eorũ, ad cuius titulũ ordinati † sunt, 376
secundũ Dec. in d. c. Ecclesia sanct. Marię de constitutio. n. 65. & 176.

SED Cum, vt iã in superioribus Quæst. 77.
diximus in 3. p. n. 3. de gabel clericũ nõ posse Regia bona, nec gabellas Regias cõducere tãquã principalẽ, nec tãquã fideiussorẽ, quid erit dispo nendum, si fraudulenter clericus, simulans se laicum, Regia tributa,

& gabellas conduxerit, Vtrum perdat suum fori priuilegium, & à iudice laico possit cōueniri? In qua quęst. est text. in l. 118. styli, & l. 15. tit. 6. par. 1. disponens, quòd perdit clericus fori priuilegium, & coram secu-
377 lari iudice potest conueniri. † Circa cuius legis styli interpretationem an loquatur, & veniat intelligenda in clerico coniugato, an in presbytero, ne aliena repetā, videas Castel. in l. 66. Taur. verb. *Desarraigar, &c.* versic. propter quod videtur, & Baeçam de inope debitore c. 17. nu. 15. Mench. lib. 1. de success. creat. §. 10. n. 648. vers. quo casu fol. 130. Mexiā de pane cōculusion. 5. n. 24. pag. 78. Lasarte de gabellis c. 18. n. 7. & Bobadilla in Politica tomo 1. lib. 2. c. 18. nu. 126. ex quorum Doctorum opinione resolutum videtur, dictam legem styli intelligendam tam in clerico coniugato, quàm in sacerdote, cùm casus obuenerit, licèt Castellus vbi supra eam tantum in clerico cō iugato intelligat. †
378

Quæst. 78. HORREVM Prætereà publicum habet priuilegium tacitæ hypothecę in bonis debitoris, iuxta opinionem Rip. in tractatu de peste tit. de remedijs ad cōseruandā vbert. n. 33. cum seqq. quē sequitur Mexia de pane conclus. 7. n. 14. & Bobadil.
379 vbi sup. tom. 2. lib. 3. c. 3. nu. 5. † qui alia congerunt & recēsent priuilegia horrei publici.

Quæst. 79. SED inter hypothecæ priuilegia illud potissimū est, quòd licèt creditor nō possit propria auctoritate occupare bona debitoris absq; iudicis auctoritate, & testiū interuētione, & descriptione † per l. 5. tit. 8. p. 3. l. 11. 380
tit. 13. d. p. 5. tamē si vacātia & derelicta sint, ne perdantur, potest creditor propria auctoritate apprehēdere, & ea retinere pro sui iuris cōseruatione, † & glos. in l. fin. C. vnde vi, tenet 381
Alex. in l. 1. C. de repud. hæred. quē sequitur Syluanus cons. 3. n. 81. vol. 1. Bursat. cons. 8. n. 15. vol. 1.

Quæst. 80. ET ne reipublicę priuilegia omissa faciamus, est magna glossarū & Doctorū controuersia, vtrū bona reipublicæ & bona fiscalia ęquiparētur in priuilegijs. † Et Ioan. de Plat. 382
in rub. C. de fund. patrim. lib. 11. & in l. 1. C. de quęstoribus & magist. offi. lib. 12. & glos. 2. C. de vend. reb. ciuitatis lib. 11. & glo. fin. in l. 2. C. de iure reipublicę lib. 11. tenent, quòd respublica pro reb' suis habet actionem priuilegiatam. Sed contrariam opinionem, & sic quòd bona reipublicæ, & bona fiscalia differunt in priuilegio, tenet Budeus in l. 1. ff. de de offic. quęstoris pag. 298. & quòd non gaudeant priuilegijs fisci bona reipublicæ, tenet Ioan. de Plat. in l. 2. C. de debit. ciuita. lib. 11. nu. 2. & Greg. Lop. in l. 10. tit. 19. p. 6. glo. verbo, *Reyes*, l. simile, ff. ad municipal. l. fin. C. de murilegulis lib. 12. Sed pro solutione est distinguēdū, quòd regulariter bona ciuitatis & reipublicę nō habēt priuilegiū bonorū fiscaliū nisi in casib' à iure expressis, † de quo est 383
tex. in d. l. simile priuilegiū in fin. vbi bona glos. ff. ad muni. l. Antiochē. ff. de priuileg. credi. d. l. 2. C. de iure rei publ. lib. 11. In multis tamē casib' bona reipublicę, & bona fiscalia ęquiparātur in priuilegijs, † ita Luc. de Pen. 384

in

in l. contra publicam, C. de re milit. lib. 12. col. 5. vers. item quia. Ioan. de Platea in rubr. C. de iure fisc. lib. 10. n. 6. Euerard. in locis legalibus loco de fisco ad rempublicam, in cuius fauorem ait Bobadilla vbi supra 2. tomo lib. 3. cap. 3. n. 50. ad medium, quòd pro debito reipublicæ poterit nobilis incarcerari, allegans Bonifacium in Peregrina verbo furtum fol. 219. col. 4. in vers. officialis, & Amadeum de syndicatu nu. 162. qui ni-
385 hil dicunt, † licèt ipe affirmet, pro huiusmodi debitis horrei publici, & ciuitatis nobiles incarcerari posse, & cōpellendos ad præstandū fideiussorem *de saneamiento*, & ita per executoriā decisum in Pintiana
386 Cancellaria, † quòd mihi perquā durum videtur per supradicta, cum de hoc priuilegio nil in iure reperiatur fauore reipublicæ, & contradicit l. simile priuilegiū, ff. ad municipal. Nec in hoc, nec in fisco verū est, cū nobilis pro debito fiscali incarcerari non possit, nisi tantum in casu legis 4. tit. 2. lib. 6. Recop. vt in meo tract. de gabella resolui in 4. part. §. 2. à n.
387 34. † Et de fisci priuilegijs multa tradunt Doctores in tit. de priuileg. fisc. & Ægid. Boss. in pract. tit. de fisco, Francisc. Lucan. in tract. de fisco & eius priuileg. & Anton. Peregrin.
388 in tract. de priuileg. fisci. †

Quæst. 81. NEC Extrà rem videtur, vtrum in confiscatione bonorū veniant bona futura in fauorem fisci. In qua quæstione resolue, quòd bona futura non veniunt, nec comprehenduntur in confiscatione bonorum,
389 † per l. si mandauero tibi, §. is cuius bona, ff. mandati, l. eius qui, §. 1. ff. de testam. l. si deportati, ff. de legat. 3. c. fęlicis, §. verum de pœnis lib. 6. glos. in l. non ad ea, ff. de condit. & demonstr. tenet Roman. cōs. 242. num 2. Ias. in l. fin. nu. 11. ff. si cert. pet & in l. si victum nu. 5. ff. de re iudic. latius Alex. cons. 23. vol. 1. num. 2. cum sequentibus, Bald. in l. ex facto, ff. de vulgari, §. fin. Alex. Ias. & Decius in l. 3. §. illud, ff. quod quisq; iur. Pau. in l. quod traditum, ff. de condit. & demonstrat. & ipse in cons. 56. num. 3. vol. 1. Bart. & ibi additio in l. certa forma, C. de iure fisci lib. 10. tenet Ægid. Boss. in practica tit. de bonorum publicatione, nu. 8. in fin. Iul. Clar. alios allegans in practica, §. fin. quæst. 78. num. 24. Azeued. in l. 3. tit. 4. lib. 5. Recop n. 7. quod habet locum, licèt aliqua adsit hęreditas, non tamē acceptata fuerit per condemnatum tempore sententiæ; † secūdum Dec. in cons. 445 390
nu. 66. & in d. l. 3. §. illud, ff. quod quisque iur. dicit communiter Nellus à Sancto Geminiano in tract. bānitorum 1 p. 2. tempore quæst. 30.

SENEX Etiam postquàm redactus est ad annos pueriles, hoc est 80. annos, habet priuilegium restitutionis in integrum tanquam minor, Quæst. 82.
† doctrina est Soc. in l. 1. ff. de verb. obligat. per text. in l. 1. §. nam cum inter, ff. de minoribus, habetque senex priuilegium, quòd postquam redactus est ad dictos annos pueriles, venit puniendus mitiori pœna quàm adolescens, † l. 2. ff. de termino moto, & plurima senectutis priuilegia sunt videnda per l. fin. ff. de 391

per ea,quę tradit Otalor. in tract. de nobilit. c.vltim.5.partis principalis, vbi multos casus recenset, in quibus nobiles priuilegiantur, & pręferuntur plebeis.† Et inde est,quòd illi qui 401
aliquo tépore ad maiora officia, honores,& dignitates fuerũt nominati, & illa exercuere, habent tale priuilegium, quòd ad minora officia, honores, & dignitates inuiti eligi non possunt, † per text. in l. maioribus 402
vbi not. Ioan. de Platea & scribétes, C. quemadmodum ciuilia munera indicuntur lib. 10.

Quæst.86. SED Cũ quotidie viderim in dotibus repetẽdis & exigẽdis mulieres eligere meliora bona mariti, hęsitaui,inquirens, quo iure hæc practica sustineri posset. Et nullum potui iuridicũ fundamentum inuenire, nisi quòd dos debet solui, & restitui de bonis mediocribus arbitrio iudicis taxandis,&non de melioribus,etiã si obligatio fuerit ad libitũ creditoris,
403 † ita tenet Bal.in auth.hoc si debitor n.1.C.de solutio.Bar.in l.si ex falsis, C.de transact.n.11.Alex.cons.125. col.fin.vol.1.Ias.in l.si duobus,§.sed etsi quis,C.cõmuni. de legat. n.5.& Boer. in decis.46.quod tenet Caual. alios DD.referens in tract.de tutore & curat.n.250.pag.144 & facit glos. verbo, *El mejor*,in l.23.tit.9.part. 6. quod limita secundum supradictos Doctores, nisi quando tantum adsunt duæ res, nam tunc mulier pro sua dote poterit meliorẽ eligere, ne de minori vel deteriori soluatur.
404 † Et Matth. de Afflictis in decis. 42. aliam affert limitationem, quòd mulier pro solutione suę dotis poterit petere sibi assignari terras suis vicinas & coherentes, idemque erit in castris & domibus,† ex opinione
Luc. de Pẽna in l. quicumque, C. 405
de omni agro deserto,lib.11.per tex. ibi,& l.2.C.de metall.lib.12.& hoc non ratione dotis, vel electionis, quando quidem in diuisione facienda de domo communi socius, qui habet domum contiguam, poterit eligere partem, quæ suæ domui cohęret, † vt tradit ipse Matth.de Af- 406
flict. dict. decis.42. num. 1. & 2. ex opinione Angel. de Periglis in l. nõ amplius, §. cum bonorum, ff. de leg.1.& ex opinione Luc.de Pen.vbi supra, & ex iuribus superi⁹ relatis. Sed si expressè electio fuerit mulieri concessa in instrumento, de tali eligere posse rem meliorem putaui ratione partiũ conuentionis,& ad hoc pondero text. à nemine ponderatũ in l.1 C.de fundo dotali,ibi: *Et conuenisset, vt electio mulieri seruetur.* Et etiã limitatur, quãdo mulier pro sua hypotheca in instrumento guarentigio contenta executionem petit contra aliquam rem, quia tunc poterit eligere meliorem ex hypothecatis, vt quilibet alius creditor ad sibi satisfaciendum de debito:† & 407
hoc casu executione facta super aliqua re à muliere electa, de qua possit satisfieri, non poterit variare, aliam eligendo, vt refert iudicatum Matth. de Afflictis in decis.46. nu. 5. & fin.† Et vltra casus, in quibus 408
non admittitur compensatio,de quibus in l. in ea,C.de compensatio. & in l.26. & 27. tit.14. p.5. & vtrobiq; scribentes,† habet mulier priuileg.ũ 409

pro

parti.1. tradit plurima Azeuedo in l. 13. tit. 6. lib. 5. Recopilat. à num. 9. cũ sequentibus. Deinde cócordi animo ab omnibus accipitur, quòd funeris impensa omnibus debitis, & creditoribus præfertur, † l. penultima. ff. de religios. & sumpti. fun. l. fin. §. in computatione. C. de iure deliber. d. l. 12. tit. 3. part. 1. ad medium, l. 30. & 33. tit. 13. parti. 5. tenet Anto. Gom. & scribentes in l. 30. Tauri, latè Ioann. Gart. Gallecus de expensis, & meliorat. cap. 8. à num. 18. cum sequentibus, Ioan. Gutierr. in l. nemo potest, ff. de legat. 1. à nu. 95. cum pluribus sequentibus, Humada in scholijs ad Greg. Lop. in l. 12. tit. 3. parti. 5. glos. 8. num. 7. ipse Ioan. Gutier. in practi. quæstio. lib. 2. q. 72. Matient. in l. 13. tit. 6. lib. 5. Recopil. glos. 3. Angul. de meliorat. in l. 13. glos. 3. à num. 16. vsque ad 21. qui omnes contra Bald. Fanum, & alios ab eis relatos intrepide tenent, quòd impẽsa funeris præfertur non solum tacitis hypothecis, sed etiam expressis: † quod etiam tenet Anto. Gom. in d. l. 30. Tauri. Gregor. Lop. in l. 2. tit. 11. part. 6. in glos. verbo, *Las despensas*, & in d. l. 13. tit. 5. part. 1. in verbo, *Deudas*, & in l. 30. titul. 13. part. 5. in verbo, *Que otro deudo*. Quos etiam refert, & sequitur Azeued. in l. 13. tit. 6. lib. 5. Recopil. nu. 9. & Pet. Surdus in decis. 55. Mantuana, qui omnes supra relati Doctores tradunt in dictis locis, quòd impensa funeris præfertur etiam mulieri pro debito dotis, † de quo est text. expressus in l. 9. tit. 3. parti. 5. vbi Gregor. Lop. in glos. verbo, *Dote*.

418 (ad "toribus præfertur, † l. penultima")

419 (ad "sed etiam expressis: †")

420 (ad "ri pro debito dotis, †")

Quæst. 90. HOSPITATOR QVE, qui hospitando, & procurãdo alicui hospiti, & in infirmitate, & sepultura aliquid expendit, habet tale priuilegiũ, quod potest retinere bona hospitis emortui, donec expẽsæ pro morbo, & sepultura sibi persoluantur: † ita tenet Ioan. Garcia Gallego de expẽsis, & meliorat. vbi supra, nu. 26. & Azeuedo in d. l. 13. tit. 6. lib. 5. nu. 13. qui plures referunt Doctores. 421

Quæst. 91. SED si in aliquo priuilegio contineatur, quòd mortuo primo, cui concessum fuit, succedat consanguineus proximior, qui moribus, & nobilitate cæteros antecellat, præstantiorq; sit; quid erit dicendum; si duo in eodẽ consanguinitatis gradu masculus & fœmina inueniantur? † Et 422 in primis, quòd masculus succedat, faciunt fundamenta, & quia in [illegible] prædicta clausula videtur in masculo, & non in fœmina intelligenda, argument. l. quisquis. C. ad leg. Iul. maiest. l. 1. §. 1. verb. si ... mihi filius. ff. de ventr. in possess. mit tend. Archidiach. in cap. siquis suadente 17. q. 1. vbi ait, in contractibus appellatione filiorum non venire filias. † Idem Anchar. consil. 341. Itẽ, 423 quia in prædicto casu masculus videatur aperte nominatus ad dictam successionẽ, quandoquidem fœmina non succedat nisi per interpretationem masculis non existentibus, † 424 Curt. Iuni. consil. 81. nu. 2. Et quando concurrunt apertè nominatus, & per interpretationem, & declarationem extensiuam; præfertur aperte nominatus: † ita Carol. Ruin. 425 consil. 143. volum. 2. num. 4. Sed ẽ cõ contra, quòd succedat fœmina, videtur

tur probatum. Cum illa verba priuilegij, Succedat proximior & nobilior, & qui moribus & virtute antecedit, licèt sint masculini generis, cōprehendunt tam fœminas quàm masculos fauore fœminarum: quia sunt verba adiectiua, & nō substantiua, quo casu nō per interpretationem, sed mera significatione comprehendunt fœminas, tanquam
426 masculos, † text. in l. 1. ff. de verborum significatione, vbi Bart. & Pau. & Cardin. in Clementin. 1. de electione numer. 7. & 8. quia affirmans fœmina, se esse nobilem & virtute præstantiorem, & proximiorem, & quòd nullus eam antecedit, habet suam intentionem fundatam, si contrarium non probetur per ad-
427 uersarium, † argumento l. cum de lege, ff. de probatio. vbi scribentes, & Bart. in l. conficiuntur, §. codicilli num. penult. ff. de iure codicillorū, Cumanus, quem refert Alex. in l. is potest, ff. de acquir. hæredit. col. 4. vers. Sed circa prædicta. Sed quòd ambo masculus & fœmina succedāt simul in dicto priuilegio, eiusque exemptione potiantur, faciūt talia fundamenta. Primò, quòd licèt dicta verba priuilegij sint de numero singulari, comprehēdunt plures, & omnes, qui in pari gradu proximi
428 talis inueniuntur, † text. in l. cum inter plures, C. de fideicōmiss. liberta. l. si quis ita, ff. de testam. tutel. Speculat. tit. de procuratore, §. ratione autem formæ, versic. Quid si constitutus, Bart. in l. 1. §. sed si incertum in fine, ff. de ventr. in possess. mit. Ias. in l. qui filiabus, §. 1. ff. de leg. 1. n. 4. cum seqq. Item quia ambo nobilis & virtuosi pariter præsumptionē se habent, † c. dudū de præsump. 429
c. 1. de scrutinio, vbi gloss. l. cū pater, §. rogo, ff. de leg. 2. Hippol. in l. 1. n. 67. C. de sicarijs. Itē quia illa verba, *Consanguineus proximior*, † tam com- 430
prehendunt masculum, quām fœminam, Bald. cons. 5. vol. 4. Dec. in l. 2. ff. de regul. iuris, & in cons. 527. n. 3. & 5. quod procedit etiam in materia restringibili, & in statuto, secundum Salicet. in l. 2. C. de noxalibus colum. penultim. versic. Secundo infero, Dec. dicto. cons. 527. nu. 7. Sed quòd neuter succedat in dicto priuilegio & exemptione, non probata in vno illa qualitate virtutis & proximitatis, facit primò, quia videtur, quòd intentio & voluntas concedentis fuit, quòd virtuosus & proximior succedat, & nō quilibet non habens dictam qualitatem: igitur non probata in vno dicta qualitas, neuter succedet, textus ad hoc in l. cum qui nouissimus, ff. ad Trebellianum, vbi probatur, quòd relicta parte hæreditatis filij vltimi morientis, si duo simul moriuntur; nec quis sit vltimus probatur, deficit relictum,
† facit textus in l. si ita fuerit, ff. 331
de reb. dubi. vbi legato relicto consangnineo primo in capitolium ascendente, si duo simul capitolium ascendunt, nec constat, quis fuit primus, deficit relictum. Item ex doctrina Bartol. in l. hoc articulo numer. 8. ff. de hæred. instituend. vbi tenet, quòd si in dispositione contineatur, quòd quantitatem

&

& premium recipiat, qui prior tale fecerit, si duo simul faciunt, nec quis
432 sit prior apparet, nullus accipiet: † ita Felin. qui plures refert in cap. capitulum Sanctę Crucis de rescript. n. 17. Item, quia licèt quilibet virtuosus, & bonus præsumatur, non præsumitur illa qualitas maioris virtutis, & pro-
433 ximitatis in priuilegio requisita: † ita Alciatus, qui alios refert in reg. 3. pręsumpt. 2. num. 9. ex quo videtur neutrum admittendum: quid disponendum in hanc tam ambigua quæstione? Mihi semper tali compositione digna visa fuit, quod cũ ambo ęquali gradu proximitatis atq; virtutis inueniantur, ambo æqualiter succedãt
434 in priuilegio atq; immunitate: † ne detur occasio, quòd alius minus virtuosus, & in quo minor concurrat cõsanguinitatis gradus, succedat. Ita dixit Raphael, quem refert & sequitur Alexan. in l. qui filiabus. §. 1. ff. de leg. 1. num. 3. Vel in hoc casu cũ hoc ius succedendi sit indiuiduum, in pari gradu sit locus gratificationi: ita Fulgos. in d. l. qui filiabus. §. 1. nu. 2. qui refert Cin. & Alex. idem tenentes, & expresse tenet Bald. in l. cum inter veteres. C. de fideicommiss. libert. alios allegans. Ex dictis tamen alia maior difficultas resultat, quæ examine digna videtur, vtrum eo quòd in prædicto casu, & quæstione vnus se digniorem, & proximiorem probet, & ob id in priuilegium, & exemptionem, vel in aliquam dignitatem succedat, si illa qualitas virtutis, & proximitatis cessauerit, cesset prædicta successio, dignitas, vel pri-
435 uilegium? † In qua quæstione pro

parte negatiua faciunt fundamenta sequentia. Primò, quia qui semel fuit admissus tanquam bonus, & dignus, non poterit postea reprobari, † cap. 436
si quis testibus 4. q. 3. l. si quis testibus, C. de testibus. l. si vxor. §. fin. ff. de adulter. l. quod si nolit. §. infectũ ff. de ædilit. edict. C. sicut Christus 1. q. 1. late Gratian. in reg. 25. & Bobadilla in sua politica tom. 1. lib. 7. cap. 16. à num. 22. cum sequentibus. Item per regulam, quòd semel placuit: & quia non admittitur variatio: † argum. l. sicut C. de actio. & 437
obligatio. Itẽ per ea, quæ tradit Ioan. Andr. in rubr. de præbendis in additionibus ad Speculatorem; quòd si alicui tanquam bono, vel scholari, tanquam sapienti, datum est feudum à domino, vel præbenda, ei non tollitur, licèt dicta qualitas postea cessauerit, & deficiat; † tex. in §. semel in 438
stitut. qui manum. non poss. l. si proponas. §. si hæreditatem ff. de inofficioso testam. Item facit text. in l. si quis hæredem. C. de institut. & substitut. vbi notat gloss. & Doctores, quod sufficit semel conditionem adimpletam fuisse. † l. boues. §. hoc sermone. ff. de verbor. signific. per quæ 439
iura dicit Bald. in l. precibus. C. de impub. & alijs num. 6. quòd in conditionibus tantum attendimus existentiæ principium, nec curamus de successio. † Item facit l. si cognatis, 440
ff. de rebus dubijs, vbi relicto legato alicui consanguineo, sufficit, quod sit consanguineus tempore mortis, † 441
& tex. in l. substitutione. ff. de vulgari. l. ex facto. §. Iulianus. ff. eodẽ tit. vbi probatur, quòd nõ deficit dispositio,

sitio, etiamsi postea deficiat qualitas, ob quam aliquis fuit institutus, vel
442 vocatus,† qualitas namq; excludēs, vel admittens aliquem, debet inter-
443 uenire in tempore actus, † l. 2. §. aduersus. ff. ne quid in loco public. tenet Auendan. de exequend mand. reg. 2. p. cap. 12. num. 13 Mexia ad legem Toleti, quem refert Bobadilla vbi supra. 2. tom. lib. 3. cap. 4. nu. 39. facit etiam l. Mella. ff. de aliment. & ciba. legat. l. ex facto. §. si quis autem ff. ad Trebellian. & d. l. in substitutione. ff. de vulgar. vbi sufficit cōcurrisse requisitam qualitatem in tempore; quo verbum importat, licèt
444 posteà deficiat; † siue apponatur qualitas cum verbo dispositiuo, sicut in d. l. Mella, siue cùm verbo executiuo, sicut in d. §. si quis autem, siue cū alio separato verbo, sicut in d. l. in substitutione, tradit late Tiraquel. in l. si vnquam. C. de reuocand. donat. glos. verbo, susceperit liberos num. 151. cum pluribus sequentibus, quod sufficit adfuisse semel conditionem,
445 licèt non permaneat. † Item, quia licèt cessauerit ratio, vel causa virtutis, non cessat spes recuperandi dictā virtutem, & ideo nō. cessat effectus,
446 nec dispositio,† Abb. in cap. Abbate num. 17. de verborum signific. Decius in cap. cum cessante de appellation. num. 6. Sylua Nupti. pag. 98. n. 108. Item modicus animi defectus non facit quem imprudentem vide-
447 ri, † Bart. in tract. de testibus nu. 84.

Sed pro cōtraria parte affirmatiua faciunt iura, & fundamenta sequentia. Primò, quia illa qualitas, vt successurus in dicta exemptione, & dignitate, sit virtute præstantior, & proximior est causa dispositionis, qua cessante cessat, & finitur priuilegium & dispositio, l. cura. §. deficientium ff. de muner. & honor. l. his oneribus. §. penult. ff. de vacatione munerum, & est tex. in legato. in l. cum pater. §. dulcissimis. ff. de leg. 2. & l. Pamphilo in fin. ff. de legat. 3. l. Seio, ff de annu. legat. Item l. si pro parte, §. versum. ff. de in rem verso, vbi nō sufficit, incipere quemquam habere virtutem, nisi in ea perseueret. † Item 448
facit l. tutelas. §. licet. ff. de capitis diminut. vbi cessante consanguinitate, quæ fuit causa transferendi tutelam, cessat ipsa tutela. † Item, quia omnia 449
iura disponentia, quòd sufficit semel impletam fuisse conditionem, intelliguntur quando non adest conditio, vel dispositio, quæ habet effectū & tractum successiuum: † quia tunc 450
temporis quoties causa, vel conditio cessauerit, cessat effectus, ad hoc est tex. in l. Titia ff. de annu. legat. l. Stichus. §. Titia. ff. de aliment. & cib. legat. c. generaliter. 16. q. 1. §. qui reipublicæ, instit. de excusatio. tutorum, l. si quis ita legauerit. ff. de condition. & demonstration. tenet Roman. cōsil. 417. n. 5. Angel. consil. 34. num. 9. volum. 2. Ripa in l. ex facto. ff. de vulgari nu. 38. Item illa ratio, causa, vel qualitas virtutis in succedente significat, & importat tractum successiuū: quia ex multis actibus virtutis dicitur aliquis virtuosus, & non ex vno actu solo. † Et illud verbum virtuo- 451
sus significat habitum, & vehementiam: ita Laurentius Valla lib. 1. elegantiarum cap. 23. & requirit perseuerantiam,

uerantiam, secundũ Bart.in l.si quis hæredem num.1. C.de institutio. &
452 substitutio. † Item facit, quia semel approbatus, vel sufficiens ad aliquã causam, potest, & debet posteà reprobari qualitate approbationis deficiẽ-
453 te, † l.vt gradatim.ff.de munerib. & honor.ff.reprobati.l. sed & reprobari.ff.de excusatio. tutorum. l.Grammaticos. C. de professoribus & medic. lib. 10. facit prætereà pro hac parte doctrina Bald in l.sed & reprobari in principio.ff.de excusation.tutor. quod gubernator, qui admisit assessorem, vel collateralem putans esse sapientem poterit eum, si contrariũ appareat, expellere, licèt habeat ius adquisitum ratione publicæ vtili
454 tatis.† Idem tenent Bart.& Ioan.de Platea in l. 2. C. de profes. & medic. lib.10.& Angel. ibidem, extendentes ad Doctorem semel approbatũ,
455 quòd ex causa posiit reprobari: † ita Christophorus Porti.in §.in fraudẽ, institut.quibus ex caus.manumit.nõ licet num. 15. & 16. Abb. in cap.1. de Magistris, & Decius in l.cũ quid, ff.si cert.petát.num.57. & in cap. cũ venerabilis de exceptio.num.38. de quo latè Castillo in politica tomo.1. lib.1. c.16.à n.1.cum seqq. Item facit opinio Guiliel.de Cun. quem sequitur Bart.in d.l.cum quid nu.18. quòd si aduocato, vel scholari fuit prædium datum ob causarum patrocinium, si ignorans posteà appareat,
456 poterit ei dictũ prædium tolli. † Idẽ tenet Ias. Alexan.& Decius in dicta l.cum quid num.57.qui Imolam, & alios allegant: & ita pro hac parte faciunt prædicta iura, & fundamenta, quæ fortiora videntur, & sic est resoluendum, quòd cessante dicta virtutis qualitate in supradicta quæstione cesset succesio, & dispositio, † & 457
sic priuilegium concessum cum dicta qualitate. Quod limitãdum videtur tali modo, quòd ad hoc, vt successor in dicto priuilegio, & dignitate ea priuetur, oportet, quòd omnino à virtute vacauerit, & in eo nullæ virtutis reliquiæ remaneant, & sit malus: quia si in eo aliquæ virtutis reliquiæ remaneãt, & non sit omnino malus, non priuabitur à dicta successione, cuius effectus non cessabit, † 458
tex.in l.2.ff rerum amota. l.ex duobus. ff.de vulgar. per quæ iura ita id asserit Bart. in l. 2. §.fin. in fin. ff.de donation. Alexan.in l.si cum dotem §.si maritus col. 3. versic. vel potest responderi. ff.solut.matrim. confirmat Ias.per plura iura in l.sciendum §.fin.num.8.cum sequẽtibus. ff.qui satisdar. cogan. & hoc est de mente Bar.in d.l.2.ff.de donat. §.fin.in fin. Bald.in l.prædio n.4. C. de fideicõmis. Ripa in l.ex facto.ff.de vulg.nu. 39.ita ipse Bart.in tractat.de testam. num.84. vbi ait, vitium notabile, & damnosum requiri ad hoc, vt vnus prudens esse desinat.† Et ita sit in su 459
pradicta quæstione resolutio, quòd duobus concurrentibus in pari gradu succedat qui nobiliorem, & maiori virtute se præditũ probauerit, vide Azeued. in proœmio tituli 2. lib. 6.nu.20.& 21.Et quòd si ambo equaliter probauerint, succedẽt ambo de æqualitate iuris, † & si ille qui ratio- 460
ne virtutis obtinuerit, illã deserat, sitque omnino malus, & in eo hec cessauerit

sauerit penitus qualitas, perdat successionem, & eius cesset effectus: si tamen non omnino virtuosus fuerit, & in eo reliquiæ primæuæ virtutis remaneant, non cesset successionis,
461 nec priuilegij effectus.†
Cap. 10. Quæst. 91.
SED Cùm multoties dubitatum viderim, vtrũ cęcus vtroq; oculo sit à gabellarũ & collectarum solutione immunis, & à muneribus liberetur; hanc quæstionem non silentio dignam putaui, ad hoc vt in ea cæcitas omnino extinguatur. Et in primis à muneribus personalibus exempti censentur prædicti cæci,
462 † per text. in l. 1. C. qui morbo se excusant lib. 10. l. sextum, §. corporis, ff. de vacat. munerum, vbi DD. & tenet Ioan. de Platea in d. l. 1. & Petr. Antibol. in tract. de muneribus, §. 2. de prima diuisione munerũ n. 28. & etiam à gabella & collecta cēsentur cæci exēpti, per tex. in c. licèt de cēsibus, vbi Abb. & DD. & Lasart. de decima soluenda c. 19. nu. 95. quod priuilegium intentare, & exigere poterũt coram Ecclesiastico iudice. Et ratio est, quia sunt miserabiles perso
463 næ, † secundum Petr. Antibolũ vbi supra n. 30. & Rebuf. ad Regias cōstit. Gallicas tit. de sentētijs prouisionalibus art. 3 glos. fin. nu. 12. in tom. 1. & miserabiles personę poterunt laicos coram Ecclesiastico iudice cō
464 uenire, † cap. ex tenore, cap. ex parte de foro compet. vbi DD. tenet Couar. in pract. quęst. c. 6. n. 1. qui Palac. Rub. & alios allegat, & tenet per plura iura, Rebuf. vbi supra, d. glos. fin. num. 30. Et causæ miserabilium personarum quoad præuentionem cōpetunt Ecclesiastico iudici, c. 1 & sequentib. 87. distin. Diuturno tamen morbo fatigati sunt miserabiles personæ, † secundum Matth. de Afflict 465
in decis. 257. n. 1. qui annumerat miserabiles personas. Quam doctrinã in principali quæst. non indistinctè veram intelligo, nisi in cæco & miserabili paupere & egente: & non in his cæcis, qui diuitijs pollent, contractationemque habent. Isti enim à muneribus patrimonialibus, & à collectis & gabellis excusationem non habebunt, † ita tradit Petr. Antibol. 466
vbi supra nu. 29. & 30. per text. in l. semper, ff. de iure immunitat. qui ita interpretandum ait text. in d. c. licet de censibus, qui tex. si benè aspicias, ita summatur: videlicèt si cæcus pauper sit. † Pro qua interpretatione 467
pondero text. in l. 5. tit. 3. p. 3. à contrario sensu, ibi: *Ome pobre*, quæ in diuite contrarium disponere vult: ponderoque hodie text. in l. 11. & 33. tit. 18. lib. 9. Recopil. vbi probatur, quòd omnes priuilegiati & exēpti à gabellarum solutione per Regium priuilegium tenentur soluere gabellam de rebus suæ contractationis. Et quia immunitas sub generalitate concessa nulla facta specificatione nullum excusat à muneribus patrimonialibus, † secundum 478
Petr. Antibolum vbi supra in 3. par. principali num. 28. Ex quo consequitur, quòd priuilegia concessa miserabilibus personis non cēsetur reuocata per generalem priuilegiorum reuocationem, nisi de his expressa mentio fiat, † secundum A- 469
lexand. qui alios refert in cons. 123.

incipit

incipit, viso puncto num. 15. volum. 4 tenet Rebuffus vbi supra num. 34. qui in num. 38. tenet, quod priuilegium concessum miserabilibus per-
470 sonis non potest renuntiari,† referes Bald. Felin. & Barbac. consil. 64. volumine. 4.

Quæst. 93. QVID tamen disponendum, vel interpretandum est, quando duo consocij aliquod impetrauerunt priuilegium, & vni eorum tantum concessum est, & solus in eo continetur,
471 vtrum ambobus prosit?† In quo casu videtur, quòd predictum priuilegiũ sit commune, & quod socijs prosit, per tex. in l. 1. C. de diuersis rescriptis, & in l. si commune. ff. quemadmo. seruit. amittan. l. 40. tit. 18. part. 3. Sed in priuilegiorũ, & exemptionũ materia contrarium erit disponendũ, & sic quòd priuilegium in prædicto casu non prosit socijs, sed tantũ illi, qui in eo cõtinetur, & cuius persona exprimitur: ita tenet Salicet. in d. l. 1. C. de diuersis rescript. nu. 2. vbi Cinus & Alberic. & Greg. Lopez in dicta l. 40. tit. 18. part. 3. in glos. verbo, *Se pueden aprouechar todos*, qui refert Alexan. in consil. 122. volum. 4. Cui conclusioni non contradicunt iura superius adducta, nam dicta l. 1. C. de diuers. rescript. & d. l. 40. loquuntur in rescripto delegatorio ad iustitiam ministrandam. & d. l. si commu nem. ff. quemadmod. seruit. amit. lo-
472 quitur in indiuiduis,† secundum Salicet. & Greg. Lopez vbi supra, qui Greg. Lopez cum Felino in cap. 1. de præscript. limitat predictã quæstionem de priuilegio cõmuni, quando esset dictum priuilegiũ reale, de quo late agit dictus Felin. in dicto loco.

EX quo sequitur illa cõtrouersa Quæst. 94. quęstio, vtrum prædiũ emptum proprio nomine à fratre, qui stat in communi cũ alijs fratribus, efficiatur cõmune, an proprium ementis.† In qua 473 quęstione Bart. in l. Titium, & Męuiũ. §. altero n. fin. in fin. tenet, quòd talis frater emens prædium proprio nomine nõn teneatur illud cõmunicare, nec efficit illud cõmune: & idẽ tenet Salicet. in l. si patruus. C. commun. vtriusq; iudic. pro quo est tex. in l. si fratres. ff. pro socio, tenet Bart. & Bald. ad cũ in tract. de duobus fratribus n. 6. & Alex. in l. sed etsi plures, § in arrogato n. 7. ff. de vulg. Sed cõtrariam opinionẽ tenet Bald. in l. 1. C. si quis alteri vel sibi, & in l. si vt proponis in fine. C. de reiuẽd. & Alexan. cons. 49. vol. 1. & Ias. in l. 1. C. de furtis n. 1. qui dicit hanc veriorẽ opinionem, pro qua facit tex. in l. fin. §. quatuor. ff. de legat. 2. & d. l. 40. ti. 18. par. 3. Quæ opinionũ diuersitas (iura & rationes altius perpendẽdo) ita venit interpretanda, atq; conciliandа:† 474 quòd quando fratres habent indiuisam hæreditatẽ, in eaq;, & in cõmunione perseuerauerint, nec in aliqua negotiatione fuerint consocij, nec eius quæstus & fructus cõmunicauerint, non dicitur inter eos contracta societas, & quòd quilibet emerit nomine proprio non tenetur cõmunicare: ita Roman. cons. 291. & 313. & distinguit optime Alex. in additio. ad Bart. in d. §. altero, in verbo contracta societas: ita tenet Salicet. in d. l. si patruus n. 13. vers. tertio casu, per tex. in l. ex parte. §. filius. ff famil. ercisc.

K l. penult.

l.penult.C.si quis alteri vel sibi,& in hoc casu loquitur tex.in d.l.si fratres, ff. pro socio, & debet intelligi Barr. doctrina in d.§.altero, si bene perpẽdatur.Si tamen vterq; frater negotiãtur, & hinc inde lucra consueuerint cõmunicare, tunc dicitur contracta societas. l.inhibere, ff. de ritu nuptiarum.l.in concubinatu. C.de concub.tradit Bart.in d. §.altero n.3.& consil.22.vol.1. & Alex. cons.23. & 154.vol.2.Roman. cons.291. & hoc casu frater emens prædium tenetur illud,& lucra cõmunicare cum fratribus: & ita venit intelligẽda doctrina Ias.& eotũ quos refert in d.l.1.C.de furtis n.10. Et quando aliquis hæres recipit aliquã rem respectu hæreditatis,& bonorum quę in illa comprehenduntur,debet eã cum alijs hære-
475 dibus cõmunicare.† l. Mæuius iuncta glos.1. ff. famil. ercisc. & in hoc casu loquitur tex.in d. §.quatuor in l.fin.ff.de leg.2. secundũ vnam lecturam,& melius,quod in d.tex.præsumitur magis pignoris,& debiti luitio ex vi conuentionis,quã emptio nomine proprio à fratre facta: ita Paul. in d.§.quatuor n.1.& sic in casu prædicti.§.quatuor si frater emeret prędiũ à primo creditore,nõ possent alij fratres suas elicere partes ab emptore,secundum Paul.ibidem n.1. & 2.

Cap.11. Quæst.95. QVID autẽ erit in prædio realengo,vt ita loquar,quod pater possidebat sine titulo Regali, & post eius mortem regio nomine fuit vni ex eius filijs venditũ,vtrum teneatur talis filius cõmunicare cum alijs fratri-
476 bus? † Et videbatur quòd communicare tenebatur,per tex.in d. §. quatuor,& per d.l.Mæuius. ff.famil. erciscund.& facit,quod quando aliqua res locatur, vel in emphyteusim cõceditur,& cõductor,vel emphyteuta eam coluit,melioréq; reddidit, finita locatione, vel emphyteusi præferuntur filij alijs extraneis, † tex. in l. 477
congruit. C. de locatione prædiorũ fiscalium lib.11.l.1.§.permittitur.ff. de aqua quotidiana, & æstiua, vbi Bart.& in l.quicumque. C.de omni agro desert.lib.11.latè Ripa in l.1.ff. de priuilegijs creditorum. Sed veritas est in contrariũ, & sic quod prædictus filius,qui prædiũ à Rege emerit,non tenetur alijs fratribus cõmunicare,† per ea,quæ suprà retulimus, 478
quæ optimè ad hanc quæstionem adaptãtur.Nec oberit tex.in d.§.quatuor,cui satis in superioribus responsum est,nec d.l.Mæuius,quia intelligitur, quando res vendita erat communis, & fuit testatoris, ibi: *Propter hæreditatem ad nos peruenit*, quæ fuit causa finalis,& impulsiua acquisitionis,& hæc est vis illius dictionis,*Propter*, † per tex. in l. si propter. ff. rer. 479
amot. & in l. additio. ff. de acquirend. hæredit. Sed quando in venditione nulla fit mẽtio hæreditatis, sed fit simpliciter tanquam particularis, 480
non habetur pro hæreditaria, † per tex.in l.cum aliquis. C. de iure deliber.vbi Bart. Alexand.& Ias. & tex. in l.fin.C.de vsufruct. vbi glos. fin. & DD. ex quorum opinione concluditur,quòd licèt venditio prædij fieret alicui fratri, tanquam filio, & hęredi testatoris,dicitur hoc fieri demonstrationis causa,& non hæreditatis contemplatione: quia non præ-
sumitur

481 sumitur persona extrinsecus, † vt in l. si ita stipulatus, §. Chrysogonus. ff. de verbor. oblig. Sed tantū ea, quæ in contractu continetur. Nec oberit d. l. congruit. C. de locatione prędiorū fiscalium lib. 11. quia intelligitur de æquitate, quando emphyteusis est hęreditaria, vel pater habuit aliquod dominium: ita in d. l. 1. ff. de priuilegijs creditorum. nu. 8. de qua lege vide Franciscum de Aretio in l. si mihi, & Titio. ff. de verbor. oblig. nu. 3. cum seqq. Sed in prędicta quæstione prædium venditum nunquā fuit testatoris, nec hæreditarium, nec testator habuit in eo dominium.

Quæst. 96. ET inter priuilegia reipublicæ illud reperitur, quòd licèt regulariter lex pœnalis, & odiosa debeat restringi, per c. odia de reg. iur. lib. 6. l. quēadmodum. C. de agricolis, & cēsitis

482 lib. 11. † fallit fauore reipublicæ, & extenditur in eius fauorem vltra suū proprium significatū, tāquam si esset lex fauorabilis, tenet Bart. in d. l. quēadmodum n. 4. Bald. in l. qua actione. §. in colluctatione. ff. ad legē Aqui. versic. quæro dicit statutū. l. hoc modo. ff. de condit. & demonstr. & etiam fit extensio in pœnalibus, & odiosis, quādo tractatur de fauore a-

483 nimæ: † ita Ioā. Andr. Abb. & DD. in c. ex tenore qui filij sint legitimi, refert plures DD. Alex. in addition. ad Bart. in d. l. quemadmodum n. 4. & de priuilegijs causæ pię vide Mascard. de probat. vol. 3. concl. 1171. cū

484 seq. † Et si aliquis fuerit priuilegiatus taliter, quòd cōueniatur solū modo corā certo iudice, intelligitur quoad

485 personales actiones: † ita Ioā. de Plat in l. fi. in princ. C. de Palatinis lib. 12. Si tamē aliquis habeat priuilegiū eximens eū à iurisdictione sui iudicis ordinarij, non valet nisi assignet aliū iudicē, sub quo ille exemptus possit cōueniri, † secundū Ioan. de Platea in l. 486
2. C. de decanis lib. 12. quē etiam vide in l. fin. ad fin. C. de castrēs. lib. 12.

ET quia multoties rescriptum Quæst. 97. Principis conceditur in fauorem alicuius ad aliquod regiū & publicum officium consequendum, eā tamen qualitate adiecta, vt renunciet tale officium, & viginti dies vixerit post factā renuntiationem: & magna sit inter DD. tam antiquos, quàm modernos controuersia, quando incipiunt currere dicti viginti dies, & quādo finiantur, & vtrū annumeretur dies de momēto ad momētū, vel prima dies excludatur, & vltima dies debeat impleri, vel sufficiat primā & vltimam diē attigisse illū, qui renuntiauit. Ad eius interpretationē pręmitto, quòd renuntiationes de iure cōmuni indistinctè valebant absq; tēporis assignatione, vel limitatione, † l. Senatus. 487
ff. de cōtrah. empt. l. nō dubiū. C. de legibus, vbi Bald. Fulg. Ias. n. 7. Abb. in c. cognoscentes n. 5. de constitur. vbi. Deci. n. 5. in fi. vbi dicit, *Ex quo tollitur, quod de iure communi competebat, satis dicitur pœna*: & cū l. 4. tit. 4. lib. 7. Recop tēpus renuntiationis limitauerit, dicitur pœnalis, & odiosa, & venit restringenda, † in obscuris, 488
l. in pœnalibus. ff. de reg. iur. ita Decius in d. c. cognoscentes de constit. nu. 6. Et etiam præmitto, quod dies quinq; modis annumeratur, † vt la- 489
tè per Cassan. in cōsuetudinibus Bur

gundiæ rub. 1. §. 8. verſ. & Iour. fol. 82. qui plures refert, & de his diebus legales tantum conſiderantur in noſtro caſu. Item præmitto, quòd tempus, quatenus eſt quãtitas continua, quæ diuiditur in partes, vt ſunt ſecula, anni, menſes, dies, horæ, & minuta, eſt menſura, quæ duobus modis reperitur, hoc eſt, mẽſura menſurãs, & menſura menſurata: & ita annum per menſes metimur, & mẽſem per dies, & diem per horas, & horas per
490 minuta. † Ita Ariſtoteles in prædicamento de quantitate, & phyſicorum c. 2. lib. 6. & de generatione lib. 2. c. 10. & cũ his mobilibus, & metis vitam hominis metimur, ita Ariſtoteles vbi ſupra, & phyſicorum lib. 4. c. 11. & 12. Reſtat nunc examinare, vtrum prima dies renuntiationis annumeretur tota, vel excludatur, vel de momento ad momentũ annume
491 retur. † Et reiectis argumentationibus, quod ex varijs Doctorum ſentẽtijs deducitur, pro cõmuni eſt, quod terminus annumeretur de momento ad momentũ, & quòd dies prima viginti dierũ annumeretur, & cõprehendatur in termino: & ſi conſtiterit de hora renuntiationis, incipiat ter-
492 minus ab illa hora annumerari. † Refert plures Doctores Gratian. in reg. 133. tradit Anton. Gom. in l. 70. Tauri nu. 25. Ioan. Gutier. in pract. quæſtion. lib. 2. q. 154. Palac. Rub. in d. l. 70. Tauri n. 34. Azeued. in l. 3. tit. 21. & in l. 2. tit. 4. lib. 4. Recopil. num. 34. & in l. 7. tit. 11. lib. 5. & in l. 4. tit. 4. lib. 7. & in l. 31. tit. 19. lib. 9. Recopil. nu. 14 Caſſan. in conſuetudinibus Burgund. rubr. 1. §. 8. verſic. & Iour. à num. 1. fol. 81. cum ſeqq. & traditur in tom. 1. communium opinionum pag. 187. col. 2. cum ſeqq. & in tom. 2. lib. 18. pag. 365. col. 1. cum ſeqq. vi de Larã de anniuerſarijs lib. 1. c. 9. à nu. 18. cum ſeqq. qui omnes Doctores moderni ſequuntur opinionem Gomezij in reg. cancellariæ de infirmis reſignantibus. q. 37. qui vt ipſi affirmant, & verum eſt, loquitur in diuerſo caſu à dicta lege Regia, vbi non habetur illa dictio a, vel ab, excluſiua: & ideo pro veriori opinione in noſtro caſu tenendum eſt, quod tota prima dies renuntiationis annumeratur in fauorem renũtiantis: † 493
ita gloſ. verbo in decem menſibus, in l. Gallus. ff. de liber. & poſthum. vbi Bart. n. 11. Bald. q. 7. Conanus in fine, Alex. num. 12. niſi adiecta eſſet nota ſeparationis, *à die*, vel *ex die*, vt in opinione Gomezij: ita Ioan. Andre. in c. ſuper eo 2. de appellat. in fine, Aretinus qui eum ſequitur in d. l. Gallus nu. 4. per tex. in c. pia de exception. lib. 6. & c. frequens de reſtitutione ſpoliat. dicit communẽ Aretinus dicto nu. 4. Alexan. d. n. 12. & eſt gloſ. verbo decem dierum in c. anteriorum 2. q. 6. dicit communem Deci. in dicto c. ſuper eo nu. 17. Corneus conſil. 176. nu. 4. lib. 4. qui alios plures allegat, dicit communem Iaſ. in l. 1. ff. ſi quis cautio. nu. 20. Alex. n. 15. Tiraquel. de retract. lignagier, §. 1. gloſ. 11. num. 23. referens Guid. Pap. & quam plures DD. & Franciſ. Conan. lib. 3. c. 12. col. 4. in princip. quia prima dies nunquam excluditur, vbi ab ipſo actu renuntiationis ſtatuitur dilatio, vt in noſtro caſu,

cap.

cap. ex parte de sponsalibus, vbi Cardinal. & quos citat Tiraquel. vbi supra num. 24. & vbi in prima die inspicitur, quod magis conuenit illi, in cuius fauorem disposita est dilatio, aut annumeratur, vel excluditur prima dies, & in eius fauorem fit inter-
Cap. 11. pretatio: † ita Bald. in l. à Caligato. C. de nuptijs; & plures quos refert Tiraquel. vbi supra num. 31. & 45. Corne. consil. 279. lib. 4. Et quando Princeps, vel fiscus ob causam pœnalem aliquod prætendunt interesse, vel ius, nullum habent priuilegium; sed potius in dubio fit interpretatio in fauorem tertij contra fiscum, vel
494
495 Principem. † Et sic in nostro casu debet fieri interpretatio in fauorem renuntiantis, & tota dies debet annumerari, l. non puto. ff. de iure fisci, vbi Bart. & Cuman. in l. 1. ff. solut. matrim. Ias. in l. de die in princip. ff. qui satisdare cogantur, Ripa in d. l. 1. ff. solut. matrim. nu. 4. ad fin. Paul. in l. 1. ff. si quis cautio. col. 2. qui ait, *Et nota bonam regulam, quòd semper in dubijs eligere debemus illam partem, per quam vtrique parti con-*
496 *sulatur, & quæ minus est onerosa*, † l. ex his. ff. quę in fraudem creditorũ, ita Alexand. in d. l. 1. nu. 2. cum seqq. Ias. n. 17. qui alios citant.

Quæst. 98. Et cùm hæc de prima die renuntiationis dixerimus, operę pretium erit examinare, quid erit dispositum de vltima die: vtrum debeat esse perfecta, & impleta, an sufficiat aliquã
497 illius partem attigisse. † In qua quæstione Cassan. in consuetud. Burgũd. rubr. 1. §. 8. tit. des justices, versic. Iour n. 11. adfert plus quam 30. tex. probantes, quòd dicta vltima dies renuntiationis debeat esse perfecta, & completa tam in anno, quàm in mense, & in die: ita tenet Gomez de Leon in centuria cap. 22. nu. 5. Azeued. in Curiam Pisanam lib. 4. c. 2. à principio vsq; ad n. 6. & in d. l. 4. tit. 4. lib. 7. Recopil. Sed mirandũ est, huiusmodi Doctores non considerasse tanta, & tam expressa iura, & doctissimorum virorum opiniones, quæ sunt in contrarium, & sic quod in dicta renuntiatione sufficiat, quòd renuntians vltimum diem tetigerit, licèt totum non exegerit. † Quod pro- 498
batur, quia in hoc termino legali 20. dierũ inspicitur, si renũtians intra eos incęperit, & finẽ imposuerit, quia minor meta, quã ponit lex in hoc legali termino, est vnius diei, nec metitur horis, nec minutis, nec de huiusmodi minutijs mentionem facit: & quantũ ad vltimũ diem, qui posterior extremus est huius mensurę, non requiritur totum annumerari tanquam diẽ naturalem 24. horarum; sed tanquã diem legalem, qui dicitur perfectus, vt pro die annumeretur; & numerus 20. dierum est perfectus, & impletus, etiamsi aliquæ de vltimo die desint horæ: hoc tenet subtilis Aretinus in l. si cui. ff. de legat. 1. cuius verba hæc: *Secundum articulum dic breuiter, quòd vltima dies anni computatur, licèt non sit perfecta in casu legis nostræ, vt quis possit consequi legatum: ita tenent hi moderni reprehendendo dictum Angeli, qui tenet oppositum, per text. in §. hoc autem, ibi: Annus sit completus. Sed ille text. non obstat, quia licèt vltima dies anni non sit com-*

pleta, nec perfecta, annus tamen dicitur perfectus, ut in l. anniculus, & ibi per gloss. & est bonus tex. quem adducit Paul. in l. si singulos, ff. de condit. & demonstrat. facit optime tex in l. si usucapionibus in principio, ff. de diuersis, & temporalibus praescriptio. Hæc ait dictus Aretin. quod etiã tenet Paul. in l. more Romanorũ, ff. de ferijs in fine: & idem est, quando extremum vel pars mẽsurę fuisset minor, quàm diei: ita Angel. in d. l. 1. ff. si quis cautio, & dicetur dies perfectus, & impletus vltimã horam attingens, etiãsi

499 tota exacta nõ fuisset. † In omni enim spatio à lege statuto vltimi die initiũ instar putatur esse totius, & vltimi

500 diei, † secundum Conanũ dicto lib. 3. cap. 12. col. 4. ad quod est expressus tex. in l. in vsucapionibus, ff. de vsucapion. cuius verba: *In usucapionibus, inquit Vlpianus, non à momento ad momentum, sed totum postremum diem computari, ideoq; qui hora sexta diei chalendarum Ianuariarum possidere cœperit, hora sexta noctis pridie chalendarum Ianuariarũ implet usucapionem. Ecce text. ad literã, & expressum probantem, quod qui attigit diem vigesimum, in quo viuere tenebatur, impleuit terminum 20. dierũ, quos victurus erat. Et illud legis verbum (sed totum postremum diem computari) non significat totum diem exactũ, quia diceret, totum diem exigi, vel praeteriri: & dicere totum computari, idem est, quod Hispanè dicere, Que todo se reciba en cuenta.* Ita interpretatur Conanus vbi supra, ibi: *Id est totum postremum diem computari, non à momento ad momentum, sed totum, & solidum, & vniuersum annumerari, vt qui partem eius vel minimam tetigerit, totum tetigisse, & impleuisse existimetur, quia nõ diuidatur per minuta, sed totus & integer consideratur, ad hoc ut perfecta censeatur usucapio, non enim dicitur, totum postremũ diem exigi, sed totum computari.* Hæc ille Conanus vbi supra, quod etiam probatur in l. vsucapione, ff. de diuers. & temporalibus præscription. l. qua ætate, ff. de testament. vbi glos. plura iura refert, text. in l. anniculus la 2. ff. de verborum significat. quia annum non ad momentum temporum inquit, sed ad dies numeramus, sic in l. nostra ad dies fit mentio, non ad horas, vel momenta temporum, facit l. 1. ff. de manumissio. vbi qui naturaliter minor est 20. annorum, quia non habet eos completos, ciuiliter dicitur habere viginti annos completos. † Et ita in 501

nostro casu quamuis naturaliter nõ viuat 20. dies completos, vixit 20. dies ciuiliter completos. Hæc enim ciuilis interpretatio semper adhibenda est omnibus legibus, & constitutionibus, & edictis, nisi nominatim aliud caueatur: † ita ipse Conan. vbi 502

supra, & est tex. expressus in l. si cui, ff. de legat. 1. cuius verba: *Si cui legatur cum quatuordecim annorum erit, certo iure vtimur, vt tunc sit quatuordecim annorum, cum eos impleuerit: implebit autem legis interpretatione, & communi usu loquendi, qui decimiquarti diem supremum attigit, etiamsi non ad vltimum vsque momentum exegerit.* Quæ iura & doctrinæ nullam admittunt responsionem.

nem. Et dolendum est à nostris authoribus (contrariam opinionem tenentibus) ponderata non fuisse.

Et hac mea vltima opinione retenta, restat responsum ad illa plus quam 30. iura, quæ parum ingeniose recenset Cassan. in consuetudin. Burgund. rubr. 1. §. 8. versic. Iour. fol. 82. & ad l. 3. §. minorem, ff. de minoribus, & ad l. in omnibus, ff. de diuersis, & temporalibus præscription. l. non putabam, ff. de cōdition. & de-
503 monstration. † Quibus respondetur, quòd quando ius agit de annis, non sufficit postremum illorum inceptum fuisse, ad hoc vt iuridicæ dispositioni satisfiat, quia est mensura mensurata per menses, & dies, & debet esse perfecta, & non perficitur exactè, nec naturaliter vsquequo postremo die viuatur: quæ est minor mensura, qua metitur, nec minus anno naturali satisfacimus, qui in rebus facti, vt in casu dicti §. minorem, & aliorum iurium naturam considerantium exactum requirit implementum; iuxta communem philosophorum, vt doctissime more suo disserit Franciscus Conanus verus nostris temporibus iurisconsultus vbi supra, quem magna cum ratione per excellentiam aduocati ingeniosi, Hispanè loquendo, *Granos de oro* appellant. Et cum hac vera interpretatione expedita remanet illa Doctorum confusio, in l. si cui, ff. de legat. 1. & in alijs locis hallucinantium super vero intellectu dictorum iurium, qui inuicem se contrariantur differentes, vtrum anni vel dies sint in ablatiuo, vel in accusatiuo, vel adsit verbum rem perfectam significans.

ET nota, quòd medio tempore, quo aliquis est remotus à prima dignitate, vt transferatur ad maiorē, retinet priuilegium primæ dignitatis, † glossa verbo vtilitatis in l. contra publicam, C. de re militari lib. 11. l. 1. in fine, ff. de bonorum possess. exte. mi. & prohibitus administrare aliquod officium, non potest colore quæsito sub alio nomine simulato ad illud admitti, † gloss. verbo valeat vsurpare in l. 1. C. de priuileg. scholarium lib. 12. & circa concilium ciuitatis est aduertendum, quòd non potest immunitatem aliquam concedere alicui, † l. 1. C. de decretis decurionum lib. 10. dicit communem, & veram cōclusionem Octauianus in decisione Pedemontana 39. numer. 15. notat Rolandus consilio 5. num. 4. volum. 1. qui in num. 8. cum sequentibus, hoc limitat, nisi causa remunerationis id concedatur. † Nam tūc id optime fieri potest à concilio ciuitatis, sicut facere potest donationem remuneratoriā, † vt per Tiraquel. in l. si vnquam, C. de reuocand. donation. in verbo donatione largitus numer. 33. Alexand. consilio 43. num. 10. volumine 4. optime Ferdinandus de Loazes in allegatione de Mula pro Marchione de los Velez in 3. fundamento pro ipso Marchione 4. part. num. 10. cum sequentibus, maximè num. 9. pagina 112. tradit Azeued. ad Curiam Pisanam lib. 2. c. 20. nu 11. & limita vt habetur supra nu. 87. qui Azeued. in lib. 2. c. 2. vbi supra,

Quæst. 99 Cap. 12.
504
505
Quæst. 100.
506
507
508

ſupra, tenet quòd conſuetudo, quæ tollit priuilegia dignitatis, non valet,
509 † per Plateā in l.omnes.C.de Decurion.lib.10.tradit ipſe Azeued. in l. 3.cap.3.vbi ſupra.

Quæſ.101 SED in dubium vertitur, vtrum cauſa cōmiſſa à cōcilio ciuitatis, vel à Principe ratione reſcripti, vel priuilegij alicui ex decurionibus, poſsit ab eo proſequi, ſi cauſa nondum finita
510 ta deſinit eſſe decurio. † In qua quęſtione reſoluit optime Azeued. ad Curiam Piſanam lib.4.c.6.num.66. quòd defecta illa decurionatus qualitate deficit iuriſdictio, & non poterit de illa cauſa cognoſcere, nec illi finem imponere. Contrarium tamē erit in canonico, cui per ſedem Apoſtolicam cauſa committitur, ſi poſt reſcriptum, vel literarum receptionem deſinat eſſe canonicus, quia illam cauſam poteſt proſequi, & in
511 ea iudex eſſe, † gloſ.in verbo canonicis, in cap. ſtatutum de reſcriptis lib. 6. cum qua tranſeunt ibidem Doctores, & Abb.conſil.93.volum.2.Paul. de Caſtro conſil.288 num.3.volum. 2. dicit communem Decius in cap. quoniam Abbas nu.6.de officio delegat. Tiraquel.in tract. de ceſſante cauſa 1.p. limitatione 4.nu.4. Et eſt ratio, quia in dicto canonico licèt defecerit qualitas canonicatus, non deficit peritia, & ſufficiētia, quę fuit cauſa finalis: ita Imola Clementina §.principalis de reſcriptis n.14.Dec. in d.c. quoniam Abbas num.6.

Quæſ.102 ET habes notare, quòd ſi originarius vnius loci alibi vxorē ducat, & aliquando in loco ſui originis, vēdat, vel contrahat potiri debet priuilegio, & exemptione illius loci ſui originis, ſi aliquod circa ſolutionem gabellæ, vel aliorum iurium, vel tributorum habet, & habetur pro originario, & non pro forenſe: † ita Bald. 512
in l.1.§.quod autem, ff.de tutor. & curator. datis ab his, Gregor.Lop. in l.32.titul.2.part.3.in verbo, *natural*, Tiber.Decian.in reſpon.71.num.1. Azeuedo in l.1.tit.9. lib.7.Recopil. num. 5. idem extendens in muliere originaria alibi nubente.

SI quis deinde recuperet per priuilegium, & gratiam Principis officium, vel dignitatem, à qua fuerat anteà expulſus, non recuperat vocē, nec locum: ita Menoch. de recuperanda poſſeſ.remedio 10. num.105. Petrus Pechius in cap. qui prior de reg.iur.num.12.& Guid.Pap.conſil. 18.num.9. verſic. quia, Auiles in cc. prætorum, cap.44.gloſ.1.nu.3. Brixenſis in ſuis quæſtionibus.q.54. Azeuedo ad Curiam Piſanam lib.2.c. 2. qui Auiles, & Menoch. limitant, & extendunt pluribus modis, quos vide. † Et vtrum reſtitutus per Prin- 513
cipem recuperet bona confiſcata, & quando, vide Anton.Gom.in 3.tomo delictorum cap. 13. nu.39. cum ſeqq.& Boer.deciſ.65. Auiles vbi ſupra d.c.44.verbo *platicar*, fr. Manuel Rodrig.in ſumma c.39.n.4. & Iuliū Clarum lib.5.receptarum ſententiarum in practica criminali. §.fin. q. 59.à num.6.cum ſeqq. † 514

ET quòd priuilegia derogantia quibuſcunque perſonis, non derogant collegio, tenet Caſſanæus in conſilio 1. dubio 5. & Iacob.de Sancto Georgio in l. collegium, C. de hæredibus

hæredibus instit. Bald. in rubr. C. ad Trebellian. & in authent. item qui-
515 cunq; C. de Episcop. & cleric. † vbi Paul. & Roman. in l. si quis mihi bona. §. seruus, ff. de acquirend. hæred. tradit Azeuedo in l. 22. tit. 7. lib. 7. Recopilat.

Quæst. 105. SED cùm mater habeat priuilegium, quod possit filios mentecaptos exẽplariter substituere, per l. humanitatis, vbi gloss. 1. communiter recepta. C. de impuber. & alijs, l. 11. tit. 5. partita. 6. Est nimium controuersa quæstio, vtrum hoc perdat priuilegium per transitum ad secundas nu-
516 ptias. † In qua quæstione, vt veritas funditus elucescat, diuersas Doctorũ opiniones, & eorum fundamenta atq; rationes recensere libuit, & non valere huiusmodi substitutionem factam à matre, quę ad secundas conuolauit nuptias, Bart. opinio suadere videtur, qui in l. ex facto. ff. de vulgari numer. 12. ait, matrem quæ secundò nupsit, à iure substituendi propter suspicionem excludi, sicut & à tutela, & alendi apud se facultate arcetur: atque ita limitare videtur dictam legem humanitatis, cuius opinionem nuncupatim sequitur Angelus Perusinus ibidem, versicul. quarto quod pater, & Aretinus ibidem num. 13. & 14. communem esse dicens, atque idem bis communem esse asserit in dicta l. humanitatis, eandem sequitur opinionem Ioan. Petrus à Ferrara in forma libelli pro substitutione. §. exẽplaris, columna 3. & Bartol. à Hucio in tract. de substitutione cap. 3. de exemplari num. 7. Ias. in addition. ad Christophorum Porti. §. qua ratione de pupillari substitutione col. 3. versic. ex quo resultat, & Lancellor. Polit. de substitution. c. de substitutione exemplari col. 3. & obiter Montanus in d. §. qua ratione, vers. exemplaris substitutio. & Ioan. à Garronibus in rubr. de secund. nupt. 1. p. nu. 47. communem dicit ex Aretio Zasius quoq; in tractat. de substitut. cap. 3. de substitutione exẽplari nu. 2. Hanc opinionẽ veram esse dicit, quidquid alij dixerint Palac. Rub. in repet. rubricæ de donat. inter virum & vxorem. §. 67. nu. 14. Et quod subiungit, dũ dicit, Cogita ad hanc quęstionem de qua agit, videtur referendum, & cũ hac opinione trãsire videtur Bald. in tractat. de substitutionibus c. de exemplari substitutione nu. 7. Alex. in l. ex facto, ff. de vulgari num. 32. qui licèt dubitet, ait tandem hanc sustineri posse. Ias. autem ibi nihil asserit, licèt disputet, & aliorum rationes impugnet num. 26. Ripa quoque ibi num. 65. Bartoli opinionem communem esse fatetur. Paul. autem, & Cuman. nec alius eorum, quos viderim, Bartolum non sequuntur, nam Paul. nec verbum quidem de hoc ait, Cumanus vero, Dubito ait, atq; ideo à Pollico, & Palac. Rub. & Ioan. de Garron. & Nicol. Boer. decisione 188. column. 2. cauendum est, qui hos Bartoli opinionem sequi falso referunt, opinio hæc Bartoli vltra eius rationes, quas subtilius perpendit Aretius, iuuatur, quoniam ius hoc substituendi, quod matri indulgetur, speciali iure indultum est, ac proinde facilius ammittitur, † argumẽto 517
legis

legis eius militis. §. militia missus. ff. de testament. milit. Speciali autem iure indultum, lex ipsa humanitatis ostendit, dum ait, *Humanitatis intuitu indulgemus*, ait quoq; Aretius, [Est igitur suspicio circa electionem substituti in matre, quæ transiuit ad secūda vota, ne fortè eligat vitricum in substitutum, qui præsumitur insidiari vitæ filij, vel aliam personam ex per-
518 suasione vitrici, † quasi mulier insidietur vitæ menteçapti, & ineat occultam societatem hæreditatis cum vitrico.] hæc Aretius. Hanc rationē satis vrgentem ait Politus, atque hac motus sequi Bartolum alludit, & illud quod Bart. ait, in l. si quis sub conditione num. 15. ff. de testamentar. tutela. quia lex præsumit, quod excoriaret filium propter secundum
519 filium: † quod & decisio Neapolitana Matthæi de Afflictis 357. & Besian. in consuetud. Albernię pagina mihi 44. col. 4. latius tradunt. Secundò fulcitur Bartoli opinio, eo quod in muliere nota in continentię
520 grauior censeatur, quàm in viro, † gloss. in l. palam. ff. de ritu nuptiarū, tradit Decius in l. fœminę num. 63. ff. de regulis iuris; gloss. in cap. debitum de bigamis, Hippolyt. singul. 688. Tiraquellus ad leges connubiales lege 1. num. 45. ideoque turpius hominum iudicio æstimatur, si fœmina secundo nubat, quàm si vir
521 secundam ducit vxorem. † Ita Bald. & Socin. in l. hæc conditio, ff. de condition. & demōstration. quamobrem filij grauiori afficiuntur iniu-
522 ria matre secundò nubente, † notat Bald. consil. 26. colum. 1. volum. 4. Aimon Crauet. consilio 18. num. 1. & Petr. Paul. Parif. consilio 29. num. 88. volum. 3. quod disserte admodum notat Arias Pinel. in l. 4. C. de bonis matern. num. 15 & 16. Tertiò, quia ratio, qua matri tutela, & filiorum administratio auffertur, expressim iure statuta est in l. 4. tit. 16. part. 6. ergo etiam in pœnalibus, & correctorijs ex ea fit extensio, vel li-
mitatio. † Cinus in l. præses prouinciæ, C. quęsit longa consuetudo, Doctores in l. si vero. §. de viro, ff. solut. matrim. Socin. consil. 28. nu. 25. vol. 4. Bald. in l. maximum vitium, C. de liber. pręterit. idem Socin. consil. 70. vol. 4. n. 2. Alex. per tex. ibi in l. cum mulier, ff. solut. matrim. Dominicus in c. si ciuitas. §. 1. de sent. excōmun. lib. 6. Decius in l. factum, §. in pœnalibus no. 18 ff de reg. iur. & quia dictio taxatiua, etiam in materia non lata, non excludit casus habentes cādem rationem, † gloss. ordinaria, vbi 524
Doctores maximè Francisc. de Ripa in l. his solis, C. de reuocand. donation. & in l. fin. C. eodē tit. n. 139. & Otalora de nobilitate 4. p. principali c. 5. n. 14. Gomez Arias in l. 64. Tauri nu. 133. & similes casus nō excluduntur in iure etiam per verba taxatiua, † latè Bobadilla in sua politica 525
tom. 1. lib. 2. c. 14. n. 18. Quartò, quia ratio pręcipuè attēditur, vt Bart. ait in l. contra legem, ff. de legib. Ias. in l. de quibus eodē tit. ideoq; ex ratione restrictio fit legis generaliter loquētis, † l. cum pater. §. dulcissimis, ff. de le- 526
gat. 2. vbi Bart. & Doctores, Salicet. quoq; in l. 2. C. de noxalib. Anchar. consil. 254. Fulgos. consil. 99. & 186 &

com-

complures, quos congerit Tiraquel. de cessante causa 1. part. num. 139. cũ sequentibus, vbi in quacumque materia id procedere concludit, ex ratione scilicet legem ampliari, seu limitari. Quinto ex huiusmodi limitatione reducitur res ad iuris cõmunis dispositionem, vt hæredes intestato filio successuri succedant: ergo dispositum in tutela ad substitutionem huiusmodi porrigitur, argumento glossæ in cap. statutum, verbo commemorandum de præbend. lib. 6. tex. in cap. 1. iuncto cap. fin. de pactis lib. 6. tenet Federic. consil. 89. Socin. consil. 150. nu. 36. vol. 1. Sexto licèt prædicta ratio non sit expressa in l. humanitatis, ea tamen coniectura ducitur, ergo ab ea argumentum sumere licet extensiuè, vel limitationis gratia. † Ita glos. & Bald. in l. quãuis. C. de fideicommis. & in l. omnes populi. ff. de iustitia & iure, Socin. consil. 115. num. 11. volum. 4. Septimo, vbi Principis priuilegiũ, vel indultum iniustum esse cœperit, vel in tertij prȩiudicium, aut abrogandum est, aut saltim limitandum, † cap. suggestum de decimis, l. ex facto, ff. de vulgar. vbi Paul. nu. 5. id enim ex mẽte concedentis conijcimus eum voluisse. Sic igitur in l. humanitatis intelligendum est, secundum rationẽ ex Bart. atq; aliorum opinione, vt humana matris affectione cessante, & sinistra suspicione exorta substitutio nõ sit permissa. Octauo, licèt tutorẽ filio petierit, atq; eã ob causam (quoniam scilicet diligens fuerit in hoc) successionem non dimiserit, non tamen si nunc valet administrare post

527 (beside "nis gratia. † Ita glos.")

528 (beside "est, aut saltim limitandum, †")

nuptias, est admittẽda, quia suspecta est, & mutata conditio personæ, ait Aretin. in d. l. humanitatis nu. 5. Nonò, quia licèt ratione impotentiæ, & inhabilitatis actus nõ resoluatur, qui semel perfectus est, cessante tamen præsumptione voluntatis eius, qui actũ fecit, fiet vtiq; resolutio actus, † 529
l. tale pactum, §. fin. ff. de pact. Aret. in d. l. humanitatis col. 2. ad fin. Bart. in l. si pluribus. §. & si placeat, ff. de verbor. oblig. regula factũ legitime de regul. iur. cessante ergo legis præsumptione, quæ humanitatis causa concessit priuilegium, vel indultum filio substituendi, fiet eiusdem concessionis resolutio. Decimo, substitutio est administrationis species. † 530
Quod ergo in administratione matri cõcessum est, eadem ratione procedente, non extensio propriè dicetur, si ad speciem substitutionis producatur, quin potius declaratio dicẽda videtur, ex his quæ habet Tiraq. de cessante causa 1. p. nu. 137. Ineptũ est igitur regulam non fallere, si ȩquitas videatur: † ait glos. in authent. vt 531
sine prohibit. matris in princip. Ias. in §. in venditione legis à Diuo Pio, ff. de re iudic. num. 10. Contra autem valere, scilicet matris secundo nubentis substitutionem filio mentecapto factam expresim, Bald. asserit in dicta l. humanitatis numer. 35. Idem tenet Imola in l. ex facto, ff. de vulgar. n. 19. & latius idẽ disputãs ait in c. Rainuntius de testamen. nu. 137. & Ripa in d. l. ex facto nu. 67. & 68. Idẽ tenet Greg. Lop. in l. 11. ti. 5. par. 6. in glos. verbo, *Las madres*, cũ hac quoq; Bald. opinione transit

Salicet,

Salicet. num.15.& Corne. nu.12.& 13. in dicta l. humanitatis. Rationes quibus Bal. hoc suadere nititur (quia ingeniose) hæc sunt. Prima, quia nulla lege statutum est, vt secundo nubens mater ius substituendi amittat, ad hoc text. in authentico de non eligend. secund. nubent. §. sin autem dum ait, *Nec libet, est lex tale dicens*, quem in hoc laudat Bald. ipse in authentica ex testamento col. 2. C. de secund. nupt. Decius consil. 581. numer. 10. volum. 4. Marian. Socin. Iunior consil. 16. volum. 2. num. 31. Ias. in l. quod te mihi. ff. si cert. petatur num. 30. cum sequentibus, & in l. illam. C. de collatio. Doctores in cap. fin. de iure patronat. Aretin. in cap. tam literis de testibus. Secunda Baldi ratio, quia pœnæ secundo nubentium tam viri, quàm mulie-
532 ris communes sunt, † text. pro hoc in authentico de nõ eligend. secund. nubent. §. hoc autem ibi, *Quia verò contra binubos pœnæ communes & viri sunt, & mulieris*, & l. 15. Tauri, tex. in authentico de nupt. §. si vero expectat, ibi, *Et hæc communis, & viri & mulieris est*, dixitque communem opinionem Ripa in l. 1. C. de secund. nupt. nu. 1. Sed in viro nõ est hæc pœna, ergo nec in muliere. Tertia ratio Blaldi, quia cum vnicus est filius, non est locus pœnæ secũdo
533 nubentis, † quæ communior est opinio per ea, quę tradit Boer. decis. 185. n. 17. vt supra dictum est, quasi dicat Bald. ex suspicione secundarum nuptiarum, cũ vnicus est filius, pœna matri nõ irrogatur: quia aliorum nõ interest. & sic libere succedit: ergo & in substitutionis iure idem dicendum, cum solius filij fauore sit permissa. Fulcitur quoque Baldi opinio, quoniam in iure substituẽdi exẽplariter alia ratio est, quam in tutela: quamobrem Bartoli argumentum nõ procedit, nec eius præcipuum fundamẽtum, quod euidenter ostendemus, si quædam præuię inspectionis gratia veluti fundamenta præmiserimus. Sunt enim fœminæ sua natura debiliores, frigidioresq;, & sexum fœmineum quasi læsionem naturalem, & detrimentum esse putãdum est, † ait 534
Aristoteles de generatione animaliũ lib. 4. c. 6. Hinc fit, vt mulieres domesticis tantum rebus presint, atq; à publicis negotijs abstineant, † vt Aristo 535
teles ipse Oeconomicorũ lib. 2. c. 1. præcipit: [Se ipsam igitur, inquit, in animat in his virtutibus mulier, pergatq; laudabiliter rebus pręesse: nam viro quid dicens videtur ea scire, quæ intra ædes sunt. In cæteris vero parere viro mulier contendat, nec audiens, quicquam de republica, &c.] His igitur, alijsque rationibus moti iuris ciuilis culmen Papinianus in l. iure nostro. ff. de testamenta. tutel. atque Imperator in l. 1. C. quando mulier officio tutel. fung. possess. tutelæ munus mulieribus interdixere; *Tutelam*, inquiunt, *administrare virile munus est, & vltra sexum fœminæ infirmitatis*. † 536
Rursum cùm mater vidua existens filio non mediocri prosequatur amore, & maritali iugo soluta filiorum rebus gerendis vacare possit, piè cautum est, vt eorum tutelam subire permittatur, atque

atq; hoc modo iuris ciuilis regula li-
537 mitetur,† teste Cassan. in consuetud. Burgund. rubr. 6. §. 6. nu. 1. fol. 120. col. 3. Hoc autem non tantũ filiorum fauore indultum, quorum maximè interest rectè eos, bonaq; eorum administrari, verum & matris, cui virile munus gerere permittitur, vt animaduertit Marianus Socin. Iunior consil. 16. vol. 2. nu. 22. Sed hoc quidem nõ temerè licebit, quinimo forma à lege ipsa requisita, & necessaria conditio seruanda est, vt idonea atque habilis reddatur huic tutelæ, si alijs scilicet nuptijs renuntiauerit: vnde tex. in authen. matri, & auiæ. C. quãdo mulier officio tutel. fung. pos. *Permittimus*, inquit, *si renuntiauerit*, &c. Et idem in corpore vnde sumitur. Hinc fit, vt iterũ nubens, forma scilicet deficiẽte, inhabilis statim maneat, atq; incapax tutelæ gerendę, vt solebat iure cõmuni, ac potius ad ius illud dicemus non admitti, quasi desit forma, & qualitas requisita, quàm pęnali constitutione puniri. Differũt enim hæc, vt aliud est perdere, aliud non acquirere, quod vel ex eo verum esse constat, quod pœnis omnibus sublatis, quæ secundò nubentibus imponebantur, vt ex glos. in cap. fin. 2. quæst. 3. & Bart. in l. 1. C. de secund. nupt. Couarruu. in 4. decretal. 2. par. cap. 3. num. 4. cum sequẽtibus, & Paul. Paris. consil. 29. vol. 3. num. 88. Hoc tamen inconcussum maneat, vt mater ad alias nuptias transiens ad filij tutelam non admittatur. Atque iterum hoc nõ leui fundamento probatur: adeò enim pro forma requiritur viduam esse matrem, vt capax fiat tutelæ, vt nec patre quidem volente aliud permittatur, repugnat quippe, & iuris dispositio non patitur, nuptam tutricem esse. ideoque ex Carolo Ruin. consil. 87. vol. 5. & Hieroym. Grat. resp. 83. nu. 13. qui Crotum ad idem refert, si paterno testamento mater tutrix filio data sit, etiã eo casu quoad secundas nuptias peruenerit, seruandum id nõ esset: quasi iure repugnãs sit, atq; impossibile. Eadem quoq; ratione dicendum est, ni fallor, etiã filio cõsentiente, atque matris nuptias approbante, tutelã ei cõmitti nõ posse, quæ iterũ nupsit, quoniã iure nullo nupta ad tutelã admittitur, & nisi forma illa seruata capax non fiat tutelæ mulier; cũ alioqui successionem filij non amittat, quæ tutore non petito, filio volente, nupserit, nempe, quia pœna ob dolũ sit inducta: pręsumitur enim filij bona occultare voluisse, ac damnum data opera dedisse, & legis præcepta transgressã esse, quæ sic tutorem petere contempsit, quod multo aliter in facultate substituendi exemplariter euenire cõstat. Licèt enim iure singulari humanitatis intuitu indulgeat lex, vt mater, atque alij parentes filio dementi substituant, non in ea conditione, seu forma conceditur, scilicet si secundis renuntiauerit nuptijs, sed id tantũ pro forma requiritur, vt parẽtes sint, & filius in furore manẽs, & in lege illa numerati hæredes scribantur, filiusq; hæres instituatur, aut nepos: igitur à tutela ad substitutio-
nem non fiet extensio.† nam vt ha- 538
betur in l. 1. & 2. ff. de iudic. & per

Socin.

Socin.in l.1.ff.de vulgar.in additione lecturæ, nu.6. natura extensionis est, vt casus, ad quem fit extensio, sit eiusdem qualitatis, quod quidem hic non esse permanifestum est, ex his quæ præmisimus. Itē in pœnalibus, vt fiat extensio, oportet esse in om-
539 nibus æquiparationem, † glossa verbo sane, in cap.1. de voto lib.6. glos. verbo prorogamus in cap. constitutus de regularibus. Imo vero in pœnis, quæ iure ipso inferuntur, non fit
540 extensio ex similitudine rationis, † Ioan. Andr. in c. odia de regul. iur. lib.6. Bald. in l. de quibus. ff. de legit. col.6. latè Imola de hoc, in l. si vero, §. de viro, col 8. ff. solut. matrim. Angel. in §. ius de regul. iur. non ergo fiet ex amisione tutelæ (si eam pœnam esse dixeris) ad amisionem iuris substituendi extensio. Item etiam in materia fauorabili extensio non fiet ab eo, in quo maior ratio vrget,
541 ad id, in quo minor militat ratio, † per tex. in l. cui pacto. ff. de seruis exportand. Socin. consil. 9. volum. 3. numer. 15. ergo à tutelæ remotione, vbi maior adest ratio, vt dictum est, ad remotionem huius iuris non fiet. Maior autem ratio militat, vt mulier ad tutelam non admittatur, nisi secundis nuptijs renuntiauerit, quàm vt excludatur à iure substituēdi filiū furiosum, vt latè probauimus. Quòd si obijciat quis, eadem est vtrobique suspicio de matre secundo nubente respondeo, eādem quidem, sed non tanti eam reputauit, vt ius nostrū ad ius substitutionis impediendū, quanti ad tutelæ munus non obeundum: vnde in tutela suspicio hæc efficit, vt iuris communis dispositio maneat, ne mulier officio tutelæ fungatur, quæ conditionem, & formam requisitam implere noluit: in substitutione verò cum non tanti momēti suspicio illa æstimetur, nec vt forma, vel conditio est apposita, nec propter eam ius illud à lege indultum amittitur, est enim pœna iuris huius iam radicati in matre amisio, argumento glossæ, & DD. in l.2. ff. de in ius vocand. & eorum quæ latè tradit Ioan. Arelatanus in l. generaliter. C. de secund. nupt. nu.23. Pœna enim non irrogatur, nisi expresim iure caueatur, † vt supra dictum est per au- 542
thē. de nō eligēd. secund. nubent. §. sin autem, & quæ notantur in. C. cū quidam. ff. de liber. & posthum. per tex. ibi cum similibus. Est & aliorū opinio tertia, qua Bartol. à Bald. cōponere nituntur. Angel. enim Aret. in §. qua ratione de pupillari substit. col.3. in fin. dispiciēdam esse ait huiusmodi substitutionem qualis sit, si enim rectè facta sit, & verisimile sit, si filium sanæ mentis esset, eam facturum institutionem, & boni patris familias arbitrio probaretur, seruanda erit & iam à matre facta, quæ secundo nupsit, cum hæc nullum præseferat suspicionis effectum, atq; hoc modo Baldi opinio procedat. Sin autem vel vitrico substituto, vel alio qui filio infestus erat, vel non rectè dispositum sit, vt coniectura sit, filium, vel bonum patrem familias id non facturum esse, quoniam hæc suspicionem veram fuisse ostendunt, non erit seruanda. Hoc idē asseuerat Angel. de Gambelionibus in tract. de

de testamentis. §.& sexto filio mentecapto nu.3.idem Guillielm.Benedict.in cap.Rainūtius de testament. 2.p.verbo si absq; liberis.2.n.16.qui intellectum suum hoc impleuisse ait, & sic iudicaturum.Cum hac opinione videtur manere Nicol.Boer. decis.188.n.3.ad mediū,& Ioan. à Garronibus in rubr.C.de secund.nupt. 1.p.n.47.idem probat, & sine dubio procedere ait Greg.Lop. in l.11.tit. 5.part.6. glos.verbo *Las madres*, & Anton.Gom.lib.1.variarum c.6.n. 9.Azeued.l.1.tit.1.lib.5.Recop.nu. 20.Potest autem vtriq; membra huius conclusionis ratio reddi, vt vera videatur: cum enim tutelæ actus successiuus sit, vt cōstat ex his, quæ subtiliter notat Bald.in l. generaliter.C. de Episcop.& cler.n.6.& 7.& Hieronym.Gratus resp.83.n.13.& eodē modo suspicio illa, quæ ex secundis nuptijs matris sumitur, cuius eam à tutela remouetur, & propter eandē suspicionē mater à iure substituendi remoueatur, qui substitutionis actus deambulatorius est, & tractum successiuum habet, vt alia, quæ à volūtate pendet, argum. l. si quis stipulatus sit stichum.ff.de verb.oblig.& in his quę tempore variantur, singula tēporis momenta inspicienda sint.† vt in
543 l.cum in annos. ff. quādo dies legat. ced.& re ipsa compertū sit, suspicionem illam cessare, veritas vincet opinionem, argum.l.cū quidam.§.2.& l.hæres institutus, & l. quod si dubitet, & l. sed etsi de sua. §.1.ff. de acquir.hæred.ergo cū compertum habeamus, causam suspicionis cessare, cessabit & eius effectus, hoc est impedimentū iuris substituendi exēplariter, & sic prior pars vera erit, adde Paul.in l.ex facto.ff.de vulg.n.4.Ripa n.68.Itē & secūda, eaq; posterior distinctionis illius pars corroborari potest argumento l.si filius hæres. ff. de lib.& posthum.quoniā eo tempore quo is moriatur, certū esse incipit suspicionē iustam fuisse, cū male de filij rebus disponere voluerit, & eodem tempore cœpit nullius momenti esse: idem probatur argum. tex. in l.apud Iulianum.ff.de hæredibus instituēd. Adde quòd hoc casu cōcurrunt veritas & opinio, argum.l.cum quidā.5.quod dicitur.2.ff.de acquir. hæredit. Certè si nostrū est, inter hos tantas componere lites, & nostram quoq; sententiā in mediū proferre fas est, verior mihi visa est Baldi opinio, atq; eam quidem non eius rationibus motus, sed alijs, quas pro eius opinione supra adduximus, tenere; firmiora enim sunt fundamēta illius.

SED ex rationibus, quas pro Bal- Quæst.106
di opinione adduximus, deducitur enucleatio veritatis illius quæstionis arduæ, vtrum priuilegiū concessum religionem ingressis, vt ne de bonis suis disponere valeant nisi ante duos menses proximos professioni, & quòd aliàs donatio, vel alienatio sit irrita, & ipso iure nulla, vt habetur in cap. 16. sessione 25. de reformatione in Concilio Triden. extēdatur ad donationē, vel renuntiationem factā ante ingressū religionis.† In qua quęstio- 544
ne Ioan.Gutier. in c.quamuis pactū de pactis lib.6.in verbo dum nuptui traderetur nu.4.tenet, quòd nouitius ante ingressū religionis nec potest renun-

renuntiare bona, nec donare, nec te-
stari: quem in quantū attinet ad do-
nationem, sequitur Humada in scho
lijs ad Greg. Lop. in l.7.tit.7.part.1.
glos.3.nu.3.cum seqq. licèt reprobet
in quantum attinet ad testamenti fa-
ctionem, in quo omnes concludunt
fieri posse testamentum ante ingressi
545 sum religionis, † Iul. Clar. lib. 3. re-
ceptarum sententiarum. §. testamen
tum.q.28.à nu.2.& quòd non valeat
dicta donatio, nec renuntiatio, tenet
Spino de testamentis glos. 1 2l nu. 50.
idem videtur tenere Nauarro. 3. p.
cōsiliorum cons. 81. & 82. quem se-
quitur frater Manuel Rodriguez Lu
sitanus in sua summa. 1. p. cap. 90. de
donatione, & in 2. p. cap. 7. num. 7. &
Molina tract. 2. de iustitia disputatio
ne 139. Sed ratione, in qua prædicti
Doctores fundāt suam opinionem,
rectè perpensa, contrarium verum,
& iuridicū mihi videtur, & sic quòd
donatio contractus, vel renuntiatio
facta à laico ante ingressum religio-
nis valeat, & teneat, & quòd ad hoc
non extendatur dicti cap. 16. disposi
tio. Quod sic probatur, quia de iure
communi dispositum est, quòd vo-
lens ad religionem transitum facere
potest de bonis suis facere donatio-
546 nem, † tex. in authen. de monachis,
§. illud 2. cui conuenit l.7. tit.7. part.
1. ibi: *O fizo mandas*; & quòd dictus
tex. loquatur in donatione est cōmu
nis opinio, teste Decio in c. in præ-
Quest. 31. sentia de probation, n.61.& latè An
gulo de meliorationibus l.1. §.3.nu.
18.& 20. Et quod possit facere dona
tionem, & maioratum ante religio-
nis ingressū, tenet Iul. Clar. lib. 3. re-
ceptarum sententia. §. testamētum.
q.28.& Molina lib. 2. de Hispan. pri-
mogen.c.9.n.39. qui in num. 53. ex
authoritate plurimorum Doctorum
resoluit, quòd nouitius intra annum
probationis, & ante factā professio-
nem dicitur laicus, & pro laico repu
tatur: & in abstracto reputatur, tan-
quam si nunquam in monasterium
ingressum fecisset: † ita Menoch. de 547
arbitrarijs centur. 5. casu 436. num. 4.
ideoq; dictū c. 16. debet ad ius com
mune reduci, nec contra eū potest,
nec debet interpretatio fieri, c. cum
dilectus de consuetudine vbi glos.
verbo iuri cōmuni, l. 2. C. de noxa-
libus, glos. verbo confundatur in fine
in l. fin. §. in computatione. C. de iu-
re deliber. quæ est communiter ap-
probata secundum Ias. ibidem nu. 8.
Decius cōsil. 7. n. 7. Item, quia dictū
c. 16. debet intelligi de iā in religionē
ingressis ratione tituli de regulari-
bus, sub quo comprehenditur, † per 548
l. Imperator. ff. de in diem adiectio.
& ratione eius summarij, in quo sum
matur, non valere renuntiationem
ante professionem, & per illa verba,
ibi: *Illius tēporis, quo in probatione est.*
Et ibi: *Ac non aliàs intelligatur effectū
suūm sortiri, nisi secuta professione.* Et
ibi: *Et vt abeuntibus ante professionē
omnia restituantur, quæ sua erant.* Et
quia dictū cap. 16. noluit innouare
circa religiosos nominis Iesu. & ideo
ad laicos nō est extendēda eius dispo
tio. Nec credendum est, quòd tolle-
re voluisset laicorum libertatē ad re-
nuntiandum per donationem bona
opera recepta, ad quæ omni iure di
uino & humano, vt naturali ratione
tenentur,

tenentur, Iul.Clar. lib.4.receptarum sentenr. §.donatio.quæst.3.& rectè ponderato cap.15. præcedenti manifeste colligitur disponere, quòd nullus profiteatur ante decimum sextū annum impletum;& ante annum in
549 religione completum, † maximè quia dictum cap.16.disponit, quòd renūtiatio ante hanc ætatem,& ante annum nouitiatus impletum nō valeat nisi de licētia Episcopi intra duos menses proximos professioni: qui tex. in laico loqui non potest, cui à iure cōmuni testari, & donare ante ingressum religionis concedirur, & sine Episcopi licentia, quæ tantū religiosos comprehendere potest. Et hoc apertè ostenditur, quia si dictū c.16. contractum & obligationem prohiberet, vt de se patet, si ad ante religionis ingressum extenderetur, daretur absurdum correctionis totius iuris ciuilis & Regij, quo disponitur, quemlibet contrahere posse, & obligatum remanere, si eius obligatio habeat solennitatem à iure requisitam. Nec credendum est, dictum Concilium Tridentinum, tacite & vnico verbo tollere voluisse cōmercium, & contractationem illorum, qui ad id habiles reperiuntur, l. si quādo in prin.C. de inoffi. testa. ibi: *Nec credendum est Romanū Principem, qui iura tuetur, huiusmodi verbo totam obseruationem testamentorū multis vigilijs ex cogitatam atq; inuētam, velle euerti*, l.5.tit.1.p.6.vbi glo. verbo, *En la manera*, Principis enim rescriptū, quantū possibile est, debet
550 ad ius cōmune reduci,† cap.causam quæ de rescipitis, vbi DD. & Alex. cons. 33.vers. Tertiò probatur vol.1. 1. Qua nostra opinione retenta respōde Doctoribus contrarium volētibus, quòd Ioā.Gut.in eo quod agit de testamenti prohibitione, reprobatur, & in cæteris reprobari debet;
† quia offendēs in vno factus est omniū reus, iuxta regulam iuris, & quod 551
Spino loquitur in donatione omniū bonorū, quę à iure ante ingressum professionis prohibetur, per l. 69. Taur.l.8.tit 10.lib.5.Recop.vbi Azeued.& Matienç.latè, † & Nauar. 552
in d. 3.p.cons.81.& 82.& frater Mānuel Rodr.eum sequētibus fundātur in simili ratione, sine qua dispositio frustraretur. Quibus respondetur, † 553
quòd id non bene probatur in text. ab eis ad hoc relato, & quòd argumētū à simili non valet, quādo sequitur iuriū correctio,† Bal.cōs.166.vol.1. 554
Boer.cons.34.n.9.Cassan.in cōsuet. Burgūd. tit. de success.§.12.fo.179. Burg.de Paz in l.1.Taur.n.37. & argumentū à simili nō tollit clarā iuris dispositionē, † iuxta doctrinam Liciriet de primogenitura, quæst.4.tertij 555
libri nu.16.nec valet dara aliqua dissimilitudine, Matth.de Afflict.decis. 350.num.11. quia verisimile dicitur, quod iuri cōmuni non contradicit, & ei cōuenit † Menoch.de arbitrar. 556
lib.2. centur. 1.casu 85.nu.5. Carol. Ruin.cons.12.n.3.lib.5.casus namq; omissus à noua dispositione intelligitur secundum ius antiquum, † l. 557
si vero., §. de viro, ff. soluto matrimonio, l. commodissime, ff. delib. & posthum. fallaxque est argumentum à simili, vel eadem ratione, † l. 558
seruo inuito in prin.ff.ad Trebellia.

nam quando Pontifex facit dispositionem correctoriam, licèt ratio in ea expressa dederit extensioni locũ, si alia ratio legis scriptæ contradicit, non poterit seruari, quando expresse eius dispositioni non derogatur,
559 † cap. constitutio in fine de electione lib. 6. ibi: *Anteriora iura, cum per constitutionem immutata non fuerunt, obseruari oportet*, tradit plurima Burg. de Paz in dicta l. 1. Tauri à numer. 67. cum tribus sequentibus. Nam vt habetur in l. 1. & 2. ff. de iudic. & per Socin. in l. 1. ff. de vulgari in additione lecturæ num. 6. natura extensionis est, vt casus, ad quem fit
560 extensio, sit eiusdẽ qualitatis, † quòd quidem hîc non esse, permanifestum est, ex his quæ præmisimus. Item in pœnalibus, vt fiat extensio, oportet esse in omnibus æquipara-
561 tionem, † glos. verbo, sanè in cap. 1. de voto lib. 6. glos. verbo, prorogamus in cap. constitutus de regularibus: imo vero in pœnis quæ iure ipso inferuntur, non fit extensio ex
652 similitudine rationis, † Ioan. Andr. in cap. odia de regulis iuris, libr. 6. Bald. in l. de quibus, ff. de legibus, col. 6. latè Imol. de hoc in l. si verò, §. de viro, ff. solut. matrimon. colu. 8. Angel. in §. ius autem ciuile insti. de iustit. & iure, Dec. in l. factum, §. in pœnalibus, ff. de regul. iur. item etiam in materia fauorabili extensio non fit ab eo, in quo maior ratio vrget ad id, in quo minor mi-
563 litat ratio, † per l. cui pacto, ff. de seruis exportand. Socin. consil. 9. numer. 15. volum. 3. pœna enim non irrogatur, nisi expresiim iure caueatur, † authen. de non eligend. 564
secundo nubent. §. si autem, & quæ notantur in l. cum quidam, ff. de liber. & posth. per text. ibi cum similibus, & ideò Nauarr. in dicto cons. 81. & 82. asserit, dictum cap. 16. dictæ sess. 25. Concilij Tridentini per dominos Cardinales reformationis interpretatum eo modo esse, vt non corrigat donationes, nec contractus, vel renuntiationes factas à laico ante ingressum religionis, & hodie habentur in decisionibus Prosperi Farinacij & Cardinalium, in decis. 92. & 211. & 227. qui fortassis his meis fundamentis ad id moti fuere, † quod idem affirmat 565
Gaspar Paraselo in compendio priuilegiorum sui ordinis, quem refert frater Manuel Rodriguez vbi supra: & dictum cap. 16. continuari præcepens circa ætatem 16. annorum, & annum continuum nouitiatus, † tenet Menoch. libr. 2. de 566
arbitrar. centuria 5. casu 436. nume. 7. & 8. quem vide, quia magna est eius authoritas; licèt frater Manuel Rodriguez eum reprobauerit. Et quod dictum cap. 16. continuetur ad præcedens; probat illa dictio, *Anteà*, quæ dictioni *Antè* correspondet, & dictioni *Anteà* prædicti cap. 15. præcedentis: & quia dictio, *Quoque*, dicti cap. 16. est repetitiua similis qualitatis, † vt latè re- 657
soluit Gomezius in §. item Seruiana, institut. de actio. de quo cap. 16. latè agit Gutierrez in quæstionibus Canonicis 2. part. cap. 1. Castillo de vsufructu cap. 65. libro primo.

ET

Quæst.107. ET est notandũ, quòd si aliquod
Cap.13. priuilegium est concessum habitantibus in aliquo loco, censetur concessum dicto loco, & non in eo ha-
568 bitantibus, † text. in l. ciuibus, ff. de rebus dubijs, vbi legatum ciuibus ciuitatis relictum videtur datum &
569 relictum ciuitati, † sicuti relictum Sacerdoti videtur Ecclesię relictum, per l. annua, §.1. ff. annuis legat. & de habitantibus in loco est text. in l. 1. ff. de censibus, tenet Bologninus in tractatu de indulgentijs num. 15. & optime distinguit Petr. Antibol. in tractatu de muneribus 3. par. principali num. 44. Et quod priuilegium restitutionis cõcessum Ecclesijs per cap. 1. de in integrum resti. extenda-
570 tur ad hospitalia, † tradit Ioan. Andre. in c. 2. de restit. in integrum lib. 6. nam Ecclesiæ nomine includitur
571 omnis pius locus. † c. requisisti de testamentis, ita Lapus de Castellion in tract. de hospitalitate nu. 13. Deinde si Rex concedat ciuitatem cum terminis & aquis, tale priuilegiũ restringitur ad solam iurisdictionem, & nõ extenditur ad concesionem termi-
572 norum ipsius ciuitatis, † secundum Mexiam ad legem Toleti. 9. fundamento 2. partis num. 77. & Azeued. qui eum refert in l. 13. tit. 7. lib. 7. Recop. num. 2. & ideò per concesionem territorij alicui facta non venit illud, quod antea erat concessum vi-
573 cinis, † vt tenet ipse Azeuedo vbi supra numer. 1. per tex. in cap. 1. de capit. qui ciuita. vend. vbi Bald. in vsibus feudorum, l. si domus, §. fin. ff. de legat. 1. l. vxor patrui, C. de legatis, tenet Aretinus consi. 15. vol. 3. ex aliorũ Doctorũ opinione. Et priuilegium portagij à Principe concessum extenditur tantum in terris cõ-
cedentis, † vt tradit ipse Azeued. in l. 574
1. tit. 1. lib. 6. nu. 29. qui in l. 22. & 23. tit. 14. n. 4. lib. 6. tradit, vtrum priuilegijs ordinum gaudeant, & fruan-
tur hospitantes eos. † Et priuilegia 575
concessa contra ius naturale non va-
lere, nec tenere, † probat l. 31. tit. 18. 576
p. 3. vbi late tenet Greg. Lop. ideoq; minus valent, & tenent priuilegia contra iura Regia, vel contra fidem
concessa, † per tex. in l. 29. tit. 18. p. 5. 577
vbi latè notat, & tenet dictus Greg. Lopez.

ET supra dictis adde, quòd in de- Quæst.108.
claratione priuilegiorum facienda à Principe non est necessaria citatio
partis, † ita resoluit Angel. in l. si quis 578
intentione ambigua, ff. de iudic. nu. fin. quem sequitur Dec. in c. cum venissent de iudic. & in c. pastoralis, §. verũ de appellatio. n. 2. Roman. cõs. 482. col. 2. & hæc est verior opinio secundũ Burg. de Paz in proœmio legum Tauri numer. 359. cum sequentibus, & pro hac sententia est tex. quem allegat Romanus ad hoc in cap. reprehensibilis in princip. de appellation. pro qua opinione facit regula, quòd ille qui declarat, nil
facit de nouo, † l. hæredes palam, 579
§. si quid post, ff. de testament & in Clementina exiuit de paradiso, §. harum declarationum de verborum signification. & est bonus text. in l. adeò, §. videtur, ff. de acquirend. rerum dominio. Contrariam autem sententiam, quòd sit
necessaria partis citatio † etiã in de- 580

claratione,† tenet Alex.cōs.11.vol. 7.& Dec.consil.416.nu.fin.& Fel. in cap. cum olim de re iudic.n.12. & Gomezius in regula de non tollendo iure quęsito quęst.13.pro qua opinione facit regula generalis,quòd in vnoquoq; negotio vbi vertitur ali
581 cuius praiudicium,citandus est,† l. de vnoquoq; ff. de re iudic.Clemen. pastoralis eodem tit. & videtur tex. expressus in l. vltima, C. de legibus, ibi: *Partibus quominus constitutis*, quam legem ad hoc notat Bald. ibidem. Sed pro dictarum opinionum cōcordia distingue hoc modo,quòd si declaratio priuilegij fit extra iudicium,tunc procedit prima opinio, per tex.in c.olim de verbor.signific. sin autem fiat in iudicio talis declaratio,vel reuocatio,tunc procedit se-
582 cunda opinio,† tex in cap. in his de verbor. significat. in fine, quæ duo iura sic intellegit Innocen.in d.cap. olim,& ibi eum sequitur Anchar. & Abb. & Felin. in dicto cap. cum venisset de iudic. in pri. Item prima opinio habet locū, quando solúmodo declarātur verba dubia, quia tūc cū nihil fiat de nouo,nulla est necessaria citatio. Secunda opinio procedit,quando priuilegio aliquid additur,vel detrahitur,quia tūc cum censeatur actus nouus per dictā l.hæredes palam, §.1. est necessaria noua solemnitas: & sic requiritur citatio, ita notat Innoc.in c.ex parte el 1. de verborum significat. quem sequitur Felin. in dict. cap. cum venissent in prin.& alij Doctores,de quibus per Burg de Paz in procem. legū Tauti n.359.pro qua cōcordia inducit tex. in c.nuper de decimis in pri. Et omnia supra dicta intellige,& quòd esset necessaria citatio, quando esset priuilegium tale, quòd non posset Princeps reuocare sine causa,vt in priuilegijs cōcessis ex causa onerosa, quę sine causa non possunt reuocari,† vt 583
resoluit Veroius in dicto c.cum venissent,de iudic.n.23.& hoc casu erit necessaria citatio: sin autem sint alia priuilegia, quæ mera Principis volūtate tolli possunt, vt regulariter fit in priuilegijs gratiosis,† secundū glossam notabilem in c.decet de regul. 584
iur.lib.6.quæ est glos.fin.communiter recepta secundum Couar.lib.3. variarum resolutio.c.6.nu.1.de qua glos.est vidēdus Molina de Hispan. primogen.lib.3.c.3.n.16.cum seqq. in hoc casu nulla erit necessaria citatio.Ratio est,quia cum id dependet à mera voluntate, frustra exigeretur citatio,† argumento text.& quæ ibi 585
notantur in l. cum quidam, ff. de legat.2. Vnde ex supra dictis venit componenda controuersia inter Sarmiento lib.1.selectarum interpretationum cap.8.nu.4. qui inquit,quòd in reuocatione priuilegiorum non est necessaria citatio, quia est iudicium gratiarum, vbi nulla exigitur citatio, vbi non tractantur lites, & inter Molinā, qui ex aduerso lib.3. Hispan.primogeni.cap.3. numer. 16. inquit, necessariam esse citationem in priuilegiorum reuocatione. Sed vtique eorum repugnantiam componas, vt opinio, de qua per Sarmiento, procedat in priuilegijs gratiosis, quæ ad libitum possunt reuocari: opinio autem

de

de qua per Molin. procedat in alijs priuilegijs, quæ sine iusta & rationa
586 bili causa reuocari non possunt. †
Quæst.109. Sed est quæstio bona, vtrum Princeps concedendo alicui aliquod prędium, vt ex eo habeat alimēta ob aliquod seruitium, videatur proprietas concessa, & si relinquat alimenta, ex aliquo prædio sumenda, videatur tantum alimenta, & non proprietatē
587 prædij reliquisse? † Et in primo casu proprietatem relictam, in secūdo alimenta tantum, & nō proprietatem, probatur ex text. in l. libertis, & in l. Lucius, ff. de alimentis & cibarijs legat. per quæ iura tenet Bart. in d. l. libertis num. 2: quòd relicto prædio alicui, vt inde habeat alimenta, proprietas relicta censetur: sin autem alimenta relinquantur ex prædijs, & pro alimentis prædia obligantur, alimenta tantùm, & non proprietas, legata censeantur: qui Bart. in num. fin. ad cæteros contractus extendit, & in nu. 3. cum seqq. optimè distinguit. Vnde est, quòd relictū quotannis ex certo prædio, vel censu, debebitur perpetuò, & ab hęredibus præstabitur, licèt prædium
588 & census pereant, & deficiāt. † Ita Bart. in l. inter stipulātem, §. sacram, num. 6. ff. de verbor. obligatio. vbi bona distinctio, Cin. in l. si quis argentum, C. de donatio. Alberic. Alex. & Iaf. in d. §. sacram. Paul. in cōs. 338. lib. 1. nu. 3 tenet Hieron. Gigas de pensionibus, vers 62. quæro, fol. mihi 211. Et quia de supradictis quæstionibus tot sunt variæ opiniones, distinctiones, atque declarationes inter Doctores, vt vnus integer tractatus ad earū explicationem esset necessarius, cùm tot atque tanta iura adducant inquirentes, vtrùm in legatis & alimentis tantū procedant, & vtrùm ad cęteros contractus extēdantur prædictæ dispositiones, & vtrum in vna vel in pluribus orationibus sint conceptæ, vel an cōditio, vel executio, vel demonstratio, vel hypotheca, aut obligatio tantùm inducatur, vide late vltra prædictos Doctores, per Couar. in c. Raynuntius de testament. §. 10. Aluar. Velasc. in qq. iuris emphyt. quæst. 4. & eruditissimè ac copiosissimè per Ioan. Garc. Gallecum in tractatu de expensis & melioratio. cap. 4. num. 30. cum pluribus seqq. & Felician. de censibus lib. 2. c. 5. n. 7. qui innumeros referunt DD. & plurima iura ingeniosè interpretātur, ad quos occurre, cū casus obuenerit, ne eius dicta tā diffusa recensere videar, cùm sint extra nostram materiam.

LICET tamen regulariter non Quæst.100
valeat confessio de recepto facta à procuratore, tutore, vel administratore, & debeat constare de vera numeratione, secundū magis veram, receptam, & practicatā opinionem, † de 589
qua per Roderi. Xuar. in l. post rem iudicat. 3. q. à n. 16. Vincenc. Caro. in c. cum quid de regul. iur. lib. 6. 1. par. ampliatione 6. n. 14. Hippol. singulari 265. Tiraquell. de retract. conuentional. § 4. glo 6. num. 12. Ioan. Gutier. de iuramenr. confirma. cap. 50. à num. 21. & in alleg. 1. à num. 29. cum seqq. Ignatio de Salzed. in additio. ad Bern. Diaz de Lugo in reg. 608. & Mascar. de probationibus 3.

parte conclus. 369. cum seqq. Grat. in regula 383. nu. 10 qui allegat Couar. lib. 1 variarum c 1. n. 8. & Matienç. in dialogo relat. 3. p. c. 44. nu. 6. Menoch. cõs. 39. lib. 1. Ant. Nar. cõs. 546. lib. 3. Greg. Lop. in l. 61. tit. 18. p. 3. glos. 2. inuenitur circa hoc peculiare priuilegiũ in receptore, exactore, & susceptore regalium reddituũ, & debitorum fiscalium, in quibus ersi sint tanquam procuratores, sufficit confessio de recepto & apocha, licèt de vera numeratione non con-
590 stet, † tex. in l. 2. §. fin. C. de quadrennij præscriptio. per quem ita tenet Abb. cons. 41. lib. 1. n. 3. texr. in l. fin. C. de apochis publicis lib. 10. & glo. ibi, vbi mandatur exceptio non numeratæ pecuniæ huiusmodi susceptoribus, & valet apochã confessionẽ continens pecuniæ receptæ, l. securitatis, C. de susceptoribus lib. 10. ita Bart. in l. si procurator, §. fin. ff. de iure fisci in fine, idem tenet glossa verbo fisci in fine, in l. 1. C. de vendendis rebus ciuitatis, & ibi Bar. tex. cum glos. in l. in contractibus, §. 1. versiculo, Ideoque, C. de non numerata pecunia, optimè Salice. ibi post Cin. in d. l. 2. C. de quadrennij præscripti. Menoch. in d. cons. 39. nu. 5. & 8. & 33 & 61. Ioan Platin d. l. 1. C. de vendendis rebus ciuit. Barbac. cons. 18. lib. 3 & Laudensis de fisco quæst. 26.

Attamen cum hoc sit peculiare priuilegium in literarum obligationibus, quòd si aliquis confiteatur schedula vel scriptura centũ debere, subintelligitur, & ideò reddere pro-
591 mitto, † glos. vnica & singularis verbo debere in principio inst. de literarũ obligatio. quia non potest deberi, nisi quod exigi potest, † per l. credi- 592
tor, ff. de verbor. oblig. dicit d. glosã vnicã, & singularẽ Bal. in c. si cautio de fideinstru. n. 7. & Ioan. Faber in d. priuileg. de literarũ obligatio. inst. n. 5. & ibi Ias. in additionibus ad Christophorũ Port. col 2. in fin. Salicet. in l. generaliter, c. de non numerata pecunia num. 10.

ERIT elegans quæstio, quid statuendũ sit, si aliquis procurator, vel negotiator ad aliquod debitũ exigẽdũ constitutus corã iudice confiteatur magnã exegisse pecuniæ summã virtute mandati sibi concessi, & illã cõsumpsisse in salario sibi debito, & à mãdãte assignato, & in aduocatorũ, tabellionũq; & litiũ expensis, & nihil debere, paratũq; esse ad rationẽ reddẽdã dicat. Vtrũ talis cõfessio paratã executionẽ habeat, mandariq; execu-
tioni debeat. † In qua quæst. dicendũ 593
videtur, quod huiusmodi cõfessio executioni mãdari possit, per vulgares conclusiones, de quibus per Bar. Alberi. Bal. Cin. & omnes in l. vnica, C. de confessis, & in c. fi. eodẽ tit. & per l. 5. tit. 21. lib. 4. Recop. vbi moderni, vbi habetur, quòd confessio habet executionem paratam, sicut senten- 594
tia, † l. post rem iudicatam, ff. de re iudicat. Quod corroboratur per ea, quæ communiter traduntur à Doctoribus in l. generaliter, C. de non numerata pecun. & in c. si cautio de fide instrument. præcipuè ab Anto. de Butrio, & Imola ibidem, qui omnes concludunt, quòd ex cõfessione facta in iudicio actio & obligatio
nas-

nascitur, etsi causæ non fiat declaratio. † Quæ est omnium scribentium resolutio, vt per Hippolyt. in rubric. de probatio. nu. 81. cum seqq. Deinde facit, quia videtur iuridicũ, quòd dictus procurator, vel negotiator, teneatur soluere quantitatem in sua confessione contentam, & posteà per viam actionis, vel exceptionis exigere possit salarium & expensas à se factas. Conclusio est Bart. in l. si duo patroni, § si quis iurauerit num. 3. ff. de iure iurando, quæ fuit Speculat. 2. part. de executione sentent. §. postremo num. 8. cum qua transit Ioan. Andr. ibidem in additione litera E. & Bal. & Angel. in d. §. si quis iurauerit, & Benedictus de Barcis de libellis guarentigijs 3. p. q. 5. in fine.

Sed nihilominus in d. quæst. executio est deneganda, & probatio super salario debito & expensis in ex actione & negotiatione factis admittenda. Quæ opinio primò fulcitur, quia in prædicto casu competebat mandati actio nata ex primo cõtractu. l. licet, §. ea obligatio. pro quo executio dari non potest, etiamsi cõstaret de solutione ei facta à debitore per opocham de recepto: quia illud fuit ad liberandum debitorem, & nomine mandantis: ergo non ad se ipsum obligandum, l. non omnis, ff. si cert. pet. vbi Doctores. Nec minus debet executio dari per illam in iudicio factam confessioné, quando quidem debitum neget, & quantitatem receptã in negotiatione consumpsisse excipiat, ex doctrina Ant. de Butr. in d. c. si cautio de fide instrument. n. 11. ad finé, qui hanc cõfessionem considerat in finibus confessionis, vbi aliquis confitetur recepisse, & apocham de recepto dedisse: quia nihil aliud ex ea confessione probatur, quàm ex instruméto ipso. Vnde ex confessione non fit fundamentũ intentionis agentis, secundũ Innocentium, quem ipse Anton. de Butrio citat. Et ad hoc vt confessio in iudicio facta paratam habeat executionem, videbatur, oportere esse debitor, quod deberi dicat qui confitetur, & quòd ita intelligi debeant iura de hoc disponentia, & dicta l. 5. tit. 21. libr. 4. Recopilatio. cum ita loquantur & disponant leges, à quibus assumptum est fundamentum, per l. 2. tit. 13. par. 3. ibi: *A que le pregũtasse si le deuia alguna cosa, e marauedis, y el demandado respondiesse luego llanamẽte, que ge la deuia*, sic l. debitoribus, ff. de re iudicat. ibi: *His qui fatebuntur, se debere*, & l. si debitori, ff. de iudic. ibi: *Si fateatur se debere, paratumque dicat soluere*, & in l. si reus paratus, ff. de procuratoribus, ibi: *Pecuniam soluere*, tenet Azo in summa, C. de confessis numer. 4. Speculat. de confessionibus, §. 1. nu. 2. ad fin. Et quòd multum necessarium sit in confessione illud verbũ, *Debeo*, ad hoc vt executio locum habeat, & non sit idé recipi, vel exigi, † probatur per l. Titius, & l. quidã, ff. de cõstituta pec. iũcta l. publica, §. fi. ff. depositi, quę cõclusio optime cõfirmatur per ea, quę tradit Bar. in l. 1. de ętate, §. qui interrogatus, ff. de interrog. act. ibi: *Ratio apparet in prõptu, quia licèt sit verum, tamé id de quo est confessus, nõ sufficit ad condẽnationem*, 496

& Raphael Fulgos. ibidem, *vltergo dicere,* inquit, *quod tenebitur quasi ex contractu, & non habetur adhuc pro codemnato, sed pro obligato, quia confessus est, se haredem, non autem debere:* confessioné enim incidenter factam ad alium finem non ita præiudicare ait glossa solemnis, in c.
597 ex pœnitétibus 50. distinctione. † Et DD. in c. at si clerici de iud. Alciat. in l. 1. §. si quis ita in fine, ff. de verborum obligatio. maximè præcedente negatione debiti, vel protestatione, vt in nostro casu, argumen tex. in c. Lotharius 31. q. 1. glos. 1. in l. Julian' vers. Vel dic. ff. de condict. indebiti. Bald. in c. cũ in iure n. 4. de offic. de legat. Bald. item & Cin. in l. 2. C. de donat. ante nuptias, *Præmissa,* inquit Azo in summa, C. de confessis d. n. 4. *vera sunt, cum quis simpliciter cõfitetur, se debere, vel rem agentis fuisse. Si verò confiteatur, debuisse, vel rẽ agentis fuiesse, opponit tamen præscriptionem, vel pactum, vel solutionẽ, non est statim condemnatio facienda, sed dabitur reo dilatio ad probandum,* l. siue, l. siquidem, C. de exceptio. idẽ Speculat. 3. p. tit. de confessis, Bald. in l. vni. C. de confes. nu. 5. Salicet. in l. generaliter, C. de nõ numerata pecun. n. 10. vbi latè: sed de iure Regio per l. 2. tit. 16. lib. 5. Recop. confessio clara sine stipulatione, vel verbo, *Promitto,* vel, *Debeo,* executioni mã-
598 dabitur, † secundum Azeued. ibidẽ n. 54. quod anteà tenuit Ias. in §. fuerat de verbor. obligat. instit. nu. 58. & in l. si duo patroni, §. Marcell' ff. de iur. iuran. vbi DD. & in l. 1. ff. de his, quæ in testam. delentur, & Roderic. Xuar. qui plures allegat in l. post rẽ iudic. 2. extẽsione, & Bal. Nouel. de dote, 6. p. priuilegio 1. quod antiquitus, & hodie stante d. l. 2. disponitur in instrumento dotali, quòd mãdabitur executioni, si cõstet de dote recepta, licèt deficiat stipulatio, & reddẽdi obligatio, † vt per Bal. Nouel. & 599
Roder. Xuar. vbi supra, & est text. expressus in l. 17. tit. 11. p. 4. & est cõmunis opinio teste Alex. in l. iuris gẽtiũ, §. quod fere, ff. de pactis.

Ex quibus deducitur, quòd prædicta iudicialis cõfessio cũ prædicta qualitate nõ habet executionẽ paratam: & ideò ad primum & secundũ fundamentum pro contraria parte adductũ responsum habes, maximè quia ad exigendam pecuniam à procuratore prędicto receptam cõpetit parti mandãti actio mandati, & dicto procuratori vel negotiatori contraria actio mandati ad exigendas expensas à se factas in negotiatione, competitque ei retentio, text. expressus in l. idéque, §. idem Labeo, ff. mandati. *Et verum est reputationes quoq; hoc iudicium admittere,* ait dictus tex. *Et sicut fructus cogitur restituere is qui procurat, ita sumptum, quem in fructus percipiendos fecit, deducere eum oportet,* & in l. si verò nõ remunerandi, §. si mihi mãdaueris, ff. mandati, ibi: *Aliquid tamen impendero, erit contraria mandati actio;* & l. actoris, ff. de procurator. ibi: *Propter impensas, quas in lite fecit, potest desiderare, vt sibi ex iudicati actione satisfiat.* Et ad retentionẽ est tex. in l. quæ omnia, §. si de procur. ibi: *Itẽ si retẽtione aliqua procurator vti velit,*

non

nō facile ab ea lis transferenda erit, vbi glossa, *Retētione*, ait, *impensarū in lite factarum, quia nō negatur receptio, sed competit retentio loco pignoris, & sic non proprie est, exceptionem opponere*, argumento l. quòd si nolit. §. idem Marcellus, ff. de ædelit. edict. & l. Iulianus. §. offerri. ff. de actio. empt. ait Guidon de Sussa in tractatu de guarentigiato instrument. in princ. nū. 10. Et quòd talis procurator, vel negotiator teneatur tantum reddere rationem de recepto, de quo impēdia, & expensæ deduci debeant, probat l. qui proprio. §. procurator. ff. de procuratoribus, vbi habetur: *Procurator, vt in cæteris negotijs gerendis, ita & in litibus exercendis ex bona fide rationem reddere debet: itaq; quod ex lite consequutus erit, siue ex lite principaliter ipsius rei nomine, siue extrinsecus ob eam rem debet mandati iudicio restituere. Item contrà, quod ob rem iudicatam procurator soluit, contrario mandati iudicio recuperare debet: litis impēdia bona fide facta, vel ab actoris procuratore, vel rei, debere ei restitui, æquitas suadet: adeò vt de natura huiusmodi contractus sit, vt procurator, vel exactor restituat, quod virtute mādati exegit, rationemq; reddat, & quòd expēsæ, & salaria deducātur, vt notatur in l. sumptus. ff. de pactis. &c.*

Qua resolutione relata restat nūc responsio ad doctrinam Bart. in d. l. si duo patroni. §. si quis iurauerit. ff. de iure iuran. & dicimus, quòd eius conclusio est falsa, & communiter reprobatur, secundum Salicet. ibidē in fine, Paul. de Castro, Fulgos. Anton. de Butr. Imol. Alexan. & Franciscum Curt. in additione ad eum in dicto §. si quis iurauerit, vbi Ias. & Decius consil. 19. col. 2. & cōsil. 421. qui omnes dicunt, hanc esse cōmunem opinionem, & ab ea in iudicando, & consulendo non esse recedendum, & Anton. Canario de executione instrumentorum num. 59. cum sequentibus, *Aduerte clarius*, inquit, *quòd si emptor, & venditor non solum habent ius excipiendi, sed ius retinendi loco pignoris, vt in dicto §. offerri, de isto ergo iure non fuit in primo iudicio: & fortius cum instrumentum agitur, amplius hæc exceptio non cōcernit, nec eneruat vires instrumenti, & tacitē inest in obligatione in instrumento deducta, &c.* Et paulò inferius, *Sed inhæreas*, inquit, *illi rationi, quòd hæc exceptio inest, & instrumenti vires non impugnat.* Et ita ait Salicetus in d. §. si quis iurauerit, quòd prædictæ exceptiones, de quibus in hac quęstione, sunt executionis dilatorię, quem sequitur Alex. ibidem num. 3. Archidiac. in cap. si quis Episcoporum. 3. q. 6. & allegatur ad hoc elegans tex. in l. fundus, qui Lucij Titij, ff. de rescind. vendit. & in supradicta quæstione non potest acceptari cōfessio, & executioni mādari sine receptione exceptionis, & expensarū deductione, l. cum quæritur. ff. de administrat. tutor. notat Ioan. de Platea in l. 1. C. de apochis public. lib. 12. & Alexand. ad Bart. in l. si pupillus, ff. de admin. tut. Auend. de exequend. mandatis Regum. 2. p. cap. 10. num. 31. Sūnt enim hæc connexa inuicem, vt separari non possint, nec debeant, in sequestris & deposi-

tis

tis namq; authoritate iudicis factis, vbi habetur priuilegium summariæ cognitionis, & absque strepitu, & figura iudicij secundum Bald. in l. acceptam, C. de vsuris, & in l. si fide iussor. §. fin. ff. qui satisdare cogant. vbi Ias.) non potest sequester compelli ad reddendos omnes fructus, quos recepit, & quidquid exegerit, sed in primis citari debet ad rationes
600 reddēdas, † vt rationibus redditis reliqua restituantur, & ita ait Rebuffus ad Regias constitutio. Gallicas, tit. de sequestris art. 7. glos. vnica n. 4. in 3. par. quòd si ante rationem redditā eidē sequestro præciperetur, vt omnes fruct⁹ redderet, grauaretur: quia ab executione non est incipiendum, qui in nu. 5. ait: *Quia expensas potest*
601 *deducere*, † vt supra dictum est, per Clement. vnicam quam allegat, qui Rebuf. ibidem art. 3. glos. 2. idem disponit de salario procuratoris, vel
602 executoris. †

Nec dictis obstat illa ad modum controuersa quæstio, tot tantisque distinctionibus plena, quòd confessio cum qualitate, vel exceptione facta, posit pro parte acceptari, & pro
603 parte reprobari, † vt pluribus autoribus relatis tenet Azeued. in l. 2. tit. 7. lib. 4. Recopilat. num. 67. & Gratian. in regul. 85. numer. 1. & 2. nisi quando prędicta qualitas pro se habuerit aliquam iuris præsumptionem, per l. Aurelius, §. idem quæsijt, ff. de liberatione legāta, vbi Bart. & Doctores, & Maranta de ordine cognitionum 6. par. capite de confessione numer. 27. fol. 417. Nam responde, quòd hodie iure Regio, & veritate attenta, confessio cum qualitate non potest pro parte acceptari, & pro parte repudiari, nec executioni mandari, & quòd hoc inter reorū priuilegia annumeratur, quod reo sic confitenti debet terminus assignari ad suam probandam exceptionem, & qualitatem confessionis, & interea dum executio suspēdatur, per text. hoc apartè disponentem in l. 8. tit. 3. par. 3. quod defendit, & verum dicit Parlador. de rebus quotidian. 2. lib. c. fin. primę partis, §. 4. n. 11. pag. 128. quod ante eum tenuit Hugo de Celso in suo repertorio legū Regni in verbo, *Confession*, versi. 12. quam opinionem semper tenui, & nunc teneo, & in forensibus magis receptam & practicatam vidi.

HIC Se offert illa quęstio etiam in forensibus valide versata, vtrum potestas, hoc est, *Corregidor, o Alcalde mayor*, qui tempore syndicatus fideiussorem non inuenerit, posit in carcere detineri vsque quo fideiussorem idoneum adhibeat: vel iuratoriam cautionem præstare sufficiat pro iudicis priuilegio. † In qua quęs. 604 Auiles in capit. prætorum, in c. 3. iudicum syndicatus nu. 21. post longā disputationem & opinionibus hinc inde relatis tenet, & resoluit pro cōmuni, quòd in prædicto casu præses nō posit in carcere detineri, & satisfacit, præstandando iuratoriā cautionē, quod tenet Azeued. in l. 23. tit. 7. lib. 3. Recopil. nu. 11. Contra quam cōmunem opinionem fortiter facit dispositio text. in l. 3. tit. 9. lib. 3. Recopil. ibi: *E despues que los juezes huuieren jurado, deuenles tomar fiadores,*

Cap. 14 Quæst. 14

&

Et idem disponitur per titulum correctorum, in quo eadem dispositio, eademq; verba reperiuntur: & quòd iudex non teneatur in plus quàm facere potest, nec incarcerari, nec detineri posit pro debito, vel condēnatione ciuili, † & quod in hoc priuilegiatus reperiatur, probat tex. in l. filius familias. §. iudex. ff de iudic. & tenet Paris de Puteo in tract. syndicatus in verbo culpa nu. 1. & in verbo nisi potestas nu. 19. & Azeuedo in d. l. 23. tit. 7. lib. 3. Recopil. nu. 11.

605

Quest. 113 ET in dubium vertitur, si aliquis in criminali causa condemnatus fuerit in pœna pecuniaria, qui in principali causa criminali fideiussorem dederit, & hic nobilis fuerit, vtrum pro

606 condēnatione incarcerari possit? † Et videbatur incarcerādus, quia hoc debitum dicetur ex delicto descendere, licèt causa immediata sit illa promissio, & fideiussio, argumento l. 1. §. ex incendio. ff. de incendio, ruina, & naufrag. Et qui iudicialiter fideiubent, vt in nostro casu, eadem sententia & processu contra reum fulminato, absque nouo processu, & sententia, ad solutionem compelluntur, tex. glos. & Bart. nu. 2. in l. 1. ff. iudic. soluend. post Odofredum, cuius opinio communis est, vt per Roder. Xuarez in l. 2. tit. *de los emplaçamientos,* versic. sed pone quæstionem nu. 6. Hippolyt. de Marsil. in rubr. de fideiussoribus num. 366. & rationem reddit Collectaneus in c. 1. de iudicijs col. 2. & in cap. constitutus de fideiussor, Rebuffus ad Regias constitution. Gallicas tit. de literis obligatorijs art. 5. glos. 9. nu. 8. & in tit. de sententijs executorijs art. 1. glos. 16 nu. 26. vol. 1.

Sed contrarium puto verum, & sic quòd talis fideiussor nobilis incarcerari non possit pro dicta condemnatione pecuniaria: nam l. 6. tit. 2. lib. 6. Recop. in his verbis, *Por deuda que decienda de delito,* modo interpretentur Latino sermone, *Ex delicto,* vel *de delicto,* significant causam propinquam, eo modo, vt delictum sit causa propinqua, & nō fideiussionis verba, ita concludunt communiter Doctores per tex. in l. qui liberis. §. hæc verba ff. de vulgar. vbi Aretinus, & complures, quos more solito congerit Tiraquel. de cessante causa limitatione 20. nu. 26. & 30. & 31. tex. in l. actionum genera, versic. ex facto. ff. de action. & oblig. *Ex facto,* inquit, *actio est, quoties ex eo teneri quis incipit, quod ipse admisit, veluti si furtum, vel iniuriam commiserit, vel damnū dederit.* Hæc Vlpianus. Item Caius Iurisconsultus in l. ex maleficijs. ff. eodem tit. *Ex maleficijs,* ait, *nascuntur obligationes, veluti ex furto, ex iniuria:* quæ omnia vnius generis sunt: nam hæc tātum ex re consistūt, id est ex ipso maleficio. Et maxime pro hac parte facit illud, quod in superioribus resoluimus nu. 224. cum sequentibus, quòd nobilis non possit expressè priuilegium suæ nobilitatis renuntiare, qui minus poterit tacite, † cum nemo videatur tacite iuri 607
suo renuntiare. l. legitimam cū materia. ff. de petitione hæredit. nā priuilegium proueniens ex nobilitate naturali non perditur, † secundum 608
Azeu. in l. 1. tit. 1 lib. 6. Recop. n. 43.

de

de qua quæstione latius infra num. 1413. cum sequentibus circa fideiussorem de saneamiento datum post condemnationem.

Quæst. 114 NEC me latet, quòd priuilegiũ concessum à Principe de extrahẽdis aquis intelligitur reseruata commoditate alterius habentis anterius pri-
609 uilegium aquã extrahendi: † ita Baldus in tit. de pace Cõstant. in verbo detrimentum in vsibus feudorũ, tex. in l. si quis diutinã. C. de aquæd. lib. 11. & meritò, quia priuilegia publicæ vtilitati damnosa, vt iã diximus,
610 non sunt recipienda, † l. nec damnosa. C. de precibus Imperat. offerend. l. 2. C. de priuileg. scholar. lib. 12. & sunt restringenda: ita Azeued. in d. l. 1. tit. 1. lib. 6. Recop. n. 25. & 26. quod amplia, etiamsi proprio motu Princeps concesserit facultatem aquæ du-
611 cendæ: † ita Felin. in c. cęterum col. 5. de rescriptis, quem refert & sequitur Ripa in l. quominus. ff. de fluminibus num. 12. & ideo lex, quę habet clausulam derogatoriam ad futura priuilegia, vel rescripta, non videtur illi derogatum per contrariam dispositionem, nisi sit dictum in specie, nõ
612 obstante tali lege, † tex. in cap. eam te de ætate & qualitate, c. fin. de rescript. lib. 6. In priuilegio tamen, vel rescripto Principis, quod Princeps appellat priuilegium, vel eo ipso, quòd concessio reperitur sigillata sigillo priuilegiorum, nõ est opus clausula, *Non obstante*, quia ipso facto apparet, quòd Princeps vult infringere
613 iura, † argumento l. quidam consulebant. ff. de re iudicata cap. veniens de filijs presbyterorũ, sequitur Felin. in rubr. & in c. 1. de rescriptis, & facit, quia certa scientia Principis habet vim clausulæ derogatoriæ, † Fe- 614
lin. in cap. cum inter col. 4. de exceptio. quem refert & sequitur Ripa in d. l. quominus. ff. de fluminibus nu. 32. Et si vis scire, quãdo sit opus clausula, *Non obstãte*, & quomodo sit accipienda, † vide Felin. in cap. nonnulli in principio de rescriptis, & de 615
clausula, *Ex certa scientia, motu proprio, de plenitudine potestatis, non obstãte, & supplens omnes defectus*, vide Grammaticum consil. 150. ciuili per totum, & col. 2. cum pluribus sequẽtibus. Et facultas ducendi aquam ex flumine non nauigabili nunquã perditur per non vsum, quia non competit per modum iuris debiti, sed per modum facultatis: & ea que competunt per modum facultatis, præscribi non possunt, † l. 2. ff. de via publica: ita Ripa in d. l. quominus nu. 98. 616
qui Bartolum explicat in hoc pluribus distinctionibus.

Deinde quando aliquod conceditur exemptionis priuilegium calceolarijs, seu sutoribus, extenditur ad eorum ministros ex ipsa vi concessionis, † secundum Bald. Perusinum super statutis in verbo calceolarius. Extenditurq; priuilegium, seu rescriptum ad genus fœmininum, licèt in 617
masculino genere sit concessum, † secundum Ioan. Andr. Abb. Curtiũ, Immolam, & omnes in cap. significauit de rescriptis, Decium consil. 453. num. 1. Gratian. in regula 209. num. 1. Præterea si concessum fuerit à Principe priuilegium, vel exemptio, vt decima, aut gabella non sol- 618

uatur

uatur de aliquarum rerum venditione, talis exemptio, & priuilegium extenditur ad census impositionem super illa re, de qua census impositione nulla decima, nec gabella debe-
619 tur,† quod tenet &, defendit Azeuedo in l.2.tit.15.lib.5. Recop. n.2 qui ita iudicatum fuisse ait.

Et licèt naturali iure cõmune sit in mari piscari, l.nemo. ff. de rerum diuisione, l. 10.tit.28. part.3. adeò vt ne extero quidem id interdicendum
620 sit,† quòd si piscari prohibeatur, iniuriarũ agere potest, l.ité apud Labeo
621 nẽ.§.si quis in mari. ff. de iniur.† tamen cum hoc ius piscãdi in mari de regalibus sit, vt in tex.quæ sin regalia in vsibus feudorũ.l.eos. C.de aquęductu lib.11. potest à Principe prohi
622 beri, nequis illic piscetur,† d.l.quominus.ff.de fluminibus, Bart. Ias. & latius Ripa ibidem nu 8.potestq; ius hoc prohibendi, ne alius piscetur, vẽ
623 di à Rege, vel priuilegio concedi,† l.eos.l.vsum.l.diligẽter. C.de aquæduct. tradit eleganter Cassaneus in consuetud.Burgund.rubr.13.glos.1. §.2. facta prius populus notificatione, quotũ interest, vt ipse ait, & Isernia in dicto tit. quæ sint regalia in vsibus feudorum, Auend. in capit. prętorum cap.12.num.15.quod debet intelligi, quod per huiusmodi venditionem, vel acquisitionem per priuilegium Principis non totum ius piscandi acquisitum dicatur, sed ius præoccupationis piscandi, vt nullus piscari possit ea parte, & locis, quibus is piscari noluit. Nõ autem vt eo non piscãte, & sine eius damno alius piscari prohibeatur: ita intelligitur l. si quis quam. ff.de diuers. & temporalibus præscripr. secundum Rodericum Xuarez allegatione 16.& nuncupatim Ripa in l.1.nu.12. ff. de interdict. quæ lex si quisquam ait, *Si quisquam in fluminibus publicis diuerticulo pluribus annis piscatus sit, alterũ eodem iure vti prohibet*: quod probat etiam tex.in cap. significante de appellatio. vbi notatur, maximè cum semper priuilegia huiusmodi intelligantur, & interpretentur de iure tertio non quæsito:† ita Bald.in l.2.ver- 624
sic. sed contra prædicta. C. de iuris & facti ignorantia, Felin.in cap.quæ in ecclesiarum de constitut. Ripa in dicta l.quominus num.9 ff.de fluminibus, intelligendumq; est priuilegium huiusmodi, nisi vtriq; sufficiat piscatio, vt illius cui conceditur ius, ex piscatione aliorum nõ minuatur, l. Lucio. ff. de aqua quotidiana, & æstiua, l.2.§.ductus. ff.de seruitut.rustic.prædiorum, faciunt quæ tradit Alex.in l.ex facto.§.1. ff.de vulgar. & consil.24.lib.4. & Ias.in d. l. quominus, & Ripa num. 53. vbi alia ad hoc congerit, inspiciendusq; est semper priuilegiorum tenor ad eorum veram interpretationem, atq; explicationem,† cap. porro de priuilegijs 625
c.recepimus.c.sane.c.cum plantare in fine.c.petistis eodem tit.c.licet de decimis. Nec ad res, vel personas ibi non expressas extendi debet:† tex.in 626
l.ita stipulatus. §.Chrisogonus. ff.de verborum oblig.d.c.sane de priuilegijs, & verba priuilegij debent æquitati conformari,† glos.3.in cap.para 627
tus 23.q.1.Oldrald.cõsil.268. Nec à forma verborum sine certa scientia

est

est recedendum, l. non aliter, ff. de legat. 3. l. 1. §. si is qui, ff. de exercit. l. quod constitutum, ff. de re militari. tradit Dinus in c. certum de regulis iur. lib. 6. Bart. in l. contra legem, ff. de legibus, glos. verbo in sæcularibus in cap. ad abolendam de filijs presbyterorum, cap. ad audientiam de decimis, vbi glos. fin.

Quæsit. SED Cùm inter minorum priuilegijs illud reperiatur, quod illorũ bona immobilia nullatenus vendantur, nisi necessaria interueniente causa æris alieni, aut pro sororis dote soluenda, aut alia huiusmodi causa,
628 † iuxta l. ob æs alienũ, C. de prædijs minorum, l. quæ tutores, C. de admi nistrat. tutorum, l. 18. tit. 16. part. 6. & multoties viderim, hac sola causa interueniente, & cùm vtilitatis in formatione iudicum decreta ad venditioné polata, & minores hisce decretis suis immobilibus rebus priuatos, addendum huic tractatui decreui, quæ requisita exacte sint necessaria ad prædictorum bonorum immobilium venditionem, quibus deficié tibus inanis atque inefficax sit venditio, à minoribusq; cum fructibus
629 retractari posit. † Et in primis causa venditionis in minorũ bonis immobilibus debet esse adeò vrgens, atque necessaria, quòd si ex alia parte, & ex alijs bonis solui posset, nulla esset venditio. l. magis puto, §. non passim, ff. de rebus eorum, vbi Vlpianus ait: *Cuius officio in primis cõuenit, hoc excutere, an aliunde pecunia posit ad extenuãdum æs alienum expediri*, idem dicta l. ob æs alienum, C. de prędijs minorum, l. 1. §. quod si forte, ff. de rebus eorum, tenet Capitius decis. 113. Item non sufficeret, quòd ad sit causa vtilitatis circa minorem, etsi dicatur, rem immobilem sterilem atque inutilem esse, vel pessimam, & quod vtilius esset minori, eam védere: quia tali casu nisi pura necessitate cogente, nec iudex, nec tutor poterunt alienationem facere, text. elegans in d. l. magis puto, §. si æs alienum, ff. de rebus eorum, & apertius in l. si fundus, eod. tit. Capitius in d. decis. 113. item etsi interueniat causa admodum vrgens ad venditionem, & illã præcedãt testium depositiones affirmantes, quòd aliunde debitum solui non posit, requiritur etiam ad véditionis validationé, quòd iudex specifice de illo debito & necessitate sit informatus cũ causę cognitione, aliàs nulla erit venditio. text. literalis in d. l. magis puto, §. in primis, qui est videndus, tanquam pulcherrimus ad hoc: qui iudex prædicto modo informatus, & quòd nulla alia adsunt minora bona ad persoluenda debita, debet interlocutoriam pronuntiaris sententiam, tex. in authentico de Ecclesiasticarũ rerum immobilium alienat. collat. 5. vbi notat Angelus æquiparando res minorum & Ecclesiarum, ad hoc est tex in d. l. magis puto, §. non passim.

Item requiritur vltra prædicta, quòd res immobilis minus damnosa minori vendatur ad eius æris alieni persolutionem, & quod ratione vnius parui debiti non vendatur aliqua res magni valoris, dicta l. magis puto, vers. quęrere ergo debet, & §. item

item prætor, versic. sed si alia possessio, & versic. aut si distrahēdum, quibus requisitis, & circunstantijs interuenientibus validatur venditio supra dicta cum iudicis decreto, l. lex quæ tutores. C. de administratione tutorum, ibi, *Interpositioneq; decreti*, dicta lex ob æs alienum. C. de prædijs minorum, l. 18. tit. 16. part. 6. l. nō est vobis. l. si quidem. C. eodem tit. & requiritur tutoris vel curatoris præsentia in huiusmodi decreto, l. fin. C. si propter publicas pensitat. l. 60. tit. 18. part. 3. ibi: *Delante de juzgador*, requiriturque, quòd per spatium 30. dierum preconicetur, l. etsi sine. §. 1. ff. de minoribus, tradit Speculator in tit. de emptione, & vendit. §. nunc dicendum, versic. si igitur tutor. Bart. in l. licitatio. ff. de publican. & vectigalibus in principio. d. l. 60. titul. 18. partita. 3. requiriturque, vt prædicta res immobilis in eo, quod valuerit, vēdatur, d. l. si quidem. C. de prędijs minorum, & quod post vēditionem de pretio soluatur debitum minoris, & eius necessitati satisfiat cum iudicis mandato. d. l. magis puto. §. nec tamē. ff. de reb. eorū. d. l. 60. tit. 18. par. 3. quę restiū, & tabellionis pręsentiā requirit: & etiā requiritur, quòd iudex ad interpositionem decreti in tali venditione exactè causam alienationis, & alia requisita perquirat, iuxta doctrinam Baldi in rubr. C. qui admitti per l. fin. C. de edicto diui Adriani tollend. facit l. 1. C. de prædijs decurionum lib. 10. vbi Bart. & quòd si aliquod de prædictis requisitis defecerit, nulla sit venditio, tenet Bald. in repertorio super Innocentio in verbo cōtractus per plura iura, & per l. cū his. §. si prætor ff. de trāsactio. l. non est vobis. l. etsi is cū glossa verbo rescissa. l. si quidem. l. ob ęs alienum. C. de prædijs minorum, l. magis puto. §. si æs alienum, versic. proinde. Et quòd competat minoribus actio realis ad rescindēdam venditionem, etiam cum fructibus, si prędicta requisita atque solemnitates, vel aliquę eorum deficiant. † probat 630
tex. in d. l. magis puto. §. manet actio l. 1. in primo responso. ff. de rebus eorum, l. etsi pręses. C. de prædijs minorum, maxime si iudex protulit sententiam super venditionem causa maturius non considerata, sed aliqua leui causa ductus, & sine temporis cursu expectatione: quia nullum est decretum, † secundum doctrinam Bartoli 631
in l. prolatam, nu. 10. C. de sentent. & interlocut. omnium iud. quem sequitur Imola, & Panormit. in c. 2. de re iudicata, & in cap. ecclesia sanctę Mariæ de constitut. l. si finita. §. non autem statim. ff. de dam. infecto, plura per Ias. in l. iudices, nu. 5. C. de iudicijs, vbi in terminis nostrę quęstionis allegat Per. Anchar. Alex. Cumanum, Paul. & Aretin. vltra quos poteris videre in proprijs terminis Thomam Serratium in cautela 60. num. 8. & 9. & Alciat. regul. 3. præsumptione 9. num. 23. Et quod in superioribus diximus de re vendita cū fructibus restituenda, intellige facta compensatione cum reddita pecuniæ à minore receptę, & retentę, † 632
casus est in l. si fundus. §. quemquam versic. ego autem notaui. ff. de rebus eorum, de cuius opinionis veritate videas

videas Couar lib.2.variarum c.3. n. 9.per totum,& Pinel.in l.2.C.de rescind.vendit.2.part cap.4.nume.1. ad fin.

EX Qua quæstione alia consequitur admodum à Doctoribus cõtrouersa,vtrum possessor bonę fidei alicuius rei cõdemnatus ad rei cum fructibus restitutionem post contestationem teneatur compensare cũ dictis fructibus impensas vtiles & necessarias,quas alias retentione, vel

633 petitione consequi; deberet? † Et quod teneatur compẽsare huiusmodi impensas cum dictis fructibus,est tex.in l. in fundo,& l.sumptus,ff.de reiuendicatio.l.41.tit. 28.p.3.Sed de huiusmodi quæstionis veritate,quia controuersa, & extra nostram materiam, vltra Boerium decis.44. nu. 19.& Afflictis decis.87.ad finem videas Anton.Gom. in 1. tomo variarum cap.12.numer.4.Palac.Rub. in rubric.de donat.inter vir.& vxor.§. 62.à n.16. Tiraquel. in l. si vnquam C. de reuocand. donat. verbo reuertatur.nu.235.Greg.Lop.in d.l.41.tit. 28.par. 3 in glossa verbo, *Que se discuenten*,Pinel.in l.2.C.de rescind.vẽdit.2.par.c.4. à n.62.cum seqq. Molinam de Hispan.primogen.lib.1 c. 26.à nu.14.Ioan.Garc.Gallecum de expensis & melioratio. c.23. à n.54. cum seqq. Azeued.in l.6. tit.7. lib. 5.recopil. à num. 9. qui alios plures referunt authores,& aiunt, quid in praxi receptum sit,tam in fideicommissis, & maioratibus, & in his qui rei dominium habent, quàm in emphyteuta vel vassallo, & habente vtile dominium tantùm,ad quos recurre, cum casus obuenerit, quorum dicta, quia latè præcedunt, recensere nolui.

ET Quamuis sint plurima fisci Quæst.116 priuilegia, ad quæ recensenda vnus erat integer tractat⁹ necessarius, vnũ recensere, in votis est, videlicèt; quòd etiam si fiscus legitime defensus, hoc est, interuenientibus pro eo legitimis personis, & quando omnia, quæ produci debebant, fuerunt in iudicio producta, nulla fraude vel collusione interueniente, sicut priuatus à sententia contra se lata appellare debet, † per l. illud, 634 ff.de appellatio. quod tenet Bart. in l. vnica, C. de sententijs aduersus fiscum latis retractandis libr. 10. nu. 1. qui explicat, quando sententia sit rectè & legitimè contra fiscum lata, † vbi Ioan. de Platea col. 1. versicul. 635 quantum ad primum: fiscus tamen in hoc casu priuilegiatus reperitur eo modo, quòd sententia contra eum lata retractatur per in integrũ restitutionem hodie intra triẽnium, † iuxta decisionem prædictæ l. v- 636 nicæ,C. de sentent. aduersus fiscum: quod tenet Bart. Ioan. de Platea, & scribentes ibidem, quod intellige, si rectè & legitimè fiscus sit defensus, vt supra diximus,& habetur in l. 19. titul. 22. part. 3. vbi notat Gregor. Lopez: sin autem legitima defensio deficiat, hoc est, procurator, vel aduocatus fisci, qui præcisè in eius causis requiritur, per l. 3. §. diuus, ff. de iure fisci, setentia contra fiscùm lata est ipso iure nulla, iuxta tex.in l.si fiscus, ff. de iure fisci, & in dicto §. diuus, vbi etiam ad causas publicas

publicas hoc priuilegium extendi-
637 tur: † quod tenet Platea vbi supra, & Bartol. numer. 2. Et est notandum, quòd in priuato nulla reperitur specialitas, nec sententia retractatur per procuratoris, vel aduocati absen-
638 tiam, † l. velamento, C. de post.

Quid autem sit, si fiscus sit legitimè defensus, & omisisset instrumentorum & iurium ad se pertinentium productionem? Quo casu sententia non erit ipso iure nulla, sed intra triennium, iure nouiori attento, per in integrũ restitutionem re-
639 tractabitur speciali iure, † vt tenet glossa dictæ l. vnicæ, C. de sentent. aduersus fiscum, l. Imperatores, ff. de re iudic. vbi Doctores dicta l. 19. titulo 22. partit. 3. vbi latè Gregor. Lopez, quod secus est in priuato, per l. sub specie, C. de re iudicata, l. sub prætextu, C. de transaction. dicta l. 19. vbi glossa. Sed si priuatus probauerit, quod non habuit facultatem producendi instrumenta ante sententiam, tunc intra triennium
640 restituetur ex clausula generali. † Ita Innocent. in cap. vltra tertiam de testibus, l. 1. §. fin. ff. ex quibus causis maiores, de quo late Baldus, & Salicetus in dicta l. sub prætextu, C. de transaction. Cin. in l. consentaneum, C. quomodo, & quando iudex, Raphael Cuman. & Imola in l. Imperatores, ff. de re iudicat. Angel. & Guillielm. de Cun. in l. de his, ff. de transaction. Speculat. in titulo de executione sententiæ: §. fin. versic. illud tamen, & est glossa verbo, *Contra el Rey*, in dicta l. 19. titulo 22. part. 3. & adde, quòd sententia lata contra fiscum, vel rem publicam corruptione pecuniæ, vel præuaricatione, vel dolo, est ipso iura nulla, † l. venales, C. quando 641
prouocare non est necesse, l. 1. & 2. C. de pœna iudic. qui male iudicauit: quod etiam in priuato locum habebit, secundum Bart. in dicta l. vnica, C. de sentent. aduersus fiscũ num. 5. & in l. 1. ff. de conditione ob turpem caus. & in l. diuus, ff. de re iudicat. tex. est etiam in dicta l. 19. titul. 22. part. 3. vbi glossa. Sed si præuaricatio interueniat per gratiam, vel ambitionem, tunc poterit sententia retractari per restitutionem in in-
tegrum intra dictum triennium, † 642
secundum Ioann. de Plat. & Bart. nu. 6. in dicta l. vnica, qui Bart. vbi supra extendit ad priuatum, per l. seruo inuito. §. cum prætor, ff. ad Trebel. & dicit menti tenendum, licèt Alex. in additionibus ad eum distinctione vtatur in hoc articulo, quem videas, quia optime loquitur; & Ioã. de Plat. in d. l. vnica col. 2. post medium: & nota d. l. 19. tit. 22. part. 3. per quam iure nouiori tollitur illa Doctorum controuersia, an restitutio, quæ fisco in supradictis casibus conceditur, sit intra triennium, vel quadrienniũ petenda: & intra triennium petendam esse ait, vt ibidem notat Gregor. Lopez in glossa, verbo, *Fasta tres años*, de quo remedio, & priuilegio causis fiscalibus, & publicis, ecclesijs, & pupillis con-
cessis, & quid in priuatis: † vltra Do 643
ctores vbi supra est videndus Ioan. Gutierr. de iuramento confirmato. 3. par. c. 7. per totum, & Doctores in

l. si ex falsis. C. de transaction. & vide Menochium, qui plurima refert lib. 2. de arbitrarijs centuria. 1. casu 15. & l. 1. cum sequentibus. C. si ex falsis instrumentis; & per totum titulum 26. partita. 3. vbi Gregor. Lopez, & scribentes vbi supra, & in l. fin. dicto titulo. C. si ex falsis instrumentis; vbi probatur, quòd sententia ex falsis instrumentis, vel ex falsis causis, vel testibus lata, non
644 debet executioni mandari. † Sicuti non transit in rem iudicatam sententia lata contra matrimonium ex
645 peculiari priuilegio, † per cap. lator de sentent. & re iudicat. Maranta de ordin. iudic. 6. parte, versicul. decisoria iudicij numero 135. folio 535. & in numero finali. Nec in rem iudicatam transit sententia lata in vim iuramenti propter defectum probationis, quæ retractari potest per instrumenta vel testes no
646 uiter repertos, † de quo latè per Innocent. in cap. tua nos de cohabitatione clericorum, Bartol. in l. omne delictum. ff. de re milit. quæ communis est opinio secundum Iason. in repetitione legis admonendi. ff. de iure iurando, num. 303. cum sequentibus, & secundum Gratian. in reg. 122. nu. 12.

Quæst. 117 Cap. 15. ET Est animaduertendum, quòd si priuilegium à Principe concessum aliquam in se habeat qualitatem, & hæc ad obtinendam exemptionem requiratur, vtens illo priuilegio debet illam qualitatem
647 exactè obseruare, & probare: † ita Hippolyt. in rubrica de probation. num. 436. in fine, Alexand. consilio 77. num. 5. lib. 7. Gozadin. consil. 35. num. 16. Parisius consilio 17. numer. 26. volumine 1. Socin. Iunior consilio 40. numer. 30. lib. 2. Hieronymus Gratus responso 43. num. 4. lib. 2. Tiraquel. de vtroque retract. lib. 1. §. 8. gloss. 7. num. 1. Euerard. loco 27. numer. 7. qui omnes affirmant, quòd quando lex disponit cum qualitate agendi ex legis beneficio, debet eam probare, † quæ 648
prædicta qualitas debet interuenire in tempore actus. l. 2. §. aduersus. ff. ne quid in loco publico; Auendan. de exequendis mandat. regul. 2. par. cap. 12. num. 13. Mexia ad legem Toleti, quem refert Bobadilla in sua politica. 2. tomo, lib. 3. cap. 4. numer. 39. dicentes, quòd qualitas excludens, vel admittens aliquem, debet interuenire in tempore actus. † Et in ho- 649
noribus hoc priuilegium conceditur, quòd honoribus maioribus functi ad minores deuocari non possunt † l. maiores, C. quemadmo- 650
dum ciuilia munera iudicantur lib. 10. quod in multis poterit exemplificari.

SED si quotânis aliqua fiat annonæ, vel eleemosynæ distributio Principis, vel alicuius priuati priuilegio, vel mercede, talem habet interpretationem, quòd moniales, & nobiles semper sunt præferendi Quæst. 118
cæteris vicinis rusticis, & plebeis: † 651
de quo latè per Ripam in tractatu de peste titulo de remedijs præseruatiuis cap. 2. numero 158. cum sequentibus, vbi agit de erogatoribus, & distributoribus eleemosynæ, vtrum licitè possint inter consangui-

sanguineos pauperes, etiam forenses, distribuere, † quem vide, quia latè de hoc. Ex quo infertur, quòd nobiles & digniores priuilegiantur in eo, quòd officia, & dignitates rei publicæ, potius sunt illis concedenda, quã plebeis, † l. honores in princip. §. his qui, ff. de decurio. l. ad subeunda, C. eodem tit. libr. 10. text. in authentico de defensoribus ciuitatis, §. 1. vers. Interim, ibi: *Sed in vicem vniuersi nobiliores*, vbi glos. verbo, Nobiliores, text. in authen. vt iudic. sine quoquo suffragio, §. eos autem, ibi: *Honestiorum quosdam ad administrationes dirigere*, tenet Otalòra de nobilit. cap. vltimo quartæ partis principalis nu. 8 Palac. Rub. in rubr. de donatio. inter virum & vxor. §. 9. numer. 6. l. 2. tit. 9. par. 2. vbi notat Greg. Lop & Thom. Gram. consil. 6. nu. 11. tex. in l. 1. tit. 4. lib. 2. Recop. tradit Molina de Hispàn. primogen. lib. 2. c. 5. num 69. & ideò nobilis in beneficijs consequendis & dispensationibus æquiparantur literatis, & ceteris paribus sunt præferédi; † tex. in cap. de multa de præbend. l. si societatem, ff pro socio. l. prouidendum, C. de postulando, vbi notant Doctores, & notatur in cap. officij de electione, ibi: *Quendam virum nobilem*, & ideò in electionibus & alijs actibus, si voces sunt numero æquales, nobilium vox præfertur, † argumento text. in l. maiorem, ff. de pact. ibi: *Qui dignitati præcellit*, refert alia iura Otalora vbi supra numer. 9. de quo late per Tiraquell. de nobilitate, cap. 21. Azeuedo in rubrica titul. 2. numer. 18. cum sequentibus, libr. 6. Recopilat. & Bobadilla in sua Politica volum. 1. lib. 1. cap. 4. num. 12. & 17. qui hoc verum esse, & etiam de iure diuino testificatur procedere, quam plura scripturæ loca adducens.

652 653 654 655 (marginal numbers in left column)

ET Quia multoties controuertitur inter Doctores, quæ sit causa finalis, quæ impulsiua, & quæ fuerit impulsiua disponentis, vel concedẽtis priuilegium intentio, quia multoties causa impulsiua habetur pro principali & finali, & causa minus principalis pro principaliori, † est videndus Tiraquell. de cessante causa limitat. 1. à numer. 21. cum pluribus sequentibus, vbi causa quæ ex procemio siue præfatione sumitur, præsumitur finalis, † l. vltima, vbi glossa verbo, modus, ff. de heredibus instituend. vbi Bart. Bald. Angel. & Imola, & quos refert Tiraq. vbi supra nu. 64. & mens & voluntas disponentis ex procemio maximè colligitur, † l. item quia, §. fin. ff. de pact. l. cum hi in principio, & Bart. ibi, ff. de transactio. tenet Tiraquel. vbi supra num. 65. vbi plurima ad hoc congerit: & in num. 44. & 67. tenet cum Bart. Imola, Rom. & alij, quòd ratio naturalis præsumitur causa finalis, & quando non constat aliud ex mente disponentis, standum est verbis priuilegij, seu dispositionis, † text. in l. non aliter, ff. de leg. 3. l. si alij, ff. de vsu & vsufruct. legat. vbi Bart. & Rainer. & Socin. in l. in ambiguo, ff. de rebus dubijs numer. 7.

Quæst. 119; 656; 657; 658; 659

SI autem aliquis in priuilegio, Quæst. 120

vel indulto non apparente se fundauerit, & allegauerit, per spatium triginta annorum titulum præsumi, quid circa hoc iure sit dispositum. Et videtur titulum, priuilegium, & indultum per spatium triginta annorum præsumi, & etiam omnia
660 solenniter acta, † per text. in l. qui in aliena. §. 1. ff. de acquirend. hæred. cum concordantibus, vbi Doctores, & latè Rodericus Xuarez in titulo *de las arras*, folio 41. & Tiraquellus de vtroque retract. titul. 1. §. 1. gloss. 9. numero 156. & ad leges connubiales gloss. 7. num. 39. & 40. & 44. Menchac. controuersiar. illustr. lib. 2. cap. 63. numer. 4. Natta consilio. 245. volumine. 1. Menoch. consilio. 1. à num. 79. volum. 1. Aimon de antiquitate 2. part. cap. fin. num. 58. & Gratian. in regula 144. & 196. Mascard. de probation. conclusione. 1316. volumine 3. Sicut ex diuturnitate temporis te-
661 stamentum præsumitur solenne, † secundum Burg. de Paz in l. 3. Tauri 2. part. num. 1291. & Gom. Arias in l. 26. Tauri num. 27. Sed nihilominus contrarium tenendum est, quia si solennitas deficit in actu, & ea non potest obtineri sine licentia, vel dispensatione Principis, vel Pontificis, non præsumitur per cursum longissimi temporis, nisi tantum tempus præterierit, cuius initij memoria non extet: quinimò de ipso titulo priuilegij, vel dispensationis de-
662 bet constare: † ita Ioann. Monach. Dominic. & Doctores in cap. ordinarij de officio ordinarij lib. 6. Aretinus in consilio. 36. Cardinal. in consilio. 57. Item Dominic. & cæteri in cap. 2. de præbend. lib. 6. & notatur in cap. super quibusdam. §. prætereà de verborum significar. & in cap. 1. de præscription. lib. 6. tenent Doctores in l. hoc iure. §. aquęductus. ff. de aqua quotidiana, & æstiu. & in l. si arbiter. ff. de probation. & in cap. mos antiquus 65. distinctione cum similibus, & hoc optima ratione, sane quod ea, quæ sine authoritate Principis, aut summi Pontificis possideri non possunt, reputantur impossibilia, † iuxta nota- 663
ta in l. apud Iulianum. §. constat. ff. de legat. 1. tenet Innocent. in cap. pastoralis de causa possessio. & proprietat. Dinus in regula semel Deo, de regul. iur. lib. 6. text. in cap. gratia, vbi gloss. verbo non potest de rescriptis lib. 6. Et solennitas mandati nunquam præsumitur per diuturnitatem temporis, etiam per mille annos, † tenet Bald. & Salicet. in l. 664
2. C. si ex fals. instrumentis, & in l. 1. C. de rebus alien. non alienand. & Alexand. in l. sciendum. ff. de verborum obligation. & in l. qui in aliena in principio. ff. de acquirend. hęredit. quos sequitur Balb. de præscript. in 3. part. primæ partis quęst. 10. num. 28. Et ita intelligitur, & limitatur regula pro prima opinione adducta, videlicet, quòd per diuturnitatem temporis omnia pręsumuntur solenniter acta, quæ etiam limitatur, quando titulo allegato resistit ius
cõmune, † per l. cõperit. C. de præ- 667
script. triginta, vel quadraginta annorũ. c. 1. de pręscript. lib. 6. tenet Abb. in c. peruenit de empt. & vend. n. 3. ad

ad fin. vbi communem opinionem dicit: & etiam limitatur prædicta regula, quando adest contraria iuris
666 præsumptio, † vt notat Balb. vbi supra numer. 9. post Bartol. in l. cum de in rem verso, ff. de vsuris.

Quæst. 121. ET Quando de priuilegio aliqua adest conditio, debet ad vnguem obseruari, quia conditio inducit formam, qua omissa, dispositio vel priuilegium non sortitur
667 effectum, † l. Mæuius, l. qui hæredi, ff. de condition. & demonstration. & quia conditio habet vim causæ finalis, l. demostratio, §. final. & §. quod autem eodem titul. tradit etiam Bartol. in l. 2. §. fin. columnn. 1. ff. de donatio text. in l. si super, C. de transactio. vbi Iass. Alexan. & Bald. in authent. matri & auię col. 1. vers. Quidam tamen, C. quando mulier, tutelæ offic. fungi poss. Aretinus, Alexand. & Ias. in l. moribus, §. fin. ff. de vulgari, Tiraquel. de vtroque retract. libr. 1. §. 1. glos. 21. num. 11. cum sequentibus, & latius libr. 2. §. 2. numer. 3. Quod intellige de conditione expressa, nam quando expresse non constat, quòd Princeps voluerit, conditionaliter disponere, est semper eius dispositio modaliter, & non conditionaliter intel-
668 ligenda, vt in testatore, † per text. qui ad hoc citatur, in l. quæro, §. inter locatorem, ff. locati, quod resoluit Bartol. in l. cum mota, C. de transactio. numer. 2. vbi tenent Cinus, Bald. Angel. & Paul. & communiter Doctores, teste Alexand. & Ias. ibidem numer. 8. & Decius num. 7. & Ias. in l. qui Romæ, §. Flauius colu. 1. ff. de verborum obligatio. Alexand. consil. 10. num. 4. lib. 1, Petr. Paul. Paris. cons. 19. num. 249. volum. 2. & in materia maioratus, Molina de Hispan. primogen. lib. 2. cap. 12. numer. 9. maximè si verba priuilegij vel dispositionis sint in gerundio, & iungantur tempori præsenti, vel de præterito. Quia tunc necessariè modum & qualificationem, & non conditionem significant.
† Hæc est solemnis Bartoli doctrina 669
per tex. ibi in l. si ru ex parte, ff. de acquirenda hæreditat. & in l. 1. numer. 36. ff. de conditio. & demonstratio. tradit Paris. d. consl. 19. colu. 1. vol. 2.

SED si priuilegium concedatur Quæst. 122
alicui cum facultate nominandi aliū post se, & iste primus, cui priuilegium concessum est, mutauerit statum in peius, vel hæresin commiserit, vtrum perdat facultatem nomi-
nandi alium. † Et videtur per status 670
in peius mutationem amitti facultatem nominandi alium post se, iuxta decisionem text. in l. si cum Cornelius, ff. solutio. vbi per mutationem status in peius censetur reuocatum
mandatum in mandatario, † quod 671
melius probatur in l. cum quis sibi aut Titio, ff. de solutio. vbi tenēt Doctores, & est lex. 5. titul. 14. part. 5. quam regulam posuit Bald. in l. mandatum, C. mandati, & ibi Salicet. & omnes, & ipse Bald. in l. 3. C. de solutio. latè Doctores in l. eum, §. qui sibi, ff. de verborum obligatio. per textum ibi, vbi Ias. numero 14. Alciatus, & Zasius,

& Iason in l. rogasti. §. si fugitiuus, ff. si cert. petat. notat Ripa in l. fin. C. de reuocand. donation. quæst. 50. numero 68. & facit pro hac parte, quòd potestas data executori vltimæ voluntatis censetur reuocata
672 per mutationem status in peius,† vt est text. in l. liberto. §. Largius. ff. de annuis legat. & ita voluit Imola, quē moderni sequuntur in dicta l. cum qui. §. qui sibi ff. de verborum obligation. Ias. in dicto §. si fugitiuus column. 1.

Sed his non obstantibus contrarium est asserendum, & sic quòd priuilegiatus cum facultate nominādi aliū post se non perdit facultatem nominādi per status mutationē, quia per priuilegiū est sibi concessa quædam libera facultas nominandi, quæ non perditur per infamiam acquisitam, nec per status mutationem, nec per condemnationem ad perpetuum carcerem: & etiamsi intestabilis
673 factus sit,† de quo est casus apertus in l. cum pater. §. hæreditatem, ff. de legat. 2. vbi deportatus nō perdit per deportationem eligendi facultatem, ibi: *Eligendi facultatem*
674 *non esse pœna peremptam*: † quod probat tex. in l. ex facto. § si quis rogatus. ff. ad Trebellian. vbi omnes tradunt inferendo ad plures quæstiones. Et ratio est, quia electio, atque nominatio in vim facultatis concessæ, est res, quæ à mera voluntate dependet, & est de iure naturali, & ratione pœnæ nō tollitur, etiamsi interueniat bonorum honoris, &
675 status priuatio, † vt resoluit Ias. in l. 1. column. 1. C. de hæred. instituend. qui sic interpretatur dictum §. hæreditatem. Nec obstat decisio text. in d. cta l. si cum Cornelius, & l. cum quis sibi, aut Titio, ff. de solution. quia eius regula procedit in mandato procuratori, vel factori concesso ad pecunias exigendas, de quibus rationem domino mandanti reddere tenetur, nam mutato statu, & conditione procuratoris in peius, non habet dominus tantam facultatem, atque libertatem ad exactam pecuniam recuperandam, & ita tacitè à lege ei reuocatur mandatum: quia præsumitur, quòd dominus sciens nouam status mutationem, & exactionis difficultatem mandatum ei non concederet. Et hæc est ratio fundamentalis prædictorum iurium,† vt 676
resoluit Paulus in dicta l. si cum Cornelius, & melius Bartol. Paulus, & omnes in dicta l. cum quis, ff. de solutio. & est communis opinio teste Ias. in dicta l. cum qui. §. qui sibi, ff. de verborum obligatio. numero 14. qui omnes Doctores extendunt, quando fit status mutatio in melius, religiosam eligendo vitam, vel de seruo liber efficiatur mandatarius: nam per hoc reuocatur mandatum, quia mandatarius non haberet eandem facultatem, & facilitatem, vt conueniatur, sicuti fieret ante status mutationem. † Et ratio quare in 677
dicta lege liberto. §. Largius, ff. de annuis legatis, tacitè reuocatur mandatum testamenti executori, est, quia ibi erat exactio pecuniæ facienda per executionem testamenti,

ſtamenti, quæ facile reddi non poterat per ſtatus mutationem. † Et præcipue non perdet facultatem eligendi, & nominandi alium poſt ſe, qui poſt commiſſam hæreſim pœnitentiam agit, & miſericordiam petit; quia hunc noſtra ſancta mater Eccleſia admittit, & gratiam amiſſam recuperat, & ad habilitatem, & antiquum ſtatum, & Chriſtianiſmum reducitur, & habetur, tanquam ſi non incidiſſet in hæreſis crimen, † vt plenè per Paulū Pariſiū conſilio 2. lib. 4. Boerium quęſt. 141. cum ſequentibus, & Simanc. de Catholicis inſtitution. cap. 46. & poteſt bona de nouo adquirere, & contractus facere, vt tenet ipſe Simancas vbi ſupra cap. 9. num. 113. Tellius Ferdinand. in l. 4. Tauri numer. 47. Pinel. de bonis matern. in rubric. 1. part. num. 3. & poteſt teſtari, † vt notat Albericus in l. quoniā, C. de hære. Paul. Pariſ. in d. conſil. 2. vol. 4. num. 201.

678

679

680

Quæſ. 23. VNDE ſequitur, an illud ius eligendi, & nominandi alium poſt ſe tranſeat ad hæredes, ſi in vita electio, vel nominatio facta non fuerit.

681 † Et videtur ad hæredes non tranſire, quia ea quæ conſiſtunt in declaratione animi non ſunt tranſmiſ-

682 ſibilia, † per text. in l. idem Pomponius ſcribit, ſi frumentum. §. fin. ff. de rei vendicat. dicit communem Ripa in l. naturaliter. §. nihil commune. ff. de acquirenda poſſeſsione num. 134. Plotus de in litem iurando. §. 29. numer. 9. vbi limitatio: & quia ius interpretandi, ſeu declarandi ad hæredes non tranſit, cum ex arbitrio diſponentis pendeat, † l. 683 inter ſtipulantem: §. ſtichum. ff. de verborum obligationibus, Alexand. in dicta l. inter ſtipulantem. §. 1. colum 3. vbi Iaſ. numer. 6. & probatur in l. centeſimum. §. ſi ita ſtipulatus, vbi Iaſ. num. 3. ff. da verborum obligation. Roman. in l. naturaliter. §. nihil commune. ff. de acquirend. poſſeſsion. num. 25. & ibi ſcribentes, & in l. edita actio. C. de edendo, Decius in cap. cum veniſſent de iudic. & hac de cauſa putat Angel. in l. ex facto. ff. de vulgar. ſucceſſores minime poſſe explicare ſtatutum ab anteceſſoribus editum. † Sed contra- 684 riū eſt verū, & ſic quod ius eligēdi, & nominādi aliū trāſeat ad hęredes, † 685 per l. ſi quis ſeruum. §. ſi inter duos, ff. de legat. 2. & quia ius contractus ad hæredes nōn nominatos tranſit, † 686 l. veteris. C. de contrahenda, & committend. ſtipulat. l. ſi pactum ff. de probation. l. ſi neceſſarias. §. penultimo. ff. de pignoratitia actiou. tenet Tiraquel. plura adducens in tract. de vtroque retract. titul. de retract. conuentional. gloſſ. 6. in principio, optima l. 11. tit. 14. part. 3. & eſt tex. expreſſus in l. 4. C. de contrahend. & committen. ſtipulat. l. ſi ſtipulatus fuerim. ff. de verborum obligation. vbi probatur, quòd facultas eligendi tranſit ad hæredes illius, ad quem electio pertinebat, † tenet 687 Abb. conſil. 30. lib. 2. Bologn. conſil. 6. col. 5. & Bart. & Doctores in dicta l. ſi ſtipulatus fuerim, & in l. à tutoribus. §. hæredibus, per tex. ibi. ff. de adminiſt. tutor. l. illud, aut illud. ff. de optio. legat. tradit multa Per. Pau.

 Pariſ.

Parif.in consil.36. n.42.vol.2.tex.in l. nominationē. C. de decurion. lib. 10.cū glossa verbo nominationem, vbi Ioan.de Platea,& Luc.de Pena, text. in l. obseruari. C. de decur.lib. 10. text. expressus de iure regio in l. 26.tit.9 part.6.vbi glossa,de quo est videndus Carol. Ruin. consil.5. nu. 11.vol.2.Curtius Iun.consil 4. nu.3. Tellius Ferdin. in l. 10. Tauri in fin. Pinel.de bonis maternis,l.2.num.9. cum sequentibus, Azeuedo in l.9. tit.6.lib.1. & in l.3.tit.5.lib.3. Recopil.n.fin. Anto.Gom.tom.2. variarū resolutio.c.11.n.7 post medium,qui omnes cum Burg.de Paz in l.1. Tauri num.428. cum sequentibus resoluunt, quòd si emphyteusis sit concessa alicui pro se,& quos nominauerit, transit nominatio ad hæredes
688 illius,qui in vita non nominauerit.† Et est adeò verum, quòd nominato Titio in instrumento videtur quidem nominatus eius hæres,per multa iura, quæ refert Burgos de Paz vbi supra num. 433. Ex quibus deducitur falsam esse opinionem Angeli in dicta l. ex facto. ff. de vulgari tenentis, quòd successores minime poterant explicare statutum prędecessorum,† contra quam tenet Bart.
689 in l.omnes populi. ff.de iustitia & iure.3.quęst.sextę principalis asserens, quòd statutum à decurionibus editum ab eorum successoribus, vel à
690 populo explicari potest,† tenet Francisc.de Ripa in d.l.ex facto.ff.de vulgari, & Carolus Ruin. in consil. 38. numer.9.lib.1.quam Bartoli sententiam dicit veriorem, & probabiliorem Burgos de Paz vbi supra num. 427. asserens, quòd iudex poterit explicare expensas, quas eius prædecessor sua sententia taxandas reseruauerit, & poterit interpretari dubiam sui prędecessoris sententiam,† 691
per doctrinam Alexand. in l.inter stipulantem. §. 1. ff.de verborum obligation. respondens iuribus,quibus probauimus declarandi ius ad hæredes non transire, quæ non obtinent,cum iure proprio hæredibus, vel successoribus ius ipsum declarandi compētit, † per l. ab executore, 692
ff.de appellation. In Principe autem nil dubium quin posit interpretari priuilegia sui prædecessoris,† secun- 693
dum Carol. Ruin. dicto consil. 38. lib.1.nu.9.Et est optima l.partitæ in l.27.tit.18.part.3.tenet Burg. de Paz alia iura adducens vbi supra n.424.

RVRSVS de priuilegio concesso à Principe his verbis, *Con todos sus terminos, aguas vertientes y manantes, y con la jurisdicion ciuil y criminal mero y misto imperio.* Et quid significet, & an in eo comprehendatur, & quid quando conceditur aliquod castrū, vtrum cōprehendantur defesę, vel molendina, & alia bona, quæ erant ciuitatis, vel villæ, vel particularia, & vtrum comprehendantur termini iam populati, vel eremi, quos dicimus, *Terminos redondos*, & vtrum dominus, cui concessum est priuilegium, posit terminos diuidere, & quomodo possessores sint in sua possessione tuendi, & quid quando fiscus sit actor terras, & terminos pro Regis *Propios* petendo, & vtrum posit dominium à posidenti allegari, & alia multa his Quæst.134

his similia, & in praxi mirabilia, videas per Auend. de exequend. mād. Regum 1. part. cap. 4. à num. 6. cum sequentibus, ad quem te remitto, ne eius dicta recensere, & transcribere
694 videar, † & tradit Azeued. in l. 1. tit. 10. lib. 5. Recopil. num. fin. dictum Auend. referens. Et ne ad interpretationem regalium priuilegiorum continuo ad Regem & Principem sit recurrendum, scire oportet, quòd tantum recurrendum est ad Principem pro priuilegij interpretatione, quando dubium inexplicabile fuerit, ita quòd iudex illud iure explica
695 re non valeat, † quod probatur in l. fin. C. de legibus, & in l. 1. C. de relatio. & in l. 14. tit. 1. lib. 2. foro juzgo, tradit Bar. in l. omnes populi, & Bal. in l. 1. C. de legibus, col. 1. & 2. & alij relati à Burg. de Paz in relectione l. primæ Tauri numer. 438. dispositio namque per verba quantumcunque præcisa & vniuersalia, recipit interpretationem & limitationem con-
696 gruam, † glossa verbo, stipulatus in l. stipulatus sum dam. & ibi Doctores, ff. de verborum obligatio. tenet Pet. Paul. Paris. cons. 3. num. 61. vol. 3. Dec. cons. 336. Roland. qui alia allegat in cons. 61. nu. 54. cum seqq. vol. 2. nam intentio, & anima legis & dispositionis potius considerari,
697 & attēdi debet, quàm ipsa verba, † l. 3. in fine, C. communia de legat. l. penult. ff. ad exhibendum, ibi: *Non oportet verba captare, sed qua mente aliquid diceretur, animaduertere*, tenet Abb. in cap. 2. de rescript. nu. 6. Menchac. controuersiar. illust. lib. 1. cap. 30. nu. 4 cum sequentibus, fol. 91. tenet Bobadilla in sua Politica tomo 2. lib. 3. c. 15. num. 37. qui in nu. 34. cum sequentibus affirmat, quòd mulier, quæ contractationi assistit, si fallit, hoc est, *Se alça*, perdit priuilegium, & poterit incarcerari, sicuti quilibet homo, extendens ad fœminas legem, quæ de hoc in masculis tantum loqui videbatur. † Et quan- 698
do priuilegiorum verba sunt clara, non est ab eis recedendum secundū Guid. Papæ in cap. cum dilectus de consuetudo. nu. 7. sed quando sunt ambigua & obscura priuilegiorum verba, & possunt ad diuersa adaptari, illud debet accipi, vt priuilegiū & dispositio potius valeat, quā pereat, † & ita Guid. Pap. in sigulari 699
514. §. de obscuris fol. 30.

DEINDE Procuratores cu- *Quæst. 125*
riæ Regiæ assistentes, quos *Procuradores de Corte* appellamus, dum in Curia assistunt, non poterunt peculiari priuilegio incarcerari, nisi in casibus expressis in l. 10. tit. 7. lib. 6. Re
copil. † quod tenet Tallada de carcere cap. 11. §. 4. nu. 4. & Belluga de 700
speculo Princip. fol. 106. etiam decuriones qui pro ciuitate in curia assistunt alicui negotiationi, pro debito ciuitatis non poterunt incarcerari intra tempora suę assistētiæ, † & ha- 701
bent priuilegium reuocandi domū, iuxta l. 2. §. legatis, ff. de iudic. l. 3. tit. 3. par. 3. l. 11. tit. 7. lib. 6. Recopil. tradit multa de hoc priuilegio reuocandi domū Couar. in pract. quæst. cap. 5. nu. 1. cum sequentibus.

NEC Silentio dignum est, quòd *Quæst. 126*
verba priuilegij debent intelligi in *Cap. 16.*
casu, de quo iure communi non disponitur,

703 ponitur, † l. 1. in fine, ff. ad municipalem, tenet Bart. in l. 1. C. de sacrosanct. Eccles. num. 12 & 54. & Anton. de Rosel. de potestate Imperatoris in part. de concilijs fol. 110. nu. 14. in volu. 4 tractatuum Doctorũ. Et est animaduertendum, quòd licèt verum sit, quod generaliter verba simpliciter prolata intelliguntur de prima persona, & de prima vice,
703 † l. boues, §. hoc sermone, ff. de verborum significat. tamen in priuilegijs verba de sua natura intelligun-
704 tur perpetua, † ita Felin in cap. 2. de tregua & pace limitatione 7. & Tiraquel. qui plura refert in dicto §. hoc sermone limitatio. 8. & Portius libr. 3. cõmunium opinionum conclus. 21. col. 4. versic. Decimo limita. & Molina de Hispan. primogen. prima parte cap. 6. num. 20. per quem tex. in d. §. hoc sermone, tenet Ias. in l. duobus. §. si ei cui, vers. Pro ista, ff. de iure iurando, quòd relictum pro dotandis mulieribus pauperibus nõ potest per executores distribui pro dotandis viduis pauperibus ad hoc,
705 vt secũdas cõtrahant nuptias: † quod tenet Boer. in decis. 131. num. 3. vbi alia huiuscemodi recenset exempla; & dico in nume. 789. infra. Et adeò sunt priuilegiorum verba considerãda, quod ea in Principis priuilegio contenta debemus æquitati conformare, licèt hoc verba non patiãtur,
706 † per glos. 3. in cap. paratus 23. quæst. 1. tenet Oldrald. cons. 268. Ias. in l. quandocunque, C. de testam. milit. & Thom. Gram. decis. 59. num. 48. Prænotatis etiam accedit, quòd si Princeps concedat alicui nobili, vel vniuersitati iurisdictionẽ in aliquo castro, vel villa exercendam, si post concessionẽ incolæ augeantur, ędificiaque noua ad habitationem sint constructa, iurisdictio ad nouos incolas, ad nouaque ędificia constructa, vel in Principis vel tertij præiudicium aucta videtur, nisi ex tacito ipsius consensu id perpendatur, † 707
quod latè tradit Couarru. in pract. quæst. c. 2. per totum, maximè nu. 1. & 8 vbi l. cum fundus, ff. de leg. 2. interpretatur: qui dictus Couar. in c. 37. per totum latè agit, vtrum habens in aliquibus oppidis iurisdictionem habeat ratione eius aliquod ius in pascuis publicis, & an agri communes duobus ciuitatibus possint ab altera earum coli sine alterius cõsensu, si per hanc culturam impediatur communis pastus, † & an vicus exẽ- 707
ptus à ciuitate retineat ius pascendi, quod ante exemptionem habeat in territorio, † quem videas alia his si- 708
milia adducens.

ET cùm aliquando Princeps in Quæstio.
priuilegio, & Romanus Pontifex in rescripto illa verba, *Ex certa scietia*, vel *Non obstante*, vel *Motu proprio*, omiserint, est aduertendum, quòd priuilegij vel rescripti geminatio habet vim clausulæ, *Ex certa scientia*, & *Non obstante*, vel *Motu proprio*, † per glossam primam in cap. rescri 709
pta 25. quæst. 2. glos. verbo noscatur, in cap. 1. de constitutio. lib. 6. & est text. cum glossa in c. si quando de rescriptis, tenet Anton. de Butr. in d. c. 1. de rescript. & in cap. quæ in Ecclesiarum de constit. Bald. in l. nec damnosa. l. de precibus imperat. offe-

offerend. Ioan Andreas, & alij in c. porrecta de confirmatione vtili, vel inutili. Anton. Corset. in tract. de verbis geminatis nu. 2. in volum. 2. tractatuũ Doctorum fol. 91. & vtrũ causa concedendi gratiam, vel priuilegium Principis, debeat esse vera, finalis vel impulsiua: Et vtrum his deficientibus priuilegium viribus
710 non subsistet; † tradit latè Couarru. lib. 1. variarum resolutio. cap. 20. à principio quamplura iura aduccẽs, atque interpretans, qui de hoc est videndus, & distinctiones, quibus ad clariorem intelligentiam vtitur.

Quæst. 128. PRÆTEREA cum aliqua de nominatione & electione prædixerimus, est notandum, quòd patrono laico licet in nominatione & electione semel variare, quod pa-
711 trono clerico non licèt, † l. 6 & 7. tit. 15. part. 1. vbi Gregor. Lopez, qui Rochum de Curt. & alios refert, quod tenet Ioan. Gutier. de iuramẽto confirmat. 3. par. cap. 13. per totũ, qui in num. 13. tradit pro communi, quòd patronus laicus, qui cum iuramento promittit, non variare in electione, vel nominatione, tenetur id
712 seruare, & non poterit variare, † quã prædictam variationẽ intellige permissam, dummodo res sit integra, & ante acceptationem electi vel nominati, quia postquam res non est integra, & post acceptationem, & quã do iam est ius quæsitum nominato,
713 non est licita variatio. † c. quid autẽ, cap. querimoniam de iure patronat. cap. si tibi absenti de præbend. lib. 6. cap. decernimus 16. quæst. 7. tenet Gregor. Lop. in d. l. 7. in d. glos. verbo, *Reciba el primero*. Nec licet patro trono cuiuslis priuilegij prętextu ad Ecclesiam aliquem præsentare, seu eligere absque Episcopi approbatione: aliàs electio & præsentatio nullius erit momẽti, † ex decisione text. 714
in cap. 13. de reformatione sessione 14. Concilij Tridentin. Ex quo sequitur, quòd clausula testamenti, in qua excluditur Episcopus ab executione causæ piæ ad se pertinentis nõ valet, & nihilominus poterit Episcopus ad executionem testamenti & causæ piæ se intromittere; † per tex. 715
in authen. licet, C. de Episcopis, & cleri. tenet Ripa in c. cum M. Ferrariensis de constitur. n. 81. & est tex. in cap. tua de testament. vbi latè Couar. nu 6. & est text. in c. 8. & 9 ses. 22. & in c. 4. & 8. ses. 25. de reformatione in Concil. Tridenti. tenẽt quã plures Doctores, quos refert & sequitur Spino de testamentis glos. 4. à num. 40. tradit plurima de hoc citus Couar. in 4 decretalium 2. par. c. 3. §. 1. nu. 20 & Ioan. Gutier. in l. nemo potest, ff. de leg. 1. nu. 449 Bernard. Diaz de Lugo in reg. 240. ampliatione 2. Gratian. in regu. 156 nu. 17. Azeuedo in l. 9. tit. 6. lib. 1. recop. numer. 5. & Humada in scholijs ad Gregorium Lop. in l. 1. tit. 15. par. 1. glos. 6. qui respondet opinioni Menchac. qui contra communem tenere voluit, facit text. in l. nulli, C. de Episcop & cleric. l. 5. titul. 20. par. 6 Quæ omnia supra dicta, ne extra rem loqui videamur, faciunt, ne priuilegijs concessis Episcopis, & prælatis præiudicium fiat, quæ ita explicari, atq; interpretari debent, sicuti est interpretan-

pretandum priuilegium concessum à Principe circa iurisdictionem, in quo non videtur concessum, nec cõprehendi ius collectandi, nec nouã
716 gabellam imponendi,† iuxta opinionem Ægidij Bosij in praxi tit. de regalijs num. 16. qui nu. 18. ait, quod regalium concessio non includit iurisdictionem, nec ea, quæ soli Prin-
717 cipi sunt reseruata; † sed quando Princeps inuestiuit aliquem de castro cum mero & misto imperio & omnibus regalijs, censentur conces-
718 sa regalia, † ita Bart. in l. 1. C. de bonis vacantibus lib. 10. quem ibi sequitur Ioan. de Platea, & cõmuniter alij DD. & etiã censentur regalia omnia concessa, quãdo in priuilegio aliqua in specie conceduntur, & additur, vel subijcitur, *Cum alijs iuribus qui-*
719 *buscumque*, † ita Roman. cons. 271. Matthæ. de Afflict. in titu. de capit. qui curiam vend. in princ. num. 22. non tamen censentur regalia cõcessa, quando simpliciter concessum
720 est castrum cũ omni iure † Principis, quod tenet Afflict. vbi supra 6. quæs. & Alber. in l. fin. in fine, C. de iurisdict. omnium iudic. quem sequitur Laudensis in tit. de Principe conclus. 115. & Isern. in c. 1. tit. quæ sint regalia in vsibus feudorum. Sed est animaduertendũ, quòd in supra dicto casu regalia censentur concessa, quãdo persona est virtutibus prædita, & talis, in qua posit conquiescere
721 Princeps, † iuxta prædictorum Doctorum opinionem, per verba etiam quantuncumque generalia vectigalis impositio, nec pedagium videtur
722 concessum, † de quibus Ægid. Bos. vbi supra num. 23. cum sequentibus, qui in num. 29. tenet cum Bald. in l. rescripta, C. de precibus imperator. offerend. & in l. 1. imperium prima lectura col. 3. de iurisdict. omni. iudi. & in l. 2. C. de seruit. & aqua, & in l. à procuratore, C. mandat. quòd licet sub nomine generali, *Cum regalibus* veniant regalia, vt supra dictum est, nihilominus sub verbis generalibus no veniunt alia reseruata Princi-
pi, † quod etiam tenet Præposit. in 723
d. cap. 1. tit quæ sint regalia in vsibus feudorum col. 2. & Felin. in c. cum nobis de præscriptio. col. 3. versicul. Tertia declaratio, & latius in c. quæ in Ecclesiarum de cõstitutio. & quid operetur, & importet clausula ex certa scientia, vel motu proprio, vel literis non obstantibus, vel clausula supplentes omnes defectus, ex plenitu-
dine potestatis, † tradit latè Alexan. 724
in l. quidam consulebant, ff. de re iudic. num. 10. cum sequentibus, & Doctores in cap. si motu proprio de præbend. lib. 6.

VNDE subsequitur, quòd Prin Quæst. 129.
ceps vel Papa conferens beneficiũ, vel gratiam in capaci ex certa scientia, videtur de incapacitate dispen-
sare, † tex. in d. l. quidam consulebãt, 725
ff. de re iudic. in fine, vbi notat Alex. num. 6. ad idem est tex. in l. Vlpianus in fin. ff. de excusat. tutorum. Sed in contrarium, & sic quod non sit necessaria certa scientia in Principe, in l. Barbarius, ff. de offic. prætor. secundum communem intellectũ vltramõtanorum, vbi probatur, quòd Barbarius ibi ex promotione facta à Principe adeptus est libertatem, ad quod

quod etiam facit textus in Clement.
summus de sentent. ex communica-
tio. & l. libertas aduersus, ff. de in ius
vocan. vbi notat Angel. quòd Prin-
ceps concedendo rescriptum de le-
gatorium supplicanti videtur sup-
plicantem habilem facere ad alegã-
726 dum. † Sed quòd tam in Principe,
quàm in Papa, sit necessaria certa
scientia ad hoc, vt sit dispensatum
cum incapaci, resoluit Alex. in d. l.
quidam consulebant, ff. de re iudic.
727 num. 7. † pro qua vera opinione fa-
cit tex. in c. si eo tempore de rescrip.
lib. 6. vbi Papa promouendo mino-
rem ad beneficium, non videtur
super ętate dispensare, quia ignora-
bat defectum ætatis, quod secus es-
728 set, si ætatem sciuisset, † vt notat glos-
sa in cap. statutum de rescriptis lib.
6. in verbo literarum, notant Docto
res in cap. ex ratione de ætate & qua
litate, glossa 1. in l. vniuersis, C. de
precibus imperat. offerend. & ideò
ait Bald. in l. imperialis, §. si miles,
C. de nupt. quòd Papa promouẽs
spurium ad Episcopatũ videtur eum
restituere natalibus, si ex certa scien-
729 tia faciat. † Et ad dictam l. Barbarius
respondet Alex. in d. l. quidam cõ-
sulebant num. 8. vbi Imola ait, quòd
adeo verum est, quòd requiritur cer
ta scientia in dispensatione Princi-
pis vel Pontificis, quòd oportet, vt
vt in literis exprimatur, vel quòd ex
tenore literarum appareat, quòd cer
tam scientiam habuit de inhabilita-
te promoti, qui dicit, quòd dicta
certa scientia potest per testes pro-
730 bari. †

Quest. 130. ESTQVE Animaduertẽn-
dum; vtrum priuilegium cõcessum
alicui extẽdatur ad fideiussores. † Et 731
videtur extendi per l. fin. §. fin. C. de
vsucapione rei iudicatæ. Sed in hoc
taliter est distinguendum, quòd aut
priuilegium est personale, & hoc
non transit ad fideiussores, vt est pri-
uilegium, ne cõueniatur in plusquã
facere potest, & similia, vt notatur in
l. exceptiones, ff. de exceptio. aut est
priuilegium reale, & hoc ad fideius-
sores transit per text. in d. l. exceptio
nes, §. rei autem, & in hoc casu lo-
quitur text. in d. l. fin. §. fin. C. de vsu
ris rei iudicatæ, † vt notat & resoluit 732
Bart. in l. cum filius familias, §. 1. de
verborum obligatio. nume. 2. quem
sequitur ibidem Imola, & Guilliel.
de Cuno in l. 1. C. quando impera-
tor inter pupil. & viduam, & Bald.
in l. tam mãdatori. C. de nõ numer.
pec. Bald. in l. quotiens in fine, C. de
precibus imperat. offerend. vbi Cin.
& Alex. in d. l. cũ filius familias, §. 1.
num. 6. loquente in priuilegio dila-
torio concesso crucesignatis, l. etsi
fideiussoribus, ff. de re iudic. DD. in
l. tam mandatori, C. de non numer.
pecunia, Hippolyt. in rubr. de fide-
iussoribus num. 273. Vnde est, quòd
fideiussor non gaudet beneficio ces-
sionis bonorum principalis debito-
ris, ita Anton. Gom. lib. 2. variarum,
c. 11. nu. 52. vers. Item adde; † text. 733
singularis in l. hæres à debitore, §.
quòd si stipulator, ff. de fide iussor,
l. 3. tit. fin. par. 5. vbi glossa fin. Baeça
de inope debitore, cap. 5. num. 39.
Azeuedo in l. 5. tit. 16. lib. 5. Recop.
num. 10. quem vide optimam addu
cente cautelã, & Iason de actio. §. fin.
num.

num.25. Matthesilanus notabili 105. Collantes in pragmatica agricultorũ lib.2. c.3.n.fin. Felicianus de censibus tomo 2.libr. 3.c.2.num.2. versiculo infertur pagin. 164. text.in §. fin. instit.de replicatio. Bart. in dict. §: quòd si stipulator. Nec creditor, qui habet priuilegium pignoris, vel hypothecæ, vel fideiussorem pro suo debito, præiudicatur, quãdo debitor bonis cedit, vel quando fit ei remissio debiti à maiori parte creditorum, quia nihilominus habet recursum contra fideiussorem, vel contra pignora, vel res hypotheca-
734 tas, † per l. rescriptum, vbi glossa verbo hypothecas, ff.de pactis, vbi notãt Doctores tex.in l.6.tit.15.p.5. Sed limita, & secus intellige in dilationibus quinquennalibus, quę à maiori pate creditorum debitoribus fiunt, quia hoc casu præiudicatur creditor habens fideiussorem pro debito suo, & priuilegium pignoris & hypothecæ, & compellitur stare pro dilatione concessa à ma-
735 iori parte credirorum, † text. in l. fin.§. nulla, C.qui bonis cedere pos. glos.in d. l. rescriptũ, §.hypothecas, tenet Paul.in d.l.rescriptum num. 1. & Greg.Lop.in d.l.6.tit.15.p.5.glossa verbo, *O empeñadas*. In priuilegio tamen mendacirer impetrato nota
736 quòd est nullius momẽti, † iuxta tex. in l.etsi legibus, vbi Doctores & Salicet.num.1.C.si contra ius vel vtilitatem pnblicam.

Quæst.131. ALIQVANDO Tamen duo in eodem libello supplicant pro priuilegio obtinendo, & imperator vel Princeps, vni tantum concessit. Et dubitatur, an prosit vtrique. In quo casu Doctores respõdent, quòd non: nam priuilegium personas nominatas non egreditur, † vt in l. priuilegio, l.in omnibus de 737
regul.iuris, ff. nisi quando priuilegium esset de causa indiuidua, vel cõmuni, vt de seruitute, vel de sportulis, quia tunc concesso priuilegio vni ex impetrantibus prodest vtrique, l. fin. C. de fructibus & litium expensis: quod notat Salicetus in l. si libellum, C. de diuersis rescriptis num. 2. ad finem. Potest tamen dubitari,

VTRVM Credatur exemplari alicuius priuilegij, vel præcisè debeat originale ostendi. In quo casu notat Azeued.in l. 22.& 23.tit. 14.lib.6.Recop.n.1.per l.sancimus, C. de diuersis rescriptis, & per alia iura; & Doctores, quos refert, quod priuilegium originale est exhibendum pro eius probatione, quod non debet esse rasum, nec cancellatum in parte suspecta, aliàs non valet, Quæst.132.
† per l.44.tit.18.part.3.cap.ex literis 738
de fide instrument. l. fin. C. de edicto Diui Adriani tollend. l. scimus, C. de testamentis, cap. cum venerabiles de religios. domibus. Et quę dicatur pars suspecta in priuilegio, vel instrumento, traditur in l. 110. titul. 18. part.3.vbi Gregor.Lopez. ex quo est, quòd exemplari potest rescriptum seu priuilegium de mandato iudicis, † per l. sancimus, C. 739
de diuersis rescriptis, secundũ lecturam secundam, quam dicit notabilem Bart.ibidem, & Bal.in l.publicati, C. de testamentis, & est text.

Regius

Regius in d. l. 44. titul. 18. part. 3. in fine, quæ licèt requirat Regiam licentiam, sufficit licentia iudicis circa consuetudinem, quæ in hoc seruari debet, secundum Salicet. in authent. si quis in aliquo documento, C. de edendo numer. 4. quod adeò verum est, quòd licèt notarius dicat, Hęc est copia cuiusdam instrumenti manu mea mea cōfecti, cuius tenor de verbo ad verbum describitur, nō staretur tali copiæ, si iudicis authoritas non interuenerit, ita Paul. de Castro in dicta authen. si quis in aliquo documento, num. 5. qui dicit, menti tenendum: quod limita, nisi in rescripto vel priuilegio, vel instrumento dicatur, quòd illi credatur, vel exemplo manu tabellionis scripto, quod fieri assolet, quia tunc sufficeret exemplum, licèt authoritas
740 iudicis in eo deficiat. † Sed exemplū exempli priuilegij, vel rescripti non valet, per l. sancimus, C. de diuersis rescrip. secundum veram lecturam,
741 † ita Bart. & Doctores in d. authen. si quis in aliquo documento num. 9. ad finem, qui in numer. 10. ita distinguit, quòd si exemplum est exéplatum cum partis citatione, & iudicis authoritate, valet exemplarum. Sed tamen si exemplum prædictū esset sumptum absque partis citatione, vel ea contradicente, & non cognito de contradictione, tunc non posset exemplari, nec valeret exemplatum: sed si fuisset priuilegium, vel rescriptum, vel instrumentum exéplatum manu notarij, qui fecit primum exemplum authenticum, tūc valet exemplatum secūdum, ita ipse Bart. dicto num. 10. & quid in supra dictis seruetur, tam de iure antiquo, quàm de iure Regio, vide l. 10. & 11. & 12. titul. 19. part. 3. vbi Greg. Lop. & l. 17. tit. 25. libr. 4. Recopil. vbi Azeuedo, qui refert Couar. libr. practicarum quæstionum cap. 21. & Dicacum Perez, & alios Doctores, qui dictus Couar. est videndus de hoc à num. 4. cum sequentibus, omnia iura antiqua & nouiora, & & Speculat. & plurimos Doctores recensens: & ideò instrumentum antiquatum potest renouari iudicis authoritate, † iuxta glossam verbo 742
argum. pro priuilegijs in auth. de hęred. & falcidia, §. 1. tenet Bart. in l. si quis ex argentarijs, ff. de edēdo, 5. nec iterum nu. 3. qui Bar. vbi supra nu. 4. contra alios Doctores idem esse dispositum in priuilegijs, quod in cæteris instrumentis, & veram esse glossam supra dictam in verbo argum. pro priuilegijs, pro qua adducit multa iura, quod intelligit verum vbi supra num. 5. dummodò citetur pars, quæ per refectionem, vel renouationem priuilegij, vel instrumenti potest lędi.

ET. Cùm appellatio sit defensio, † per c. omnis oppressus 2. quęst. Quæst. 133. 743
6. cap. suggestum de appellatio. l. 1. ff. eodem titul. & defensio tolli non posit à Principe, cum sit iuris naturalis per Clementinam pastoralis in fine, † de re iudic. vbi notat Abb. & 744
Cardinalis, & Doctores in cap. 1. de causa posses. & propriet. & Oldral. alios referens in consi. 34. & Socin. cons. 64. lib. 2. & consi. 87. libr. 3. & Fortun. Garc. in l. Gallus, §. & quid si tan-

si tantum.ff.de lib. & posthum. col. 137. dubitatur, vtrum à Principe per priuilegium, vel rescriptum Pontificis possit appellatio tolli. Et cum hæc quæstio sit resoluta à Couarru. in pract. quæstion. cap. 23. à num. 6. qui defendit, dictam appellationem tolli posse priuilegio, vel rescripto, ad eũ vos remitto, qui aliquibus mo
745 re suo vtitur distinctionibus, † ideò datur intellectus illius clausulę tã in priuilegijs, quàm rescriptis ad modũ consuetæ, hoc est, *Supplentes omnes quoscumque defectus iuris*, vt per eam defectus citationis nullatenus sup-
746 pleri videatur, † iuxta ea, quæ expressim notat Staphileus de literis gratiæ & iustitiæ, fol. 145. & optimè Ludouic. Gome. in tractatu vtriusque signaturæ num. 68. quos sequitur Couar. in pract. quæst. cap. 23. nu. 6. vers. Quarto ex his deducitur.

Quæs. 134 Cap. 17. PRÆTEREA cùm iure cõpertum sit, quòd filius naturalis be-
747 ne succedit in iure patronatus, † quod post disputationem resoluit Roch. de Curt. de iure patronat. in vers. competens alicui nume. 6. cum sequentibus. Quæ opinio verior est, licèt ipse contrariam defendere conetur, & veram dicit Azeued. cons. 24. num. 39. ex opinione multorum quos refert. Est etiam animaduertendum, quòd priuilegium legitimationis à Principe, vel Imperatore concessum, non includit, nec comprehendit iurispatronatus suc-
748 cessionem, nec capacitatem, † secundum Abb. in cap. per venerabilem qui filij sint legitimi num. 26. glossa verbo diuersis in fine in cap. lege, distinct. 10. tenet Bart. & communiter Doctores in authen. ex cõplexu, C. de incestis nupt. vbi etiam Cin. & Gemin. in d. c. lege & Roch. de Curt. vbi supra num. 8. de quo tu vide l. 9. tit. 18. par. 3.

Nec omittam, quòd naturalis nõ excluditur à iure patronatus, quod prouenit ex parte matris, vel delatũ per auum maternũ nepotibus suis, † ita resoluit Anton. de Butr. in consilio 30. Et ratio quare priuilegium 749 legitimationis non comprehendit ius patronatus, ea est, quia spirituali causę est annexum, in qua laicus disponere non potest, † per tex. in c. 750 quanto de iudic. vbi communiter Doctores, cùm annexorũ & connexorum idem sit iudicium, iuxta glos. in verbo, connexa. in d. c. quantò de iudici. tex. iuncta glossa verbo annexi in cap. cum singulis de præbend. lib. 6. † de qua regula vltra Docto- 751 res in d. cap. quanto videas Felin. in c. postulasti de rescriptis & Hippol. singulari 251. & Guilliel. Benedict. in cap. Rainuntius, verbo & hortũ num. 1. cum sequentibus, quę regula procedit, etiamsi annexum sit maioris valoris, l. etsi, §. perueniamus, ff. de auro & argento legat. & videas Menoch. libr. 1. de arbitrar. quæst. 45. & lib. 2. cẽturia 1. casu 95.

DVBITATVR Deinde, vtrum destructa domo, vel castello ędificato per Principis priuilegium, Quæs. 135. sit priuilegium destructum, & cessauerit eius dispositio. † In qua quæstione videtur, quòd priuilegium sit 752 destructum, & cesset eius dispositio, per l. Abbate in fin. ff. de verborum sign.

sign. cap. 2. de noui operis nuntiat. quia domus refecta alia domus est,
752 † l. inter stipulantem, §. sacram, & §. 1. ff de verborum obligatio. & qui refecit, nouum opus facit, per iura supradicta, omnia siquidē iura inter
754 itū rei tolluntur, † l. si legati causa, l. ciens, ff. de verbor. sign. tex. in auth. de nuptijs, §. deinceps, l. virum, §. societas, ff. pro socio, l. debitum, C. de pactis, l. 1. ff. quemadmodū seruitu. amittantur, & seruitus semel extin-
755 cta non reuiuiscit, † l. Tiria, ff. de seruitut. rusticorum prædiorū, de quo est videndus Ioan. de Platea in l. 1. C. de aquæductu libr. 10. Sed contra supra dicta facit, nam qui reficit, nō
756 videtur de nouo facere, † l. 3. §. reficere, ff. de itinere actuque priuato, l. seruitutes, §. si sublatum, ff. de seruit. vrban. præd. l. & an eadem, ff. de except. rei iudic. sicuti res mutata eadē
757 est, † l. si grege, ff. de legat. 1. Nec obstant iura supra allegata, quia illa habent locum, si omnino esset destructū castellum per priuilegium Regis erectū cū intentione nō reędificādi, quę intentio cessat, reędificando, l. 2. ff. de doli except. l. placet, ff. de operis libertorū, quia ex facto, vel non
758 facto probatur animus & euētus, † l. si clericus, C. de Episcopali audiētia, c. peruenit 18. dist. l. à Procōsulibus, C. de appellatio. l. qui leuando, ff. ad l. Rhod. de iactu. & quando dispositio est perfecta, ita quòd alteri est ius quæsitum per contractum, vel sententiam, si domus vel res est destructa, & reficiātur, adhuc durat ius
759 alteri quæsitum, † ita Bart. in l. si ita, §. fin. ff. de legat. 1. distinguendum ergo est, quo animo quis rem dissoluit. l. inter stipulantem, §. & nauis, ff. de verborum obligatio. l. quid nō, §. si nauis, ff. quibus modis vsusfructus amittatur, l. quod in rerum, §. fin. ff. de legat. 1. Et est ratio, quia si res destruatur cum spe reparationis, durat res habitu, licèt non actu: sed si destruatur sine spe reparationis, desinit esse, † notat Bald. in libr. 760
feudorum, titul. de pace constanr. §. mos Romanorū, vbi tenet, quòd si ciuitas destruatur cum spe reparationis, durant eius priuilegia, quæ in suspenso extant, Innoc. & Abb. in c. cum ex iniuncto de oper. noui nūt. col. 2. Alex. cons. 43. libr. 1. nu. 2. Si tamen perpetuò est destructa sine spe reparationis, priuilegia delentur, & extinguūtur, † quem Bal. ibi videas 761
in 1. col. & de priuilegio cōcesso ratione turris, quę destructa est, si alij cōcedatur postquā reędificetur, an possit nocere primo, notat Afflict. de cis. 392. quē vide, & Innoc. in c. ex iniuncto de oper. noui nunt. & in c. Abb. de verbor. signific. Bart. in l. 3. ff. de colleg. illicitis in fine, Anchar. in dicto cap. cum ex iniuncto num. 9. Anton. de Butr. num. 4. Marcus Mantua c. 1. de electione n. 17. & 18. Præterea, priuilegium cōcessum rebus transit cum illis ad successorem, † secūdum Din. in regula priuilegiū 762
personale, de regul. iur. lib. 6. nu. 10. & per me in tractatu de Regio patrimonio 7. p. §. 1. n. 1. & deinde priuilegiū mutatur persona mutata, † per 763
l. 1. C. de imponend. lucratiuis descripti. libr. 10. l. licitatio, §. fin. ff de publican. & vectigal. tradit ipse Bal.

N in

in rubr. C. de vsuris, quæst. 4. versic. mutatione personæ, Bart. in l. Paul. in fine, ff. de acquirend. hæredit. Castell. in l. 6. Tauri, in verbo, *De qualquier calidad*, versic. Et quod dixi de bonis, & in l. 13. Tauri, verbo, *Veinte y quatro horas*, vers. Ex quo infertur, Roder. Xuar. in l. quoniam in prioribus in disputation. questionis maioratus num. 23. & 24. Parladorius in tract. de rebus quotidian. c. 3. §. 1. nu. 17. in prima impressione, Azeued. in l. 10. tit. 1. lib. 4. Recopil. num. 59. Anton. Gomez in l. 70. Taur. num. 24. Didac. Perez in l. 1. tit. 3. lib. 1. ordinamenti col. 89. vsque ad 91. Ioan. Gutier. in practicis quæstio. lib. 2. q. 139. nu. 3. & per me vbi supra nu. 5. Vnde est, quòd fructus decimarum est quid temporale, & vendi, & loca
764 ri potest, † vt latè per dict. Azeued. in l. 1. tit. 5. lib. 1. Recop. & post venditionem non dicitur fructus decimalis Ecclesiastica res, & perdit nomen & priuilegiorum, adeò quòd si in laicum fiat alienatio horum bonorũ, nõ cognoscet Ecclesiastic⁹, sed
765 laicus Iudex, † quia qualitas rei dotalis & decimalis, & aliarũ similium rerũ, nõ trãsmittitur, nisi quãdo habet eandem subsistentiam persona mu-
766 tata, sicuti non mutata, † vt latè resoluitur per iura & Doctores in superioribus relatos.

Quæst. 136 DEINDE Cùm maritus pos-
767 sit agere pro vxore, † iuxta l. 34. maritus, C. de procur. & iure nouiori peculiari priuilegio sit administrator omnium bonorũ vxoris, per ea, quæ tradunt scribentes in l. 55. Taur. & Azeue. in l. 2. tit. 3. lib. 5. Recop. n. 1. qui quam plures refert Doctores, & Greg. Lop. in l. 6 tit. 11. par. 6 in glos. verbo, *Que las no pudiesse veder*, col. 4. versic in Regno vero nostro, & d. Azeued. qui alios refert, in l. 3. tit. 9. d. lib. 5. Recop. num. 22. vertitur in dubium, vtrum maritus de bonis vxoris solutionem recipere possit: † & 768
videtur, non posse. Ratio est, quia coniuncta persona solutionem recipere non potest, † ita Ias. in l. nõ so- 769
lum col. 1. ff. solut. matrim. & etiam maritus recipere non potest vxoris debitum sine eius consensu, per tex. expressum in l. cum maritum, C. de solutio. tenet Cassan. in consuetudinibus Burgund. tit. des doct. rubr. 4. §. 5. numer. 48. veritas tamen est in contrarium, & sic maritus poterit debita vxoris sine eius licentia & consensu recipere: quod probatur, quia (vt in superioribus diximus) maritus iure nouiori est administrator omnium bonorum vxoris, & habens administrationem coniunctæ personæ potest recipere debiti solutionem; & debita exigere, † ita Ias. in l. 3. colu. 1. solut. matri- 770
monio, & ideò pater habens administrationem bonorum filij potest recipere debiti solutionem, secundum Ioannem de Imola, in l. qui aliena, §. quanquam, ff. de negor. gestis, † & quæ dicatur con- 771
iuncta persona, videas apostillam Abb. in cap. nonnulli, §. sunt & alij de rescript. numero 10. vers o, coniuncta persona, & verbo, coniunctæ personæ, & quod hodie vsque ad quartum tantum gradum extenditur coniuncta persona, † tenet 772
Padilla

Padilla in l. transigere, C. de transactio.n.56.lib. 10.tit.5.p.3. & tenet Gratian. in regul.21.num.4. contra communē de iure antiquo relatam & sequutā, per Ias. in l. exigendi, C. de procurator.nu. 3. qui ad decimū gradum coniunctā personam extēdebat, & multa specialia, quæ in cōiunctis personis admittuntur, quæ in alijs non admitterentur, tradit Hippolyt. de Marsil. in l. vnica, C. de raptu virgin. numer. 197. cum sequentibus.
773 † Nec mirum, quòd maritus exigere possit vxoris debita, cùm verū sit; quòd coniuncta persona sine licentia nec mādato potest in iudicio
774 agere, cū rati cautione, † iuxta l. sed & hæ personæ, ff. de procurator. l. 10. tit. 5. p. 3, vbi optimè Greg. Lop. l. 1. tit. 10. lib. 20. fori regal. l. 5. tit. 10. lib. 1. dicti fori regal. vbi tenet Montalb. impropriè tamen dicitur procu
775 rator coniuncta persona, † tex. & & glos. in l. 3. §. 1. ff. iudic. solu. tenet Ias. in l. exigēdi n.9. C. de procurat. Tiraquel. de vtroq; retract. lib. 1. §. 1. glos. 1. nu. 7. Gregor. Lop. in d. l. 10. glos. 3. Sed limita, & nota, quòd ea, quæ speciale exigunt mandatum, coniunctis sunt interdicta, nisi ipsi
776 mandatum habeant speciale, † l. pater, iuncta l. illud, ff. de minoribus, tenet Cinus, & recentiores in dicta l. exigendi, C. de procuratoribus, & in cap. nonnulli, §. sunt & alij de rescriptis, latè Tiraquel. de vtroq; retract. tit. 1. §. 1. glos. 13. n. 34. & §. 36. glos. 2. n. 14. & §. 1. glos. 10. n. 95. Menses. Padilla in l. transactionis placitū n. 20. C. de transact. refer & sequitur Azeu. in l. 8. tit. 11. lib. 5. Recop. n. 20.

ET Quia multoties dubitatur in rescriptis & Regijs priuilegijs eiusdem temporis & qualitatis, quod eorum præferatur? Et vtrum præferatur illud, de quo acquisita sit possessio, licèt sit posterius, & quando tempus datæ attendatur; † cum casus obuenerit, recurre ad tex. in cap. capitulum sanctæ Crucis de rescriptis, vbi plenè notant Doctores, cap. quia cunctis de concessione præbēdę, lib. 6. c. duobus de rescriptis, eodē lib. glos. verbo annexa, in cap. quia sæpè de præbēdis lib. 6. notat. Dinus in regula qui prior de regulis iuris, lib. 6. num. 1. & 2. vbi apostilla, notat Abb. & Felin. in c. cum re., cap. pastoralis de rescript. Bald. & Imol. in l. si quis filio, §. eius, ff. de in iusto rupto. Barr. in l. absenti, ff. de donatio. Nicolaus de Neapoli in l. si duobus, ff. de excusatio. tutorū, Angel. Aret. in §. filius familias, inst. quibus modis ius patriæ potest. solut. & Doctores in cap. suo tempore de rescript. lib. 6. & latissimè per Menoch. de arbitrarijs lib. 2. centur. 1. casu 48. & Boer. decis. 150. Gratian. in reg. 404. Thom. Grammat. consil. ciuili 31. numer. 25. Quæst. 137. 777

ET Aliquandiu per priuilegiū conceditur alicui vsusfructus, quandiu viueret, & in humanis ageret: & dubitatur, vtrum per religionis ingressum perdatur talis vsusfructus. † Quæst. 138 778
Quo casu tenendū est, quòd per religionis ingressum non perditur talis vsusfructus, sed transibit in ipsum monasteriū, & durabit quādiu vsus fructuatius aget in humanis, per tex. in l. corruptionem, C. de vsufructu,

dicit communem opinionem Soci. consf.10.n.20.p 1. non enim sufficit media, vel maxima capitis diminutio, vel mors ciuilis ad vsusfructus amissionem, sed mors naturalis re-
779 quiritur, † per dictam l. corruptionem. Cui conclusioni assimilatur illa, verum filio hærede instituto, cui facta est substitutio sub conditione, si decedat sine liberis, si efficiatur religiosus & professus faciat locum sub
780 stitutioni & fideicommisso, † vel spectanda erit mors naturalis. Et quòd in prædicto casu sufficiat religio & professio, ad hoc, vt cessauerit substitutio & fideicommissum, nec sit spectanda mors naturalis, tenet Bald. in cap. in præsentia de probatio. vbi Felin. & ipse Bald. in l. cũ acutissimi, C. de fideicõmiss. Socin. in l. cum auus, ff. de conditio. & demonstratio. Quod verum est, vbi ille filius ingressus est religionem mendicantem, & regulam omnino incapacem bonorum: secus si talis regula, vel monasterium bonorum fuerit capax: quia tunc mors naturalis hæredis instituti esset expectanda, ita Alexan. consf.13. vol.3. Boer. decis.354. num.11. qui in num. 3. & 12. dicit hanc esse communem opinionem. Et ratio est, quia per simplicem sacerdotium non perditur
781 ius substitutionis, † secundum Corneum in auth. nisi rogati, C. ad Trebel. Anchar. & Imol. in c. in præsentia de probatio. & Boer. vbi supra.

Quæst.139 ET Licèt concessa sit facultas hominibus alicuius ciuitatis, vt possint scindere ligna in aliquo nemore, quamuis multi alij denuo eò deuenerint, & eũ locum inhabitauerint, poterũt tamẽ omnes ligna scindere,
† l. forma, §. quanquam, ff. de censibus, Boer. decis.213. num.12. l. 1. & quæ ibi notat Ioan. de Platea, C. de priuileg. corporatorum. Vnde est, quòd pensio quæ alicui domui, vel loco semel fuit imposita, iuxta æstimationem illius non debet augeri, quamuis domus ista augeatur, & solum tenetur possidens soluere iuxta pensionem veterem, & iuxta valorem veterem, & non tenebitur ad illud, quod adiunctum fuit, † ita 783 Bartol. & Lucas de Penna in l. in l. in his, C. de prædijs, & omnibus rebus nauicular. lib.11. 782

ET Notaueram in materia resolutionem, quòd per quamcumque dispositionem, quãtumuis generalẽ, non censetur derogatum priuilegijs clausis in corpore iuris, etiamsi dicatur, non obstantibus quibuscumq; priuilegijs, † glos. verbo illic, & Barr. 784 in authen. qua in prouincia, C. vbi de crimine agi oportet, ita Galiaula in l. centurio, num.78. ff. de vulgari, ex quo datur nouus & subtilis intellectus ad l.20. Tauri, quæ est hodie l 4. tit.6. lib.5. Recopil. quæ cùm sit iuris communis correctoria, videlicet dispositionis legis nõ amplius, §. cum bonorum, ff. de legat. 1. non extenditur extra casum, in quo loquitur: remanetque dictus, §. cum bonorum in viridi obseruantia circa illud priuilegium hæredi concessum, vt possit eligere grauamen solutionis certæ quantitatis vini, vel olei, vel tritici quotannis de aliquo prædio sibi relicto, vel prædium Quæst.140

lega-

legatario relinquere, se à tali solutione eximendo, curamque prædicti prædij relinquendo: quod permittitur fauore relinquentis munifi-
785 centiam, † l. si quis argentum, §. si vero, C. de donatio. & ibi Bald. per eundem text. quem valde quotidianum ad hoc asserit Ias. in dict. l. non amplius, §. cum bonorum, n. 3. quod nota, quia nouum.

Quæst. 141 SI Principis que priuilegio, vel munificentia, vel alicuius priuatæ personæ alicui loco pio, vel hospitali, certa quantitas relinquatur pro pauperibus ibidem alimentandis, illo loco pio, vel hospitali destructo, quantitas illa, vel relictum non am-
786 plius debebitur, † ita Geminianus in cap. licet de electione in 6. Ias. in l. inter stipulantem, §. sacram num. 3. ff. de verborum obligat. sicuti priuilegium concessum filijs propter parentes, non durat parentibus mor-
787 tuis, † per l. 2. vbi gloss. & Bar. C. de Episcop. & cleric. Ias. in l. filius à patre, §. filius, ff. de liber. & posthu. & ideò priuilegium immunitatis concessum propter paupertatem, cessat
788 diuitijs superuenientibus, † l. cura, §. deficientium, ff. de muneribus & honor. Ias. in d. l. filius à patre, §. filius & concessio facta pro mulieribus pauperibus maritandis restringitur tantum ad virgines maritandas, & non extenditur ad viduas, quamuis illæ essent pauperes, quia talis dispositio refertur ad primas
789 nuptias, † ita Bald. in proœmio decretalium, & Ias. in l. diuortio, quod in anno n. 13. ff. soluto matrimonio. & per ea, quod dixi §. in superiorib.

num. 705. Et permissio vendendi facta vni non porrigitur ad alium succedentem in illa re, † l. sicut, § fin. ff. 790
quibus modis pig. vel hypoth. soluitur: nam omnis concessio, que ad factum refert, in dubio censetur personalis, l. idem Iulianus, §. si quis alicui, ff. de legat. 1. & omnis facultas aliquid faciendi personalis censetur, † l. locatio, ff. locati, l. inter 791
stipulantem, §. 1. l. cum quis, l. centesimis, ff. de verborum oblig. & vtrobique scribẽtes, & Molina lib. 4. de Hispano primog. cap. 5. num 38. quia prouisio facta per modum dispositionis de casu ad casum non extenditur, sed casus omissus remanet in dispositione iuris communis, l.
† si mater, §. fin. ff. de vulgar. vbi Bar. 792
& communiter scribentes, l. cõmodissime, ff. de liber. & posth. l. si extraneus, ff. de conditione causa data, causa non sequuta, Bart. in l. Gallus, §. Et quid si tantũ, ff. de lib. & posth. n. 2. & 3. cum seqq. & ibi Ias. n. 21. l. vel singulis, ff. de vulgar. l. pater filiũ, vbi Angel. eodẽ tit. tex. in §. vel singulis, instit. eodẽ tit. hanc dicit cõmunem Petr. Paul. Paris. cons. 87. num. 50. lib. 2. & Molina de Hispan. primogen. lib. 1. cap. 4. nu. 2. qui in nũ. 3. ait, quòd casus contingens præter ordinationem testatoris non comprehenditur in dispositione, etiam si in eo esset maior ratio disponendi, † ex doctrina Cin. in l. quod 793
fauore, C. de legibus, Ancharran. consil. 356. colum. 2. Dec. cons. 218. numer. 11. & cons. 360. col. 2. num. 3. & cons. 291. nu. 7. Aymon Crauet. cons. 161. num. 10.

Quæſ.142 SED omittendum nõ eſt, quòd reſcripta & priuilegia non valeant, ſi
794 continent duo ſpecialia, † ita Bald. in l. 1. in fine, C. quando liceat ab empti. diſcedere per legem primam. C. de dotis promiſsione, quem refert Iaſ. conſ. 36. col. 3. verſ. 4. volum. 3: contrarium tamen eſt verius, videlicèt valere reſcriptum & priuilegiũ continens duo, & etiam decem ſpecialia priuilegia: nam certum eſt, quòd in vno reſcripto, vel priuilegio Rex poteſt vni, vel pluribus multa priuilegia concedere etiam ſpecialia, ſicuti in diuerſis, quod quotidie fit; alioqui ſequeretur, quòd Principis poteſtas eſſet diminuta, & limitata, quod eſt erroneum, nec l. 1. per Bald. & ſequaces adducta hoc probat, ſed Bartol. & alij in l. ſi is qui pro emptore, ff. de vſucapio. dicunt in dubio Principem non velle concedere duo ſpecialia contra ius, ſed quãdo in reſcripto apparet, quòd Princeps voluerit plura concedere ſpecialia, quin poſsit, nemo inficiari debet, & in dubio iuri derogare
796 non videtur: † ideò ſpecialia duo inducere non videtur, nec præſumitur, niſi de contraria appareat voluntate. Et ſic debet intelligi dicta l. quidquid in contrarium dicatur: & hac de cauſa Principis ſententia habet vir legis & priuilegij, in caſu
796 ſuper quo lata eſt, & in ſimilibus. † per l. fin. C. de legibus, l. 14. tit. 22. p. 3 vbi Greg. Lopez l. 1. ff. de cõſtitutio. Princip. cap. in cauſis de ſententia & re iudicat. tenet Iſern. in §. prę tereà de capitulis Conradi. Corne. conſ. 190. lib. 2. n. 46. Angel. & Alex. in l. 1. ff. de ferijs, Tiraquel de iure primogenituræ, quæſt. 40. numer. 162. Quæ concluſio limitatur, & locum non habet, quando eſſet lex aliqua, per quam caſus ille decidi poſſet, quia non eſt præſumẽdum, Regem voluiſſe derogare, quod lege ſtatutum erat: † & quòd ali 797
quo particulari reſpectu motus fuit ad illum caſum decidendum per ſententiam, ita gloſſa, Bald. Salicer. & Fulgoſ. num. 7. in d. lege fin; C. de legibus, vbi communem dicunt Imol. & Felin. in d. cap. in cauſis n. 4. & cõmunem dicit Burg. de Paz in proœmio legũ Taur. n. 450. cum ſeqq. & ad hoc quod Regis ſentẽtia habeat vim legis & priuilegij, requiritur, quòd ſit lata ad petitionẽ vniuerſitatis, vel quòd Rex voluerit, dare per eam legis formam, † ita Paul. in 798
l. 1. ff. de conſtitutio. Princip. num. 5. Iaſ. num. 10.

ET Quando ciuitas vel Eccleſia, quæ deſtruitur authoritate ſuperioris, propter delictum perdat nomen ciuitatis vel Eccleſiæ, & quid quando deſtruitur ab hoſtibus, & vtrum priuilegium exemptionis conceſſum monaſterio extẽdatur ad futuras capellas vnitas monaſterio, & an priuiuilegium conceſſum decimis non ſoluendis extendatur, & trahatur ad futura prædia, & an priuilegium vel ſtatutũ, quòd quis non teneatur ſoluere collectas de rebus ſuis, extendatur ad bona poſtea quęſita: & an ciuitas quæ augetur, & lũgitur nouis muris, dicatur ciuitas totũ augmẽtum: & alia plurima huiuſmodi, † vide latè per Auiles in cap. 799 Quæſ.143

correcto-

correctorum in procemio in verbo, *Iisias*, per plures numeros, vbi multa iura & Doctores recenset in hac materia motus illo iuris principio, quòd pacta habita in dote censentur repetita in augmento dotis, & quod iuris est de toto, censetur & de eius aug-
800 mēto, † l.etiā, C.de iure doti. de quo augmēto facit vnū tractatum Alber. Brun. in 2. volumine tract. Doctorum fol. 168. quem videas, maximè in 9 par. principali, fol. 177. colu. 2. qui Albertus Brun. in dicta 9. part. nu. 16. agit, vtrum rescripta & impe-
801 trationes trahantur ad futura, † allegans cap. fin. de rescript. & Clementi. literas eod. tit. vbi late Imol. text. in l. 3. §. illud, ff. quod quisque iuris, vbi Alex. & Doctores, in quibus priuilegijs seu rescriptis semper supplica attendenda erit. Nam responsio debet interpretari secundum suppli
802 cam in priuilegijs & rescriptis, † per l. 1. C. de diuersis rescrip. vbi latè Iaf. & tenet Greg. Lop. in l. 26. tit. 11. p. 5. in glos. verbo, *La respuesta*, & nil mirū, cū sentētia debeat esse conformis libello secūdum regulam vulgarē. †
803
Quaest. 144 Cap. 18. ET Quia multoties à testatore relinquitur legetum vel anniuersarium, vel quod de aliquo prædio soluatur ab hærede quotannis certa vini, vel olei quantitas, est notandum, quòd poterit hæres prædium legatario tradere, & à tali solutione se liberare, vel ei assignare aliquam vineam, vel oliuetum ex testatoris bonis, de quibus possit sibi dictum legatum quotannis assumere: & tenetur talis legatarius etiam inuitus assumere, & culturam habere, quod conceditur fauore & priuilegio facientis munificentiam: † ita notabiliter 804
tenet Bald. in l. si quis argumentum in fine principij, C. de donatio. per tex. ibi, & Ias. in l. 2. §. mutui datio, numer. 8. circa fin. ff. si cert. petat. in in versic. Decimoseptimo notabiliter fallit, l. cum fructu eius, cum l. sequenti, ff. de vsufructu, l. filius familias, §. 1. ff. de legat. 1. tenet Felician. de censibus tom. 1. lib. 3. cap. fin. nu. 1. Lasarte de decima, cap. 10. num. 75. Lara de anniuersarijs, lib. 1. cap. 8. num. 26. quod est menti tenendum, quia quotidianum & honorabile, vt ait Ias. vbi supra, & poterit multoties in aliquo simili Regio priuilegio exemplificari. Et cùm licita sit muni- Quaes. 145
ficentia & donatio cōcubinæ facta, 805
† per l. affectionis, l. donationes, quę in concubinam, ff. de donatio. vbi Doctores, & quos refert & sequitur Anton. Gom. in l. 53. Tauri n. 68. est aduertendum, quod peculiari priuilegio clericus non potest suę concubinæ donationem facere, † vt latè 806
tradit Palac. Rub. in repetione rubr. de de donatio. inter vir. & vxor. §. 39. Didac. Perez in l. 1. titul. 3. lib. 1. ordinam. colu. 98. Roland. à Valle consil. 68. à num. 1. cum seqq. Ioan. Gutier. de iuramento confirmat. 1. par. cap. 6. numer. 5. quod etiam est militibus prohibitum, cum fuerint armatæ militiæ, † l. 2. C. de dona 807
tio. inter vir. & vxor. l. miles ita, §. mulier, ff de milit. testamento, tenet Cin. & Doctores in d. l. 2. & Palac. Rub. vbi supra, §. 37. vers. hæc tamē limita. Ioan. Gutier. vbi supra nu. 2.

quod extendit in num. 5. & sequenti ad Doctores, & licentiatos, & ad milites nostri temporis, qui parati sunt ad prelium & destinati in certo loco pro eius defensione, & ad cōmendatores quatuor ordinum militarium ex dicto peculiari priuilegio, per quā
808 plura iura & Doctores adducens,† qui limitat in num. 11. in donatione facta concubinæ militis, vel clerici ob benemerita, dummodo probentur, & adęquentur donationi:
809 † & licèt Rex sit caput militū, & quatuor ordinum militarium, tamen poterit cōcubinæ donare, quia hoc in Rege est priuilegium facere, quod est ei
810 permissum, † secundū Palac. Rub. vbi supra versi. Ex quo infertur. Sed si concubina clerici fuerit iam emēdata, factaque bonæ famæ, nec concubinatus durabat tempore donationis, valet donatio à clerico milite, &
811 Doctore in eam facta,† per glos. verbo, cadere, in l. miles ita, §. mulier, ff. de milit. testam. quæ est communiter ab omnibus approbata, ita Capitius in decis. 102. Gomez de Leon in sua centuria cap. 45. nu. 2. Palac. Rub. in repetione rubr. §. 39. vers. Vnum non est omittendum. Et in casu in quo non est permissa prædicta donatio in concubinam facta à clerico milite, vel Doctore, vt supra dictum est, si facta fuerit applicabi-
812 tur fisco sęculari,† secundum Anto. Gom. in l. 53. Tauri nu. 68. in fin. per l. mulierem, ff. de his quibus vt indignis, l. hereditas, C. eod. tit. vbi DD. & secundū Palac. Rub. dicto §. 39. vers. Vnde non valebit donatio, & Ioan. à Garron. in l. 1. C. de secundis nupt. nu. 28. Gam. in decis. 58. 1. p. vbi additio Menç. & Pereg. de iure fisc. lib. 2. tit. 9. de concubinis, de quo late est videndus Padilla in rub. C. de fideicōmis. n. 18. & dictus Ant. Gom. in l. 9. Tauri n. 21. agentes de tacito fideicommisso, de quo vltra eos est videndus Azeued. in l. 6. titu 8. lib. 5. Recopil. à numer. 16. cum sequentibus, & frater Manuel Rodriguez in sua summa cap. 121. & Bernard. Diaz de Lugo in sua praxi canonica, c. 58. vbi additio Ignatij de Salzedo.

RVRSVS, Cùm inter alia fisci priuilegia, illut sit speciale, quòd poterit fiscus agere contra tertios possessores debitori principali non excusso, † per l. Moschis, ff. de 813 iure fisci, l. 1. C. de decurionibus lib. 10. l. libertus, §. 1. ff. ad municipal. vt tradunt Doctores in dictis locis, & Felician. de censibus libr. 3. cap. 4. num. 10. qui ait, in hoc priuilegiatum reperiri dominum census, qui poterit ad rem censui hypothecatam deuenire, licèt à tertio possideatur, nulla facta contra debitorem principalē excussione, † quod 814 etiam tenuit Guid. Pap. in quæst. 42. & 567. Cassan. in consuetud. Burgund. rubric. 11. §. 6. numer. 33. Couarru. lib. 3. variarum cap. 7. nu. 6. Petrus Salazar in tract. de vsu & consuetudine cap. 11. numer. 47. Aluarus Velascus in quæstionibus iuris emphyteo. quæst. 32 num. 14. Petrus Follerius in pragmatica de censibus, verbo tanquam res iudicata num. 12. & 16 & 36. Ioan. Gutierr. in practicis quęstionib. libr. 2. quæst. 167. num. 4. Suarez de Paz in

Quæst. 146

praxi,

praxi,3.tom.cap.2.§.4.n.38. & Azeued.in l.1.tit.15.lib.5.Recopil. nu 8. qui ita dicit practicari contra limitationem Ioann.Garc.Galle de expensis & meliorat. cap.4.nu.44.& Gama. decisione Lusitana 145.ex ratione allata à Nauarro relato à Parlad. de rebus quotidian.c.3 nu.52.qui dicunt annuum reditum inesse prædio
Quæst.147 tanquam accidens in subiecto.In dubium vertitur, vtrum mulier pro sua dotis hypotheca possit relicto marito diuite deuenire ad tertios bonorũ possessores absque excusionis necessitate.Et quod in hoc priuilegiata reperiatur mulier pro sua dote,&quod possit agere aduersus tertios rei hypothecatæ possessores, nulla contra principales debitores facta excussio
815 ne, † tenuere Bald. Nouel. de dote 8.p.priuilegio vltimo,Roman.in l.si constante,ff.solut.matrim. in princ. Alberic.in l.vbi adhuc,C.de iure dotium,& alij Doctores,quos refert & sequitur Felician. de censibus lib.3. cap.4.num.10.Sed contraria opinio est verior, & communiòr per gloss. verbo qui potiora iura in d.l.vbi adhuc, vbi tenet Cinus.q. 11. Bald. & alij,præsertim Salicet,q.12. Bart. & Alexand.in d.l.si constante 2.q.tertiæ partis,dicit communem Ias.in d. l. si constante num.207. & 208. Palac.Rub.in cap.per vestras.§.34.Anton.à Fano de pignoribus.8.p. mẽb. 1. num. 23. quos, & alios Doctores refert & sequitur Couarru.lib.3.variarum cap.18.num.3.qui ita ait, vidisse practicari in Regali Granatensi pretorio, & hanc opinionem dicit communem Bonacosa in primo tomo communium opinionum in nouis lib.5.pag.305.col.1.& Roland.à Valle consil.9.num.5.& 6.lib.1.

NEC omittendum, quòd licèt Quæst. 148
confiscatis vniuersis bonis, seu vniuersa hæreditate, ius patronatus in fiscum transeat iuxta communem, & veriorem opinionem,† per gloss.ver 816
bo propinquis, in cap. filijs vel nepotibus.16.q.7. quã sequitur Roch. de Curt.de iure patronatus in verbo ipse,vel is.q.29 num.69.Paul.de Citadinis eodem tract. de iure patronat.9.p.q.20. nu.28. Decius in cap. quanto de iudicijs nu.6. Abb. nu 9. Ferretus consil.179.num.1.Stephan. Aufrerius de potestate seculari reg. 4. fallentia 21.Iul Clar.lib.5.receptarum sentent.§.fin.in pract. crim. q. 78. versic. quæro modo, quæ opinio proculdubio vera & communis est, modò confiscatio fiat à laico, vel ecclesiastico iudice, teste Molina de Hispan.primog.lib.1.c.24.n.26. tamen confiscata vniuersa hæreditate non transit in fiscum ius sepulchrorum peculiari priuilegio, † ex dispo 817
sitione l.si quis fuerit,ff.de religios.vt refert Molina vbi supra num.15.

ADDO etiam, quòd si Prin- Quæst. 149
ceps concedat alicui,& filijs suis, & hæredibus immunitatem etiam viuẽte patre, filij sui gaudebunt, & potiũtur illa immunitate, secus autẽ post mortem patris. † Ita tenet Michael 818
Cras.in tract.de successionibus.§ hęreditas.q.4.nu.fin.qui ex multorum opinione communem dicit † de fabricante falsum priuilegium, tradit Auendan.de exequen.mandat. reg. 2.p.cap.30.à principio.† 819

RE.

Quæst.150. RESTATQVE In materia intellectus ad l.18 titul. 32.par.3.vbi probatur, quòd cuilibet licet facere molendinum in parte superiori, dũmodo cursus aquæ non prohibeatur molendinum in parte inferiori ędificato, eamque habeat liberè, ita vt antea per consuetudinem currebat:
820 † nam illa verba, *Per consuetudinem,* intelliguntur de consuetudine præscripta, quæ faciat ius: ita interpretatur Francis.Rip.in l.quominus, ff.de Fluminibus num.95. Dec.cons.244. num.9. Auend. de exequend. mãd. reg.2.par.cap. 12 nume.4.ad fin.respondentes ad l. si manifestè, C. de seruitutibus, de qua desumpta fuit ad literam d.l.18.tit.32 p. 3. ita Calcan. in cons. 56. num. 10. de quo videas Matth. de Afflict. in decis. 388. qui in num.10. tenet, quòd habens priuilegium ad hoc, vt nemo possit molendinum supra suum construere, debet illud allegare: aliàs in causa pro-
821 hibendi non obtinebit. † Ex quo sequitur, quòd si priuilegium & immunitas simpliciter & indefinite cõcedatur, intelligitur à muneribus per
822 sonalibus, † secundũ Tiber. Decian. cons.35. num.45. vol.2. & cons. 51, num.23. vol.3. Cephal.cons.58. nu. 10. Azeued.in l.1.tit.1.lib.6. Recopil.nu.27. & 28.

Quæst.151. ET Ideò si maioratus instituetur, vel aliquod aliud concedatur alicui ea conditione adiecta, quòd teneatur cum nobili contrahere, conditioni vel qualitati satisfieri videtur, si cum nobili ex priuilegio contrahat, licèt nobilitas ex ge-
823 nere deficiat. † Ratio, quia vbi casus verus & fictus ęquiparantur in iure, dispositum in vno habet locum, & verificatur in alio, † per tex. in cap. 824
ad audictiam, cap. cum dilectus de de cleric. non resident. paria enim sunt, quòd quis de iure communi, vel speciali priuilegio admittatur,
† per l. liberos, C. de collatio. vbi 825
Dec.num.6.& ideò ciuium appellatione comprehẽduntur etiam ciues
ex priuilegio, † secundum Roman. 826
consil.62.colum.2.hanc opinionem tenet Greg.Lop.in l.3.tit. 21. part.2. glos.verbo, *Con villana*, & Pelaez de maioratu quæst. 51. nu.4.de cuius quæstionis veritate est videndus à num.9. vsque ad num.37.& Azeuedo distinguens in d.l. 1. tit. 1.lib. 6. Recop.à num. 55. cum sequentibus, qui in num.53. tenet, quod paria sunt qualitatem inesse per natu-
ram, aut per priuilegium, † cũ Bald. 827
in l. cum ex ratione, ff. de excusat. tutor.& cum Greg.Lop. in d.glossa. verbo, *Con villana*, de quo agit Ioan. Garc.de nobilitate glos.1. §. 1.n. 34. cum sequentibus, & glos.35.num.3. cum sequentibus, multa ad hoc referens, qui interpretatur priuilegiũ de *Antona Garcia* in num. 48. & vt non extendatur ad officia nobilibus concessa; sed tantum ad excusatio-
nem gabellarum, † qui Ioan.Garc. 828
dicta glos.1.§.1.num. 50.ait, quòd nobiles ex priuilegio in oneribus imponendis gaudẽt, sicut nobiles à san-
guine, † quod tenuit Mencha. de 829
succes.creat.lib.3.§.30.num.256.qui in num. 290.cum sequẽtibus tenet, & defendit, quod nobiles ex priuilegio sint admittendi ad ordines milita-

militares (vbi nobilitas requiritur): dummodo nobiles ex priuilegio liberi sint à macula Iudæorum, & Sar
830 racenorum,† quem sequitur Ioann. Garc. de nobilitate dicto §. 1. nu. 50. & Azeuedo in l. 1. tit. 1. lib. 6. Recop. num. 59. cum sequentibus, limitans non procedere in militibus armatis quoad tributa Regia vulgo, *pechos Reales*. Illa namq; soluere tenentur per d. l. 1. & addens in num. 61. quòd isti milites armati gaudebunt omnibus alijs nobilium prærogatiuis, ex-
831 ceptis dictis Regijs tributis.† Est itidem notandum, quòd nobilitas ex priuilegio perditur per exercitium artis mechanicæ, non tamen illa, quę
832 ex sanguine, & genere procedit, † quia nobilis ex priuilegio non est tanti honoris dignus, quanti dignus est
833 nobilis ex sanguine, vel genere.† Ita Salicet in l. fin. §. viros, C. vbi Senatores, vel clarissimi, tenet Vellus de re militari 7. part. tit. 3. num. 38. cum sequentibus, latè Azeuedo alios allegans in l. 3. tit. 1. lib. 6. Recopil. nu. 11. & 12. quem videas optima recensentem. Et propterea rescriptum de nobilibus loquens extéditur ad creatos à Principe per priuilegium, quia illi dicuntur propriè nobiles, quos
834 Princeps nobilitat.† Ita Paul. de Castro in l. quoties in fine. C. vbi Senatores, vel clarissimi: quoniam nobilitas procedit à Principe, qui quos
835 vult nobilitat. † Ita Alberic. in l. Imperatores in principio. ff. de Decurio. Bald. in l. sacrilegij, C. de diuersis rescript. Tiraquel. de nobilitate cap. 6. num. 1. Cassan. in catalogo gloriæ mundi. 8. p. cõsideratione 17. Gregor. Lopez in l. 2. tit. 21. part. 2. in glos. verbo, *De buen linage*, sequitur Azeued. Otaloram, & alios referens in procemio tit. 2. lib. 6. Recop. num. 49. qui vsq; ad nu. 63. plurima Principi peculiaria recenset, † quem le- 836
gas, ne eius dicta recolere videar, qui etiam quinquaginta antiquitatis priuilegia recenset.

ET cùm in superioribus resol- Quæst. 152.
uerim, quòd nobilis incarcerari non potest, nisi fuerit conductor Regiorum tributorum, & gabellarum, de quo benè Azeued. in l. 4. tit. 2. lib. 6. Recopil. à num. 26. vbi quit, in con-
ductore decimarum agit: † est notan 837
dum, quòd nobilis ratione debiti descendentis ex obligatione pro sua parentis, aut fratris à captiuitate re-
demptione incarcerari potest; † iux 838
ta ea, quæ tradit Pelaez de maioratu 4. p. q. 1. limitatione 4. num. 1. cum sequentibus, qui sic ait practicatum in Regali Granatensi prætorio, qué refert, & sequitur Azeued. vbi supra num. 28. qui in num. 29. latè, & optimè resoluit, & distinguit, vtrum nobilis, qui se esse ignobilem, in contrahendo affirmauit, gaudeat nobilitate, & incarcerari possit, multa iura, & Doctores regnicolas referens. † 839

CVMQVE plura, sint infirmi- Quæst. 153.
tatis priuilegia, quotidieque infirmi excusationem habeant in iure permissam, plura congerit Gomec. in regul. cancellariæ tit. de infirmis resig. q. 9. & Paul. Orianus in repetitione l. 1. ff. de officio eius, cui mand. est iurisdic. num. 132. Roman. in l. si vero. §. de viro, ff. solut. matrim. nu. 76. & habetur in toto titulo, C. qui morbo se

bo se

840 bo se excusant lib.10. † & eodē libr. qui ętate vel profesſe excuſant, & in l. 1. §. quod si morbo, C. de præpositis & agent. in rebus, & per Tiraquell. de primogenit. in præfat. num. 214.

Quæſ. 154 NOTA Etiam in nostra materia, quòd si Principis gratia, vt priuilegio sit castrum alicui concesſum, censentur etiam concessæ munitiones, & alia armorum præparamenta, quæ in castro sunt apposita
841 pro eius defensione, † secundum Bald. in c. 1. §. ad hoc de pace iuramento firm. & in c. 1. §. si quis demā so col. 3. de const. inuest. in vsibus feudorum Cępol. de seruitut. tit. 31. de Flumi. n. 12. Tiber. Decian. respons. 35. num. 30. volum. 2. optimè declarat Menoch. de præsump. 96. maximè num. 6. Pelaez de maioratu 4. par. quæst. 33. nu. 10. cum seqq. qui in num. 7. agit, an arma posita in maioratus rebus, accrescant maioratui.
842 † De cuius veritate videas, Molina de Hispan. primogen. lib. 1. c. 26. n. 5. & Azeued. in l. 6. tit. 7. libr. 5. Recopil. Minę autem & venę auri, vel argenti repertę in dicto castro à Principe concesso, in concesſione, vel priuilegio non comprehenduntur,
843 præcipueq; Regi remanent, † iuxta l. 5. tit. 15. p. 2. vbi Greg. Lop. in glos. verbo, *Emineras*, ita Carol. à Grasal. lib. 1. regalium Francię cap. fin. pag. 303. in paruis, Matth. de Afflict. in decis. 321.

Quæſ. 155 ET Ne fefelleris in priuilegiorum interpretatione, quia multoties cōcedūtur in derogationē iuris ciuilis & canonici, & multoties in eorū iuriū conseruationem: nota, quòd si priuilegiū concedatur ad iuris ciuilis & canonici conseruationē, tunc rescripti, & non priuilegij habet significationem, & interpretationem, quamuis nomine priuilegij fiat concesſio. Sin autem priuilegium concedatur ad iuris ciuilis, vel canonici derogationem, non rescripti habet vim & significationem, sed merè priuilegium appellatur, etiamsi in concesſione rescripti mentio fiat,
† glos. notabilis verbo noscatur in c. 1. de constitutio. lib. 6. vbi sequuntur Dominic. & Gomez. & Ioan. Garc. de nobilitate in scriptione à nu. 9. fol. 18. quia plus valet veritas, & rei substantia, quàm ludibrium 844
verborum, † l. 1. C. de nudo iure quiritum tollendo, & inspicimus magis substantiam voluntatis, quàm verborum conceptionem, l. pater, §. fundum Titianum, ff. de legat. 3. & propterea priuilegium habens, idem quod ius commune interpretandum est, vt aliquid iuri communi 845
addat, † ita Felin. in c. 1. de rescriptis nu. 40. ne detur occasio, vt sit frustratorium: nam priuilegiū, quod simul cū priuatione legis habet beneficiū Principis, debet extēdi respectu beneficij cōcesſi, & latisſimè interpre- 846
tati, † secūdum Felin. in c. causamq; de rescript. n. 13. Bar. in l. quoties, C. de priuil. scholasticorū, lib. 12. Rom. in l. 1. ff. ad Silan. Præterea cū teneatur quilibet priuilegiatus citatus cōparere allegādo suū priuilegiū, † per l. si quis ex aliena, ff. de iudic. l. 2. ff. si quis in ius vocatus nō ierit, l. 2. tit. 7. p. 3. Ioan. de Platea in l. militarib⁹, 847 Quæſ. 156 Cap. 19.

cap.

C.de Decurion.lib.10.Specul.de ci
tatione.§.1.num.19. & 20. obiter se
offert interpretatio tex. in l.3. tit.10.
lib.4 Recopilationis, & illa contro-
uersia, & in praxi ordinaria quæstio,
vtrum minor absens condemnatus
pecuniaria cõdemnatione, qui post
annum condemnationis comparuit,
& priuilegium minoris ætatis allega
uerit, seq; in integrum restitui aduer
sus sententiam, & contumaciam pe-
tierit, debeat audiri, & in integrum
849 restitui. † In qua quæstione Anton.
Gom.in l.76.Tauri num.8.& Auen
dan.respon.15.num.9.& Villalobos
in antinomia iuris ciuilis & regij li-
tera A. num.7.tenent, & defendunt
in tali casu restitutionem minoribus
non concedi. Contra quos, & sic,
quòd restitutio sit concedenda mi-
noribus tenet Olanus in concordia
legum litera A. num.12.& Boer.de
cisione 63.& latè Azeued.in d.l.3. ti
tulo 10.lib.4.Recopil.à num 6.cum
sequentibus, & Ioan.Garc. Gallego
de nobilitate glos 6. §.1. à num.21.
cum sequentibus, vbi optima addu-
cit: qui authores asseuerant, hanc
opinionem esse veriorem, & in pra-
xi receptam, quam semper ample-
xus sum, & defendi, & in praxi re-
Quæst.157 ceptam vidi. Cumq; immemorialis
possessio, & consuetudo habeat vim
850 priuilegij, † secundum Bald.in titul.
quæ sint Regalia in vsibus feudorũ
c.7.Decius cons.456.n.5.Corn. con
sil.24.lib.4.n.20.Aimon Crauet.cõ-
sil.111.n.25. Est notãdum, quòd si le-
ge vel consuetudine, vel cõstitutio-
ne decisum sit, vt aliquid probari tan
tum possit per priuilegium, sufficit
probatio immemorialis, quæ sup-
plet priuilegium: † ita Paris.de Puteo 851
de reintegratione feudi cap.an inter
nu.12.quem refert & sequitur Ioan.
Garc.de nobilitate glos.12. num.63.
cum sequentibus.

NEC prætermittendum vnum Quæst.158
in dote speciali legis priuilegio cõces
sum, quod donatio causa dotis exce
dens summã legalem valet sine insi-
nuatione, † per l.fin in princ.C.de iu 852
re dot.tenet Baptista de Sancto Bla-
sio in tract.de priuilegio dotis cen-
turia 1.n.50.& in centuria 2.n.42.ex
tendit ad donationem propter nup-
tias, per l.minoribus, ff.de donation.
ante nuptias, vbi tenent Doctores,
quòd habet locum in donatione fa-
cta ecclesiæ, ciuitati, vel pio loco, se-
cundum Bart.& Doctores in l.illud,
C.de sacrosanct.eccles.& Paul.cõs.
30. Bald. Nouel. de dot. priuilegio
47.fol.22.col.4 Et ideo quando dos
debet solui constãte matrimonio, ex
de causa, quia maritus vergit ad ino-
piam, conuenitur in totum, & in so-
lidum, & in plus quàm facere potest,
neq; iuuatur priuilegio sibi concesso
per l.maritũ, ff.solut.matrim.ratione
fortioris priuilegij in hoc mulieri cõ
cessi, † glos. notabilis verbo sustenta 853
tione, in l.vbi adhuc. C.de iure dot.
tenet Baptista à Sancto Blasio vbi su
pra in centur.1.nu.71.Et licèt priui-
legium moratorium, & dilatorium
concessum debitori à Principe om-
nes creditores comprehendat, † per 854
l.quoties, C.de precibus Imperatori
offerẽdis, & ibi Doctores, fallit fauo-
re dotis, cuius debitũ non cõprehen
ditur in huiusmodi priuilegio mora-
torio,

torio, vel dilatorio, vt habetur in authentico de mandatis Principum cum dos, & fiscus pari passu ambulet, l. 2. C. de priuileg. fisc. ita Baptista de Sancto Blasio vbi supra centur. 3. num. 89. qua de causa licet mandatum regulariter extinguatur morte mandantis, † l. mandatum. C. mandati, fallit fauore dotis, & libertatis, & piæ causæ, l. si ego, §. 1. ff. de iure dot. l. si pater. ff. de manumiss. vindicta, notant Doctores in d. l. mandatum, & in c. exijt qui seminat, de verborum sign. lib. 6. per tex. ibi versic. in eo vero casu, quem tex. dixit singulare ad hoc Bald. in authen. si qua mulier. C. de sacrosanct. eccles. tenet Bald. Nouel. de dot. priuilegio 53. folio 23. col. 4. Ex quibus consequitur, quòd si dos relinquatur in testamento legati causa inter alia legata, etiamsi in codicillis sit apposita clausula diminutiua legatorum in testamento factorum, talis clausula nō refertur ad dictum legatū dotis, † l. liberris. §. posthumis, ff. de alimentis legat. cum dos assimiletur alimentis, per Bart. in l. Mella, ff. de alimentis legat. & in l. cum de in rem verso. ff. de vsur. Bald. Nouel. de dote, priuilegio 72. fol. 27. col. 1. Et quando mulier facit generalem remissionem de omnibus legatis sibi à marito factis, non comprehenditur legatū dotis: † ita Paul. de Castr. consil. 234. Bald. Nouel. vbi supra 8. part. priuilegio 14. Sed cum sententia lata fauore alimentorum habeat executionem paratam, † secundum Bart. in l. Mella. ff. de aliment. & cib. leg. num. 5. versic. item non admittitur, & in tractatu de alimentis numero 47. Bald. in l. 2. C. quando prouocare non est necesse Roman. singulari 286. Ias. in l. de alimentis nu. 5. C. de transact. vbi Alciat. pagina 4. Anton. Nicel. in tract. de concordia glossarum num. 35. Natta cōsil. 108. in princip. lib. 1. & consil. 409. nu. 5. lib. 2. Tiraquel. de priuilegijs piæ causæ priuilegio 157. Lara de Cordoua de alimentis in l. si quis à liberis, §. si vel parēs num. 26. Ioan. Gutier. in pract. quæstion. lib. 1. q. 106. est scitu dignum, vtrum idem disponatur in sententia fauore dotis lata, & quòd habeat executionem paratam, quando est inops persona, in cuius fauorem lata est. † In qua quæstione 859 tenet Bald. Nouel. de dote 9. par pri pilegio 7. talem sententiam paratam habere executionem, quem sequitur Palac. Rub. in cap. per vestras de donat. inter virum & vxorem, §. 15. folio 54. & Castillo in l. 53. Tauri in verbo, *La dicha dote*, licèt contrarium indistinctè teneat Anton. Gom. in d. l. 53. Tauri nu. 54. per tex. in l. fin. C. de sentent. quæ sine cert. quantitate profer. vbi tenent Bald. & Salicet. num. 2. qui dictus Anton. Gom. mouetur ex eo, ne recipiens dotem, cum sit pauper, bona consumat, & ea non possit restituere reuocata sententia. Quæ ratio facilè diluitur, cum hodie antequam sententia executioni mandetur cum effectu, & bona tradantur per sententiam, quam dicimus, *de remate*, præcedit fideiussio de reddenda quantitate recepta virtute eiusdem, quam vocamus, *de la ley de Toledo*. Sed quidquid in hac quæstione teneas, vnū est sine dubio, quòd

quòd persona, in cuius fauorem pro lata fuit sententia pro dote, dummo do sit pauper, & non habeat vnde se alere possit, alimentari debet ab eo,
860 qui appellauit, † ex doctrina prædictorum Doctorum, & ex decisione tex. in l. si instituta. §. fin. ff. de inofficioso testament. l. Imperatores, ff. de tut. & ratio. distrahend. tenet Palac. Rub. in d. cap. per vestras. §. 39. Couarru. in pract. quæstio. c. 6. num. 5. cum sequentibus, Rebuffus ad Regias constitutiones, tit. de senten. pręiudicialibus à num. 103. cum sequentibus, & in glossis sequentibus, & in proœmio dicti tituli num. 108. & in artic. 1. glos. 2. nu. 22. & artic. 3. gloss. 1. Matth. de Afflict. in decisione 10. & 11. Ægid. Bossi. in pract. tit. de alimentis præstandis pag. 375. Molin. de Hispan. primogen. 2. p. lib. 2. cap. 16. à num. 25. cum sequentibus, Menoch. de arbitrar. lib. 2. centuria 2. casu 169. à num. 11. cum sequentibus. Quæ alimenta in omnibus casibus, in quibus præstari debent, petenda sunt, & præstanda in domicilio pręs-
861 stare debentis peculiari priuilegio, † glos. celebris in verbo alteruter in l. cum hi. §. in causa. ff. de transactioni. quam sequitur Bart. in tract. de alimentis nu. 24. & in l. 1. ff. de alimen. & cib. legat. nu. 4. & Paul. de Castr. in d. §. in causa, & Menoch. lib. 2. de arbitrar. centur. 2. casu 170. n. 8.

Quæst. 159 PRÆTEREA cùm aliquando priuilegiũ concedatur alicui pro se, & sua domo, animaduertendum est, quod tale priuilegium etiam familiæ concessum intelligimus: cum nomine domus familiā semper cõprehendamus, † iuxta illud Lucæ c. 862
1. *Cui nomen erat Ioseph de domo Dauid*. Et illud, *Et regnabit in domo Iacob in æternum*. Et iuxa illud Vergilij.

Cũ domus Assaraci, Othyam, clarasq; Micenas
Imperio premet, & victis dominabitur Argis,
Sergestusq; domus tenet, à quo Sergia nomen.

Et ita in Hispania familiam pro domo dicere consueuimus, vt tenet Ioan. Garcia de nobilitate glos. 18. n. 41. qui in glos. 48. num. 19. tenet cum Alciat. Alex. Imol. & alijs: quod ad hoc, vt priuilegiati iustè conqueri possint, debet præcedere realis perturbatio, & nõ sufficit verbalis. † Ex 863
quo nota, quòd licèt iurisdictio delegata non sit prorogabilis de vna persona in alias in priuilegio, vel rescripto nõ expressas, † per tex. in c. P. & 864
G. de officio de legat. vbi tenent Doctores: in tantum quòd si rescriptum est impetratum contra Titium, qui tẽpore impetrationis erat mortuus, non transit in eius successores, † vt 865
in l. Neratius. ff. de regul. iuris, notat Abb. in cap. significauit de rescriptis num. fin. & Matth. de Afflictis decis. 227. num. 1. & 2. tamen iurisdictio delegata extenditur ad citationem personæ non cõprehensæ in rescripto, & ad alia annexa, † secũdum Pau. 866
de Castro in l. venditor, ff. de iudic. Abb. Sicul. & alios in dicto cap. P. & G. quia hæc citatio, & annexa videntur in consequentiam commissa, per l. 1. C. vbi in rẽ actio. & quia ratione connexitatis extenditur ius

exorbi-

867 exorbitans,† vt in l.2.C. de consortibus, eiusdem tit. & in Clementina si religiosus de procurat. ita Afflict. vbi supra num.3.& ratio potest esse, quia licèt in priuilegio & rescripto non possit fieri extensiua interpretatio, potest tamen fieri interpreta-
868 tio comprehensiua, † ita Innoc. in cap. Episcop. de rebus Ecclesiæ non alienand. vbi tenet Abb. nu.3. Barbacia num.4. Veroius num.10.& est communis opinio, secundum Felin. in rubr. de rescriptis num. 5. & ideò si causa cōmittitur intra certū diem terminanda, per lapsum diei expirat iurisdictio, nisi de partium consensu
869 prorogetur, † per text. expressum in cap. causis de offic.& potest. iud. deleg. vbi notant Doctores. Adde tamē, quòd licèt regulariter priuilegium, vel rescriptum, prius in data
870 præualeat secūdo & posteriori,† per text. in cap. capitulum sanctæ crucis de rescript. cap. duobus eodem tit. lib. 6. vbi tenent communiter Doctores, benè Ioan. de Selua de beneficijs.3.par.3. q.3 & est text. in l. 27. tit.18.par.3.latè Grati. qui ponit regulam cum ampliationibus & limitationibus in regula 404. & tradit plurima Menoch. de arbitrarijs lib. 2.centuria 1. casu 84.

Est notandum, quòd quando priuilegium vel rescriptum est eiusdem diei, illud præfertur, ex quo primo
871 fuerit possessio illata,† C. duobus, §. fin. de rescript. lib. 9. tenet Guid. Pap. cons.189. ad finem vers. alia etiam ratione, quod procedit, quando ambo impetrantes sunt pares in tēpore, & verè ignoratur, quale priuilegium vel rescriptum sit prius, & quale posterius concessum sit, quia tunc præfertur qui in possessione repertus sit, text. in cap. à sede primo responso de præben. lib. 6. tenet Decius in l. cum quid prima lectura, ff. si cert. pet. num.19. Ias. in cons.102. num. 2. versic. Secundo moueor. lib.2. Ruin. cons.19. nu.9. libr.1. Nata cons. 351. lib.2. Felin. in c. capitulū sanctæ crucis de rescriptis n. 16. quem videas, Menoch. vbi supra nu.10.& 13. cum seqq. quibus illud simile est, quod secundum Luc. de Pen. in l.1.C. de præfectis prætorio libr. 12. quando quis primo loco fuit promotus ad offitium, & secundo loco alius etiam promotus est, is, qui habuerit primo literas, & possessionem, præfertur, † argumento l.1. C. de Consulibus, lib.12. quæ est cōmunis opinio teste 872
Barbac. & Felin. in c. sciscitatus de rescript. & Boer. in decis.150. nu. 6.

ESTQVE In hac priuilegiorū materia vnū speciale, quòd Princeps de iure aufert priuilegium vni, & alteri confert,† per cap. conquæ- 873
stus, vbi notant Doctores 9. quæst.3. c. frater 16. quæst.1. tenet Guid. Pap. in cōs.65. n.4. vers. de iure enim Princeps, & licèt instrumēta cōmunia debeāt esse apud antiquiorē & digniorē, vt in superioribus resoluimus, peculiari priuilegio est in hoc notādū, quòd si duo sint fratres, & vnus maior natu, penes quē sunt instrumēta, licèt minori postea succedat fiscus, non erūt penes fiscū instrumenta, licèt fiscus sit dignior. Sed si dignior factus est vilior propter maleficium, instrumenta sunt ei auferenda, & penes

Quæst.160

874 penes consortem deponenda. † Et ratio est, quia instrumenta penes viles personas non debent stare, ne eli
857 datur ex hoc illarum veritas: † ita tenet Bald. in l. procurator. C. de edendo, & Bonifacius in glossa Peregrina in parte diuisio, versic. nec diuidentur, verbo honoratior, folio. 133. col. 2.

Quest. 161 SED est vlterius notandum, quòd iudex executoralis, cuius sententia non poterit præiudicare debitori, nec ei auferre ius suum, vel
876 priuilegium, † secundum Bald. in l. 1. num. 2. C. si seruus extero, quem refert, & sequitur Lasarte de gabellis, cap. 15. numer. 9. post medium, quoddã statutum ad hoc propositũ adducens, eodemq; modo, qui priuilegium, vel rescriptum consequitur, non poterit priuilegio, vel rescripto renuntiare, si illud in iudicio pro
877 duxit, absque aduersarij consensu: † ita Felin. in cap. prudentia in fin. de mutuis petitio. l. si iudex circunuento, ff. de minoribus, vbi Bald. quem refert & sequitur Tiraquel. de retractu lignagier. num. 26. Ioan. Gutier. in pract. quæstio. lib. 2. q. 22. num. 5. ad finem, & in num. 6.

Quest. 162 QVIBVS conuenit interpretatio, l. 12. tit. 8. lib. 5. Recopil. vbi habetur, quòd bona morientis ab intestato absq; hæredibus ascendentibus & descendentibus, & collateralibus fisco applicantur: nã intelligẽda est, absq; correctione l. 6. tit. 13. part. 6. quæ disponit, quod ad hoc, vt fiscus habeat hæreditatem morietis ab intestato, debent deficere hæredes vsque ad decimum gradum, aliâs fiscus excludetur, † secundum Greg. 878
Lopez in dicta l. 6. in verbo, *deceno grado*, vbi latè. Deduciturq; ex supra dictis, vtrum deficiẽtibus hæredibus vsq; ad decimum gradum, admittatur fiscus excluso viro, & vxore, eorumq; priuilegio à iure quæsito per l. primam, & authenticam prçtereâ, C. vnde vir, & vxor, & per l. 6. & 7. tit. 13. part. 6. de quo passim tradunt Doctores. † In quo atticulo tenet 879
Tellius Ferdinandez in l. 32. Tauri, num. 4. & in l. 3. Tauri. 3. p. num. 13. quòd fiscus admittatur excluso viro, & vxore, quem sequitur Olanus in concordia antinomiarum litera V. num. 12. & in correctione legũ partitarum in partita 6. numer. 118. Sed veritas est in cõtrarium, & sic, quòd in tali casu maritus, & vxor fisco prçferantur; ne detur correctio legum in casu adeò speciali, & fauorabili, quod tenet Didacus Perez in l. 20. tit. 18. lib. 8. ordinament. pag. 371. col. 2. & Matienç. in l. 12. tit. 18. lib. 5. Recopil. glos. 2. num. 2. & ibidem Azeued. à num. 2. & Ioann. Gutierr. in pract. quæstion. lib. 2. q. 113. & Ioan. Garc. Galleg. in tract. de nobilitate §. 1. glos. 3. num. 28. qui Palac. Rub. citat, expresseq; traditur in d. l. 6. tit. 13. part. 6. in fine, vbi Gregor. Lop. & facit lex. 6. in fin. tit. 4. lib. 5. Recopil. de cuius legis dispositione, & de l. 12. tit. 8. lib. 5. Recopil. & de earum concordia est videndus Azeuedo in l. 12. numer. 4. qui optimè loquitur, † quæ Ioan. Garc. & aliorum opinio 880
fulcitur, quia lex generalis noua non corrigit legem specialem antiquam, vel habentem priuilegium speciale

881 in eadem materia,† per glossam ver bo non compelli, in l. sciendum, ff. qui satisdare cogan. quam dicit notabilem Bart. ibidem num.12. & est communis secũdum Ias. ibi num.4. & in l. bonorum, C. qui admitti nu. 13. & est glos. similis in l.3. C. de silen tiar. lib.11. & est text. singularis in l. in fraudem. §. fin. ff. de militari testamen. tradit Ripa in l.1. ff. soluto matrim. num.14. & 15. & latius ipse in l. fin. C. de reuocand. donation. n.170. & Costa in cap. si pater de testamen tis lib.6. in verbo *habens*, num.9. & Menoch. de adipiscenda possess. remedio 3. nu.79. faciтq; pro prædicta vera quæstione, quòd priuilegiũ in casibus non priuilegiatis, iure communi in dote, vel respectu mariti, &
882 vxoris non procedit,† secundũ Menoc. de præsumptio. lib.3. pręsumpt. 14. num.2.

Quæs.163 NOTA tamen, quòd si à Principe priuilegij causa, vel à testatore legati causa aliquid relinquatur cum grauamine eligendi vnum consanguineum, cui posteà relinquatur, nõ censetur grauatus ad electionẽ proximioris, sed potest eligere remotiorem, dummodò sit ex cõsanguineis:
883 † ita tenet Pelaez de Mieres de maioratibus. 1. part. q.72. alios referens per l. vnum ex familia. §. si de falcidia. ff. de legat.2. l. filius familias. §. cum pater, ff. de legat.1. quem sequitur Ioan. Gutier. in pract. quęstion. lib.2. q.67. num.3.

Quæs.164. NEC prætermittẽdam decreui illam difficilem quæstionẽ, huc vsq; nondum decisam, vtrum priuilegiũ, & gratia à Principe cõcessa per l.6. tit.7. lib.5. Recop. vbi habetur, quòd successor in maioratu non teneatur vxori, vel eius hæredibus præstare medietatem æstimationis expensarum in reparatione domorum, & aliorum ædificiorum maioratus factarũ, loquatur, & restringatur eius dispositio tantum ad maioratus successorem, vel habeat etiam locum in bonis, quæ marito supersunt ex acquisitis constante matrimonio, vel cõtrà, eius hæredibus, à quibus vxor suam medietatem ęstimationis illius quantitatis, quam maritus in dictis ædifficijs maioratus consumpsit, petere posit.† Quam quæstionẽ post 884
longam pro vtraque parte disputationem cogitandum reliquit Burg. de Paz Iunior in q.8. & Ioann. Gutierr. in pract. quæstion. lib.2. q.82. numer.3. Sed maturius considerans semper tenerem, dictam l.6. titul.7. lib.5. Recopil. tantum intelligẽdam esse respectu successoris in maioratu, & non respectu mariti, vel eius hæredum, à quibus vxor optimè poterit recuperare medietatem ęstimationis illius quantitatis, quæ ex bonis constante matrimonio lucratis maritus maioratus possessor consumpsit in reparatione domus, vel in alijs ædificijs in bonis maioratus factis. Primò, quia de iure regio bona cõstante matrimonio quęsita communicantur inter virum, & vxorem,† per l.1. tit.3. lib.3. fori 885
Regal. l.2. & 5. tit.9. lib.5. Recopilation. text. in cap. significauit de donation. inter virum, & vxorem, vbi scribentes. Et casus omissus à nostra l.6. noua est intelligendus secun-

886 secundum ius antiquum, † l. si vero, §. de viro. ff. soluto matrimon. & lex noua simpliciter, aut generice loquens est accipienda, & intelligenda secundum interpretationem, &
887 distinctionem legis antiquę, † l. sciẽdum in principio, ff. qui satisdare cogant. l. decurionibus, C. de silentiarijs lib. 12. tenet Molina de Hispan. primogen. lib. 1. cap. 23. num. 20. Facit præterea pro hac parte, quia successor in maioratu tenetur de æstimatione expensarum in bonis maioratus consumptarum satisfacere cre-
888 ditoribus illius, qui eas consumpsit: † iuxta opinionem Burg. de Paz Iun. in q. 7. à num. 45. cum sequentibus, quam disputat & defendit Ioan. Gutierr. in pract. quæstion. lib. 2. q. 84. contra aliorum distinctionẽ. Et hæc pars, quam defendo in principali quæstione, videtur defensa, & etiam sequuta à dicto Burg. de Paz in d. q. 8. in fin. qui omnes supra relati Doctores, & quos refert Ioann. Gutier. dicta q. 84. num. 4. concordi iudicio tenent, quòd quando maritus maioratus possessor fecit prædictas expẽsas ex bonis dotalibus suæ vxoris, poterit vxor, vel eius hęredes, si mortua fuerit, à marito viuo, vel eius hæredibus petere æstimationẽ ædificiorũ, vel expensarũ in rebus maioratus fa-
889 ctarũ, † quod tenet Burg. de Paz in d. q. 7. nu. 51. & Ioan. Garc. Galleg. de expensis & melioratio. c. 13. nu. 48.

Quæst. 165 Adde etiam, quòd licèt Princeps non possit priuilegium concedere, nec quicquam disponere contra ius gentium, vel naturale, aut diuinum,
890 nec contra vtilitatem publicam, † vt latè per Salicet. in l. omnes. C. si contra ius, vel vtilit. public. Matth. de Afflictis in decis. 391. nec contra iura spiritualia secundum Panormit. in c. 1. nu. 7. & 8. de sponsalibus, quæ opinio est magis cõmunis teste Anton. Gom. in l. 49. Tauri n. 2. Couar. in 4. de sponsalibus 2. p. c. 3. §. 8. n. 6. Greg. Lop. in l. fin. tit. 3. part. 4. glos. magna post principiũ, Ioan. Gutier. in pract. quæstion. lib. 2. q. 1. nu. 6. benè tamen poterit, legem diuinam, & iura naturalia distinguere, limitare, & declarare: † ita habetur in glos- 891
sa magna in principio in l. fin. C. si contra ius, vel vtilitatem publicam, & etiã glossa magna in l. 1. ff. de constitutio. Princip. vbi tenet Bart. nu. 3. & in l. omnes populi, ff. de iustitia, & iure nu. 22. Anton. Gom. plures Doctores allegans in l. 3. Tauri nu. 24. Ioan. Gutierr. in pract. quæstion. dicta q. 1. num. 18.

QVIBVS accedit, quod quãdo Princeps priuilegium concedit, Quæst. 166
est interpretandum, quòd regulariter nõ videtur tollere, nec derogare statutum ciuitatis, † tex. in cap. 1. de 892
constitut. lib. 6. & in cap. si propter tua de rescript. eodem lib. tenet Innocent. in c. veniens de præscriptio. & in c. 1. de præbendis lib. 6. Curt. Senior consil. 103. nu. 6. & 10. lib. 3. quod procedit, licèt princeps dicat, *Non obstantibus quibuscunq; legibus*, nam adhuc pręsumitur noluisse tollere ciuitatis statuta, etiamsi in dicto priuilegio adiecta sit clausula motu proprio, secundũ Geminianum in c. si cui de præbend. lib. 6. col. 4. versic. licet motu proprio, Imola in c. cõstitutus,

tutis vers. per prædicta de rescript. vbi Felin. & ipse in c. cum olim de re iudicata, Ripa in c. aures n.32. de rescript. quod tenet Menoch. de præsumption. lib.6. præsumpt.39. à n.1. vsq; ad 5. qui in n.6. limitat prędictā quæstionē, quando in priuilegio adiecta fuit clausula, *Pro expressis habentes,&c.* Quia tunc tēporis priuilegiū concessum cōprehendit statutū ciui

893 tatis,† qui Menoch. quā plures DD. refert, quos apud eum videre licet.

Quæst.167 Cessionarius præterea, & fideiussor, cui à creditore sunt actiones cesse, gaudet omni priuilegio prælationis, quod cedens habet contra debi-

894 tores, & alios creditores,† per l. mandati actio. C. mandati, l. si prior. §. actio. ff. qui potior in pig. habe. tenet Paul. de Castr. in l. Modestinus, ff. de solutio. n.2. & latè Ioan. Gutier. allegat.4. à nu.4. cum seqq. & Felic. de censibus lib.3. c.3. n.5. Si in priuilegio tamen alicuius ciuitatis Princeps illius limites declarauerit, & distinctè affirmauerit, & contrariū per publicum instrumentum affirmatū reperiatur, magis creditur testimonio Principis, quam instrumento pu

895 blico,† secundū Andr: de Isern. in §. scimus quo tempore miles in vsibus feudorum: notat Ias. in cons.65. lib. 3. Et tradunt plures Doctores, quos latè refert & sequitur Aymon de antiquitate tempor. 1. p. nu.1. cum pluribus sequentibus fol.25. quia per priuilegia Principum constat de limiti-

896 bus,† vt probatur in §. dictum instituta quibus mod. ius pat. potest. soluit. notat Bald. in l.1. C. finium regūdorum, maximè quando priuilegiū est antiquum: nam in probandis rebus, & factis antiquis leuiores probationes, & testes de auditu sufficiūt,† 897 iuxta notate in l. cū aliquis. C. de iure deliber. & in c. cū causam de probation. l.1. §. idem Labeo, ff. de aqua pluuia arcenda cū concordantibus.

ET vnum circa locorum pascua Cap. 20 est notandum, quòd quoties pascua nō sufficiunt, communio pascuorū, quæ est inter aliquas ciuitates, & loca dissoluitur:† ita Abb. in c. dilecti 898 n.7. de arbitr. Roderic. Xuarez allegatione 15. in fine. Et alij, quos refert, & sequitur Couarr. lib.1. variarum resolutio. c.17. nu.11. vers. his vero.

ET nunquam obliuiscaris, quòd Quæst.168 quod ea semper Principis est mens, quòd quando priuilegiū incipit esse nociuū, ipso iure reuocatū cēsetur,† 899 C. suggestum de decimis, l. ex facto, ff. de vulgar. l. nemo, vbi Ioan de Platea, C. de dignitatibus lib.12. l.43. tit. 18. part.3. ibi: *Que se torne en daño de muchos comunalmente, tal priuilegio como este dezimos, que de la Era que começò à tornarse en daño de muchos, que se pierde, y no deue valer.* Et ratio est, quia noua causa superueniens tollit priuilegium,† vt per Tiraquel. in 900 l. si vnquam. C. de reuocand. donat. verbo donationem largitus, nu.279. Quia etiā leges ex causis iustis posteà emergentibus mutari debent, c. non debet de consanguinit. & affinit. l.11. tit.1. part.1. ibi: *E non deue auer verguença en mudar, e emendar sus leyes, quando entendiere, o le mostraren razon por do lo deua hazer.* Publica namq; vtilitas est finis legum, & aliarum dispositionum Principum,† vt 901 patet

patet ex proœmio partitæ.1.cum publica vtilitas semper præferatur priuatæ, per authent. res quæ C. cōmunia delegatis; & vbicunq; Princeps concedit priuilegium in his, quæ recipiunt causæ cognitionem, vel partem multum lædunt, debet pars cita
903 ri, † vt notat Bart. in l.2. notabili 2. C. de temporibus appellat. & alij quos citat Tiraq. in tit. res inter alios acta, versic. quinto hinc est, & dicit ad propositum Bald. in extrauag. ad reprimend. in verbo videtur circa finem, quod Princeps per priuilegium non potest tollere præscriptionem præteritam, per quam ius parti quæsitum
904 fuit, † notat Balb. de præscript. 5. p. quintæ partis principalis q.8. nu.1. Quod confirmatur ex dictis per Aymon de antiquit. tempor. 4.p.n.210. quod latè firmat Bald. in l. Imperiū, in lectura.1.col.3.nu.10.ff. de iurisd. omni. iudic. & alij, quos refert Pinel. de rescind. vēdit.1.p.c.3.n.4. Et hinc est, quod ius acquisitum per præscriptionem difficilius amittitur, quā ius
905 acquisitum per priuilegium, † secundum Innocent. in c. accedentibus, versic. vnde si fortè de priuilegijs, Felin. in c. accedentes de præscription. limit.4. Aymon de antiquit. tempor. 4.p.n.211. quem vitiosè retulit Auēdan. de exequend. mand. regū. c.1. n.24. versic. interest tamen. Itē, quia multoties in priuilegijs à Principe concessis, & in legibus Regalibus inueniuntur illa verba, *Nullatenus, nullo modo, deinceps, vlterius,* est notandum, quod talia verba omnem casum, & causam comprehendunt, †
906 per tex. in c. Constantinus 3.q.1. vbi probatur, quòd per talia verba est sublata potestas dispensandi ab inferioribus, glos. in Clement. hi qui de ætate, & qualitate, l. fin. C. de testam. milit. ibi: *Nullo modo concedimus,* & talia verba significant priuationē ipso iure secundum Bald. in c. cum accessissent col.3 de constitut. vers. alterius esset, vbi Barbac. & ipse Baldus in c. si diligenti de foro compet. & in l. fin. C. si quibus ex causis maiores, Tiraquel. in l. si vnquam. C. de reuocand. donat. in verbo reuertatur n.106. Et quod per illam dictionem vlterius, ipso iure tollatur ius petendi, † tenet Bald. & Barbac. Cor- 907
set. & alij, quos refert, & sequitur Tiraquel. in dicto verbo, *Reuertatur,* dicto n.106. & faciunt per nos tradita in tractatu de Regia gabella. 4. p. 5. 2. à nu.54. & per Azeued. in l.3. tit. 4. lib.1. Recopil. nu 4. Ex quibus datur intellectus ad l. fin. tit. 15. lib. 4. Recopil. ibi: *No lo puedan pedir mas,* & ad l.2. tit.20 dicto lib.4. ibi: *Que no puedan suplicar:* & ad l.10. tit.7. lib.5. ibi: *No pueda auer otro pleyto:* & ad l. 1. tit.8. dicto lib.4. noue Recopil. ibi: *Y no dende en adelante,* quæ omnia verba priuationem important, † vt 908
in simili statuto tenet Rebuffus ad Regias constitutiones Gallicas, tit. de mercatoribus minutatim vendentibus art.1. glos. 19. tom.2. qui alia iuta allegat. Et datur etiam intellectus ad l.1. tit.2. lib.5. Recopil. ibi: *Ni se entienda ser mejorada tacita ni expressamente por ninguna manera de contrato entre viuos.* De qua per Morquechū de bonorum diuisione lib. 4.c.13. à num.38. cum sequentibus.

Quæst.169 GRATIAM tamen obtinens, seu remissionẽ de homicidio, quod aliàs perpetrauerat, si cõtingat, aliud homicidium reiterasse, de quo habuit similiter à Principe gratiam, & remissioné, non facta mẽtione præcedétis homicidij, nõ erit à secundo homicidio liberatus, & nihilum sibi gra
909 tia, aut remissio suffragatur, † secundum Guilielm. de Cun. in l.3. C. de Episcopal. audient. sequitur Andr. Barbac. In c. super literis de rescript. 24. col. subdens ex hoc Bononiæ vidisse quendam decapitari, quia non fecerat mentionem in remissione secundi homicidij de gratia, & remissione obtenta de præcedenti homicidio. Idem refert, & sequitur Ias. Mayn. in l. præscriptione. C. si contra ius, vel vtilit. publicam, & in l. nec damnosa, per text. ibi. C. de precibus Imperat. offerend. & Felin. in cap. postulasti de rescriptis, & Thomas Grammat. in voto 10. num. 12.

Quæst.170 SED si per priuilegium, vel gratiam Principis concessus fuerit alicui vsusfructus alicuius prædij, vel cuiuslibet rei fructiferæ, talis vsufruct⁹ finitur per spatium centum annorũ,
910 † l. an vsusfructus, ff. de vsufructu, vbi Angel. & Doctores, l. 26. tit. 31. part. 3. Quod limitat Greg. Lopez in dicta l. 26. in glos. verbo, *Ciẽ años*, quando in priuilegio, vel gratia adiectum fuerit illud verbum perpetuo, qui ponit alias limitationes.

Quæst.271 VERBA etiam priuilegij, vel
911 scripturæ debent esse manifesta, † & non obscura, l. 3 tit. 4. par. 1. ibi: *E por esso non lo deue hazer en manera que no muestre bien y abiertamente lo que dixere*. Vnde est, quòd quando verba priuilegij, vel scripturæ sunt ita obscura, quod nullum habent intellectum, nec valet priuilegium, nec scriptura, † glos. in cap. 1. de summa 912
Trinit. & fide catholica, in verbo simplex, vbi tenet Abb. colum. 4. & Bald. in l. voluntatis, C. de fideicommiss. quos refert, & sequitur Greg. Lop. in dicta l. 3. tit. 4. par. 1. in glos. verbo, *Que no muestre bien*. Ex quibus deducitur illa quæstio per Doctores valde controuersa, videlicet, quòd si concessum fuerit alicui, vt vendat rem immobilem inalienabilem, dummodo ex illius pretio alia prædia emat, tenetur illa emere in ciuitate sua, & non satisfacit emendo in alio territorio, † ex opinione Ale 913
xand. quem refert Ias. in l. si fideiussor. §. si necessaria. ff. qui satisdar. cog. nu. 2. tenet Boet. decis. 99. nu. 4. quia promittens dare fideiussorem, tenetur dare de illa ciuitate, vel loco, ita Bart. Angel. Bald. Cuman. & Paulus de Castro in dicto. §. si necessaria, & Boer. dicta decis. 99. num. 4. Sed Ias. vbi supra num. 7. & 8. tenet sufficere; quòd prædia emat in alio territorio, & loco eiusdem prouinciæ, dummodò non multum remoto, qui dicit ita consuluisse ipsum Alexand. in consil. 57. volum. 3. col. 2. quam opinionem tenet Azeuedo in l. 1. tit. 10. lib. 9. Recopilat. n. 6. quod comprobatur, quia licèt regulariter promittens dare fideiussorem voluntarium, teneatur dare illa ciuitate, vel loco, iuxta opinionem Bart. & aliorum scribentium, Oroscius tamen in dicto. §. si necessatia, tenet esse communem

munem traditionem, quòd sufficit dare fideiussorem idoneum ciuem, aut exterum, dummodò sit eiusdem
914 prouinciæ, & eiusdem territorij, † quem sequitur ipse Azeued. in d. l. 1. nu. 8. qui Azeued. in l. 3. tit. 16. lib. 5. Recopil. nu. 3. & 13. tenet cum Roderic. Xuarez in l. 2. tit. *de los emplaçamientos*. §. 2. nu. 11. quòd qui non habet fideiussorem, quem præstare tenetur in sua ciuitate, sufficit præstare fideiussorem alibi, dum tamen non sit in loco multum remoto, nec extra prouinciam, & qui tenetur, *se arraigare*, sufficit, si bona habeat in alia
915 ciuitate alterius territorij, † secundũ Iaſ. in l. sciendum. ff. qui satisdare coga. n. 2. Socin. nu. 12. Azeuedo in dicta l. 1. tit. 10. lib. 9. Recopil. nu. 3. & 13. & qui non reperit fideiussorem in loco, vbi præstare tenetur, poterit alibi præstare, dummodo iuret non reperiri in sua ciuitate, l. de die. §. iubetur. ff. qui satisda. cogatur, ita Castillo in l. 66. Tauri, in glossa verbo, *de se arraigar*, versic. sed pone obligatus: in fideiussore autem necessario nulli dubiũ, quin posit dari in alio loco, & territorio eiusdẽ prouinciæ, per l. si fideiussor. §. si necessaria in principio. ff. qui satisda. cogat. vbi communiter Doctores, & quæ sit necessaria, quæ voluntaria satisda-
916 tio, † traditur in l. de die. §. tutor, vbi glossa, & Doctores. ff. qui satisda. cogat. & per Xuarez dicta l. 2. titulo *de los emplaçamientes*, §. 2. num. 18. Lasarte de decima præstanda cap. 18. num. 19. Sed peculiari priuilegio concessum est in materia Regiarum gabellarum, quod sufficit, si fideiussor præstetur ex toto Regno, † per l. 917
2. titul. 10. lib. 9. Recopil. vbi tenet Azeuedo, & Castillo in dicta l. 66. Tauri, verbo, *de se arraigar*, & Lasarte vbi supra dicto cap. 18. num. 18. & 19. vnde veram puto considerationem dicti Azeued. in dicta l. 1. num 9. videlicet, quod si virtute alicuius licentiæ, vel priuilegij concessum fuerit possessori alicuius maioratus aliqua prædia vendere, & ex pretio alia prædia, vel redditus Regios emere, quòd posit emere prædia vel redditus, licèt sint extra ciuitatem, vbi maioratus constitutus est, & in alio territorio eiusdem prouinciæ, quam considerationem veram existimo, nisi aliud in Regia licentia, vel priuilegio dispositum sit. † 918

Quæſ. 172.
ET quamuis de iure communi numerus duodecim liberorum excuset à muneribus personalibus, patrimonialibus, & Regalibus iuxta tradita per Gregor. Lóp. in l. 2. titul. 17. part. 6. in glossa verbo, *cinco hijos*, ex opinione Bart. Alexan. & Angel. iure tamen Regio attento talis liberorum numerus non excusat à muneribus Regalibus, nec à gabellę solutione, † per l. 1. tit. 18. lib. 9. Recop. 919
quæ expressa est pro hac opinione, quam tenet Auendan. de exequen. mand. Reg. in 1. p. c. 19. n. 26. & Azeued. in dicta l. 1. num. 18. & 19. Quod existimo verum, nisi aliter speciali priuilegio, & Regia concessione, vel gratia fuerit dispositum contra dictæ legis dispositionem, quod concedi aliquando testantur supra relati Doctores Regnicolæ. Sed & illud etiã animaduerto, quod priuilegium minoris,

noris, pro quo quis fideiussit, prodest fideiussori, quoties fideiussor ipse habet regressum contra mino-
920 rem, † vt habetur in glossa fina. in l. 2. C. si aduersus donationem, vbi tenet Albericus, & Azeued. in l. 2. titulo. 17. lib. 9. Recopilationis numero. 30.

Quæs. 173 CÆTERVM cum de priuilegiorum explicatione sit noster sermo, notandum est, quòd iudex, aut officialis, qui à residentiæ ratione aufugit ab ecclesia, extrahendus
921 est, nec eius immunitate potitur, † per l. vnic. C. vt omnes iudic. tam ciuil. quam criminal. tenet Paris. de Puteo de syndicatu verbo officialis, cap. 8. numer. 6. & 7. folio 32, & in parte probatio in syndicatu fol. 216. in fine, & Paz in praxi. 1. tomo. 5. p. cap. 3. §. 3. num. 179. Auiles in capit. prætorum, cap. 1. in verbo *dadiuas*. nu 25. Castillo Bobadilla in politica. 2. part. lib. 2. cap. 14. num. 77. & lib. 5. cap. 1. numer. 120. facit text. in cap. vxor 17. q. 4. Pro quo etiam facit, quòd ad reddendam rationem tutelæ, & alicuius administrationis est quilibet remittendus ad locum,
922 vbi administrauit, † per l. 1. & 2. C. vbi de ratiocin. agi oport. l. 32. tit. 2. part. 3. vbi Greg. Lop. l. 12. in fin. eodem tit. & part. tenet Auiles vbi supra cap. 27. in glos. verbo, *entreguen*, nu. 22. & Gomez de Leon in sua centuria. c. 69. Facit prętereà, quod illi, qui tenentur reddere rationẽ Regi, vel Imperatori de aliquibus redditibus, vel tributis Regalibus, possunt ab
923 ecclesia extrahi, † per l. 5. tit. 1. p. 1. de quo vide Greg. Lop. in l. 2. d. tit. 11. p. 1. in glos. verbo, *por deuda*, in fine, qui tenet, quòd de iure Canonico debitor Regiorum tributorum gaudet immunitate ecclesiastica. † Ex qui- 924
bus puto sustentabilem esse opinionem, quòd illi, qui ratiocinia dare tenentur de aliqua administratione, ab ecclesia extrahi possunt, † quod aper 925
te probatur in d. c. vxor 17. q. 4. vbi etiã probatur, quòd quilibet potest huic priuilegio ecclesiasticæ immunitatis renuntiare: † quod tenet Mõ 926
taluus in l. fin. tit. 5. lib. 1. fori Regalis in fine, per dictum cap. vxor, vt latius habetur infra nu. 1038.

ET cùm in multis regionibus, Quæs. 174
& locis, sicuti in mea ciuitate Ronda sit priuilegium concessum, quòd ciues nati, & baptizati in dictis locis præferantur in ecclesiasticis beneficijs, est notandum, quòd si parentes ciues ratione belli, vel pestis à sua aufugerint ciuitate, & alio in loco cõmorati fuerint, in quo filius dicto tẽpore natus, & baptizatus fuerit, talis filius non propterea desinit esse ciuis illius loci, & ciuitatis, in quo parentes ante fugam degebant, & consequentur omnia priuilegia beneficialia, & cætera, quæ talibus ciuibus cõcessa sunt, † per l. assumptio. 927
§. filius. ff. ad municipal. l. huiusmodi. §. legatum. ff. de legat. 1. vbi tenet Iason notabili 4. & Rebuffus ad Regias constitutiones Gallicas, titulo de Regestis, seu libris baptismi, articulo 1. numero 17. volumine. 2.

EX Quibus infertur quæstio Quæs. 175
admodum notabilis, vtrum priuilegium *de labrança, y criança*, ciuibus,

uibus, & habitantibus in aliqua ciuitate concessum, extendatur ad res *de labrança, y criança*, quæ extra illam ciuitatem coluntur, & colliguntur per ipsos ciues, & habita-
928 tores ciuitatis. † In qua quæstione pro parte affirmatiua primò facit text. in l. eius 27. §. si quis negotia, ff. ad municipal. vbi si quis in colonia colit agrum, si in municipio vendit, & emit, dicitur ciuis illius municipij, & priuilegium ciuibus concessum comprehendit comita-
929 tenses, † Barthol. in l. 2. numero. 4. ff. de verborum signification. qui est videndus, vbi additio multa iura allegat, Felin. in cap. Rodulphus numer. 10. de rescriptis, qui plures Doctores, & consulentes allegat. Facit prætereà, quòd natus in castro subdito ciuitati Perusij, licèt castrum sit in ducatu, dicitur ciuis Perusinus, & ideo natus in aliquo vico ciuitati subdito dicitur ciuitatis illius vicinus, & eius priuilegijs fruetur: †
930 ita Barthol. in l. 1. numero. 5. ff. ad municipal. per text. in l. qui ex vico eiusdem tituli, vbi aperte probatur, quòd appellatione ciuium veniunt omnes de territorio, l. qui in continentibus, ff. de verborum signification. Bart. in l. non dubito, ff. de captiu. glossa in cap. 1. de vsuris lib. 6. Cardinal. in dicto cap. Rodulphus, Bart. consilio. 196. l. nulli, §. quòd si ex vico, C. de Episcop. & clericis, vbi Doctores Alexand. in dicta l. 2. ff. de verborum signification. & in rubrica. ff. soluto matrimonio column. 4. & consilio. 26. volum. 6. tradit multa de hoc Gomez de Leon in sua centuria cap. 20. & Menochius consilio. 80. volum. 1. à nume. 9. cum sequentibus; text. in l. ciues, C. de incolis lib. 10. de quo vltra Menochium dicto loco videas multa in volum. 2. communium opinionum in nouis lib. 17. pagina. 315. column. 1. in fine, & Burgos de Paz in l. 1. Tauri. 1. part. numer. 388. Mascard. de probatio. volumine. 3. conclusione 1131. l. 2. titulo. 2. partita. 4. in fine, vbi glossa final. Deinde facit pro parte affirmatiua, glossa in cap. ius qui ritum, verbo quod nulli. 1. distinct. vbi appellatione Romanorum omnes subiecti Imperio Romano comprehen-
duntur, † quam glossam latè exornat Felin. in dict. cap. Rodulphus numer. 10. facit etiam, quod priuilegium loco datum, personis etiam videtur concessum, † cap. per exemp- 931
tionem cum materia, vbi Geminianus de priuileg. lib. 6. Roman. cons. 180. vol. 1. Aretin. in c. nullus de foro competenti, Decius in l. in omnibus nu. 16. ff. de regulis iuris. Et vlterius facit, quòd priuilegium concessum loco, ciuitati, & vniuersitati, dicitur 932
reale, † Dinus in cap. priuilegium nu. 7. de regulis iur. lib. 6. Bart. in l. fin. numero. 5. ff. de seruitute legat. Bald. in l. omnia, in principio. C. de Episcopis, & clericis, Ancharran. consil. 327. col. 2. versic. 1. Aretin. in dicto cap. nullus de foro cõpetenti, Roman. consil. 108. Bellon. consilio. 20. numer. 9. & Zasius libro. 2. singul. respons. cap. 4. in fine. Sed priuilegium reale de sui natura transit ad alias personas, † l. forma 933

§. quam-

§. quanquam. ff. de censibus. l. 1. §. permittitur. ff. de aqua quotidiana, & æstiua: ergo debet trásire ad ciues alicuius ciuitatis, qui ab alio loco acquirunt res *de labrança, y criança.* Menoch. de præsumption. lib. 3. præsumpt. 103. nu. 24. fol. 392. Fulciturque pars affirmatiua, quia quando Princeps concedit alicui officium tabellionatus alicuius ciuitatis intelligi
935 tur cōcessum in toto territorio, † quę est communis opinio relata à Ias. in l. beneficium. ff. de cōstitut. Princip. nu. 15. Sed pro contraria parte negatiua, & sic quod dictum priuilegiū, *de labrança, y criança*, non extendatur ad res quæ in alio loco colliguntur, primo facit l. 14. & 17. tit. 18. lib. 9. Recop. ibi, *que moran y viuen*: & ibi, *y cosas que en la dicha villa, y sus terminos tuuieren, y trataren, y no fuera dellos:* & ibi, *de la cria, y labor que en el termino dellas se hiziere.* Secundò pro parte negatiua facit tex. in c. Rodulphus de rescript. vbi appellatione ciuitatis Sagiensis non contine
936 tur diœcesis Sagiensis, & è contra. † Tertiò facit, quod appellatione ciui-
937 tatis non continetur territorium, † glos. in c. ego Ludouicus distinct. 63. c. fin. 12. q. 2. l. 2. ff. de verbor. signific. l. si cū dies. §. si arbiter. ff. de recept. arbit. Quartò pro hac negatiua parte facit tex. in l. forma. §. si vero. ff. de censibus, vbi tributum debet solui,
938 vbi terra, quæ colitur sita est. † Quintò facit, quia quando priuilegium asimilatur rescripto gratię est odiosum, & per consequens restringen-
939 dum, † regula odia. de regulis iuris lib. 6. Menoch. de arbitrar. lib. 2. centuria 1. casu 201. num. 6. cap. quamuis de præbend. lib. 6. Decius in c. super literis de rescript. numer. 5. Sextò facit text. in cap. 1. de priuilegijs lib. 6. vbi si quis est exemptus, ne conueniatur coram ordinario alicuius loci, si delinquit, vel contrahit in alio loco territorij, non est, nec censetur exemptus. † Septimò 940
facit, quod priuilegiatus non debet excedere metas, nec limites priuilegiorum. C. porro, cap. parentibus de priuilegijs, † glossa verbo excedant in cap. 1. de priuilegijs lib. 6. 941
Sed nihilominus primam affirmatiuam opinionem veriorem, & æquiorem censemus, eaque retenta facilis est responsio ad fundamenta pro parte negatiua adducta: & ideo ad primū fundamentum d. l. 14. & 17. titul. 18. lib. 9. Recopilation. respondetur, quod prædictæ leges sunt locales, & speciales, & non loquuntur de priuilegio ciuibus concesso, & ad nostram quæstionem adaptari non possunt, sicuti manifestè ex eorum verbis patet: disponunt enim in dissimili casu, militatque in eis dissimilis ratio. Et etiam respondetur, quod verba priuilegij debemus æquitati conformare, etiamsi aliter sonent, † Iason in l. beneficium, 942
ff. de constitution. Princip. numero 22. & æquitas suadet, quod priuilegium ciuibus concessum extendatur ad res *de su labrāça, y criança,* quæ extra ciuitatem colliguntur. Et ad secūdum fundamentum allegatū pro parte negatiua, videlicet de tex. in c. Rodulphus de rescriptis, † respōdet, quod loquitur de rescripto ad lites

lites concesso, quod debet restringi, per tex. in c. sedes eodem titulo. Et etiam ad tertium fundamentum negatiuæ partis respondetur, quod iura pro eo allata non procedunt in beneficio Principis, quod latissimè est
944 interpretandum, † per dictam l. beneficium, ff. de cōstitution. Princip. sed in priuilegio tertio damnum allaturo. Respondeturq; quarto fundamento partis negatiuæ de tex. in l. forma. §. si vero, ff. de cēsibus, quod procedit, quando terra quæ colligitur, & dominus terrę tributarius, sunt extra ciuitatem liberam, nam secus erit (vt in nostra quæstione) si persona est in ciuitate libera, & terra, quæ
945 colitur, est in alio loco: † tunc enim solui debet tributum, vbi habitat dominus tanquam incola illius ciuitatis, quòd si libera est, nullum soluere tributum tenetur, l. incola. ff. ad municipal. Et eodem modo respondetur quinto fundamento, quòd priuilegium ciuibus cōcessum, de quo in nostra quæstione, non assimilatur rescripto gratiæ, quia fuit cōcessum ob ciuitatis honorem, & remunerationis gratia, vt habetur in huiusmodi priuilegijs, quæ viderim, vbi verba, *Por hazeros merced, y por los seruicios de vos recebidos.* Sextoq; partis negatiuæ fundamento respondetur, quod text. in dicto cap. 1. de priuilegijs lib. 6. ideò non extenditur ad territoriū, ne lædatur iurisdictio
946 ordinaria Episcopi Pictauiēsis. † Et eodem modo responde ad septimū fundamentum dictæ partis negatiuæ, quod in nostra prædicta quæstione non excedit quis metas priuilegij, quia non resultat damnum priuatim tertio, sed potius commodum ciuibus priuilegiatæ ciuitatis, quæ ciuibus ampliatur, & illustratur, † quæ fuit causa finalis priuile- 947
gium concedendi: & ideo priuilegium, *De labrança, y criança*, ciuibus concessum extendendum putaui ad res *De labrança, y criança*, quas ciues colligunt in alio loco, quę nec formam, nec nomen mutant: & adeò vera est isthæc affirmatiua opinio, quòd si dictum priuilegium, *De labrança, y criança*, ciuibus concessum, non extenderetur ad res, *De labrança, y criança*, quæ alio in loco à ciuibus coluntur, & colliguntur, pene frustraretur dicta dispositio, & priuilegium: cum plerumq; ciues terram colunt, & sua habent armenta extra terminos ciuitatis, in qua habitant, & lex atque dispositio licèt pœnalis, exorbitans, & odiosa, extenditur ad alium casum, ad quod si non extenderetur, frustraretur eius dispositio, † per text. in cap. si 948
ciuitas de sentent. excommunicat. lib. 6. vbi Doctores, & frater Manuel Rodriguez in sua summa cap. 90. titulo de donatione in principio.

ET cùm de explicatione priuilegiorum sit noster sermo, & quotidie debitores, qui sua debita soluere non possunt, vtantur illo dilationis priuilegio sibi concesso à lege fin. C. qui bonis cedere poss. & à l. 5. & 6. titulo. 15. partita. 5. de quo passim Doctores, operæpretium putaui, examinare illam quæstionem, valde frequentem, & à nemine ex nostris

Quæst. 176
Cap. 21.

nostris agitatam, vtrum si debitor petens dilationem laicus sit, & ex creditoribus aliquis sint laici, & aliqui clerici, vel ecclesiastici, illa dilatio petenda sit, & causa agitanda coram iudi-
949 ce laico, vel coram ecclesiastico. † In qua quæstione tenendum videtur, iudicem ecclesiasticum esse competentem, & coram illo clericum conueniri debere. Primò, quia iudex secularis incapax est ad cognoscédum de clericis, & ecclesiasticis rebus etiã ex prorogatione, & renuntiatione
950 partium, † ex text. in c.2. 3. & 4. c. cæterum. c. cum non ab homine. c. nouit. c. qualiter de iudic. tex. in c.1. 3. & 4. & cap. cũ sit generale. c. quod clericis. c. si diligenti. c. significasti cum alijs concordãtibus de foro cõpetent. l. fin. ad fin. tit. 5. par. 5. l. 56. & 57. tit. 6. part. 1. Secundò, quia licèt magna sit inter Doctores contentio, an incapacitas laicorum erga ecclesiasticos sit de iure diuino, an de positiuo, & hęc contentio sit in duas cõ-
951 munes opiniones diuisa: † iuxta tradita à Cardinal. in c. perpendimus de sentent. excõmun. & à Doctoribus in c. ecclesia sanctæ Mariæ de cõstitutio. Abb. in c. at si clerici de iudic. num. 23. Nauar. in c. nouit eod. tit. 3. notabili, Couar. in pract. quæstio. c. 31. in princ. Roland. à Valle in consil. 23. n. 18. vol. 1. & Lelio Iordan. de maioribus Episcoporũ causis, cap. 8. Osio de hæresibus nostri temporis lib. 2. tit. de legitimis iudicib. fo. 157. Martin. Ledesm. in 2. 4. q. 20. art. 4. conclu. 6. Bursat. 397. n. 10. vol. 4. Innocen. in cap. 2. de maiorit. & obed. Bald. Angel. Alberic. & Fulgos. n. 31 in l. iubemus. C. de sacrosan. eccles. Aluaroto in rubr. de iudicijs, & in c. cum non ab homine eodẽ tit. n. 39. Menoch. de recuperanda possess. remed. 15. n. 210. Duaren. de sacris ecclesiæ ministerijs lib. 1. c. 2. Palac. in 4. dist. 23. disput. 3. conclu. 3. Aluar. Valasc. consultatione 100. n. 8. Tamẽ concordia communis est, quòd in tẽporalibus laicus iudex est incapax de iure positiuo: in spiritualibus autem de iure diuino, vt resoluit Coua. vbi supra, Roland. cons. 523. à nu. 6. Lancellot. Conrad. in templo iudicũ lib. 2. c. 1. latissimè Ioan. Garc. Gallego tract. de nobilit. glos. 9. n. 8. & 27. Tertiò facit, quia iudex secularis, qui cognouit de causis ecclesiasticis, excommunicatur, & officio priuatur, † 952
tex. in authent. statuimus, C. de Episcop. & clericis, tenet Rebuffus ad Regias constitution. in procemio glos. 5. n. 33. & Bobadilla plures allegans in polit. tom. 1. lib. 2. c. 18. n. 8. qui in n. 9. cum seqq. Extendit hanc cõclusionem, vt secularis non possit cognoscere contra clericos licètiosè etiã de consensu Episcopi, † argum. glo. 953
verbo discuti in c. si Imperator. 96. dist. glos. in c. quanquã, verbo diuino de censibus lib. 6. Ias. in l. est receptum col. 2. vbi Orat. n. 112. ff. de iurisd. omn. iud. Quartò præterea facit, quia licèt sit verum, quòd iudex incõpetens fit competẽs, vel ex prorogatione per l. 1. & 2. ff. de iud. c. 1. c. significasti de foro competen. vel ex reconuentione, l. cum Papinianus, authentica & consequenter de sentent: & interlocutio. omn. iudic. cap. 1. & 2. de mutuis petitio. vel ex incidentia,

954 dentia, l. quoties. C. de iud. † Iudex tamen secularis non tantũ est incõpetens, verumetiã, vt dictũ est, incapax est, qui non potest fieri capax ex incidentia, vel prorogatione, vel alia iusta causa, vt aliqui existimãt, quia nõ
955 est modus tollendi incapacitatẽ, † c. tuam de ordine cognitio. tenet Couarr. in 4. Decretal. c. 8. §. 3. n. 4. quod secus erit in iudice ecclesiastico, qui per incidentiã, & annexitatẽ cognoscit de causa profana, & pœna imposita.
956 † Ita Conrad. super cons. 169. Federic. de Senis, & Alexandrinus in c. gemma n. 3. de sponsalibus, tex. in c. de prudentia de donat. inter vir. & vxor. vbi glos. verbo assessorie, Petr. Gerar. in singul. 96. quẽ refert, & sequitur Couarr. in 4. decret. c. 8. §. 12. n. 3. ad fin. 2. p. Paul. de Cast. in l. ordinarij, C. de reiuend. n. 4. col. 2. Cagn. in l. diffamari, C. de ingen. & manumis. n. 10. referens Felin. in c. cũ sit generale de foro cõpet. n. 6. Et quintò facit pro hac prima opinione, quòd laicus, qui conuenit clericũ, & ecclesiam corã seculari iudice, perdit
957 causã, † c. inclita. 11. q. 1. vbi Archid. facit authent. statuimus. C. de Episc. & cler. tenet Villalob. in ęrario mille cõmun. opin. in verbo clericus n. 97. qui dicit commune opinionẽ, refert plures DD. Bobad. in polit. to. 1. lib. 2. c. 18. n. 20. Septimò facit, quòd de vniuersa ecclesia male iudicat, qui
958 quęrit iudicẽ laicũ in causa ecclesię, † c. placuit 1. & 2. 11. q. 1. Sed pro parte contraria, & sic quòd in quæstione proposita iudex secularis cognoscat de causa dilationis debiti contra creditores seculares, & ecclesiasticos, primò facit, quia de facto rei ecclesiastică potest laicus cognoscere, † iuxta 959
cõmunem opinionẽ ab omnibus approbatã, prę sertim à Bart. Ias. Alex. in l. quoties. C. de iudic. Menoch. de recuperãda posses. remed. 19. n. 338. qui dicit magis cõmunem, & receptã de retinẽd. posses. remed. 3. n. 336. Villalob. in ęrario mille cõmun. opiniõ. in verbo iudex secularis n. 107. cum seqq. & conciuis Humada in scholijs ad Greg. Lop. in l. 58. tit. 6. p. 1. glos. 2. n. 5. vers. quæ cõmunis fol. 77. quã probat Bobad. infinitos Doctores allegans in polit. 1. to. lib. 2. c. 18. n. 335. Sed in prędicta quæstione tantũ de facto, & sic de concedenda dilatione tractatur, ergo conuenit cognitio seculari iudici. Secũdò, hęc pars fulcitur, quia si sunt plures seculares contendentes, cũ quibus vnus est clericus, potest iste clericus cum alijs corã iudicẽ laico cõueniri, † l. 1. 960
ff. de quibus rebus apud eundẽ iudicatur, tradit multa Bobadilla in polit. lib. 2. c. 18. n. 179. litera. C. Et hoc ratione connexitatis, vt in glos. dictę legis primę, & cõtinentia causæ diuidi nõ potest etiã ex beneficio prorogatiuę, † l. nulli, C. de iud. ibi: *Ex beneficij prorogatiua*, hãc opinionem tenet 961
Steph. Aufrer. tract. de potestate seculari regul. 2. nu. 15. in vol. 9. tract. Doctorum fol. 101. col. 4. ponit exẽpla Menoch. de arbitrat. lib. 2. centuria 4. casu 371. num. 10. quia vbi est identitas actionis, sed personarum diuersitas, vnus tantùm iudex adeundus est, secundum Matth. de Afflict. decis. 354. nu. 13. versic. quarto, cum seqq. & quando est cõuenienda vniuersitas

uersitas laicorũ, & clericorum, cuius maior pars est laicorũ, conueniri de-
963 bet corã iudice seculari: † ita Bart. in l. fin. ff. de collegijs illicitis nu. 15. qui hoc tenendum dicit, dummodo conueniatur communitas clericorũ super bonis temporalibus: ita etiam tenet Sicul. in c. ex literis de constitut. & in c. si diligenti de foro compet. & Florian. in l. repetundarum, §. hermaphroditus in fin. ff. de testib. Bald. in authent. habita, C. ne filius pro patre col. 15. versic. dicto de scholaribus, vbi Salicet. nu. 39. Zabarela in c. accepimus de fide instrument. tenet dictus Stephan. Aufrer. vbi supra n. 16. qui omnes Doctores tenẽt, quòd si numerus clericorum, & laicorum sit æqualis, quilibet coram suo iudi-
964 ce conueniri debet: † quam secundã distinctionem, & opinionem tenendam putaui, nec oberunt fundamenta proprima opinione adducta, nam respondetur, quòd in prædicta quæstione iudex secularis cognoscens de dilatione solutionis concedenda nihil auferre, videtur de rebus clerici, vel ecclesiæ: nam quod differtur
966 non aufertur, † l. à furioso iudice, ff. de iudic. estq; notandum, quòd clericus pro solutione tributi impositi super re, quæ ad eum deuenit potest
967 conueniri coram iudice laico, † tex. & ibi Doctores in l. de his clericis, C. de Episcop. & clericis, tenet per alia multa iura, & authores, Gregor. Lop. in l. 51. titul. 6. part. 1. in gloss. verbo, *Por razon*, & Ioan. Gutierr. in pract. quæstion. lib. 1. q. 4. num. 2. & q. 232. num. 9. & Azeued. in l. 11. nu. 12. tit. 3. lib. 1. Recop. & suadetur, quia creditor potest consequi debitũ suum super bonis emphyteuticis ecclesiæ ratione vtilis dominij: † ita Al- 968
ban. consil. 28. num. 6. Menoch. de arbitrar. lib. 2. cent. 2. casu 180. n. 15.

SED cum hoc priuilegium reale concessum sit clericis, & ecclesijs, Quæs. 171
ne eorum prædia soluere teneantur gabellas, collectas, vel alia onera similia: † iuxta tex. in c. non minus de 969
immunit. eccles. c. 1. eodem tit. lib. 6. c. graue de sentent. excommun. l. sacrosancta. C. de sacrosanct. eccles. l. de his. C. de Episcop. & clericis, tenet Zabarela consil. 12. nu. 2. & latissimè Dueñas in regula 100. num. 1. est maxima inter Doctores contentio, an emphyteutæ ipsorum clericorum, & ecclesiarum hoc potiantur priuilegio, immunesq; sint à gabellarum, collectarum, & similium onerum impositione. † In qua quæstio- 970
ne Doctores in varias sunt diuisi sententias. Prima est Bartoli in l. priuatæ, C. de excusatio. munerum lib. 10. affirmantis, quòd huiusmodi immunitatis priuilegium concessum ecclesijs, & clericis prodest etiã eorũ emphyteutis, & Bart. sequitur Angel. & Ioan. de Plat. in d. l. priuatæ, Ias. in authent. quas actiones n. 42. C. de sacrosanct. eccles. Tiraq. de retractu cõsanguinit. §. fin. glos. 13. n. 10. Parpalea in l. placet. C. de sacrosanct. eccles. n. 74. Cassan. in consuetud. Burgun. rubr. 4. §. 6. nu. 6. Remig. Goni de charitatiuo subsidio. q. 61. nu. 29. 1047
Dueñas reg. 100. ampliat. 3. & Siluan. consil. 9. nu. 9. & nu. 17. Bald. in l. 1. C. de iure emphyteut. column. 1. Ioannes de Amicis consil. 8. n. 67. &

Feli-

Felician.de censib. 2.p. in prefatione nu.1.qui alios Doctores refert, & cũ hac opinione remanet nu.2.& 3. quam dicit in praxi receptã vidisse, & executorias Regias in eius cõprobationẽ obtentas, pro qua opinione adducitur, quòd emphyteuta fisci
971 gaudet immunitate concessa fisco, † l.priuate, l.penult. C.de excusat. muneru lib.10.vbi notat Bart.& Luc. de Pen. Sed fiscus, & ecclesia à pari procedunt, presertim in solutione gabellæ, & collectæ, & in excusatione
972 solutionis. † Sicuti tradunt glos.& Salicet. in l.1. C. si propter publicas pensitationes, l.prima de priuileg. domus Augustæ, Bart. in l. licitatio. §. fin.ff.de publican. & vectig. ergo & emphyteuta ecclesiæ frui debet immunitate ipsi ecclesiæ concessa: vt etiam tenet Euerard. in centuria legali, in loco à fisco ad ecclesiam n.2. Et respondet Syluano cons.9.n.11. contra Brun.in tract.quod stãtibus masculis fœminæ nõ succedant art.8. n. 110.vers.nec enim, qui volebat affirmare, quòd fiscus, & ecclesia nõ equiparantur in omnibus, sed tantum in casibus à lege expresis. Alia autem est opinio tenentiũ, quòd huiusmodi clericorum, & ecclesiæ priuilegiũ non extẽdatur ad emphyteutas, nec eo patiantur respectu sui vtilis dominij. Hanc opinionem probat Isernia in c.1.verbo plaustrorũ n.56. & 57. tit.quæ sint regalia in vsibus feudorum, Luc.de Penna in l.vnica. C.de impon.lucrat. descript.lib.10. Ludouic. Bologn.cons.54.col.2. Alex.cõsil.101.lib.1. Roc. Curt.tract. de cõsuet.sect.6.n.3.& sect.8 n.84. Brun. in d. tract. quòd stantibus masculis art.8.n.109.& 110.Socin. Senior cõsil.119.lib.1.& 216. lib.2. Bertrand. cons.4.lib.1. Ripa lib.2.respõs. c.22. in fin.& in tract.de peste tit.de remedijs ad conseruandã vbertat. n.124. & 128.Roland.Valle cõsil.18. n.28. & Ioan. Anton. Nigris in extrauag. vnica de vita & honest. clericorum n.306.& Auend.de exequend. mandat. Regũ lib.2. c.14.n.33. qui dicit ita practicari, & copiosius hanc opinionẽ, & partem defendit Aluar. Valasc.de iure emphyteut.q.17.à n.11. cum seqq. qui innumeros pro hac opinione refert DD.quam defendit Ioan.Garc.Galleg.de expens. & meliorat.c.12.n.69.& 70. Alia est opinio sic distinguentiũ, quod aut pensio, quam prestat emphyteuta domino directo, nõ correspondet ipsis fructibus, sed pro recognitione prestatur, & tũc emphyteuta grauatur onere collectarũ, & gabellarũ, & in hoc casu procedat opinio tenentiũ, quòd emphyteuta non gaudeat immunitate, qua ecclesia vel clerici gaudẽt: aut vero pẽsio, quã præstat emphyteuta, correspondet fructibus, & tunc emphyteuta grauari nõ potest, & in hoc casu procedat cõtraria opinio tenentiũ emphyteutã ecclesię gaudere clericorum immunitate, quã distinctionẽ refert Brun.in d. tract. quod stãtibus masculis art.8.nu.109.vers.dico igitur alios Doctores referens. Sed secunda opinio verior, & magis recepta est, teste Menoch.de arbitrar. lib. 2.cẽtur.1.casu 180.& in 6.cent.casu 582.n.31. Et sic, quòd emphyteuta ecclesiæ, ꝙ vtile dominiũ quod habet, non

nón gaudeat ecclesiastica immunitate,& onera gabellarum, & collectarum, & alia similia sustinere debet. Qua opinione retenta responde argumentis,& fundamentis contrariæ partis,quòd Bartoli opinio in d.l.priuatæ.C.de excusat.munerum lib.10. non multum ab eo probetur, cũ asseṛat,non seruati de consuetudine Perusij,& quod loquatur in casu onerũ sordidorum,á quibus immunes sunt
973 emphyteutę fisci,& Principis, † per l.penultima, C.de excusat. munerũ lib.10.& in hoc casu loquitur d.l.priuatę secundum ipsum Bart.in d.l.penult.& ita intelligunt Parpalea in d.l. placet.C.de sacrosanct.eccles.num. 16,& Ioan. Mauritius in l.vnica. C. de mulieribus,& in quo loco lib. 11. pag.287.Dueñas regul 100.ampliat. 3.& dictus Aluar.Valasc.d.q.17.nu. 15.&Menoch.de arbitrar.lib.2.in 6. centur. casu 562.n.33. Et nil mirum cũ ecclesia libera sit ab impositionib'
974 sordidis, † per l.placet.C.de sacrosanct.eccles. & quæ sint onera sordida traditur in l.munerũ.§.inter alia, ff.de muner.& honor.& in l. maximarum.C.de excusat.muner.lib.10. vbi Bart.Ioan.Plat.&Luc.à Pen.quę nostra opinio cõtra Felic.& alios fulcitur,quia emphyteuta semper subijt
975 onera realia,† vt resoluit Ioan.Garc. Galle.de expensis & meliorat. c. 15. n.14.qué videas: & quia dominium vtile,quod habet emphyteuta, nõ dicitur ecclesiasticum,sed profanum,
976 & laicũ,† per Anchar.cons.433.Menoch.de arbitrar.lib.2.centur.1.casu 180.n.8.& cent.6.casu 562.n.23. Socin.Iun.consil.17.in fin.lib.1. Alex. consil.9.nu.2.lib.5.dictus Anchar. in c. ea quę col 17.de reg.iur.& consil.125.col.2.Barbaci.consil.14 lib.1. Curt.Senior consil.73.in fine,Brun. tract.quòd stantibus masculis artic. 8.num.106. & dictus Aluar. Valasc. de iure emphyteut.q.17.à nu.12.cũ seqq.& leges municipales,& ius cõmune locum sibi vendicant contra emphyteutas,& feudatarios ecclesię ratione vtilis dominij.† Alexã.dicto 977
consil.9.Decius in cap.quæ in ecclesiarum de constitutio.n.6.in fin. qui dicit hoc non esse contra libertatem ecclesię,tenet ipse Alex.cons. 27. n. 4.lib.6.& Pontifex maximus nõ potest de iure inferre præiudicium succedere debentibus in dominio vtili feudi ecclesiastici,† ita Carol. Ruin. 978
consil.70. n.11.lib.5.& Menoch. de arbitrar. lib.2. centuria.1. casu.180. num.13.Et quia licèt contra ecclesiã non currat minor pręscriptio,quàm quadraginta annorum, per cap. de quarta de pręscription. de quo per Gratian. in regula 367. tamen contra vassallũ,& emphyteutã ecclesiæ currit pręscriptio decẽ & viginti annorum.† secundũ Bart. in l. cũ spõ- 979
sus.§.in vectigalibus,ff.de Publicia. in rem action. Angel. & Imola in l. quãuis,ff.de vsucap. Alex.cons.169. col.1.lib.2.Felin.in c. ad audientiam col.penul.de rescrip.Carol.Ruin.cõsil.168.n.10.& 12.lib.1.& cons.195. n.2.lib.2.Alex.cõ.169.col.1.lib.2.& Balb.de pręscrip.1.particula quintæ part.princip.reg.3.vers.secũdo limita, Menoch.d.casu 180.n.14.& priuilegium non transmittitur, & mutatur forma & natura rei mutatione perso-

980 personæ, † per plurima iura & Doctores, quos recensuimus in tract. de gabellis, 7. p. §. 1. à num. 7. & mutata personę cōditione, censetur etiā mutata conditio bonorum, & cōsequenter extinctum dicitur priuilegium,
981 † l. Paulus, ff. de acquir. hæredit. l. cum quidam, §. si debitores, ff. de publican. & vectigal. l. fiscus, ff. de iure fisci, c. vnico, §. verum de iure patronat. in 6. tradit Anchar. cons. 108. n. 5. & Ias. cons. 20. lib. 1. & Tiraq. de retract. consanguinita. §. 1. glos. 13. num. 12. & Menoch. de arbitrar. lib. 2. centuria 9. casu. 562. num. 45.

Quæst. 179 SED Nunc deueniamus ad aliā controuersam quæstionem, vtrum priuilegiū Ecclesiarum & clericorū
982 transeat ad colonos eorum. † In qua quæstione aliqui Doctores tenent, quod huiusmodi Ecclesiarū coloni potiuntur eisdem priuilegijs, vt asserit Bar. in l. placet in fin. C. de sacrosanct. Eccles. Abb. in cons. 9. n. 1. & in c. ex parte n. 4. & 5. de decimis, & Zauarel. in Clemen. 1. eod. tit. q. 22. & 23. Grat. cons. 130. lib. 1. Ægidius Thomatis tract. de gabellis & collectis, §. videndū n. 8. & 9. & Festasius in tract. de estimo. 4. p. c. 2. nu. 50. & 54. Porti. cōs. 154. n. 9. Dueñas reg. 100. ampliat. 2. Bursat. cons. 25. nu. 6. Osasc. in decis. 39. n. 19. Copinus in tract. de priuilegijs rusticor. lib. 1. p. 1. c. 12. qui DD. plurima fundamenta pro sua opinione adducūt. Sed cōtraria opinio magis recepta est, teste Menoch. de arbitrar. lib. 2. centuria 6. casu 562. n. 37. quam sequuntur Federicus de Senis cons. 111. nu. 10. Innoc. in c. non eo minus de immunitate Eccles. n. 3. vbi Abb. n. 14. Geminian. in c. quāquam de censibus lib. 6. in fin. Salic. in l. vniuersi, C. de vectigalibus, Aretin. in l. placet C. de sacrosanct. eccles. col. 3. vers. Capio, Isern. in c. 1. tit. quæ sint regal. in vsibus feudor. n. 57. Bened. Capra in reg. 96. n. 85. Ioan. de Plat. in l. Senatorū C. de dignit. lib. 12. Felin. in c. eccles. sanctæ Mariæ de constitu. n. 59. Bertach. de gabel. 7. p. q. 7. Guid. Pap. in q. 108. Luc. de Pen. in l. vnic. col. 2. C. de imponēd. lucrat. descrip. lib. 10. & in l. 3. C. quibus muneribus, vel præstatio. eod. lib. q. 17. Bru. in tract. quod stantibus masculis art. 8. n. 110. Bosius in praxi tit. de Principe n. 121. & Parpalea in l. placet, C. de sacrosanct. eccles. nu. 37. Ripa in tract. de peste, tit. de remedijs ad conseruandam vbertatem, nu. 128. & lib. 2. responsorum c. 22. & Iul. Ferret. in tracta. de gabellis, n. 537. & Remig. Goni in tract. de charitatiuo subsidio, q. 16. n. 20. Roland. in cons. 66. nu. 29. lib. 1. & cons. 61. n. 19. lib. 4. Hierony. Gabr. cons. 37. n. 5. lib. 1. Thesaurus in decis. 116. n. 8. dicens, esse veriorem, & receptiorem, Marcabrunus cons. 18. nu. 54. Bursat. hoc sentiens in cons. 42. n. 16. lib. 1. Ioan. Anton. Niger in extrauagant. vnica de vita & honesta. clericorū, n. 307. Syluest. in summa in verbo, excōmunicatio el 9. nu. 48. qui authores etiā pro sua opinione plurima adducūt fundamēta, quæ recensere fastidiosum esset, sentitque Felician. de censibus, 2. part. in præfatione num. 4. quòd sententia Bart. & tenentium, quòd emphyteuta Ecclesiæ gaudet priuilegijs

quod gratia super sorte concessa nō
988 operatur quoad interesse,† l.fi.§.Lutius Titius, ff. de condict. indebiti. Sed nihilominus asseuerandum est, prædictam Molinæ opinionem veram esse, pro cuius comprobatione facit, quod assensus seu facultas Regia comprehendit omnia, quæ cōsequuntur ex actu vel contractu, ad
989 quem dirigitur,† l. tutor rerum, vbi Bart. & DD. ff. de administrat. tutor. l. si vno, ff. locati, tenet Matinus Frecia in tract. de subfeudis, lib. 2. q. 20. per plures numeros, & facultas Regia concessa ad antecedentia com-
990 plectitur consequentia,† l. 1. §. item adquirimus, ff. de adquirend. posses. & ideò necessarium nō est in assensu seu licentia Regia exprimi quod iura volunt, & quòd est de natura
991 contractus,† tenet Isern. in c. 1. nu. 8. qui succes. tene. & dicto c. 1. §. sed nec est alia iustior num 38.

Quæst. 181 Statuoque, priuilegium dilatorium concessum à Principe debitori, iuxta tex. in l. quoties, l. vniuersa, C. de precibus imperator. offerendis l. 32. & 33. tit. 18. l. 4. tit. 24. p. 4. com-
992 prehēdere redditus annuos, † vt nec uosè defendit Felician. de censib. lib. 3. c. fin. nu. 7. in 2. volum. contra Benedictum Bon. in tract. de censibus art. 75. n. 108. qui contrarium voluit. Est tamen verū, quòd huiusmodi dilatorium priuilegium non impedit cursum reddituum, nec vsurarum, nec cōprehendit domus pensiones, quæ in hoc peculiare habent priui-
993 legium.† Ita ipse Felician. vbi supra d. nu. 7. ex Marco Anton. Cucho in tractatu de moratoria præscrip. nu. 100. & 148. Nec in priuilegio moratorio comprehenditur debitum fiscale, quia nulo modo potest comprehendi persona vel causa Principis loquentis & concedentis,† l. in 994
quisitio, C. de solutio. l. qui insulam, §. colonus, ff. locati, tenet Cassan. in Catalogo gloriæ mundi 5. par. consideratio. 24. vers. 199. vbi plurima, quæ soli Principi competunt, dimunerat,† & Collantes in pragmatica 995
in fauorem rei frumentariæ, libr. 1. cap. 13. num. 3.

FREQVENSQVE Dubitatio Quæst. 182.
est, vtrum si à Principe priuilegium Cap. 22.
vel gratia cōcessa sit alicui hac adiecta conditione, si sacerdos efficiatur, qua deficiente ad aliū gratia, & priuilegium transeat, verificetur conditio, si sacerdos factus nō fuerit, & sine filijs decesserit?† In qua quæstio- 996
ne tres sunt diuersæ DD. opiniones, quarum prima est: Alex. cons. 100. lib. 4. qui respōdet, extēsionē admitti, & conditionē verificari, etiamsi Sacerdotiū deficiat, & priuilegiatus sine filijs decesserit: quia casus assimilatur, & militat eadē ratio, & Alex. sequitur Dec. cons. 227. n. 10. Grat. cōs. 21. lib. 2. Crau. cons. 59. n. 5. Cephal. cons. 166. n 49. & Tiber. Dec. cons. 91. lib. 1. Boer. in decis. 354. col. pen. vers. Secundo quòd si testator. Secūda opinio est Ruin. & Ias. in l. Gall. §. & quid si tantū, ff. de lib. & posth. ille in prima lect. n. 68. iste in n. 42. qui affirmant, nō admitti extēsionē, & corruere priuilegiū & eius effectū sacerdotio deficiente, quos sequitur Alciat. in dicto §. & quid si tantū in 2. lectura n. 43. dicentes nō esse effi-

 cacem

cacem rationem Alexān. & sequentium. Tertia fuit opinio Galiaul. in d. §. & quid si tantum nu. 28. & 29. qui dixit, hoc totū relinqui arbitrio iudicis, qui considerabit, an verisimile sit, Principem hunc effectum considerasse, extensionemque fieri voluisse, & hanc vetimam Galiaulæ sententiam sequitur Menoch. de arbitrarijs centuria 6. casu 509. nu. fin. qui affirmat, hāc sequutam fuisse in lib 4 præsumptionum in præsumptione 75. n. 4. quia omnis status causę coniecturalis in iudicis arbitrio posi
997 nus est, † per l. voluntatis quæstio. c. de fideicommis. vbi Anton. Menes. à Padilla nu. 1. 2. & 7. qui aliquot casus refert & Menoch. dicto casu 509. in fin.

Quæs. 183 EX Quibus consequitur, vtrum clericus, qui confessus est, se esse laicum sibi præiudicet in suo clericatus, vel fori priuilegio. † In qua
998 quæst. videtur tenendum, talem clericum sibi præiudicium parare. Primò, quia conuictus de mendacio in
999 duplo condemnatur, † auhentica qui contra propriam, C. de non numerata pecunia, tenet Bart. in l. eleganter, ff. de dolo, §. idem Pomponius, & per mēdacium posside̅tis
1000 transfertur in actorem possessio, † l. fin. ff. de reiuendicat. de qua videndus Bernard. Diaz de Lugo in regula 306. Ias. in §. omnium instituta de actio. à numer. 90. Gratian. in regul. 306. 312. Azeued. in l. 10. tit. 2. lib. 1. recopil. nu. fin. l. 4. tit. 1. part. 5. falsique pœna punitur, qui in frau-
1001 dem nomen mutat, † l. falsi nominis, ff. ad legem Corn. de falsis, vbi Doctores, & Bald. in rubr. C. de fide instrumentorum num. 12 l. 2. tit. 7. part. 7. vbi Greg. Lop. in glos. verbo, *El nombre*, & qui cum nec clericus, nec Doctor, nec miles, nec notarius sit, agit se pro clerico, Doctore, milite, & notario, falsi pęna coercetur, † l. eos, §. qui se pro 1002
militite, ff. ad leg. Corn. de fals. Tiraquel. de nobilit. cap. 13. in fin. l. 2. tit. 7. part. 7. Auend. de exequend. mandat. Regum 2. part. cap. 14. nu. 23. & agricola negans se talem esse creditore ignorante, non potitur priuilegio agricultoribus concesso, † secundum Collantes super prag- 1003
maticam in fauorem rei frumentariæ lib. 3. cap. 6. num. 8. ad medium. Nobilisque, qui tempore cōtractus negat, se esse nobilem, potest in carcerem duci, † per l. qui cum se cum 1004
concordantibus, ff. de re iudicata, tenet Baeça de inope debitore, cap. 16. numer. 96. Anton. Gom. in l. 79. Tauri num. 4. Ioan. Gutier. de iuramento confirmat. 1. p. c. 16. nu. 25. & etiā minor, qui se maiorē dixerit, & ex aspectu apparet, iure minoris & restitutionis iuuari non potest, † l. 2. 1005
& 3. C. si minor se maiorem dixerit, l. 6. tit. 19. p. 6. l. 1. in fin. l. 40. & l. 4. tit. 1. p. 5. de quo videas multa notatu digna per Ioan. Gutier. in authen. sacramēta puberum à num. 55. cum pluribus sequentibus. Et præterea fœmina simulans se virum cum viri veste ad decipiendum creditorem, cum quo contrahit, Velleiani priuilegio non iuuatur, † l. fœminę, C. ad 1006
Senatusconsult. Velleian. l. si decipie̅ti, ff. eodem tit. & quando filius familias

lias fraudulenter se esse, sui iuris fatetur, non iuuatur Macedoniani beneficio, † l. eũ qui, ff. ad Senatusconsult. Macedonian. & mulier, quæ asserit, non esse rem dotalem, quæ venditur, ad impugnãdã posteà alienationem non admittitur, perditq; suum beneficium, & priuilegium: † ita Tiraquel. ad leg. connubial. glos. 8 nu. 41. Baeça de non meliorandis filiabus cap. 3. nu. 12. & de inope debitore c. 16. nu. 94. quia veritatis negatio sine dolo fieri non potest, † secundum Greg. Lop. in l. 4. tit. 1. part. 5. glos. 6. Et ideo negans debitum receptum, etsi posteà solutionem probauerit, nihilominus in odiũ negantis non auditur, & debitum soluet: † iuxta tex. egregium in authẽtico de triente, & semisse. §. si quis autẽ. Sed pro contraria parte, videlicet quòd clericus qui confessus fuit, se esse laicum, nõ sibi preiudicet, facit doctrina Follerij hoc tenentis in sua praxi 1. part. 3. partis, versic. & si confitebuntur, num. 122. tenet Guid. Pap. in singulari 537. quæ vera doctrina est, cui non oberunt fundamenta in contrarium adducta, quibus responde habere locum in casibus, quibus fraus, & dolus intercesserit, & contrahens ignorat fraudantium statum, & conditionem: ita Antonius Gomez in dicta l. 79. Tauri num. 4. & Ioann. Gutier. de iuramento confirmat. dicto cap. 16. num. 25. vbi latè, & ideo nobilis, qui se esse ignobilem confitetur, non prohibetur sua vti nobilitate, nec eius priuilegium amittit, si cum eo contrahens non ignorabat eius conditionem, & se esse nobilem sciebat: ita Baeça de inope debitore dicto cap. 16. num. 95. Et per consequens filius familias, qui sine fraude, vel sciente eo qui cũ eo contrahit, esse talem filiũ familias (licèt sui iuris esse affirmet) non obstante tali confessione poterit se iuuare Macedoniani priuilegio: ita Alexand. qui sic venit intelligendus in consil. 122. col. 2. lib. 6. Tiraquel. ad leges connubiales glossa 8. num. 143. Baeça dicto cap. 16. num. 95. & de non meliorandis filiabus cap. 30. num. 12. Et ita qui sine fraude nomen mutat, non punitur, † per l. vnicam, C. de mutatione nominis, secundum Gregor. Lop. in l. 2. tit. 7. part. 7. in glossa verbo, *El nombre*, & eodem modo, qui sine fraude dicit esse seruum, cum sit liber, non præiudicat suæ libertati, † l. interrogatum, C. de liberali causa, l. 6. titulo. 13. partita. 3. de qua est videndus Padilla in l. cum falsa, C. de iuris, & facti ignorantia, & Mascardus de probationibus 1. part. conclusione 7. à numero 34. Ex quo nota, quòd mendacium non punitur nisi in casibus à iure expressis, † cap. quisquis 11. q. 3. Menoch. de arbitrar. centur. 3. casu 276. num. 8.

1007 1008 1009 1010 1011 1012 1013

Quæst. 184.

ESTQVE obseruandum, quòd in generali concessione absoluendi à quibusuis peccatis censuris, & pœnis, non continetur absolutio, vel dispensatio ab irregularitate, † vt tenet Domincus, & Alexand. in cap. mitor 50. distinctione per text. ibi Villadiego in tractatu de irregularitate conclusione 43. in fin. Nauarro in manuali Latino c. 27. 1014

 n. 194.

n.194.& latius in nu.250.Ioan.Gut. in quęstionibus Canonicis tom.1.c. 3.n.3.& c.19.n.15. quæ facultas absoluendi à quibusuis censuris, & ab irręgularitate,& suspēsionibus ex delicto occulto prouenientibus excepta ea irregularitate, quæ ex homicidio volūtario oritur,& exceptis alijs ad forum contentiosum deductis
1015 Episcopo conceditur,† per tex. in c. 6. incipit, *Licèt Episcopis*, sessione 24. de reformatione in Cōcilio Tridentino pag.290.quod intellige verū,etsi in prædictas excōmunicationes,interdicta,censuras,& irregularitates incurratur per bullas, breues,extrauagantes, motus proprios, & constitutiones Pontificū post dictum Concilium Tridentinum cōcessas,non habentes clausulam sufficienter derogatoriam illius facultatis à dicto Concilio Tridentino concessæ, cuius decisio in suo robore remanebit, ex traditis à Nauarro lib.5.consiliorū tit.de sentent. excōmunicatio.cons.43.fol. 627.fr. Manuel Rodriguez in sua summa c. 81. n.4.de quo dicto c.6. ses.24.Concilij Trident.videas Ioan. Gutier. vbi
1016 supra d.c.3.à n.6. cum seqq.†

Quæst.185 DATVRQVE ex supra dictis interpretatio ad l.2. vers. *En quanto toca a los entierros*,tit.5.lib.5. compilationis,vbi iubetur in funerib[us] duodecim cereos tātum adhiberi, nāq; Nauar. in manuali c.27.nu.120. ait, hoc statutū esse permissum,& alia,in quibus modus ponitur, ne multitudo clericorum, & officiorum,& offrendarum in funeralibus adhibea-
1017 tur,† & quòd huiusmodi statutum non sit contra libertatem Ecclesiasticam affirmat, contra quem tenet Syluester in sua summa, verbo statutum, versic.octauo cum communi, quem refert & sequitur fr. Manuel Rodriguez in sua summa cap. 74. n. 5.pag. 187. additurque interpretatio ad text.in l.4.tit.8.& ad l.6.tit.15. part.7.& ad l. 12. & 13.tit. 23. lib.8. Recopilat.

EX quibus priuilegium optimū conceditur homicidæ casuali, qui casualiter, & sine dolo & culpa aliquē occiderit,in illis verbis: *Y no aya otra pena*, & ibi: *No aya pena ninguna*, vt intelligantur, quòd occidens casualiter nulla interueniente culpa ad nullius damni solutionem, vel ad satisfactionem pecuniariam vxori, vel filij occisi teneatur, † per tex. in l.fin.ff. de his qui deiecerunt, vel effuderunt, ita interpretatur Auendan. de exequendis mandatis Regū 2.par.c.16.n.13.ex Boer.decis.237. nu.4. secus autem erit in homicidio casuali culpa interueniente,licèt parua vel leuis, nam tunc temporis pena extraordinaria, & arbitraria veniet imponenda: & occidens in damno & interesse est condemnandus, † secundum Auend. vbi supra, Ioan. Gutier. in quæstio. Canonicis cap.6.num.130.qui per totum,c. est videndus de homicidio casuali cum Anton.Gom.in 3. tom. variarum c. 3.nu.21.ad finem,Menoch.de arbitrarijs libr.2.centuria 4. casu 324.& de pena mediatoris interficientis aliquem ex rixantibus casu: vel si rixantes casu interfecerint mediatorem, † vide latè Boerium decis. 83.

The right-margin markers belong with these lines: "Quæst.186" beside "EX quibus priuilegium optimū"; 1018 beside "ri, vel filij occisi teneatur, † per tex."; 1019 beside "dus, † secundum Auend. vbi supra,"; 1020 beside "rem, † vide latè Boerium decis. 83."

cum

cum sequentibus, qui in decisione 261. agit de vxore inuenta mortua, vtrum præsumatur contra mari-
1021 tum, † & de filio inuento mortuo in lecto parentum, vel in lecto nutri-
1022 cis, an contra eos præsumatur, † vide Cassan. in consuetudinibus Burgund. rubric. 1. vers. Item quia dictũ fol. 15. colu. 3. & Anton. Gom. in 3. tomo variarum c. 3. num. 19.

Quæst. 187 Obseruandumque est, quòd habens à Romano Põtifice priuilegiũ, vt fructus beneficij etiam absens recipiat, ac si esset præsens, non poterit ratione illius priuilegij distribu-
1023 tiones quotidianas habere, † per glossam communi consensu approbatã in cap. vnico verbo adfuerint de clericis non residentibus libr. 6. vt latè post alios probat Couar. lib. 3. variarum resolut. cap. 13. nu. 12. & Ioan. Gutier. in quæstio. Canonicis lib. 2. cap. 15. nu. 13. & ratio est, quia adeò requiritur assistentia ad lucrandas distributiones quotidianas, vt non dentur etiam studentibus Thelogiã,
1024 † vt in c. licèt de præhend. vbi DD. nec dentur his, qui sunt in seruitio Episcopi, vel Papę, vt in c. de cętero, & in c. cum dilectus de clericis non residentibus, glossa verbo exceptis in c. fin. de rescriptis, lib 6. vbi Docto res, tenet Ioan. Gutier. vbi supra nu. 12. qui dicit, ita ter vidisse in praxi obseruatum, qui in nu. 14. latè agit, quæ dicatur causa finalis, & quæ impulsiua in rescriptis & priuilegijs:
1025 † & an falsitas causæ vitiet rescriptũ & priuilegium, quem videas per totum cap. 15. & in dicto. nu. 14. cum sequentibus.

Notandumq; est, quòd Princeps Quæst. 187
tutè & absque animæ periculo & in foro cõscientiæ, nõ solũ in exteriori foro poterit remittere criminis pęnã, quæ in satisfactionem rei publicę à lege instituta fuerit, vbi nec reipublicę nec alijs ex hac remissione dãnum sequitur, † secundũ D. Thom. 1026
2.2. q. 67. art. 4. Maior. in 4. dist. 15. q. 19. Castro de lege pęnali c. 12. vers. Contra hanc secundã, Felin. c. quali ter, § . ad corrigẽdos de accusat. n. 26. Couar. lib. 1. variar. resolut. c. 20. n. 8. Ant. Gom. tom. 3. variar. tit. de tort. reorũ n. 38. quòd, vt iam dixi, intelligitur sine damno tertij iniuriati: nam Princeps huiusmodi gratiam & reremissionẽ faciens & cõcedens sine partis remissione mortaliter peccat, † 1027
vt affirmat Thom. Gram. in voto 35. n. 8. in fin. Iul. Clar. in practi. criminali, § . fin. q. 59. & de hoc vltra ordinarios est vidẽdus Boer. in decis. 217. nu. 22. Marsil. in singulari 111. Tho. Gram. voto 10. nu. 12. Palac. Rub. in c. per vestras notabili. 4. num. 11. Loazes de matrimonio in dubio. 10. nu. 6. Couar. dicto libr. 1. variarum cap. 20. num. 8. Menoch. de arbitrarijs libr. 2. centuria 3. casu 203. num. 32. Molina de Hispan. primogen. lib. 4. cap. 3. num. 40. & lib. 2. c. 4. num. 52. Ex quibus venit interpretanda l. 2. titul. 25. lib. 8. Recopilation. ibi: *E si acaeciere, que alguno que nos ayamos perdonado, y tornasse despues a hazer otro maleficio, porq̃ nos despues le mãdassemos dar otra carta de perdon, mandamos que la carta segũda no valga, saluo si hiziere mẽcion de la primera, aunq̃ en ella vayã decla-*

declarados todos los maleficios q̃ hizo. Quæ lex intelligenda est, quãdo secundum debitum, de quo concessa est indulgentia & remissio, fuerit primo similis, eiusdemq; generis: quod secus erit, si secundum debitũ fuerit diuersi generis: nam tunc temporis valet remissio, & gratia secũda, licèt de prima & de primo delicto nulla
1028 fuerit facta metio, † ita tenet Alciat. in c. cum non ab homine de iudici. num. 43. Couar. vbi supra c. 20. nu. 8. Ioan. Gutier. in Canonicis quæstio. lib 2. c. 15. nu. 87. cum seqq. qui in num. 90. pro hac opinione adducit tex. in cap. 2 de filijs presbyterorum lib. 6. quem videas optima in nostra materia recensentem circa priuilegium secundum non faciens de primo mentionem, quando & quomo-
1029 do valeat, † vbi more solito ingenio se loquitur, ne eius dicta transcribere videat.

Quæst. 159 Controuersaq; admodum est illa quæstio, vtrũ immunitas Ecclesiastica sit à iure diuino, vel à iure positiua
1030 instituta? † In qua Doctores in varias diuisi sunt sententias, nam Couar. in lib 2. variar. cap. 20. à nu. 2. neruosè defendit, prædictam immunitatem non à iure diuino, sed à iure positiuo institutam esse, cuius opinionem sequitur Tiberius Decian. 2. tom. criminali, lib. 6. c. 25. n. 2. post princip. & Prosper. Farin. in 1. tom. criminali, titul. de carceribus, & carceratoribus, quæst. 8. n. 1. qui pro sua opinione adducit tex. in c. 20. sessione 25. de reformatione in Concil. Tridẽt. vbi dicit, probari prædictã immunitatem tantũ per sacros Canones, & concilia institutã, & ideò à prædicto Concilio Tridentino obseruandã esse præcipitur. Sed contraria opinio, & quòd Ecclesiastica immunitas sit à iure diuino, & à Deo optimo maximo instituta & concessa, tenet Rebuffus ad Regias constitutiones Gallicas tom. 2. tit. de immunitate Ecclesiastica art. 1. glos. 1. nu. 5. & Aufrerius in decis. Tolossana quæst. 422. Turrectamata in c. sacrilegiũ, 17. q. 4. Ioan. Igneus in l. 1. in principio n. 26. cum sequentibus, ff. ad senat. cõsult. Silanian. Remigius de Goni de immunitate Ecclesiastica in principio nu. 5. Petrus Pechius in tractatu de Aresto cap. 6. num. 5. Quesada in cap. 1. diuersarum quæstionum nu. 2. Anastasius Germon. de sacrorum immunitate lib. 3. c. 16. num. 3. cum sequentibus. pag. 252. qui dicit hanc opinionem cõtra Couar. & alios esse magis receptam magisque communem, quam sequũtur plures Doctores relati à Tiberio Decian. vbi supra, licè ipse ab ea discedat, quam opinionem, videlicet immunitatem Ecclesiasticam esse institutã & concessam à iure Diuino, semper veriorem & tenẽdam mihi visum fuit, & probatur expressè in d. c. 20. sessione 25. de reformatione in Concilio Tridentino, ibi: *Ecclesiasticarum immunitatem Dei ordinat, & Canonicis sanctionibus institutam,* ponderando illã dictionẽ, *Et,* quæ ponitur inter diuersa, † iuxta l. si quis Titio, 1031
ff. de vsufructu accrescẽdo, l. si heredi plures, ff. de cõditio. institutio. tenet Bart. & Doctores in rubr. ff. de iuris & facti ignorantia Thom. Grãmati. decis.

decisione 4. nu. 3. quæ dictio, & di-
1032 uersificat genus ab specie, † nec est in
coueniens, vt post expressum genus
de specieb' generaliter subiungatur,
l. si seruus seruũ. §. inquit lex. ff. ad le
gẽ Aquiliã, tradit Licirier in tract. de
primogenitura lib. 2. q. 3. nu. 17. Qua
nostra opinione retenta, quam sequi
tur, & defendit Manuel Rodriguez
in quæstion. regularibus 2. tomo. q.
50. articul. 1. respondetur Prospero
Farinacio, qui pro sua contraria opi
nione adducebat dictum c. 20. sess.
25. Concilij Tridentini, quòd licèt
ibidem iubeatur sacros Canones, &
Concilia disponentia circa immuni
tatem ecclesiasticam obseruari, non
ideo negatur prædictam immunita-
1033 tem, etiam esse de iure diuino, † cum
in dicto cap. 20. expresse, vt iam di-
xi, dispositum sit in illis verbis: *Dei
ordinatione*. Ex qua vera resolutione
sequitur, quòd Principes seculares in
præiudicium prędictæ immunitatis
ecclesiasticæ quicquam disponere
non possunt, cùm sit ecclesiastica, &
1034 à iure diuino instituta, † cap. ecclesia
Sanctæ Mariæ de constitution. te-
net Auferius in decisione Tolosana
q. 422. Turrecremata in dicto cap. sa
crilegium 17. q. 4. & Rebuffus dicto
art. 1. glos. 1. num. 5.

Cap. 23. EX quibus datur interpretatio
ad l. 13. tit. 2. lib. 1. & ad l. 2. tit. 19. lib.
5. Recopil. vt earum dispositio ideo
obseruetur, quia non disponunt con
tra libertatem, nec immunitatem ec
clesiasticam: † quandoquidem mer-
catores, qui ad ecclesiam cum suis
bonis confugiunt, habeantur, & per
prædictas leges Regias pro publicis
latronibus, grassatoribus, & expilato
ribus declarantur, † & per sacros Ca 1035
nones dispositum erat, huiusmodi la
trones immunitate ecclesiastica non
potiri, † per tex. in cap. inter alia de 1037
immunitate ecclesiastica. c. sicut an-
tiquitus 17. q. 4. Debitores namque,
qui rem non decocunt, hoc est, *no se
alçan*, ab ecclesia non possunt euelli,
secundum Ioan. Gutierr. in practic.
quæstion. lib. 1. q. 1. Restat nunc exa
minare, vtrum quilibet posit hanc
immunitatem ecclesiasticam renun
tiare: Et verum est, quemlibet eã re-
nuntiare posse, † per text. in c. vxor, 1038
vbi glossa verbo imputet 17. q. 4. te-
net Mantaluus in l. fin. tit. 5 lib. 1. fo-
ri Regalis in fine, vt habetur supra in
num. 916. Et ratio est, quia ecclesia-
stica immunitas principaliter intro-
ducta fuit ad honorem, & reueren-
tiam Dei, & ob proximi pietatem: † 1039
ita Ioan. Visquis in tractatu de im-
munitate ecclesiastica col. fin. ver-
sic. 32. Remigius de Goni de immu
nitate ecclesiastica regul. 1. num. 2.
& Paz in praxi. 1. tom. 5. part. cap.
3. §. 3. num. 23. Et ideo est ecclesiarũ
priuilegium, quarũ respectu, & cau
sa ad personas, quæ ad eam confu-
giunt, extenditur secundario: † ita Fõ 1040
carran. consil. 329. in principio, Mar
cus mantua in singulari 271. Tiber.
Decian. in 2. tom. criminali lib. 6. c.
25. nu. 1. Castillo Bobadilla in politi-
ca lib 2. c. 14. nu. 1. tom. 1.

DEINDE si priuilegio, nec *Quæst. 190.*
præscriptione, vel immemoriali cõ-
suetudine idem operante, † per cap. 1041
conquestus 9. q. 3. c. quod ad sedem
de officio ordina. quæ iã prædia ali-
cuius

cuius villæ, quæ seminantur vel coluntur, decimam non soluerint, immuniaq; fuerint, est memoriæ recolendum, quòd si aliqui agri eiusdem villæ penitus inculti de nouo redigantur ad culturam, de his decima per-
1042 soluenda erit, † ita tenet Panormit. in consl.71.n.3.vers.& pro hęc puto, 2.p.Rebuf.de decima quęst.14.n.9. Ioan. Gutier. in quæstio. Canonicis lib.2.c.21.n.8. & ideò si quis priuilegio vel antiqua consuetudine decimas perceperit, ei non debentur
1043 de noualibus, † secundum Ostiens. & alios in c. cum contingat de decimis, Rebuf. vbi supra numer. 16. & Ioan. Gutierr. dict. cap. 21. num. 8. qui de hoc est videndus à numer. 117. cum pluribus sequentibus, vbi latè loquitur, & distinguit in nostra priuilegiorum materia circa noualia, vtrum in priuilegio decimandi, vel non decimandi comprehen-
1044 dantur. †

Quæs. 191. ET Prędictis cōducit illius quęstionis examinatio, vtrum dominis tēporalibus, & magnatibus, quibus iurisdictio à Principe cum suis iuribus fuerit concessa, priuilegium etiam concessum videatur, vt possint ipsorum tantum gratia & ad libitum venationem in suis proprijs
1045 & priuatis fundis prohibere. † In qua quæstione videtur tenendum, quòd huiusmodi prohibitio illis concessa videatur, quando quidem à iure Principi concedatur, vt venationem prohibere pósit ex ius-
1046 ta causa, † per text. in cap. 1. §. nemo reria de pace tenenda, & eius violatoribus in vsibus feudorum, vbi notant Præpositus, cæterique Doctores, estque magis communis sententia teste Couarr. in reg. peccatum 2. part. §. 8. numer. 1. & ex multorum sententia eam probat Caietan. in opusculo 17. responso 12. Angel. de Clauas. & Armilla aurea in summa verbo, venatio, Syluester eodem verbo, & verbo restitutio. 2. §. 16. & §. 17. Gabriel in 4. distin. 15. quæst. 5. Speculum conscientiæ lib. 1. c. 68. Ioan. à Medina de restit. quæst. 12. in principio, Nauarro in Manuali Latino cap. 17. n. 120. Soto de iustitia & iure, lib. 4. quęst. 6. art. 4. pag. 345. Ant. à Cordoua in sua summa *de casos de conciencia*, quæst. 119. in 2. dict. Petrus à Nauarra lib. 3. de restitut. cap. 1. nu. 278. Sed dominis tēporalibus & magnatibus hanc venationis prohibitionem sicuti Principibus non concedi, nec permitti tradit Medina vbi supra, versic. Sed quid de dominis, & Tiraquell. de nobilitate cap. 37. n. 150. & Soto vbi supra, vers. Hoc autem. Nihilominus tamen verum est licere dominis temporalibus & magnatibus in suis proprijs & priuatis fundis, sicut & alij priuati: item est in publicis & communibus suorum populorum ex causa iusta ad tempus; non verò in perpetuum venationem per edi-
ctum prohibere, † ita Cou. Caiet. & 1047
Medin. & omnes supra relati DD. & Ioan. Gut. in qq. Canonicis lib. 2. c. 28. n. 3. qui refert Ludou. Carb. de restit. quæst. 34. & Salon de iusti. & iur. in 2. 2. Diui Thom. quæst. 62. art. 3. in 3. controuersia pagina 150. cum sequentibus, qui dictus Ioannes Gutier.

Gutier. vbi supra à nu.32.cum seq. ẽtibus optime agit de interpretatione
1048 ne legis 17.tit.28.part.3. † cum Gouar. in regula peccatum de regulis iuris lib.6.2.p.§.8.q.6.à nu.6. & Meneses in l. per agrum, C.de seruitutibus & aqua num.7. Soto de iustitia & iure q.6.art.4 pagin.344. Petrus à Nauarra de restitutione c.1. nu.294. Molina de iustitia & iure tract.2.disputatione 51.

Quæst.192 QVIBVS conuenit interpretatio tex. in c.15. sessione 25. Concil. Trident. vbi probatur, quod filij ilegitimi clericorum non possunt habere beneficium in ipsa ecclesia, vbi patres eorum ministrauerunt, vtrum illius dispositio ad nepotes extendatur.
1049 † Et extendi videtur per tex. expressum in l. liberorum, ff. de verborum significatione; quod tenet Rebuffus in praxi benefici. in parte de dispensatione super defectu nataliũ num.27. Sed contrarium est verius, videlicet, quòd prædicta decisio c. 5. Concilij Tridentini nepotes non comprehendat, iuxta glossam verbo præbendas in cap.1. 56. distinct. & in cap. Apostolicæ 8. q.1. quas ibidẽ dicit communiter receptas Bellamera num.3. Præpositus num.20. Gueuara in l.7. de potestate legati num. 313. Salcedo in additio. ad Bernard. Diaz de Lugo in pract. criminali c. 28. Ratio est, quia licèt illegitimus sit
1050 irregularis, † per tex. in c.1. de filijs presbyterorum, vt tradit Rebuffus vbi supra folio 407. Et Nauarro in cap.27. num. 201. irregularitas non extenditur vltra casus à iure expres-
1051 sos, † cap. is qui in fine principij de sententia excommunic. lib.6. & quia in dispositionibus odiosis, & onus continentibus, filiorum appellatione nepotes non continentur, nec ad eos extenditur dispositio, ex vi comprehensiua, seu interpretatiua: † ita Bar- 1052
tol. in dicta l. liberorum, vbi cæteri scribentes, & in l. iusta interpretatio eodem titulo de verborum significatione, ff. & ibi Alciatus, l. quòd si nepotes, vbi Doctores ff. de testamentaria tutel. Bart. & omnes in l. Gallus, §. instituens. ff. de liber. & posthum. Tiraquel. de primogenitura quæst. 40. num.55. & 56. Curti. Iunior consilio 111. num.2. Molina de Hispan. primogen. lib.1. cap.6. num.27. qui in num.28. defendit, in maioratibus perpetuis nepotes comprehendi, & vocatos censeri appellatione filiorũ † per multa, quæ refert. 1053

Asseuerandumq; est, quòd Prin- Quæst.193
ceps, vel Pontifex in suis priuilegijs, vel rescriptis, nunquã censentur tollere rationabiles consuetudines, nec priuata locorum statuta, nisi expresse derogentur, † tex. in cap.1. de con 1054
stitution. lib.6. tenet Parasellus in suo compendio. §.9. num.174. & st Manuel Roderic. in sua summa. 1. part. cap.60. num.6. ad medium.

NVNC addo, quid statuendũ Quæst.194
sit, si Princeps concedat alicui priuilegium examptionis, & excusationis gabellę, & aliorum iurium ad se pertinentium de tota sua lana, quam vẽdiderit, vel in aliud Regnum vendendam portauerit, si prædictus priuilegiatus ex dicta sua lana pãnos cõfecerit, & vendiderit, vtrum ad hũc casum priuilegium exemptionis extendatur

tendatur, de prædictisque pannis elaboratis gabellam, & alia rega-
1055 lia iura non soluat. † In qua quæstione asseuerandum putaui, quòd, dicta exemptio & priuilegium lanę cõcessum ad pannos elaboratos, nõ extendatur, in primisquia forma dat esse rei, & mutata forma substãtiali res non dicitur eadem, sed diuersa,
1056 † l. Iulianus, §. si quis rem fecerit, ff. ad exhibendum, & ex Sabini responso in l. mulieris, ff. de verborum sign. res abesse videtur, cuius corpus manet, sed forma mutata, vel transfigurata est, facit l. si cui lana, ff. de legat. 3. vbi probatur, quòd in legato lanæ non continetur lana, quę est redacta ad formam telæ, vel ad alium specia-
1057 lem vsum deputata, † & probatur ex l. Seia, ff. de auro & argento legato, vbi probatur, quòd legatum alicuius speciei extinguitur, si illa species in aliam formam fuerit transmutata,
1058 † probatur etiam ex l. ex hoc edicto, ff. de alienatione iudicij muta. causa fact. vbi probatur, quòd non dicitur res exhiberi, si pristina causa fue-
1059 rit mutata, † & ex l. Labeo, ff. de verborum significatione, vbi probatur, quòd non tantum æstimatur pretiũ rei substantiæ, quantum pretium, quod in arte positum est, probat etiã l. quid tamen, §. 3. ff. quibus mod. vsusfruct. amittatur, vbi Vlpian. [Si massa, inquit, vsusfructus legetur, & ex ea vasa sint facta, interit vsusfru-
1050 ctus, † & ornamentum dissolutum, aut transfiguratum, extinguit vsumfructũ.] Facit illud Aristotelis lib. 2. de natura, videlicet, [Vnamquamq; rem id quod est ex sua forma, ęstimari, ac nominari.] † Comprobaturq; 1061
ex Paul. Iurisconsulto responso, in l. sed si ex meis, ff. de acquirendo rerum dominio, cuius verba: *Sed si ex meis tabulis nauem fecißes, tuam nauẽ esse, quia cupressus non maneret, sicuti nec lana vestimento facto, sed cupressum, aut laneum corpus fieret.* Et faciunt per me tradita in superioribus 763. cum sequentibus.

ESTQVE Optima quæstio, Quæst. 191
vtrum milites nostri temporis, qui sua officia mechanica exercentes in aliquo sunt deputati loco, tanquam milites præsidiales, vel *Artilleros*, potiãtur priuilegio, atque exemptione militibus concessa. † In qua quæstio 1062
ne videtur tenẽdum, huiusmodi milites prædicto priuilegio non potiri. Primò quia dicti milites magis mercantiæ, quàm militiæ incumbunt, & in hoc casu non gaudent priuilegio militari, † l. eos, C. de officio magist. 1063
milit. l. penult. ff. ex quibus causis maiores, ita Ioan. Baptist. Cacialup. in tract. de debitore suspecto fugitiuo, 5. quæst. principali num. 9. volumin. 9. tractatuum Doctorum in antiquis fol. mihi 225. col. 4. Et secundò facit, quia nobilis, qui mercantiam & offitium mechanicum exercet, perdit priuilegiũ nobilitatis, † l. nequis, C. 1064
de dignitatibus libr. 12. vbi Lucas de Penna, & Ioan. de Platea, & in l. si cohortalis in fine, C. de cohortalibus lib. 12. l. 12. tit. 21. par. 2. vbi Gregor. Lop. in glossa verbo, *Por su persona*, l. nobiliores, C. de cõmercijs, tradit Tiraquel. de nobilitate cap. 27. cum sequentibus, Mexia in pragmatica taxæ panis conclus. 6. numer. 23. &

Sarmien-

Sarmiento lib. 1. selectarum cap. fin. num. 2. Otalor. de nobilitate 2. part. tertiæ partis cap. 5. num. 15. Tertiò facit, quia nobilis pro debito gabellario & fiscali carcerari potest, &
1065 perdit suum priuilegium, † in casu l. 4. tit. 2. lib. 6. Recopil. ibi: *Saluo si fuere arrendador, y cogedor de nuestros pechos y derechos: porque en tal caso el propio quebranta su libertad.* Ita Baeça de inope debitore cap. 16. num. 81. Quartò etiam facit, quia clericus & alius mercator priuilegiatus ratione fori conueniendus est super rebus mercantiæ coram iudice seculari
1066 mercatorum: † ita Azeuedo in rubrica tituli 13. lib. 1. Recopil. num. 8. & in l. 3. tit. 18. lib. 9. d. Recopil. nu. 14. tex. est in cap. fin. de vita & honesta clericorum, & in cap. recolentes de statu monachorum, tenet Bobadilla in politica lib. 2. cap. 18. num. 123. litera. F. qui personam clerici in prædicto casu conueniendam non esse affirmat: & fulcitur, quia licèt clerici ante omnem humanam legẽ iure diuino in his, quæ ecclesiastica sunt, à potestate, & iurisdictione seculari eximantur, † per glos. verbo
1067 & discuti in cap. si Imperator 96. distinct. glos. communiter recepta in cap. quanquam de censibus lib. 6. verbo & diuino, & vtrobiq; Doctores, quos refert Couarru. in practicis quæstio. cap. 31. num. 1. & 2. Villalobos in ęrario mille communium opinionum in parte clerici el primero num. 69. tamen clerici negotiatores erunt compellendi ad solutionem gabellæ per iudicem secularem pig-
1068 nora capiendo, † secũdum Guilliel. de Cun. in l. de his q. 3. C. de Episcopis, & cleric. & in authent. clericus, C. eodem titulo, Salicet. in authent. sed periculum, C. sine censu, vel reliq. fundus vend. non pos. num. 2. Bald. in cap. cum venissent de eo, qui mittitur in posses. col. 3. & secundum Ioan. Fabrum in §. fin. instit. de satisdatione col. 2. versic. quid in necessario, ipse in authent. statuimus, C. de Episcop. & cleric. col. 1. Masuerius in authentico de remissione. §. item si presbyter, Aufrerius in Clemen. 1. de officio ordinarij regula 2. fallentia 4. Guiliel. Benedict. in cap. Raínuntius de testam. in verbo & vxorem nomine Adelasiam num. 322. Barbac. consilio. 1. lib. 3. Tiraquel. de vtroq; retract. titulo de retract. lignagier. §. 32. glos. 1. à num. 80. cum sequentibus, Boer. decis. 246. nu. 4. idẽ tenens in charitatiuo subsidio exigendo, tenet Mexia in taxam panis conclusione 5. num. 32. & Rebuffus ad Regias constitut. Gallicas 2. tom. de mercatoribus minutatim vendentibus glos. 13. ad fin. Azeuedo in l. 11. tit. 3. lib. 1. Recop. Lasarte de decim. cap. 19. num. 84. Humada in scholijs ad Gregorium Lop. in l. 49. tit. 6. part. 1. glos. verbo, *Las franquezas*, num. 2. & per me latè in tractatu de regio patrimonio 7. part. in princip. à num. 24. cum sequentibus, quam meam opinionem sequitur Azeuedo in l. 7. tit. 18. lib. 9. Recopil. num. 13. alios, & nos referens, & Benbenuto de mercatura. 3. p. numer. 9. titulo quomodo procedendum sit in causa mercaturæ num. 17. & nos in hac opinione sequitur Bobadilla in sua

politica

politica lib. 2. cap. 18. num. 124. Nihilominus tamen contrarium est verum & tenendum, videlicèt quod huiusmodi milites gaudeāt immunitate, & priuilegio, & exemptione militibus antiquis concessa, dummodo tales milites, vt in nostro casu sint in expeditione, vel loco deputato pro expeditione militiæ, vel seruitio reipublicæ, vel operam dent militiæ in castro signato, l. miles, l. item miles, ff. de remilita. l. ex eo tempore, C. eodem titul. cum lege sequenti, vbi notat Bar. & Paul. & in l. 1. C. de militari testam. idem Bar. in l. veterani, ff. ad legem falcid. & in l. 1. C. negotiatores ne militent. lib. 12. tex. in l. 4. in principio, tit. 1. p. 6. Ioan. Matienç. in stylo chancellariæ tit. 1. præminentia 17. casu 20. declaratione 651. glos. 4. nu. 8. & 9. Roman. cons. 43. num. 4. Alex. in l. scriniarios, C. de testamento milit. num. 7. & Ias. in l. de quibus, ff. de legibus numer. 66. Ripa in l. Centurio, ff. de vulga. & pupilla num. 9. l. 3. §. his, ff. de muneribus & honor. tenet Greg. Lop. in l. 49. tit. 5. p. 5. glos. verbo, *de cauallero*, & in l. 2. tit. 5. vers. 6. verbo, *Cauallero*, in fine, Ioan. Garc. Gallego in tractatu de nobilitate glos. 6. num. 12. Collantes in pragmatica in fauorem rei frumentariæ, l. 2. c. 2. num. 3. post medium. Et hanc opinionem tenendo responde fundamentis cōtrariæ partis. Ad primum, quod loquātur eius fundamenta in his militibus, vel mercatoribus, qui tātum dant operam mercantiæ militia derelicta, obliuionique tradita: & non in his, qui licèt mercantiam exerceant de licentia superioris, incumbunt etiam militiæ. Et quando milites de licentia superioris vacant armis, priuilegio potiuntur militari, † secundum 1069
Gregor. Lop. in l. 23. tit. 21. part. 2. verbo, *En muchas maneras*. Et secundo fundamento respondetur, quòd secundum veriorem opionem nobiles, qui mercantiam exercent, non amittunt priuilegium nobilitatis, † 1070
quòd pro viribus & ingeniosè defendit Ioan. Garc. de nobilitate glos. 1. §. 1. num. 58. per l. 4. tit. 19. lib. 1. Recop. vbi Azeued. in principio. Nec oberit tertium fundamentum contrariæ partis, nam responde, quòd nobilis pro debito gabellario, & fiscali non potest incarcerari, nec perdit nobilitatis priuilegium, nisi in casu dictæ legis 4. tit. 2. lib. 6. Recop. hoc est quando gabellam conducit, † ita tenet Cifontes in l. 79. Tauri in 1071
principio, Didacus Perez in l. 1. tit. 2. lib. 4. ordinamenti glos. 1. vers. Prætereà, & late defendimus in tractatu de Regio patrimonio 4. par. §. 2. nu. 34. sequitur Azeuedo in l. 4. tit. 2. lib. 6. & in l. 14. & 16. lib. 9. Recopil. à n. 9. & Ioan. Gutier. in pract. quæstio. lib. 5. quæst. 13. num. 103. cum seqq. Et ita est intelligendus Bobadilla in sua Politica lib. 3. cap. 15. numer. 23. quando quidem nos allegauerit, & approbauerit, & Lasarte de decima cap. 18. à num. 61. Nec oberit quartum fundamentum, quia propterea clerici in illo casu conueniuntur coram seculari, quia quando sunt negotiatores, & negotijs sæcularibus se immiscēt, sunt pro eis Imperatori & Principi subiecti, † ita Anton. de 1072
Rosel.

de Rosel. in tract. de potestate Imperatoris,& Papæ.§.plus videtur n. 3.fol 312.vol.14. Mench. de succession. creat.3.p.§.26.nu.78. Cassan. in consuetudinibus Burgund.tit. des iustices rubr.1.§.6.n.33.fol.65.Clericus namq; assumens administrationem,& officium laicorum coram se
1073 culari iudice conuenitur:† argumẽto text. in c.sacerdotibus ne clerici, vel monachi,tenet Cassan.vbi supra rubr.1 tit.des iustices.5.5.fol.51.nu. 71. Talis enim clericus negotiator
1074 perdit priuilegium fori,† secundum Speculat.tit de reo, versic.scholaris, & in tit. de clericis coniugat. versic. septimo,Socin.reg.8. limitatione 7. per tex.in cap. fin.de vita & honest. cleric. à num.1. Baldus in Margarita verbo clericus versic. decimoseptimo. Et comprobatur prædicta vera opinio,in qua asserimus milites nostri temporis gaudere priuilegio militari, quando sunt aliquo loco, vel prçsidio deputati,licèt officiũ mechanicũ,vel mercantiá exerceant de mãdato superioris,quãdo quidẽ sint parati, habeantq; propositũ ad bellica
1075 exercitia, cũ casus obuenerit,† iuxta doctrinam Hostiensis in summa tit.de censibus. §.ex quibus nu. 10. Sylua in verbo gabella el 3.num.10. Gregor.Lop.in l 5.tit.7.part.5.glos. verbo,*Seguros,* & coram quo iudice conueniantur milites, vide Rodriguez de redditibus lib.3.q.1.n.3.

Quæst.196 SED cum Regi hoc concedatur priuilegium, quod concedens, *Prometidos,* sibi quintam partem acquirat per l.22.tit.13. lib.9. Recopil. est dubium vtrum, hoc priuilegium ad ciuitates concedẽtes, *Prometidos,* extendatur.† Et tenendũ est,nõ ex- 1076
tẽdi ex opinione Castillo de Bobad. in sua polit. lib.3. cap.4.n.19.quem sequitur Azeuedo in dicta l.22. nu. 3.quod intelligo verum,nisi aliter ex conuẽtione dispositum fuerit,ex traditis per nos in tractatu de Regio patrimonio 2.p.s.1.n 9.vbi tenui, obseruandam esse ciuitatum, & locorum consuetudinem ex iuribus, & Doctoribus illic adductis.

ET vltra dicta in superioribus Quæst.197
nu.732.cum sequentibus circa fideiussores,vtrum gaudeant priuilegijs concèssis principalibus debitoribus, est item notandum, quòd fideiussores agricultorum non potiuntur priuilegio cõcesso ipsis agricultoribus, ne incarcerẽtur pro debito:† ita Co- 1077
llantes latè in comment. pragmaticæ in fauorem rei frumentariæ lib. 2.cap.13 à num. 3. & eodem modo fideiussor clerici non habet priuilegium concessum clerico,scilicet circa forum,& ne conueniatur in plus quã facere potest:† de quo latè per 1078
Castellum de Bobadilla in sua politica tom.1.lib.2.c.18 num.247.

ET cùm excusatio & exemptio Quæst.198.
à Regalium iurium solutione morte Regis concedentis finiatur, cũ adeò sit præiudicialis, vt diximus in superioribus num.119. operęprętium est examinare, vtrum priuilegium, vel gratia Regis,vel Pontificis,morte cõcedentis finiatur. In quã dicendum est,quòd priuilegium,gratia, vel rescriptum regulariter nõ spirat morte concedentis,† per tex. in cap. su- 1079
per gratia de officio delegati lib. 6.

cap.

c.relatũ de offic.delegat.l.43.Tauri, quæ est l.2.tit.7.lib.5.Recopil. tenet Nauar. lib.5.consiliorum,tit.de priuileg.cons.1.fol.554.Ioan.Gutier.in pract quæstionibus lib.2.q 74. Molina de Hispan.primogen.libr.2. c.7. nu.62.Pelaez de Mier. de maioratibus 4.p.q.10. nu.10. Ioan. Gutier.in quęstio. canonicis, lib.1.q.11. n.6.fr. Manuel Rodrig.in sua sum.c.236.n. 3. tex.in cap.si cui de prebend.lib.6. quod secus erit, si priuilegiũ, gratia, vel rescriptũ concedatur ad nutum, vel ad voluntatem concedentis,quia
1080 tunc temporis morte finitur, † text. in c.si gratiosè de rescript. lib. 6. l.4. flocati,l.45.tit.15.p.5.latè Azeued.in l.2.tit.7. lib. 5. Recopil. Molina vbi supra lib.1.c.25.n.4. cum seqq. Couar.lib.3.variarum c.15.à n.2.vbi latè de vero intellectu dict.c.si gratiosè, & dixi in superioribus nu. 319. Nec est omittendum,quòd literę cõmendatitiæ,hoc est, *Reuerẽdas*,non spirãt
1801 morte concedentis, † latè per Ioan. Gutier. in quæstio. canonicis lib. 2. c.17.eodemq; modo executor datus à Romano Põtifice super aliqua gratia non spirat per mortem Romani Pontificis concedentis & cõmitten-
1082 tis,† tex.in c. si super gratiam de officio delegat.lib.6.vbi DD.ita Ioan. Gutier.vbi supra,quem videas optime distinguentem,ne eius dicta trãscribere videar.

Quæs.199 ET Quando Princeps in priuilegio facit mentionem alterius priuilegij,credendum est proculdubio
1083 præcessisse,† per glos.in c. si Romanorum 19.distinct.vbi sequitur Dominicus Cardinal.Iacob.de Sancto Gegorg. in authentica si quis in aliquo documento, C. de edendo Innocen. & Felin. in c. inter dilectos de fide instrumẽtorum,Ioan. Garc. de nobilitate, glos.13.num.3. priuilegiumq; introductum propter honestatem personæ,vel sexus,non potest renuntiatione tolli, † secundum 1084
Bald.in l.1.n.8. C. qui bonis cedere pos.Dueñas in regul, 312. limitatione 2. & Ioan. Gutier. in pract.quæstio.lib.2.quæst.26. nu. 5. & vtrum mulier posśit incarcerari, & teneatur in plus quàm facere potest pro administratione tutelæ, vel quando occultat bona, vel pro Regio tributo,vel debito Regio. Et quid in matre,auia, vel nobili in prædictis casibus, † videas optimè per Bobadillã 1085
in politica sua tom.2. lib.3.c.15.â n. Cap.24.
30.& lib.2.q.25.Couar.lib.2.variar. cap.1.num.3. Azeued. in l.10. tit.3. lib.5.&in l.14. & 15.tit.7. lib.9. Recopil. numer. 12. & Ioan. Gutier. de iuramen. confirmato.1.par. cap. 16.num.33.& in practic.quæstionibus,lib.2. quæst.26.

Additurque alia non inelegans Quæs.200.
quæstio,de qua multoties dubitatur in praxi, videlicèt quid iuris erit, quando vicinus alicuius loci liberi & exempti à solutione gabellæ de rebus, *De labrança y criança*,portat armenta,quæ non sunt *de labrança y criança*, vendenda in alio loco, vel macello libero, & exempto, vtrum gabellam & iura realia soluere teneatur in suo loco, à quo exiuit?
† In qua quæstione videtur, nullam 1086
gabellam,nullaq; iura Regia soluere teneri,per ea quæ dixim⁹ in tractatu de

de regio patrimonio. 6. p. nu.41. &
ideo habens bona in loco franco, &
libero, & ea vendit tradenda in alio
1087 loco franco, nullam soluet gabellā,†
ex traditis à Lasarte de decima vendit.
c.4.n.20. Sed nihilominus cōtrarium
asseuero, quia talis venditor habet
contra se l.17.tit.17.& l.4 tit.20.
lib.9. Recop. disponētes, quòd portans
ex suo loco res, quæ nō sunt *de
labrança, y criança*, nec frācas in eo,
& vendens in loco franco, & libero,
tenetur soluere gabellā in suo loco,
vbi est vicinus: & cōprobatur, quia si
in prædicta quæstione armēta, quæ
non sunt libera, nec frāca, nec *de labrança,
y criança*, venderet extra suū
macellū francum, & vt sic loquar, *en
pie*, absq; dubio soluet gabellā, & ideo
non est cōsiderandus in eius fauorē,
& contra Regē vel fiscum talis euentus,
& qualitas vendendi præcise in
suo macello libero, & imposibilitas
vendendi, *en pie*, cū in iure non sint
consideranda, nec attēdenda ea, quę
euenire possunt, nisi ea sint certa, &
infallibilia, nec mutatur qualitas prę
dictarū legum Regiarū ex eo, quod
1088 contingere potest,† secūndū Matth.
de Afflictis in decis.20.n.2.& decis.
385.n.7.& Tiraq. de vtroq; retract.
tit.2.§.2.glos.1.n.37.

Resol.201 PRÆTEREA cùm verùm
sit ex omnium Doctorum consensu,
Regē absq; iusta, rationabili, & necessaria
causa non posse pro suo libi
to, & voluntate sola mutare, aut auge
1089 re monetam,† vt tradit Diuus Thomas
in suo Opusculo de regimine
Princip. lib.2. cap.13. Couarruu. in
tract. numismatum cap.7. nu.6. Tiber.
Decian. in tractatu criminali c.
23.num.32.& 33. Felician. de censibus
tomo.2.lib.4.c.vnico nu.17. Est
tamen admodum controuersum,
vtrum Rex, vel Princeps non recog
nocens superiorem interueniente
dicta iusta rationabili, & necessaria
causa possit monetam mutare, repugnante
regno.† In qua quæstione 1090
pro parte negatiua adducitur tex. in
cap. quanto de iureiurand. vbi tenēt
Panormit. Ioan. Andr. Ancharran.
Cardin. Felin. Hostiens. & Francis. de
Marchis decis.252.in 1.p. dicit communem
Igneus in l. necessarios. §.
non alios num.99. in 1. part. ff. ad Se
natusconsult. Silanian. Petrus Belluga
in speculo Princip. tit. de mutatio
ne monetæ nu.7. cum seqq. Paris. de
Put. in tractat. syndicatus in rubr. de
excessibus Imperat. nu.6. Matth. de
Afflict. in preludio constitut. Neapo
lit. q.16. Sed partē affirmatiuā, videli
cet, Regem absq; populi regniq; assē
su posse monetā mutare in prædicto
casu, tenet Ioan. Faber. in principio
institut. quibus modis tollitur obiga
tio, Isernia in cap.1. verbo monetarum.
19. tit. quæ sint Regalia in vsibus
feudorum, Ioann. de Plate. in l.
2. & in l. fin. de veter. num. potestat.
lib.11. Salicet. in l.2. C. de falsa moneta,
& est tex. & per illū tenet Pau.
de Castr. in l. creditor. ff. de solution.
Anania in cap. ad falsariorum de cri
mine falsi, Corne. consil. 135. vol.3.
dicit magis communem Boetius in
decisione 327. num.7. Couarruuias
in dicto tractatu numismatum, cap.
7.n.6. Tiber. Decian. in dicto tract.
criminali c.23.n.32. cum sequētibus,

Petrus Gregorius in syntagmate iuris lib.36.tit.2 nu 26. quam opinionem nouiter sequitur, & defendit Felician.de censibus tom.2. lib 4. cap. vnico nu. 17. cum seqq. vbi respondet fundamentis contrariæ partis, cuius opinioni libẽter assentio per fundamenta ab eo relata.

Quæst.202 ESTQVE quæstio in nostra materia, vtrum priuilegiatus, & exẽptus à muneribus publicis peculiari priuilegio, si à iudice fuerit ad ea electus, vel nominatus, teneatur appellare, aut electio, vel nominatio sit inualida, nullaq; sit appellatio necessaria.

1091 ria.† In qua quæstione videtur inualidam esse talem electionẽ, & nominationem, nullamq; necessariam esse appellationem, per tex.in l.nominationes. C.de appellat. Sed veritas est in contrariũ, & sic quod priuilegiatus tenetur suum priuilegium in prędicto casu ostendere, & à tali nominatione, & electione appellare, aliàs consentire videtur, sibiq; preiudicium parat, per tex.ad hoc expressum in l.hi qui ad ciuilia.C.de appellat.vbi notant Bart. Paul.&Salicet.in princ. qui omnes respondent dictæ legi nominationes pro contraria parte adductæ, & dicunt, quòd in casu illius defuit, & seruata nõ fuit forma necessaria in nominatione, & electione, & alia,

1092 † quæ videri poterũt, per dictum Bart.ibidem n.3.Paul.n. 2.Salic.n.1.versic.quare dic.

Quæst.203 LICENTIAM tamen datã Episcopo, vel Cardinali ad testandũ

1093 extingui per primũ testamentum,† defẽdit Philip.Deci.cõsil.512.Curt. Iun.consil.89.vol.1.Ratio ab eis adducta est, quia in his, quę odiosa sunt simplex cõcessio primum actum tãtum respicit,† sicuti in onerosis, cap. 1094 non potest de prębendis lib.6.l.dotis promissio. ff.de iure dotium notatur in l.placet.ff.de lib. & posthu. tenet Cald.consil.16.Felin.c.2.de tregua, & pace, odiosum quippe, & contra ius humanum est, Episcopos, & Cardinales posse testari de acquisitis in Episcopatu, † c. cum in officijs de 1095 testament. cum materia, adeò vt dictus Socin.Iun.in dicto cõsil.89.conetur probare, licentiam testandi à Romano Pontifice præstitam Episcopis, morte Pontificis reintegra cessare,† quia actus odiosus est, & ideò 1096 extinguitur morte ipsius authoris, per glos. in c. à nobis, in 1. de sent. excommunicat.verbo non nisi, quæ ibi cõmuniter est approbata, Couar. alios allegans in d. c. cum in officijs de testam. n.8. Sed contraria opinio verior est, videlicet, quòd licentia Põtificis data Episcopo, & Cardinali ad testandum non extinguatur per primum testamentum, quam opinionẽ tenet Albanus in tract.de Cardinalibus quæst.48. & eam defendit optimis fundamentis Tello Fer. in l. 4. Tauri à numer. 2. cum sequentibus, tenetque eam Angulo de meliorationibus in l. 1. glos. 3. numer. 17. & cum ea remanet Couarruu. in dicto cap. cum in officijs de testament. n. 8. cum primam non fuerit ausus affirmare in iudicando, nec in consulendo. De lege tamen 13. titul.8. lib. 5. Recopilat. approbante consuetudinem, vt clerici possint testari de acquisitis intuitu ecclesiæ, & vtrum illa

illa cõsuetudo, & dicta lex sit intelli
1097 gẽda in foro interiori vel exteriori,† vltra Azcu. & Matien. ibidem, vide Petr. Paul. Parisi. consi. 33. à numer. 26. cum sequentibus, volum. 4. & Molinam de Hispan. primogen. lib. cap. 10. à num. 53. cum sequentibus, latè Ioan. Gutier. in pract. quæstio. lib. 2. quæst. 114. & Couar. in d. cap. cum in officijs de testamen. à num. 3. Salazar de vsu & consuetudine, cap. 3. numer. 12. cum sequentibus, Rojas in epitome de successione, c. 34. num. 39. Didac. Perez in l. 1. tit. 3. lib. 1. ordinam. col. 115. vers. Est & illud, frat. Manuel Rodriguez in sua summa tom. 2. c. 70. num. 7. & Sarmient. de redditibus Ecclesiæ 2. par. cap. 6. à nu. 15. qui Doctores alia iura & authores recensent. & plurimos adducit Huma. in scholijs ad Greg. Lop. in l. 53. tit. 6. p. 1. glos. 1. nu. 2. ex quorum Doctorum opinione venit enucleanda illa admodum controuersa quæstio, vtrum consuetudo cõtra libertatem Ecclesiæ valeat, & te-
1098 neat. † In qua quęst. partem affirmatiuam, & talem consuetudinem valere, tenet Remig. de Goni de charitatiuo subsidio pag. 238. cum sequentibus, & facit doctrina Bart. in l. ad collationem, C. de aur. coron. lib. 10. Ioan. Andr. in cap. at si clerici de iudic. Otalora de nobilita. 2. par. cap. 1. num. 11. Dueñas regul. 100. limitatione 3. Mexia in taxam panis conclus. 5. nu. 23. post medium. Negatiuam autem partem, videlicèt talem consuetudinem contra libertatẽ Ecclesię nõ valere, sequitur Abb. in c. non minus de immunit. Eccles. n. 17. Roland. in cons. 71. num. 4. vol. 4. Nauar. optime in proposito in manuali c. 27. num 119. probat tex. in d. c. non minus, c. aduersus de immun. Eccles. & in c. omnia talia 12. dist. c. vt constituuntur. 50. dist. singularis, & expressus text. in c. nouerit de sent. excommun. vbi excõmunicantur qui petunt, & faciunt obseruari statuta, & consuetudines inductas contra Ecclesiasticam libertatem: & iudices qui secundum illam iudicãt, † & faciunt ea, quæ tradit Dueñas in regul. 143. vbi iura Regia & Doctores citat, & Folleri. in pract. criminali can. 1. par. c. 1. num. 86. licèt Rochus de Curt. in tract. de consuetudin. numer. 511. Silua nuptialis libr. 5. nu. 64. Abb. cons. 25. num. fin. vol. 2. Gregor. Lop. in l. 53. titul. 6. part. 1. glos. 1. & ibi Humada in scholijs numer. 2. qui refert Palladorium & alios, teneant, quòd in doctrinis & cõtrouersijs opinionibus, debeat seruari illa, quæ consuetudine approbatur. † 1098
1099

ET Quamuis, vt iam diximus, Quæst. 204.
compertum sit, † clericos à seculari 10100
iurisdictione exemptos esse, fallit quando clericus succedit in aliquo prædio affecto onere censuali, vel Regio pro solutionibus decursis ratione oneris & hypothecæ, cum qua ad eum deuenit, nam tali casu clericus conueniri poterit pro solutione coram sæculari iudice, excepta persona. † Ita Bar. in l. incolà 10101
2. ff. ad municipal. nu. 5. Ias. in l. placet 2. lectura n. 21. C. de sacrosanct. Eccles. vbi Parpalan. in vers. Alia limitatio, & Bellug. de specul. Princi. rubric.

rubric.46. §. donum num.1.in fine, Didac.Perez in l.1.tit.3.lib.1. ordinam.col.91.versic.est tamen dubiũ, Dueñas in regul.143.limitatione 14. Abbas in cap.cum homines num.9. de decimis, Ioan.Andr.in reg. non est in mora n.6.de reg.iur.in 6.Matthæus de Afflict. in decis.95. Ioann: Garc. Galleg. de expens. & melior. c.11.à.nu.49.estq; notandum, quòd fideiussor laici, qui cum eo se obligauit,iurisdictioniq; seculari se submisit,liberatur à prędicta seculari iurisdictione,si ille laicus,pro quo fideiusſ
1102 sit clericus factus fuerit. † Ita Hippolyt.de Marsil.in tit.de fideius.n.113. & seqq. Cassan. in consuetudinibus Burgund. tit.des justices, gloss. Saul cum rubr.1.§ 5.nu.108.fol.54.quos referr & sequitur Castillo de Bobadilla in sua politic. tomo.1.lib.2. c.18. num.79.Et ratio est, quia ius superueniens parti pendente processu, & instantia,ei prodest,&facit suam intentionem, & iudicium conualida-
1103 ri,† l. si rem.§.fin. ff.de pignoratitia acti. l. autem.§.1. ff.de reiuendicat. & ideo illud ius,exceptió, vel priuilegium superueniens parti prodest
1104 fideiussori, † & qualitas superueniẽs personæ conuentæ facit variare qua
1105 litatem actionis, † glossa verbo muliere in l.si post diuortium, ff. soluto matrimonio, l. legatis seruis. §. 1. ff. de legat.3. & priuilegium superue-
1106 niens eximit quem à priori onere,† l. spadonem. §. si autem quis tutor, ff. de excusat. tutor. & sacerdotium superueniens tollit munus publicũ
1107 iã iniunctũ,† l.prętor,ff.de vacatio. & excus.muner.& si paganus delinquat, & iã accusatus de crimine factus est miles, nõ agetur de crimine sub primo iudice, sed sub secundo.† 1108
facit l.hos accusare,§,1.ff de accusa. & dignitas superueniens soluit vinculum obligationis præcedentis,† l. 1109
interdũ ff.de operis libertor. & ideò si aliquis se ad seruiendum astrinxit pro certo tempore, & antea quam impleatur,matrimonium contrahit, à tali seruitio liberatur,† l.libertę.C. 1110
de operis liberrorum, l. 2. C. de obsequijs, vbi notanr Bald. Salicet. & Albericus quos refert, & sequitur Baeça de inope debitore c.14.n.2.

SED cũ dispensatio quid odiosum sit,† vt tradit Abb.in cap.dilectus filius de concessio.præbend. n. 1.strictamq; interpretationem recipiat, vt tradit Hieronym.Grat. consil.45.nu.9.lib.2.& Matientius alios referens in l.10.tit.8. glos.1.n.7. lib. 5 Recopil.& sit de genere prohibitorio, nec intelligitur nisi exprimatur,† vt latè per Castillo in l.11.Tauri n.4.& 5. & per Couarru.in 4.Decretalium 2.parr. cap.6.§.9. num.1. Et dispensatio iuri communi cõtrarietur, vt bene per Deci. in cap. si quãdo ad finem de rescript. Alciat. in l.cum quid,ff.si cert. petatur limitatione 27. Est notandum, quòd quęlibet dispensatio tam à Principe. quàm à Romano Pontifice facta semper venit restringenda,† per tex. in c.fin. de filijs presbyterorum lib. 6. l.ex facto in principio.ff.de vulg. & pupil.Et ratió est,quia dispensatió est stricti iuris,† secundũ Ias.in l.reconiuncti.ff.de leg.3. nu.178.l.4.tit. 15.p 4. & ideo facta dispẽsatione ad vnum

Quæs.205 Cap.25. 1111 1112 1113 1114

vnum effectum, vel in vno defectu
1115 ad alios non extéditur, † per Matth. de Afflict. in decis. 320. n. 12. Burg. de Paz in l. 3. Tauri n. 221. cum seqq. Quod limita, quando dispensatio fit motu proprio, vel ratione connexitatis, & assessorij, vel in his quæ recipiunt interpretationem à iure communi, vel quando proprietas verborum extensionem requirit: aut quando dispensatio est fauorabilis ex causa necessaria, vel est necessaria ex fauorabili causa, & quando alicui data est potestas dispensandi contra ius, tunc enim vt fauorabilis extenditur. Sicuti extenditur dispensatio in dispensato in aliqua re in genere, qui poterit quibuscumque partibus, seu speciebus eiusdem generis vti, † vt latè tradunt Ioan. Andr. & Panormit. in cap. cum in cunctis,
1116 † cum vero nu. 8. & 9. de electione, & Felin. in c. at si clerici de iudici. num. 16. & 25. Hippol. cons. 84. n. 15. & DD. in Clemen. 1. de ętate & qualit. Mier. de maioratu 1. p. q. 10. n. 14. Panormit. in cap. quod dilectionem num. 7. de consanguin. & affinita. & Calderin. in c. 1. eodem tit. Dec. in l. in omnibus causis, ff. de regul. iuris nu. 13. & in l. fœminæ eodem tit. nu. 59. Orat. in l. beneficium, ff. de constitutio. Princip. n. 19. & 20. Couar. in 4. decretalium, 2. p. c. 8. §. 8. n. 6. Molina de Hispan. primogen. lib. 4. cap. 5. num. 27.

Quæs. 206 SED Quando lex vel priuilegium derogat consuetudiné, est quęstio vtrũ videatur, futuram derogare?
1117 † de qua latè per Cou. lib. 3. variarũ c. 3. nu. 4. & Gutier. lib. 3. pract. quæstionum, Emanuel Rodrig. in quæstionibus regularibus tom. 1. q. 9. art. 5. & licèt omnis consuetudo à lege, vel priuilegio excludatur, nunquam censetur immemorialis exclusa, † se- 1118
cundum Boer. in decis. 39. num. 12. Otalor. de nobilitate 3. p. c. 7. nu. 11. Couar. lib. 3. variarum c. 3. n. 5. Tiraquel. de retract. conuentio. §. 1. glos. 2. nu. 25. Meneses de seruitut. in l. 2. num. 29. Auend. respons. 16. num. 1. Mier. de maioratu 4. par. quęst. 20. num. 50. Velazquez Auend. in l. 6. Taur. glos. 11. n. 9.

QVIBVS Subsequitur illa cõ Quæs. 217
trouersa quæstio; vtrum alienatio bonorum Ecclesiasticorum ab Ecclesia, vel monasterio venditorum valeat absque solennitate, quando Ecclesię, vel monsterio est vtilis: † In 1119
qua quæst. licèt plurimi teneãt, alienationem valere absq; prædicta solẽnitate in casu vtilitatis, communis opinio est in contrarium, secundum Ias. in l. contra iuris in principio, ff. de pactis, & secundum plures alios relatos, & sequutos ab Anton. Gabr. in 3. tom. commun. opini. tit. de rerum alienatio. conclus. 1. Sarmiento de redditibus Eccles. 1. part. cap. 2. per totum, & in cap. 3. Ioan. Gutie. in pract. quæst. lib. 2. quæst. 22 nu. num. 9. Gratian. in regul. 316. num. 22. dicentem veriorem, & communiorem, qui omnes tenent, quod quamuis prædicta alienatio fauorabilis sine solemniiate sit nulla, poterit tamen ratificari posteà, & valebit: † nam quando in aliquo 1120
actu debet interuenire aliqua solennitas, habito respectu ad certum

finem obtento fine, licèt non interueniat solennitas, actus valebit, si so-
1121 lennitas posteà interueniat, † cap. si qua. 11. quæst. 2. cap. cum nos de his, quæ fiunt à prælato. Iura enim no-
1122 lunt nisi effectū ad finem, † l. 1. §. inde, ff. de noui oper. nūtiat. Nec huic veriori opinioni obstit, quòd contractus mulieris vtilis valet sine licentia mariti, vt per Anton. Gom. in l. 55. Tauri num. 2. quia lex Regia 2. tit. 3. lib. 5. Compilat quæ antiquitus erat l. 55. Tauri, non requirit cōsensum mariti pro forma, & solennitate actus, sed pro vitando damno, & præiudicio eius, secundum dictum Anton. Gom. in d. l. 55. Tauri num. 5. ad finem. Sed verius est iure regio attento, quod licentia mariti pro forma, & solennitate, & validitate actus, & contractus facti à muliere requiritur, adeò quod ea omissa
1123 sit nullus contractus ipso iure, † vt tradit Azeuedo in l. 2. tit. 3. lib. 5. Cōpilatio. num. 29. ex Minch. Ioan. Gutierr. & alijs, quos citat: nam quando solennitas in alienatione requiritur, non sufficit vtilitas, nisi simul solennitas per legem requisita inter-
1124 uenerit, † secundum Barbosam in l. 1. ff. soluto matrimonio. 5. par. num. 9. pag. 43. Ex quo venit reprobanda opinio Emanuel Roder. in quæstionibus regularibus tomo. 1. quæst. 27. artic. 9. qui prædictam opinionem omittens, & pene nil pro sua opinione allegans, tenuit, quod valet alienatio facta in vtilitatem monasterij absque solennitate à iure requisita.

Quæst. 208 VENIT deinceps declaranda l. 1. tit. 25. lib. 5. Compilation. in versic. *Y porque por experiencia*, vbi probatur, quòd tempore caristiæ & necessitatis possint iudices tollere triticum, etiam ecclesiasticis: nam videbatur, id non posse concedi, † cum 1125
clerici, & ecclesiastici iure diuino sint exempti apostate seculari, vt late diximus in tractatu de Regia gabella 7. part. in principio, num. 24. Sed nihilominus est tenēdum, quòd seculares iudices propria authoritate poterunt sequestrare triticum personarum ecclesiasticarum, & militum commendatorum quatuor Ordinum militarium, seruantes formam traditam à prædicta lege Regia, non obstantibus eorum priuilegijs, nec excommunicationem, nec pœnam impositam in Bulla in Cœna Domini incurrent, cum hoc non propria faciant authoritate, sed authoritate legis Regiæ, & naturalis, id in prædictis necessitatis, & caristiæ casibus permittentis: † nam 1126
ratione publicæ vtilitatis etiam clerici, & ecclesiastici, & priuilegiati compelluntur vendere, vt notat Azeuedo in l. 1. titulo. 3. lib. 5. Compilation. & in l. 1. titulo. 25. libro. 9. numero. 19. qui Ignatium de Salced. Mexiam, & alios refert. † & 1127
Franciscus Marc. in decisione Delfinali 540. numero. 45. & in decisione 541. quam opinionem in casu prædictæ legis Regiæ tenet Ioann. Gutierr. in practic. quæstion. lib. 1. q. 13. num. 3. & latè Emanuel Roderic. in suis quæstionibus regularibus 2. to. q. 62. art. 3.

SED cùm Abbates, & monaste Quæst. 209

ria plurimis Pontificum priuilegijs nitantur ab ordinaria iurisdictione exemptos, quæritur, vtrum in ciuilibus causis posint apud Episcopum
1128 conueniri. † Et quod posint apud Episcopum conueniri, probat tex. in cap. ad monasteria, cap. Abbates in princ. 18. q. 2. ne Abbas, vel monasterij prælatus contra iura vulgaria iudex sit in causa propria. Ita tradit Emanuel Roderic. in quæstionibus regularibus tomo. 2. quæstione. 62. articul. 5. qui alia iura, & Doctores pro hac allegat resolutione. Additurque, quòd priuilegium vniuersitati concessum regulariter tanquam corpori concessum ad singulos non
1129 protrahitur, † per l. sicut. §. quod vniuersitate, vbi Bart. & alij DD. ff. quod cuiusque vniuersit. quod limitatur, quãdo priuilegium est talis generis, quod non potest exerceri nisi per singulares personas, secundũ D. Tho. in 4. dist. 25. q. 1. Gom. in reg. de idiomat. q. 2. n. 4. & probatur in c. si sententia de sentent. excõmunic. lib. 6. vbi interdicta ciuitate singuli inter-
1130 dicti cēsentur: † tradit Emanuel Roderic. in quæstionibus regularibus tom. 3. q. 51. art. 10. Ex quibus deducitur, quòd statutum generale includit omnes casus priuilegiatos, & speciales, nisi in eo tantũ casu, in quo pri-
1131 uilegiatus quis reperitur: † ex Azeuedo in l. 8. tit. 9. lib. 5. Cõpilat. n. 2. qui Dec. Tiraq. Spinũ, & alios allegat.

Quæst. 210. QVIBVS conuenit illa admodum necessaria quæstio, scilicet quid statuendum sit, quando statuta non ambitiosa, nec cõtra legem, sed pertinentia ad ornatum, & communem vtilitatem populi facta fuerint, vtrũ valeant, & sint seruanda ante Regiã confirmationem. † In qua quæstio- 1132
ne pro parte negatiua videtur expressè dispositum in l. 8. tit. 1. lib. 7. Compilation. ibi: *Y lasen biē al nuestro Consejo.* Et ibi: *Alli se prouea lo que se deue mandar guardar, y confirmar.* Et ibi: *Antes, y primero.* Vbi requiri videtur Regia confirmatio statutorum ante eorum obseruantiam, & executionem. Ratio, quia nihil factum videtur, quando aliquid superest agendum, † secundum Ba- 1133
garotũ in tractatu de reprobat. test. in volum. 5. tractatuum Doctorum fol. 253. num. 5. per l. penult. C. de his quibus vt in dig. & quotiescunque in aliquo actu requiritur confirmatio superioris, actus est imperfectus, donec confirmatio sequatur,
† per tex. in cap. postquam de ele- 1134
ctione, vbi Abb. hanc opinionem negatiuã tenet Gratian. in reg. 434. quē sequitur Humada in scholijs ad Greg. Lop. in l. 12. tit. 1. p. 1. glo. 1 n. 6. & in glos. 2. etiã n. 6. Sed nihilominus cõmunis opinio est in contrariũ, vt tenet Greg. Lop. in d. l. 12. tit. 1. p. 1. glos. 1. & Auend. de exequend. mãd. reg. 1. p. c. 19. n. 3. Dummodò sint statuta rationabilia, & Ignat. Salced. in additio. ad Bernard. Diaz in reg. 555. Mēch. de succes. creat. 1. p. §. 6. n. 15. Matien. in l. 4. tit. 14. lib. 5. Compil. glos. 4. n. 2. Burg. de Paz in l. 1. Tauri n. 350. latè. Azeued. in rubr. lib. 2. Cõpil. & in l. 8. tit. 1. lib. 7. in verbo, *Se deua mandar guardar*, & in l. 14. tit. 6. lib. 3. dictæ Compilat. vbi ipse, & Bēbenutus ab eo relatus veriorem, &

Q 4 commu-

communiorem opinionem dicunt, & dictus Azeued. ibidem optimè declarat dictam l.14.& 8.tit.1.lib.7. contra Gratian. & sequaces. †
1135

Quæs.211 RESCRIPTA tamen licèt concedantur præter ius, non tamen per illa intenditur iuri communi de-
1136 rogari, † per glos. in cap. paratus 13. quæst.3. communiter recepta secundū Ias. in l. causas, vel lites. C. de trāsaction. num.7. & in l. ex facto ff. de vulgar. & pupil. nu.4. quod rescripto, vel priuilegio an posit ab impe-
1137 trante renuntiari, est quæstio. † Et posse ante citationem aduersarij, est vera resolutio, post citationem autem adest difficultas: nam text. in c. super eo de appellatio. probat, quod per præsentationem rescripti, aut priuilegij est iurisdictio adquisita iu-
1138 dici: † ergo per iurisdictionē adquisitam non poterit renūtiatio fieri. Sed vera hæc est resolutio, quod post citationem aduersarij non potest renūtiatio rescripti, vel priuilegij fieri, secundum Panorm. in c. ex conquæstione de restitut. spoliat. quam dicit communem Felin. in rubr. de rescriptis nu.3. Et ante citationem aduersarij licèt iudici pręsentatio facta sit, potest renuntiatio fieri, nec oberit tex. in d.c. super eo, cui responde, quòd pręsentatio ante citationem aduersarij nihil amplius operatur, nisi quod iudex posit vti illo rescripto, vel priuilegio, non tamen est adquisita illi iurisdictio cum effectu quoad exercitiū vsq; ad citationē aduersarij: argum. tex. in c. gratū de offic. deleg.

Quæs.212 HABENS deinde rem cōmunem cū orfano, vidua, vel paupere, qui priuilegiū habent, vt in prima instantia posit aduersarium in Curia Regia conuenire: poterit ratione cōmunionis, & connexitatis eodē priui-
legio vti: † quod tenet Greg. Lop. plures referens scribentes in l.5. tit.3. p. 3. Didac. Perez in l.1. tit.1. lib.3. ordinamen. & tanta est connexitatis vis, quòd patronus laicus, qui habet tantum quatuor mēses ad præsentandū, si habet ius patronatus coniunctum cum patronatu ecclesiastico, habebit sex menses ad pręsentandum, sicuti ecclesiasticus patronus ratione connexitatis, † secundum glos. in c.1. §. 1140
1. de iure Patronat. lib.6. communiter approbatam secundum Philippū Francum in rubr. de appellatio. col. 9. & Rochum de Curt. de iure patronat. in verbo ius. q.6. 1139

ADDO etiam, quòd si priuilegio, lege, vel statuto dispositum sit, quòd ille qui habuerit vigesimū quintum annū, aliquo fruatur priuilegio, gratia, vel indulto, dubitatur, vtrum sufficiat vigesimum quintum annum attigisse, vel requiratur, quod vigesimus quintus annus compleatur. † In qua quæstione videtur requiri vigesimum quintum annum esse completum, per tex. in c. cum vigesimum de officio deleg. vbi probatur, quod ad hoc, vt aliquis posit esse iudex, requiritur, quod habeat viginti annos cōpletos, nec sufficit vltimū attigisse. Idē probat tex. in l. idem. consulebāt, ff. de re iud. & l.5. tit.4. p. 3. tex. in c.21. sess.23. Cōcil. Trid. ibi, *Ad subdiaconatum ante vigesimum secundum annum, ad diaconatum ante vigesimum tertiū, ad presbyteratum* Quæs.213 1141

ante

ante vigesimum quintum annum non promoueatur. Cùm accusatiuus, de quo in dicto cap. 21. perfectionem
1142 actus denotet,† per l. si qui, vbi Bar. & Doctores, ff. de conditio. & demonstratio. notatque Bart. in l. si ita libertas, ff. de manumiss. vindicta. Et ideò annus impletus pro forma requiratur. Sed nihilominus vera est resolutio, quòd siue agatur de materia fauorabili, siue de materia odiosa, vel pœnali, vbicumque requiritur ætas ad aliquem actum, vel exercitium, sufficit, attigisse primum diem vltimi anni, quia annus cœptus habetur pro impleto, tenet glos. verbo decimũ octauum annum in Clement. fin. de ętate & qualitat. glos. in Clementin. ad nostram de regularibus, & est communis sententia secundũ Gregor. Lop. in l. 8. tit. tit. 4. part. 3. & tradit latè Ioan. Guti. in quæstionibus Canonic. c. 26. art. 3. & Çaual. in pract. qq. commun. contra communes in quæstione 523. post nu. 4. lib. 2. pag. 76. col. 2. Nec obstat text. in d. c. cum vigesimum de officio de legat. & d. l. quidem consulebant, ff. de re iudic. nam respondetur, quòd in illis iuribus ætas completa pro for
1143 ma requiritur, quę est seruãda,† per glos. verbo, impubes in l. cum prætor, ff. de re iudic. sequitur Felin. in rubric. de delict. puerorum, Philip. Franc. c. si pater glos. fin. de testa. quibus remanet responsio ad dictum c. 12. ses. 23. Concilij Tridentin. vbi nihil de ætate completa traditur, & ideò sufficit, vltimum annum attigisse ad ordines consequendos. Propterea que circa professionem tam virorũ quàm fœminarum quatuor decimus annus impletus requiritur, quia id pro essenitiali forma postulat, tex. in cap. Gonçaldus 17. q. 2. c. ad apostolicam de regularibus cum concordantibus, & text. in c. is sessione 25. Concilij Trident. ibi: *Professio non fiat ante quatuor decimum annum impletum*, & ibi, *Professio anteà facta sit nulla*. Vbi autem ætas perfecta requiritur, nec terminatur à iure, intelligitur de ætate viginti quinque annorum,† per tex. vbi notant Doctores in l. fin. ff. de his qui veniam ætatis impetra. 1144

NEC Est extra rem, quod clericus depositus, & posteà priuilegio restitutus, non restituitur in beneficio alteri collato,† secundum Abb. in cap. ex tua col. fin. de cleric. non resident. Bald. in c. Constitutus col. 2. de rescrip. nec depositus ab aliqua congregatione propter delictum, si posteà gratia, vel priuilegio restituatur, non restituitur in primum statũ in pręiudicium tertij,† secundũ Bar. in l. 2. numer. 3. C. de decurionibus: & hæreticus, qui ipso iure priuatur bonis, per cap. vergentis, de hæreticis, cap. cum secundum leges eod. tit. lib. 6. si aliqua gratia, vel priuilegio restituatur, nõ recuperat bona: cum magis gratia, quàm iustitia mediante fiat prædicta restitutio, † quod tenet Couar. lib. 1. variar. c. 7. nu. 15. Villadieg. in tit. de hæreticis num. 20. de quo latè supra in n. 514. vbi de veritate habes. Et supradictis obstat maximè, nam restitutio secũdum eius naturam denotat plenariã in omnibus restitutionem tã quoad bona *Quæst. 214.* 1145 1146 1147

bona amissa, quã quoad fructus &
1148 actiones & honores,† l.1.C.de sent. passis, c. quam pœnitet 2. quæst. 3. l. patri, §. 1. ff. de minoribus, l. 8. tit. 19. part. 6. latè Ias. in §. rursus, numer. 8. institut. de actio. quibus responde, quòd aut restitutio fit ex iustitia, & tunc debet fieri exactè quoad bona, fructus & honores, & in hoc casu loquũtur iura pro obiectione adducta: aut fit ex gratia, & tunc nulla bonorum & fructuum fit restitutio in tertij præiudicium, ita resoluit Alciat. in c. placuit de præscriptio. n. fin. & Fortuni. Garci. in l. Gallus, §. & quid si tantum num. 23. ff. delib. & posth. Couar. lib. 1. variar. c. 3. num. 15.

Quæst. 215. DEINDE Si priuilegio gratia vel dispositione testatoris aliqua cõcedatur capellania propinquiori tradenda, si sit clericus, vel in eo concurrat alia quælibet qualitas, in cuius defectum alius nominatur, si tempore collationis capellaniæ ille consanguineus nõ sit clericus, nec in eo concurrit illa qualitas requisita, licèt post modum concurrat, & conditio adimpleatur, non operatur effectũ in præiudicium iuris acquisiti ab alio,
1149 cui collatio facta fuit, † argumento text. in c. pro te de rescript. vbi probatur, quòd si duobus fuit facta gratia in certa Ecclesia, alteri sub conditione, & alteri purè, & interim pẽdente conditione fiat prouisio secundo, præfertur in præbẽda primo impetranti, licèt posteà adimpleatur
1150 conditio, † quam sententiam & opinionem tenet Dec. cons. 31. num. 5. lib. 1. qui dicit cõmunem, & Spino de testamentis glossa 4. de patronis, numer. 70. & Zauaual. in practicis quæstio. commun. contra communes lib. 2. quæst. 606. n. 28. & quæst. 693. num. 25. & ideò si priuilegium concedatur à Principe vel gratia facta fuerit à summo Pontifice ex aliqua causa finali, si ipsa semel sortiatur effectum, quamuis posteà cesset, adhuc valet, & durat priuilegium, & gratia, quòd secus erit, si dicta causa cesset, vel deficiat, ante quam effectum sortiatur priuilegium, vel gratia,† vt tradit Couar. libr. 1. variarũ, 1151
cap. 20. num. 5. vers. His ita breuiter, & latius Tiraquel. in tract. de cessante causa limitatione 12. num. 1. & in 1. par. nu. 89. & 92. & Ioan. Gutier. in quæstio. canonicis lib. 1. q. 15. n. 22. & Propterea si causa fuit cõmissa alicui constituto in dignitate, qui post datam & receptionem literarũ dignitatem resignauit, dubitatur, vtrum ipse an ille, in quem resignauit, possit causam prosequi, & decidere?
† In qua quæstione videtur, quod resignatus, & non resignans, cuius dignitas iam cessauit, debeat causam difinire. Hanc opinionem dicit communem Anton. de Butr. in c. solicitè de restitutio. spoliator. num. 13. Mohedan. decis. 87. Cardin. & Abb. in cap. quòd indubijs de remuneratione. Sed contraria opinio verior, & communior est, iuxta opinionem glossæ verbo, Canonico, versicul. Si tempore datæ in c. statutum de rescript. lib. 6. quam dicit communem Archidiacon. ibidem nũ. 3 Anchar. num. 5. Geminian. num. 9. & ipse Gemin. in cap. licèt canon de electione lib. 6. n. 9. Zauar. in Clement. 1152

&

& si principalis de rescriptis, quęst. 6. Abb.cons.93.lib.2.Paul.de Cast. cons 327. vol.1.Dec. in cap. quoniã Abbas de officio de legat.nu.56.vbi Felin.num.5.& Flaminius lib. de resignatione beneficiorum quæst.4 n. 66. in fin. qui ait, pro hac opinione fuisse iudicatum in sacra congregatione Concilij Tridentini, & hanc partem tenet & defendit Zauall. in practicis quæstio. commun. contra communes lib.2.quæst.666.

Quæst 216. SED Multoties dubitatur, si in rescripto interueniat subreptio, vel obreptio,& causa dispensationis cõmittatur delegato, qui comprobatione,& causæ cognitione declarauit,esse dispensandum, & dispensauerit,vtrum ratione sententiæ delegati valeat, & teneat dispẽsatio. † Et
1153
videtur dispensationem valuisse, nã licèt causa impetrationis sit falsa,valuit ipso iure sententia delegati dispensantis,qui dispensare potuit,licèt possit reuocari, ita glos. in summa, & in cap. sine exceptione 12. quæst. 2.decis.Rotę 168. cum sequentibus, in antiquis & 511.& in nouis 59. incipit vnio.tex.in cap. ad audientiam de rescriptis,tenet Felin.in cap. postulasti.eod.tit.num. 3. vbi ait, hanc opinionem præualere, & probatur argumento,l.iusta causa,ff. de manumis.vindicta.& l.2.C. si aduersus libertatem,& §. semel instit. qui manumit. non poss. vbi manumissio facta ex causa nõ legitima,nec vera, & per obreptionem tenet,si approbata fuerit,siue vera, siue falsa,& nõ
1154 irritatur, † ita Angel.cons.204.& videtur tex. ad literam in c. quia circa de consanguinit. & affinit. vbi probatur, quòd dispensactio facta & obtenta cum falsa causa valet, & tenet, si postea Papa confirmauerit; † de quo text. & videndus Nauarr. 1155
in manuali c.22. nu.86. est in cap. si quis autem de penitentia dist. 7. nu. 69.& Gozadin.in cons.51.& Couar. in 4 c.6.nu.13. & facti, quòd quando in priuilegijs, vel gratijs est annexa causæ cognitio,videlicet, si ita es dispenseris, statur declarationi cõmissarij factæ causa cognita, † ita 1156
post Cõpostellan.Ioan.Andr.Imol. & Felin. col.penult. vers. Fallit primo in c.ad audientiam 2.de rescrip. & facit,quòd quando alioquin Princeps concessisset gratiam causa impulsiua, quæ eum difficiliorem redderet ad concedendum non expressa,nõ vitiatur gratię concessio; † secundum Dec. in cap. postulasti de 1157
rescrip.num. 5.quem sequitur Paul. Paris.cons.4.lib.4.nu. 53. & Couar. lib.1.variarum resolution.cap.20.n. 5.versic. Falsitas vero. Sed nihilominus contrarium est verum,& dispensatio obtenta cum subreptione & obreptione, & causa falsa expressa,non valet, nec tenet, licèt delegato & commissario committatur, cum illis verbis, Si ita est dispensetis, & causa cognita per sententiam dispẽsauerit. Primò quia illa verba, *Si ita est*, inducunt formam & solemnitatem nõ leuem, † ita Bald. in auth. matri, & 1158
auiæ,C.quando mulier tutelæ offic. fungi.poss.col.1.vers.quidam tamen dicunt Alex. Aretin. & Ias. in l.2.§. vltimo,ff.de vulg. & pupil.& fusius Tiraquel.de vtroq; retract. tit.2.§.

2 glos.

2. glos. 1. nu. 3. & in tract. de cessante causa, limitatione 1. num. 61. Gozadin. cons. 73. num. 13. Carol. Ruin. cons. 199. num. 1. Secūdò facit, quia illa verba, *Si ita est*, inducunt con-
1159 ditionem & causam finalem, † secundum Bartol. in l. demonstratio falsa col. 3. versic. Tertio modo, ff. de condit. & demonstratio l. per tex. ibi, & Tiraquel. qui quam plurimos refert in dicto tractatu de cessante causa limit. 1. num. 60. & quando causa habetur pro finali in dispēsatione, si deficiat, est obreptitia, &
1160 nulla ipso facto, † per tex in cap. postulasti de rescriptis, vbi Abb. num. 1. Oldral. cons. 256. tex. in cap. quod super his de fide instrumento. c. quia circa de consanguinitate & affinita. Card. cons. 29. col. 4. Geminian. cōs. 33. Paul. Paris. cons. 51. lib. 4. nu. 18. & 27. cum sequentibus, & cons. 68. num. 213. dicto lib. 4. Gozadin. cons. 2. num. 16. & 25. cum sequentibus. Prætereà, quando causa impetrationis est conditionalis, non valet dispēsatio, quamuis causa dicatur impulsi-
1161 ua, † ita Anton. à Sancto Georg. in cap. quia circa de consanguinitate, & affinita. col. 2. per tex. ibi: [Nā in dispensatione & qualibet gratia semper præsumendum est, Principem
1162 fuisse motū ex causa expressa,] † ita dictus Antonius à Sancto Georgio vbi supra, & ibi Panormit. nu. 5. & 6. & expressio falsæ causę non tollitur
1163 etiam per motum proprium, † secūdum Paul. Paris. cons. 68. lib. 4. n. 217. qui citat Panormitan. Ancharan. & Dec. tenet etiam Gozadin. cons. 2. num. 16. & 25. cum sequentibus, &

cons. 51. num. 42. Menoch. cons. 15. num. 14. & cons. 91. num. 42. Cassan. cons. 43. num. 2. optimè in terminis Hieron. Gratus lib. 2. responsorum in responso 1. numer. 40. & quando causa conditionaliter ponitur in supplica, licèt Princeps dicat, etiam ob alias causas concedo, vitiatur per huiusmodi obreptionem concessio, & nulla est ipso iure, † secundū Gozad. 1164
cons. 51. numer. 42. & non præsumitur, alia causa motum fuisse, quin expressa, † per l. cum de in rem ver- 1165
so, ff. de vsuris cum l. si certis annis, C. de pactis, ait Parisius dicto cons. 68. lib. 4. num. 235. nec præsumitur, Principem velle, vti plenitudine potestatis, † secundum Innocen. in cap. 1166
innotuit de electione, Bald. in l. bene à Zenone, C. de quadriēnij præscrip. Paul. in l. Princeps, ff. de legib. Dec. cōs. 383. col. 2. & 3. Nec oberit dispensatio facta à commissario, & delegato, nam quando gratia impetrata ob falsam causam (vt iam dixi) est ipso iure nulla, eodem modo est ipso iure nullus processus factus super executionem gratiæ, & dispensatio commissarij, eiusq; iurisdictio,
† per cap. si super gratia de offic. de 1167
legat. lib. 6. tenet Abb. Felin. & alij, quos refert & sequitur Paris. cōs. 51. lib. 4. Rebuf. in praxi benef. de differentijs inter rescriptum gratiæ, nu 5. pag. 107. Abb. in c. ad audientiam 2. de rescrip. nu. 14. Et adeò verum est, quod licèt impetrantes approbauerint impetrationē cum falsa causa obtentam, possint contradicere; quando agitur de animæ periculo,
† ita Paul. Paris. cons. 51. lib. 4. n. 54. 1168
&

& eadem causa sentẽtia in causa matrimonij nunquam transit in rem iu-
1169 dicatam,† cap. lator de re iudicata, Parisius vbi supra num. 5. qui in nu. 55. per c. cum à nobis de testibus cũ Abbate & alijs in cap. quoniam cõtra falsam de probatio. ait, quòd quã uis commissarius, vel delegatus dicat, causam impetrationis esse probatam, nihil operatur ad tollendam nullitatem; quæ prouenit ex falsa causa, nec eius assertioni est standũ;
1170 † cum quibus remanet responsio ad adducta pro cõtraria parte. Et in cõprobationẽ huius veræ resolutionis poterunt adaptari ea, quæ latè tradit Ioan. Gutierr. in quæstio. canonicis lib. 1. c. 15. vbi defendit, quòd copula habita etiam post dispensationem in matrimonio facit dispensationẽ nullam ex causa obreptionis & subrep-
1171 tionis; † & interpretatur tex. in c. 5. ses. 24. Concilij Tridentini.

Quæst. 217. SED Est quæstio valde contro uersa, & in praxi asidua, si in priuilegio, vel patronatu disponatur, quòd præsentetur capellanus presbyter, vtrum patronus posit, præsentare & nominare capellanum non sacerdotem, dummodo sit clericus primæ tansuræ, & legitimæ ætatis, adeò vt intra annum posit ordinem Sacerdo-
1172 talem consequi. † In qua quæstione net Quintilianus Mandosus in Annalibus casibus numer. 80. & Ioan. Gutier. cons. 1. nu. 11. & cons. 2. nu. 19. quod illa presbyteratus qualitas debet interuenire tempore nominationis: & quòd non sufficit, quòd præsentatus sit in prima tonsura cõstitutus, & ætatem habeat legitimam ad consequendum presbyteratus ordinem intra annum. Sed contraria opinio est communis & vera, quam tenet Ferretus cons. 305. Lambertin. de iure patronat. 1. par. lib. 2. fol. 79. in nouis Flamin. de resignatione beneficiorum lib. 3. quæst. 9. nu. 3. Roland. à Valle cons. 47. num. 6. vol. 1. Dec. in cons. 162. Anton. de Butr. in cap. 1. de ætate & qualit. notabili. 1. Roman. cons. 325. Imola in cap. fin. de rescriptis, Paul. de Montepico cons. 57. num. 7. vol. 1. Spino in speculo testamentorum glos. 4. principali tit de patronis num. 66. cum sequentibus, & Zauallos in practicis quæstio. communes contra cõmun. lib. 2. quæst. 693. à nu. 9. cum seqq. cui opinioni tanquam communiori accedo, licèt viderim; contrariam opinionem, & sic primam sequutã & practicatã à doctissimo viro Doctore Francis. del Pozo Vicario generali Malacitani Episcopatus, cuius authoritas magna est apud omnes, quæ sententia & Ioan. Gutier. vbi supra, vera est, & semper practicãda quando concurrunt in capellania iã Sacerdos, & qui nondum sacerdotium est consecutus, per tex. in cap. 8. in fin. iuncto c. 9. de rescipt. libr. 6. Clementina literas eodem titul. l. Rutilia Polla, ff. de contrahen. empt. cum materia.

EST Etiam nõ inelegans quæ- Quæst. 218
stio, quid iuris, quando maritus & vxor simul instituũt capellaniam in suo testamento de bonis vtriusque, vocando suos consanguineos propinquiores, si duo in æquali gradu consanguinitatis mariti & vxoris cõcurrant.

1173 currát.† Et in supradicta quæstione videtur vtrumque concurrere, & capellaniam esse diuidendam. Et probatur primò, quia duo testamenta censentur, iuxta tradita ab Oldral. cons. 174. Couar. in rubr. de testam. num. 8. Molin. referens Rod. Xuar. & alios in lib. 2. de Hispan. primog. cap. 2. num. 84. Burg. de Paz consil. 3. num. 14. Ioan. Gutier. in cap. quãuis pactum de pact. lib. 6. in principio num. 64. & vnusquisq; videtur, prouidisse suo cõsanguineo, per tex. in l. sed si plures, §. in arrogato, ff. de vulga. & pupil. cap. vnico de duobus fratribus à capitaneo inuesti. in vsibus feudorum. Secundò faciunt tradita à Ioan. Gutier. in cons. 2. nu. 5. & 9. Tertiò facit, quia in vocatione maioratus, quando duo reperiuntur in æquali gradu consanguinitatis,
1174 vterque admittitur,† secundũ Bald. in l. ex duobus in princ. ff. de vulgar. & in authen. ex testam. C. de collat. & in l. ex hoc iure, ff. de iust. & iure, & ex tex. in l. diui fratres, ff. de iure patrona. l. 12. tit. 33. p. 7. & in maioratibus, quãdo duo nati sunt ex vno partu, nec cõstat, quis illorum sit prim⁹,
1175 ambo cõcurrũt,† vt latè per Molinã de Hispan. primogen. lib. 3. c. 1. nu. 19. cum sequentibus. Sed nihilominus cõtrarium verius est, & sic quòd collatio capellaniæ pertineat ad cõsanguineũ viri, per l. cum pater, §. à te peto, ff. de legat. 2. quia cum mari-
1176 tus caput sit vxoris, † vt in cap. fin. 32. quæst. 6. ordine subintellecto videtur vocatus cõsanguineus mariti, secundum Greg. Lop. in l. 2. tit. 15. par. 2. in glos. verbo, *El mas propinquo pariente*, vers. Sed pone retento eodem themate, quem sequitur Caual. in practicis quæst. cõmun. cõtra cõmun. lib. 1. quæst. 264. à n. 13. pag. 368. col. 2. maximè si in dispositione dicatur, ex mariti, vel vxoris cõsanguineis habita cõsideratione ab ordine scripturæ, † vt in dicto §. à te peto. 1177

NEC Omittam, quòd si in priuilegio, vel lege mentio fiat de præscriptione, intelligitur de ordinaria 10. vel 20. annorum, non tamen de præscriptione longissimi temporis 30. vel quadraginta annorũ, † quod 1178 tenet glos. in cap. 1. §. præterea de capitulis Conradi, quam sequuntur plures Doctores, quos refert Tiraquel. de vtroque retract. §. 1. glos. 2. num. 12. tit. de retract. conuentional. dixit communem Ias. in l. 1. C. de seruis fugitiuis numer. 43. Paul. Paris. in cons. 51. num. 123. volu. 1. quam opinionẽ dicit veriorem, & sic practicatam Zaual. in practicis quæstio. commun. contra commun. lib. 2. quæst. 496. contra Zasium cons. 51. nu. 12. vol. 2. & Burg. de Paz cons. 41. nu. 11. cui opinioni Çauall. inhæreo, tãquam communiori & veriori: & eodem modo licèt regulariter vsufructuarius tenetur satisdare, iuxta text. & ibi omnes scribentes in l. 1. C. de vsufructu, l. penult. C. vt in possessio. legatorum, tamen si vsufructus relinquatur homini egeno & pauperi, nõ tenetur satisdare, & peculiari priuilegio legem adimplebit præstita iuratoria cautione, † ita tenet Angel. 1179 in l. 4. ff. de vsufructu, Ias. in authent. cui relictum, C. de indicta viduita. tollend. num. 8. vbi Bald. nu. 7. dicit com-

Quæst. 219

dicit communem, eamque defendit Cauallos in practica quæstio. commun. contra commun. libr. 1. quęst. 66. num. 7.

Quæst. 220 Cap. 26. RVRSVS Quando in aliqua lege, vel dispositione, vel priuilegio reperitur, quod illo posit vti, vel aliquid peti possit semper, & quando cumque, illa verba nihil operantur vltra triginta annos, & ad eos reducuntur, nec infinitatem important,
1180 † text. in cap 1. vbi glos. verbo, quocumque de feud. dat. in vic. leg. in vsibus feudorum, vbi Isern. & scribentes, glos. in l. 1. verbo præscriptionem, vbi Corn. C. de bonis matern. tenet Bald. & alij in l. 1. ff. solut. matr. vbi Camil. num. 29. & DD. in l. 2. C. de pact. inter emptor. & vedit. vbi Gozadin. & Cagnol. & Ruin. consil. 111. num. 2. vol. 1. & consil. 150. nu. 7. vol. 4. Gab. cons. 144. num. 26. vol. 2. Cephal. cons. 40. num. 6. de quo articulo plurima notatu digna traduntur per Ioan. Gutier. de iuramento confirmat. 3. par. cap. 1. à num. 9. vbi optimè, quibus in casibus actio per iuramentum perpetuatur, & quomodo hæc regula intelligatur, plurimas leges Regias explicans,
1181 † & Petr. Surd. in decis. 3. Mantuaná per totam.

Quæst. 221 ESTQVE His addendum, quòd in dispositione priuilegiorum, & beneficiorum non censentur vocati illi, qui sunt odiosi instituēti, vel
1182 priuilegium concedenti, † per tex. in l. Lutius, §. Lutius Titius Damam, ff. delegat. 2. vbi Bar. Iacob. de Arenis; quod procedit etiam in vniuersali vocatione cum hoc verbo, Omniū, ita Bald. in d. §. Lutius Titius, vbi Imola, & Paul. de Castr. & Alexan. in cons. 213. num. 4. vol. 6. Dec. cons. 286. num. 3. & Petr. Surd. in decis. 41. Mantuana.

SED Cum iure compertum sit, quod quando periculum, & euictio instat in limine contractus, & ante solutionem, & emptori, qui soluere tenetur, mota fuerit lis super re, quā emit, poterit solutionem pretij retinere, donec præcedat fideiussio à venditore de euictione præstanda, iuxta l. si post perfectam, C. de euictio. & ea, quæ de materia tradūtur ab Anton. Gom. tom. 2. variarum, c. 2. num. 39. Gram. cons. 106. Giussi, Azeued. in l. 1. tit. 24. lib. 4. Recop. num. 162. Rebuf. ad Regias constit. Galli, tit. de dilationibus, art. 5. glos. 1. numer. penult. & fin. est notabile creditoris priuilegium à iure cōcessum, quod faciat authori suo denūtiari motam litem, qui si compareat, & iudicium assumpserit, & sit idoneus & diues, fideiussoria cautio remittitur, & absque ea solutio debiti debet fieri primo vēditori, † ita tradit fuis 1183
fe decisum Matth. de Afflict. in decisione Neapolitana 171. & Menochius de arbitrarijs lib. 2. centuria 4. casu 124. num. 4. & Petr. Surd. in decis. Mantuana. 183. num. 10.

QVIBVS Conuenit interpretatio text. in l. 6. Tauri, quæ hodie est Quæs. 222
l. 1. tit. 8. lib. 5. Recop. vbi ascendentes, & descendentes in successione equiparat excepto quinto, de quo poterunt ascendentes disponere erga extraneos, & tertio, de quo descendentes disponere poterunt: quo quinto

monachi, & tunc ascendentes, vel descendentes præferuntur monasterio, & si sumus in dubio, vtrisque pertinet transactio, qui consulit, quod per vtrosque fiat transactio ad tollendas difficultates, cuius distinctionem videtur approbare Fichard. Bonacosa, & Richouius in volumi. 2. cõmunium opinionum pag. 120. in nouis. Et quid statuendum sit, quando concurrit in transactione, vel remissione filius bastardus, & agnatus, & quis illorum præferatur;
1186 † tradunt supra relati DD. quos videas.

Quæs. 224. VOLVIT Præterea Gomez Leon in sua centuria cap. 14. num. 7. quòd mulier non tenetur in plus quàm facere potest, aliqua adducens fundamenta incorroboratio-
1187 nem suæ opinionis, † contra quem tenet Azeued. in l. 10. tit. 3. lib. 5. Recopil. num. 10. & Castel. Bobadilla in polit. tom. 2. lib. 3. cap. 15. numer. 30. quę Azeu. opinio vera est, quia vt ipse ait, illi tantum reperiuntur priuilegiati, vt non teneantur in plus quàm facere possunt, qui in iure sunt
1188 expressi. † Et quod falsum est argumentum, non potest incarcerari, ergo non tenetur in plus quàm fa-
1189 cere potest, † licèt sit verum, non tenetur in plus quàm facere potest: ergo non poterit incarcerari, latè Baeça de inope debitore, cap. 3. nu. 2. & in cap. 17. numer. 33. ex l. parentes, ff. soluto matrimon. l. sunt qui, ff. de reiudicat. l. 1. titul. 15. par. 5. l. liber captus, C. de captiuis, & post limin. reuers. vbi Bald. & Doctores, inferturque ex notatis in superioribus interpretatio ad l. 11. cum sequentibus, titul. 1. lib. 6. Recopilat. vbi probatur, quòd ille qui subijt munus armatæ militiæ, & fit *Cauallero de contra*, habeat in bonis mille ducatorum summam, vt in illa computentur dos, si ab illo fuerit recepta ęstimata tali ęstimatione, quæ faciat emptionem, non tamen quàdo dos inęstimata recipitur. † Et ita 1190
venit intelligendus text. in l. Lutius, §. idem respondi, ff. ad municipalem, ibi: *Dotem non deberi computari*; scilicèt, dotem inæstimatam,
† quod licèt non adeò distinctè tra- 1191
dit Castel. de vsufructu cap. 4. num. 51. lib. 1.

SED Cum filij nati ex matrimo Quæs. 225
nio putatiuo bona fide contracto sint legitimi, & in maioratu succedant, & præferantur filijs ex legitimo matrimonio postea procreatis, eosque excludant, & etiam substitutum, † vt latè tenet Molina de His- 1192
pano: primogen. quem refert & sequitur Castell. lib. 2. controuersiarũ iuris, c. 11. per totum, erit scitu dignũ, vtrum huiusmodi filij nati ex putatiuo matrimonio potiatur priuilegijs concessis filijs legitimis, & ex legitimo matrimonio natis; † & vide- 1193
tur, quòd filij nati ex matrimonio putatiuo non potiuntur priuilegijs concessis filijs legitimis, quia inter verum & putatiuum matrimonium multæ sunt differentiæ, & priuilegia concessa matrimonio vero, aliquàdo nõ competunt putatiuo, † vt latè per 1194
Matien. in l. 1. tit. 9. lib. 5. Recop. glo. 1. à nu. 4. Menoch. lib. 4. præsumptionum in præsumptione 77. num.

1. cum sequentibus; Barbosa in l. si cum dotem, ff. soluto matrimon. §. fin. Sed nihilominus asseuero, quòd priuilegium concessum filijs legitimis, & ex legitimo matrimonio natis, competit filijs natis ex matrimonio putatiuo bona fide contracto. Quia filij nati ex matrimonio putatiuo verè & propriè legiti
1195 mi sunt. † Iuxta communem resolutionem traditam ab scribentibus in cap. peruenit, & in cap. ex tenore qui filij sint legitimi. & à Tiraquel. in l. si vnquam. C. de reuocand. donatio. in verbo donatione largitus numer. 141. & ad leges connubiales, in gloss. 8. numer. 25. Dueñas in regula 350. Pet. Pau. Paris. in cons. 15. numer. 44. lib. 2. Grammatic. consi. ciuili 56. Roland. consil. 93. num. 18. cum sequentibus, lib. 3. Paleoto in tracta. de nothis & spurijs filijs cap. 9. Couarrub. de sponsalibus. 1. part. §. 1. n. 1. & 2. Cephal. consi. 82. num. 61. lib. 1. & cons. 390. numer. 16. & 44. & 45. cum sequentibus, & in consi. 307. numer. 59. lib. 3. & cons. 444. à num. 7. lib. 4. & consi. 647. à numer. 1. cum pluribus sequentibus. Menoch. consi. 15. num. 1. lib. 1. & consi. 199. num. 35. & 39. cum sequentibus, lib. 2. & de præsumptionibus, lib. 4. præsumptione 7. in princip. Tell. Ferdinand. in l. 6. Tauri, numer. 8. & 9. vbi Ceruantes numer. 9. vsque ad 20. & Auendan. gloss. 1. à num. 2. vsque ad 6. Matienc. in l. 10. titul. 8. glos. 4. num. 3. & in l. 2. titul. 9. glos. 1. numer. 4. vsque ad Ioann. Gutierr. in pract. quæstio. lib. 3. quæst. 74. & Castell. qui plura allegat. in lib. 2. controuersiarum iuris cap. 11. num. 3. qui omnes concludunt, sufficere vnum ex coniugibus impedimentum ignorare, & facit pro hac opinione, quòd omnes effectus, dignitates, honores, spiritualia, temporalia, feuda emphyteutica, fideicommissa, successiones ab intestato, & ex testamento parentum, & consanguineorum, quæ competunt filijs natis ex legitimo matrimonio, competunt etiam filijs natis ex matrimonio putatiuo bona fide contracto. † 1196
quod tenent omnes supra relati Doctores, & in aliquo à cæteris legitimis non differunt, iuxta glossam, & Doctores in dicto cap. ex tenore, qui filij sint legitimi, Iason consilio. 165. numero. 3. Decius consilio. 153. numero. 1. & consilio. 154. numero etiam 1. Paleotus in dicto capit. 9. de nothis & spurijs filijs numero. 14. Castellus vbi supra numero. 6. Et mulier in matrimonio putatiuo habet priuilegia doti concessa, † vt ex com- 1197
muni scribentium traditione tenet Barbosa in l. si cum dotem. §. fin ff. soluto matrimonio numero. 2. qui in numero. 4. tenet cum communi, quòd priuilegia respicientia exactionem dotis habent locum in dote putatiua: † & in numero 1198
5. asseuerat, quod priuilegium tacitæ hypothecæ competit doti putatiuæ, & in numero. 8. ait, in dote putatiua habere locum priuilegium concessum a iure, per l. in rebus, C. de iure dotium, concluditque in num. 13. quòd communicatio

nicatio bonorum lucratorum constante matrimonio locum habet in
1199 matrimonio putatiuo,† quod etiam tenet & sequitur Castillo vbi supra, num.36. cum sequentibus. Qua vera opinione retenta, non obstat fundamentum in contrarium adductum, nam licet multæ sint differentiæ inter matrimonium verum & putatiuum, hoc tamen non habebit locum respectu legitimitatis filiorum inducendæ, in quo omnino æquiparantur filij, vt tradunt Doctores in cap. translato de constitutio. & Castell. vbi supra numer. 17. versic. Nec obstat, & num.35. Si verba tamen priuilegij & constitutionis fuerint generalia, quamuis aliqua subdantur verba, quæ certas & limitatas personas respicere, videantur, nihilominus constitutio talis atq; priuilegium ita interpretari debent, vt generalia sint, & generaliter comprehendant omnes secu-
1200 dum naturam principij,† secundū Dec. in cap. 1. de constitutio. lectura 1. num.9. & in cons. 51. col. 4. Corne. cons. 273. n.30. lib.4. Geminian. cons. 39. col.1. Aldobrand. cons. 72. n. 10. de quo etiam Castel. lib.2. controuersiarum iuris c.22. n. 99. Ioan. Gutier. in pract. quæst. lib.3. quæst. 17. & 18. à nu.75. cum sequentibus, vsque ad num.102.

Quæst. 226 SED Si Princeps aliquam rem concedat alicui cū certis priuilegijs qualitatibus & prærogatiuis, posteaque illam ademerit, aliamq; in locū illius subrogauerit: asseuerandū est, rem subrogatam remanere cum omnibus priuilegijs qualitatibus & prærogatiuis supradictis & concessis,† vt latè probat Molina de Hisp. 1201
primogen. lib.4. cap.4. num.14 cum sequentibus, & num.36. & Mieres de maioratu 1. part. quæst.11. & Castell. lib.2. controuersiarū iuris c.26. numer.86. Sed cum in superioribus n.894. affirmauerim, quòd cesionarius succedit in priuilegiū prælationis, quod cedenti cōpetebat, illud inquirendū est, an cesionarius viduæ, minoris, pauperis, & aliorū priuilegiū habentiū conueniēdi aduersariū in curia Regia in prima instātia, possit cedentis iure vti? † Et tenendum 1202
est quòd non possit, cū sit cesio iūs personale, & tale ius personale cedēti competens non transit in cesionarium,† vt tenet Bald. in l. per diuer 1203
sas, C. mandati. n.21. vbi Salic. n.17. Bar. in l. si Titius, §. si quis prius, ff. de aqua pluuia arcēd. Afflict. decis. 74. & Rodrig. de reddirib' lib.3. q.4. nu 42. qui in nu.43 disputat, quid in casu diuerso, in quo persona nō priuilegiata cedat viduæ, pauperi, vel personæ aliàs priuilegiatæ,† vbi la- 1204
tè distinctione vtitur, quem videas, & eadem causa cesionarius non admittitur ad retractum consanguinitatis, cùm sit personalissimum,† vt 1205
resoluunt Cin. Bald. Salicet. & Paul. in l. ad officium, C. cōmuni diuidūd. & latissime Tiraquel. de vtroq; retract. tit.1. §. 26. glos.1. & Matienç. in l.7. tit.11. lib.5. compil. glos.2. nu. 24. vbi Azeued. alios referens n. 30. qui omnes limitant in retractu conuētionali, in quo etiam cesionarius admittitur,† quia hic retractus ce- 1206
dit potest.

Quæst.227 DEINDE Si alicui concedatur priuilegium ratione officij, vel exercitij, si illud non exercet, non
1207 gaudet prædicto priuilegio, † per l. sub prætextu, C. de sacrosanct. Eccles. l. sub prætextu, C. de collegiat. lib. 11. vbi tenet Bart. & Abb. in cap. 1. in fin. de iudic. Felin. in rubric. de magistris in fin. Ripa in l. 1. ff. solut. matrim. num. 138. Bolognet. nu. 133. Tiraquel. alios allegans in tracta. de consanguinita. 1. par. num. 206. Riminald. in l. scriniarios, C. de testam. milit. num. 1. Barbosa in l. 1. ff. solut. matrimo. 7. part. num. 61. & 62. & ideò maritus promittens alicui tertio restitutionem dotis, potest in plus quam facere potest conueniri,
1208 † quia ab extraneo conuenitur ex propria obligatione, & nulla ei debetur reuerentia, & sic cessat ratio priuilegij, ita defendit Barbosa in l. 2. ff. soluto matrimon. 2. part. nu. 3. contra Bolognetum ibidem, numer. 76. qui dictus Barbosa vbi supra refert Crotum in dict. l. 2. ff. soluto matrim. numer. 56. tenentem, quòd si in dotis debitum fiat in extraneum delegatio, non competit marito priuilegium non conueniendi in plus quàm facere po-
1209 test. †

Quæst.228 DEINDE Cùm fructus proprie dicantur deductis impensis gra-
1210 tia ipsorum factis, † per l. fructus, l. diuortio, §. fin. ff. soluto matrimon. l. 26. tit. 11. par. 4. Paul. in d. l. fructus, num. 3. Vincent. num. 2. Paul. Paris. consil. 94. numer. 25. lib. 2. Menoch. cons. 64. numer. 32. lib. 1. erit notandum, quòd si Princeps aliquo priuilegio fructus percipi iubeat, intelligendum est, non deberi fructus nisi deductis expensis, † secundum 1211
Ias. in dict. l. fructus numer. 16. Capicius decisione 20. numer. 7. Tiraquel. de vtroque retractu, libr. 1. §. 15. gloss. 1. num. 6. Barbos. in dict. l. fructus, ff. soluto matrim. numer. 14. extendens ad rescripta cum Vincent. ibidem numer. 7. Couar. lib. 3. variarum resolutio. cap. 13. numer. 1. Quod verum est, etsi lege, rescripto, vel priuilegio iubeatur, integros fructus restituendos fore, per l. 1. C. de his quibus vt indignis, l. si à domino, §. fin. ff. de petit. hæredit. ita Bald. & Salicet. in l. 1. C. de fruct. & lit. expens. & Alexan. & Aretin. in dict. l. fructus num. 7. Ias. num. 18. Corne. cons. 289. col. vltima lib. 1. Barbos. qui alios allegat vbi supra num. 13. Et priuilegium mariti, vt non possit conueniri in plus quàm facere potest, non transit ad fideiussores mariti, † per l. & si fideiussor, ff. de re iudicata, quod post disputationem tenet, & sequitur Barbosa in l. maritum, ff. soluto matrimon. volum. 2. à numer. 82. fol. 277. qui in nu. 107. ad finem tenet, quòd maritus negans dotem recepisse, si conuincatur, non amittit priuilegium concessum per dictam legem maritum; quia pœna non habet locum nisi in casibus à iure expressis, 1212
† authent. de non eligendo secundo 1213
nubentes, §. cum igitur, Bart. in l. etiam, §. licèt nu. 4. ff. solut. matrim. Ias. in l. sicut, §. quod autem, num. 1. & 13. ff. de re iudicat. Brun. tract. de cessione bonorum 4. par. principali quæst.

quæst. 10. Nam licèt alicui concedantur omnia, quæ habuit prædecessor; non extenditur concessio ad ea, quæ habuit ratione priuilegij perso-
1214 nalis, † per l. quia tale, ff. solut. matri. per quam ita tenet Barbos. ibidem numero 1.

Quæst. 229 CVM Autem per l. ędem, C. de locato, iuncto cap. propter sterilitatem, §. verum de locato, & l. 6. tit. 8. part. 5. sit locatori concessum priuilegium expellendi conductorem in tribus casibus ibidem expres-
1215 sis ante locationem finitam, † venit interpretanda illa controuersa quæstio, vtrum conductor, cui res locata pro securitate locationis fuerit specialiter hypothecata, possit in dictis tribus casibus ante tempus ex-
1216 pelli. † In qua quęst. tenet Corn. cōs. 103. à nu. 14. lib. 2. non posse expelli ante solutionē illius, quod interest, quam opinionem sequitur Hieron. Magonius. decis. Lucensi. 75. à nu. 6. Cuman. in l. filio familias, §. fin. ff. solut. matrim. num. 8. Alexand. 3. Feronius in consuetud. Burdegal. tit. 3. §. 2. Siculus in cap. propter sterilitatem de locato num. 18. contra quos tenet Couar. lib. 2. variarum resolutio. c. 15. num. 4. in princip. ex rationibus ab eo adductis, quam opinionem sequitur Barbosa in d. l. filio familias, §. fin. nu. 35. ff. solut. matrim. alijs optimis rationibus motus, & pro se adducens Boer. decis. 67. num. 6. Natam cons. 25. num. 4. lib. 1. & cons. 416. num. 9. lib. 2. Sed quid erit tenēdum, si in dicta locatione interueniat pactum expressum de non ex-
1217 pellendo conductorem? † In quo casu Couar. vbi supra dicto numer. 4. versic. Ex quo mihi tenet prædicto pacto non obstante, expellendū fore conductorem, quam opinionē probat Arnald. Ferronius in consuetud. Burdegalensibus, titul. 3. §. 2. Sed contrariam opinionem sequitur Angel. in d. lege ędem, C. de locato in fin. & Decius in cap. quæ in Ecclesiarum de constitutio. num. 31. & in cap. Pastoralis de appellatio. numer. 1. & in cons. 293. numer. 3. & cons. 473. nu. 4. Corn. cons. 103. nu. 17. lib. 2. Gratus cons. 1. num. 36. lib. 1. Nata cons. 25. nu. 2. lib. 1. Hieron. Magon. decis. Lucensi. 75. numer. 2. Aluar. Velasc. de iure emphyteut. quæst. 22. num. 8. Anton. Gabr. lib. 3. cōmunium opinion. tit. de locato conclus. 3. nu. 2. & hanc opinionem sequitur Barbos. in d. l. filio familias, §. fin. nu. 36. ex decis. tex. in l. 3. §. fin. ff. de actio. empt. l. stipulatus, ff. de vsuris, qui respondet fundamentis adductis à Couar. pro sua opinione, quæ Bursati & aliorum opinio verior videtur, & sequenda ratione pacti expressi, quod aliquid debet operari.

NVNC Autem in dubium vertitur, quid operetur priuilegium vel concessio facta à Principe de aliqua præbenda cathedralis Eccle- Quæst. 230 Cap. 27.
siæ. † Et resoluo priuilegium valiturum ad præbendam obtinendam, dummodò non sit de præbendis in mensibus Episcopi, vel Pontifici reseruatis: ea enim conditio concessioni, vel priuilegio Principis inesse intelligitur per text. in cap. de præbend. lib. 6. c. fin. de consuetud. 1218

lib.6.verſ.In præbendis verò, ita Æneas de Falco in tractatu de reſeruatio.4.part.principali in 5. effectu, 1. par.volum.15 tractatuum Doctorũ, Frãciſcus Marcus in deciſione Delfinali 1271. Et inde eſt, quòd facultas conceſſa Epiſcopis circa collationẽ & nominationẽ pœnitentiariæ præbendæ iuxta tex.in c.8. ſeſsione 24. de reformatione in Concilio Tridẽtino, intelligitur de pœnitentiariã, quæ non vacauit in menſibus Pon-
1219 tificis, † vt reſoluit Azeued. in cõſ. 7. numer. 30. qui affirmat vidiſſe declarationem Cardinalium, quam literaliter recenſet. Et ideò prouiſus à Papa, etiamſi ſit poſterior,
1220 præfertur prouiſo à priuilegiato, † ita Rotæ deciſ. cap. 6. de præbendis in antiquis, Selua de beneficio. 6. par. queſt. 29. in fine, Azeued. in conſ. 12. numer. 50.

Rurſus ſi priuilegium concedatur alicui, dummodò cum virgine contrahat matrimonium, illud puto conſecuturum, ſi contrahat matrimoniũ cum illa, quæ antea ab ipſo corrup-
1221 ta fuit, † ita gloſ. in deciſione Toloſana, quæſt. 219. & ideo qui contrahit cum illa, quam anteà corruperat, non amittit priuilegium con-
1222 ceſſum clericis coniugatis, † iuxta gloſſam verbo, contraxerunt in cap. vnico de clericis coniugatis, libr. 6. tenet Toledo Cardinalis in ſua ſumma lib.1.c.60. verſ. Hinc ſequitur, qui in verſ. Tertium eſt in d.c.60. tenet cum Archidiaco. in c. nemo 32. diſt. & Panormita. in cap. debitum nu.2. de bigamia, & cum Enrico ibidem, & Boer. in c. vt bigami de bigamia, & Gofred. de bigamia num. 5. & S.Thom.4.diſt.27. quæſt.3. art.1. ad 2. eſſe comuniorem & probabilem opinionem, quòd non dicitur bigamus, nec eſt irregularis, qui poſtea contrahit matrimonium cum ea, quam antea corruperat. † 1223

NEC Omittam, quòd ſocius in indiuiduis gaudet priuilegio, & prærogatiuis ſocij, † per l. ſi communem, ff. quemadmod. ſeruitut. amittantur, ideòque ſi minor & maior habeant cauſam communem, & indiuiſibilem, beneficia minoris competunt etiam maiori, † per d. l. ſi communem, gloſ. in l. fin. C. ſi vnus ex pluribus appellauerit, gloſ. in verbo, Pro. in l.5. titul. 23. part. 3. de quo latè Bart. in dict. l. ſi communem Abb. in cap. de quarta de reſcriptis nu.19. Anton. Gom. in 2. tomo variarum cap. 14. nu. 10. Pereira in l. ſi curatorem, numer. 25. in diffini. C. de in integrũ reſtitutio. Pirrus in conſuetudin. Turonenſ. titul. de le retract. articul. 29. Azeuedo in l.10.tit.10.lib.4. Recopilat. nu.23. cum ſequentibus, & in conſ. 21. numer.27. & in conſ.23. numer. 26. qui in numer. fin. cum Franciſc. Beccio conſ.12.nu. 68. tenet, quòd priuilegium reſtitutionis competens minori, & perſonis priuilegiatis nunquam cenſetur derogatum, niſi de illo fiat ſpecialis mentio, expreſſaq; derogatio, † per l. decurio- 1226 nibus, C. de ſilentiarijs, lib. 12. l. ſciẽdũ in princ. vbi gloſ. cõmuniter approbata, ff. qui ſatiſdare cogantur, Ioan. Gutier. in pract. quæſt. lib. 2. quæſt.88.num.3 & lib.3. q.22.nu.4. dubi-

Quæſ. 231
1224
1225

Quæst. 232 dubitatur etiam, quādo Princeps cōcedit priuilegium, iubens illud obseruari, non obstante contraria consuetudine, vtrum videatur, tam præteritam quàm futuram consuetudinem
1227 derogare. † In qua quæstione est affirmandum, Principem tam præteritam quàm futuram consuetudinē in dicto priuilegio comprehendere, & derogare, text. in l. si seruitus 22. vers. Quòd si ita, ff. de seruit. vrbanorū prediorum, glos. verbo, Consuetudine in Clemen. statuimus, versic. Sed puto de electione, ita Azeued. in l. 3. tit. 1. lib. 2. Recop. n. 19. & Cifontes in l. 1. Taur. Auend. de exequēd. mandar. Regum libr. 1. c. 2. nu. 14. & Burg. de Paz dicens magis communem opinionem in l. 1. Taur. n. 464. Couar. libr. 3. variarum resolutio. c. 13. nu. 4. & 5. Ioan. Gutier. in pract. quæst. lib. 3. q. 31. à nu. 1. cum seqq. qui in num. 6. limitat, quando aliter ex legis, vel priuilegij verbis disponitur, vel deducitur.

Modò est animaduertēdū, quod si statutó, vel priuilegio caueatur, quòd omnis, qui venerit ad aliquam ciuitatem incolendam, sit immunis à gabella vel collecta, & alijs oneribus, & aliquis originarius illius ciuitatis, spe fruendi prædicto priuilegio, ad aliam habitandam vrbem se contulit, qui pòst aliquos annos patrias sedes recuperauit, non cōprehēdetur in illo priuilegio & statuto,
1228 † secundum Bart. in l. cum emancipatus, §. si pater ex duobus n. 1. ff. de bonorum possess. contra tabul. Alex. cons. 34. num. 3. vers. Istam partem, volum. 5. Cassan. in consuetud. Burgundiæ rubr. 9. §. 2. in p. nepeul per scripte. versic. Dubitari potest. Mascard. de probat. vol. 3. concl. 1141. n. 4.

DEINDE Nouatio hodie debet esse expressa, iuxta l. fin. C. de nouatio. l. 15. tit. 14. part. 5. de cuius materia latè Auend. in suo dictionario, verbo, Delegatio, & Ioan. Gutier. de iurament. confirmato. 1. p. c. 63. & Albert. Brun. in tract. de augmento, vers. Tertio propius fol. 172. in vol. 2. tractatuū Doctorum, & Anton. Gabr. in vol. 3. communium opinionum in nouis pag. 178. cum sequentibus, quæ nouatio legitime facta cōprehendit pignora, & hypothecas cursusque vsurarum, pœnasq; stipulationum, quæ omnia nouātur: † verum tamen priuilegia à iure concessa non comprehenduntur in nouatione, & in suo robore remanent, nisi specialiter de his fiat expressa mentio, & derogatio in nouatione, † per l. aliam, ff. de nouatio. l. 2. §. parui quoque, ff. de priuilegijs creditorum cū concordantibus, ita tenet Petr. Vanderanus de priuilegijs creditorum, cap. 3. col. 8. ad fin. versic. Quando autem. Quæst. 233 1229 1230 1231

RESTAT Nunc vnum notabile, videlicèt, quod Ecclesiæ debitores non possunt cōueniri in plusquā facere possunt, † per glos. notabilē, in c. quicūq; el 1. 16. quęst. 7. in glos. 1. quam sequitur Abb. in cap. cum homines de decimis, quæst. penult. & Matth. Brun. in tract. de cessione bonorum, in quæst. 2. quartæ quæstionis principalis num. 3. eodemq; modo stante statuto, quòd quilibet pro ciuili debito personaliter capi possit, Quæst. 234 1232

posſit, non obſtante quocumq; priui legio, ſub tali ſtatuto non compre-
1233 henditur Doctor,† ſecundum dictũ Matthæum Brun. in dicto tractatu de ceſsione bonorum. q. 10. quartæ quæſtionis principalis nu. 5. Ratio, quia priuilegia particularium perſonarum per legem generalem nõ de-
1234 rogantur,† vt notatur in l. decurionibus. C. de ſilentiarijs lib. 12. & in l. in teſtamentis. C. de teſtamẽtis: & quia per illa verba: *Non obſtante quocunq; priuilegio*, non videntur derogata pri
1235 uilegia ſcripta in corpore iuris,† gloſſa notabilis in l. 2. §. omnes, & in l. heres abſens in principio. ff. de iudicijs, & in authent. qua in prouincia. C. vbi de crimine agi oportet, & vtrobique Doctores, & Bart. ſingulariter in extrauagant. ad reprimẽdum verbo non obſtantibus. Sed eſt præcedentibus optima limitatio, quòd illi, qui non poſſunt conueniri in plus quàm facere poſſunt, nõ potiuntur illo priuilegio, ſi creditor eſt pauper, & ege-
1236 ſtate laborat:† nam quando actor, & reus eodem priuilegio nituntur, potior eſt actoris conditio, qui certat de damno vitando, quàm conditio
1237 rei, qui certat de lucro captando:† Ita Bald. in l. 2. verſic. quarto quæro, C. quod cum eo, Guilielm. de Cuno, & Paul. in l. traditionibus. §. ſi quis crediderit. ff. de pactis, idem Bald. Bart. & Alex. in l. ſi maritus, & in l. maritũ. ff. ſolut. matrim. Aretin. in §. item ſi de dote, vbi Iaſ. n. 10. inſtitut. de action. Hippolyt. Marſil. in ſingulari 99. Itẽ nota, quòd ceſsio bonorũ admittitur in via executiua, & exceptione quis conueniatur vltra quam facere poteſt,† ſecundũ Imol. in l. ſi 1238
filio familias la 2. ff. ſoluto matrim. col. 2. in princip. verſic. ſed aduerte, quem ſequitur Aretinus in §. fin. inſtitut. de action. col. 2. verſic. ſed opinio Bart. Ioann. Ferrara in practica Papienſi in forma executionis ſentẽtiæ diffinitiuæ, gloſ. 1. col. penult. verſic. pro cuius, & Matth. de Afflict. in deciſ. 29. nu. 2. & 3. & deciſ. 19. n. 9. & Xuarez in l. poſt rem iudicatam. q. 1. n. 48. Ioan. Gutier. de iuramento cõfirm. c. 15. n. 37. Azeu. in l. 1. tit. 21. n. 65. lib. 4. Matth. Brun. in tract. de ceſſione bonorũ. q. 12. principali, tex. de iure Regio in l. 1. tit. 15. p. 5. ibi: *Ca eſ tonces*, qui Brunus cũ Corneo conſil. 212. vol. 2. defendit, quòd litependẽte ſuper ceſsione bonorũ nõ poterit executio fieri, nec tenetur debitor ſpondere creditoribus,† l. 3. titul. 1. 1239
p. 5. vbi glo. 2. ex quo ſequitur, quòd ceſsionis bonorum exceptio, & nequis conueniatur in plus quàm facere poteſt, admittatur in reiuendicatione,† ſecundum Alex. in l. ſi filio 1240
familias la 2. ff. ſolut. matri. ti: 1. Sed contrariam opinionem tenet Bald. in d. l. ſi filio, & ibi Angel. Roman. & dictus Alex. in l. Neſenius, §. fundum, ff. de re iudicat. nu. 2. quorum opiniones ſic ſunt componendæ, & conciliandæ, quòd quando cõpetit actio more realis, nõ admittitur ceſſio bonorum, nec ea, nequis conueniatur, vltra quam facere poteſt exceptio. Sed quando competit actio perſonalis, aut ex contractu dotis, admittitur in reiuẽdicatione prædicta exceptio, teſte Bart. ſic diſtinguente in l. maritum, ff. ſoluto matrimonio

nio

nio, & dictus Alex. in d.l. Nesenius, ff. de re iudicata, qui refert Bartol. Bald. Angel. & Paul. de Castro in d.l.ii filio, ff. soluto matrimo: idem tenentes, & ita distinguentes.

Quæst.235 PRÆTEREA Nota, quòd sobolis appellatione veniunt liberi, nepotes, & pronepotes & vlterio
1241 res,† per text. in auth, si quid; C. qui potiores in pig. habe. & in §. si quis autem defunctus in authen. quibus modis naturales efficiantur sui, l. 2: C. de infantibus expositis, l. 1: C. de alendis liberis; tenet Iacob. Butricar: quem sequitur Barto. in l. filiorum, ff. de verborum signific. col. 5. vers. His præmissis, & in l. si cum procuratori in fine, ff. de re iudicat. & Brunus decisione bonorum quæst. 26. quartæ principalis n. 5. & 6. Sed quãuis socius habens rem communem cum alio non possit totam rem cõmunem, sed tantum pro sua parte
1242 obligare,† per l. vnicam, C. cõmunes res pignor. dat. sit, tamen priuilegiũ fisci ita est in hoc casu interpretandum, quòd fiscus habens rẽ communem cum alio, in totum eã potest
1243 obligare, & alienare.† per l. primam C. de vendend. rerum fisc. communi. lib. 10. ita Bald. & Salicet. in dict. l. vnica, & Anton. Negusantius in tractat. de pignoribus in 3. membro secundæ partis, num. 36. Et cũ verum sit, quòd bona immobilia minorum sine decreto, & iusta existente
1244 causa, non possunt alienari, † per totum, C. de prædijs minorum, nec à tutore, nec administratore, iuxta l. lex quæ tutores, C. de administrat. tutor. l. 18. tit. 16. part. 6. sic debet interpretari patriæ potestatis priuilegium erga filiosfamilias, quòd pater legitimus administrator filij familias minoris poterit alienare sine iudicis decreto bona immobilia filij,† 1245
secundùm Azor in summa titu: de bonis quæ liber. num. 12. Bald. in l. fin. §. sin autem, vbi Raphael Cuman. C. de bonis quæ liber. vbi Corn. & tenet Dec. cons. 209. col. fin. & Hipol. Marsil. in singulari 498. Socin. Senior cons. 66. col. vltima, volumine 3. Ruin. cons. 107. numero 2. Tiraquel. in l. si vnquam, C. de reuocand. donation. à numer. 18. vsque ad 36. quod tenent quam plures alij Doctores, quos sequitur & refert Mascardus de probation. volumin. 3. conclus. 1149. numer. 18. Rescriptum deinde, vel priuilegium impetratum contra consuetudinem, vel stylum Principis, est suspectum de falso, nec præsumitur à Principe concessum,† tex. in cap. 1246
2. de rescript. vbi tenet Felin. nu. 16. c. in memoriam 19. distinct. cap. porrecta de confirmatione vtili, vel inutili, tradit Mascardus, qui plures refert in tertio volumin. de probatio. conclus. 1169. à num. 3.

SED Cùm testamentum primum per secundũ reuocetur, † per Quæst.236 Cap. 28. 1247
§. in posteriore, instit. quibus mod. testam. infirmetur, l. si quis in priore, ff. ad Senat. consult. Trebellian. de quo multa Mantica de coniecturis vlti. volunta. lib. 12. tit. 1. in fine, est notandum, vtrum testamentum primum non possit reuocari ex pri- 1248
uilegio Principis. † In qua quæstione partem affirmatiuam tenet Archidia-

chidiacon.in c. vltima voluntas 13. quęst.2.Sed partem negatiuam, videlicèt, quod per Principis priuilegium non posit tolli reuocatio primi testamenti per secundum defendit Guillielm. Benedict. in cap. Rainuntius de testament. in verbo testamentum el 2. numer. 25. quem sequitur Mascard de probatio. vol. 3. conclusione 1282. numer. 24. ex opinione Dec. in cap. cum accesissent de constitut. numer.10. Ratio, quia huiusmodi prohibitio dicitur contra bonos mores, & ideò non
1249 seruanda, † per l. omnium, C.de testament.

Quaes.237. NVNC Se offert alia mirabilis, intricataque quæstio, scilicèt, si Princeps priuilegium concedat Petro in primo loco, & Ioãni eius filio in secundo loco, & Francisco eius consobrino in tertio loco, & dicto Petro alius nascatur filius, vtrum
1250 iste præferatur Francisco posito in tertio loco. † In qua quæstione videtur Franciscus præferendus, per l. cum ita legatur, §. in fideicommisso. ff. de legat.2.vbi probatur, quòd inter plures vocatos, & nominatos, præferuntur qui expressè sunt
1251 vocati, † per text. in l. si ita quis, §. penultimo, ff.de testamentaria tutela, vbi probatur, quòd dato tutore filijs, non censetur datus filio, quem
1252 testator ignorabat. † Facit etiam, nam determinare per coniecturas contra expressè nominatum, & in eius præiudicio, est incerta determi-
1253 natio, † nam coniecturę non habét præcisam regulam, sicuti nominatio expressa, pro quo est text. in l. cum ex filio, §. 1.ff.de vulgar. & pupilla.cum pluribus relatis per Manticam de coniectur. ment. testa. lib.12.tit.17. numer.2. † Sed nihilo- 1254
minus contrarium mihi videtur asserendum, & sic quòd dictus Franciscus tertio loco nominatus non præferatur filio dicti Petri secundo loco nominato, per text. expressum in l. si mater, C.de inofficios.testam. vbi probatur, quòd filius natus post testamentum factum, & à matre nõ institutus, habetur pro instituto. † Si- 1255
mile habemus in præteritione posthumi, quòd licèt regulariter posthumus præteritus rumpat testamentum, † vt in l. Gallus, ff. de 1256
liber. & posthumis; si tamen testator instituat posthumum, non solum videtur instituere posthumum in vtero existentem, sed etiam quoscunque posthumos posteà nascituros, † secundum Barthol. Socin. & 1257
alios, quos dicens communem citat Mantica in d. tract.de cõiect.vltim. volũt.lib.4.tit.8.n.4.facit tex.expressus in l. quidam testamento. ff. de vulgar.& pupil.vbi probatur, quòd coniunctus, qui admittitur iure accrescendi ratione tacitæ voluntatis testatoris, pręfertur substituto expressè nominato: † & ibi notat Bart. nu. 1258
2.& 4.& in l.recõiuncti. ff.de legat. 3. num.33. & est communis opinio teste Bolognino in consil. 66. nu.7. est tex.in l.si iam facta.ff.de cõditio. & demonstration. nam idem est filium non esse natum, vel natum esse testatore ignorante. † vt probat text. 1259
in l.Titius.§.Lucius.ff.de lib.& posthum.& in l.qui iure militari. ff. de milit.

milit. testam. l. cum certi. l. si cum vel in vtero. C. eodē tit. constat ex Bart. in l. filio præterito. ff. de iniusto rupto num. 8. Angel. consil. 208. vers. sic. venio ad secundum, & versic. venio ad tertium, Tiraquel. in l. si vnquam. C. de reuocand. donation. in verbo filios non habens: num. 25. Mantica vbi supra lib. 4. tit. 21. nu. fin. pro hac opinione facit etiam text. expressus in l. fin. ff. de hæredibus instituend. cum qua concordat l. 21. tit. 1. part. 6. vbi disponitur, quòd nominatio tacita, quæ colligitur ex volūtate testatoris, prefertur nominationi expressę,
1260 † est tex. in l. 3. & fin. ff. de adimend. legat. vbi probatur, quòd legatū expressum reuocatur per tacitam contrariam voluntatem. † & pupillaris
1261 tacita, concurrente verisimili voluntate, excludit matrem habentem expressam legis nominationem, & successionem, † vt probat Bart. in l. 2.
1262 num. 4. ff. de vulgar. & pupillar. quē omnes sequuntur, & probatur in l. hæredes mei. §. cum ita. ff. ad Trebel. vbi ex tacita voluntate datur succes-
1263 sio contra verba expressa, † & ex l. nec dnim. ff. de solutio. l. quidam testamento. ff. de peculio legat. l. cum pater. §. filiæ tuæ. ff. de leg. 2. ex quibus iuribus notat Ripa in l. ex facto, §. si quis rogatus nu. 11. ff. ad Trebel. quod secundò nominatus præfertur primo, quando ex voluntate testato
1246 ris constat, & colligitur: † quod nonotant plures Doctores, quos refert Burg. de Paz in consil. 27. nu. 21. Itē pro hac opinione facit doctrina Cephali in consil. 114. nu. 17. qui indiuiduo concludit, quòd prouisio facta in duobus gradibus substitutionum, cēsetur facta quoad alium in medio positum, de quo testator idem dixisset, si cogitasset. † Quibus fundamen 1265
tis remanet responsio ad fundamenta pro contraria parte adducta, & specialiter respōdendo ad l. cum ita legatur: §. in fideicommisso. ff. de legat. 2. dico, quòd in illo tex. ideò nominati expressè præferuntur nominatis tacitè, vel genericè, quia id colligitur non ex verbis, sed ex præsumpta testatoris voluntate, qui per expressam vocationem intelligitur illos magis dilexisse. † Ita singulariter de 1266
clarat Bart. ibidem num. 2. & Socin. consil. 37. volum. 3. & Socin. Iunior consil. 16. num. 17. lib. 1. & ad text. in l. si ita quis. §. penult. ff. de testamen. tutel. respondetur, quòd ille text. procedit in datione tutelæ, quæ est odiosa. † Et hæc est responsio com- 1267
munis, licèt etiam aliter respondeat Molina de Hispan. primogen. lib. 6. cap. 4. nu. 25. cum seqq.

ET repetitio cōditionis, & qualitatis vnius clausulæ priuilegij quando censeatur facta, † tradit, & distin Quæst. 238 1268
guit latè Bart. in l. in repetendis. ff. de legat. 3. & in l. Seiæ. §. Caio. ff. de fundo instruct. Bald. & Doctores in l. quemadmodum. §. hæc verba. ff. ad legem Aquiliam, Ias. in l. si credi tori. ff. de legat. 1. n. 9. Corn. cōsil. 78. lib. 2. Paris. latissimè consil. 18. n. 8. & 21. cum sequentibus, vol. 2. Deci. in c. 1. de iudic. nu. 22. Molina de Hisp. primogen. lib. 1. c. 6. nu. 23. vbi latè tractat Mascard. de probation. vol. 3. conclus. 1265. vbi optime, & omnes agunt de dictione, *Item*, & *hoc amplius*,

amplius, & *eo amplius*, posita in qualibet clausula, vt significet comprehensionem eiusdem qualitatis & conditionis relatæ.
1269 † Et hinc est, quod clausula posita in principio, vel in medio dispositionis, vel priuilegij, censetur reperita & posita in fine; vel in aliquo capitulo, refertur ad precedentia,
1270 † l. 1. C. de liber. preteritis, Clement. 1. in fin. de præbendis tradit Couar. in rubric. de testament. num. 3. qui alios allegat, & innumeros dicta ampliantes & limitātes citat Gratian. in regula 412. & Mascard. de probatio. dicto vol. 3. conclusione 1265.

Quæs. 230. ALBERICVS Præterea ansam præbet notabili quæstioni, qui in l. qui aliena, ff. de negot. gest. § fi. post disputationé tenet, quod si ciuitas aliquod impetrauerit priuilegiū à Principe, & concessum fuerit sibi, & locis ipsius territorij, non tenētur prædicta loca territorij contribuere expensas in impetratione priuilegij
1271 cōsumptas, † pro cuius opinione est text. in l. ex parte, ff. familiæ erciscundæ: vbi probatur, quòd ille, qui in causa propria, licèt communi, expensas consumpserit, non poterit à
1272 socio partem earum repetere. † Sed vt hæc materia magistraliter omnibus sit comperta, hæc distinctio est facienda, quod aut ille qui expendit, est socius, & expendit in causa communi, & in hoc casu debent omnes socij cōtribuere, qui bus vtilitas tangit, per l. cum duobus, §. quidam sagariam, ff. pro socio, aut expēdens nō est socius, & causa quā agit, est indiuidua, & tunc temporis debet contributio fieri, per l. qui aliena, §. fin. ff. de negot. gest. vel nulla adest societas; & causa est diuidua, sed tamē vna eadēq; defensio, & agitur de conseruatione iuris quæsiti, & tunc temporis qui ex sumptibus vtilitaté est cōsequutus, tenetur contribuere tantum pro parte, ex qua vtilitatem accepit, & ipsius causa plus est impensum, & in hoc casu disponit, l. ex parte, ff. familiæ erciscund. quam ita intelligit, summatq; Bart. ibidem numer. 2. & Alberic. in dicta l. qui aliena, §. fin. ff de negot gestis, aut causa nec est communis, nec indiuidua, sed expensum est in vtilitatem vnius, vel multorum, qui ex dicta causa vel sententia, vel de expensis vtilitatem consequi voluit. Et tunc contribuere in expensis tenetur, per l. sed à multo, ff. de negot. gest. l. fin. C. de bonis authorit. iudic. posidend. l. quæ vtiliter, ff. de negot. gestis, & in Alberici opinione ideò territorium contribuere non tenetur, quia ciuitas sibi tantum priuilegium impetrauit, & non animo obligandi territotium ad expensarum solutionem, quod probatur argumento, l. 1. ff. de nouatio. l. in hoc iudicium, ff. communi diuidun. l. si prior, §. sciendum, ff. qui potiores in pign. habean. ibi: *Non enim alterius negotium fecerit, sed magis suum*, & si priuilegium impetratum esset à ciuitate, non tantum sibi, sed territorio, & animo illud obligandi nil dubium, quin tunc temporis omnes de territorrio pro rata expensarum contribuere teneantur, l. si pupilli,

§. si

§. si quis ita. ff. de negot. gest. Et quãdo priuilegium vtili est pluribus, qui illo vti volunt, tunc temporis contri-
1273 buere tenentur pro rata expensarũ,† l. fin. ff. quando appellandum sit, l. vnica in fine. ff. furtim aduersus nautas, ibi: *Ipse quodammodo elegit, qui non reiecit* l. filius familias absente. ff. ad Macedonian. l. sitũ in fine. ff. eodem. l. 1. §. magistrum, versic. cæterum. ff. de exercitoria, ibi: *Passus est eum in naui magisterio vti, ipse eum imposuisse videtur.* Et in tantum supra dicta vera sunt, quòd contribuere tenetur in expensis ille, cuius negotium vtiliter gestum fuerit, etsi effe-
1274 ctum non habuerit, † per l. sed an vltro. §. 1. ff. de negot. gest. ibi: *Sed sufficit, negotium vtiliter gestum esse, etsi effectum non habuit* l. qui mutuũ, ff. mandati. l. seruus. ff. de in rem verso.

Quæst. 240 OBITER in mentem venit interpretatio tex. in cap. 15. de reformatione sessione 25. in S. Concilio Trident. vbi ad finẽ disponitur irritas, & reprobas esse reciprocas, & fraudulentas renuntiationes in filios clericorum in proprijs parentum ec-
1275 clesijs, † pro quo est nouiter notandum, quòd si dempta fraude quidã clericus habens filium renuntiat proprium beneficium in fauorem filij alterius clerici, qui post aliquot tẽpus in remunerationem accepti beneficij reciprocè suum renuntiat beneficium in fauorẽ filij primi clerici renuntiantis, nulla committitur simonia, nec decisioni dicti Concilij Tridentini cõtrauenitur; ita tenet fr. Manuel Rodericus in sua summa. 2. p. c. 56. n. 8. & 9. qui idem affirmat tenendum, licèt præcedat aliqua mentalis intentio reciprocæ remunerationis, quia à principio defuit talis pactio: quod confirmat ex opinione Nauarri lib. 1. consiliorum tit. de renuntiatione consil. 5. fol. 305. qui tenet licere vni Episcopo conferre beneficium in amicum alterius Episcopi cum intentione mentali, quod alter Episcopus per gratificationem, & renuntiationem conferat aliud beneficium in amicum primi Episco-
pi. † Illud verò non est prætermittẽ- 1276
dum in hæc materia, videlicet, quod in casu legis Toleti, quæ est 3. & 4. tit. 7. lib. 7. nouæ compilationis, clericus, & monachus, & monasteriũ, & quælibet alia persona ecclesiastica occupans terminos cõcegiles, prata, vel dehessas publicas, expolians rempublicam amittit fori priuilegium, & quoad restitutionem mali ablati conueniri possunt huiusmodi priuilegiatæ personæ coram iudice seculari remedio, & forma dictæ le-
gis Toleti, † quod est verum, & ita 1277
practicatur secundũ Pelaez de Mieres de maioratu 3. p. q. 11. nu. 12. quẽ sequitur Castillo Bobadilla in politica tomo 1. lib. 2. c. 18. nu. 193. & est tex. expressus in l. 4. tit. 7. lib. 7. compilat. qui dictus Bobadilla vbi supra cum Maranta de ordine iudiciorum 4. p. dist. 11. nu. 38. & cum Speculat. tit. de competent. iudic. §. generaliter nu. 16. in fin. & cũ Matth. de Afflict. in decis. Neapolit. 85. n. 1. tenet, quòd quando aliquis clericus expoliauerit laicum sua possessione, poterit secularis iudex eum restituere ratione

tione extraiudicialis defensæ cũ ge-
1278 nerali citatione, † quod comprobatur, nam quando ecclesia, monasterium, vel aliqua ecclesiastica persona ædificat in alieno solo fabricans nouum opus, etiamsi ædificium esset religiosum, poterit demoliri per mãdatum iudicis secularis, † secũdum
1279 Angelum in l. quãquam. ff. de aqua pluuia arcenda, quem sequitur Auiles in cap. prætorum, cap. 18. glossa fin. in fine, & Bobadilla vbi supra c. 18. num. 153. Et etiam comprobatur, quia iudex secularis poterit demoliri facere, quod fuerit fabricatum, vel ædificatum in via publica, vel in vijs regalibus, vel in publico, & concegili, licèt fuerit fabricatum, vel ędificatum per ecclesias, vel personas ec-
1280 clesiasticas, † l. 1. & 3. ff de via publica. l. 2. §. tractatum ęst. ff. nequid in loco publico, tenet Auendan. de exequendis mandat. Reg. cap. 12. num. 17. & cap. 19. nu. 39. in 1. part. & Azeuedo in l. 8. tit. 7. lib. 7. Compilation. num. 25. & in l. 7. dicto tit. 7. nu. 6. & ciuitas poterit petere ædificatum in
1281 publico, † secundum Bart. & Ioann. de Platea in l. 1. C. de diuersis prædijs lib. 11. & Azeued. in l. 1. tit. 7. lib. 7. Compilat. num. 1. Obuiam etiam fecit illa admodũ intricata quæstio, licèt de raro contingentibus, videlicet an resuscitatus qui bona sua donauerit, vel reliquerit, recuperet
1282 ea. † In qua quæstione videtur tenẽdum, quod bona nõ recuperet; cum etiamsi resuscitatus recuperet filios,
1283 non tamen recuperat vxorem, † secundum Bart. post glossam in l. 4. ff. de legat. Ioan. Bertachin. in tract. de Episcopis. 4. part. §. vltimo, causa finalis nu. 6. in vol. 5. tractatuum Doctorum, & Nauarra de restitutione lib. 1. c. 2. & degradatus si restituatur, non debet iterum ordinari, † cap. si 1284
Episcopus 11. q. 3. tenet Speculat. in tit. de dispensatione. § nunc de Episcoporum versic. 65. nec resuscitatus tenetur iterum baptizari, nec ordinari, † secundum Bartholomęum Bri- 1285
xensem in quæstionibus dominicalibus. q. 54. & est glos. in verbo nunquam in cap. licitè 32. q. 7. nec monachus resuscitatus tenetur redire ad monasterium, † secundum Nauarram vbi supra. Sed contrarium est in 1286
veritate tenendũ in supra dicta principali quæstione, & sic quòd resuscitatus recuperet sua bona: ita resoluit Bart. in d. l. 4. ff. de leg. & Bartholomęus Brixensis in dicta q. 54. & Nauarra vbi supra dicto lib. 1. cap. 2. qui supra dicti Doctores referunt S. Thom. in 4. sententiarum dist. 38. in fin. & Paludan. item in 4. sententiarũ dist. 27. q. 3. quia non dicitur mortuus, qui incontinenti resurrexit, † c. 1287
diuortium de pœnitentia dist. 1. l. si pro patre. §. versum. ff. de in rem verso, & restitutus à Principe ad maiora, hoc est ad vitam, multò fortius restituetur ad minora, hoc est ad bona, l. vltima. C. de sententiam passis. † Nec est inspiciendum, quod 1288
antea fuit, sed quod nunc est, cap. ferrum. 50. distinctione, & qui ita sanatus est, vt restituatur in pristinũ statum, perinde habendus est, ac si nunquam fuisset morbosus, † l. qui 1289
ita. ff. de ædilitio edicto, cap. nõ erit turpis 32. quæst. 1. & testamentum rumpi-

1290 tūpitur restitutione testatoris, † glos. in l. ex his. ff. de leg. communiter approbata secundum Alberic. ibid. num. 1. Alexand. in l. si marito, in princ. ff. soluto matrimonio, Iulius Clar. lib. 3. receptarum sententiarū, §. testamentum. q 83. Nec mirum, si vxor non restituatur marito resuscitato, cum vxor mortuo viro statim
1291 soluta sit à lege viri, † cap. super illa, cap. fin. de secundis nupt. cap. quòd si dormierit 31. q. 1. l. nec ab initio. C. de nupt. Nec mirū, quòd resuscitatus iterum non ordinetur, nec baptismū recipiat, quia character ordinis, & baptismi, tanquam inhærens animæ, non reiteratur, nec perditur
1292 eius virtus, † secundum omnes supra relatos Authores.

Quæst. 241 Cap. 29. NEC illud est prætermittendū, vtrum pro debitis prædecessorum, vel ante matrimoniū contractis, possit in bonis dotalibus datis marito æstimatis executio fieri à creditoribus mulieris virtute instrumenti guarentigij.
1293 † In qua notabili quæstione videtur affirmandum, executionem nullatenus fieri posse, quia dominiū, & periculū transit ad maritum, quādo bona dotalia æstimantur, † l. ple-
1294 rumq; ff. de iure dotium cum materia: & maritus est dominus rerū dotaliū, per l. doce ancillam cum materia. C. de reiuendicat. Et quòd in bonis dotalibus executio fieri non possit matrimonio constante, probat tex. in l. Titia, l. mulier bona, ff. de iure dotium, l. fin. §. si à socero. ff. quę in fraudem creditor. l. ob maritorū, C. ne vxor pro marito. l. 77. Tauri, l. 10. tit. 9. lib. 5. Recopilat. tradit Pa-

Iac. Rub. in cap. per vestras. §. 66. n. 13. tex. & ibi Doctores in l. quinque legibus. ff. de bonis damnatorum fortis tex. in l. 2. C. de his, quæ in fraudē credito. l. 7. tit. 15. par. 5. post mediū, tradunt Doctores in l. à diuo Pio. §. in venditione. ff. de re iudic. Barbosa in l. 2. ff. solut. matrimon. 1. p. nu. 38. & in 5. part. n. 10. & Baeça de inope debitore cap. 15. nu. 21. Sed nihilominus est tenendum posse fieri executionem in bonis dotalibus pro debitis vxoris ante matrimonium contractis, text. est expressus in d. l. mulier bona. ff. de iure dotium: & ita resoluit Capitius in decisione 128. nū. 4. & 5 qui ita iudicatum, ait tex. in l. 14 tit. 20. lib. 3. fori, vbi Montaluus in glossa verbo *en vno*, qui ait, ita practicari, & esse de stylo Cancellariæ, tenet Bal. Nouel. de dote. 7. p. priuilegio 18. lib. 5. & Guid. Pap. in decis. 447. & traditur in 7. tomo communium opinionum in nouis, pag. 312. col. 2. Baeça vbi supra n. 23. & Ioan. Gutier. in practicis quæstio. lib. 2. q. 26. num. 9 tenet Azeued. in l. fin. tit. 21. lib. 4. Recopil. num. 19. Et ratio est, quia bona non dicuntur nisi deducto ære alieno, † l. subsignatum. §. 1295
bona. ff. de verborum significat. & comprobatur, quia contra illos, quibus omnia bona donantur, transeūt omnes actiones actiuæ, & passiuæ & onera hæreditaria, tāquam si verè hæredes fuissent, † per text. mirabi- 1296
lem in l. cū filius. §. Lucius. ff. de leg. 2. vbi tenet Bart. & in l. nomen. §. filio. ff de legat. 3. tenet Castellus in l. 21. Tauri glos. final. quæ dicta l. 21. Tauri probat de iure regio, quòd hæredes

hæredes & legatarij, qui repudiata hæreditate legatũ acceptauerint, tenentur ad debita defuncti pro rata, tanquam si verè hæredes stitissent,
1297 † & vnus ex casibus, pro quibus maritus perdit dotẽ, & eius administrationem constante matrimonio est, per debita ante matrimonium contracta,
1298 † text. in l. fin. ff. de iure dotium, vbi Bart. & Doctores, & tenet Bart. in l. quamuis per text. ibi, ff. soluto matrimonio. nu. 1. & Alex. num. 4. probat text. in l. 11. tit. 9. lib. 5. Recopil. & Anton. Gom. in l. 78. Taur. nu. 6. vbi dos confiscatur cõstante matrimonio tam in proprietate, quàm in vsufructu. His sic determinatis restat nunc responsio ad fundamenta pro contraria parte adducta, & ad dictam l. doce ancillam de reiuendicat. respõdetur,
1299 † quòd maritus non est verè dominus bonorum dotalium, & illius dominus est, quaten' attinet ad res vxori fauorabiles, ita Gregor. Lopez in l. 7. tit. 11. part. 4 glos. verbo, *Deue ser señor*. Et quòd maritus ficto modo sit dominus rei dotalis, & mulier sit verè domina, defendit Castill. de vsufructu libr. 1. cap 4. maximè à nu. 21. & ad text. in l. plerumque, ff. de iure dotium, vbi probatur, quòd æstimatio rei dotalis facit emptionem, & quòd transeat periculum in maritum. Responde quòd intelligitur, quod facit emptionem, quoad periculũ tantum, & non quoad alia,
1300 † glos. verbo, vera in d. l. plerumq; §. si autem, l. 19. titul. 11. part. 4. vbi Gregorius Lopez in glossa verbo, *Apreciamiento*, & etiam respondetur iuribus, & Doctoribus affirmantibus & probantibus, quod non potest executio fieri in bonis dotalibus, esse verum in debitis personalibus contractis constante matrimonio, & non in debitis contractis ante matrimonium, virtute obligationis guarentigia, ita resoluunt omnes supra relati Doctores; qui ita di cunt interpretari dictam l. fin. §. si à socero; & alia iura pro dicta prima opinione adducta, & l. 2. C. de his quę in fraud. loquitur in actione per sonali, non tantum in reali & hypotheca, † quę oritur ex expressa, vel ge 1301
nerali obligatione bonorum pręsentium & futurorũ, † per l. fin. C. quæ 1302
res pignori obligari pos. l. si generaliter, C. qui potiores in pig. habeantur, & ex Rebuf. ad Regias constit. Gallicas, titul. de costitutionibus red dituum, glos. 8. num. 14. l. obligatione generali, l. Paulus in principio, ff. de pignoribus optime ipse Rebuf. vbi supra gloss. 14. numer. 3. & quod d. l. 2. tantũ loquatur in personali de se patet, probatq; nostrã opinionem quando præcesit bonorum obligatio. ibi, *Quibus pignorata in dotem data non docentur*, vbi Bartol. notat, quòd tunc non competit actio creditoribus, quando res in dotem datæ non sunt obligatæ à prædecessore, & ita tenent Paul. de Castro, & Salicetus ibidem in principio, & etiam dicta l. 7. titul. 15. part. 5. adducta pro contraria opinione, loquitur tantum in actione personali, probatque nostram conclusionem, & omnia supra dicta, † ibi: *Quando la persona es obli-* 1303
gada

gada solamente por el deudor, y no los bienes, & hoc probat l. 11. titul. 14. dicta part. 5. ibi: *Non obligando sus bienes*, vbi Gregor. Lopez in glos. 1. dicit, ex hac bonorum obligatione induci generalē bonorum hypothecam. Sed tamen in principali quæstione vix in praxi obtinere potui apparente marito, tanquam tertio oppositore pro suo iure, & interesse cōstante matrimonio, licèt hanc meam opinionem teneat Curia Philippica 2. p. §. 11. num. 6. qui idem in socio tenet ibidem ex opinione Bart. in l. eadem. ff. de duobus reis, & ex Decio in consil. 98. num. 2. vol. 1. & est vidēdus Peregrinus de iure fisci lib. 5. tit. 1. de publicat. bonorum, num. 117. cum sequentibus.

Quæst. 242 SÆPE sæpius in praxi obuenit, vtrum qui vtitur priuilegio pro parte, conseruet in totum. In qua quæstione Bart. in l. 1. §. si quis hoc interdicto. ff. de itinere actuq; priuato in principio, tenet in totum cōseruari:
1304 † quod intellige, nisi alius non vtatur alterius partis priuilegij, quia existenti in possessione per vsum partis nō
1305 conseruatur ius totius, † cap. auditis de præscription. c. dilectus de cap. monachorum, Felin in d. c. audistis num. 19. quibus contrariari videtur opinio ipsius Bart. in l. vsum aquę, C. de aquæductu lib. 11. vbi tenet, quòd qui habet amplissimum priuilegiū, & eo stricte vtitur, nō poterit posteà
1306 large vti, † quam Bàrtholi opinionē sequitur Alex. cōs. 33. vol. 5. Minhc. lib. 1. controuersia: vsufreqüent. cap. 2. à num. 7. & est vera, & communiter recepta secundum Hortigas in patrocinio pro ciuitate Cęsaraugustæ in 3 p. n. 41. & 42. quia priuilegia consuetudine interpretantur, † cap. 1307
cum dilectus de consuetud. c. quod dilectio de consanguinitate, & affinitate, in quo sufficit consuetudo decennalis, nec est necessaria immemorialis, & quadragennalis, vt in dicto cap. cum dilectus, vbi Panormitan. num. 7. & in cap. certificari de sepulturis num. 2. late Molina de Hispan. primogen. lib. 2. cap. 6. num. 58. Sed ne detur aliqua antinomia in opinionibus Bart. est notandum, quòd is, qui retinet proprietatem, videtur acquirere totum per vsum partis, non tamen is, qui de nouo acquirit, † secundum dictum Bart. in di- 1308
cto §. si quis hoc interdicto in principio, qui enim pro parte possidet, totum possidere videtur, † l. si stillici- 1309
dij. §. fin. & l. 2. ff. quemadmodum seruitut. amittantur, l. 1. §. hoc interdictum, ff. vti possidetis, l. volūtariæ, C. de excusation. tutorū: & ideo non est mirum, quòd vtens priuilegio stricto modo, cum sibi competat amplissimo modo, præiudicet sibi, cum priuilegium sit stricti iuris, vt sæpe numero recensui, & eo vtens stricto modo videtur se conformare cum iure communi, ad quod de facili reducitur per l. 2. C. de noxalibus action. & quando priuilegium concernit exercitium, & non merā substantiam, vtens in parte nō sibi præiudicat in alijs separatis, † text. est in 1310
dicta l. voluntariæ, C. de excusatio. tutorum, vbi Salicer. num. 3. ad fin. & etiam quando competit priuilegium pluribus personis, vel pluribus

S rebus

rebus, licèt quis vtatur in vno, non
1311 videtur renũtiare in alijs.† Et ad hoc allegat dictã legẽ voluntariæ Panormitanus in cap. cum accesſiſſent de constitutio. num.fin.& ideo eſt vera doctrina Bart. in d. l. vſum aquæ, quia per tex. quem allegat, vtens priuilegio ſtricto modo non poterit eo vti largo modo: nam talis vſus redũdaret in præiudicium iuris publici, & licentia data ibi hauriendi aquam de publico aquæductu, vel à Principe, vel à conſuetudine, erat in certa
1312 quantitate limitata, † vt probat tex. in dicta l. vſum aquæ, ibi: *Ita tamen, vt quantitatem ſinguli, quam veteri licentia percipiunt, more vſq; in præſentem diem perdurante percipiant*: vbi gloſſa in verbo licentia, ibi: *Licẽtia Principis, vel conſuetudinis*. Ex quo ſequitur, quòd regula ſubrogatum non habet locum in priuilegijs,
1313 † ſecundum communiorem opinionem Doctorum in l. ſi quis eum. §. iniuriarum. ff. ſi quis cautio. Azeuedo in l. 1. tit. 1. lib. 6. Recopilat. num. 27. qui Azeued. vbi ſupra num. 56. cum Pelaez de maioratu in q. 51. tradunt latè, vtrum lex diſponens de nobili, vel ciue, vel confratre in confraternitate nobilium, extẽdatur ad no-
1314 biles per priuilegium, † qui Authores plurimas leges allegant, & interpretantur in dictis locis.

Quæſ. 243 E T eſt notandum in hac materia, quòd minæ, & venæ aureæ, vel metalli ſemper cenſentur exceptæ
1315 in conceſsione caſtri, vel villæ, † per l. 5. tit. 15. par. 2. vbi gloſſa verbo *emineras*, tenet Carol. à Graſal. lib. 1. Regaliũ Franciæ c. fin. pag. 303. Matth. de Afflict. in deciſ. 321. & Azeued. in l. 2. tit. 13. lib. 6. Compil. n. 2. & priuilegia derogantia quibuscunq; perſonis non derogant collegio, & vniuer-
ſitati, † ex peculiari ratione tradita à 1316
Bald. in authen. item quicunq;. C. de Epiſcop. & cler. vbi Paul. & idẽ Bald. in rubr. C. ad Trebel. Felin. in c. eã te de reſcriptis, Roman. in l. ſi quis mihi bona. §. ſeruus de acquir. hæredit. Iacob de Sancto Georgio in l. collegium. C. de hæred. inſtituen. & Caſſan. in conſil. 1. Quod ſecus erit, quãdo priuilegium continet materiam merè fauorabilem, & reipublicæ cõuenientem, quia tũc eſt facienda extenſio, & cõprehenduntur collegia, & vniuerſitates, & omnes perſonæ, tam maſculi, quàm fœminæ vniuer-
ſitatis, & capituli, † vt tradit Domi- 1317
nic. Ian. Andr. & alij Doctores in c. cum in illis. §. 1. de præbend. lib. 6. & Doctores quos refert, & ſequitur Azeuedo in l. 22. tit. 7. lib. 7. Compilat. à num. 3. vſq; ad 6.

P V L C H R V M deinde dubiũ Quæſ. 244
eſt, vtrum ſi aliquis vicinus alicuius loci non liberi, nec exempti à rebus *de labrança, y criança* habeat pecora vel armenta acquiſita in prędicto loco, & admiſſus fuerit pro vicino in aliquo loco libero, vbi nõ ſoluitur gabella de rebus, *de labrança, y criança*, & poſtquã admiſſus fuerit ad prædictã vicinitatem, vendit prædicta pecora, vel armenta acquiſita in dicto loco non exẽpto: ſit immunis à ſolutione gabellæ, & dicta pecora, vel armenta dicantur *de labrança, y criança*. † In qua quęſtione affirmandum 1318
cenſeo illa pecora, & armẽta acqui-
ſita

sita anteà in loco non libero, non esse exempta à prædicta gabellæ solutione, nec dici *De labrança y criança*, nam illa qualitas nouę vicinitatis, nec illa, *De labrança y criança*, nõ erat acquisita anteà quàm ille admissus fuerat in ciuem illius loci liberi & exempti, pro quo allego text. expressum in materia priuilegij, in l. Titius, ff. de militari testamento, vbi probatur, quod testamentum inualidum factum à pagano non validatur, si posteà miles decedat sub eodẽ testamento; nec priuilegium militare extendetur ad testamentum inualidum, & absque solemnitate anteà
1319 factum, † & est text. in l. in delictis, §. si extraneus, ff. de noxalibus, vbi probatur, quòd dominus factus alicuius serui non tenetur pro debito
1320 serui anteà facto, † & faciunt tradita à Collantes in pragmatica rei frumentaræ, lib. 1. cap. 3. num. 9. & text. in l. 14. tit. 18. lib. 9. Recopilat. ibi: *De la cria y labor, q̃ en el termino della se hiziere*, & l. 17. eodem tit. ibi: *Y cosas que en la dicha villa y sus terminos tuuieren, y trataren, y no fuera della:* & in omnibus priuilegijs, quę ego viderim, præsertim in priuilegio meæ ciuitatis de Ronda; hæc sunt verba; *Que los vezinos de Ronda seã libres, y no paguen alcauala de las cosas, que en qualquiera manera tuuierẽ y adquirieren de su labrança y crian-*
1321 *ça*, † vbi probatur, quòd priuilegiũ conceditur rebus acquisitis *de labrãça y criança*, his qui iam sunt vicini, & post hanc vicinitatis qualitatem adquirunt res *de labrança y criança*.
1322 † Et facit dictum Angeli in §. in prouinciarum. in authentico, vt factæ nouæ constitutiones, quòd si testamentum factum sit legitimè à muliere, & postea facta sit constitutio, quòd testamentum mulieris non valeat sine præsentia duorum agnatorum, quod si mulier habuit facultatem mutandi testamentum, & adhibendi præsentiam duorum agnatorum, & non adhibuit, irritabitur testamentum, † quem sequi- 1323
tur Ripa in tractatu de peste in §. de priuilegijs vltimarum voluntatum, numer. 31. Et ratio est, quia illa qualitas adhibendi duos agnatos debet interuenire tempore facti testamenti, & quotiescunque aliquod nouum statuitur, ad futura tantum, & non ad præterita extẽditur, † cap. 1324
21. & fin. de constitution. cum concordantibus, vbi Doctores, text. in l. leges, C. de legibus, l. fin. titul. 14. part. 3. ibi: *Esto es, porque el tiempo en que son començadas, y hechas las cosas, deue siempre ser catado*, lege legem, C. de naturalibus liberis, vbi probatur, quòd lex cassans intelligitur quoad futura; & non quoad præterita, † text. in l. licèt canon de 1325
electione, lib. 6. ibi: *De cætero facien das*, vbi glossa verbo de cætero, quam dicit singularem Veroius in cap. penultimo de iudicijs num. 38. & Felin. in cap. fin. de constitutio. & etiam facit, quòd quando lex vel statutum liberat aliquem à præstatione alicuius rei, intelligitur quoad futura, non quoad præterita, † ita Ioan. 1326
Faber, & Salicet. in authẽtica ingressi, C. de sacrosanctis Eccles. Abb. in cap. præsentia de probatio. num. 64.

S 2 Rode-

Roderic. Xuar. in quæst. maioratus colum. penult. Palac. Rub. in rubr. de donatio. §. 32. col. fin. & Baeça de inope debitore cap. 34. numer. 12. & item facit illud Bartoli in l. 2. §. filijs, ff. de decurionibus, quòd natus ex milite, ante militiam non dicitur
1327 miles. †

Quæst. 245 Cap. 30. MVLTOTIES deinde dubitatum vidi circa pragmaticam nouam agricultorum, in quantum attinet ad secundum illius capitulum & clausulam, vbi priuilegium agricultoribus conceditur, ne eorum personæ capiantur intra diffinitum in ea tempus, pro quo cum debito ciuili, vtrum in hac generali dispositione debitum fiscale comprehẽdatur, vel censeatur exceptum, sicuti in pri
1328 mo capite dictæ pragmaticæ. † In qua quæstione Collantes in suo tractatu rei frumentariæ in explicationem dictæ prægmaticæ facto, in lib. 2. c. 5. neruosè defendit, debitum fiscale etiam comprehendi in dicto 2. capite, & clausula illius pragmaticæ, pro eoque colonum, nec agricultorem capi non posse, id asseuerans cõtra Regnatum lib. 1. c. 7. quẽ ipse refert allegãs pro sua opinione multa iura & decisiones, præsertim l. colonos nunquam, C. de agricolis & censitis, libr. 11. qui text. videtur pro sua opinione expressus & allegans, l. doli clausula, ff. de verborũ obligatio. & l. sanctio legum, ff. de pœnis, l. alimenta, §. Basilicæ, ff. de alimen. & cibar. legat. vbi probatur, quòd clausula generalis non extẽditur
1329 ad anteà specificata, † & pro ipsius opinione potest adduci tex. in l. non puto, ff. de iure fisci, vbi probatur, quod in dubijs contra fiscũ est iudicandũ: qui non censetur priuilegiatus nisi in casibus à iure expressis, † & 1330
vbi fiscus non habet speciale priuilegium seruatur ius cõmune, per l. placuit in fine, ff. de iure fisci, & in generali statuto, etiam venit causa fiscalis, nisi reperiatur speciale priuilegium, per quod eximatur, † ita tradit Dec. 1331
in cons. 5. & cons. 301. & in l. 2. C. vnde liberi, Ægidius Bosius in sua practica titul. de fisco, & priuilegio eius numer. 75. & hoc priuilegium fuit motu proprio à Principe concessum agricultoribus, quo casu habet vim priuilegij, & latissimè contra eum est interpretandum, † l. bene- 1332
ficium, ff. de constitutio. Principum, latè Cępola consilio ciuili 66. nu. 9. Gram. decis. 59. nu. 55. Azeued. in l. 2. tit. 14 lib. 4. Recopil. nu. 26. & quãdo speciale præcedit, & posteà sequitur generale, tũc appositio principalis impedit omnia cõprehendi, † ita 1333
Greg. Lop. in l. 3. tit. 10. p. 6. glos. 1. vers. Sed quãdo. Sed his non obstãtibus contrariũ verius est, & tenendũ hoc est, quòd in dicto secundo capite, & clausula dictæ pramagticæ debita fiscalia censeantur excepta: proeisque agricola capi possit: † quod 1334
probatur, quia illa generalis dispositio, de qua in dicto secundo capite, & clausula dictæ pragmaticæ includit omnes casus primę clausulæ, licèt maior ratio in vno, quàm in alio videatur, l. 1. §. quod autem, ff. de aleatoribus, l. 1. §. generaliter, ff. de legat. præstãd. tradit Dec. in cons. 5. & 61. qui in d. cons. 61. dicit, id procedere, etiamsi

etiam si casus sint priuilegiati, & tenet Bald. in l. in fraudem in fine, ff. de testamento militis, & generalis sermo sequens non refertur ita vt excludat ea, de quib' speciliter est pro-
1335 uisum, † per l. quoties, ff familiæ erciscund. quam legem malè allegat pro se Collantes, & est tex. in l. cum ita legatur, §. qui plures, ff. delega. 2. tenet Oldr. consl. 121. incipit, ad primam quæstioné, qui in n. 14. nostrá tenet opinionem, videlicèt, quòd nõ excludatur exemptio & priuilegium fiscalis debiti posita in prima clausula per clausulam secundam nullam de fisco faciens mentionem; allegãs l. si quis priores in fin. ff. ad Trebell. l. penult. ff. de euictio. vbi hoc probatur. Facit etiã pro nostra opinione vera, quòd in omnibus priuilegijs & immunitatibus semper fiscus ex-
1336 cipitur, † l. licitatio, §. fiscus, ff. de publican. & vectigalibus, l. 3. tit. 18. libr. 9. Recopil. & quòd priuilegia fisco damnosa non debét impetrari, l. nec damnosa, C. de precibus imperato. offerendis: nec contra fiscum, cui iura subueniũt, est temerè iudicandũ;
1337 † secundum Couar. lib. 1. variarum, c. 16. n. 1. & si Princeps nil disponere vult in tertij preiudicium, per l. 2. §. merito, & §. si quis à Principe, ff. ne quid in loco publico, cap. quãuis de rescript. lib. 6. l. 2. tit. 14. lib. 4. Re-
1338 copil. vbi tradit Azeued. † à fortiori est iudicandũ, quòd in sui ipsius præiudicium nil disponere vult, quando quidem Princeps in dubio nõ videatur, nec presumatur velle præiudicare fisco, ni in quãtũ expressam faciat
1339 mentioné contra fiscum, † c. super eo de officio delegat. Alex. in cons. 86. in fin. vol. 1. Anton. de Butr. in c. vt debitus honor de appellatio. Cassane. in consuetudi. Burgũdiæ, rubr. 8. §. 5. n. 56. fol. 296. & semper authoritas disponentis excepta censetur in generali dispositione, † c. imperialis 1340
ad fin. de prohibita feudi alienatione in vsibus feudorum, c. venientes de iure iurando, cap. constitutus de rescriptis, vbi scribentes, l. imperatores la 2. ff. ad municipalem, cap. significasti de electione, & in generali dispositione semper censetur excepta persona disponentis, † l. obligatione 1341
generali, ff. de pignoribus, l. inquisitio, C. de solutio. Azeued. in l. 3. tit. 18 lib. 9. Recopil. nu. 4. Lasarte de decima, c. 18. n. 94. & in c. 19. n. 8. Anto. Gabr. in vol. 3. communium opinionum tit. de verbor. significat. cõclus. 9. Et probatur expressè nostra vera opinio in l. 25. tit. 13. lib. 8. Recopil. vbi expressè cauetur, quòd agricola possit capi, & incarcerari pro debito fiscali: & dispositio dictæ pragmaticæ cùm sit noua, & generalis, non corrigit legem specialem habentem specialitatem in eadẽ materia. † Sed 1342
est intelligenda cum specialitate & distinctione legis antiquæ, l. sciendum in principio, ff. qui satisdare cogantur, vbi glossa verbo non compelli, quam dicit notabilem Bar. ibidem n. 2. & Ias. nu. 4. & in l. bonorum, C. qui admitti n. 13. & est glos. similis in l. 3. C. de silentiarijs, lib. 12. text. in l. in fraudem, § fin. ff. de militari testam. tradit Ripa in l. 1. ff. soluto matrim. nu. 14. & 15. & latius in l. fin. C. de reuocandis donatio. n. 70.

& Costa in cap. si pater de testamen. lib. 6. in verbo habens n. 9. & Menochius de adipiscend. possess. 1 remed. 3. nu. 79. & Molina de Hispan. primogenijs lib. 1. c. 23. n. 10. qua verissima opinione sic retenta, restat responsio ad fundamenta allata per Collantes pro sua opinione, & in primis ad l. colonos nunquam, C. de agricolis & censit. lib. 11. cui respōde, in ea expressè probari, colonos posse incarcerari pro debito fiscali imposito in proprijs prædijs, & non pro debito
1343 dominorum, † ita glossa in verbo colonos in prædicta lege, & est tex. in l. omnes profugi, vbi glossa, & in l. hi penes, §. sanè, C. eodem titul. & vtrobique tenet Ioan. de Platea præsertim in d. l. colonos nunquam in principio, & Bar. in dictis legibus, maximè in dicta l. hi penes in principio, & ad dictam legem doli clausula, ff. de verborum obligat. Respondetur, quòd si dispositio, & clausula est vna propria, non extenditur dispositio generalis ad specificata: sed quando est in diuersis clausulis, & in dispositione legali, tunc clausula secunda intelligitur cum qualitatibus, & specialitatibus primæ clau-
1344 sule, † ita resoluit Paul. de Castro in dicta l. doli clausula nu. 3. & Bart. in l. 2. §. 1. ff. de noui operis nuntiat. n. 6. & etiam respondetur, quod in dicta l. doli clausula non refertur secūda clausula ad specificata, quia actio de dolo tanquam iniuriosa, famosa, & odiosa non extenditur de casu ad casum, ita respondet Paul. de Castro in dicta l. 1. §. 1. ff. de noui operis nūtiat. nu. 4. post medium. Et similiter respondetur ad l. sanctio legum, ff. de pœnis, quòd loquitur in odiosis, & pœnalibus, † vt ibi notat Bart. in 1345
principio, & ideo in prędicta lege clausula generalis ibi posita non extenditur ad specificata. Et ad legem nō puto ff. de iure fisci pro prima opinione adductam respondetur, quòd loquitur in casu, quādo fiscus agit de lucro captando, & de pęna contra aliquem, & quando contendit contra tertium in casu dubio, † secundū 1346
Couar. qui ita prædictam legem interpretatur in lib. 1. variarum resolutio. c. 16. nu. 1. & multa alia fundamēta ponit dictus Collantes pro nostra vera opinione in dicto c. 5. n. 5. quibus nec respondet, nec potest dari iuridica responsio: & dispositio tex. in dicta l. alimenta, §. basilicæ, ff. de aliment. & ciba. legat. quam Collātes pro sua opinione allegat, loquitur in legato alimentorum, quod de sua natura non est reiterabile, † se- 1347
cundum Bart. ibidem, & Laram de Cordoua de alimentis, §. sed si filius à n. 48. cum sequētibus, & Michael Grassum de successionibus in §. ius accrescendi, quæst. 17. & traditur in 4. vol. communium opinionum in nouis pag. 1333. conclus. 47. pro qua nostra vera opinione facit, quòd quando Princeps concedit priuilegium & immunitatē conductoribus gabellarum, vel his, qui aliquid fisco soluere tenentur, magis considerat causam fisci, quā causam prædictorum conductorum, † text. in l. sem- 1348
per, §. conductores, ff. de iure immunitatis: & clausula apposita in principio legis, vel dispositionis, censetur repetita

repetita in omnibus capitulis ſequẽ
1349 tibus, † ita Azeued. in l. 6. tit. 15. n. 2. & in l. 1. tit. 11. lib. 4. Recopil. nu. 6. & 7. Boer. decis. 146. n. 2. cum ſeqq. & Thom. Gram. in conſ. 6. criminali nu. 17. Caſſane. in conſuetudinibus Burgundiæ fol. 135. nu. 3. & fol. 260. num. 46.

Quæſ. 246 Cap. 31. SED Pro interpretatione & explicatione priuilegiorum & inſtrumentorum, eſt notandum, quòd virtualiter contentum in priuilegio, ſeu ſcriptura intelligitur expreſſè ſcriptũ
1350 in ea, † per l. aſſe toto, ff. de hæredib' inſtituend. l. ſi ita ſcripſere, ff. de conditio. & demonſtratio. ita tradit Roderic. Xuar. in l. poſt rem iudicatã, ff. de re iudicata ampliatione 2. nu. 2. & Parlador. de rebus quotidianis, c. fin. in 1. par. §. 21. ampliat. 4. n. 19. & Eſcobar de ratiocinijs c. 33. n. 19. ad finem, ex quo ſequitur, vtrum ſicuti ſtatur declarationi tabellionis in du-
1351 bijs procedẽtibus ab ſcriptura, † per l. ſi quis decurio, §. fin. ff. ad legem Corneliam de falſis, l. ſi librarius, vbi Bart. ff. de verbor. ſignific. & in l. 1. §. fin. ff. quemadmodum teſtamenta aperiantur, hæc regula procedat, & habeat locum in priuilegijs? Et aſſeuerandum eſt, locum non habere,
1352 † quando quidem priuilegiorum interpretatio, vt iam in ſuperioribus dixerim, ſoli Principi competat. Et vtrum priuilegium conceſſum ſimplici perſonę extendatur ad miſtam,
1353 † tradit latè Iaſ. & quos ipſe refert in §. omniũ, inſtituta de actionibus à num. 30. vbi de quæſtionibus, vtrũ priuilegium conceſſum ſpurio extendatur ad ſpurium & inceſtuoſum

ſimul. † Et legitimatio conceſſa na- 1354
to ex ſoluto & ſoluta extendatur ad natum ex adulterio. † Sed cum pę- 1355
na exilij ſit duplicatio tantum, ſecundum Anton. Gom. in 3. tom. variarũ cap. 8. num. 1. † eſt notatu dignum, 1356
quòd ſententia exilij lata contra delinquentem tali pęna adiecta, quòd ſi non ſeruauerit tempus exilij, condemnatio intelligatur facta ad triremes, erit nulla, & poterit retractari, etiamſi à reo condemnato præſtitus ſit conſenſus, † per gloſ. & Bald. in 1357
l. ſi diuerſa, C. de tranſactio. gloſ. verbo, *No vale*, in l. 13. tit. 22. p. 3. quia in dicta ſententia adeſt nullitas ratione exceſſus.

ET Eſt optimum verbum in hac Quæſ. 247
materia, quòd debitor, qui promiſit ſtare iuramẽto creditoris circa damna & intereſſe, poteſt ante iuramentum reuocare iſtam conuentionem ſi creditor mutauerit conditionem in deterius, † ita reſoluit Gom. Arias 1358
in l. 64. Tauri nu. 47. pro quo ex tex. expreſſus & egregius in l. cum quis, ff. de ſolutio ibi: *Si in eodem ſtatu mãſerit, quo fuit, cum ſtipulatio interponeretur.* Et ibi: *Tacitè enim hæc conuẽtio ineſſe ſtipulationi videtur, ſi in eadem cauſa maneat.* † Quam deciſio- 1359
nem tenet Anchar. in conſ. 394. nu. 4. & eſt text. in l. 1. tit. 14. p. 5. verſic. *Otroſi dezimos, que ſi eſto que era pueſto*, quod extende ad procuratorem, factorem, tutorẽ, & teſtamẽti executorem, cuius mandatum reuocatum cenſetur, ſi cõditionẽ in deterius mutauerint, † quod tenet dictus Gom. 1360
Arias in l. 31. Tauri nu. 1. cum ſeqq. & Socin conſ. 112. n. 15. lib. 1. Alciat.

de præsumptio.regul.2.præsumptione 16. num.4.per l.pater hæredis, §. fin.ff.de testamentaria tutela,l.liberto,§.Largi',ff.de annuis legat quod placuit Castello in l.33.Tauri nu.3. tenet Gratianus in regul.389.quibus conuenit interpretatio l.7.tit.19.lib. 9. Recopil. vbi certa forma seruari iubetur in adiectione,& oblatione, *del quarto* , qua deficiente corruit actus: quòd ille,qui legis solennitatem in oblatione non impleuit, poterit eam supplere, & adimplere intra tempora à prædicta lege Regia præ
1361 fixa & assignata, † quod resoluit Mexia ad legem Toleti 1.par. fundamẽto 12.nu.14.per ea,quæ ibi recenser, quem vide. Vnum tamen peculiare priuilegium concessum est in iure viduis atq; pupillis, ita quod si Princeps primo loco cõcessit priuilegiũ, seu exemptionem viduis, aut pupillis,& demum concessit aliud priuilegium alteri,quod aduersaretur primo priuilegio,dicens quòd illud vltimum concedebat aliquo alio priuilegio non obstante, hoc vltimum priuilegium non derogat anteà cõcessum in fauorem viduarum, & pupillorum,nisi per specialem mentio
1362 nem & derogationem,† per ea quæ traduntur à Thom.Gram. in in decisione 20.à num.1.

Quæst.248 QVIBVS Cõuenit, an socius vel aliquis de his, qui in id quod facere possunt, cõueniantur,si totum soluere promittant, videantur illi suo
1363 priuilegio renũciare, † quãdo quidẽ socius,& alij relati in l.sunt qui in id, ff.de re iudi.& in l.verũ.ff.pro socio, & in l.1.tit.15.in l. 15.tit. 10.p. 5.habeãt priuilegiũ,ne in plusquã facerẽ
possint,cõueniãtur.† Et pro parte ne 1364
gatiua , & sic quòd tacite per dictã obligationẽ de soluendo totũ debitũ nõ videantur prædicto priuilegio renũciare,facit l.legitimã,ff.de petitione hæreditatis,vbi probatur,quòd nemo videtur tacite iuri suo renũtiare,
† de qua lege est videndus Messia ad 1365
legẽ Toleti 2.p.in responsione ad 6. fundamentum à principio. Sed pro parte affirmatiua est veritas,hoc est, quòd prædicti præuilegiati,qui non possint cõueniri in plus quã facere possint, in totum possint conueniri, si totum soluere se obligauerint: quãdoquidem videantur suo priuilegio renũtiare:ita tenet Ias. & alij Doctores,quos ipse refert in d.l.sunt qui in id,ff.de re iudicat. col.1.& Ioan.Gutier.in l.nemo potest,ff.de legat.1.in num.320.Obiter tamen se offert interpretatio text.in l.nihil proponi,ff. de legat.1.& in l.fin.§.fin.ff.de contrahenda emptione circa quorũ interpretationem hæsitant valde Doctores, vtrum ratione præstationis annuæ,de qua in dictis iuribus,inducatur demonstratio tantũ, vel actio personalis,vel realis , & hypotheca,
† de quo est videndus Bart. in dictis 1366
legibus,& Salazar de vsu & consuetudine,c.11.n.34.& Velasc.consult. 82.n.8.Gama decis.30.à n.1.Aluar. Velasc.de iure emphyteut.1.par. q. 32.Ioan.Garc. de expensis & meliorātio.c.4.nu. 30. & refert quamplures Doctores Flores de Mena in additio. ad Anton. Gamam decis. 13. & Thom. Grammaticus decisione 90.num.1. Mantica de coniectura ta

mente

mente defuncti lib. 9. tit. 2. num. 5. Aymon consil. 301. num. 5. Marcus Anton. Peregrin. de fideicomis. art. 16. nu. 110. Gigas de pensio. q. 62. n. 19. & 20. Padilla in l. in prouinciali nu. 6. C. de seruitutibus, Claperius in sua centuria causa 42. quæst. 1. nu. 11. Quintilianus Mandosius in additio. ad consilia Romani consilio 338. lit. B. Couatr. in cap. Rainuntius de testament. §. 10. num. 1. Felicianus de censibus lib. 2. c. 5. num. 7. qui supra dicti Doctores plurima notatu digna referunt, in quibus non est insistendum, cùm ex professo ad nostrã materiam non pertineant. Sed illud tantum, quòd quandò relictum vel præstatio attinet ad alimenta, eorũque ratione relinquitur, fauore alimentorum inducitur actio realis, & hypotheca, & non actio persona-
1367 lis, nec asignatio tantum, † secundũ Roman. consi. 388. nu. 3. & Flores de Mena in practicis quęstio. quęst. 18. num. 2. & est glossa in l. Lucius, ff. de aliment. legatis, l. cum hi vers. idẽ si ageret, ff. de transactio. l. Gaius ff. de annuis legat. l. 2. ff. de aliment. legat. tradit Paul. Castrensis consil. 358. n. 3. & Lara de anniuersarijs lib. 1. c. 2. n. 16. qui in n. 19. ait, quòd legatũ alimentorũ, siue fiat pauperi, siue
1368 diuiti, semper cõtinet alimentorũ fauorẽ, † vt tradunt DD. in l. si certis annis, C. de pactis, Hieron. Gigas de pensio, c. 51. n. 20. Simõ de Pretis de interpretatione vltimę volũtatis, lib. 4. interpretatione 1. dubio 11. nu. 8. quod alimentorũ fauore extẽdit Petrus Iacobus in sua practica titul. de actione in rem ad relictum pro anima & anniuersario, † & Guid. 1369
Papa decisione 576. Salazar de vsu & consuetudine cap. 11. num. 34. Tiraquel. de priuileg. causæ piæ, priuilegio 63. Mascard. de probatio. conclus. 1171. nu. 4. Lara vbi supra n. 20. qui in n. 21. ait, id procedere quocũq; modo, siue quacũq; dictione fundus fuerit adiectus pręstationi fauore piæ causæ, & alimentorũ, ex Couar. in d. c. Rainuntius de testam. §. 10. n. 8. in fine, & ex Giga de pensionibus, c. 44. n. 1. & licèt incertitudo vitiet relictum, & etiam libertatem, quando nõ constat de persona certa, † l. 1. & 2. ff. de his quæ pro non 1370
scriptis habentur, l. triticum, ff. de verborum obligatio. l. quod in stipulatione, ff. de vsuris, l. merces, ff. locati, l. ita stipulatus, ff. de verborum obligatio. l. si ita fuerit in fine principij, l. si quis de pluribus, ff. de rebus dubi. Menoch. de arbitrarij lib. 2. centuria 2. casu 188. tamen quando relinquitur pauperibus, anniuersarijs, & alijs causis pijs, incertitudo non vitiat relictum, † ita Decius 1371
in l. fin. versic. Non obstat, C. de edicto Diui Adriani tollendo, l. id quod pauperibus, l. nulli, C. de Episcopis & clericis, Bald. in dicta l. id quod pauperibus nu. 1. Menoch. consi. 292. nu. 12. vol. 3. Tiraquel. de priuilegijs causæ piæ priuilegio 55. & 56. l. quidam testamento, ff. de leg. 1. l. sicut, ff. de annuis legat. vbi glossa verbo, solutus, Gam. decis. 185. Rebuf. de priuilegijs scholasticorũ priuilegio 133. Lara de anniuersarijs, lib. 1. c. 10. n. 97. cum sequẽtibus, qui Doctores id affirmãt valere ratione priui-

priuilegij causæ pię, quod priuilegiũ hanc admittit explicationẽ, & interpretationem: nam lex quantũcunq; generalis, non comprehendit exem-
1372 ptos, & priuilegiatos, † vt tradit latè Mexia ad legem Toleti fol. 65. à nu. 17. p. 2. fundamento 6. vbi aliquos recenset casus speciales in nu. 18. cum seqq. quos videre licet. Sed res notatu digna est, quòd licèt regulariter minor restituatur, hoc tamen nõ procedit in Doctore minore, qui non
1373 restituitur, † per glossam in l. possessio, C. de muner. patrimonial. lib. 10. tenet Nicol. de Neapol. in l. sed & si reprobari, ff. de excusatio. tutor. & Bald. qui alios refert in l. 1. C. qui, & aduersus, quos Angel. in l. §. pueritiã ff. de postulando, Ludouic. Montal. de reprobatione sententiæ Pilati art. 5. n. 69. in vol. 10. tractatuum Doctorum in antiquis.

Quest. 249. SI Aliquod deinde concedatur priuilegium Petro, hoc onere adiuncto, vt in quolibet anno teneatur soluere vnũ equũ & per longissima tẽpora equũ non soluit, sed aliud ipsius equi loco, dubitatur, vtrum equi præ-
1374 stationẽ præscribat, † & præscriptioni locum fore, tenet Petrus Antibol. in tract. de muner. 2. p. §. restat nunc videre nu. 18. per legem is cui, ff. quẽadmodum seruitut. amittantur, cum l. præcedenti in 10. tract. Doctorũ, in antiquis, qui in nu. 19. optima vtitur distinctione, quam videas, quia conducet ad casum recipientis ignoranter longo tempore minus quàm
1375 sibi debetur quotannis, † quibus sic habitis dubitatum vidi, vtrum possit clericus habens bona communia cũ fratre laico ea defendere à collectis & gabella, & alijs oneribus ratione sui priuilegij clericalis. † Et videtur, 1376
quòd sic, argumento text. in c. quod in dubijs in fine de consecratione Ecclesiæ vel altaris: nam quod cõmune est, dicitur meum, l. pupillus, ff. de verbor. signifi. §. fin. l. Quintus, ff. de auro & argento legato, l. illud, ff. de ritu nuptiarũ, l. rectè dicimus, §. fin. ff de verbor. signific. l. serui electione, §. Labeo, ff. de leg. 1. vbi cõmuniter Doctores, & Calderin. cõs. 22. sub titulo de præbendis, & bona vnita & indiuisa gaudent priuilegio immunitatis, † l. vnica C. de rei vxor. 1377
act. in 1. responso, & §. sed non si ignoramus. Contrarium tamen est tenendum, per l. 3. §. fin. ff. de muneribus & honoribus, secundum Petrũ Antibolũ in tractatu de muneribus 3. part. principali n. 109. qui ait, quòd iudex ex officio coget fratres ad diuisionem, & collectam imponet iuxta ratam bonorũ vniuscuiusque; vt in l. 2. C. de muneribus patrimonialib. lib. 10. & licèt valeat donatio bonorũ facta à patre filio suo clerico, qui bona donata à collectis & impositionibus ratione donationis, & sui priuilegij liberare poterit, † per l. cum fa- 1378
cultates, C. de his qui numero liberorum libr. 10. tamen fraus semper in tali bonorum donatione præsumitur, l. omnes, §. Lutius, ff. quæ in fraudem credito. quæ donatio facta filio clerico fraudulẽter hodie de iure Regio reprobatur per l. 11. tit. 10. lib. 5. Recop. de qua est videndus Azeued. ibidem & Ioan. Gutier. in practicis quęstio. lib. 2 quęst. 132. vbi latè agit quomo-

quomodo fraus probari, & præsumi
1379 posit, † quam supra relatam doctri
nam intelige veram, licèt certum &
iuridicum sit, quod quando laici ha-
buerint indiuiduũ coniũctumq; ius
cũ clericis, gaudebunt priuilegijs cle
1380 ricorum sociorum, † secundũ Are-
tin. conf. 25. Marc. Anton. Cuchum
lib. 1. institutionũ maior. tit. 9. nu. 61.
Citadin. de iure patron. 6. p. art. 3. n.
3. Et hinc est, quòd si laicus & cleric'
habẽt ius patronatus, pars clerici tra-
1381 hit ad se partẽ laici, † Staphil. de lite
ris gratiæ titulo de modo & forma
imperandi pag. 151. n. 3. Ioan Andr.
quẽ refert & sequitur Citadinis vbi
supra, & Ioan. Gutier. de iuram. con
firmat. 3 p. c. 13. n. 10. & ita ex hac cõ
munione clerici & laici resultat in iu
re patronatus, quòd si simul præsen-
tent, poterit laicus præsentationẽ fa-
cere intra semestre; vt poterit cleri-
1382 cus, † ita tenẽt supradicti authores;
quos sequitur Lara de anniuersarijs
lib. 2. c. 9. à nũ. 14. cum sequentibus.

Quæst. 250 Cap. 32. ESTQVE Notãdum, quòd
Regij susceptores nõ possunt Regiã
pecuniam consumere, vel ex ea ali-
quid emere, adeò quod si quis ex ea
1383 emant, lucrum fiscus repetit, † per l.
minime diu, C. de susceptoribus lib.
10. l. 1. & 2. C. de his qui ex publicis
ratio. d. lib. 10. & vtrobique Bart. &
adeò verum est, quòd fiscus poterit
reiuẽdicare rem emptã ex pecunia
sua per suceptorem, vel thesaurariũ,
1384 † Bald. in l. si cum seruum, ff. si cer-
tum petat. vers. Item fallit, quãdo of
ficialis, per text. in l. si vt proponis,
C. de reiuendicatione, ita Frãciscus
Lucanus in tract. de fisco in princi-
pio num. 13. Martinus Laudensis de
priuilegio fisci nu. 259. Ægid. Bos.
de fisco n. 49. quam conclusionem
intellige veram, quando susceptor,
vel thesaurarius Regius sibi ipsi, &
non alio nomine aliquid emit de pe
cunia Regia: & quod prædicta rei-
uendicatio est in subsidium, quando
thesaurarius & susceptor est nõ sol-
uendo, † l. Moschis, ff. de iure fisci, l. 3185
3. §. multa, ff. eod. tit. l. 1. C. de conue
niendis fisci debitoribus, lib. 10. l. 2.
C. de debitor. ciuitat. lib. 11. quæ re-
solutio est communis per Speculato
rem secutum per Petr. Paul. Paris. in
cons. 8. nu. 20. lib. 1. nam actio sub-
sidiaria non datur, quando debitor
est soluendo, † etiamsi renunciet be 1386
neficium excusionis, secundum
Roderic. Xuar. in l. 2. *De los emplaça
mientos*, §. quæritur vlterius, num. 9.
& 10. post Bart. in l. 1. C. de conue-
niendis fisci debitoribus, lib. 10. vbi
additio. & Hippolyt. in rubric. de fi-
deiussoribus; numer. 23. Et hinc
est, quòd si suceptor camerarius,
vel receptor; qui aliquid à debitore
recipit, desinit esse soluendo, antea
quã domino reddat, datur recursus
contra primum debitorem, † secun- 1387
dum Ioan. de Platea in l. securitates,
C. de susceptor. & arcar. lib. 10. & A-
uiles in capit. prætorum, cap. 45. in
glossa verbo, *Poner*, numer. 5. Estque
vera conclusio, quòd relictum pro
distributione pauperum potest ex-
tendi ad nobiles habentes bona,
qui iuxta suum statum, & qualita-
tem non possunt conseruari, nec
sine dedecore in publicum appa-
rere, † ita Baldus in l. si quis 1388
ad

ad declinandum, C. de Episcop.& clericis, & Palac. Rubios in rubrica de donatio.inter vir. & vxor. §. 11. nu.fin. & in foro conscientię liberabitur, qui istã distributioné fecerit,
1389 † secundum frat. Manuel Rodrig. Lusitanũ in sua summa tom.1.c.194. n.2. ad finem,& est text. egregius in proposito in l. in eadem, ff. ex quibus causis maiores, ibi, *In vinculis autẽ etiam eos accipimus, qui ita alligati sunt, vt sine dedecore in publico apparere non poßint*, vbi probatur, restitutionem in integrum concedi huiusmodi nobilibus maioribus viginti quinque annorum, quando pauperes sunt, qui pro absentibus,
1390 & in vinculis detentis reputantur.†

Quæst.251. SED Cum quotidie per Principem viduis priuilegium & gratia concedatur in remunerationem seruitiorum à maritis receptorum hac adiecta conditione, vt prædictæ viduæ priuilegio & gratia fruantur, quãdiu in viduitate fuerint, est quęstio, vtrum si nupserint, & iterum in causam viduitatis inciderint, dicatur priuilegium & gratiam durare, & ad secundam vel tertiam viduitatem transire.† In qua quæstio-
1391 ne videtur tenendum, priuilegium & gratiam tantum ad primam viduitatem extendi, & non ad secundam, vel tertiam procedere, per regulam text. in l. boues, §. hoc sermone, ff. de verborum significatione, l. stipulatio, l. dotem, l. stipulationem, l.licet, l. dotis promissio. ff. de iure dotium, cap. non potest de præbendis lib. 6. l. eum qui chalendis, ff. de verborum obligatione. Quod confirmatur, quia si prædictum priuilegium ad secundam & tertiam viduitatem extenderetur, daretur infinitas contra text. in l. si finita, ff. de damno infecto, † l.fidei- 1392
commissa, §. si quis delegat. 3. c. cũ in multis de rescript.lib.6.item quia Princeps disponens de viduitate, cẽsetur cogitasse de casu singulari viduitatis, cap.non potest de præbendis lib.6. cap. 1.de filijs presbyterorum dicto lib.6. facit l. cum pater, §. qui dotale, l. Lutius, l. Titia, §. qui in vita, ff. delegat.2.l. cum dotem, §. si pater, ff. soluto matrimonio, l. 3. §. 1. ff. de dote prælegata, vbi probatur, quòd disponens nunquã censetur voluisse grauare quenquã duplici pręstatione. † 1393

Sed prædictis non obstantibus contrarium putaui de iure verius: & sic quod dictum priuilegium & gratia Principis extendatur ad secundã & tertiam viduitatem, per l. in vsu iuris, ff. de verborum significat. vbi probatur, quòd sæpenumero vtimur verbo singulari pro plurali,† & 1394
facit pro hac vera opinione, quòd causa viduitatis non est ad primam viduitatem determinata, sed est multiplicabilis ex ipsius verbi natura, † argumento text. in l. cum ali- 1395
quis, C. de curatore furiosi; l. si filiæ, ff. de annuis legat. vbi probatur, quòd regulariter causa legati est reiterabilis, & non restringitur ad primam, † l. si ita stipula- 1396
tus fuero à Seio, ff. de fideiussoribus, sicuti in causa dotis, quæ determinata videtur, non solum ad prima sponsalia, sed ad vlteriora

1397 tetiores, † authentica quamuis, C. de rei vxo. acti. & quantitas legati multiplicatur ad multiplicationem dierum propter conseruandum de-
1398 cus legantis & legatarij, † l. cum qui dam cum l. sequenti, ff. de annuis legat. Item facit, quia quando multiplicatio accidit casu, siue fortuna,
1399 debet multiplicari dispositio, † secundum Bart. in l. qui bona, §. 1. cũ l. sequenti, ff. de damno infecto, quã opionem in prædicto nostro casu tenet & defendit Anton. de Batrio in cons. 31. qua opinione retenta respondetur ad iura adducta pro contraria parte, quòd loquuntur in cõtractibus obligatorijs, vel quando ex iteratione resultat graue damnum concedentis, quia tunc restringitur
1400 dispositio ad primum actum, † quibus ita respõdet Anton. de Butr. vbi supra allegans in proposito, l. inter stipulantem, l. quidquid astringẽdæ, ff. de verborum obligat. Accedatque supradictis, quòd quando priui legium conceditur ex duabus causis, vna cessante nõ cessat concessio, nec
1401 priuilegium, † vt notatur in §. affinitatis, instituta de nuptijs, & in l. liberorum, §. 1. ff. de his qui notantur infamia. Et hinc est, quòd sentẽtia lata ex pluribus causis, quarum vna est
1402 falsa, sustinetur ex altera vera, † l. Titianus, ff. quod cũ eo, c. pertuas, vbi Panotm. qui filij sint legitimi, Innoc. in c. in præsentia nostra de renuntia tione, Alex. in l. qui Romæ, §. duo fratres, ff. de verborum obligatio. Felin. & Abb. in c. 1. de re iudicata: & est text. in authentico, vt cum de appellatione cognoscitur, §. si igitur omnes; & §. si tales, quod intellige verum, dummodò ambæ causæ sint finales, ita vt quælibet de per se sit sufficiẽs ad causandum & producendum effectum: secus si ad producendum dictum effectum ambæ sint necessariæ, † cap. quoniam, §. 1403
porro, & §. sin autem, vbi notant Panormitan. & moderni, vt lite non contestata, & in cap. cum cessante de appellatio. & in cap. de rescriptis: & ideo si vna causa ponatur vt ratio, & alera, vt ratio rationis, vtraque requiritur, † per l. sed 1404
si lege, §. idem si rem, ff. de petitione hæreditatis, l. 1. ff. soluto matrim. & similiter si vna causa ponatur vt maior propositio, altera vt minor, vna falsa corruit argumentum, † vt 1405
docet Bart. in extrauaganti ad reprimẽdum in verbo nec ex eorum per text ibi: *Item intellige, quando vtraque ratio cõsideratur ad effectum causandum*; secus si vna non habetur in consideratione, tunc ea cessante non cessat effectus, secundum Bald. in cap. 1. de gradibus successionum in vsibus feudorum; item intellige; quando vtraque ratio, exprimitur in lege: secus si vna tantum, licet altera posit, considerari: tunc cessante expressa cessabit dispositio, licèt altera militare videatur, † ita de- 1406
clarat Lãcellotus, Decius in l. singularia, colum. 3. ff. si certum petat. & Ripa in tractatu de priuilegijs creditorum, in §. in bonis mensularij â numer. 13. cum sequentibus, & cum l. 4. & 5. titul. 2. libr. 6. Recopilation. disponat, quòd nobiles non posint torqueri, eius dispositio-

positionem extende ad Consiliarium, etiamsi finitum sit officium,
1407 in memoriam pristinæ dignitatis, † per text. in l. fin. ff. de Decurionibus in versicul. Non esset torquendum, quod idem erit in decurione, per illum text. & tenet Andre. Barbac. in cap. sedes Apostolica col. 5. de rescript. nam priuilegiũ dignitatis non
1408 finitur finita dignitate, † secundum Bald. in dicto cap. sedes de rescriptis, quem sequitur Hippolyt. de Marsil. in singulari 179. & in practica. §. expedita colu. 8. numer. 23. & ipse Bald. in l. Imperator la 2. ff. de statu hominum, & ipse Hippolyt. in singulari 35. & 107. & in l. edictum, col. 2. cum sequentibus, ff. de quæstion. & est glos. in l. 2. titul. 30. part. 7. Loazes de matrimonio Regis Angliæ dubitatione 7. num. 38. cum sequentibus, & Plaça de delictis lib. 1. cap. 6. nu. 9. Azeued. in l. 4. & 5. 2. lib. 6. Recopil. num. 38. & Thom. Grammaticus in voto 32. nu. 23. & hinc est, quòd ille, qui fuit iudex, nõ potest torqueri in syndicatu etiã
1409 stantibus multis indicijs, † secundũ Bart. in l. milites, C. de quæstio. & est tex. in l. diuo Marco eodem tit. tenet Paris. de Puteo de syndicatu in tit. de officio syndicat. colu. 2. & est text. in l. nihil, l. miles, C. de quæstio. tenet Ias. & Salicet. in l. 1. C. de iuris & facti ignor. Bartol. in d. l. milites, Alexand. in d. l. centuria, & dictum in decurionibus obseruatur in consiliarijs ciuitatum, qui decurionum
1410 instar obtinent, † vt notatur in rubrica de decurionibus, lib. 10. & idẽ priuilegiũ habent, quod & ipsi decuriones argumento, l. filiæ, §. fin. ff. de condit. & demonstrat. l. si donatæ, §. sponsus, ff. de donatio. & inter vir. & vxor. quod priuilegium intellige de consilarijs, & cõsulibus magnorum locorum, & non de consulibus paruorum oppidorum, † secũdum 1411
Iacob. Rebuf. in l. nullus, C. ad legẽ Iuliam Maiestã. argumen. l. athletę, §. 1. cum l. propter magistratum, C. eodem tit. & quod Consules ciuitatum nostri temporis habeant idem priuilegium, quod & decuriones, vt non torqueantur, † tenet Salicet. 1412
qui ita dicit tenere communiter Doctores in l. Diuo Marco, C. de quęstio. quem refert & sequitur Thom. Gramat. voto 1. à numer. 13. cum sequentibus, vsque ad num. 30.

SED Cum lex 6. tit. 2. lib. 6. Recopil. disponat, quòd nobilis possit capi pro debito descendente ex delicto, licèt de hoc dixi aliqua in superioribus num. 606. cum sequentibus circa fideiussorem datũ in causa principali, in qua adfuit condemnatio pecuniaria, erit egregia quæstio, vtrum fideiussor nobilis datus post condemnationem in executione condemnationis descendentis ex delicto, quem dicimus, *De saneamiento*, gaudeat suo priuilegio, vel in carcerari possit sicuti principalis. Quæst. 12 Cap. 33.
† In qua quæstione videtur affirmandum, talem nobilem fideiussorem incarcerari posse pro dicto debito descendente ex delicto, virtute fideiussionis *De saneamiento*, per regulam accessorium de regul. iur. libr. 6. & etiam cõprobatur, nã licèt causa huiusmodi fideiussionis dicatur 1413

tur procedere ex vi verborum fideiussionis, adhuc potest dici causa, quę ex delicto oritur, argumento legis 1. §. ex incendio. ff. de incendio, ruina, & naufrag. Item, quia sententia lata contra principalem executioni mandatur contra fideiussorem, sicuti con-
1414 tra principalem, † sine nouo processu, nec noua sententia, tex. glos. Bart. num. 2. in l. 1. ff. iudicatum solui, quæ opinio communis est teste Roder. Xuarez in l. 2. *de los emplaçamientos,* in versic. sed pone quæstionem nu. 6. Hippolyt. in rubrica de fideiussoribus num. 363. & huius ratio est, quia natura huiusmodi iudicialis fideiussionis ea est, quòd fideiussores censentur vnà cum principalibus con-
1415 dėnati, † per l. fin. C. de vsuris rei iudica. tenet Pet. Rebuffus ad Regias constitution. Gallicas titulo de literis obligatorijs articul. 5. glos. 9. num. 8. pag. 131. & in titulo de sententijs executorijs artic. 1. glos. 16. num. 26. Rupellanus forensium institutionū lib. 1. cap. 70. pagina mihi. 334. Sed contrarium semper mihi visum fuit, & sic quòd huiusmodi nobiles fideiussores de saneamiento post dictã condemnationem non mittantur in carcerem. Quod probatur, quia hæc fideiussio non ex delicto principaliter descendit: nam hoc respectu rei principalis tantum consideratur: & non respectu fideiussoris: nam dicta fideiussio immediatè procedit ex noua obligatione, & contractu post condemnationem. Item, quia illa verba legis 6. titulo. 2. lib. 6. Recopilationis, *Por deuda que deciendа de delito,* significant causam propinquam, tali modo, vt delictum sit causa propinqua illius debiti, & non verborum obligatio, & fideiussio, † per l. qui liberis. §. hæc ver- 1416
ba. ff. de vulgar. & pupillar. substitur. vbi Barthol. Aretin. & plurimi Doctores, quos more solito congerit Tiraquel. de cessante causa limitatione 20. num. 26. cum sequentibus. Ex quo sequitur, quòd prędicta fideiussio non extendatur ad causam remotam, hoc est, delicti principalis. Facit prętereà pro hac parte, quòd iura, quæ mentionem faciunt de debito ex delicto descendente dicunt; quòd debitum est ex ipsius delicti facto, tex. in l. actionum genera in versic. ex facto. ff. de actio. & obligation. l. ex maleficijs. ff. eodem titulo cuius aurea verba ad nostrum casum talia sunt: † E*x maleficijs,* ait Caius Iu- 1417
risconsultus, *nascuntur obligationes, veluti ex furto, ex iniuria, quæ omnia vnius generis sunt: nam hæc tantum ex re consistunt, id est, ex ipso maleficio: cum alioqui ex contractu obligationes non tantum re consistunt, sed etiam verbis, & consensu.* Hanc ergo fideiussionis obligationem, de qua in nostra quæstione, verbis non re contrahi, quis obsecro inficias ire audebit? Tandem facit pro hac parte, & vera resolutione, quòd nobilis non poterit etiam expressè suum priuilegium renuntiare, † iuxta verio- 1418
rem, & receptam sententiam, de qua per nos in superioribus numero 224. Et hanc partem in principali fideiussionis quæstione, quando fideiussor est nobilis, tenet

Cinus

Cinus in l. quoties. C. de precibus Imperato. offerendis, vbi concludit, quòd fideiussor poterit vti suo priuilegio, quod sibi ex sua persona competit: & ita tenent Bald. & Salicet. ibidem. Huc q; pertinet illud, quod optime disserit Collãtes in pragmatica agricultorum lib. 2. cap. 13. vtrum priuilegium concessum agricultoribus ratione illius pragmaticæ, ne intra tempora ab ea destinata in carcerem possint detrudi, competat suis
1419 fideiussoribus non agricolis, † qui Collantes ibidem num. 3. cum sequẽtibus tenet, & neruose defendit, prædictos fideiussores, qui verè non sunt agricolæ, non potiri agricultorum priuilegio, cui opinioni ex ipsius fundamentis libenter accedo, & ex his, quæ latè adduximus in superioribus num. 323. & num. 732. Et ideo fideiussor plebeius, qui pro nobile intercessit, non gaudebit nobilitatis pri
1420 uilegio, † tex. vbi Bart. in l. etsi fideiussor. ff. de re iudicata, & Doctores in l. tam mandatori. C. de non numerata pecunia, Hippolyt. in rubr. de fideiussoribus num. 273. Collantes vbi supra numer. 4. ad finem, Castellus autem de Bobadilla in sua politica. 2. tomo lib. 3. cap. 15 num. 24. quem sequitur Collãntes vbi supra lib. 2. cap. 16. nu. fin. licèt mea opinio sibi magis vera videatur, non est ausus pedem firmare, quia domini *Alcaldes de Corte de Valladolid* cõtrarium in quadam causa practicauere, & ideo distinctione hac vtitur, videlicet, quòd si debitum ex dilicto descendens applicetur parti offensę, mea opinio sit vera, & nobilis fideiussor non incarceretur, si autem cõdemnatio fisco applicetur, tunc temporis possit in carcerem mitti, eiq; suum nobilitatis priuilegium nihil prosit, quia eo ipso, quòd condemnatio fisco competit, dicitur causa criminalis, & non considerauit dictus Bobadilla, quod illa opinio, in qua affirmauit, quòd causa dicitur criminalis, quando condemnatio applicatur fisco, ex multorum opinione, vt ipse ait, est controuersa, adeò quod iudices aliquando vnam, aliquando aliam opinionem in practica admittunt. † Et quòd quantum- 1421
cunque sit vera dicta opinio, nobilis nullatenus pro debito fiscali poterit incarcerari, nisi in casu legis 4. tit. 2. lib. 6. Recopilatio. iuxta veram, & receptam opinionem, quam defendi in tractatu de Regia gabella. 4. p.
§. 2. num. 34. † quam vltra Docto- 1422
res, quos ibidem recensui, sequitur Azeued. in dicta l. 4. tit. 2. lib. 6. Recopilat. & in l. 14. & 15. tit. 7. lib. 9. dictæ Recopilat. à num. 9. tam in principali debitore, quàm in fideiussore, & Ioann. Gutierr. in practicis quæstionibus lib. 5. q. 13. num. 103. cum sequentibus, & ipse Bobadilla qui nos allegat, cum nostraq; transit opinione in dicta sua politica lib. 3. cap. 15. num. 23. debetque ponderari lex 5. tit. 2. lib. 6. Recopilationis à nobis vbi supra ponderata, ibi: *Ni sean presos por deuda, saluo en el caso susodicho.* †
1423

Quæst. 251 IN priuilegio deinde alicui cõcesso vsque ad tertiam generationẽ, dubitatur multoties, vtrum eius persona sit cõprehensa in generatione, † 1424
& vide-

& videntur † comprehendi, secundum Speculat. loquentem in feudo & emphyteusi in tit. de emphyteusi, §. nuncque aliqua versic. 150. Bald. in l. 2. C. de iure emphyteu. versic. Quaero, vbi Salicet. versic. Sed vigesimoquarto potest dubitari, Angel. in §. adeò instituta de locato, Paul. de Castro cons. 338. volum. 2. & in authentica si quas ruinas, C. de sacrosanct. Eccles. vers. Remanet dubium; Imola in l. quod dicitur, ff. de verborum obligat. Socin. consil. 25. volum. 1. Gozadin. consil. 25. Corn. cons. 232. volum. 4. & consil. 51. volum. 2. num. 4. Sed contrariam opinionem tenuere Bald. in additio. ad Speculat. in tit. de locato, versicul. Idem & in tertiam generationem, & in dicta authentica si quas ruinas, vers. Iuxta hoc quaero, Curt. iunior in tractatu feudorum 3. part. versic. Circa istam materiam, Ruin. cons. 166. volum. 1. Anchar. & alij quam plurimi relati ab Antonio Gabrieli in 3. tomo communium opinionum in nouis titul. de iure emphyteutico in conclus. 4. qui in numer. 6. ibidem tenet primam opinionem intelligendam in concessione facta ab Ecclesia cum Bald. in authentica defuncto, C. ad Tertullian. versicul. Et nota, & cũ Cardinali, & Alexan. in cap. 1. in §. quia, versicul. Quid autem.

Quaest. 254 ET Cum in moneta seu pecunia tria reperiantur, scilicèt, materia quoad valorem, forma quoad authoritatem, & pondus quoad vsum,
1425 † per l. 1. ff. de contrahend. emptio. l. 1. & 2. C. de vete. nũm. pot. lib. 11. vbi Ioan. de Platea, & Luc. de Pen. Ancharran. & alij, quos refert Alberic. consil. 56. volum. 2. & Boer. decisione 327. num. 7. ad medium, & Princeps possit absque consensu populi valorem monetae mutare,
† secundum cõmunem, vt per Ioan. 1426
Fabrum instituta, quibus modis tollitur obligatio in principio, & in authentica hoc si debitor, C. de solutio. Corne. consil. 135. volum. 3. & per multos authores relatos ab ipso Boerio vbi supra num. 9. & 7. sicuti probauimus nu. 1090. in superioribus. Et noster Hispaniorum Rex Philippus Tertius nũc scutorum valorem
mutauerit, & auxerit, † dubitatum 1427
vidi, vtrum si aliquis obligatus fuerit ad solutionem centum scutorum, anteà quam augmentum fieret, teneatur soluere respectu valoris currentis tempore obligationis, vel currentis tempore solutionis. † Et quã- 1428
uis haec quaestio valde sit controuersa inter Doctores, vt videre est apud dictum Boerium dicta decisione 327. & Anton. Gabriel in 3. tomo communium opinionum tit. de solutio: conclus. 2. Veritas, quae secundum communem opinionem deducitur ex supradictis authoribus & scriptorib' ab eis relatis, est, quòd attendatur valor respectu temporis solutionis, siue scuti, vel auri aucti, vel diminuti fuerint à Principe, ita ipse Boerius vbi supra num. 9. & Anton: Gabriel vbi supra num: 10. & Couarru: de veterum collatione numismatum, cap. 7. §. vnico à num. 2. qui authores supradicta intelligunt vera, nisi aliud in contractu

apponatur ex partium & contrahentium consensu. Et cuius damno currat diminutio monetæ, stante debitoris mora, & quomodò consideretur valor monetæ in vltima voluntate, & in statutis, & in
1429 sententia & gratia Principis, † latè agitur per dictum Anton. Gabrielē vbi supra conclus. 3. cum 4. sequentibus, & per dictum Couarru. vbi supra numer. 4. & quòd dispositio disponens in viro intelligatur etiam habere locum in vxore, & è conuerso, nisi ratio diuersitatis appareat, † tenet Bart. in l. 1. ff. quod
1430 metus causa, & in l. fin. C. de indicta viduitat. tollen. Cassane. in consuetud. Burgundiæ, versicul. 7. conclusio, quos refert & sequitur Anton. Gabriel in 3. tom. communium opinionum, titul. de legibus & constitutionibus conclusione 3. numer. 2. qui in numer. 3. ait, idem dispo-
1431 situm in priuilegijs, † nam priuilegium concessum marito extenditur ad eius vxorem, per l. non tantum in fine, ff. de re iudicat. & ex Cumano ibidem, cum Dec. in l. 1. C. de in ius vocando, & cum l. 3. titul. 21. lib. 4. Recopil.

Quæst. 255 ET cum alię multæ leges nullitatē reijciant, eas intelligere debes, nisi illa nullitas procedat ex defe-
1432 ctu citationis vel iurisdictionis, † secundum Auendaño in tractatu primi & secundi decreti à numer. 16. & in tractatu de secunda supplicatione numer. 4. Petrus Paulus Parisius in consil. 29. & 45. numer. 28. volumine 1. quod etiam tenent quamplurimi Doctores, quos refert & sequitur Anton. Gabriel 3. tomo communium opinium sub titul. de statutis conclusione 3. vbi multas inuenies ampliationes & limitiones notatu dignas, præsertim in numer. 25. vbi habetur, quòd defectus iurisdictionis non admittitur, quando sententia pronunciata à iudice non habente iurisdictionem, fuerit confirmata per iudicem plenam iurisdictionem habentem,
† ex multorum authorum opinione. 1433

GRATIA. Tamen, vel pri- Quæst. 256.
uilegium si cōcedatur alicui sub conditione, & alteri posteà purè concedatur, posterior præfertur, etiamsi
conditio posteà verificetur; † per 1434
text in capit. si pro te de rescriptis, lib. 6. tenet Cardinal. in Clementina 1. de concessione præbendæ, notabil. 10. & Federic. de Sen. in consil. 191. Petrus Paul. Paris. cons. 82. numer. 24. cum sequentibus, volum. 4. Anton. Gabriel in 3. tom. communium opinionum, libr. 6. titul. de clausulis conclusione 2. quod limita, quando gratia vel priuilegium cōditionale haberet clau-
sulam retrotractiuam, † quia tunc 1435
præfertur secundo priuilegio purè concesso, vt tradit ipse Anton. Gabriel vbi supra, numer. 7. ex Rota in nouis decisione 383. & Felinus in cap. capitulum de rescript. Parisius in dicto consilio 82. volumine 4. Nota deinde, quòd quando terminus & iudicium limitatur in lege, statuto, vel priuilegio ad aliquem actum faciendum, intelligitur, si intra illud

tempus

1436 tempus causa terminari posit, † secundum Gandinum in tractatu maleficiorum in parte de multis quæstionibus numer.10. Abb.consil.64. numer.1. volum. 2. Roderic. Xuarez allegatione 5. pag. fin. Azeued. ad curiam Pisanam, libr. 4. cap. 6. numer. 88.quem videas in hoc articulo etiam in l.11.titul.7. lib. 3. Recopilation. à num.1. cum sequentibus, & Ioan. Gutierr. de iuramento confirmat. 3. part. cap. 5. numer. 16. & Castill.Bobadilla in sua politica 2.tom. libr.3.cap.8.num. 256. & lib.5.cap.1.à numer.160.cum pluribus sequentibus.

Quæst. 257 Legatū rei alienæ.

ATTAMEN Cùm rei alienæ legatum valeat hac habita distinctione, videlicèt, quòd si testator nesciuerit, rem esse alienam, sit inutile huiusmodi legatum:sed tamen si sciuerit, rem alienam esse, validum

1437 sit,quoad rei æstimationem, † per l. cum rem alienam, C. de legatis, §. non solum instit.eodem titul. l. non dubium, §.finali,ff.de legatis 3. cum concordantibus,l.10.tit.9.par.6.vbi bona glossa hæc materia fauore vxoris,& coniunctæ personæ priuilegio,recipit talem interpretationem, quòd valet legatum rei alienę quoad prædictas personas, etiamsi testator ignorauerit, rem legatam alienam

1438 esse, † vt benè probatur in d.l.cum rem alienam, §. vltimo, & in dicta l. 10. titul. 9. part. 6. post medium, l. cum prædium, C. de fideicommissis, l. quintus, §. fin. ff. de auro & argento legat. quod priuilegium extende, habere locum, quando relictum fuerit legatum pro anima, vel pro anniuersario, vel ad pias causas, vel alicui, qui à testatore diligitur ratione coniunctionis, vel proximitatis, † secundum Guillelm. de Cuno in d.l. cum 1439
alienam, vbi Alexand. quos refert & sequitur Gregorius Lopez in dicta l. 10. titul.9.part.6. in glossa verbo, *De la comprar*, ad medium, & tenet Zasius alios referens Doctores in dicta l. cum rem alienam, numer. 12. ex quo sequitur, quòd legatum relictum pro virginibus maritandis poterit retineri in vtroque foro à fœmina, quæ licèt opinione vulgari pro virgine habeatur, in rei veritate non est virgo,† 1440
nisi aliud ex voluntate testatoris cōstet, vt optimè resoluit Lara de anniuersarijs, libr. 1. cap. 21. numer. 90.

Quæst.258 De nuptis inutilibus viris.

ET Etiam priuilegium viduis concessum extenditur ad nuptas habentes inutiles viros, † secundum Baldum in l. fin. C.de plagiarijs, & 1441
tradit Cota in memorabilibus iuris verbo, vidua, & Couarru.in practicis quæstio.in quæst.7.num. 2. vers. Est & secundò, qui alios plures refert authores,& tenet Lara de anniuersarijs, cap. 21.numer. 34. libr.1.

De expositis.

Et cum infans expositus præsumatur esse ex parentibus non infamibus, & ritè & rectè posit ordinari, & censeatur idoneus ad omnes actus legitimos, † secundum Ananiam in c. vnico de infantibus languidis expositis nu.11.& Angel.in l. 1442
nemini,C. de Episcopali audientia, quem refert & sequitur Felinus in c. cum deputati de iudicijs,numer.10.

& Gregor. Lopez in l. fin. tit. 10 par. 4 in glossa verbo, *Se haze libre*, dicit communem & veram opinionem Couarrubias in Clementina si furiosus de homicidio in 1. part. 1 relectionis numero 9. & expositus censeatur ciuis illius loci, cui ex-
1443 ponitur, & vbi reperitur, † secundum Boerium in decisione 13. num. 41. erit scitu dignum, quòd expositi sunt incapaces officiorum sanctæ Inquisitionis, Ecclesiarum, collegiorum, & confraternitatum, in quibus habentur statuta requirentia qualitatem nobilitatis, & alia huiusmodi, quæ habentur in multis statutis, quia licèt in dubio boni præsumantur: hæc præsumptio nihil operatur; quando qualitas ab statuto requiritur, nisi probetur, quia non sufficit, quòd qualitas adsit præsumptiuè,
1444 nisi exactè probetur, † quòd tenet Hippolyt. de Marsilis in l. si quis nec quæstio numer. 130. ff. de quæstion. Aymon Crauet. consilio 225. de antiquitate sessione 1. num. 38. & Rolandus consilio 8. numer. 56. volum. 1. qui alios refert, & Tiberius Decianus & consilio 23. numer. 23. volum. 1. Auendanius in dictionario in verbo, *Costumbre*, versicul. Item aliud, & in lib. 1. de exequend. mandat. Regum cap. 6. numer. 7. Matientius in l. 1. titul. 4. lib. 5. Recopilationis glossa 5. num. 12. Baptista Laderchius in consilio 12. numer. 1. refert alios Doctores Brunorus à Sole in suo compendio in verbo, qualitas requisita à lege, & Lara de anniuersarijs lib. 2. c. 4. numer. 37. cum sequentibus: nam quando probatio per modum conditionis requiritur, non sufficit præsumptiua, † l. Lutius, vbi Bartol. & 1445
scribentes, ff. de condition. & demonstratio. Decius tenet in consil. 11. numer. 9. & Lara vbi supra num. 38 ad finem. Et comprobatur, quia si in aliquo negotio, vel statuto testes bonæ famæ requiruntur, & quòd sint maiores exceptionis totius: hæc qualitas debet probari, aliàs præsumptiue non sufficit, † ita 1446
Angelus in l. 2. §. diem, ff. quemadmodum testamenta aperiantur, Hippolyt. Marsil. in singulari 187. Ioannes Crotus in tractatu de testibus numer. 392. dicit communem & veram opinionem Alciatus de præsumptionibus regul. 3. præsumptione 2. numer. 10. refert alios Azeued. in l. 1. titul. 7. lib. 5. Recopilatio. num. 16. Sed tamen si statutum disponat negatiuè, hoc est, quòd non admittantur ad honores, vel ad collegia, vel ad Ecclesias illi, qui descendunt ex infecto sanguine, vel aliam habuerunt maculam; tunc admittuntur expositi, † quia cum huius- 1447
modi statuta sint iuri contraria, per text. in cap. eam te de rescriptis, & veniant restringenda, & non extendantur vltra illud, quod exprimitur, † per l. si verò, §. de viro, ff. soluto ma 1448
trimonio, & statutum est sumédum in eo sensu, vt minus ius commune lędatur, † secundum Bart. in l. om- 1449
nes populi, ff. de iustitia & iure, nu. 56 vbi Ias. num. 60. Ripa in rubrica, ff soluto matrimonio num. 61. Andre. Alciat. in consi. 68. n. 6. Roland.

consil.

consil. 21. num. 21. volum. 1. Lara de anniuersarijs lib. 1. cap. 7. num. 32. & lib. 2. cap. 4. numer. 39. cum sequentibus, qui refert Aymon in consilio 25. & Becium consilio 1. numero 6. & Ias. consil. 50. numer. 2. & Baldum & alios, quod secus crederem, quando à lege vel statuto tantum requiritur, quod aliquis sit idoneus. Nam tunc temporis cum habeat pro se iuris præsumptionem, nulla probatio de bonitate requiritur; † per textum in cap. vnico de scrutinio faciendo, & in cap. fin. de præsumptionibus cum concordantibus.

1500

Idem. ET Cùm in superioribus resoluerim, expositum esse ciuem illius loci, & ciuitatis, cui exponitur, & vbi reperitur; scitu dignum est, quòd si aliquod legatum relinquatur, vel priuilegium concedatur virginibus, vel puellis naturalibus, vel ciuibus alicuius ciuitatis, vel pro eis maritandis aliquid relinquatur, virgines, & puellæ expositæ comprehenduntur in dicto legato

1501 seu priuilegio, † ita Bartol. in l. 1. ad finem, ff. ad municipalem, Ioan. de Platea in l. ciues in fine, C. de incolis & originarijs libr. 10. Gregor. Lopez in l. fin. titul. 20. part. 4. in verbo, *Echando*, ad finem, quos sequitur Lara de anniuersarijs libr. 1. cap. 21. numer. 78.

Quæst. 260 *De virginibus.* ADDE Etiam huic tractatui, quòd virginibus hoc est peculiare priuilegium concessum, quòd virgines solę sunt in Abbatissas eligen-

1502 dæ, & præferendæ, † per glossam in Clementina attendentes, §. statuimus de statu monachorum, ita Azeuedo in consilio 24. numer. 8.

Et pauperes consanguinei semper sunt præferendi in legato generaliter pauperibus relicto, † ita Tiberius Decianus in cons. 1. num. 51. vol. 3. Azeued. in cons. 16. num. 40. & passim pro eorum opinione executorias Regias vidimus. *Consanguinei pauperes.* 1503

ET Talis est seniorum priuilegium, quòd semper in beneficijs, & præbendis senior debeat præferri, † secundum Psalmistam vol. 1. & Rochum de Curt. de iure patronatus in verbo honorificum nu. 42. Bald. in cons. 167. vol. 4. Gregor. Lop. in l. 7. tit. 15. par. 6. in glos. verbo, *Mas anciano*, Ioan. Gutier. in cons. 12. num. 30. Lara de aniuersarijs lib. 1. c. 7. n. 4. qui vbi supra lib. 2. c. 3. tenet, quòd etiam præfertur Doctor peculiari priuilegio. † Quòd priuilegium etiã in sequestratione bonorũ reperitur, adeò quod alimẽta sint eroganda illi, cuius bona sequestrãtur, † ex doctrina Aluar. Velasc. in consultatione 1. Procuratorque in rem suam, quem dicimus, *En causa propia*, non potest reuocari amplius, † ita tradit Philippus Decius in consilio 521. numer. 9. & Gratia. in regul. 389. numer. 9. *Quæst. 261* *Seniores.* 1504 1505 *Doctor.* *Alimẽta.* 1506 *Procurator in rẽ suã.* 1507

MVLTOTIESQVE Dubitationi ansam præbet, quòd debitores, qui in suis debitis exigendis à debitoribus præuẽtione & anticipatione vtuntur suum debitum exigendo, quòd licèt debitor alios habeat creditores priuilegiatos, qui postea apparẽt, & sua debita petũt, & si debitor nõ est soluẽdo, petunt pecuniã *Quæst. 262* *Creditorũ cõpetẽtia.*

iam solutam alteri creditori, & ideò dubitatur, vtrum repetioni sit lo-
1508 cus. † In qua quæstione videtur non esse locum repetitioni, quia creditor, qui prior exigit, vigilauit in exactione sui debiti, & vigilantibus, & nõ dormientibus iura subueniũt, & repetitionem debiti soluti non cõ-
1509 cedunt, † l. pupillus, ff. quę in fraudẽ creditorum, l. fin. C. de deposito, & vtrobique Bart. & Doctores. Sed veritas huius quæstionis talis est hac distinctione, quòd aut debita sunt personalia, aut realia & hypothecæ, & priuilegiata, & si fuerunt personalia, iura subueniunt creditori, cui primo fuit facta solutio, & non est
1510 locus repetitioni. † Et in hoc casu loquitur dicta lex pupillus, ff. quæ in fraudem creditor. & dicta lex fin. C. de deposito, & l. 11. tit. 14. & l. 9. titul. 15. par. 5. Si autem debitum est reale, fiscale, & hypothecæ, & priuilegiatum, tunc temporis datur repetitio solutæ pecuniæ, quæ repetitio competit priori creditori priuilegiato ratione priuilegij & hypothecæ,
1511 † per l. pecunia. C. de priuileg. fisci, tradit & latè resoluit Couarru. in practicis quæstio. cap. 29. per totum, & Gomez de Leon in sua centuria cap. 36. & 86. & Gregor. Lop. in dicta l. 11. titul. 14. part. 5. in glossa verbo, *No obligando sus bienes*, & est textus expressus sic distinguẽs in l. fin. §. etsi præfatam, C. de iure deliberandi. & resoluit Felicianus de censibus tomo 1. libr. 3. cap. 5. numer. 17 Parlador. de rebus quotidianis, libr. 2. cap. fin. part. 5. §. 3. à numer. 46. & Barbosa in l. 1. ff. soluto matrimonio 6. part. à nu. 21. & Ioan. Gutier. in practicis quæstio. lib. 5. in quæst. 100.

ET In nostra priuilegiorum materia venit interpretanda practicabilis, lex 9. titul. 11. lib. 2. Recopilation. ibi: *Mandamos que todos los otros pechen, y paguen, no embargante que traigan pleytos pendientes*, vtrum nobiles, qui nondum consequuti sunt sententiam, admittantur ad officia nobilium lite pendente. † 1512 In qua quæstione tenet partem negatiuam Couarru. libr. 1. variarum resolut. cap. 16. numer. 11. & Otalor. de nobilitate in 3. part. tertiæ partis principalis numer. 5. cum sequentibus, & Didacus Perez in l. 6. titul. 2. libr. 4. ordinamenti in glossa, *No embargante*, versicul. Vtrum autem column. 1380. Sed affirmatiuam partem, hoc est, quòd nobiles lite pendente gaudeant officijs nobilium, tenet Auendaño de exequendis mandatis Regum 1. parte capit. 19. numer. 23. ad finem, & Ioan. Gutierr. in practicis quæstion. lib. 1. quæst. 25. pag. 71. & hanc opinionem tanquam veriorem defendit Ioan. Garcia de Nobilitate in glos. 35. numer. 49. quæ opinio in plurimis partibus prædictæ legis Regiæ probatur, si bene perpendatur.

Quæst. 263 Cap. 34. Nobiles litigantes super nobilitate.

ET In alimentorum materia est admodum controuersa illa quęstio, vtrum pater habens filios legitimos, possit filio spurio quintum pro alimentis relinquere, si dictus filius spurius toto quinto non egeat ad suam congruam susten-

Quæst. 264 De alimentis filiorũ spuriorum.

1513 sustentationem,† In qua quæst. Couar. de sponsalibus 2. part. c. 8. §. 6. n. 8. & 10. & Ant. Gom. in l. 10. Taur. numer. 41. tenent, quòd pater poterit prædicto filio spurio totum quintum relinquere alimentorum ratione. Sed contrariam opinionem, tanquam veriorē sequitur, & defendit Tellius Ferdinand. in l. 10. nu. 6. cum sequentibus, & Rojas in epitome successionum, c. 22. nu. 31. & Ludouic. Molina de Hispan. primogeni. lib. 2. cap. 15. nu. 54. & Matienç. in l. 8. tit. 8. lib. 5. Recop. glos. 1. nu. 13. & 14. & Ioan. Gutier. in practicis quæstio. lib. 2. quæst. 110. & in foro conscientiæ esse veram tenet fr. Manuel Roderic. in sua summa cap. 10. nu. 21 quod seruabitur, etiamsi spurius viuente patre alimenta petat; iuxta prędictorum doctorum opinionem: & licèt controuersum fuerit, vtrum alimenta illegitimis præstanda sint iuxta conguam sustentationem, & non iuxta recipientis dignitatem, verior opinio est, prædicta alimenta esse præstanda dignitate & quali-

1514 tate recipientis attenta, † quod in praxi receptum est, secundum Molinam vbi supra numer. 55. cum sequentibus, & Humadam in scholijs ad Gregor. Lopez in l. 2. titul. 7. part. 2. glossa 1. numer. 5. qui pro hac opinione ponderat glossa, & leges partitæ. Magisque controuertitur inter Doctores, vtrum si quintum non sufficiat pro alimentis præstandis filijs illegitimis ad congruam sustentationem posit, & debeat pater vltra quintum eis re-

1515 linquere. † De qua quæstione plurimi controuertunt, vt videbis apud Molinam de Hispan. primogeni. lib. 2. cap. 15. à numer. 52. cum sequentibus, & Ioan. Gutierrez in practicis quæst. lib. 2. quæst. 109. & Zauallos in 3. tomo quæ communes quæst. 779. per totam, qui authores vtriusque opinionis referunt, distinctionemque adducunt. Sed vt hæc difficultas sedari posit, vera distinctio & resolutio erit, quòd stantibus bonis ad congruam sustentationem legitimorum, & illegitimorum pater posit, & debeat illegitimis vltra quintum relinquere, si hoc opus habeant ad congruam vitæ sustentationem ratione imbelcillitatis, infirmitatis, dementiæ, aut furoris. Si tamen legitimis, & illegitimis non sufficiant parentis bona; tunc legitimi præferantur, eisque vltra quintum non auferatur, ita resoluit Matientius in l. 8. titulo 8. libr. 5. Recopilationis glossa 1. numer. 9. cui adhæret Humada in scholijs ad Gregor. Lop. in l. 2. titul. 7. part. 2. glossa 1. numer. 6. quibus libenter assentio, cum Angulo de melioratio. l. 12. num. 33. [illegible]

ESTQVE Difficilima quæstio, vtrum pater, vel auus, nō vtens priuilegio per spatium decem, vel viginti annorum, vt in superioribus resoluimus, illud amittat, tam quoad se, quàm quoad posteros & successores, quando est concessum sibi, & posteris, & successoribus. † 1516

Quam questionem latissimè pro vtraque parte disputat Ioan. Garc. de Nobilitate, glos. 6. à numer. 38. adducens quamplurima fundamenta,

Quæst. 275 Pater non vtens priuilegio an præiudicet posteris.

quæ sunt scitu visuque digna, & ad plurima conducunt, & tandem resoluit, quòd priuilegium, & exemptio per non vsum, vel contrarium vsum perditur tam quoad patrem, & auum, quàm quoad posteros, & descendentes, licèt omnibus sit concessum. Quæ opinio iure nostro attento, per ea quæ ab ipso referuntur, vera & indubitabilis est; à qua non potest recedi, nec in iudicando, nec in consulendo.

Quæst. 266 Quis cognoscat de exeptione.

ET Quia quotidie iudices inferiores iudicant de priuilegiorum valore & interpretatione, est notandum, quòd quando lis vertitur circa personam priuilegiati, vel circa factum, huiusmodi iudices inferiores cognoscere possunt. Si tamen lis vertitur circa valorem & sensum, seu interpretationem priuilegiorum, hæc cognitio pertinet ad Regem, ad suumque Regium Consilium, *De contaduria mayor,*
1517 † ita Bald. in cap. 1. numer. 3. apud quem vel quos feudi controuersia debeat decidi in vsibus feudorum Gregor. lop. in l. 27. titul. 28. part. 3. Ioan. Garc. de Nobilitate, glos. 1. §. 1. à numer. 1. cum sequentibus, qui ita interpretantur verba legis ex facto, ff. de vulgari, ibi: *Beneficia principalia, ipsi Principes solent interpretari*, l. 2. tit. 1. part. 2. ibi: *Otro si, ha poder si fuere obscuro, de lo declarar*, & l. 27. tit. 18. p. 3. ibi: *No lo deue ninguno juzgar, sino el mismo, o los otros que reynaren.* Extenditque ad materiam gabellarum in dicto loco nu. 75. quòd quando agitur de facto partium, cognoscunt iudices inferiores, si autem de iure priuilegij gabellarum, seu de eius exemptione, sensu, interpretatione, vel mente Principis, recurritur ad Regem, vel ad eius Consilium *de Contaduria mayor;* † interpretaturque dictus Ioan. 1518
Garcia de Nobilitate, glossa 1. nu. 48. legem 9. titul. 11. lib. 2. Recopil. in illis verbis; *Excepto el hijodalgo notorio de solar conocido, y el de executoria;* quòd quando iudicibus inferioribus committitur inscriptio personarum ad solutionem tributi Regij, iuxta formam prædictæ legis. 9. & aliquis opponit, se esse nobilem notorium, *De solar conocido,* vel habere executoriam, si lis vertitur circa suam nobilitatem ante superiores, non poterunt inferiores iudices de prædicta exemptione cognoscere. Sed circa eam ad superiores iudices recurrendum est,
† per ea quæ ipse adducit, quod probat per dictam l. 9. ibi: *Pero es mi merced, que si alguna contradicion les quisieredes, o quisiere poner alguna persona, o concejo contra lo en esta ley contenido, que no conozcades dello.* Si tamen lis non vertitur apud superiores iudices, vel ab eis inscriptio demandata sit, & aliqua lis vertatur super exemptione concessa à iure Doctoribus, vel Licentiatis, vel circa torturam, vel palinodiam, & alia huiusmodi, iudices inferiores de his cognoscere possunt, per incidentiam, vt traditur à dicto Ioan. Garcia vbi supra, glossa 35. num. quadragesimo septimo & nos in superioribus obiter resoluimus. 1519

TENET-

Quest. 267 Priuilegiatus quando inquietetur.

TENETQVE Dictus Ioan. Garcia vbi supra, glossa 48. numer. 19. vnum valde notabile, videlicet, quòd in causis priuilegiorum, sicut in causis nobilitatis, non sufficit inquietatio verbalis, ad hoc vt aliquis conqueri possit;
1520 sed requiritur realis inquietatio, † ex doctrina Bartol. in l. si prius, ff. de noui operis nuntiatio. à numer. 13. vbi Alexand. à numer. 17. vsque ad numer. vigesimũtertiũ, & ex doctrina Bartol. in l. prima, §. huius autem edicti, numero secundo, 2. ff. vti possidetis, qui Ioannes Garcia vbi supra à numer. 9. cum sequentibus, neruosè defendit, legem diffamari, C. de ingenuis, & manumissis, intelligendam fore
1521 in reali diffamatione, † per ea, quæ ibi adducit, & in glossa 48. §. 11 cum sequentibus, refert plurimos, qui habent priuilegium à iure, ne trahantur ad testificandum coram iudicibus superioribus, *De hijosdalgo.* †
1522

Quæst. 267. De vxore & filio volentibus accusare, & pacem facere.

OBITERQVE Non minor difficultas est disputanda in nostro de priuilegiorum explicatione tractatu, vtrum vidua habens filios præferatur eis in accusatione mariti occisi patris prædictorum filiorum. † In qua quæstione licèt
1423 Castillo de vsufructu libr. 1. capit. 2. numer. 25. defendat filios esse præferendos, tamen refert quamplurimos Doctores pro communi tenentes, quòd vidua præferatur, vt apud eum videre poteris, cui communi adhæreo, ab eaque non recedendum puto.

De muliere secundo nubente.

MAIORQVE Dubitatio est, vtrum per transitum ad secundum matrimonium vidua amittat hanc accusationem. † Et prædi- 1524
ctam accusationem amittere, tenet Villalpando ad l. vigesimãsecundã, titul. primo part. septima, §. 40. numero tertio, versiculo, Limita singulariter, quæ opinio comprobatur. Nam mulier per transitum ad secũda matrimonia perdit illud, quod à lege ei fuerat delatum, † 1525
vt tradit Castil. in dicto tractatu de vsufructu in loco supra citato, qui vbi supra dicta quæstio. 40. num. 3. tenet, quòd lex admittens viduam ad accusandum de morte mariti, est exorbitans, & restringenda; † & coniunctio mulieris 1526
est accidentalis ratione matrimonij, quod in viduitate continuatur, & cessante matrimonio, & viduitate cessat illa coniunctio, vt per eumdem Castellum vbi supra numero vigesimo septimo; & quia mulier non admittebatur ad accusandum de morte mariti de iure digestorum, & admittitur de iure nouo, C. quia reputantur duo in carne vna, † per textum in cap. 1527
gaudemus de diuortijs, quod est verum, quatenus durat matrimonium & viduitas. Præterea vidua admittitur ad accusationem de morte occisi mariti propter dolorem, qui dolor cessat stante secundo marito, cui amor de nouo applicatur, & non potest esse mulier in carne vna, & in vno amore cũ primo marito mortuo, & cum secundo viuo, quia darentur duo specialia, quæ nõ admit-

1528 admittuntur in iure, † per tex. in l. 1. C. de dotis promissione secundum Gratum consil. 35. num. 8. lib. 2 & secundum Barbosam in l. 1. ff. soluto matrimonio 3. p. num. 45. versic. sed aduersus cum sequentibus, Bursat. consil. 271. num. 25. lib. 3. & ratio potissima, per quam mulier nubendo secundo marito amittit filiorum tutelã, est, ratione magni amoris, quã applicat secundo marito. l. 40. tit. 16. part. 6. & mulier per transitum ad secundas nuptias amittit lectum quotidianum, & vestes lugubres, quæ filijs, & hæredibus primi mariti restituuntur, † l. 6. tit. 6. lib. 3. fori Regalis, vbi tradit Montaluo: & quia mulier secundo nubens dicitur de domo & familia secundi viri, & perdit priuilegium illius primi mariti, & sepelitur cum secundo marito, & non potitur mariti priuilegio, nisi quatenus in viduitate permanserit, † c. is qui. §. mulier de sepultura lib. 6. Cassanęus in consuetudinibus Burgundiæ rubrica 10. §. 7. num. 3. l. filij. §. vidua. ff. ad municipalem. l. mulieres. C. de incolis lib. 10. vbi Ioannis de Platea, & ad hoc vt mulier dicatur vidua, debet in viduitate persistere, † secundum Bart. in authentico de nuptijs. §. soluto, num. 1. qui in l. fin. C. de priuilegijs scholarium lib. 12. num. 1. tenet, quòd mulier per transitum ad secundas nuptias amittit primi mariti priuilegium, vt supra diximus, & etiam vidua per cõtractum secundi matrimonij statum suum mutat, † l. mulieres. C. de dignitatibus lib. 12. feci tq; illud singulare, quod mutata personę cõditione, mutatur priuilegium, † l. fiscus. ff. de iure fisci, cap. vnico. §. verum de iure patronat. vt per nos latè in superioribus num. 981. mutatione autem status videtur alia persona: † ita Bart. in l. iuris gentium. §. si ante aditam num. 1. ff. de pactis, & deficiẽte causa cõcessionis alicuius priuilegij cessat priuilegium, l. cura. §. deficientium. ff. de muneribus, & honoribus, l. his oneribus. §. penultimo. ff. de vacatione munerum, l. semper. §. negotiatores. ff. de iure immunitatis, l. tutelas. §. sed legitimæ. ff. de capitis diminutione. Quibus obstare videtur, quòd pœnæ secundo nubentium sublatæ sunt hodie, † per tex. in cap. penultimo, & final. de secundis nuptijs, vbi scribentes l. 3. tit. 1. lib. 5. Recopilation. quod tenet Anton. Gabriel in 3. tom. communium opiniõnum lib. 3. conclus. 5. pag. 223. Hippolyt. Riminald. in consil. 279. nu. 116. cum sequentibus tomo 3. Quibus responde, quòd pœnæ secundo nubentium, quæ sublatæ sunt de iure Canonico, & Regio, non habent locum in his, quæ introducta sunt in fauorem filiorum, † iuxta plurimorum opiniõnem, vt per Castellum de vsufructu lib. 1. cap. 2. num. 16. & prædicta correctio iuris Canonici, & Regij intelligitur, quando sunt merè pœnæ, secus si non essent merè pœnæ, licèt non concernant fauorem filiorũ, sed aliunde prouẽniant, ita Ioan. de Garroni. in rubric. de secundis nuptijs nu. 14. par. 2. & Anton. Gabriel vbi supra conclus. 5. n. 10. quibus obstare videtur, quòd sententia de futuro valet, si dependet

1529 / 1530 / 1531 / 1532 (left margin); 1533 / 1534 / 1535 / 1536 (right margin)

1537 det à iure, quod est de præsenti, † l. 1. C. de sententijs, quę sine certa quátitate, vbi tenet Bart. in principio, & Salicet. num. 1. quæ lex habet quinque lecturas, de quibus latè Bart. ibidem, & habens aliquod ius temporale in re, si aliquod acquirit in illa re, il-
1538 lud acquisitum perpetuo durat, † secúdum Paul. de Castr. in l. si is cui, §. hæres num. 2. ff. quemadmodum seruitut. amittantur, per tex. ibi: *Et cō cessam alicui ratione certa qualitatis, ei non tollitur, licèt illa qualitas posteà*
1539 *cessauerit*, † tex. in §. semel, instituta qui manumittere non pos. nam sufficit, adfuisse semel conditionem, li-
1540 cèt non permaneat, † vt per Tiraq. in l. si vnquam. C. de reuocand. donation. in glossa verbo susceperit liberos numer. 151. Sed respondetur, quòd prædicta iura, & Doctorum doctinæ, loquuntur in casu, in quo non requiritur effectum, & tractum successiuum, vt in vidua, quia tunc temporis, quotiens causa, vel conditio cessauerit, cessat effectus, l. Titia, ff. de annuis legat. tenet Ripa in l. ex facto. ff. de vulgari, & pupilla. num. 38. & habens ius ad rem permutatio-
1541 nem status rei, perdit actionem, † per tex. in cap. fin. de concessione præbendæ lib. 6. l. qui actionem. ff. de regulis iuris, l. minus est. ff. eodem. l. cum quis in fin. ff. de solutio. ibi: *Tacitè enim hac conuentio inesse videtur, si in eodem statu permaneat*, l. 5. tit. 14. partita. 5.

Quæst. 269 Quid si lite cōtestata?

Sed maior dubitatio est, vtrum prædicta vidua amittat accusationē de morte mariti per transitum ad secunda vota, si anteà erat lis cōtestata cum occisore. † Et videtur, quòd ac- 1542
cusationē, & ius accusandi amittat, etiamsi lis sit contestata, si secundò nubat, quia si ius accusatoris perijt, pendente iudicio, sequitur absolutio, † & si actor pendente iudicio de- 1543
sinit esse dominus, ius eius extinguitur, l. seruus furtiuus, vbi Bart. num. 2. ff. de conditione furtiua, & Paul. de Castro ibidem nu. 3. Sed nihilominus contrarium est tenendum, & sic quòd si nubat vidua post litem contestatam, non perdat actionem, & accusationem, & eam possit prosequi, quia verum est, & ab omnibus receptum, quòd actio iniuriarū post litem contestatam, & post appellationem actoris transit ad hæredes, & non perditur quantum ad bona, & condēnationem pecuniariam, † per 1544
tex. in §. non autem versiculo pœnales, instituta de perpetuis, & temporalibus actionibus. l. 20. & 25. tit. 14. l. fin. tit. 9. part. 7. l. 28. tit. 23. par. 3. vbi optime Gregor. Lop. in glos. verbo, *contra sus bienes*. Quod optimè comprobatur, nam virgo querelās ratione stupri si nubat digno, vel indigno post accusationem, non amittit actionem, quoad dotem, & interesse: † ita 1545
tradit Anton. Gom. in l. 80. Tauri n. 11. & Bernardus Diaz de Lugo in sua praxi criminali, in cap. stuprum num. 7. vbi latè Ignatius de Salzedo in additione litera. C. qui alios allegat Doctores.

Quæst. 270 Quid si moriatur?

ET hinc deducitur, quòd si vidua moriatur post accusationem, & litem contestatam cum occisore mariti, transeunt actiones ad eius hæredes, † per iura supra dicta, quibus cō- 1546
uenit

uenit examinare, vtrum actio, & accusatio, quæ post litem contestatam à vidua contra occisorē mariti post eius mortem trāsit ad suos hæredes, præiudicet filijs mariti mortui, si fortè eos habuerit ex alio matrimonio? Et videtur eis non preiudicare, & quod post mortem viduæ ad dictos filios transeat accusatio, & non ad hæredes prędictæ viduæ, per plurima fundamenta allata à Castello de vsufructu lib. 1. cap. 2. à num. 25. quē videas, quia ingeniosè loquitur. Sed veritas est in contrarium, & sic quòd hæredes prędictæ viduæ, quæ litem est contestata, sint præferendi, & succedant, ad eosque transeat actio, & accusatio inchoata, & non ad filios dicti occisi habiti ex alio primo matrimonio. Et ratio est, quia vbi statutum, vel pactum, vel priuilegium defert lucrum, vt in nostro casu, cōsideramus originem, & causam, &
1547 non euentum, † vt in l. 1. §. lucratiuas. C. de imponendis lucratiuis descriptio. lib. 10. allegat alia Ripa in l. si vnquam. C. de reuocand. donatio. num. 48. quæst. 22. & cessante causa, non cessat effectus iā consummatus,
1548 † per l. fin. ff. vnde liberi, licèt perueniamus ad eum casum, à quo fortè causa non sumpsisset exordium, l. si sub vna. §. si vni. ff. de verborū obligation. vt tradit ipse Ripa vbi supra in quæst. 23. num. 52. Et beneficium concessum ratione exuberantis fauoris, vt in vidua, conceditur à lege circa accusationem de morte mariti, & filiorum prælatione, vt dictum remanet in superioribus requirit specialem renunciationem ad hoc, vt ad hæredes suos non transeat, vt habetur in l. 1. secundum intellectum Baldi ibidem, ff. si quis vocatus non ierit: & quia actio descendens à lege, vel statuto debet esse perpetua; † 1549
vt tradit Bartol. in l. 2. C. quæ sit longa consuetudo, & alij Doctores relati ab Alberto Bruno in tractatu de augmento conclusione 3. principali numero 20. ad finem. Quibus obstare videtur regul. text. in l. adigere. §. quamuis, ff. de iure patronat. vbi probatur, quòd cessante causa restitutionis cessare debet, & retractari restitutio. † Sed respōde, quòd 1550
De vxore, quæ recepit dotem proter inopiam mariti.
prædicta regula non habet locum quando actus causæ iam est consummatus, per tex. in l. qui res. §. area, ff. de solution. l. sancimus. C. de administrat. tutor. ex quo sequitur, esse veram illam opinionem glossæ legis vbi adhuc. l. de iure dotium in verbo abutatur, quam contra alios sequitur Bart. in l. si constante in 9. quæstione. ff. soluto matrimonio, & Speculat. Paul. & Angel. & quos refert, & sequitur Ioan. Campecius de dote in quæst. 47. videlicet, quòd si dos fuit soluta mulieri propter inopiam mariti, ei non aufertur, licèt posteà maritus veniat ad pinguiorem fortunam, quia vt supradiximus, actus causæ iam erat consummatus. † 1551
Quæst. 271 De iuramēto quando trãseat ad hæredes.
ET Cùm in superioribus resoluerimus, quando iuramentum faciat actionem perpetuam, erit nō inelegans in nostra materia examinare, vtrum iuramentum transeat ad hæredes. † In qua quæstione est re- 1552
soluendum, quòd generaliter iuramentum

mentum non transit ad hæredes, cũ sit personale; cap. viam veritatis de iure iurando; tenet Couarru. in cap. quamuis pactum de pactis lib 6. 1. part. §. 5. num. 6. & 7. Ioan. Gutierrez, & quos allegat in tractatu de iuramento confirmatorio. 3 part. cap. 12. n. 7. in principio, & tenent quam plurimi Doctores, quos refert Grat. in regul. 273. in princip. nec facultas iurandi transit ad hæredes, vt notat Masuerius ad practicam Ferrariensem in §. iusiurandum libello 1. in verbo perfectam scientiam nu. 11. & Marcus Anton. Babier. de virtute iuramẽti quæst. 45. n 63 & Grat. vbi supra n. 1. qui in n. 2. ampliat in eo, qui iurat pro se & suis hæredibus cũ Bernar. Diaz de Lugo in regul. 386. vbi Ignatius de Salzed. in additione, & ideo iuramenti delatio non trãsit ad hæredes, secundum Marantam de ordine iudiciorũ 6. p. tit. de iuramen. n 5. pag 464. & ex tex. in l. generaliter, C. de rebus creditis, & iure iurando; tenet Plot. in tract. de in litẽ iurãdo, §. 29. n 3. pag. 198 & Masuerius vbi supra, & Roman. in cons. 290. Ias. in l. penult. ff. ne quis eum qui n. 7. & in l. admonendi, ff. de iure iurando n. 313. & Becius in cons. 47. lib. 1. à n. 16. vsq; ad nu. 29. & Tiraq. de retractu tit. 1. §. 2. glos. 2. nu. 9. & in tracta. de præscript. §. 23. vers. Id tamen. Sed nota, quòd licèt iuramẽtum non transeat ad hæredes quoad periurium, transit tamen in quantũ attinet ad contractum, in quo iuramentum ponitur tam actiuè quàm passiuè, & quoad obseruantiam illius, quod defunctus iurauit, vt ipsius anima non cædatur, vt tenent quam plurimi authores relati ab Anton. Gabr. in 3. tom. communiũ opinio. conclus. 6 pag. 119. & hac de causa transit iuramentum cõfirmatorium cõtractus ad hæredes illius, in cuius fauorem iuratur, & ex ista parte non est personale, vt tradunt Doctores in cap. viam veritatis de iure iurãdo maximè Imol. & Math. de Afflict. qui alios allegat in decisione Neapolitana 285. num. 2. & Ioan. Campecius de dote 4. p. q 11. n. 4. refert quã plurimos authores Gratian. in regul. 273. num. 4. & quando lex disponit, quòd stetur iuramento damnũ passi, tale iuramentum transit ad hæredes, ita Roman. in l. 3. ff. de iure iur. Ias. in l. penul. §. hoc iudicium, ff. ne quis eum, Tiraquel. de retract. lib. 1. §. 2. glos. 2. n. 8. iuramentum tamen suppletoriũ, & facultas iurandi cõcessa à lege admonendi, ff. de iure iurando in defectũ probationis transit ad hæredes, vt habetur in volum. 4. communium opinionum pagi. 42. ex doctrina Stephani Ranquini in conclus. 75. & tenet Marcus Anton. Babiera in tractatu de virtute iuramenti quæst. 45. nu. 64. Greg. Lop. in l. 2 tit. 11. par. 3. in glos. verbo, *Vu testigo*, post medium.

Et hinc deducitur, quòd si plures de populo aliquid adimplere iurauerint, licèt nullus eorum viuat, successores obligãtur ad obseruantiam contractus iurati, † ita Ioan. Gutier. 1554
in authentica sacramenta puberum num. 17. cum sequentibus, Matienço in l. 3. tit. 10. glos. 13. nu. 11. libr. 5. Recopilat.

Ideo-

Villæ & castra. Ideoque si collecta imponatur alicui ciuitati, videtur etiam villis & castris illius ciuitatis imposita, † glos. 1554 notabilis in authent. quibus modis naturales efficiantur legitimi, §. si vero, l. non est, C. de incolis libr. 10. tradit Matth. de Afflict. de iure protomiseos in principio nu. 2. allegãs multa iura, & Doctores, vbi etiã tradit, quæ dicatur prouincia, & sub *Prouincia.* 1555 hoc nomine comprehẽdatur, † quæ conducunt ad priuilegia cõcessa alicui prouinciæ, & ad collectas seu gabellas, vel tributa alicui prouinciæ imposita. Nota tamen, quòd lex fin. C. qui bonis cedere possunt, quę disponit circa inducias, vel dilationes quinquennales in fauorẽ debitorũ, limitatur, & non habet locum, quãdo creditor pro se habet contractũ 1556 iuratum, † secundum Bald. in cap. constitutus de rescriptis column. 3. Alexand. in consil. 205. in fine, vol. 2 & cons. 38. vol. 3. tenet Marc. Ant. Babiera in tract. de virtute iuramenti n. 34. & Ioan. Gutier. de iurament. cõfirmat. 1. p. c. 65. n. 1. quem videas circa cesionem bonorum in c. 18. n. 6. & ideò si aliquod concedatur priuilegium debitoribus à Principe, vt intra aliquod tempus non possint conueniri à suis creditoribus, vt iam concessum viderim. hoc priuilegiũ non extenditur ad debitum, in quo 1557 adest iuramentum in contractu, † ita tenet Romanus in singulari 185. incipit, si Lucius, & Marc. Anto. Babiera vbi supra num. 34. ad fin.

Quæst. 272 De vxore. HABETQVE Mulier hoc priuilegium, vt præferatur cæteris creditoribus mariti pretendentibus, quòd maritus eis tradatur cũ argolla ferrea, quando bonis cesit, † iuxta 1558 opinionem Anton. Gom. in 2. tomo variarum cap. 11. nu. 33. Villalobos in ærario commun. opinion. litera D. n. 115. & Greg. Lop. per tex. ibi, in l. fin. tit. 5. p. 4. in glos. verbo, *De honra*, Baeça de inope debitore. c. 3. nu. 10 & fin. & Ioan. Gutier. de iuram. confirmat. c. 18. n. 7. qui in n. 8. idem disponit in filio familias, quando cessit bonis cũ Anton. Gom. quẽ refert: sed filius familias in hoc casu quando pater cedit bonis, & venit tradẽdus creditoribus, cum argolla ferrea, non habet hoc priuilegium, etiã pro debito dotis matris suę in competentia aliorum patris sui creditorũ, † ita 1559 Baeça vbi supra n. 26. qui rationẽ assignat. sed Ioan. Gutier. in d. c. 18. n. 7. opinionem limitat Baeça in d. c. 3. n. fin. quòd mulier non præfertur cęteris creditoribus mariti, quando ei dotem suam offerũt, quia tunc tẽporis excluditur mulier, cùm sit eius obligatio extincta per solutionẽ dotis, iuxta text. in l. lex vectigalis, ff. de pignoribus, quia iam habet, vnde alimenta sumat.

Quæst. 271 De legato Ecclesiæ. SED Dubitationis causam in hac materia prębet l. nũmis ff. de legat. 3. vbi nummi legati debentur exiguiores, & l. si ita rescriptum in fine, ff. de legat. 1. vbi in legato dubio, quod minimum est debetur, † vt vi- 1560 deamus, quid dispositum sit, quando vertitur fauor & priuilegium Ecclesiæ, veluti si Ecclesiæ legetur, vel relinquatur calix, de quo calice intelligatur. Et dicendum est, quod in tali relicto intelligitur de calice argenti

fauo-

1561 fauore Ecclesię, † per tex. in l. Titia, §. Seia, ff. de auro & argent. legat. vbi tenet Bart. n. 2. & ideò fauore libertatis intelligitur legatum illud, quod est seruo vtilius, per l. idemq; ipsi, ff. de conditio. & demonstrat. tenet glos. verbo, exiguum in d. l. si ita scriptum in fin. si Princeps auté concedat alicui priuilegiũ & exemptionem omnium bonorum suorũ, quos habuerit in domo sua tempore mortis, & iste aliquo tempore in villa, vel in aliquo prædio habitauerit extra propriam domum animo redeundi ad dictam domum, & casu aliqua bona secum ad villã portauerit, ibiq; mortem obierit; dubitatur, vtrũ dicta bona reperta in villa cõprehendantur in dicto priuilegio & exem-
1562 ptione. † Et licèt Paul. de Castro distinguat in l. huiusmodi, §. legatum, ff. de legat. 1. indistinctè videtur tenendum, quòd prædicta bona inuenta in villa, vel prædio tempore mortis sint libera & exépta, per text. in l. quæsitum, §. fin. l. si ita legatum, ff. de legat. 3 l. Labeo, ff. de statu liberis, & cum hac opinione residet Alexand. in additionibus ad Bart. in l. cum delanionis, §. Sabinus, ff. de fundo instructo instrumentoq; legato, allegans summarium Bart. in d. l. quæsitum, §. fin. Et ideò si Rex præceperit, quòd de tali ciuitate tempore guerræ nõ extrahantur sagittę, vel munitiones ad bellum necessariæ, dubitatur vtrum extrahi possint balistæ & arcabuces? Et videtur, extrahi posse, & in dicto pręcepto non
1563 comprehédi, cũ sit odiosum. † Sed veritas est in contrariũ hoc est, quòd balistæ & arcabuces comprehendantur in dicto mandato, per text. in l. qui penum, ff. de penu legat. vbi tenet Bart. num. 1.

NEC Extra rem facit examinare, vtrum confiscatis bonis alicuius, comprehendantur etiam bona futura, quæ posteà acquisiuerit titulo hęreditario, vel aliquo modo. † In qua quæstione videtur tenendum, quòd in condemnatione seu cõfiscatione comprehendantur futura bona, & posteà acquisita. Et pro hac parte primò facit, quòd si pater sibi stipulauerit dotem filiæ mortuæ in matrimonio, si constante dicto matrimonio eius bona confiscatur, pertinent dicta bona dotalia ad fiscũ, licèt post sententiam veniat conditio adimplenda, † per l. inter socerum, §. fin. ff. de pactis dotalibus, tenet Bald. in l. vltima, C. de cõtrahend. emptione nu. 15. Et secundò facit, quòd si deportatus aliquid post sentétiam acquisierit, illud adquisitũ nõ pertinet ad fiscũ hæredé, sed ad fiscũ, † per l. 2. C. de bonis proscriptorum. Et tertiò facit, quod si posthumus instituatur ab aliquo, talis institutio comprehédit posthumum natum ab alia vxore, cum qua secundum contraxerit matrimonium, † per l. placet cũ sequenti, ff. de liber. & posthum. l. peculium, ff. de legat. 2. tenet Bartol. in conf. 59. numer. 7. & 8. Quartò facit, quòd si aliquis obligauerit sua bona, comprehenduntur in tali obligatione bona futura, † l. vltima, C. quę res pignori obligari poss. l. 5. tit. 13. p. 5. l. 7. titul. 19. libr. 3. fori regalis. Sed nihilominus veritas est in contrariũ,

Quæs. 274
1564
1565
1566
1567
1568

&

& sic quòd in dicta cōdēnatione & confiscatione bonorum non veniāt bona futura, & acquisita post sentē-tiam & condemnationem, per l. si mandauero tibi, §. is cuius, ff. mandati, l. eius qui §. 1. ff. de testament. l. si deportato seruo, ff. de legat. 4. cap. felicis verum de pęnis lib. 6. glos. verbo, præsens in l. non ad ea, ff. de conditio. & demonstratio. Bald. in l. etiā C. ad legem falcidiā, Roman. in singulari 168. & cons. 247. nu. 2. Ias. in l. vltima, ff. si certum petatur n. 11. & in l. si victum n. 5. ff. de repud. Alex. cons. 23. n. 2. vol. 1. Bald. in l. ex facto, ff. de vulgari, Alex. Ias. & Dec. in l. 3. §. illud, ff. quod quisq; iuris Paul. l. quod traditum, ff. de conditio. & demonstratio. & in cons. 56. vol. 1. Bar. in l. certa forma, C. de iure fisci libr. 10. & Decius consil. 438. num. 10. Quemada in quęst. 10. quam plures cummulat Hippolyt. in §. hoc quoque, instituta per quas personas nobis acquiritur num. 36. & quæ tradidi supra num. 389. cum seqq.

ESTQVE notandum, quòd si aliquis habet oppidum, vel ciuitatem cum vicis, & villis tali oppido vel ciuitati subiectis, & eius iurisdictioni titulo maioriæ, & à Rege impetrauerit facultatem extrahendi à maioria vnam de dictis villis vel vicis, vt eam filio secundo relinquat, vel ob aliam causam, ex tali facultate non poterit separare dictam villā à iurisdictione & communione prędicti oppidi, vel ciuitatis, nisi expressè à Rege hoc cōcessum fuerit, quod si non cōcesserit, erit dicta villa subiecta dicto oppido, aut ciuitati, & *De facultate.*

eius iurisdictioni, † ita resoluit Paul. 1569
de Castro in l. si fundum, §. qui fundum, versic. Item in fine nota, ff. de legat. 1. quem refert & sequitur Gregor. Lop. in l. 2. tit. 1. part. 2. in glos. verbo, *Departir*, & poterit Princeps in præiudicium iuris alteri quæsiti priuilegium concedere, si per illud res reuertatur ad ius commune antiquum, † ita tradit Panormitan. in 1570
cap. veniens col. 8. de præscriptio. Roman. in cons. 118. & alij relati & sequuti à Grāmatico in decis. 106. n. 3. Et ratio est, quia constitutio quātumcumque correctoria, per quam res ad ius commune reducitur, fauorabilis iudicari debet, † ita tenet 1571
Grammaticus vbi supra num. 2. per glos. in cap. statutum, versic. Numerandum de præbendis lib. 6.

SED cum prohibitio alienationis facta simpliciter & sine causa à testatore alienationem impedire nō soleat, & dicatur nudum præceptū & consilium, quod successores non astringit, † per l. pater filium, §. Iu- 1572
lius Agripa, & §. fundum Titianū, l. Lutius in principio, ff. de legat. 3. l. filius familias, §. diui, ff. de legat. 1. l. quotiens, C. de fideicommis. vbi tenent communiter Scribentes, l. 44. tit. 5. par. 5. tenet Molina de Hispani primogenijs lib. 1. cap. 6. num. 30. in principio, Anton. Gom. in l. 40. Tauri numer. 37. est quæstio in materia priuilegiorum & fauorabili, si testator legauerit alicui suum seruum tali conditione, vt non alienetur, nec vendatur, & si alienetur, sit liber, vtrū consequatur libertatem, si vendatur, & conditio non ad impleatur. † Et 1573
per *Quæst. 271 De prohibitione alienationis.*

per supradicta videbatur, quòd talis seruus non consequatur libertatem per venditionem & alienationem, & quòd sit nu[illegible]m præceptũ & consilium. Sed veritas est in contrariũ, & sic quòd talis seruus illico, quòd conditio non est ad impleta, & à legatario venditur, consequitur libertatem, per l. cum fidei, l. quidã testamento, l. rogo, ff. de fideicõmissarijs libertatibus, & vtrobique Scribentes, quod intelligi videtur verum, quando absolute & in perpetuum, & impersonaliter facta fuerit alienationis prohibitio. Et quod secus erit, si personaliter, & vni filio vel hęredi prohibito facta fuerit: nam tũc tempo ris in illo tantũ prohibitio & conditio verificatur, & ad hæredes non transit dicta alienationis prohibitio. Quod probatur, quia prohibitio alienationis facta filio nõ
1574 extenditur ad hęredes vlteriores, nec ad nepotes, † tex. notabilis in authẽtico de restitutione fideicommissi, §. nos igitur collatione 9. vbi glos. Bar. & alij relati & sequuti à Couarr. lib. 3. variarum c. 5. num. 4. versicul. Ego verò, qui cõmunem opinionem dicit, & Molina de Hispan. primogenijs, cap. 4. nu. 11. qui quam plures Doctores allegat. Et quia prohibitio alienationis facta à testatore suo hæredi non extenditur ad alios hęre
1575 des, † ita Cassaneus in consuetudinibus Burgundiæ, rubr. 7. §. 5. vers. Meilleur numer. 71. & quando prohibitio alienationis vni facta est nominatim, non extenditur ad alios,
1576 † iuxta plurimorum opinionem, vt refert & sequitur Gratian. in regul. 392. ante numer. primum, & in numer. 2. Et quia prohibitio alienationis est personalis, & habet locum tantum in vita illius, cui prohibitio facta fuerit, & in eius persona verificetur conditio, & non extenditur dicta prohibitio ad suum hæredem, † ita Anton. Gomez in l. 1577
40. Tauri numer. 21. Et ratio est, quia alienationis prohibitio odiosa est, atque exorbitans, auferẽsque libertatem alienandi, † secundum Ias. 1578
in rubrica, ff de legat. 1. nu. 16. quem refert & sequitur Gratian. in regul. 334. numer. 6. ad medium. Nec obstare videtur text. in l. rogo, l. cum fidei, l. quidam testamento, ff. de fidei commissarijs libertatibus, quia disponunt per verba in personalia, & denotantia perpetuam prohibitionem alienationis; & alios casus, videlicèt quando à testatore prohibetur alienatio extra certum genus personarum; & quòd si fiat alienationis prohibitio hæredi, si comprehendatur hęres hæredis, † vide plurimos 1579
Doctores per Gratian. in regul. 391. & 392. vbi latè de hac materia, & de eius veritate. Sed fauore & priuilegio libertatis & affectionis, aliter est tenendum in principali quæstione. Et sic quòd seruus, cuius alienatione est prohibita, sit liber, si vendatur; modò verba sint impersonalia, siue personalia: & modo prohibitio alienationis facta sit hæredi, vel legatario, quod probatur per l. generaliter. §. prohibitum, ff. de fideicommissarijs liberta, ibi: *Sed si ita scriptum sit, ne eum alienes, ne ve vendas, idem erit dicendũ,*

V ita

ita Bartol. in l. filius familias, §. diui, numer. 3 ad medium & numer. 4. vbi Ias. in 1. lectura num. 44. vers. Item si respiceret cum vers. sequenti, & in 2. lectura num. 63. & 64. & Gregor. Lop. in dict. l. 44. tit. 5. par. 5. glos. 1. ad fin. & hoc tenendo responde ad l. pater filium, §. Iulius Agripa, ff. de legat. 3. cum concordatibus supra allegatis, quod loquũtur, quando prohibitio alienationis facta fuit sine causa, & sine respectu, nec fauore alicuius, quia tunc dicitur nudum præceptum & cõsilium, ita Ias. in dicto §. diui in 1. lectura num. 1. & probat dicta lex 44. vbi Greg. Lop. quòd si prohibitio alienationis facta fuerit simpliciter, & personaliter, & per verbum futuri subiunctiui, hoc est, si alienaueris, & non per verba impersonalia denotantia perpetuitatem, & respectu familiæ, vel fauore alicuius tertij, & non in causa libertatis fauorabili, vera sunt, quæ in superioribus disputauimus, & valida erit alienatio reiecta prohibitione per supradicta, & secundum Gregor. Lopez in dicta l. 44. glossa verbo, *No sea enagenada*, quod in tantum est verum, quòd si prohitio alienationis facta fuerit simpliciter, & personaliter, & per dicta verba futuri subiunctiui in fauorem grauati, & prohibiti, valet alienatio extra casus libertatis, & fauorabiles, vt
1580 supradiximus, † ita tradit Iasson in dicto §. diui 2. lectura numer. 62. & Bart. ibidem numer. 1. & ibi additio.

Quæst. 276 Cap. 35.

NOTA Deinceps, quòd quando per statutum requiritur qualitas tam ad collegia quàm ad officia inquisitorum, & ad confraternitates, non sufficit qualitas priuilegiatiua, sed naturalis ab statuto requisita, † quod latè tenet, & 1581
disputat contra Ioann. Garciam de nobilitate, Lara de anniuersarijs in libr. 2. cap. 4. à num. 95. cum pluribus sequentibus, ad quem occurre, cùm casus obuenerit, ne eius dicta transcribere videar, quia bene loquitur, & pro sua opinione refert ita iudicatum per executoriam Regiam in ciuitate de Logroño. Estq; admodum controuersa quæstio.

Quæst. 278 Fratres ex punibili coitu.

VTRVM Fratres nati ex eadem matre ex coitu punibili & illicito vicißim inter se succedant, an verò fiscus succedat. † In qua quæstione pro fisco tenuerunt Matthe- 1582
silanus de succeßionibus abintestato in secundo membro, articulo 2. principali, cui adhæret Bologni. ab eo relatus, & Fulgosius consilio 36. Alexand. consilio 174. & Decius consilio 311. & Abbas consil. 37. Cagnolus in l. si qua illustris, C. ad Orfician. columna penulti. & Oliuer. de succeßionibus abintestato, numer. 84. Sed contrariam opinionem, hoc est, quòd prædicti fratres vicißim succedant, tam ex testamento, quàm abin- 1583
testato, tenent Bald. de succeßionibus abintestato in tertia part. principali numero sexto, & Rosellus numero 28. & Sard. in tractatu de legitimation. articulo de legitimatione spurij in 7. quæstio. Corneus

Corneus consilio 21. colum. penultima, & in dicta l. si qua illustris, Curtius Iunior cons. 123. Couarru. de sponsalibus, §. 5. numer. 19. Peregrinus de priuilegijs fisci lib. 3. titul. 18. num. 43. & quamuis de iure stricto materia sit disputabilis, hanc opinionem tenet & defendit Matth. de Afflictis in decisione 96. quibus cōtra fiscum affirmat fuisse pronunciatum, quam opinionem semper defendi, pro eaque iam semel obtinui in regali prætorio Granatensi, & executoriam Regiam vidi in anno 1613. & de successione illegitimorum vide Anton. Gom. in l. 12. Tauri à numer. 48. cum sequentibus. Et cum in superioribus num. 812. probauerimus, quòd non valet donatio

Clericus donat amicæ dotem. facta à milite, vel clerico cōcubinæ suæ, & quòd talis donatio à fisco auferatur, limita in relicto à milite, vel clerico causa dotis, per particularia

1583 dotis priuilegia, † vt per multos resoluit Portius consilio 21. Marcus Antonius Peregrin. de priuilegi fisci libr. 2. titul. 9. numer. 12. qui in lib. 6. titul. 4. numer. 41. cum Paul. de Castro per l. fin. C. si aduersus fiscum tenet, quòd emptor fiscalis pro re à fisco empta in iudicio conuentus potest causam trahere ad iudi-

1584 ces fiscales peculiari priuilegio, † & in numer. 42. in dicto titul. tenet, quòd fiscus in suis venditionibus habet hoc priuilegium, quod alius offerens meliorem conditionem au-

1585 ditur, † per l. fin. in principio, ff. de iure fisci, vbi Bart. & ex text. in l. Lutius, §. fin. ff. ad municipal. l. si tempora, C. de fide instrumentorum libr. 10. vbi Doctores & Barto. in l. licitatio in principio, ff. de publican. & vectigalibus.

ET Dubitari contigit, vtrum exemptum à gabellæ solutione pro vsu suo censeatur etiam exemptus pro sua familia & eius vsu. † In qua quæstione Albericus tenet partem negatiuam in l. hoc legatum per tex. ibi, ff. de legat. 3. & in 2. par. statutorum, quæst. 208. & Socin. Senior in cons. 72. col 1. & ipse Alberic. post Iacobum de Aretin. in l. vniuersi, C. de vectigalibus. Sed partem affirmatiuam decidit glossa in dicta l. vniuersi, & ibi Ioan. Faber. & est tex. in l. 2. §. 1. & in l. penultima, §. 1. ff. de vsu & habitatione, & text. in l. censoria, §. 1. ff. de verborum significatione, & l. si publicanis, § 1. ff. de publican. & vectigalibus, dicit communem Firmianus de gabellis, 7 part. quæst. 11. & Boerius decisione 213. num. 6. & 7. & Marcus Anton. Peregrin. de priuilegijs fisci libr. 6. titul. 5. numer. 21. Et etiam dubitari aliquando vidi, vtrum diuturna præstatio facta causæ piæ ratione eleemosynę, ex mera liberalitate obliget præstantem in futurum. † In qua quæstione videtur quòd non inducet obligationem talis diuturna pręstatio. Ratio est, quia actus meræ voluntatis excludit iuris necessitatem, † glossa vbi Doctores in l. solent, §. fin. ff. de officio Proconsulis, & in l. cum de in rem verso, ff. de vsuris, & in l. cum de indebito, ff. de probationi. tradit Bald. in l. fin. C. de statu defunctorum, glossa in verbo, temporis in c. cum Ecclesia

Quæst. 278 (beside "ET Dubitari contigit") · 1586 (beside "pro sua familia & eius vsu. † In qua") · 1587 (beside "præstantem in futurum. † In qua") · 1588 (beside "luntatis excludit iuris necessitatem")

Sutrina de causa possessio. & proprietat. vbi tenet Abb. notabili 3. Quod verum est, maximè quando præstatio annua diuturno tempore variatur in specie rei, quæ præstatur, secundum Auendanum & alios Doctores de exequendis mandat. Regum 2. part.cap.4.numer.17. qui in numer. 18. contrarium affirmat in tali annua præstatione diuturna & decennali ex fauore & priuilegio causæ piæ, ex Paul. Leazar. in cap. literis de restitutione spoliatorum, & ex cap. ad Apostolicam de simonia, & ex Hippolyto singulari 192. & est text. literalis in l. priuilegia in fine, C. de sacrosanctis Ecclesi. tenet Abb. in cap. suam numer. 7. & in cap. Iacobus in fine de simonia, & Caualcanus in decisionibus Fiuis.in 1.part. decisione 27. num. 33. Menoch. de arbitrarijs libr. 2. centuria 2.casu 160.numer.17. & quam plures refert Cacheranus, Osasc. in decisione 99. numer. 20. & ipse Menoch. de præsumptio.lib.3.præsumptione 131.numer. 83. & in materia anniuersarij tenet, & sequitur hanc opinionem Lara de anniuersarijs lib. 1.cap.12.à numer.21.cum sequentibus.

Quæst.279 ET Cùm in superioribus num. 256. probauerimus, quòd dos anterior testibus probata præferatur creditoribus posterioribus habentibus pro se publicam scripturã cõtra tex.in l.scripturas,C.qui potiores in pigno.habeantur.Erit scitu dignum, vtrùm hypotheca anterior testibus probata præferatur scripturæ authẽticæ posterior, in qua hypotheca cõtinetur. † Et videtur, quòd semper scriptura authentica præferatur, per 1589
dictam l. scripturas, C. qui potiores in pig.habe.l.31.tit.13.par.5.de qua, & eius decisione est, vidẽdus Couar. in pract.quæst.c.22.num.5.& in lib. 2.variarum resolutio.cap.11.num.4. Rebuf.ad Regias constitut.Gallicas in tractatu de chirographis artic.2.à nu.4. cum sequentibus tom.1. Ripa in l.priuilegia,ff.de priuilegijs creditorum numer.23.cum sequentibus, Anton.Gabr.in volum.3.commun. opinionum, titul. de probationibus conclus.10.& 11.pag.13. Felician.de censibus lib. 3.cap.5.num. 9. & 22. & Azeued.in l.5.tit.21.lib.4.Recop. n.22. Ioan.Gutier.in practicis quæstio.libr.5.quæst.102. Sed contrariũ est tenendum, & sic quòd hypotheca anterior duobus testibus probata præferatur scripturæ authenticæ posteriori, ita defendit Petrus Surdus decis.61. nu. 4. & alij Doctores ab eo relati, & Gratian. decis. 94. nu.4. qui etiam refert alios, & Cauallus cons.121.nu.1.Sphorc. Oddus cons. 100.nu.67.& 68. Vincenc.de Franchis decis.99. num. 6. & 7. Gregor. Lop.in l.31.tit.13.p.5.in glos.verbo, *Como dicho es*. Et ratio potissima huius veræ opinionis est, quia hypotheca etiam testibus probatur, licèt non adsit publicum instrumentum, † per l. 1.ff. de pignoratitia actione, 1590
l. contrahitur, ff. de pignoribus tradit Sphorc. Oddus in dicto consil. 100. num.86. & Petrus Cauallus in cons.121.num.2.Fulgosius cons.132. num.1.Paul.Castrens.cons.134. nu. 1.vol. 1. Vincentius de Franchis in decisione

decisione 9. numer. 6. & 7. Nec obstat dicta l. scripturas, C. qui potiores in pignor. habe. quia tunc præfertur scriptura publica posterior anteriori priuatæ, quando testes priuatæ scripturæ non adsunt, vel mortui sunt, vel à parte recognita est: sed quando testes adsunt, viua voce deponentes de hypotheca, vel pignore anteriori, præfertur dicta hypotheca anterior dictis testibus viuis probata, † secundum Laram de
1591 anniuersarijs lib. 1. cap. 23. num. 21. & quos ibi refert in nu. 22. & 23.

Quæs. 280 ET Etiam cùm in superioribus num. 1523. resoluerimus, quòd vidua semper præfertur in accusatione circa mortem mariti, erit optima illatio ad l. 4. titul. 1. lib. 5. Recopilationis, vtrum dicta vidua si secundò nubat, teneatur reseruare filijs prioris matrimonij illud, quod ei datum fuit pro remissione mortis primi mariti, & pro pace cum
1592 occisore habita, † & videtur quòd teneatur reseruare prædictis filijs primi matrimonij, per dictam l. 4. titul. 1. libr. 5. Recopilationis ex eius generali dispositione. Sed contrarium est tenendum, cum illud datum ratione pacis initæ cum occisore non præcedat ex prioris mariti substantia, sed ex pace & liberalitate mulieris, & ex iure prælationis ei à iure concesso, quod probatur, quia in materia priuatiua, illud, quod expresse cautum non
1593 est, priuationem non inducit, † secundum Cacheranũ decisione 147. numer. 4. Franch. decisione 11. nu. 23. Molinam lib. 1. de Hispan. primogenijs cap. 9. numer. 10. Pinel. in l. 2. C. de rescindenda vendit. 2. part. cap. 4. num. 13. Menes. in l. fideicommissum, C. de fideicommissis num. 4. Becium consilio 35. num. 5. & consilio 102. num. 31. Baeçam de non meliorandis filiabus in l. 101. cap. 36. numer. 11. Mieres de maioratu 1. part. quæst. 1. num. 108. quos refert & sequitur Lara de anniuersarijs lib. 1. cap. 13. num. 7. & dicta l. 4. tit. 1. lib. 5. Recopilationis, est pœnalis, & non extendenda vltra suum casum, per glossam verbo, ex vi, in fine, in cap. fin. de iure patronatus communiter recepta secundum Laram vbi supra in dicto numer. 7.

SOLETQVE Multoties Princeps in causis delinquentium, Quæs. 281
quando deficit accusator, qui offensam remisit, hæc verba in criminis remissionem inserere; videlicèt, *Indulgeo*, vel, *restituo*. Et vt notum sit, quid significent prædicta verba, est notandum, quòd per verbum, *Indulgeo*, sola pena corporalis censetur remissa, † per l. 2. & l. ademptis, C. de 1594
sententiam passis, l. insulam, l. generali, C. eodem titul. Sed per verbum restitutio censetur delinquens restitutus tam ad vitam, quàm ad famam, & infamiam, & ad bona, & ad eum statum, quo erat ante sententiam, & ante delictum commissum, per l. 1. & l. fin. C. de sententiam passis, vbi Bartol. & Scribentes, & si Princeps in rescripto, vel priuilegio dicat, per indulgentiam nostram te restituimus, vel per restitutionem nostram tibi indulgemus,

omnia censentur concessa, scilicet, bona & fama, & infamia, & vita,
1595 † secundum Bart. in l. fin. C. de sententiã passis, & Paul. Griland. in tracta. de relaxatione carceratorum, tit. de beneficijs & indulgentia Principis n. 3. & 4. in volum. 4. tractatuũ Doctorum in antiquis. Et cum secundus creditor habeat priuilegium offerẽdi debitum priori & antiquiori creditori, per l. Paulus, §. qui pignoris, ff. quibus modis pignus, vel hypotheca soluitur, l. 2. C. de fideiussoribus, l. 1. C. qui potiores in pignore habeã. l. fin. C. de his qui in priorũ creditorum, vt tradit Felician. de cẽsibus tomo 1. lib. 3. cap. 2. à num. 17. & in tomo 2. lib. 3. cap. 2. à num. 14. vbi agit, quid in datione in solutum
1596 facta à iudice, † de quo latè Rodriguez de redditibus libr. 2. cap. 16 Et est optima questio, vtrũ hoc priuilegium competat secundo creditori contra mulierem priorem creditricem, quando agit pro sua dote constante matrimonio marito verge
Quæst 282
1597 ad inopiam? † Et Cinus in l. cum tibi, C. qui potiores in pignore habeãtur, & in l. vbi adhuc, C. de iure dotium tenet, quòd hoc ius offerendi non competit secundo creditori contra mulierem priorem creditricem agentem contra maritum vergentem ad inopiam pro sua dote, vel eius retentione constante matrimonio, quem Cinum refert & sequitur Bald. Nouellus de dote 7. part. priuilegio 47. qui resoluit secus esse, quando mulier agit pro sua dote soluto iam matrimonio, vel quando dos fuit data vxori in pecunia numerata, vel eius fructus excedunt alimenta, & congruam sustentationem, latè Ioan. Gutier. de iuramento 1. part. cap. 1. à num. 10. qui alios refert. Controuertitur deinde inter Doctores, quid si testator reliquerit fratribus minoribus vnam summam in festo sancti Francisci, vtrum sit perpetua, an semel debeatur. † In qua quæstione 1598
Bart. in l. cum quidam, ff. de annuis legat. numer. 2. tenet, quòd semel tantum debeatur; per l. boues, §. hoc sermone, ff. de verborum significat. quem sequitur Alexand. ibi in additione, & in consilio 16. nume. 7. lib. 4. & Ias. in l. in duobus, §. si ei qui vers. Quinto facit, ff. de iure iurando, & in consilio 36. libr. 3. Palac. Rub. in repetitione rubricæ de donatio. inter vir. & vxor. §. 69. colum. 6. vers. Ad cuius confirmationem Socin. Iunior consil. 25. colum. 2. versicul. Confirmatur libr. 2. Sed contrarium, & sic quòd talis summa relicta in testamento censeatur perpetua, tenet Guido Susa, & Raphael Cuman. in l. cum qui calendis, ff. de verborum obligatione, in principio, qui reprehendunt Bart. contrarium tenentem, dicentes eius opinionem veram esse in contractibus, in quibus voluntas obligandi semper respicit quod minus est, per l. inter stipulantem, ff. de verborum obligation. l. semper in stipulationibus, ff. de regulis iuris, quia huiusmodi dispositiones per contractum sunt stricti iuris, strictèque sunt interpretandæ, l. quidquid astringendæ, ff. de verborum obliga-

obligatio. &c. corroboratur opinio Guid. de Susa, & Raphael. Cumani, quia dispositio testatoris longius & plenius interpretatur.
1599 † l. in testamentis, ff. de regul. iuris, & licet Tiraquel. in l. boues, §. hoc sermone referat hanc quæstionem in num. 88. videtur approbare opinionem Guid. de Susa, & Raphael. Cuman. in decimaquinta limitatione, & hæc opinio magis pia & benigna mihi videtur, & ideò sequenda, per text. in l. hæc conditio filiæ, ff. de conditio. & demóstratio. ibi: *Benignè tamen dicendum est*; vbi conditio nuptiarum ad secundas
1600 nuptias extéditur, † cum idem operetur illa dictio benignè, quod ope-
1601 ratur dicto de equitate, † vt tradunt Bartol. & Doctores in dicta l. hæc conditio filiæ, & Tiraquel. in l. boues, §. hoc sermone limitatione 19. numer. 2. & in tractatu de vtroque retractu tit. 1. §. 35. glos. 1. num. 25. traditque Franc. de Aretio in l. serui electione in fin. princip. ff. de legat. 1. quod semper actus reiteratur in fauorabilibus, & fauore testamen-
1602 ti & vltimæ voluntatis. † Et ideò relictum Ecclesiæ die nundinarum in vltima voluntate intelligitur perpetuum fauore vltimæ voluntatis, &
1603 Ecclesiæ, † per l. annua, §. Attica, ff. annuis legat. ideoque promissio certæ quantitatis fauore alimentorum
1604 præsumitur annua, † vt tradit Bartol. in l. eum qui ita, §. qui ita stipulatur colum. 2. ff. de verborum obligatio. Nam sermo indefinitus, non restringitur ad primum actum
1605 in fauorabilibus, † secundum Ioan. Andre. in cap. non potest de præbendis libr. 6. Maximè quia relictum pauperibus censetur relictum ad pias causas, † secundum Docto- 1606
res, quos refert & sequitur Tiraquellus de priuilegijs piæ causæ, numer. 9. & eadem ratione conditio priuilegij censetur perpetua, & non temporalis ex ipsa natura, & vi priuilegij, † per text. in cap. de- 1607
cet de regulis iuris libr. 6. & ideò priuilegium concessum alicui, & eius familiæ non restringitur ad familiam, quæ erat tempore concessionis priuilegij, sed etiam extenditur ad alias familias in locum primæ familiæ prorogatis, † ita Ioan. 1608
Andr. in cap. licèt de priuileg. libr. 6. & in cap. qui sentit de regulis iuris libr. 6. quem & alios refert & sequitur Tiraquellus in l. hoc sermone, §. boues limitatione 8. num. 1. qui in numer. 4. tenet, quod immunitas concessa simpliciter intelligitur perpetua, † ex opinione Al- 1609
berici in l. cum quidam, ff. de annuis legat.

SED Cum valde controuersum sit apud Doctores tã antiquos quã modernos, vtrum legatum, vel relictum Petro post mortem Ioannis sit conditionale, vel purum, vel ad diem: & vtrum moriente Petro ante dictum Ioannem transmittat ad suos hæredes dictum legatum, vel remaneat apud hęredes instituoris & testatoris? † Ne de inceps 1610
dubitationi locus detur, disputare hanc quæstionem putaui, & in primis, quòd in prædicta quæstione dictus Petrus legatarius habeat priuile-

Quæst. 28. Legatum post mortẽ

priuilegium, & ius transmittendi ad suos hęredes; licèt moriatur in vita dicti Ioannis, & quòd sit legatum in diem, tenet glos. in l. post mortem versiculo valeat, ff. de inutilibus stipulatio. quam sequitur Paul. de Castro, Imola, & Socinus in l. 1. ff. de cōditio. & demonstratio. Et dicit, esse crebriorem opinionem Alciat. in l. cedere diem, ff. de verborum significatio. & post disputationem hanc opinionem tanquam veriorē & communiorem sequitur, & defendit Çauallos in practicis quęstio. communes contra communes in 3. part quæst. 790 Sed contraria opinio, & sic quòd prædictum legatum vel relictum post mortem alicuius sit conditionale, & quòd si legatarius moriatur ante grauatum, non transmittat ad suos hæredes, & legatum, vel relictum reuertatur ad hæredes testatoris disponentis & legantis, tenet glossa in l. in omnibus, ff. de regulis iuris, vbi Decius, & sequitur Bart. in l. ita stipulatus, num. 14. ff. de verborum obligatio. & in l. hęres meus, ff. de conditio. & demonstratio. & dicit esse communem Paul. de Castro, & Imola vbi supra. Et quòd sit à Doctoribus frequentius approbata, tenet Costa in libr. 1. interpretationum, cap. 18 numer. 3. & Menchaca libr. 3. de successionum progressu dicēs esse veriorem in §. 17. numer. 11. & esse communiter à Doctoribus approbatam, tenet Anton. Gomez in tomo 2. variarū resolutio. cap. 11. numer 21. & in 1. tomo cap 5. numer. 9. & Caualcan. in tractatu de vsufructu vxori relicto, numer. 71. dicens, non habere difficultatē, quos sequitur Michael Crassus in libr. receptarum sententiarum successionum in §. legatum, quæst 43. num. 8. dicitque pro ea obtinuisse executoriam Regiam Azeuedo in consil. 6. à numer. 6. cum sequentibus, per text. expressum in l. 1. & l. dies incertus, l. hæres meus, ff. de conditio. & demonstratio. l. 4. ff. quando dies legati ced. l. vnica, §. sin autem aliquid sub conditione, C. de caducis tollēdis, l. si pecunia, §. fi. ff. de legat. 2. cum pluribus concordantibus, & l. 34. & 35. tit. 9. part. 6. l. 15. tit. 3. d. par. 6. vers. *Pero en dia no cierto*, ipse Azeued. tenet in l. 1 tit. 4. lib. 5. Recop. n. 169. & ipse Michael Crassus vbi supra in §. fideicōmis. in quæst. 20. num. 1. dictus Azeued. cons. 22. numer. 11. & 12. & 17. quibus iuribus expressis nec respondet Çauallos, nec potest dari iuridica responsio, mihique semper verior & communior visa fuit hæc opinio, quā semper defendi, & pro ea multoties obtinui. Et eam tenendo, non obsunt fundamenta adducta à Çauallos vbi supra: nam l. 39. tit. titul. 9. part. 6. quam corruptè allegat, quia est l. 34 & 35. tit. 9. part. 9. per quam probare nititur, quòd dominium rei legatæ transit ad legatarium à die mortis testatoris, expressè probat, quòd transit dominium, quando legatum est purum, & sine conditione, vt habetur in dictis legibus 34. & 35. in versic. *E maguer*, & ibi: *Si es fecha sin condicion*, & ita tenet Gregor. Lopez in glos. verbo, *El señorio*, ibi, *Et hoc, quando legatum*

tam est purum. Et plenè probatur in dicta l. 31. versic. *Esto seria si la mãda fuesse hecha puramente, o a tiempo cierto, mas si fuesse hecha so condicion; no seria assi.* Nec oberit fundamentum, quod adducit ex opinione Tellij Ferdinandez in l. 3. Tauri 3. part. numer. 10. videlicèt quòd si maritus instituit piam causam, vel alium hæredem relinquit, & vxorem vsufructuariam in vita sua: pia causa, & alius institutus dicuntur hæredes à morte testatoris, & non à morte vxoris vsufructuariæ, & solum ea viuente defertur emolumentum, & quòd si hæredes pendente vsusfructus tempore moriuntur, transmittunt hæreditatem, vel huiusmodi
1611 legatum suis hæredibus. † Nam respondeo, quòd dicta Tellij opinio est vera in suo casu, nam in eo nulla adest conditio, quia institutio, vel relictum est purum respectu hæredis, vel legatarij, & vxor tantum potitur vsufructu pro vita sua; & ea mortua spirat vsusfructus, quẽ nullo tempore poterat transmittere, nec priuare iure suo dictos hæredes, vel legatarios mariti, qui etiam in vita poterant illud donare, vel vendere. Et nil mirum, quòd moriendo transmittant. Et tales instituti censentur post mortem vxoris vsufructuariæ ex mẽte testatoris purè instituti, & statim adire poterunt. Et ibi tempus mortis vxoris non est adiectum ad impediendam puram institutionem, sed ne vxor in vsufructu per tempus vitæ suæ perturbetur. Ita mirabiliter in proprio casu respondet additio ad Alexand. in cons. 162. & Guillielm. Benedict. in cap. Raynuntius de testamentis in verbo relinquit numer. 7. quos & alios refert Michael Crassus tractatu de successionibus, §. legatũ, quęst. 23. num. 2. vers. contrarium, & eodẽ modo respondetur ad alia fundamẽta adducta per dictum Çauallos pro sua opinione: nam loquuntur in dissimili casu, & in relicto puro, & non sub conditione, per supradicta.

ESTQVE Alia controuersa quæstio, quam multoties in praxi habui, vtrum tertius possessor alicuius rei acensuatæ, vel ratione census hypothecatę pro solutione habẽs titulum & bonam fidem præscribat dictam hypothecam per spatiũ decẽ annorũ. † In qua quæstione omnes Scribentes tam antiqui quã Regnicolæ indubitanter concludunt, quòd dictus tertius possessor cum titulo & bona fide præscribit dictam hypothecam per spatium decem annorum per multa iura & Doctores, quos refert & sequitur Felician. à Solis de censibus lib. 3. cap. 4. nu. 13. tomo 1. & in tomo 2. lib. 3. cap. 4. num. 18. qui Felicianus vbi supra defendit, quòd hi decem anni incipiũt currere à die possessionis, & non à die solutionis affirmans, quòd licèt creditor & dominus census acceperit solutionem ab alio debitore, vel ab habente aliam rem hypothecatam ratione prædicti census, nihilominus dictus tertius possessor præscribet, & quòd per dictam solutionẽm non videatur interrupta præscriptio. † Quam quæstionem etiã quampluries in praxi habui, & per supradi-

Quæst. 284 De præscribente hypothecam cẽsualem.

1612

supradicta tradita à dicto Feliciano videbatur, per dictam census solutionem non interrumpat præscriptionem. Sed nihilominus contrariũ est tenendũ tam in iure quàm in praxi, & sic quòd per redditus solutionem interrumpitur prescriptio cōtra tertium rei accensuatæ, & hypothecatę possessorem. Quod probat, quia omnia iura & Doctores, quos refert dictus Felicianus vbi supra, disponunt in hypotheca regulari, & nō in hypotheca irregulari, quæ inducitur ratione census, & disponũt in cōtractu, in quo imponitur dies certus solutioni, & nō in solutionibus annalibus. Et opinio tenẽtiũ, quòd præscriptio decẽ annorũ incipit à solutione, est cōmunior & verior, vt tradit Zaual. in practicis quæstionibus cōmunes contra cōmunes, in quęst. 3. à nu. 9. cum sequentibus, qui alios refert, & reprobat opinionẽ Feliciani, de qua supra. Et probatur, quia l. 1. C. si aduersus creditorem, & alia iura adducta in prima opinione probãt, quòd ad hoc vt currat dicta decennalis prescriptio, requiritur silentium creditoris, & nullomodo potest dari silentium in creditore, qui redditus exigit ab vno debitorum, vel ab alia re sibi pro suo cen-
1614 su obligata, vel hypothecata: † quoniam qui habet plures obligatos, potest ab vno illorum solutionem debiti recipere, vel ab vna re sibi hypothecata, absque eo quòd sibi præiudicium paret circa alias res obligaras, vel hypothecatas, † per text.
1615 in l. 2. C. de fideiussor. & probatur in l. distractis, & in l. debitores, la 2. C. de pignoribus & hypothecis, vt tenet Cassanæus in consuetudinibus Burgundiæ rubrica 5. §. 2. fol. 207. col. 1. vers. Item etiam. Et hanc meã opinionem, quam defendo, tenet Parladorius de rebus quotidian. lib. 1. cap. 1. §. 16. num. 5. & 6. & Ioan. Gutier. de iuramento confirmatorio 3 par. cap. 1. à num. 34. & in numer. 36. & in lib. 1. practicarum quæstionum quæst. 90. num. 6. & in libr. 3. quæst. 55. num. 2. & copiose Cassaneus in consuetudinibus Burgundię in loco à legato à dicto Ioan. Gutie. in dicto num. 6. & copiosissimè Rodriguez de redditibus lib. 2. quęst. 9. à num. 63. cum sequentibus. Et etiã comprobatur, quia per vnamquãq; solutionem interrumpit creditor dictam præscriptionem, & renouat suam obligationem: † nam tot sunt 1616
obligationes, quot solutiones, per l. pluribus, ff. de verborum obligatio. † vt tenet Rebuf. ad Regias consti- 1617
tut. Gallicas tit. de sententijs executorijs art. 16. glos. 5. num. 2. tom. 2. & Parladorius de rebus quotidianis, cap. 1. §. 13. num. 44. & ideò tot sunt legata quot anni, † secundum Aze- 1618
uedo in l. 1. tit. 4. lib. 5. Recopilat. nu. 70. & prescriptio introducta fuit aduersus morosum & negligentem, & in eius odium: & non potest currere contra diligentem, in exactione sui debiti, † ita tradit Auiles in 1619
cap. prætorum, in cap. 10. glossa verbo, *Execucion*, numer. 69. versiculo. Quoque fallit, & Rodericus Xuar. in l. 3. titul. *de las deudas*, versiculo, Quęro vlterius, num. 1. & etiam pro vnaquaque exactione debiti à creditore

ditore facta interrumpitur præscrip
1620 tio, † per multa iura & Doctores,
quos allegat Azeuecd. in l.7.titul 5.
lib.4.Recopilatio.à num.18.& Par-
ladorius in dicto tractatu de rebus
quotidianis lib.1.cap.1 §.13.nu.36.
ad finem,& creditor qui redditus sui
census exigit, retinet dominium &
possessionem rei acensuatæ, & non
currit contra eum præscriptio, licèt
res hypothecata pro censu sit apud
1621 tertium possessorem,† ita tenet Bar-
tholomæus Brixensis in suis quæstio
nibus dominicalibus in quæst. 24.
in solutione ad argumẽtum, & dicit
vnum mirabile Flores in additioni-
bus ad Gamam in decisio. 99. quod
hæres,vel quilibet alius successor in
iure illius,qui censum imposuit, vel
hypothecauit aliquam rem,nunquã
1622 præscribit. † Et sic primus, qui cen-
sum imposuit,& eius hæredes, & vl-
timi rei acensuatæ possessores sem-
per ad solutionem redditus tenẽtur,
& coguntur etiam domino recog-
1623 noscere; † tenetque Felicianus de
censibus tom.2.lib.3.cap.4.num.11.
& 12. vnum in praxi notabile,quòd
remedium executiuum competens
contra rem acensuatam; competit
etiam contra bona obligata per ge-
neralem obligationẽ, licèt dicta bo-
na à tertio possideantur, qui habue-
rit titulum, vel causam natam vel
deriuatam à principali debitore;
1624 † qui Felicianus ad hoc allegat Frã-
ciscum Milanensem in decisionibus
suis decisione 1.nu.6.lib.2.& Parla-
dor. de rebus quotidian.lib.2.c. fin.
4.par. §.5.num. 17. qui allegat alios
tenentes, quòd supradicta locum
habent, licèt titulus, vel ius acquisi-
tum tertio possessori nõ deriuetur à
proprio debitore principali, nisi per
longam successionem: & ipse Feli-
cianus de censibus tomo 1.lib.3.cap.
6. vnum in praxi notabile adducit
priuilegium, quòd tertius possessor
fundi acensuati,vel hypothecati,po-
terit,si voluerit,recognoscere domi-
num census,vel rem acẽsuatam, vel
hypothecatã remittere, † quod etiã 1625
tenet Rodriguez de redditibus libr.
2. quæst.9.n.68.& Lara de anniuer-
sarijs lib.1.c.8.à nu.26.& Lasarte de
decima c.10.n.75 Quod verum cre
do; nisi iste tertius possessor rei acẽ-
suatæ, vel hypothecatæ, fuerit hæres
primi institutoris,vel in eius iura suc-
cesserit,vel iam recognitionem fece
rit,ad soluendumque se obligauerit,
per superius adducta. Vnumque mira
bile vxoris priuilegium refert Bald.
in cons. 247.lib.4.videlicèt, quòd si
maritus habitationem vel alimenta
vxori reliquerit,vel legauerit,donec
cum filia vixerit, mortua dicta filia,
adhuc legatum debetur,† quẽ sequi 1626
tur Morquecho in tractatu de bono
rum diuisione lib.4.cap.11.num.73.

ETSI Maritus legauerit vxori Quæst.285
vsumfructum, & post eius mortem
Titio, illa verba; *Post eius mortem,*
vendicant sibi locum, etiamsi vxor
non moriatur,sed ad secundas nup-
tias transierit ex mẽte testatoris,† se- 1627
cundum Ioannem Andre. in addi-
tionibus ad Speculatorem; in titulo
de secundis nuptijs, quam dicit
communem opinionem Gratus in
responso 124.num.14. & 15.libr. 2.
quos refert & sequitur Morquecho
in

in dicto tractatu de bonorum diuisione dicto lib.4.cap.11.num 91.

Quæs.286 EST QVE speciale dotis priuilegium, quod datur læsis remediū, etiamsi læsio sit intra dimidiam iu-
1628 sti pretij, † per l.iure succursum, ff. de iure dotium, vbi glossa in verbo, circūuentus,& glossa verbo, Præstet in l. si res, §. 1. dicto titulo, quæ est communiter recepta secundum Albericum in l. 6. C. soluto matrimonio, Imol. in cap. cum dilecti de de emptione & venditione num. 16. vbi Burgos num.48. & Anton. Gom. in l. 5. Tauri num. 44. Costa in l.cum tale, §. si quis arbitratu, ff. de conditio. & demonstratio. num. 26. Pinellum in l.2.C.de rescindenda venditione 1.par. cap.1.num. 12. cum sequentibus, Meneses in d. l.2. C.de rescindenda vēditione, num. 20. Gomez de Leon in centuria sua cap.5.num.5.& est text. in l. 16. tit. 11.par.4.vbi Gregor.Lop.tenet Matienç. in l.1.tit. 11.lib. 5. Recopilat. glos.8 num.20.& 21. Estque notandum in praxi, quòd hoc remedium non præscribitur tempore ordinario quatuor annorū, sed durat semper,
1629 † vt habetur in d.l.16 tit.11.par.4.& defendit Mexia ad legem Toleti 2. part. in responsione ad sextum & octauum fundamentum num.fin.§. cæterum, quod intelligo durare vsq; ad 30. annos tātum, additque Azened.in l.1.tit.11.lib.5.Recopil. num. fin. quòd contra Ecclesiam lædentem alium vltra dimidiam datur remedium etiam lapsis quatuor annis,
1630 † ex opinione ipsius Mexiæ in taxā pannis conclusione 5. nu. 2. & cum regulariter si constituo procuratorē generaliter ad omnia, non potest facere ea; quæ requirunt speciale mandatum, † per text.in cap. qui ad agē- 1631
dum de procuratoribus libr. 6. cum concordantibus, inuenitur in hac materia vnum speciale priuilegium, quod quando constituitur procurator generaliter ad omnia excepto ad vnum casum, in quo requiritur speciale mandatum, censetur cōstitutus ad omnia alia, quæ requirūt speciale mandatum, † secundum Lapum in 1632
dicto cap. qui ad agendum de procurato.lib.6.vbi Doctores, in §.1. & Alex.in l.fin.ff. quod quisque iuris, & Dec.in cap. consultationibus per illum tex.de officio delegati, & in c. cum dilecta de confirmatione vtili, vel inutil.nu.3. ad fin. Sed cùm cōfirmatio facta simpliciter non videatur approbare, nec confirmare actū nec priuilegium nullum, † per tex.in 1633
cap. ex parte de constitutio.cap.dudum de decimis, vbi Scribentes, & confirmatio ex certa scientia dispensatio dicatur, † secundum Bald. in c. 1634
cum super in principio de causa possessio.& proprietat.

EST Scitu dignum, vtrum verbum, cōfirmamus, simpliciter & absolutè à Principe prolatum importet certam scientiam. † In qua quæ- Quæs.287 1635
stione dicunt importare certam sciētiam Ioan. Andre.in cap.penultimo de conmfirmatione vtili, vel inutil. vbi Butrius, Cardinal. & Imol. & Abb. in cap.examinata ad fin. eodē tit. Sed contrarium defendit Decius in rubrica de cōfirmatione vtili, vel inutil.num.6. & in d. c. examinata

num.

num.5.vbi optimas rationes conclu dentes inuenies: qui Decius in cap. venerabilis dicto tit. à num. 1. agit, quando præsumatur Principem facere confirmationem ex certa scientia,& in cap. sua nobis eodem titul. numer.7. ex plurimorum opinione resoluit, quod etiam confirmatio facta ex certa scientia non confirmat priuilegium, nec actum in præiudi-
1636 cium tertij. † Addo etiam, vtrum cõcessio Pontificis facta spurio, vt ordines posit consequi, trahatur ad sa-
1637 cros ordines.† In quo teneas, quòd talis concessio ad sacros ordines non trahatur, nisi Pontifex dicat, cõcedo, vt talis spurius posit ad omnes ordines promoueri, ita tradit Ostiens. in cap. literas de filijs presbyterorum secutus Tancredum, Gofredum, & Innocentium; tenet Speculator in tit. de regulis iuris, §. postremo, vers. Quid si dispensatum est, & Rebuf. in praxi benefic. tit. de dispensatione super defectu natalium, num.47. quod limita cum Abbate in dicto cap. literas num. 6. nisi spurius esset ad minores ordines ante Pontificis concessionem prouectus. Ex quo sequitur, quòd licet Pontifex spurio concedat, quod ad omnes ordines prouehi posit, talis concessio & dispensatio non extẽditur ad beneficia
1638 consequenda, † ita tradunt Doctores relati ab Azorio in 2. par. institutionum moralium lib. 6. cap.3. vers. Quinto quæritur, vbi cum Ioan. Andrea, & Abbate in dicto cap. literas num.6. tenet, quod ille, qui fuit degradatus, & ab ordinibus deiectus, & ad eas restituitur, nõ censetur ad ad beneficia restitutus. † Additurq; 1639
etiam, quòd quando Pontifex spurium habilitat ad beneficia consequenda, non videtur habilem facere ad dignitates consequendas, † se- 1640
cundum Panormitan. in cap. literas de filijs presbyterorum, & Rebuf. in praxi benefic. 2. par. de dispensatione super defectu natalium, num.52. sicuti dispẽsatus ad dignitates Ecclesiasticas non censetur dispensatus ad dignitates maiores & principales, quales sunt in Eclesia cathedrali maiores post Pontificalẽ, & in ecclesia collegiali dignitas omniũ maxima: 1641
& dignitas Episcopalis, † vt tradunt Archidiacon Ioan. Andre. Domin. & Anton. in cap. 1. de filijs presbyterorum in 6. Rebuf. in praxi benefic. 2. part. de dispensatione super defectu natal. num. 86. & Azorius vbi supra versicul. Octauo quæritur, circa quod agit Felinus in cap. postulasti de rescriptis num. 2.

VNVM In praxi admodum notabile, hoc est, quòd si aliquis spurius est incestuosus, adulterinus, vel ex sacrilegio natus, tenetur hos defectus Pontifici exprimere: & non sufficit, quod generatim fateatur, se esse illegitimum, vel spurium, aliâs irrita erit dispensatio, † quod dedu- Quæst.288 1642
citur etiam ex text. in dicto cap. postulasti de rescriptis, vbi probatur, quòd si aliquid in gratiæ impetratione silentio prætermittatur, quod si exprimeretur, difficilem redderet ipsam gratiam, ita vt Princeps eam denegaret, aut difficilius concederet, irrita est ipsa gratia, vtpote literis subreptitijs impetrata. † Quæres 1643
etiam

etiam quid agendum, quando contraria sibi inuicem fuerint priuilegia, & quomodò interpretari debeant, de quo inuenies glossam & Panormitanum in cap.1.de rescriptis num. 14. Addo etiam vnum in praxi quotidianum, pro quo multoties sententiam obtinui fauorabilẽ, videlicèt, quod in generali reuocatione legatorũ, non continetur legatum alimentorum, nec vestimentorum, † iuxta text. in l. liberis. §. posthumis, ff. de alimentis legat. vbi optima glossa verbo, non videri, & ita tenet Mantica de coniectur. vltim. voluntatis libr. 2. tit. 2. num. 3. & Surdus in eodem tractatu titul. 8. à num. 5. & tit. 9. quæst. 25. à num. 9. & Lara de alimentis in §. vtrum, nu. 26. & Iosephus Ludouicus in communibus conclusionibus conclusione 24. versiculo, Declara sexto, Mascardus de probationibus vol. 3. conclusione 1265. num. 39. & nouissimè Cauallos in practicis quæstionibus communes contra communes, in 3. tomo quæstio. 779. numer. 233.

1644

FINIS.

De optimo maximo laus & gloria, qui est benedictus in sæcula.

INDEX

INDEX COPIOSISSIMVS RERVM OMnium, sententiarumque insignium, quæ in hoc tractatu de priuilegiorum explicatione continentur; in ordinem Alphabeticum congestus.

A

Agri-

Appro-

causæ

Damnum

D

Dictio

Diui

Exemptio

propriè

G

 collat-

Lega-

Locutio-

Maritus

Mulier

N

Princeps

Pri-

Prohi-

R

S

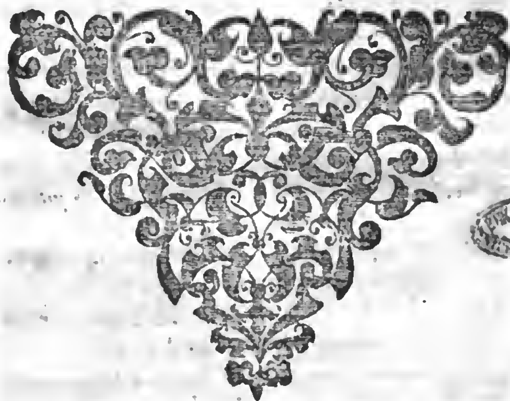
Socius

T

dic tur

V

Vocati

MATRITI,

Ex Typographia Regia Ludouici Sanctij.

ANNO M. DC. XVIII.